This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

3 3433 06599647 6

Digitized by Google

Digitized by Google

XIX

Digitized by Google

Digitized by Google

Carl Bernhards

Udvalgte Skrifter

Syvende Bind

Digitized by Google

Digitized by Google

Udvalgte Skrifter

af

Carl Bernhard

(A. N. de Saint-Aubain)

Med en Levnedsskildring ved Dr. phil. H. Schwanenflügel

Syvende Bind

Kjøbenhavn

Det Schubotheske Forlag

— Lybecker & Hirschsprung —

1896

Digitized by Google

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY
379866B
ASTOR, LENOX AND
TILDEN FOUNDATIONS
B 1946 L

Kjøbenhavn. — Græbes Bogtrykkeri.

Digitized by Google

Et Aar i Kjøbenhavn.

Digitized by Google

Digitized by Google

1.

Kjøbenhavn, den 7. December 181*.

Du kan ikke troe, kjære Edvard, hvor det falder mig besynderligt at skrive Dig til, efter at vi nu i otte Aar have været daglig sammen, deelt Sorger og Glæder med hinanden, ja, jeg kan næsten sige havt Følelser og Tanker tilfælleds. Vi have i disse otte Aar aldrig trængt til et saa indskrænket Meddelelsesmiddel, som Pen og Blæk er, og vi have været nøiere forenede, end det under andre Omstændigheder vilde have været Tilfældet, thi fælleds Studier og fælleds Tilbøieligheder have, paa den hele lange Reise, paa langs og paa tvers igjennem Europa, tilladt os at være uadskillelige sammen. Men fra det Øieblik, vi igjen vare komne tilbage til Danmark, fra det Øieblik, vi i Fyen skiltes ad og hver drog til Sit, har vort Liv deelt sig, og nu skulle vi vandre hver sin Vei, uden at der er stor Sandsynlighed for, at vi nogensinde ville kunne samles paa længere Tid, for at fornye det gamle, kjære Liv, som jeg dobbelt savner, fordi jeg hvert Minut maa anstille Sammenligninger mellem før og nu. Hvorfor har Skjebnen ogsaa behandlet mig saa stedmoderligt, hvorfor har den givet mig saa

Digitized by Google

Meget, og derfor taget saa Meget? Hvad nytter min Formue og min Uafhængighed mig, hvilken Glæde skal jeg have deraf, jeg, som staaer ene i den hele vide Verden? — Kald mig ikke utaknemmelig, bestyld mig ikke for Uskjønsomhed; Gud veed, jeg føler og paaskjønner hvad Du er mig, men de gamle Vunder, som Tiden og Reisens Adspredelser havde begyndt at læge, ere ved min Hjemkomst atter brudte op, og jeg har anden Gang tabt min Moder og min Søster, de Eneste, som vare tilbage af min Familie, da jeg reiste bort; thi dertil regner jeg ikke de utallige Slægtninge, Vor Herre har begavet mig med, og som Alle, meer eller mindre, ere mig fremmede. Og nu er jeg alene, og allerede i tre Aar sove de den lange, evige Søvn; — men Alt det veed Du jo, og det var ikke Det, jeg lovede at meddele Dig, da jeg forpligtede mig til at skrive Dig ret flittigt til, da vi lagde Planen til, saa godt det lader sig gjøre, at fortsætte vort forrige Liv. Men de faa Mile fra Nyborg til Kjøbenhavn have ganske forandret mine tidligere Forsætter, og jeg er selv Skyld i, at jeg er saa forladt og ene, og det piner mig derfor maaskee saa meget mere.

Du veed, at det var min Hensigt at tage ind til min Onkel, som havde tilbudt mig Værelser i sit Huus; jeg var saa bestemt derpaa, at jeg endnu i Nyborg bad Dig adressere dine Breve til ham, og Du vil derfor undre Dig over at finde mig i Hôtel d'Angleterre, paa Kongens Nytorv, hvor jeg nu i en Maaned har boet og grilliseret. „Det var mod Aftalen," vil Du sige, og deri har Du Ret; men det er nu engang skeet, og jeg befinder mig egentlig ikke ilde derved. Du husker nok, hvilket infamt Veir det var, den Dag jeg gik over Beltet, og Overfarten gik derfor saa uheldigt, at jeg ikke

Digitized by Google

kunde tænke paa at komme videre end til Korsør; næste Morgen reiste jeg i Sneefog derfra, og uagtet Veien var upaaklagelig, kom jeg dog først til Kjøbenhavn henimod Aften, thi man forhaster sig ikke i vort kjære Fødeland. Den skjændige Kjørsel, den evige Beden og den afskyelige Vogn ødelagde aldeles min Smule Humeur, og da jeg kom til Vesterport, var jeg allerede fast besluttet paa, ikke at tage til min Farbroder, men derimod til et Auberge. Og dertil havde jeg mangfoldige Grunde. Mit Bekjendtskab til min gode Onkel er kun meget ringe, thi fra mit tolvte Aar har jeg ikke seet ham, da han levede i Kjøbenhavn og jeg paa Landet, og det var først efter min Faders Død, da jeg med min Moder og min Søster flyttede hertil, at han nogle Gange var hos os; men da havde han nylig mistet sin første Kone, og hans melancholske Besøg vare kun foranledigede af uopsættelige Forretninger, han, som Formynder for os Børn, havde at afgjøre med min Moder. Den Brevvexling, vi førte, medens jeg var udenlands, var ligeledes meget sparsom, og de gode Formaninger, han altid satte nedenunder i to, høist tre Linier, naar han sendte mig Vexler eller gav mig nødvendige Underretninger om min Formue, vare, som Du nok kan erindre, affattede i en meget tør og alvorlig Tone. Fra den Dag jeg blev myndig, udbad han sig, i sand Kjøbmandsstiil, „mine Ordres for Fremtiden", og dermed ophørte ogsaa Formaningerne, hvorved den gode Mand hvergang sparede baade sig selv og mig nogle kjedsommelige Efterskrifter. Han har giftet sig anden Gang med en formuende Enke, som har to voxne Døttre, og fører et stort Huus. Da det kunde blive vanskeligt at slippe løs igjen, paa en god Maade, hvis Huset ikke stod mig an, tog jeg som sagt ind i Hôtel

Digitized by Google

d'Angleterre og sendte derfra en Tjener for at melde min Ankomst hos min Onkels og udbede mig Tilladelse til at hilse paa dem endnu samme Aften. Jeg gjorde det mere for at anbringe mig, end af Interesse for Familien, og da Tjeneren var borte, fortrød jeg ogsaa strax mit Hastværk og besluttede at lade dem vente brav længe, for saa meget længer at kunne — sidde paa Sophaen i den mørke Stue og føle ret tilgavns, at jeg var alene. Det var for mig, som jeg slet ikke var i mit Fødeland; enhver fremmed By, vi droge ind i paa vor Reise, var mig mindre fremmed, thi der var Du jo bestandig med mig. Jeg havde ikke kunnet føle mig mere forladt i Keiseren af Chinas Hovedstad, end i Kongen af Danmarks, — da paa eengang hjemlige Toner trængte til mit Øre, og jeg følte, at jeg igjen var i min Barndoms Hjem. Du vil lee af mig, naar jeg siger Dig, at det var Tappenstregen, som velgjørende hævede den sørgmodige Fortryllelse, der siden vor Adskillelse havde bemestret sig mig, og jeg hører Dig allerede udbryde: „Tappenstregen! Den falske Pibe og den skrattende Tromme! Ja, i Sandhed, saadan Noget have vi i otte Aar ikke hørt; man maa reise til Danmark for at høre, hvorledes en Tappenstreg skal udføres, og havde man ført mig over Grændsen, uden at jeg vidste, hvor jeg var, vilde jeg have kjendt paa denne himmelske Musik, at jeg var hjemme." — Jeg vidste nok, at det var Vand paa din Mølle, thi vi have saa ofte leet af vor Hovedstads Aftenmusik; men desuagtet vil jeg ganske ærligt tilstaae Dig, at Tappenstregen bragte mig Taarer i Øinene; jeg følte mig paa eengang omringet af tusinde gamle, forglemte Barndoms Minder, jeg kunde føle paa Sophapuden, jeg rørte ved, at den var dansk, det var dansk Luft, jeg

Digitized by Google

indaandede, ja, jeg troer med Sandhed at kunne sige, at jeg aldrig nogensinde i den Grad har sandet Digterens Ord, at Intet saameget bringer den svundne Fortid tilbage i vor Erindring, som Blomsterduft og gamle Melodier; jeg har maaskee aldrig været andægtigere eller mere patriotisk stemt, end — ved den fattige kjøbenhavnske Tappenstreg. Lad mig derfor Tappenstregen for Fremtiden være „ungehudelt", kjære Edvard, og siig heller ikke Noget om Kommandanten, som ikke indfører en anden og bedre; det gaaer ham maaskee som mig, det er maaskee den, der daglig opfrisker hans Patriotisme.

Med ganske andre Tanker og Følelser, end jeg havde formodet, kom jeg til min Onkels, hvor man allerede havde ventet mig meer end to Timer. Jeg kan ikke klage over Modtagelsen, thi min nye Tante kysfede mig ret moderligt og opfordrede begge mine Cousiner til at gjøre det Samme, og der er noget meget Behageligt i at lade sig kysse af smukke, danske Pigelæber. Men det var dog ikke min Moder og min Søster, og Tanken herom indgav mig en Kulde, som jeg gjorde mig selv Bebreidelser for, og som contrasterede stærkt med de Andres Enthusiasme ved at see mig. Min Onkel tog mig i sine Arme, kysfede mig paa Panden, og gik ud af Stuen uden at have sagt et Ord; da han siden kom ind igjen, havde jeg Leilighed nok til at bemærke, at han endnu er ligesaa kold og tør, som hans Breve, og vi vexlede kun meget faa Ord sammen, da han satte sig til et Spillebord. Der var en halv Snees fremmede Mennesker, mest Herrer, og dog meente min Tante, at de vare ganske en famille; hvordan maa der da være, naar der er Selskab? Det gjorde dem Alle meget ondt, at jeg ikke kunde logere hos dem, hvorfor jeg paa det bedste

Digitized by Google

undskyldte mig, især hos min Tante, som endelig vilde have mig i Søns Sted, „da de saa meget trængte til en saadan Støtte for de unge Piger"; men at komme der daglig, at spise der hver Middag og især tilbringe hver Aften der, maatte jeg nødvendig love dem. Nu er Du formodentlig nysgjerrig efter at vide, hvem min nye Tante egentlig er, og Du vil da blive ligesaa overrasket som jeg, ved at erfare, at hun er den forhenværende Justitsraadinde Wolm, som vi i gamle Dage ofte have seet paa Bal i Enighedsselskabet, og i hvis Datter Du engang var meget charmeret. Men derfor skal Du ikke misunde mig min Stilling der i Huset, thi din fordums Inclination er for længe siden givt og hjemfaren. Mine to omtalte Cousiner ere meget yngre; den ældste, Emma, er tyve Aar, og Julie er i sit nittende; de ere Begge brunette, ligesom Moderen, og ret tækkelige Piger. Dengang, kan jeg godt erindre, havde vi saa Meget paa Moderen at sige; men vi have virkelig gjort hende Uret, hun er en vakker og godmodig Kone, der lever med en vanskelig Mand og maa føie sig i hans Luner, meer end man skulde troe. Dertil hører blandt Andet, at han hver Aften vil have sit Parti hjemme, og altsaa nøder dem til at leve mere i bestandig Tummel og Sværm, end de egentlig ønske; men det gaaer nu ret taaleligt, da de engang ere blevne vante dertil. Det er først efter min Cousines Død, Aaret efter hans andet Giftermaal, at dette Liv er begyndt, og hvad man i sex Aar har gjort hver Dag, mener min Tante, kan ikke meer falde saa besværligt, og deri har hun Ret. De Fremmede have endnu ikke været paa Vægtskaalen hos mig, med Undtagelse af Kammerjunker von Torngreen, som, mellem os sagt, er hemmelig forlovet med Julie, og som jeg

Digitized by Google

derfor lagde mere Mærke til end til de Andre. Han forekommer mig lidt flau, men han spiller ogsaa en flau Rolle der i Huset; min Onkel maa Intet vide om denne Forbindelse med hans Steddatter, min Tante protegerer den, og adskillige af de unge Mennesker, som komme der, ere indviede i Hemmeligheden. Jeg blev strax en af de Sammensvorne, meget imod min Villie, men da min Tante gjorde mig deelagtig i denne Statssag, var jeg nødt til at tage derimod.

Tilgiv mig mit lange Brev, kjære Edvard, men det er gaaet mig, som det i sin Tid gik Cicero: han skrev ogsaa undertiden lange Breve, fordi han ikke havde Tid til at skrive dem korte; desuden veed Du jo, at det er min Skjødesynd at lade Pennen løbe, uden at tælle Siderne. Naar Du næste Gang hører fra mig, skal jeg fortælle Dig om Kjøbenhavn, som jeg endnu ikke har seet Meget af; men jeg tvivler om, at jeg kan sige Dig noget Nyt, thi det skal jo være charakteristisk for denne gode By, at man efter tyve Aars Fraværelse kan finde Alt i den gamle Forfatning, næsten de samme, velbekjendte Ansigter paa Gaderne, og den — „den samme Tappenstreg", er jeg vis paa, at Du tænker, og Du har Ret, uagtet det egentlig ikke var Det, jeg vilde anføre, — den samme Tappenstreg.

2.

Den 28. December.

Jeg har lovet at meddele Dig Noget om Kjøbenhavn, men det er et Løvte, som sætter mig i Forlegenhed, thi jeg er ikke nogen fiin Observateur, og da jeg

Digitized by Google

kjender Dig som en Satiriker, skal jeg vel vogte mig for at give Dig Noget at hænge din Hat paa, naar Du selv kommer hertil, som dog vel skeer engang. Men for at Du ikke skal troe, at jeg er aldeles blind, vil jeg berøre Det, som falder mest i Øinene, og jeg kan da ikke forbigaae, at Kjøbenhavn er bleven meget fornemmere, end den var, da vi reiste bort. Glæd Dig med mig, kjære Ven, over at vi have Raad til at holde en saa fornem By, og lad mig endelig vide, om Kulturen ogsaa har hævet sig til det samme Trin hos Eder, som her. Tænk Dig, Ulkegade er avanceret til Holmensgade, Skidenstræde er blevet nobiliteret og hedder Krystalgade, men høiest af dem Alle svinger maaskee det lille Skidentorv sig, thi det er for Øieblikket ganske uden Navn, og berettiger altsaa til de største Forventninger; min forrige Skrædder er nu Major, vor obligeante Ven Berg har tre forskjellige Titler, som alle begynde med Hof, og omtrent hvert tiende Menneske er blevet Kammerjunker. Nu forundrer jeg mig ikke meer over, at Leietjenerne i Hamborg kaldte os Kammerjunkere, saasnart de hørte, at vi vare Danske. Imidlertid maa Du ikke glemme, at jeg har sagt omtrent; Du kan altsaa ikke slaae Folketallet efter i Riises Geographi og foretage Divisionen med 10, for at udfinde det bestemte Antal, hvilket jeg tilsøier, for at Du ikke paa mit Ord skal lade Dig forlede til at optage denne Notice i de statistiske Tabeller, Du har under Arbeide. Hvor vidt er Du kommen med dem? Det er ogsaa en Bemærkning, jeg meddeler Dig som Resultat af mine Betragtninger over vor Hovedstad, at det ikke er et Arbeide for en Godseier at give sig af med Statistik og Politik. Hvad kommer det Dig ved? Hold Dig til Torvepriserne, grib ikke ind i Andres Laugsrettig-

Digitized by Google

heder, lad Enhver passe Sit, saa gaaer det bedst, o. s. v., o. s. v., Alt med stadigt Hensyn paa den høie Kulturgrad, vi, Himmelen være lovet, have naaet.

Ogsaa om Selskabet hos min Onkel har jeg lovet Dig Underretning, men hvad vil Du, at jeg skal sige Dig? Beaumonden ligner sig temmelig meget overalt i hele Verden, og man kan være vis paa, at dens Digten og Tragten er den samme, om end Maaden, den yttrer sig paa, er forskjellig. Kjøbenhavn har saaledes intet Særeget, intet Nationalt, det er en tro Copies Copie af større Hovedstæder. Hvad vi derimod have for os selv, er en kjendelig Efterabelse og Forgudelse af alt Udenlandsk, ved Siden af Plumphed og Uhøflighed mod Udlændinger, thi Sprogene genere os mangfoldigt, og derfor støde vi Fremmede tilbage; vi have saaledes intet Gavn af deres Dygtighed og Kundskaber, og maae indskrænke os til at afliste dem Smaafif, en ny Façon paa en Vestekrave, en ny Maade at hænge Lorgnetten paa, eller en ny Eed; thi det var ikke umotiveret, at Holberg lod Jean de France exercere sig i en Hoben nymodens Eder, som han havde faaet af sin Maitre de Langue, og man maa lade os, at vi have conserveret os meget godt i den lange Tid fra Holbergs til vore Dage.

Men det var langfra min Hensigt at forfalde til slige gammeldags Betragtninger, jeg vilde jo omtale de Figurer, som mest gaae ind og ud hos min Onkels og befolke hans Aftenselskaber. Blandt disse ere der kun Tre, som jeg er i Forlegenhed med, fordi de ikke henhøre til nogen af de Corporationer, som komme der en masse. Den Ene, en gammel Søofficeer, afskediget Capitain Lissom, har været med den anden April og holdt sig dengang meget brav, nu er hans Tid forbi, og Verden

Digitized by Google

tager ingen synderlig Notice af ham; den Anden er Professor Glæsel, en gammel Pedant, som samler paa alle mulige Skramlerier under Navn af Antiqviteter, og som boer hos min Onkel, Vor Herre veed af hvad Grund; den Tredie er en Kjøbmand Lund, en meget taus Mand, Jevnaldrende med min Onkel. Disse tre Figurer ere hans stadige Lhombreselskab og møde hver Aften til deres bestemte Parti, som de i de senere Aar saae hos ham, efter at den Klub, de før vare vante til at spille i, gik overstyr. Min alvorlige Onkel forstaaer ingen Spas i Alt, hvad der angaaer dette hans Ungdoms Kløverblad, hvorfor ogsaa Familien vogter sig for at sige et eneste Ord om dem — i hans Nærværelse. De Andre, som komme der, kunne som sagt afdeles i Corporationer, ligefra Excellencerne til de Ringeste, Gud bevare mig for at nævne Nogen. Jeg har saaledes ikke mindre end 6 Kammerherrer paa min Liste, 21 Kammerjunkere, — det hellige Tal 7 gaaer tre Gange op deri, — 18 Lieutenanter, utallige forskjellige Raader og 9 Digtere, lige saa mange som der i de gode gamle Dage vare Muser, foruden den qvindelige Deel, alle intime Veninder af min Tante eller mine Cousiner, og som, efter Rangforordningen af 12. August 1808, høre til deres respective Mænds eller Fædres Plads. Hvor vil Du, at jeg i dette Chaos skal begynde? Det er Levningerne af salig Justitsraad Wolms Søndagsarmee, — thi Du veed, at han førte et stort Huus, og paa den Dag saae hele den kjøbenhavnske Beau monde hos sig, — completteret med mangfoldige nye Rekrutter, som siden den Tid ere voxede til.

Vi have havt Juul, siden Du sidst hørte fra mig, og vi have levet meget lystigt; men jeg foretrækker

Digitized by Google

dog den Maade, vi de foregaaende Aar julede paa, i Rom for Exempel, hvor saa mange elskværdige Landsmænd dannede et lille Norden midt i Syden. Hvad jeg her savner, er den Gemytlighed, der hører til Julegl æderne; men er det at undres over, at jeg savner den? Jeg har jo ikke engang et ægte dansk Ord til at betegne denne Følelse med. Mig gjør Julen til et Barn; jeg kunde gjerne hoppe til Loftet af Glæde, ved Synet af et Juletræ med ret mange Pebernødder og Kager og Vorstabler i, og jeg gaaer Juleaften regelmæssig om i alle Legetøisboutikker, for at see Børn og Mødre gjøre deres Indkjøb. Og hvad er høitideligere end en Julemorgen, naar stille Skarer Andægtige vandre i den mørke Morgenstund over den hvide Snee til de oplyste Kirker, hvis lange Vinduer kaste funklende Striber over Torve og Pladser, medens Orgeltonerne afbryde den dybe Stilhed og synes at hviske til os: „Ogsaa for Dig er inat et Barn født til Verden," medens Kirkeklokkernes vældigt jublende Stemmer bringe os Digterens skjønne Ord i Minde:

En Sol er vaagnet blandt Skyggers Hær,
Paa Aftenhimlen et Morgenskær,
Og under Sneen en Palme.
Af Liliens aldrig berørte Skjød
Er den himmelske Rose til Verden fød,
Som i Evighed ei vil falme.

Det er den eneste Tid paa Aaret, at Verden seer igjennem Fingre med, at vi ere barnlige, da tolererer den, at vi gaae udenfor Reglerne, for at glæde os ved en kortvarig Lykke; den finder sig i, at Vorne kunne frydes ved at

Digitized by Google

dele Børnenes salige Forventning, som et sandt barnligt Sind har skildret os saa smukt:

Smaaborn, som i den mørke Stue
Med Længsel indelukte staae,
Og raabe: mon ei snart vi maae
Indtræde, Julens Glands at skue?
— — — — — — — — —

Kan J vel gjette, hvad man Eder,
Med al den Bæren op og ned,
Den Hvisken, den Uroligheb,
I Stuen tæt herved bereder?
Hvi rasler Nøgleknippet? Hvi
Mon Skabet lukkes op og i?

Men det er Altsammen en kortvarig Fryd, og en sørgelig Dunkelhed afløser Festens Glands. „Verden" hevner sig for, hvad den har maattet finde sig i; den kan ikke affkaffe den gamle, ærværdige Skik, men den kan forbittre os Nydelsen, og derfor hvisker den os uophørligt i Ørerne: „Nu kommer Nytaar, Børn, nu kommer Nytaar, saa ere J igjen blevne et Aar ældre og en Grad fornuftigere; og inden næste Nytaar er Du atter en Grad ældre og en Grad fornuftigere, og maaskee — Justitsraad." —

Min Onkel gjorde i denne Juul et stort Bal, hvor hele Verden var forsamlet, alle de omtalte Corporationer in pleno. Det begyndte med et Juletræ, eller rettere en Juleskov, hvor Enhver fik en net lille Present. De ni Digtere havde leveret Vers, og en af dem havde til denne Fest skrevet en Prolog, som var ret net, og hvori min Cousine Emma var en nydelig lille Engel. Saa smuk har jeg aldrig seet hende, og hun beholdt der-

Digitized by Google

for ogsaa Engleuniformen paa til Ballet, paa Vingerne nær, som hun heller ikke behøvede, thi hun svæver saa let som en Sylphe. Min Onkel saae jeg kun Lidt til, thi han havde, fortalte min Tante mig, sit eget Juletræ i sine egne Værelser i Klosteret, hvortil ingen Anden faaer Adgang, end det nysomtalte Kløverblad og nogle gamle Tjenestefolk, som have Naadsensbrød der i Huset; imidlertid tog han Deel i Familiens Juletræ og forsvandt først, da Ballet var begyndt.

„Klosteret?" udbryder Du; „schon wieder was Neues!" — Det er den ene Sidefløi i min Onkels Gaard, som vi kalde saaledes for Spøg, fordi den indeholder en Mængde smaa, gammeldags Værelser, der staae under min Onkels Varetægt, og hvor han, den pedantiske Professor Glæsel og nogle gamle Tjenestefolk have deres Celler. Denne Deel af Huset er uforandret saaledes, som den var i min Bedstefaders og maaskee i min Oldefaders Tid, medens hele den øvrige Gaard er moderniseret; jeg har ikke været der, thi min Onkel tager ikke mod Nogen der, men i sit Contoir, som staaer i Forbindelse dermed ved en lille Trappe. Den ene Side, der vender ud til Gaarden, seer trist ud med sine smaa Vinduer, som man aldrig seer et levende Øie i; min Onkels egne Værelser gaae ud til Haven, som heller ikke er meget livlig, temmelig stor for at være i Kjøbenhavn, — men Gaarden ligger jo ogsaa i en Udkant, — og omgiven med en ordentlig Kirkegaardsmuur. See, nu er Du indviet i de locale Forhold, i det Mindste lige saa Meget som jeg, og dermed, kjære Edvard, maa Du for denne Gang lade Dig nøie.

Digitized by Google

3.

Den 30. Januar.

Du har dennegang igjen Ret og jeg Uret, — og saaledes er det før gaaet, — men Du tager det alvorligere end Du havde nødig, og det lader ikke til, at Du vil tiltroe mig at have Øie for min Onkels gode Sider, fordi jeg blot har omtalt hans Særheder. Der er noget meget Elskværdigt i hans Vedhængen ved gamle Venner, som oven i Kjøbet ere saadanne, der ikke passe synderligt til den nuværende Tid, og hans Juletræ for de to Pebersvende og de gamle, udslidte Tjenestefolk har virkelig ogsaa rørt mig, uagtet jeg finder det mere end sært, at han netop vælger den Dag dertil, da han skraber hele Verden sammen i sit Huus. Men der er et Smiil, — det eneste paa hans Ansigt, — som langtfra er indtagende, som reent ud sagt er mig modbydeligt for det Udtryks Skyld, der ledsager det, som altid falder midt ind i Andres Glæde, og som hos mig frembringer samme Følelse, som en Draabe iiskoldt Vand paa en varm Pande. Er det Spot over Andres Følelser eller en total Mangel paa varm Følelse hos ham selv? Er det Lyst til at ville forspilde Andres Glæde, fordi hans melancholske Sind ikke tillader ham at være rigtig glad selv? Hvorfor skal det netop gaae ud over hans Familie og nærmeste Omgivelser, som han altid behandler med en høflig Kulde, medens han kan være venlig paa sin Maade, og undertiden endogsaa forekommende, mod Fremmede? See, her har Du uforbeholdent mine egentlige Ankepoſter, kjære Edvard, her har Du Det, som gjør enhver Nærmelse fra min Side umulig, som er Aarsag i,

Digitized by Google

at vi endnu bestandig ere lige saa fremmede for hinanden som første Gang. Ja, jeg kan endogsaa sige, uden at lyve, at hans Breve vare langt venligere, langt faderligere, end hans Adfærd er efter min Hjemkomst, og jeg veed mig fri for at have gjort det Mindste til at fortjene en saadan Stivhed. Men jeg bør ingenlunde beklage mig, thi han behandler mig fuldkommen, som om jeg hørte til Familien, det maa man lade ham; den stakkels Emma gaaer det ogsaa ofte ud over, med Ord aldrig, men med de Smiil, der ere tusinde Gange værre, og uagtet min Tante i alle andre Henseender forstaaer at tage ham saaledes, at hun dog tilsidst faaer sin Villie frem, har jeg bemærket, at dette Smiil ofte decontenancerer hende, og at hun gjerne, ved en hurtig Retraite, undgaaer at udsætte sig for det. De lever saaledes paa ingen Maade lykkeligt sammen, men jeg troer, at min Tante maaskee er den mindst lykkelige af dem, thi min Onkel finder dog formodentlig en Trøst i at være Bussemand, naar han ikke kan drive det høiere.

Jeg seer, at jeg er bleven ganske ivrig over dit Brev, men det har mere sin Grund i mit Helbred, end i Sagen selv; jeg befinder mig slet ikke vel, og at være syg i et Vertshuus, er nu reent utaaleligt. Jeg fortryder, at jeg ikke er tagen ind til min Onkels, trods Alt hvad jeg har at indvende mod Manden. Men hvad jeg meest fortryder, er, at jeg iforgaars lod mig forføre af de mange hvide Sommerbeenklæder, som de Militaire havde paa, i Anledning af Kongens Geburtsdag, til at gaae uden Overkjole, uagtet jeg Nar skulde have holdt mig til Thermometret, som stod paa sex Graders Kulde, og derved har jeg skaffet mig denne djævleblændte Forkølelse paa Halsen. Min Tante har sendt mig Syltetøi,

Digitized by Google

som Emma selv med egen Haand har lavet til mig, men lige meget hjælper det, og jeg gaaer om i min Stue som en brølende Løve og nyser og hoster i et Kjøre væk.

Jeg har besøgt min Moders og min Søsters Grav, og tænk Dig min Glæde ved at finde den ordentlig vedligeholdt, Sneen skuffet bort, og den mørkegrønne Vinca i frodig Vækt, dækkende dens sørgelige Form med sine nydelige Blade! Havde jeg ikke faaet Nummeret angivet hos Graveren, vilde jeg ikke have troet mine egne Øine. Saa ere de ikke glemte, saa husker dog endnu Nogen paa dem og ærer deres Minde, ved at skjerme om deres Hvilested! Jeg søgte Graveren for at faae Oplysning herom, men fandt ham ikke; men en Spadserende, som tilfældigviis kom forbi, fortalte mig, at denne Grav altid var saa smukt holdt, og at der om Sommeren stode de smukkeste Blomster, som vare at finde paa hele Kirkegaarden. Hvor kjært det var mig, kan Du let tænke, og hvem troer Du vel, at jeg skylder Dette? Den ene af mine Cousiner. — Jeg kom om Middagen til min Onkels, lidt sildigere end jeg pleiede, og man havde ventet paa mig for at gaae tilbords. Min Onkel sad i det ene Hjørne af Stuen og læste i en Avis, uden at bemærke min Ankomst, min Tante og en af Cousinerne sadde i Sophaen. Da jeg skyldte Husmoderen en Undskyldning for min Udeblivelse over den fastsatte Tid, fortalte jeg hende halvhøit hvor jeg havde været, hvormeget det havde rørt mig at finde Graven saa smuk, og meddeelte hende min Forundring over at Nogen tog sig af den. „Tal sagte, lille Vilhelm," sagde min Tante, „min Mand vil, som alle gamle Folk, nødig høre tale om Døden. Var den da virkelig saa smuk?" — Jeg beskrev hende den og fortalte hende, hvorledes den om Somme-

Digitized by Google

ren skulde være prydet med levende Blomster. „Det er jo ikke saa forunderligt, at din Moders og din Søsters Grav bliver passet, de ere endnu bestandig i frisk Minde hos vor hele Familie, undtagen maaskee hos min Mand, som altid undgaaer slige sørgelige Tanker. Saa har Du slet ingen Idee om, hvem der kunde have besørget det?" — „Ikke den ringeste, det forsikrer jeg Dem." — „Nu, din Cousine og din Søster vare intime Veninder, og Emma har endnu ikke glemt hende." — Emma blev rød som Skarlagen, og reiste sig for at gaae ud af Stuen. „Hvorledes? Emma, er det Dig? Skal jeg takke Dig for denne Overraskelse?" udbrød jeg høiere, og vilde holde hende tilbage, da min Tante i rette Tid tilhviskede mig et: „Tys!" ledsaget af et Blik til min Onkel. Jeg stod tilfældigviis lige for Speilet, og idet jeg kastede Øiet i det, opdagede jeg, at min Onkel saae over Avisen hen paa os med det behagelige, spodske Smiil, som klæder ham saa usigelig vel; jeg slap den stakkels forskrækkede Emmas Haand, og hun ilede ud af Stuen. — Herre Gud! Har den Mand da ikke Følelse for Andet end for Brutto og Thara, for Vexler og for Specier? Formodentlig har han luret, thi det stod omtrent i hans Mine; maaskee hans Avislæseri, som han saa ofte er forfalden til, naar han er i Dagligstuen, ikke er Andet end en Maske, hvorunder han bedvemmere kan udspionere Det, som han ligefrem kunde høre og tage Deel i, hvis han var, som en Mand og en Fader burde være. Det var et piinligt Middagsmaaltid. Jeg ærgrede mig, saa jeg maatte blive fort og taug; min Tante var meget snaksom, for at den almindelige Forstemmelse ikke skulde mærkes, og Emma blev rød i Hovedet, hvergang jeg saae over paa hende. Julie var den eneste Unbefangene,

Digitized by Google

thi min Onkel talte ikke ret meget og mest med en af Contoirbetjentene, som hver Dag spise ved hans Bord efter gammel Skik, tiltrods for Alt hvad min Tante har indvendt imod at have saadanne spionerende Vidner midt iblandt Familiens Medlemmer. Og at min Tante deri har Ret, det følte jeg, om aldrig før, saa den Dag, og ethvert Blik, som En af dem kastede paa Emma, syntes mig at indeholde det Spørgsmaal: „Hvad har der været i Veien med Dig?“ og bragte mig Blodet i Kog. Saasnart vi vare staaede fra Bordet, skyndte jeg mig bort for at undgaae det Par Ord, min Onkel og jeg ellers pleie at tale sammen om de ligegyldigste Ting, inden Kaffen kommer. Formodentlig har der da været en huuslig Scene efter min Bortgang; thi da jeg kom igjen om Aftenen, paalagde min Tante mig strax at tie med vor Samtale i Middags og hverken nævne den for Emma eller nogen Anden. Den fordømte Tien, den afskyelige diplomatiske Afmaalen af ethvert Ord, hvor den er mig imod! Og jo mere jeg indseer, at den her er nødvendig, jo mere jeg, for den kjære Huusfreds Skyld, nødes til selv at tie med hundrede Ting, som Intet betyde, jo mere ærgrer det mig, og jeg bander af ganske Hjerte den fordømte Melancholi, som her er Roden til alt Ondt.

Det er altsaa Emma, der som en god Aand sysler omkring den kjære Grav, som gjemmer mine Kjæreste i sit Skjød? Sandelig, det har frapperet mig, uagtet jeg daglig opdager nye Sider hos hende, som jeg maa holde af, uagtet jeg i de faa Maaneder har faaet ganske andre Tanker om hende end i Begyndelsen af vort Bekjendtskab. Det, om jeg maa udtrykke mig saaledes, lidt vel Behagelystne, — coquet er et hæsligt Ord, og dets

Digitized by Google

Betydning er ganske forskjellig, — der i Førstningen stødte mig, er forsvundet, og har givet Plads for elskværdigere Egenskaber; hun er huuslig, og vi faae ofte Smaaretter paa Bordet, som min Tante med moderlig Stolthed betroer mig, at Emma har lavet, og dog er hun for beskeden til at sætte nogen stor Priis paa denne gediegne Dyd. Vi have begyndt at læse Italiensk sammen, som jeg i Eftermiddagstimerne med en Professormine foredrager for de unge Damer, mest for Emmas Skyld, thi Julie er tidt doven og tænker formodentlig paa sin Kammerjunker; men ved Naalen er hun lige saa ferm som Emma, og det Læs Smaabroderier af egen Fabrik, hvormed Veninderne bleve begavede i Juletræet, grændsede næsten til det Vidunderlige. Dertil offres Formiddagstimerne og Aftenerne, naar der kun ere faa Fremmede. Vi sidde da ofte omkring et rundt Bord i Dagligstuen, og En af den poetiske Corporation læser høit, for det meste af sine egne Sager; men derved kan man saa tænke, hvad man vil, og jeg kommer fortræffeligt ud af at forfølge mine luftige Ideer, medens de andre bruge Naalen, og maaskee skjenke Forfatteren lige saa liden Opmærksomhed, som jeg. Derimod have vi en anden Forelæser i den vakkre Ritmester Ovindel, en Mand, der straaler som en Stjerne af første Rang mellem alle de Andre, og som undertiden lader sig overtale til at læse Et eller Andet for, naar der ingen Anden er, uagtet han kan rivalisere med dem Alle. Ovindel har været flere Aar i fremmed Tjeneste, og søger nu, som jeg har hørt, at komme ind igen her; han er desværre uformuende, men regnes med til „Verden", ikke paa Grund af hans gode Egenskaber og elskværdige Udvortes, men for hans Familieforbindelser i Holsteen og for hans

Digitized by Google

Æreslegionskors, det er i det Mindste Det, jeg idelig hører omtale. Det er mig ubegribeligt, at ikke alle Damer ere forelskede i ham, og dog er det ingenlunde Tilfældet; Ovindel gaaer uansægtet om og har sine fleste Tilhængere blandt Herrerne, som formodentlig lade sig imponere af hans høie Figur, hans alvorlige Ansigt og hans Orden, der — i det Mindste forekommer det mig saaledes, — altid faaer os til i Tankerne at lugte Krudtdamp. Jeg talede forleden paa et Bal om ham med en Dame, men jeg mærkede snart, at han ikke var Mand for hende. „Naar han staaer saadan," udtrykte hun sig, „seer han sød ud, men naar han taler, seer han paa En, saa man maa blive ganske bange for ham." Jeg kom derved til at tænke paa den gamle Vise om Ridder Roland og Frøken Angelika, hvori beskrives en Kavalleer af dem, der ere mere en vogue; uagtet den er meget gammel, skulde man troe, at den var skreven igaar:

Herr Medor, pertentlig og liden
Og spinkel, var Frøkenens Val.*)
Han altid kom først hjem fra Striden,
Og altid tog sidst bort fra Bal.
Det kom af, han stred ikkun ilde,
Men derimod dandsed' han net,
Saa var det jo Synd, om man vilde
Fortænke Herr Medor i det. —

Det glæder mig, at Ovindel er bleven indført der i Huset, og det lader ogsaa til at glæde min Onkel, som, mirabile dictu, ofte fører en lang Samtale med ham alene, og udmærker ham paafaldende fremfor alle

*) Licentia poëtica for: Valg.

Digitized by Google

Andre. Ogsaa hos Emma er han vel anskreven, og jeg har erfaret, at han sender hende Bøger, hvis Valg gjør baade ham og hende lige megen Ære, og som hun ofte fornyer hos ham. Hvilke Modsætninger i den menneskelige Natur! Den samme Emma morer sig, i det Mindste tilsyneladende, ved for Exempel Lieutenant Tungs Conversation, og en enfoldigere, mere indbildsk og kjedsommelig Person veed jeg i en Hast ikke at anføre. Men dømmer ikke Fruentimmer efter Skinnet! De ere det stille Vand, men have ogsaa den dybe Grund, og det kjære Cacheringssystem er deres bedste Palladium. De stakkels Piger! Deres Stilling er desuden saa vanskelig, at de neppe have Raad til at vende Nogen Ryggen, om de end gjerne vilde.

Jeg har meget travlt med en Komedie, som jeg oversætter. Det er en af dem, vi bragte med fra Paris, den skulle vi spille Fastelavns Søndag hos min Onkels. Tante vil endelig have Noget bragt i Stand til den Dag, „mest for at fornøie sin Mand"; men dertil troer jeg oprigtigt talt, at Komedie ikke er synderlig skikket, og hendes gode Villie bliver uden Tvivl upaaskjønnet. Rollerne ere allerede uddeelte, og Du vil formodentlig lee, naar Du hører, at jeg fremtræder som første Elsker; men til min Retfærdiggjørelse vil jeg dog sige, at jeg er bleven nødt dertil. Ritmester Qvindel spiller ogsaa med, han er père noble, og Kammerjunker Torngreen, som jeg er mest bange for, er en gammel Skoleholder; Julie er Elskerinden, hendes Veninde og Kammerpigen ere endnu ubesatte Roller. Gud veed, hvad min Onkel vil sige til den frydefulde Overraskelse, naar han faaer den at vide, thi endnu er den, som sædvanlig, en dyb, diplomatisk Hemmelighed.

Digitized by Google

Den fordømte Nysen! Jeg er nærved at nyse mig ihjel, og har allerede tusinde Gange bandet hvide Sommerbeenklæder om Vinteren, og dog har jeg kun staaet i en indirecte Berørelse med dem. Hver Ting til sin Tid, sagde Salomo, Hans Majestæt Kongen af Jødeland; det var i Guldalderen, at Jøderne havde en Konge, og at Kongerne forfattede og i Gjerningen efterfulgte slige gyldne Regler. Jeg er saa ødelagt, at jeg hverken kan høre eller see, og det fordi jeg ikke har holdt mig Regelen efterrettelig; men det skal tilforladelig blive sidste Gang, jeg lader mig narre af Vagtparaden.

4.

Den 27. Februar.

Vi have endelig spillet vor Komedie, og jeg vilde ønske, Du havde seet den. Privattheatre ere noget af det Forkeerteste, man kan tænke sig, og vi stode paa ingen Maade tilbage for vore talrige Colleger: Thalia, Borup, Polyhymnia, eller hvad de Muser hedde, der ere opkaldte Landet rundt. Vi have oplevet de latterligste Scener, fordi Folk absolut ville vedblive at være dem selv, i det samme Øieblik de forestille en ganske Anden. Kammerjunker Torngreen vilde for Exempel paa ingen Maade skjule sin Knebelsbart, og med den vilde han spille en gammel pedantisk Skolemester i Jylland, hvorhen vi havde forlagt Scenen. Jeg beder Dig betænke, en jydsk Landsbydegn med Knebelsbarter! Der var ingen anden Udvei for mig, som var uværdig bleven udnævnt til Theaterdirecteur, end at forsyne ham med et grædt, philosophisk Skæg fra Friseur Hoppensack, og i det Optog fremtraadte

Digitized by Google

han som en langskægget Gedebuk. Dertil havde han faaet den ulykkalige Idee at efterabe nogle af den gamle Professor Glæsels Manerer og indflikke et Par af hans Yndlingstalemaader, hvormed han var saa god at overraske Selskabet ved Udførelsen. Min Onkel tog naturligviis denne slaue Spøg meget ilde op, og hele hans Vrede faldt paa mig, der var saa uskyldig som det Barn, der er født igaar. Julie vilde endelig spille Elskerinden, som lever paa en Herregaard paa Landet, med en Turban af Shawlstøi, der rigtignok klædte hende meget godt, og Venindens Rolle vilde Ingen tage, fordi hun skulde være forvoxet, hvilket Udseende dog flere af de tilstedeværende Damer med Lethed kunde have tilveiebragt. Saaledes havde vi allerede ved Prøverne tusinde af de Smaauheld, der netop sætte Krydderiet paa Privat-Komedier, og Enhver intrigerede paa bedste Maade, for at faae sin Mening sat igjennem. Tilsidst opgav jeg reent Alvoret; Skolemesteren gik med Bukkeskæg, Elskerinden med Shawlsturban med en Diamantstjerne i Panden, til Morgenbrug paa Landet, Veninden blev hverken skjev eller rødhaaret, uagtet hendes legemlige Mangler flere Gange omtaltes, og Publicum nu maatte mistænke hende for mangfoldige skjulte, da de ingen synlige kunde opdage, og Kammerpigen bar italiensk Bondedragt med en Piil igjennem Haaret, fordi denne Dragt klæder bedre end den danske, uagtet Scenen foregik tæt ved Randers, som hvert Øieblik bliver nævnet. Odindel og jeg vare de Eneste, der holdt os Rollerne efterrettelige, og derfor var ogsaa Contrasten saameget fornøieligere. Vi indhøstede Roes og Tak i Overflod, og hele Verden var „enchanteret over denne superbe Præstation."

Det var ellers meget heldigt, at Ingen vilde spille

Digitized by Google

den skjeve, rødhaarede Veninde; thi min afdøde Cousine, min Onkels eneste Barn, hvis Død han tog sig meget nær, var baade skjev og rødhaaret. Det burde min betænksomme Tante have erindret, men hun oversaae det ganske, og det var først bagefter, at Ritmester Qvindel tilstod mig, at han havde været betænkt paa at lægge Hindringer i Veien for Udførelsen, hvis Nogen skulde have villet give Rollen, som den var. Det ærgrede mig, at en Fremmed havde mere Betænksomhed end jeg, som dog burde kjende min egen Familie, og jeg har i mit Hjerte gjort min Onkel Afbigt derfor.

Emma spillede ikke med; hun foretrak sine huuslige Sysler, og var overalt, for at paasee, at Ingen savnede Noget. Hun vidste Raad og Hjelp, naar vi Andre vare nær ved at fortvivle og forsømte derfor ikke at øve Barmhjertigheds Gjerninger. Hun blev flere Gange kaldt ned til „den syge Jomfrue", og gik med samme smilende Ansigt til et Tjenestetyendes Sygeleie, som til vor støiende Lystighed. Det havde ikke enhver ung Pige funden sig i; jeg spøgte med hendes Hospitalsforretninger, og hun svarede med sin sædvanlige Blidhed: „Du maa ikke troe, at Du er den eneste Syge, der skal kjæles for." Hun var særdeles elskværdig. Jeg har i den Tid næsten saa godt som boet hos min Onkels, og de to nydelige smaa Værelser, som min Tante før min Hjemkomst havde sat i Stand til mig, vare mig indrømmede til min Bequemmelighed og bleve snart opfyldte med vore Theaterrequisiter. De ere i den anden Fløi til Gaarden, lige overfor Klosteret; thi min Onkels Gaard, som han beboer alene, bestaaer af et Forhuus til Gaden og to Sidefløie til Gaarden, der vende Gavlene ud i Haven, som ved en Muur er skilt fra Gaarden og ved en anden, der

Digitized by Google

gaaer rundt om Haven, fra den affides og lidet besøgte Gade, som løber bagved. Det morer mig at fortælle Dig alle disse Smaadetailler, fordi jeg altid har været vant til, at Du paa en Prik vidste hvor ethvert Meubel og ethvert Vindue var anbragt. Men bliv derfor ikke bange, thi saavidt har jeg ikke i Sinde at gaae i min Beskrivelse, jeg vil kun endnu tilføie et Par Ord om Haven. Den er anlagt lidt gammeldags, og Rummet tillader ingen store Forandringer, da den er meget tæt bevoxet med ypperlige Frugttræer. Den hvide Havemuur og et stort, tæt Buxbomtræ, som min Oldefader maaskee selv har plantet, — thi han har eiet Gaarden, — give den et alvorligt Udseende, som de mange med lav Buxbom omgivne Blomsterbede ikke formilde. Du forundrer Dig vel over, at man i et saa moderne Huus taaler en saa gammel Have; men min Onkel vil ingen Forandring gjøre i Anlægget, og strider for sit Buxbomtræ som for sit Liv. Familien kommer, efter hvad de selv sige, kun sjeldent derned, og det er unægtelig et oplivende Syn at see de grønne Træer og Indfatninger prange midt i Sneen. Min Onkel er den Eneste, der har godt deraf, thi hans Vinduer i Gavlen af Klosterfløien vende ud til Haven. Det er ikke omsonst, at man har givet denne Deel af Huset dette Navn, thi den seer virkelig ganske katholsk ud, saameget mere, som Gavlen ender i en halvgothisk Spids med en Kugle paa, og et høit Gitter ved Siden af, der adskiller Haven fra en lille Hønsegaard, minder os om de lignende Indretninger, vi paa vor Reise have seet saa mange af i de gamle Klostre. Jeg undersøgte Haven med sand Interesse, medens jeg gav Folkene Anviisning til at kappe Buxbomgrene paa den skaansomste Maade, thi vi skulde bruge Grønt til vor

Digitized by Google

Komedie, og det var ikke andetsteds at erholde; det gik altsaa ud over min Onkels Favorit, men jeg kan forsikkre Dig, at den ingen Molest led derved.

Jeg har været i det kongelige danske Theater, siden jeg sidst skrev Dig til og seet et Favoritstykke. Værre Sammensurium har jeg aldrig seet, og dog er det gaaet, jeg veed ikke hvormange Gange, for propfuldt Huus. Saavidt er Smagen kommen paa Parnas! Ak, Du milde Gud og Skaber! Man kunde baade lee og græde, hvilket Publicum ogsaa opvartede med, men ikke en Eneste var saa fornustig at pibe. Tænk blot — nei, jeg vil ikke gjentage det for Dig, jeg vil ikke læsse dine Forbandelser over mit syndige Hoved, jeg vil skjule vor Elendighed og tage det Løfte af Dig, at Du ikke maa forraade for Fyenboerne, hvorledes det staaer til med Sjællændernes sunde Sands. En Skolemester med Knebelsbart, en jydsk Bondepige fra Sorrento i Italien, en pukkelrykket Jomfru uden Pukkel, en Landsbypige med Turban og Diamantdiadem er Intet imod, hvad jeg her har oplevet. Det maa være frygteligt at være Skuespiller og blive budt Sligt! Jeg vil ikke tale mere derom, thi det kunde let faae Udseende af at være Satire, og jeg kan nu engang ikke lide Satire, „thi det er ikke Andet end Ondskab, og de Folk, som give sig af dermed, have et slet Hjerte.“ Men jeg har, som Du veed, et godt Hjerte, og for at vise Dig det i Gjerningen, vil jeg slutte mit Brev.

Digitized by Google

5.

Den 8. Marts.

La gioja ancora ha le lagrime sue*), siger Metastasio, og jeg vil give den gode Mand en edelig Atteſt paa, at det er ſandt. Ja, jeg har grædt Glædestaarer, naturligviis i min Eenſomhed, og ſaaledes har jeg paa engang tilfredsſtillet min Følelſe og bevaret mit Rygte uplettet. Du ſtudſer og kan formodentlig ikke ret fatte, hvad der midt i Kjøbenhavn kan bringe en Enthuſiaſt for Landlivet til at fælde Glædestaarer; jeg vil altſaa løſe Dig Gaaden, ved at ſige Dig, at mit høieſte Ønſke er blevet opfyldt — at jeg er forlovet. „Med Emma?" hører jeg Dig ſpørge. Naturligviis, med hvem ellers. Troer Du, at her gives nogen Anden, ſom jeg i den Grad kunde intereſſere mig for? „Hvorledes gik det til?" vil Du formodentlig vide. Ja, ſeer Du, det kan jeg ikke ſaa lige ſige Dig, thi det veed jeg ikke ret ſelv. Vi have ofte piint vore Venner, ſom forlovede ſig, for at de ſkulde fortælle os, hvad de ſagde, da de friede; men denne Inquiſition har aldrig nyttet os, thi Ingen af dem vilde ud med Sproget. Det kan jeg nu meget godt begribe, thi om jeg endog har den bedſte Villie til at aabne mit Hjerte for Dig, ſom er mit andet Jeg, ſom jeg er vant til at meddele alle mine Følelſer og Tanker, er jeg dog ikke i Stand til at ſige Dig Andet, end at det kom ſaaledes, at det var i Forgaars i Mørkningen, at egentlig Ingen af os ſagde Noget, men Ilden brændte ſaa ſmukt i Kakkelovnen og oplyſte den hele Stue med et ſvagt Skin, undtagen netop det Sted, hvor Emma og jeg ſadde i

*) Glæden har ogſaa ſine Taarer.

Digitized by Google

Sophaen, — og at det er meget let og meget behageligt at blive forlovet i Mørkningen, mens Ilden brænder klart i Ovnen. Det havde Du nok mindst ventet; men jeg har heller ikke været ganske ærlig imod Dig, kjære Edvard, det tilstaaer jeg, og gjør Dig derfor min Afbigt. Jeg var bange for dine Drillerier, reent ud sagt, og har derfor nævnt Emma langt mindre i mine Breve, end jeg havde Anledning til; thi hendes Billede stod altid i mit Hjerte, og hendes Navn svævede mig bestandig paa Læberne. Fra det første Øieblik, jeg saae hende, interesserede hun mig, og hun har tilstaaet mig, at jeg heller ikke var hende ligegyldig, thi min Tante havde altid omtalt den nye Fætter, der skulde komme hjem fra Udlandet, som saare elskværdig. Der er min gamle Sætning igjen bekræftet, at vi aldrig ere bedre farne, end naar gamle Tanter eller Mødre udbasune vor Roes; uden at de vide af det, ere de vore sande Støtter hos den qvindelige Ungdom. Lad mit Exempel tjene Dig til Efterlevelse, stræb altid at staae Dig godt med de ældre Damer, og forlov Dig, inden det bliver for silde. Husk paa, at Du er temmelig nær ved de Tredive, — jeg er jo noget yngre, og nu er jeg allerede eet Skridt forud for Dig, — Livet er for kort, til at vi skulde have Raad til at ødsle med vore Dage. Kjærlighedens Momenter ere Dele af Evigheden, og Himmelen giver Dig ikke nogen Erstatning for de Timer, som Du her har tabt.

Hvor dog faa Dage, ja et eneste Øieblik, ere i Stand til at forandre Alt i os og om os; et Øieblik skjenkede mig en elsket Brud, ikke at tale om Svigerforældre, en Svigerinde og en Svoger, og jeg haaber, det skal have skjenket mig huuslig Lykke for mit hele

Digitized by Google

Liv. Men jeg kan takke mig selv for, at alle disse nye Slægtninge existere som saadanne, thi min Tantes diplomatiske Betænkeligheder havde nær sat mig i samme fortvivlede Stilling, som Torngreen er i. Da de første Omfavnelser og Glædesudbrud vare forbi, — thi min Tante havde ikke det Mindste at indvende mod Partiet, — spurgte jeg efter min Onkel, som var den Eneste, der manglede af Familien. „Min Gud, kjære Vilhelm," udbrød min Tante forskrækket, „Du vil dog vel ikke strax sige det til din Onkel? Du veed, hvor misfornøiet han er med Alt, hvad vi foretage os, det vil give Scener, lad os holde det hemmeligt i nogen Tid, vi ville ved Leilighed forberede ham derpaa og søge at stemme ham for Dig." — „Nei, Tante, det finder jeg mig sandelig ikke i; jeg har altid handlet ærligt imod min Onkel, og jeg er ikke bange for at møde hans onde Luner. Jeg er ikke kommen for at stjæle hans Datter som en Tyv og behøver ikke at skamme mig ved min Kjærlighed til Emma. Uden hans Samtykke er min Lykke ikke fuldkommen, og det haaber jeg med Guds Hjelp ogsaa at erholde." — „Stridige Menneske, vil Du da endelig udsætte os Alle for Ubehageligheder? Din Onkel er desuden kun Stedfader, og naar Du har mit Samtykke, som er Emmas virkelige Moder, saa er det vel nok. Du veed, hvordan din Onkel er." — „Det veed jeg, men han skal ogsaa vide, hvordan jeg er, og derfor vil jeg strax" . . . . . „Bi i det Mindste til imorgen," afbrød Julie mig, „ellers fortryder Du det bestemt iovermorgen; skal hele Verden da endelig strax indvies i vore Hjerters helligste Følelser. Prøv i det Mindste først den Sødhed, der er i en hemmelig Forlovelse; jeg kan tale af Erfaring." — „En smuk Hemmelighed, som Enhver er ind-

Digitized by Google

viet i, uden netop din Fader, og som hvert Øieblik kan blive røbet." — „Og regner Du da alle disse Smaaængstelser og Intriguer for Intet? Det er Kryderiet, som en prosaisk Declaration betager sin Friskhed. Jeg har allerede tænkt paa, hvor ypperligt det skal blive, naar Du lister Dig sagte hen til Emma og stjæler et Kys fra hende, medens jeg stiller mig for Eder, for at dække Eder for Folk, der troe, at Du blot hvisker et Ord til min Søster." — Jeg kunde ikke bare mig for at lee af Julies ypperlige Arrangement, men vedblev desuagtet min Paastand. „Bliv i det Mindste til din Onkel er gaaet ned paa Contoiret, thi ovre i hans egne Værelser lider han ikke, at man forstyrrer ham. Det er Postdag idag, saa har han Meget at skrive, og i sine Forretninger taaler han ingen Afbrydelse." — Det kunde jeg ikke sige Noget imod, og vi bleve enige om, at jeg skulde gaae allene ned til ham, naar han var paa sit Contoir. Min tilkommende Svoger satte et Ansigt op, saa deeltagende, som om jeg havde en Vandring for til Løven i dens Hule, og yttrede ingen Lyst til at følge mit Exempel.

Frimodighed er en Hoveddyd, og var den mere almindelig, vilde mange Feiltrin og Forbrydelser være ugjorte, som siden falde tungt paa Samvittigheden; men Oprigtighed er Frimodighedens Søster, og Kraft til at bære Spot og Smiil, uden at forsage, er dens Broder. Hvorfor have vi saa sjelden Mod til at følge vort Hjertes Stemme, da dog ethvert saadant Forsøg har lønnet sig med indvortes Ro og Tilfredshed? Vor Herre betaler os næsten altid contant, naar vi gjøre noget Arbeide for ham, eller rettere sagt, naar vi udføre vor forbandede Skyldighed; og dog ville vi som oftest hellere arbeide for Djævelen paa Credit. Vi ere forgvaklede Væsener, men

Digitized by Google

det er vor egen Skyld; og for det Meste er det vort gode Hoved, der løber af med os, og faaer os til at gjøre et Skridt, der fører tusinde andre med sig, fordi vi ikke mere kunne vende om, men maa følge Strømmen. Gud være lovet, at jeg ikke lod mig skræmme!

Jeg gik ned til min Onkel, da jeg vidste han var alene. Han blev meget forundret ved at see mig og begyndte med at fortælle mig, at det var Postdag, og at han havde meget at bestille. Men mit Hjerte var for fuldt, til at jeg skulde lade mig afskrække af et uvenligt Ord og en alvorlig Mine, og inden et Qvarteer var gaaet, havde jeg skriftet min Hemmelighed, og min Onkel og jeg sadde ganske venskabeligt lige over for hinanden, som Svigerfader og Svigerson. „Gud gjøre Dig saa lykkelig, som jeg ønsker det, min kjære gode Ven," udbrød min Onkel og kyssede mig ret hjerteligt, „Gud lade Dig finde den Lykke, som du venter!" Det klingede noget melancholsk, men Manden er jo en Melancholiker, og dog er han en Mand med Følelse, som jeg har gjort Uret i at tiltroe et uvenligt Sind imod mig. Vore Meninger stemme i mange Ting overeens; saaledes raadede han mig til at tænke paa min Fremtid, meer end jeg hidtil havde gjort, for at kunne afkorte Forlovelsestiden saa Meget som muligt, og snart tænke paa at gifte mig. Det var som talt ud af mit Hjerte; Du kjender mit gamle Had til lange Forlovelser, det er endnu lige saa levende som før. Forlovelsestiden er og bliver en unaturlig Tilstand, en Opfindelse af den Onde, for at han ubemærket kan drive sit Spil. Vi ere før det Øieblik i en exalteret Tilstand, som er meget behagelig, men ikke destomindre unaturlig — og dog forlange vi, at den skal vedblive, efter at den Spænding er op-

Digitized by Google

hørt, som har foraarsaget den, og Visheden har bragt vort Sind i en Rolighed, der kun altfor ofte misforstaaes, og som dog er saa velgjørende, naar vi nyde den med Bevidsthed. Vi excitere os selv, for at tilveiebringe denne Paroxysme, idet vi med Uvillie skyde det Bedre fra os, og vi bære os sans comparaison ad som Herr Spiess, der satte Fødderne i koldt Vand, naar han vilde arbeide paa sine „Vandringer gjennem Ulykkens Huler og Elendighedens Boliger". Naar jeg siger Vi, tænker jeg mig som Taler for den forlovede Menneskehed i Almindelighed, hvorfra jeg dog haaber, at Emma og jeg skulle gjøre en ærefuld Undtagelse.

Min Samtale med min Onkel varede meget længe, og jeg troer, vi havde siddet endnu og talt om mine Planer for Fremtiden, som jeg uforbeholdent afslørede ham, hvis min Tante ikke havde sendt Tjeneren efter mig, af moderlig Ømhed, for at overbevise sig om, at jeg ikke var falden som et ulykkaligt Offer for en der i Huset uhørt Dristighed. „Jeg takker Dig for din Tillid, kjære Vilhelm," sagde min Onkel ved Adskillelsen med et Haandtryk; „gaae nu til dem, som have sendt Bud efter Dig; vi samles siden." — „Tør jeg ikke føre Emma ned til Dem, hun længes vist efter at modtage sin Faders Velsignelse." — „Da Du kom alene, troede jeg, at hun helst var fri for at" .... „Kjære Onkel," afbrød jeg ham, „jeg kom alene, fordi jeg vilde ... fordi jeg troede ... fordi min Tante" ... Jeg vidste ikke selv, hvad jeg skulde give for en Grund og fortrød, at jeg havde begyndt saa iilfærdigt. „Ja, Du har Ret," svarede min Onkel, „Du har ganske Ret;" og idet han greb sin Pen igjen, som han ved min Indtrædelse havde lagt fra sig, gjentog han mechanisk mine sidste Ord: „Det var fordi din Tante ...

Digitized by Google

Lad mig ikke opholde Dig, det er desuden Postdag." — Det er en Ulykke med lunefulde Folk, dem er man ikke eet Øjeblik sikker paa, de ere foranderlige som Vandets Overflade paa den hurtige Strøm. Jeg gik lidt ærgerlig bort og gjorde intet Forsøg paa at føre Emma til ham, da jeg vidste, hvor ondt det vilde gjøre hende, at see en uvenlig Mine i et saadant Øieblik.

„Det varede da en Evighed!" udbrød min Tante, da jeg traadte ind i Dagligstuen. — „Naa da, Herr Selvklog?" raabte Julie. — „Naa da?" gjentog Kammerjunkeren, med et Ansigt, der saae ud som et Udraabstegn og et Spørgsmaalstegn paa engang, saa langt var det, — og Emma kastede et tausk Blik til mig. Jeg fortalte dem, hvorledes min Ambassade var løbet af. Almindelig Forundring og Forbauselse, — den Ene kunde ikke begribe det, den Anden vilde neppe troe det, den Tredie glædede sig over, at Vinden havde blæst fra et saa gunstigt Hjørne, og saa fremdeles. Saadant Noget kan forstyrre et lykkeligt Øieblik, skulde jeg mene.

„Prosa, o Prosa! Paa Dig strander al min Poesi!"

Saaledes begyndte en Ode, som en af vore Skolekammerater i et begeistret Øieblik havde forfattet, medens han paa en Fridag maatte sidde over i Classen, fordi han ikke havde kunnet sine Lectier. Dengang syntes mig det var meget godt, senere har jeg leet af det, men allersenest finder jeg, at Drengen ikke havde saa ganske Uret. Min Tante er en hjertensgod Kone, som gjerne vil gjøre hele Verden tilgode og lade dem Alle deeltage i hendes Glæde; hendes første Tanke, efter at vor Forbindelse ved min Onkels Indvilligelse var bleven legitim, var derfor at holde en Forlovelsesfête, som kunde høres og spørges al

Digitized by Google

Verden over, og enten vi peeb eller vi sang, maatte vi Alle hjelpe til at udkaste Listen over de elleve tusinde Damer og Herrer, som skulde forsamles, „for at drikke hendes Børns Skaal.“ Det er enten Tieck eller Hoffmann, som har gjort den Bemærkning, at der gives Mennesker, der græde over en lystig Allegro og som ved den mest smeltende Adagio føle en uimodstaaelig Lyst til at dandse. Hvo vil her spørge om Aarsagen? Den ligger alt for dybt begrundet i den menneskelige Natur, og de mene egentlig ikke noget Ondt dermed. Min Tante fører nu engang et Huus og er en god Husmoder, altsaa er det egentlig i sin Orden, at hendes Tænken paa Punsch og Kage næsten fortrænger den alvorlige Følelse, som maa være den herskende i det Øieblik, hendes Datter har gjort et Skridt, der afgjør hendes hele Livs Skjebne. Men Prosa og Poesi bør jo give hinanden Haanden, ellers blive vi et Offer for een af dem, enten altfor poetiske eller altfor prosaiske.

Altsaa er jeg forlovet; men jeg vil ikke tjene i syv Aar for Emma, som Jacob for Rachel, langtmindre i syv og tyve, som vi have seet de grueligste Exempler paa, og jeg haaber ikke, at Tante Amalie, som boer ved Volden, om eet Aar, end sige om flere, skal kunne sige: „Nu er Klokken To, for der gaar Vilhelm og hans Kjæreste.“ Gud frie mig fra at blive en saadan Dagrunde, som vi her have saa mange af, der viser sig til det bestemte Klokkeslet, paa det samme Sted, med det samme Ansigt og i det samme Trav, der med hvert Skridt fjerner sig meer og meer fra sit Maal, og som desuagtet vedbliver ufortrødent at skridte ud, i den Tro, at alt Dette hører med til Forlovelsen, det er en nødvendig Forberedelse til et lykkelig Ægteskab. Det lover jeg Dig, kjære Edvard,

Digitized by Google

at vi ikke skulle gjøre Dig den Sorg, at blive et saadant Par Forlovede, der mest passende kunde afbildes paa et Titelkobber til Kjøbenhavns Veiviser, eller til det udødelige Værk, som Munken Martinus Kempf har skrevet i eet Ovartbind, men i fem og tyve Afdelinger: „Ueber den Kuß.“ Og med disse gode Forsætter vil jeg for denne Gang lade det beroe.

6.

Den 10. Marts.

Du forundrer Dig vel over, at jeg saa snart skriver Dig til igjen, men Forundringen vil forvandle sig til Glæde, naar Du erfarer, at det skeer af den reneste Iver for dit eget Vel. Jeg veed, hvor stor Priis Du sætter paa mit behagelige Selskab, og heri gjør Du meget fornuftigt, det er et Beviis paa Smag og Dømmekraft. Da det netop er disse to Egenskaber, jeg trænger til, kan jeg ikke henvende mig til Nogen bedre end til Dig, for at erholde Oplysning om to Godser, som underhaanden ere at faae tilkjøbs i Nærheden af Dig, og hvorved Du, saafremt de svare til mine Ønsker, kunde have Udsigt til at nyde min og min tilkommende Kones angenemme Omgang. Jeg sender Dig derfor alle de Papirer, jeg idag har faaet fra min Commissionair, og beder Dig, med omgaaende Post meddele mig Resultatet af dine Undersøgelser.

Det er dog vist og sandt, at min Onkels Lhombrister ere nogle besynderlige Mennesker. Lidt Særeget er der i Almindelighed ved enhver Pebersvend, — husk paa det itide, — men disse overgaae dog Alt, hvad jeg endnu

Digitized by Google

har seet af den Art. Naar man i Romaner træffer paa Skildringer af slige gammeldags Personer, der saa ganske bevare Præget af deres Haandtering i Tale og Manerer, fristes man let til at antage dem for overdrevne; hvad vilde man sige, hvis dette Kløverblad engang kom paa Scenen? Vi vare igaar Aftes ganske alene, som er en Sjeldenhed; Ritmester Qvindel var her, men han kommer her saa hyppigt, at jeg ikke anseer ham for Fremmed. Min Onkel havde spillet sin Lhombre, som han pleier, og da der ingen flere Beter vare paa Brættet, gik vi tilbords. Han var i usædvanligt godt Humeur, og da Qvindel var hans Nabo og vidste at underholde ham med Scener fra det spanske Felttog, som han har bivaanet, blev han endog saa lystig, som jeg aldrig før har seet ham, han greb sit Glas og sagde: „Kom, mine Venner, lad os glæde os over vor fredelige Ro, som tillader os uforstyrret at tømme et Glas paa de Nyforlovedes, Vilhelms og Emmas Sundhed!" Min Tante blev meget misfornøiet med denne formelige Declaration og indvendte, at det ikke var Tid eller Sted til denne Skaal. „Jo, det er Tid og det er Sted," udbrød min Onkel med Varme, „fordi vi dog eengang ere uden byrdefulde Vidner, fordi vi ere samlede i en Stue, der engang har gjenlydt af Glassenes Klang ved en Forening, som i mange Aar udgjorde mit Livs Lykke. Det er baade Tid og Sted til denne Skaal," gjentog han med mere Rolighed; „naar skulde det vel kunne skee beleiligere?" — „Vi maae jo dog, som Skik og Brug er, see nogle gode Venner hos os. Du vil jo selv, at vi ikke skulle indmure os inden fire Vægge; det maa jo dog ordentlig declareres for Verden," stammede min Tante, lidt forlegen over hans usædvanlige Heftighed. „Min Moder meente," . . .

Digitized by Google

begyndte Julie, som vilde rykke Hovedarmeen til Undsætning; men min Onkel havde allerede gjenvundet sin sædvanlige kolde Rolighed. „Jeg veed ret vel, hvad din Moder meente, mit Barn," afbrød han hende. „Jeg vil ikke forhindre hendes Hensigt, men i Aften er det min Declarations-Aften, næste Gang er det hendes; en god Gjerning kan ikke gjøres for tidt, derfor ville vi ret af Hjertet ønske vore Børn til Lykke." Min Onkel tømte sit Glas og bukkede. Nu begyndte Gratulationerne, som enhver frembar paa den ham egne Maade. Ovindel var forlegen, det frapperede ham kjendeligt, men han iagttog alle Anstandens Regler paa det nøieste, uagtet hans Gratulation til Emma var temmelig koldt affattet; mig rystede han tauft og trofast Haanden. Jeg har længe troet, at han var min Rival hos Emma, men denne Aften blev det mig til Vished. Stakkels Ovindel. Det gjør mig ondt for ham, men jeg haaber, at det ikke skal gjøre noget Skaar i vort Venskab. „Naa! Har Du praiet et Fartøi, min Gut?" udbrød Capitain Lisfom. „Det kan jeg lide. Ja, om Forladelse, at jeg siger Du, men det er, fordi jeg er lystig, jeg maa jo vel nok? Naa, det kan jeg lide, det glæder mig sgu; det er Fjas at seile om uden Convoi, det veed Ingen bedre end jeg, det duer ikke, det duer min Salighed ikke. Jeg havde ogsaa engang gjort en Prise, som jeg tænkte at løbe i Havn med, men inden jeg kom saavidt, sprang Varpetouget, og saa drev hun af." Den stakkels Capitain drak sit Glas ud med vaade Øine, derpaa vendte han sig til Emma og holdt en lignende lille Gratulationstale til hende, i nautiske Udtryk, hvilken han ogsaa endte med at tømme et Glas. „Gratulor, gratulerer, ønsker meget til Lykke, qvod felix faustumqve sit!" sagde Professoren,

Digitized by Google

og den tause Kjøbmand Lund betjente sig af sin Formands Tale og gjentog sagtelig: „Gratulerer, gratulerer!“ Imidlertid havde min Tante havt Tid til at ordne sine Planer, alle Gratulanterne blev der paalagt Taushed indtil nærmere Ordre, og Offentliggjørelsen blev bestemt til om otte Dage. Saalænge er jeg altsaa hemmelig forlovet, og vil jeg i den Tid kysse Emma, kan jeg bruge Julie til at dække mig. Da Enhver saaledes havde faaet sin Villie sat igjennem, vare de Alle tilfredse, og Aftenen endtes roligere, end den stormfulde Begyndelse lod formode, og hermed vil jeg ogsaa ende min Aften.

7.

Den 21. Marts.

Det Selsomme og Usædvanlige ligger os nærmere, end vi i Almindelighed tro; det er egentlig ikke Andet end det Almindelige og Dagligdags, som for et Øieblik viser sig for os i en laant Skikkelse. Det veed jeg jo meget godt, og dog virker det hvergang mægtigt paa mig og griber mig med en Styrke, som jeg intet har at sætte imod. Er det aldrig forekommet Dig, at Du, midt under Lystighed og Jubel, er bleven overfaldet af en pludselig Rædsel, at Alt omkring Dig har været Dig „unheimligt“, og at Du har følt en Forbindelse mellem Dig og en anden Verden, som for et Øieblik bringer Blodet til at standse i dine Aarer? Men denne Følelse er kun momentan, Alt har igjen sit forrige Udseende — og Du smiler selv over din paniske Forskrækkelse, og stræber at sammensætte de samme Momenter, for ret at overbevise Dig om, hvorledes det var muligt,

Digitized by Google

at Du kunde blive saa overvældet. Men det vil ikke lykkes Dig, og det Eneste, Du har beholdt tilbage, er den ubetvingelige Følelse, at Du har faaet et Vink, som Du ikke kan udtyde, af en usynlig Kraft, som Du ikke kan forklare.

Det store Forlovelsesselskab var i fuld Gang, Stuerne vare fyldte med Onkler, Tanter og Cousiner, — det er en sand Mani i Kjøbenhavn at have en vidtløftig Familie, — foruden den sædvanlige Cirkel, og de uophørlige, monotone Lykønskninger havde gjort mig ganske ør i Hovedet. Jeg stod i et Sideværelse og converserede en af de mange tilstedeværende Tanter; — da Samtalen dreiede sig om Familien, kom vi tilsældigviis ogsaa til at omtale Familieligheder, hvorved jeg yttrede, at en ung Dame i Selskabet lignede min afdøde Cousine, min Onkels Datter. Fruen modsagde mig og meente, at saa havde jeg glemt, hvorledes hun saae ud. For at bevise, hvad jeg havde sagt, beskrev jeg hende paa det nøieste og tilføiede: „Jeg kunde male hende, saa levende staaer hun i dette Øieblik for mig." Tænk Dig min Forfærdelse, kjære Edvard, da min afdøde Cousine med Eet virkelig staaer for mig, i den aabne Dør til den halvoplyste Spiisestue, som min Tante vendte Ryggen til, fuldkommen som jeg havde beskrevet hende, bleg, lidt skjev, rødlige Haar, som for det Meste vare skjulte af en lille Kappe, og den samme Kjole af et eget grælk Snit, fordi hun ikke kunde taale Noget fast om sig. Forfærdelsen lammede min Tunge, Blodet blev til Is i mine Aarer, og jeg var ikke i Stand til at vende Øiet fra Skikkelsen, som forsvandt igjen, efter at have betragtet mig et Øieblik. „Gud bevare os! Hvor Du stirrer!" udbrød Tanten med et spodsk Smiil. „Man skulde saamænd

Digitized by Google

troe, at Du saae Syner." — Det var mig ikke muligt at fremføre et Ord, Alt omkring mig var frygteligt, de lange, mørke, nedhængende Gardiner, den mørke Sopha med Gueridoner ved Siderne; det forekom mig, at jeg befandt mig i et Gravcapel, hvor den tomme Baare udbredte sine sorte Arme, medens den Afdøde i spøgelseagtig Uro vandrede om, uden at finde Ro i Graven. Jeg ilede ud af Stuen og kom først til mig selv igjen, da jeg befandt mig paa Gaden i fri Luft.

„Er Du nu der igjen med dine Aander og dine Syner, gamle Søndagsbarn?" hører jeg Dig sige; „har Du glemt, hvorledes Du bestandig er kommen galt afsted med dine Visioner, som paa en skjændig Maade altid opløstes til en gammel Pudderkappe, eller en lignende prosaisk Gjenstand, der havde opflammet din poetiske Phantasi?" — Ja, jeg er der igjen, trods Alt hvad du kan anføre, jeg sporer atter den unheimlige Magts Indflydelse, som saa ofte har varslet mig, uagtet jeg en halv Time efter sad med Emma paa den samme Sopha, i det samme Kabinet, og maatte smile over, at det hyggelige, nydelige Værelse for et Øieblik siden var forekommet mig saa grueligt. Jeg forsøgte at gjenkalde mig den samme Samtale, at fornye Erindringen om det forbigangne Øieblik ret levende hos mig, men forgjeves; Alt omkring mig havde igjen vundet sin gamle Skikkelse, og jeg har kun beholdt en bange Forudfølelse tilbage, som fornyes hvergang jeg hører Emma høste Noget jeg forhen neppe har lagt Mærke til. Min Cousine døde af en langvarig Brystsyge, en Følge af hendes forvoxede Legeme; har hun varslet Emma en lige saa sørgelig Skjebne? Jeg *har* seet hende, jeg har seet hende livagtig med disse mine to Øine; her har in-

Digitized by Google

tet Blendværk fundet Sted, ingen exalteret Phantasi har foregøglet mig Noget; midt i den roligste, ligegyldigste Samtale træder hun med Eet for mig med et Blik, som om hun vilde sige mig: „Du har Ret, saaledes var jeg, Du har ikke glemt mig, men jeg har heller ikke glemt Dig.“ Piin mig ikke med nogen Forklaring, plag mig ikke med dine Tvivl, tro ligefrem, at jeg ikke har været ædrue, hvis Du vil, men tillad mig at troe mine egne Sandser.

Du kan begribe med hvilket Ansigt jeg igjen viste mig for Tanten. Lee kun af mig, det skal Du have Lov til, fordi jeg maatte sammensmedde en lang Historie om pludselige Anfald af nerveus Hovedpine, som kun gaaer over i fri Luft, for nogenlunde at undskylde min ilsærdige Flugt. Jeg fandt mig med en Engels Taalmodighed i en cliniſk Forelæsning over syv eller otte lignende nerveuse Tilfælde, som hun eller hendes salig Mand havde oplevet, og hørte med al mulig Agtsomhed paa de gode Raad, hun i utallig Mængde spenderede paa mig. Det var mig om at gjøre, at aflede hendes Opmærksomhed fra Gjenstanden for vor forrige Samtale, og det lykkedes ogsaa fuldkomment, thi et Øieblik efter fortalte hun Emma, i min egen Nærværelse, en aldeles fordreiet Historie om min Hovedpine, som hun selv antog for ganske sand. Men hvormed skal jeg aflede min egen Opmærksomhed, hvormed skal jeg forjage den ængstende Følelse, der forfølger mig i den Grad, at jeg er nær ved at misunde Dig din Vantro. Tusinde Gange siger jeg mig selv Alt, hvad Fornuftpredikanterne have anbefalet som den sande Modgift; men ligesaa ofte træder Virkeligheden, den uigjendrivelige Virkelighed truende imod mig. „Det er Affindighed!“ O! det lader sig

Digitized by Google

let ſige. Hvad er Affindighed og hvad er Fornuft? Som gobelinſke Tapeter hænger alt det Synlige, fuldt af eftergjorte Figurer og grelle Farver, paa alle Sider ned for vore Øine. Vide vi da, hvad der er bag ved Teppet, vi, ſom ere ſaa kløgtige? Vide vi, hvad det Rum holder i ſin Favn, ſom vi kalde tomt? Hvo har underſøgt dette vore Drømmes og Phantaſiers Land? Hvo har vovet det driſtige Skridt, at løfte Forhænget og kigge bag Coulisſerne? — I fornuftige Daarer, der Intet ville troe, ſom I ikke have følt med Hænderne, I ſom ville udregne Alt med Tal og maale det med Pund og Lod, kunne I ſige mig hvori den hemmelighedsfulde Forbindelſe mellem vor Sjæl og vort Legeme beſtaaer? — Giver kun Keiſeren, hvad Keiſerens er, men I ſkulle ogſaa give Gud, hvad Guds er. —

Jeg er ikke oplagt til at ſkrive længer, kjære Edvard, og vil ſlutte med det Haab, at mit Brev maa træffe Dig i en bedre Stemning end den, hvori jeg har ſkrevet det.

8.

Den 9. April.

Det er fra min Onkels Huus, hvor jeg ſiden igaar er indlogeret, at jeg ſkriver Dig Dette, efter flere Gange at have begyndt paa et Brev til Dig, uden at udføre mit Forſæt. Jeg har tilbragt nogle afſkyelige Dage i en halvſyg Tilſtand, inden jeg kom her, og jeg var bleven heel ſyg, hvis den gode Ovindel ikke havde taget ſig af mig og foreſlaaet min Tante, at lade mig ſkrante hos dem. Formodentlig har hun ikke villet fornye ſit gamle

Digitized by Google

Tilbud, for ikke at genere mig, og jeg var i den Stemning, hvori man selv lige saa nødigt tager den ene som den anden Bestemmelse. Jeg veed egentlig ikke, hvad der feiler mig, men jeg er ikke vel, og jeg er utilfreds med mig selv og hele Verden; ikke engang en umælende Stol eller et Bord kan staae mig tilpas; imidlertid er jeg bedre, siden jeg er kommen hertil, hvor jeg ikke længer er saa alene, og hvor man gjør sig al mulig Umage for at opmuntre mig. Det vilde være utaknemmeligt ikke at paaskjønne det, og jeg anstrenger mig ogsaa for at synes muntrere end jeg er. Jeg vilde ret ønske, at Du var her, at vi igjen kunde tale ret ærligt sammen, at vi igjen engang kunde bygge Luftkasteller og Planer for Fremtiden, som vi saa ofte have gjort. De, jeg bygger alene, due ikke, de styrte sammen af sig selv, og dog tilbringer jeg hele Timer med at reise dem igjen. Daarlige Svaghed! Og dog bestaar Livet kun deri. Naar har Virkeligheden nogensinde svaret til vor Forventning, naar er vel en Plan lykkedes os saaledes, som vi lagde den? Aldrig! Og dog lade vi det ikke tjene os til Advarsel; vi vedblive i vort Ansigts Sved at slæbe Stene til vore lustige Bygninger, vi drive os selv til Arbeidet med en Slavefogeds ubarmhjertige Strenghed, og idet vi bestandig have vore Planer og vore Udkast for Øie, mærke vi ikke, at Tiden lister sig bag efter os, og umærkeligt forvandler os til Støv og Aske. — Stakkels menneskelige Forfængelighed!

Du vil spørge mig, hvad der har foranlediget det slette Humeur, som virker saa stærkt paa mit Helbred? Intet. Hvilke Symptomer jeg føler? Intet. Og dette Svar maa jeg give Dig paa alle de Spørgsmaal, Du kunde gjøre mig. Men Intet er ofte Anledning til

Digitized by Google

Meget, og hele Verden er jo bleven til af Intet. Jeg tilstaaer Dig ganske ærligt, at det er urimeligt, affindigt, Alt hvad Du vil kalde det; men jeg er atter bleven draget ind i den Tryllekreds, som eengang før har holdt mig i sin mægtige Favn, og jeg formaaer ikke at løsrive mig fra den.

Husker Du endnu den Nat i München, der gav Dig saa meget at bestille med at udgrunde en forstandig Text til mine Syner? Jeg glemmer det aldrig, jeg husker det endnu, som om det var igaar, jeg seer igjen det samme, gammeldags Værelse for mine Øine, med Tegninger under Loftet og chinesiske Blomster paa Væggene, hvor jeg sad ved en Studerelampe og skrev paa et Brev til min Moder, fra hvem jeg i længere Tid ingen Efterretninger havde havt. Du var gaaet i Seng, efter at have læst mig Texten over barnagtig Ængsteligheds. Det var velmeent, men det virkede dog ikke efter Forventning paa mit Sind. — Det var en deilig Sommernat, den milde Luft, som strømmede ind igjennem det aabne Vindue, forfriskede mig ret efter Dagens lumre Varme, og den stille Ro, der var udbredt over de ellers livlige Gader, hvor nu ingen Vind rørte sig, bragte mig til at glemme Alt uden om mig. Klokken var bleven To, og endnu skrev jeg bestandig paa mit ufuldendte Brev, — ak! det blev aldrig fuldendt! — og talede ret sønligt med min Moder. Da flammede pludselig Lampen i Veiret, Vinduet fløi klirrende mod Muren, saa de sønderslagne Ruder raslede paa Steenbroen, og et eneste huult, hvinende Vindstød foer igjennem Gaden og hvirvlede Støvet mod Vinduerne. Uvilkaarlig slog jeg Skjermen tilbage paa Lampen og saae mig om, — og sagtelig aabnedes Døren til Sovekammeret, en høi, hvid

Digitized by Google

Skikkelse svævede frem, hævede de hvide Arme velsignende imod mig, og lige saa sagte faldt Døren til igjen. Du sov uforstyrret i Sidekammerelset, og Fuglenes lystige Qvidren forkyndte den frembrydende Dag. — Kan Du erindre, hvilke smukke Forelæsninger Du holdt for mig, Dagen efter, over Trækvind og Lufttryk? Hvorledes Du vilde faae mig til at troe, at din hvide Slaabrok netop havde hængt lige indenfor Døren? Du havde et Svar tilrede paa enhver af mine Indvendinger; men Du har vist heller ikke glemt, at et Brev fra min Onkel kort efter meldte mig, at min Moder var død den samme Nat, og netop Klokken To. Da taug Du, og jeg taug ogsaa; men lang Tid forgik, inden denne Nats rædsomme Indtryk var formildet. Min Søster døde kort efter, alene, blandt Fremmede, og ingen kjærlig Stemme har trøstet hende med den velbekjendte Klang, efter at Øinene ikke mere tillode hende at skjelne imellem Lys og Mørke; ingen kjærlig Haand har tørret Dødssveden af hendes Pande og trykket det brustne Øie til, da Dødens iisnende Haand havde standset Hjertets Slag. Det har jeg forsøgt og atter glemt, jeg har igjen været tillidsfuld og troet, at jeg kunde reise mit Huus paa den samme Tomt, hvor Branden eengang havde raset; thi vi ere som Børn, som indespærrede Fugle, hvilke det skuffende Haab og den løgnagtige Forsængelighed holder i sit uigjennemtrængelige Garn. Ligesom Klapperslangen behøve de blot at kaste Øiet til os og ringle med Skællene; vi vide ret vel, at det er vore Liigklokker vi høre, men vi formaae ikke at rive os ud af Tryllekredsen, og vi flagre af os selv i Uhyrets Gab. Det nytter ikke, at Skjebnen kaster os til Jorden, saalænge der er Liv, er der Haab, og vi reise os atter med fornyede Kræfter, med fornyet Tillid og

Digitized by Google

fornyede Forventninger, for igjen at begynde den samme fortvivlede Sankt-Veits-Dands. Jeg var for et Øieblik affindig, thi jeg vilde igjen være lykkelig, jeg var det jo ogsaa, — men Skjebnen har atter talt til mig, den har viist sig som min sande Ven, idet den raadede mig, ikke at gjøre Regning uden Vert, og at rebe mine Seil i Tide. Jeg skal atter tabe og miste, jeg har endnu eet Forsoningsoffer at bringe Afgrundens mørke Dæmon, det veed jeg nu, jeg har faaet Tilsigelsen med Dødningeposten, — o, den er ligesaa sikker som den kongelige Generalpostdirection selv; — og videre er det egentlig ikke, kjære Edvard, derfor har jeg lidt Ondt i Hovedet, og bryder mig ikke om Makaroni og Østers, og har ingen Lyst til at tage paa Bal i Harmonien. — —

Jeg blev afbrudt af Qvindel, som førte en gammel Ven til mig, der nylig er kommen tilbage fra Rom, den elskværdige Rudolph Palm. Jeg har tusinde Hilsener til Dig fra ham, og igjennem ham fra alle vore kjære Romere. Vi fornyede ret Erindringen om de mange glade Dage, vi have tilbragt i Verdens gamle Hovedstad, omringet af Kunstens ypperste Minder fra den fjerneste Oldtid, og jeg glemte for et Øieblik min egen kedsommelige Tilværelse, ved Tanken om hiin uforglemmelige Juleaften, da vi løb om med vore Potter, for at kjøbe Ingredientserne til en dansk Helligaftens Mad, — da Du skulde bage Æbleskiverne og ikke kunde faae dem til at hæve sig tilbørligt, trods al din ufortrødne Anstrengelse og al den Umage, vor Vertinde, Signora Theresina Montaldo gjorde sig, for paa flydende Italiensk at indvie Dig i den høiere Kogekunst. Nu ere de for det Meste splittede ad, Holm er i Neapel, Lange er paa Veien til Paris,

Digitized by Google

Olin og Colding ere i Wien. Det har gjort mig ondt at høre, at vecchio Pantalone, som vi kaldte den brave Doctor Jenander fra Upsala, er død af Brystsyge i Genua. Thorvaldsen har nu fuldendt det Arbeide, han havde under Hænder, da vi vare der, og Verden skal igjen forbauses ved et uhyre Kunstværk. Han tænker meer end nogensinde paa at gjøre en Reise hertil, som han allerede i flere Aar har talt om, og Palm troer, at han virkelig vil udføre dette Forsæt, hvis han beholder Liv og Helbred, da al hans Tanke og Tale i den sidste Tid er henvendt paa Danmark. Hvor skal det glæde mig, blandt os at see denne elskværdige Mand, som Danmark maa være stolt af at kalde sin Søn. Syv Stæder strede om Æren af at være Homers Fødested, lige saa mange Lande have stridt om den Ære at eie Thorvaldsens Arbeider, og den simple Mand i Rom bliver varm, naar man vil paastaae, at Signor Alberto ingen Romer er. En „vel fornemme" Mand, Fyrste og Storkors af jeg veed ikke hvor mange Ordener med Brillanter, formaliserede sig engang over „alt det Væsen", der blev gjort af Thorvaldsen, som jo dog „ikke engang var Adelsmand, end sige Fyrste". — „Nei, Principe er han ikke," svarede en romersk Dame ham, „men han er meget Mere, han er Konge, han er Keiser," og denne Dame var selv af fyrstelig Byrd. Saaledes ere Italienerne. Overalt hvor vi kom frem, spurgte man til Thorvaldsen, saasnart man hørte, at vi kom fra Rom; men herhjemme tog Foresprgselen mærkeligt af, og man spurgte mere til Carnevalet og Pavens Begravelse. Jeg troer derfor ikke, at hans Actier staae flettere her, end i den øvrige Verden, det haaber jeg for vor egen Reputations Skyld; men vi have nu engang vor sindige Maade at yttre os

Digitized by Google

paa, som maaskee er lige saa vel meent. Imidlertid troer Thorvaldsen selv, at man ikke paaskjønner ham i hans Fødeland, og det smerter ham dybt. Gid det kun ikke maa bringe ham til engang at skjenke de Skatte til Fremmede, som han i mange Aar har samlet, altid med Tanken paa sin elskede Arving, Danmark, for hvem hans Hjerte endnu banker med ungdommelig Varme, trods den lange Adskillelse.

Men jeg sidder her og fortæller Dig gamle Sager, som Du veed lige saa godt som jeg, og som Palm, der har i Sinde at besøge Dig om nogen Tid, kan opfriske langt bedre. Imidlertid havde de kjære, gamle Erindringer bortjaget den kolde Gravtaage, der omgav mig, og givet min Sjel ny Kraft og nyt Mod. Saaledes ere vi, — bestandig som Børn; vi skrige og hyle, og en Rangle eller Løvtet om en Komediebillet kan igjen trøste os, og stille os tilfreds.

Indesluttede Brev fra vor fælleds Ven, Carlo Serminone i Venedig er adresseret til Dig. Lad mig snart høre fra Dig, og glem ikke at fortælle mig, hvad den tro Venetianer skriver.

9.

Den 16. April.

Jeg har seet min afdøde Cousine igjen, og talt med hende. — „Hjelp Himmel!“ vil Du udbryde, „nu bliver han reent bindegal!“ — Tvertimod, jeg er paa Vei til at blive fornuftig, paa din Viis. Men jeg vidste det nok, det almindelige og Hverdags former sig

Digitized by Google

for et Øieblik som noget Overnaturligt, og derved virker det paa os. Jeg vil fortælle Dig, hvad der er hændet mig, uagtet jeg indseer, at det vil give Dig Vaaben i Hænderne mod mig. Saa hør da.

Forleden gav min Onkel et Bal, — eller rettere sagt min Tante, thi denne Gang i det Mindste er jeg temmelig vis paa, at det var ham meer imod end med, — under Navn af en Thé dansant, hvilket nu er den høieste Mode. Jeg havde fordybet mig i en Bog, efter at jeg havde klædt mig paa, uden at lægge Mærke til, at Klokken var bleven mange, før jeg blev afbrudt af Torngreen, hvem Emma sendte over for at hente mig. Vi skyndte os den nærmeste Vei for at støde til Selskabet, som allerede var samlet, og kom derved igjennem en lille Spisestue, hvor Serveringen foregik. Jeg var næsten ude af Værelset, da mine Øine tilfældigviis faldt til Siden, og jeg opdagede — min afdøde Cousine, livagtig som hun gik og stod, sysselsat med at ordne Noget ved Theebordet. Her var intet Sandsebedrag muligt, her var intet skuffende Halvmørke; midt mellem to Lys stod hun for mig, ganske som jeg havde seet hende hiin Aften, ganske som jeg havde seet hende kort før min Udenlandsreise. Hun var jo død, og dog havde jeg ondt ved at troe det, saa paafaldende var denne Lighed. Man havde allerede seet mig i Døren, jeg kunde ikke mere træde tilbage og maatte gjennemgaae Convenientstorturens Marter, inden det var mig muligt at slippe bort. Da jeg endelig kom tilbage til Værelset, var det tomt. Jeg ilede gjennem flere Stuer; forgjeves. Jeg spurgte Tjenerne, om der havde været nogen Fremmed i Stuen, — de benegtede det; hvo der havde sat den Theebakke i Orden? — de vidste det ikke. Torngreen kunde ingen

Digitized by Google

Underretning give mig, han havde hverken seet til Høire eller til Venstre. Jeg var nær ved at knibe mig i Armen, for at overbevise mig om, at det var mig selv, og at jeg var vaagen. I dette Øieblik begyndte Dandsemusikken. Forfærdet for mig selv styrtede jeg ind i Salen, hvor Emma til Lykke ventede paa mig lige inden for Døren; jeg havde ikke kunnet opsøge hende, thi Salen, Lysene, Alt dreiede sig rundt for mine Øine. Som en Afsindig, der styrter sig i en rivende Strøm, tumlede jeg ind i Rækken og vedblev at dandse, endog efter at Musikken var ophørt, uden at mærke det, indtil Emma standsede min „rasende Dandselyst". O, jeg var en ubeskrivelig elskværdig Balkavalleer, thi jeg fløi fra den ene Dands til den anden, fra den ene Conversation til den anden; Emma var stolt af sin aimable Kjæreste, og min Tante trykkede mig rørt i Haanden af Taknemmelighed, fordi jeg bidrog saa Meget til at gjøre Ballet animeret.

„Du dandser for ivrigt, kjære Vilhelm," tiltalte min Onkel mig, da jeg, dreven af min Uro, kom forbi hans Spillebord. „Dit Bryst kan ikke taale det. Kom, sæt Dig her hos os, Du har godt af at sidde en Dands over." Jeg følte, at han havde Ret, thi mine Been kunde neppe bære mig, jeg kastede mig paa en Stol, der var halv skjult af et Vinduesgardin, og hørte i en slov Tankeløshed paa Musikken. Der gives for mig ingen sørgeligere Musik, end Dandsemusik, især Valse, hørte i nogen Frastand; den evige Gjentagelse af de samme korte Repriser, de klagende Trioer og de fremhævede dybe, sørgelige Toner af de accompagnerende Instrumenter, Basser og Oboer, som man tydeligst hører, kunne bringe mig til at græde. Her ligge, som næsten overalt, Extre-

Digitized by Google

merne tæt ved Siden af hinanden, og man maa enten overgive sig til en vild Lystighed paa Bal, eller til en mørk Tungsindighed, thi der gives ingen Middelvei. „Her er Lystighed og Fryd," juble de hvinende Violiner, „svinger Eder i tætte Kredse, thi Livet er Glæde;" — men de klagende Fløiter hviske til os: „I skulle ikke lade Eder besnære, Livets Maal er Alvor!" — og den dybe Contrabas stønner i afbrudte Sætninger: „Tag den Gamle med, — jeg er Tiden, — I skulle ikke løbe fra mig, — jeg naaer Eder dog, — om ikke før, saa ved Enden." —

„Codille, Bedste, Codille! Det er ikke til at undgaae," lød pludselig en hæs Stemme ved Siden af mig. Var det min onde Engel, der talte gjennem Lhombrespillet? Det var en frygtelig Fortsættelse af mine egne Tanker, og jeg gjentog uvilkaarlig: „Codille! Det er ikke til at undgaae!" — „Nei, ikke sandt, mon cher? Det kan han aldrig slippe for. Jeg har baade Manille og Ponto paa Haanden, og den lille Pique er en Force." — Det var ikke til at udholde. Jeg sprang op i Fortvivlelse, ilede ud af Salen og standsede først, da Julie i et af de yderste Værelser tiltalede mig, for at sige mig, at Emma søgte mig overalt. — „Hvor er hun da?" — „Hun sidder inde i Cabinettet, kom denne Vei." — Vi gik igjennem Spisestuen; der stod atter den frygtede Skikkelse, og lænede sig taus til Vindueskarmen. Jeg greb Julie i Armen. „Seer Du Intet, Julie?" — „Seer? Nei, hvad skulde jeg vel see?" — „Ere vi alene?" — „Saa godt som alene, thi Sophie regner jeg ikke." — „Sophie! Sophie? Og saa regner Du hende ikke?" — Det gøs i mig. — „Jeg troer Du er fjantet, Vilhelm," udbrød Julie; „der kommer Emma, nu kan hun selv see

Digitized by Google

at bringe Dig til Fornuft." — Ved at høre sit Navn udtalt, vendte Sophie sig om, og da hun saae os, gik hun langsomt ud af Stuen. Jeg kom til mig selv igjen, da hun var borte, og kunde svare paa Emmas ængstelige Spørgsmaal til mit Befindende; formodentlig har mit forstyrrede Udseende strax røbet mig. Julie loe mig ud. „Han er ikke ved sine fulde Fem, Emma, eller ogsaa er han forliebt i Jomfru Sophie. Tag Dig i Agt," tilføiede hun med et spodsk Smiil, „han blev saamænd ganske betaget, da han saae hende." — Emma saae forundret paa mig. „I Sophie?" spurgte jeg. „Hvem er Sophie?" — „Jh, det er Jomfruen, som har været her oppe at skjenke Kaffe, hvad hun?" — „Men for Guds Skyld, kunne I da ikke see .... Hvorfor hedder hun Sophie?" — „Ja, det maa Du spørge hendes Faddere om og ikke mig," svarede Emma. — „Eller hende selv, thi der er hun," tilføiede Julie, da Sophie i det Samme traadte ind af Døren tilligemed min Tante, som skjendte over den langsomme Opvartning. „Hvad ville I herinde, Børn?" spurgte min Tante. „Gaa kun ind til de Fremmede, her skal ingen Andre være, end Tjenestefolkene." — Jeg saae paa Sophie, hvem Taarerne ved dette Ord traadte i Øinene. „Jeg ønsker en Kop Kaffe, kjære Tante, og er kommen, for at bede Jomfruen skjenke mig den ...." Jeg traadte hen til Bordet. „Jeg skal strax ...." begyndte Sophie med en sølvklar Stemme, som om jeg kunde have hørt hendes afdøde Navne; men min Tante afbrød hende med Haardhed: „Du skal ingen Ting, uden passe hvad Du har at gjøre, og sørge for, at der ingen tomme Bakker staae, det skal Du." — „Du maa ikke forstyrre Vilhelm, Moder, han er saamænd ikke kommen her for Guds Skyld,

Digitized by Google

saa Lidt som for Kaffens," indvendte den overgivne Julie, da min Tante vilde føre mig ud af Stuen. „Han har lagt Mærke til Sophies smukke Figur og guldgule Lokker, og vil engagere hende til at spille Frøken Wildens Rolle, hvis Komedien skal gives engang endnu." — Det var den skjeve, rødhaarede Dames Rolle, som Ingen havde villet udføre. Sophie saae bønligt paa mig, som om hun søgte Beskyttelse mod de Andres Spot. Blodet steg mig til Hovedet, jeg fristedes til at anfee mig eller alle de Andre for vanvittige. Kunde da ikke en Eneste af dem Alle see denne uhyre Ligheb, lige indtil Navn og Stemme, som burde have beskyttet hende, om ikke Andet kunde det, mod Spot og Haardheb? Jeg var i Begreb med at gjengive Julie hendes uskaansomme Spøg, da vi i det Samme bleve opmærksomme paa min Onkel, som stod i Døren, taus og rolig, med det sædvanlige, iisnende Smiil. „Et lille Familieselskab, troer jeg? Jeg kommer dog vel ikke til Uleilighed?" — Min Tante og begge mine Cousiner bleve røde, som det dryppende Blod, og pillede forlegne paa deres Kjoler. „Lad mig ikke genere Dem," sagde min Onkel; „det skulde gjøre mig ondt, om jeg berøvede Selskabet en eneste af min vittige Steddatters Bonmots. — Du har bedre af at gaae paa dit Værelse, min gode Pige," vedblev han, idet han vendte sig til den grædende Sophie og klappede hende paa Kinden, „jeg skal følge Dig derover. — Hun er din Slægtning, Vilhelm; det haaber jeg er Dig nok, i det Mindste saa længe Du er i mit Huus." — Det var mig piinligt, at han skulde mistænke mig for at have fornærmet den stakkels Sophie; men uden at lade sig opholde, tog han hende ved Haanden og gik bort, inden det blev mig muligt at fremføre et Ord til min Retfær-

Digitized by Google

diggjørelse. Min Forundring var grændseløs; jeg saae paa den Ene og paa den Anden, for at æske en Forklaring, men overalt mødte jeg kun forlegne Øiekast; min Onkels alvorlige Værdighed havde imponeret dem Alle. Da kom, som en deus ex machina, Kammerjunker Torngreen styrtende ind i Stuen, fulgt af flere Damer og Herrer, som søgte efter Husets Folk. „Her ere de! Her have de forputtet sig! Det er bestemt de Forlovedes Skyld! Nei, see engang, hvor de krybe i Krogene!“ Og saaledes gik det i Eet væk. Min Tante smilede skjelmsk, som om hun vilde lade dem forstaae, at de havde gjettet rigtigt, og vi lode os Alle med Fornøielse føre ind igjen i Sværmen, glade over at slippe ud af vor piinlige Stilling. Jeg kan ikke beskrive Dig, hvorledes jeg var tilmode; i en saadan Stemning er et Bal en sand Helvedesqval, og jeg var ikke meget langt fra at fortvivle, da Selskabet endelig opløstes. Emma og Julie forsvandt med et Par Veninder, som skulde blive der om Natten, og min Tante hviskede mig ved Afskeden i Øret: „Imorgen efter Theebordet, lille Vilhelm; saa længe maa Du tie med alle Spørgsmaal.“ . .

Jeg tilbragte en afskyelig Nat. Forgjeves piinte jeg min Hukommelse, for at udfinde en eneste henkastet Ytring, som kunde lede mig i dette forvirrede Chaos. Forgjeves, — jeg befandt mig i en Labyrinth, og havde ingen Ariadnes Traad, der kunde lede mig til Udgangen. Hvo var dette hemmelighedsfulde Væsen, der syslede i Huset som en vandrende Aand, der var en vandrende Aand og min Slægtning? Hvem min Onkel behandlede som sit Barn, og min ellers godmodige Tante og Cousinerne ansaae for et Tjenestetyende? Og denne Ligheb med den afdøde Sophie, indtil de mindste Omstændigheder,

Digitized by Google

Gang, Navn, Stemme, Klædebragt? Og den kan Ingen af dem Alle opdage, da den dog er saa stor, at den i Halvmørke strax var mig paafaldende? — Siig hvad Du vil, Edvard, anvend kun al din Skarpsindighed; jeg har faaet Forklaringer nok, men det vil Altsammen ikke hjelpe Stort, og her sporer jeg kun altfor tydeligt, at en uforklarlig Magt har sin Finger med i Spillet. Det er den hemmelighedsfulde Verden paa hiin Side Graven, der har talt til mig, medens den gjør alle Andre blinde for hvad ene jeg kan see. Jeg tilbragte en afskyelig Nat. Rædsomme, phantastiske Billeder svævede bestandig for mine Øine, hvergang jeg lukkede dem; hæslige Ansigter, der intet Øieblik stode stille, men bestandig forvandledes som i et Kaleidoskop, omgivne af Ildstjerner og skinnende Kredse, piinte mig hele Natten, og da jeg om Morgenen stod op, var jeg mere udmattet, end da jeg lagde mig. Alt var roligt omkring mig, Alt var dagligdags, Folkene i Gaarden gik til deres sædvanlige Sysler, intet fremmed Ansigt var at see, Alt var, som det er hver Dag. Seer Du, deri ligger netop det „Unheimlige", det er just Det, der kan bringe mig til at gyse. Det forekommer mig, som om jeg træder paa en udhulet Vulkan, begroet med Blomster og Græs; jeg dandser paa Randen af min egen Grav, og denne tilsyneladende daglige Rolighed gjemmer maaskee den frygteligste Fremtid i sit Skjød.

Jeg dvælede med at gaae over til Theebordet, jeg vidste, at det var den Termin, i hvilken min Hemmelighed var opsagt til Udbetaling; men jeg vidste ikke, hvorvidt Uvidenhed var at foretrække for Kundskab. Det har dog aldrig baadet os ret, at Kundskabens Træ ikke for evig forblev urørt. Men det var ikke muligt at tøve længer, og jeg gik som en Synder, der bliver ført til Dom-

Digitized by Google

men. Jeg var kommen sidst og maatte døie mange Finter for mit Sysseveri, for min Dandselyst, som ødelagde mig for mange Dage, for alle de Urimeligheder, jeg havde sagt om Aftenen, hvoraf jeg ikke erindrede en eneste. De vare Alle muntre og lystige, som sædvanligt, og Veninderne hjalp dem troligt at gjennemgaae alle de Hændelser, Ballet havde været saa rigt paa, hvori jeg havde taget en saa virksom Deel, og hvoraf jeg ikke erindrede det Mindste. Et Par Morgenvisiter forlængede Frokosten, og da min Tante endelig reiste sig fra Theebordet, skottede jeg til Døren, i det Haab, at en eller anden Opsættelse vilde frelse mig fra dette frygtelige Øieblik. — Det var omsonst, — og jeg fulgte mechanisk min Tante ind i Dagligstuen.

Jeg vil ikke gjentage den lange Samtale, jeg her havde, uagtet Du altid opfordrer mig til at være brav vidtløftig i mine Breve og meddele Dig Løst og Fast; men Resultatet skal Du faae, og det er dette. Da min Onkel anden Gang giftede sig, blev Alt paa det nøieste forud bestemt, for siden at afværge Misforstaaelser, og min Tantes og hendes Børns Formue blev sat urørlig fast. I det første Aar af dette Ægteskab levede de temmelig stille, hvilket nok har givet Anledning til huuslig Tvivst; da døde min Cousine Sophie, efter en langvarig tærende Sygdom, som gjorde hendes Pleie til en Plage for dem Alle. Efter hendes Død begyndte de at tage mere Deel i Verden, og dette tiltog bestandig meer og meer, saa at deres Huus snart blev regnet blandt de første i Byen, i samme Grad som min Onkels Melancholi tiltog der sjelden lod sig adsprede af det lystige Selskab, men især var utaalelig, naar de vare alene. Saaledes gik flere Aar hen, min Onkel blev meer og meer uvenlig

Digitized by Google

og kold mod sin Familie, og kom ofte i flere Dage kun nogle enkelte Øieblik ud af sine Værelser i Klosteret. Da lod han pludselig en Dag, omtrent for et Aar siden, et Værelse derovre sætte i Stand, og samme Aften flyttede en ganske ung Pige derind, som kom her i Huset ligesom faldende ned fra Maanen, uden at Nogen vidste, hvor hun skrev sig fra, eller hvad hun skulde her, og det var Sophie. „Men frapperede hendes umaadelige Ligheд med min afdøde Cousine Dem da ikke straχ?“ afbrød jeg min Tante. — „Finder Du den Ligheд saa stor? Det kan jeg ikke finde. Ja, nogen Ligheд er der maaskee nok, det tilstaaer jeg,“ vedblev min Tante, „men det ligger nok mere i Skjevheden og i det røde Haar. Af Ansigt ligner hun fuldkommen lige saa meget din Søster.“ — Der er unegtelig et Slags Ligheд, men den er kun meget fjern, hvorimod den anden er noget af det Frappanteste, jeg endnu har seet; men om Ligheden kan man lige saa lidt disputere, som om Smagen. Min Tante fortalte mig endvidere, at min Onkel havde erklæret, hun skulde boe i hans Huus og være ham til Opvartning og Pleie, hvortil han da har den gamle Johan, som har været hos ham i mange Aar, foruden sin hele Familie; det var en vidtløftig Slægtning, som han skyldte at tage sig af. Dette var nu ganske mod Akkorden, da det var en udtrykkelig Bestemmelse, at han ikke maatte tage nogen af sin Familie i Huset, fordi der altid, fra meget gammel Tid, har existeret et Nag imellem min Onkels afdøde og hans nulevende Kones Familier. Omsider gav min Tante sit Samtykke, da det blev fastsat, at Sophie skulde tage sig af Et og Andet i Huset, være her som et Slags Huusjomfru, og ikke regnes med til Familien, hvilket baade hun og min Onkel desuden selv ønskede. „Megen Gavn

Digitized by Google

har jeg ikke havt af hende," vedblev min Tante, „thi hun er svagelig og forkjælet, og forstaaer aldeles Intet af hvad der hører til en Huusholdning; det kan Emma langt bedre, og af hende har jeg meget mere Nytte. Hun har derimod gjort os en Deel Uleilighed, og da hun nylig var længe syg, — det har omtrent varet lige saa længe, som Du har været herhjemme, saa Du kan begribe, hvor byrdefuldt det har været, — da gik Emma saamænd trolig og pleiede hende. Din Onkel kan nu engang ikke taale, at hun bliver nævnt, Du hørte ham jo selv sige, det maatte være Dig nok, at hun var din Slægtning; derfor veed heller Ingen af os ret, hvorledes det hænger sammen med hende. De unge Piger ere bedst tjente med at være uvidende om alt Sligt men til Dig kan jeg vel betroe det, at hun formodentlig nok er i Familie med Dig, da hun er et naturligt Barn . . . ." — „Af min Onkel?" afbrød jeg hende. „Han finder sig i, at hans eget Barn staaer i en saa underordnet Stilling?" — „Ikke saa ivrig, min Ven. Er der Nogen her, som taaler, saa er det nok mig. Sophie lider ingen Nød, og det er din Onkels Mening, at hun ingen Prætensioner skal gjøre. Troer Du maaskee, at det er behageligt for en Kone, at blive forsynet med slige Børn, som Ingen vil vedkjende sig som Fader eller Moder? Har jeg desuden sagt Dig, at hun er din Onkels Datter? Familien er stor, og har altid været bekjendt for letsindige Principer i det Capitel. Nok er det, et uægte Barn er hun, og vort Huus er intet Opfostringshuus for Hittebørn. Det er imod den udtrykkeligste Betingelse og kun ved min Overbærelse, at Sophie er her i Huset, hun maa saa være en Datter af hvem hun vil. Desuden er hendes Opførsel langt fra roesværdig; hun er saamænd ikke villig til at hjelpe os, om

Digitized by Google

vi end have Huset fuldt af Folk, og jeg maa som igaar altid drive hende til hendes Gjerning. Bestandig vil hun være svagelig; men saadanne Børn maae sandelig lære at røre Armene, de kunne ikke altid sidde paa Stads. Julie og Emma have længe baaret over med hende, men i Efteraaret maatte jeg jage en Tjener bort, som var impertinent imod mig for hendes Skyld, og for hvem Sophie interesserede sig, maaskee meer end godt var. Det er af de Ting, som unge Piger allermindst tilgive, og som de dømme strengest, og derfor kunne de maaskee undertiden lade Følelsen løbe af med dem."

Nu er jeg altsaa indviet i Hemmeligheden, det var dette Øieblik, jeg frygtede for, og jeg Daare kunde bilde mig ind, at det vilde lede til Forklaringer, som jeg behøvede at ængste mig for? Saaledes gaaer det os; Alt hvad vi beskue nærved, taber sin Kolorit, det faaer endog en anden Form, og naar vi ere komne det saa nær, at vi kunne gribe det, forsvinder det, og vi have — nubem pro Junone. For en lille Huusjomfru har jeg piint mig Nat og Dag, for et slet og ret ægte Barn, som der er saa mange af i de fleste Familier. — Men hun er ingen slet og ret Huusjomfru, intet slet og ret ægte Barn, eller Lavater maa have taget mægtig feil. Hun er en svagelig Skabning, som sørgelige Omstændigheder have bragt i en Stilling, der neppe kan være lykkelig, og som kuer hendes Aand og hendes Legeme. Men den forbandede Tjener! Bestandig strande mine Conjecturer paa ham, og her har jeg dog min Tantes Udsagn at holde mig til. Men kan hun ikke tage feil? Vanskeligt, — for slige Opdagelser have Fruentimmerne et eget Øie, som sjelden narrer dem. Den fordømte Tjener! En Tjener! En Liberibengel! Og Sophie, med dette Ansigt,

Digitized by Google

med denne Stemme, med denne Lighed! Er alt Dette Løgn og bedragerisk Skin? Skjuler Laften sig under en saadan Maske? Umuligt, eller der er ingen Ret og Retfærdighed til i Himmelen. Her maa existere en Feiltagelse, men som maaskee aldrig bliver opdaget. Siig kun hvad Du vil, jeg har dog faaet et Vink, som ingen dødelig Haand har givet mig, men som jeg heller ikke er i Stand til at forstaae eller afbenytte. Hvor skal jeg søge Oplysning? Hos min Onkel? Jeg har ingen Grund til at trænge mig ind i hans Hemmelighed, og hans Charakteer tillader ingen Fortrolighed. Hos Emma? Hendes fine Følelse vil blive saaret, ved at omtale slige usle Forhold. Hvor da? — Du vil formodentlig sige, at alt Det kommer mig slet ikke ved, at jeg skal feie for min egen Dør, og lade min Nabo feie for sin. Det vilde Du ikke sige, hvis Du var i mit Sted, hvis denne Hverdagsbegivenhed var fremtraadt for Dig under de samme Omstændigheder. Det er mig ikke muligt at glemme det Blik, hun kastede paa mig, den første Gang jeg saae hende; det staaer uafladeligt for mig, og naar jeg lukker mine Øine, staaer det for min Sjæl ved Siden af Emmas. — „Det er Begyndelsen til en smuk Utroskab, som klæder godt for en Nyforlovet," hører jeg Dig sige. Troe ikke det, det er en ganske forskjellig Følelse, jeg nærer ved Tanken om Sophie, det er en ganske anden Interesse, jeg har for hende, omtrent som den, en Sagfører maa føle for den Ulykkelige, han ved sin Flid skal redde fra Døden, som den, Lægen maa føle ved Sygesengen. Den har intet at bestille med min Kjærlighed til Emma, og jeg kan med en frelst Samvittighed tænke paa Sophie, uden at denne Tanke skal berøve Emma et eneste Punkt af mit Hjerte.

Digitized by Google

Men jeg har allerede for længe siden overskredet Grændserne for det længste Brev, og venter, at Du næste Gang vil begynde med en Dispensation for den forlangte Vidtløftighed.

10.

Den 2. Mai.

Jeg har anstillet dybsindige Betragtninger, kjære Ven, over hvad Sorg og Glæde er. Den Første er en Ruus, lige saa vel som den Sidste, Begge fordunste efterhaanden, og jo stærkere Rusen er, jo lettere sove vi den ud; men dette ville vi paa ingen Maade troe, saa længe den varer, i vor lidenskabelige Stemning. Og med hvor megen Anstrengelse arbeide vi ikke paa at holde Rusen vedlige, hvor nødigt ville vi ikke blive ædrue. Vi bære os for det Meste altid ad som en fordrukken Tjener, der engang tjente hos en af mine Onkler; han var uafladelig fuld, og undskyldte sig med sine Finanisers Tilstand, som tvang ham til bestandig at drikke; thi „at reise Perialen var meget kostbart og vanskeligt, men at soutenere den, lod sig gjøre med Lidet". Jeg har været et Barn, det kan Du have Ret i, som ikke vilde lade mig kurere for en Børnesygdom, fordi jeg var bange for at Medicinen skulde smage mig bittert; jeg fandt ikke Mishag i at pine mig selv, jeg følte, at jeg ikke var aldeles ædru, men jeg værgede mig for at falde i Søvn, thi da vilde jeg sove Rusen ud. Nu har jeg udsovet, men det gaaer mig som alle Berusede, de første nøgterne Øieblik have intet Tillokkende, og bringe os uvilkaarlig til at tænke tilbage paa Begeistrin-

Digitized by Google

gens Perial med et Slags regret, som er den stadige Fristelser for os til atter at forfalde.

Tilfældigviis er Sophie flere Gange bleven omtalt indirecte i Familien, og da Ingen formodede, at min Opmærksomhed var i den Grad henvendt paa hende, som den virkelig var, har jeg været istand til at sammensætte mig et Begreb om hende, der er saa meget mere tilforladeligt, som jeg har kunnet uddrage det som et Resultat af mangfoldige Kjendsgjerninger. Det ligger i min Characteer, at jeg i det første Øieblik mere lader min Følelse raade, end min Forstand, det veed Du jo, og dette Hang er blevet næret ved Begivenheder, der ere hændte mig, hvorved jeg meget mere har kunnet undvære Forstanden, fordi jeg havde nok af min Følelse. Men Du skal endnu faae Glæde af mig, kjære Edvard, og Du skal see, hvor fornuftig jeg herefter skal blive.

Sophie er min Tante og Julie en Torn i Øiet, det kan jeg godt mærke, og der forekommer hvert Øieblik Noget, hvormed de ere misfornøiede; da er den gode Emma altid hendes Forsvarer, og hun forstaaer med Klogskab at vende deres Vrede til Spøg og gjøre Anledningen til deres Forbittrelse løierlig, idet hun dog med Kjærligheds Kaabe tildækker, hvad der ikke lader sig bortspøge. Det er mig nu klart, at denne Jomfrues Ophold her i Huset ikke bidrager Lidet til at forværre min Onkels Stemning mod Familien, og blot at nævne hendes Navn er tilstrækkeligt, til at sætte alle Partier en garde mod hverandre. Det er beklageligt, og jeg kan meget vel begribe, at især min Tante har Grund til at være misfornøiet herover, deels fordi det er en aabenbar Krænkelse af en tidligere vedtagen Bestemmelse, og deels fordi hun har

Digitized by Google

den bestandige Frygt for, at hun engang skal give Anledning til en eller anden Skandal i Huset, hvilket let kunde komme til at gaae ud over hendes egne Børn. Deri troer jeg rigtig nok, at de gjøre hende Uret, og hun kan gjerne være høist ubetydelig og stridig og usand og sentimental og lad, og Gud veed hvad for smukke Egenskaber hun endnu kan være i Besiddelse af, uden at hun derfor behøver at være tilbøielig til at indlade sig i Intriguer med Tjenerne. Dertil er hun for fiin, det ligger aldeles ikke i hendes hele Væsen, det vil jeg svare for, uagtet jeg kun har seet hende saa Øieblik, og det i en exalteret Tilstand; thi siden Ballet agerer hun igjen syg. Men jeg er atter kommen til at underholde Dig syv Lange og syv Brede, som man siger, om min Onkels Dig ubekjendte Huusjomfru, om hvem jeg dog egentlig ikke kan sige Andet, end at en tilfældig Lighed med hendes afdøde Navne og min Onkels Omhu for hende, lige saa meget som hans egne Ord, give hende et Slags Krav paa at henhøre til min kjære Families uægte Afdeling.

Det deilige Foraar er begyndt, og Solens milde Varme virker allerede velgjørende paa den hele Natur; det er en yndig Tid, naar Jorden kaster sit hvide Slør og fremtræder i sin lysegrønne Dragt, pyntet med Violer og Aurikler. Da falder det mig ofte ind, om vi Mennesker egentlig ikke ogsaa hvert Aar skulde sætte Blomster til nye Frugter, ligesom Urterne paa Marken. Jeg troer det egentlig, men vi have ingen Tillid dertil, og da det gaaer en heel Deel af os omtrent som Fuglene under Himmelen, „vi saae ikke, vi høste ikke, vi samle ikke i Lader, men vor himmelske Fader nærer os alligevel," saa kunne vi ved denne ufortjente Godhed slaae os igjennem foruden, og gaae i Kongens Have hver Søndag. Der ude-

Digitized by Google

blive vi ikke fra, og der feire vi Floras Fest fra Tolv til To, — det er nu engang hendes Kirketid, — ved at gaae op og ned i Kavalleergangen og med Kjenderblik mønstre vore Medmenneskers Sommerklæder, medens de høie, hvælvede Lindetræer ryste deres lysegrønne Toppe og skjule os for Guds mægtige Sol, som om de skammede sig ved at den skulde være Vidne til vor Daarskab. Det indsee Mange af os, men det er Moden, og vi vove ikke at sætte os op mod denne Souverain, paa hvem vi kunne anvende hvad Oehlenschläger har sagt, rigtignok i en anden Betydning:

— — — — — — Helved eier
Ei værre Monstrum i sin skumle Kule,
Hydra var skjøn mod den, og Cerberus,
Og Fenris i det hedenske Valhalla.
De vise aabenlyst dog deres Struber;
Men denne Satan, riig paa alle Laster,
Kalder med bundløs Uforskammenhed
Sit Niddingsværk Fornuft, skjuler sin Dolk
Bag Værdighedens Kaabe, og forraader
Uskyldighed, som Judas, med et Kys.

— Jeg haaber Du tilgiver mig, at jeg anvender de Ord i Kavalleergangen i Kjøbenhavn, som høre til Kirkegangen i Trondhjem; det er et Kirkeran, hvorfor jeg beder Oehlenschläger om Absolution. Jeg haaber ogsaa Du tilgiver mig, at jeg saa ofte tyer til min Hukommelses Pulterkammer, for deraf at øse Tanker, som jeg ikke er i Stand til at give saa smukt selv. Kan Du først tilgive mig, at jeg taler *selv*, saa kan Du ogsaa let tilgive mig, at jeg indfører *Andre* talende, det er jeg vis paa; ce n'est que le premier pas, qui coute. — Denne mægtige Djævel, til hvem vi Alle have forskrevet

Digitized by Google

os med Hud og Haar, som man i de gode gamle Dage forskrev sig til Fanden — med den Forskjel, at hos ham fik man i det mindste øieblikkelige Fordele mod evige Tab, hvorimod man her har Tabet strax, — denne mægtige Djævel har ogsaa jaget mig derhen med Emma under Armen, for at see og lade os see. Det er en sand Sjælsnydelse, hvori Alle deeltage, Halte og Blinde, Gale og Kloge. En lille, uhyre pukkelrygget Dame har faaet et Ægteshawl anbragt saaledes, at Plakaten sidder lige paa Spidsen af Pukkelen, og seer ud som en Fæstning med alle sine Udenværker, paa Toppen af et ubestigeligt Fjeld, jeg veed derfor ingen anden Benævnelse til hende end Bjergfæstningen; dersom Moden ikke drev hende ud, blev hun bestemt hjemme. Men det er ikke lutter uindtagelige Fæstninger, der vise sig her, troe blot ikke det, og en Dame, som i syv samfulde Uger, ja, jeg troer lige siden Fastelavn, har havt sit melancholske Humeur, og i den Tid er gaaet hjemme som en Bodfærdig, med bare Fødder, og en Kjole af Peber-og-Salt, i Stedet for Sæk og Aske, mødte i Søndags i en straalende Pragt, blot for at gjøre Djævelen, — jeg mener naturligviis Moden, — sin Cour, uagtet hun derfra, si credere fas est, gik lige hjem til sit forrige Peber-og-Salts Liv. Saadan er Kjøbenhavn, og saaledes fornøie vi os; det er noget ganske Andet, end at sidde ude paa Landet og trante Paaskeæg, og ride Sommer i By, uvidende om en eneste Façon, eller om hvad der bliver Couleur i Aar.

Det gjør mig ondt, at jeg maa afbryde dette meget fornuftige Brev, men Tjeneren melder sig for at bringe det paa Posthuset, og jeg tør ikke opholde ham.

Digitized by Google

11.

Den 11 Mai.

Menneſket er en vaklende, uſtadig Skabning, kjære Edvard, thi Forſtand og Følelſe føre en evig Kamp i det. De forekomme mig ſom to Liniedandſere, der voltigere ved Siden af hinanden, og beſtandig ſøge at efterabe og overgaae hinandens Battements og Tramplinſpring; men da Linien er ſpændt tvers igjennem vort Hjerte, gaaer denne Veddekamp ud over den ſtakkels Springebuk, og hvergang vi ſee een af dem i Luften, maa vi gyſe for det Øieblik, da han vil falde ned igjen paa Linien. — „Hvad er der nu igjen?“ — vil Du ſpørge, det veed jeg beſtemt; thi jeg kjender Dig ſaa godt, at jeg kunde føre en heel Converſation med Dig, uagtet Du er i Fyen og jeg i Kjøbenhavn. Jeg vil derfor ikke opholde Dig ved Fortalen, men ſtrax gaae lige til Texten.

Jeg var igaar ikke ret vel og havde foreſat mig at gaae tidligt tilſengs, for at blive min Hovedpine qvit; jeg ſkiltes derfor paa en uſædvanlig Tid fra Familien og gik paa mit Værelſe. Man kan jo have ſyv Sind over een Dørtærſkel, hvormeget mere to Sind over otte, ſom jeg har at betræde, inden jeg kommer til mine Værelſer i Sidefløien; det er derfor ikke ſaa beſynderligt, at jeg forandrede min Beſtemmelſe underveis, og fandt mere Behag i at læſe, end at gaae i Seng. Jeg greb et Bind af Baggeſens nydelige Epiſtler, og tæt trykket ind i en Krog af min Sopha, glemte jeg ſnart Hovedpine og Ildebefindende over den lette flydende Stiil og det uefterlignelige Lune, ſom neppe Nogen eier i ſtørre Grad end Baggeſen. Du ſeer, jeg vælger min Aftenlekture ſaaledes, at den ikke ſkal kunne forſtyrre min

Digitized by Google

Nattero; men hvortil nytte alle Forsigtighedsregler, naar det engang er skrevet i Skjebnens Bog, at det skal være anderledes? Jeg var midt i Knud Sjællandsfars Flaskebrev til Commandeur Jessen, hvor han med faa, kjække Træk beskriver sin Havsnød:

Og siden Uveir Dag og Nat —
Og Rorets Tab — og Mastens Knækken —
Og Bølgeslag paa Bølgeslag —
Bestandig Sugen — evig Pumpen —
Nu Stigenop, nu atter Dumpen
I Havets Brus og Stormens Brag —
Og endelig — med megen Klynken
Ombord af Folket — Skibets Synken.

Saaledes kan kun Baggesen skildre, det er kun ham givet, at forene den dybeste Alvor med det letteste Lune. Jeg lagde Bogen paa Bordet og lukkede Øinene, for at udmale mig Knud Sjællandsfars difficile Situation, — da jeg blev afbrudt i mine Tegninger af en sagtelig Klynken, næsten lige ved Øret af mig, som snart blev gjentaget og overbeviste mig om, at det ikke var „den megen Klynken ombord af Folket", som min Phantasi havde fremkaldt, men en spæd Jamren, som af et lille Barn. Jeg gik til Vinduet, men derfra kom Lyden ikke; jeg rykkede Sophaen fra Væggen, thi snart forekom det mig, som om Barnet græd i min egen Stue . . . lige under Gulvet . . . snart vidste jeg ikke mere, hvor den kom fra, thi den opfyldte hele Værelset med en lang, jamrende Tone. Jeg kunde ikke opdage Noget. Muren bag Sophaen gik ud til Haven og var uden Vinduer i Enden af Gavlen, og dog forekom det mig, idet jeg stivt betragtede det Draperi, der bedækkede den bag Sophaen,

Digitized by Google

og som skulde afholde Kjøligheden fra Væggen, at det bevægede sig ganske sagte. Det var vel umuligt, — imidlertid løsnede jeg det meget forsigtigt, for at overbevise mig selv, og dømme om min Forundring, da jeg bag ved det finder en tilklinet Tapetdør. Jeg gjennemskar Papiret, skød Slaaen fra og prøvede paa at dreie Laasen om — den gav efter; men jeg havde ikke Mod til at aabne Døren, jeg vidste jo ikke, hvad denne bevægelige Skjerm skjulte for mig. Da bragte en gjentaget, stønnende Graad, som dog var kjendelig svagere, mig til Bestemthed. Jeg greb Lyset med den ene Haand, rev Døren rask op med den anden, og traadte i samme Øieblik uvilkaarlig et Skridt tilbage i Stuen. Jeg saae ud i et kulsort Mørke, en kold Luftstrøm kom mig imøde, som bevægede Flammen af Lyset frem og tilbage, ingen Stemme lod sig høre, intet levende Væsen lod sig see. En lille, smal og steil Trappe snoede sig ned, ligesom Vindeltrapperne i gamle Kirketaarne; tætte Spindelvæve i alle Kroge beviste mig, at det flere Gange var blevet Foraar og atter Vinter, siden nogen havde færdedes her. Hvor førte denne Trappe hen? Hvilken gammel Hemmelighed skulde jeg her komme i Besiddelse af? Hvis var den grædende Stemme? — „Miau!" svarede en klagende Kat ved Foden af Trappen, og med denne velbekjendte Lyd forsvandt Phantasien pludselig; — saa nær ligger det Prosaiske ved Siden af det Poetiske, og saa barok er Overgangen.

Jeg var imidlertid spændt paa Opdagelser, Trappen var lige steil og mørk, og Spindelvævene endnu bestandig de samme, uagtet det grædende Barn var forvandlet til en elegisk Kat; jeg fortsatte altsaa min Vandring i

Digitized by Google

Kattens Fodspor, og „fulgte ham saa fort, saa fort, indtil jeg standsed ved en —“ Dør, og ingen Kiste. „Nøglen strax sandtes, Katten forsvandtes.“ Krogen, som hefstede den indvendig, var sprungen af, og Døren, som stod paa Klem, gik ud til min Onkels Have. Jeg satte Lyset paa Trappen, og traadte ud. Det var et yndigt Foraarsveir, de tindrende Stjerner funklede i den bælmørke Nat; saadanne Nætter have vi kun Foraar og Efteraar, thi vore Vinternætter ere somoftest ikke engang saa mørke. Den milde Luftning bevægede neppe Bladene paa Træerne, og kun i Buxbomtræet fornam man en sagte Fløiten i de tætte Grene, idet Vinden trængte derigjennem og førte dets af Natteduggen forstærkede, særegne Lugt med sig, og blandede den med Hyazinthernes finere Duft. Hvor mange smukke Øieblik berøve vi os ikke selv, som vi ødsle paa de engang vedtagne Former, der ingen Erstatning give os? Jeg forekom mig som en indespærret Munk, der var sluppen fri, og efter lang Tid igjen gjorde en Vandring i Klosterhavens skyggefulde Alleer.

Det var den første Gang jeg var alene i min Onkels Have paa en saadan Tid; jeg fæstede derfor min Opmærksomhed paa enhver Ubetydelighed. Alt var det Modsatte af, hvad det er om Dagen, det travle Liv, der da er i Hovedbygningen, var forsvundet; intet Lys var at see, da de Værelser, de opholde sig i, ere til Gaden; ingen geskjæftige Piger vimsede forbi Vinduerne og støvede Gardinerne af, eller polerede Ruderne, Alt var som uddødt. Men i Klosteret, der om Dagen seer ud som en muret Grav, hvor man intet Liv sporer, der rørte det sig ved Aftenstide, og flere oplyste Vinduer tilkjende-

Digitized by Google

gave, at indenfor dem boede de gamle, forglemte Inventarier til Huſet, ſom i en evig Eensformighed vente paa deres ubemærkede Død. Ogſaa under min Onkels Vinduer var en Dør i Gavlen. Fører den ligeledes til en ſkjult Trappe, til min Onkels Laboratorium, hvor han lukker ſig inde ſom en Troldmand? Det ærgrede mig, at jeg ikke kjendte det Ringeſte til denne Deel af Huſets Indvendige, den forekom mig i dette Øieblik fuldkommen ligeſaa interesſant, ſom Noget af den øvrige Gaard, den var . . . Stille! — Hvad var det? — Det lød ligeſom Sang. — Nu igjen! — Det kom fra den lille Hønſegaard, ſom ved et høit Trægitter, næſten bedækket med Hyldebuſke og Syrener, er ſkilt fra Haven. Et eneſte oplyſt Vindue kaſtede et ſvagt Skin ud over den lille Gaard og aftegnede ſin Form paa Muren ligeoverfor; det var derfra, Sangen kom. Var der da ingen Mulighed i at komme nærmere? Jeg krøb op paa Gitteret, men endnu kunde jeg Intet ſee; jeg ſteg ſagte ned paa den anden Side, og befandt mig i den lille, af høie Mure og Vægge omgivne Gaard, der ikke var meget større end mit eget Værelſe. Et Gardin var hængt for Vinduet, ſaa afſkyelig heelt, at ikke en eneſte lille Rift tillod mig at ſee igjennem det. Sangen var ophørt, en ſagte Mumlen, ſom naar Nogen læſer høit, var traadt i Stedet, og noget Monotonere har jeg aldrig hørt; det var en meget gammel og ſvagelig Stemme. En lang Pauſe fulgte derefter, Lyſet blev flyttet, og jeg hørte nogle enkelte, hviſkende Ord. Da begyndte atter en klar, ungdommelig Stemme, ledſaget af en bævende Fruentimmerſtemme, at ſynge ſvagt og dæmpet; det var en gammel Aftenpſalme.

Digitized by Google

Saa lægger jeg min Sysſel ned,
Og ſtikker mig til Hvile;
O Gud! Du gav mig Held og Fred,
Til Dig min Tak ſkal ile.
Med Bøn og Haab og Tro
Jeg mig nu lægger fro.
Hav Tak, min Gud! for denne Dag,
Den henſvandt uden Sorg og Nag.

Saa kalder Livets Aften mig
Engang til ſidſte Hvile;
Opſtandne Frelſer! Tryg ved Dig
Kan jeg ad Døden ſmile.
Da, Jeſu! i din Haand
Befaler jeg min Aand.
Jeg ſkal opſtaa til Helligheb,
Til evig Fryd, til evig Fred. —

Jeg tabte ikke et Ord af denne ſmukke Pſalme; tæt trykket mod det lille Vindue fulgte jeg i Tankerne Melodien, og betragtede den klare, oplyſte Plet paa Muren med ſamme Andægtighed ſom den ſkjønneſte Altertavle. Hvo holdt her ſin Aftenandagt, fjern fra Verdens Larm og Støi? Hvo ſluttede her ſit Dag-Regnſkab med Gud, i Tillid og Haab, kun hørt af Ham, der prøver Hjerter og Nyrer, og for hvem Betleren gjelder lige ſaa Meget ſom Kongen? I Sandhed, det hedder Kloſteret med Rette; mon min Tante har vidſt, hvad jeg nu veed, da hun gav det dette Spotnavn? Den lille Gaard forekom mig ſom et Capel, hvor Himmelhvælvingen dannede Taget og Stjernerne de evige Lamper, det neppe kjendelige Gitter var Sprinkelværket, ſom ſkilte det fra den ſtore uoplyſte Kirke, og Sangen i den tauſe Aften var Vigilierne, den natlige Meſſe for de Afdødes Sjæle, — ogſaa for mine Afdøde. — Sangen taug.

Digitized by Google

Den Gamle læste sit Fadervor i den eensformige Tone, som vidner om, at det er en daglig Forretning, der næsten bliver udført i sløv Tankeløshed. Efter en kort Taushed hørte jeg en Dør blive lukket op og atter i, Lyset forsvandt, og det blev mørkt. — „Det pleier det da som oftest at blive, naar Lyset forsvinder," siger Du; sandt nok, det var maaskee en flau Bemærkning, og dog en meget naturlig, det var det Eneste, jeg endnu havde at tilføie, thi videre strakte mine Observationer sig ikke. Alt var tyst og stille, og de ti dybe Slag fra det nærliggende Kirketaarn tjente kun til at vise mig, hvor tyst det var; thi vi komme kun ved Sammenligning til vore Ideer, vi kunne ikke undvære denne Maalestok for vore Tanker.

Jeg krøb den samme Vei tilbage over Gitteret, halv skamfuld over at have luret, men tillige inderlig bevæget af de høitidelige Øieblik, jeg havde været Vidne til. Og dette foregaaer i Kjøbenhavn, som vore strenge Moralister gjerne vilde ligne ved Sodoma og Gomorrha, hvis de blot turde komme frem dermed? Det er første Gang Sligt er forekommet mig i mit Liv, jeg kan med Sandhed sige som hiin bibelske Mand: „En saadan Tro haver jeg endnu ikke fundet i Israel," — og her er det hver Dags Skik; i denne lille, forglemte Afkrog, ud til en foragtet Hønsegaard er Guds sande Kirke reist! — Ja, den engelske Digter har Ret:

— — — Oft in humble station dwells
Unboatfull worth, above fastidious pomp. *)

*) Disse Linier, som ere af Thompson, kunne maaskee lyde saaledes i en daarlig dansk Oversættelse:

Den sande Dyd boer ofte heelt forborgen
I ringe Hytte, langt fra Pomp og Pragt.

Digitized by Google

Den sande Gudsfrygt findes for det Meste kun hos de Fattige, hos de Ringeste; de leve ikke standsmæssigt, og have derfor ikke nødigt at skamme sig ved at omgaaes Vor Herre. Gudsfrygt er saa godt som deres eneste Huusgeraad og deres bedste Indtægt, den er et Privilegium, som vi Andre lade dem beholde uforkrænket, den er en Svie- og Smertens-Penge, som Vor Herre tilstaaer dem for deres Savns og Lidelsers Skyld. Og Engelen Gabriel har Ret, som paa en første Juledags Morgen flyver over Kjøbenhavn, og anstiller følgende Betragtning:

Til tidlig Messe Morgenklokker ringe,
Fjernt straaler Kirkens tændte Gueridoner,
Og Orgelets Musik og Sangens Toner
Saa helligt i de stille Gader klinge.

Mens i Palladser jeg forgjeves leder
Om Lys, heel mangen tidlig Stjerne luer
I Husene, særdeles i de mindre. —

Indenfor min Onkels Vinduer var der Lys, som bevægedes frem og tilbage; men ingen Sang, ingen Aftenandagt, i det mindste ingen hørlig. Der gaaer nu denne menneskefiendske Mand, der dog er tilgængelig for bedre Følelser og som endog kan være hjertelig og deeltagende, men kun i et ubevogtet Øieblik, der gaaer han som en Fange omkring i en øde Stue, hvor en gammel Pult, nogle Kjøbmandsbøger og Regninger ere det Eneste, som interesserer ham; der sidder han som en Alchymist i sit Laboratorium, og destillerer selv den Tungsindighed, som fortærer ham og forbittrer os Alle Livet. Der seer skummelt ud; det mørke, malede Loft, det Eneste, jeg kan see, hænger som en regnsvanger Sky over Værelset, og de afvexlende Skygger vise mig, at han gaaer op og ned ad

Digitized by Google

Gulvet. Hvor forskjellig er dog ikke disse Menneskers Virksomhed her i Huset! Den Affældige paa Gravens Bred, som spiser Naadsensbrød og er fordømt til at oppebie sin Opløsning i en skummel Afkrog, lægger sig rolig til Hvile, styrket af sin Tro og sin Tillid, — og den Rige, som svømmer i Overflod og Pragt, som er i sin kraftfulde Alder og som kunde sprede Lykke og Velsignelse rundt om sig, han vandrer i stum Mismodighed frem og tilbage, og Søvnen flyer hans kummerfulde Øie. Og de Andre? — Jeg kastede et Blik til den øvrige Deel af Huset, det var mørkt og stille, og kun mit eget lille Lys, som skinnede gjennem Dørsprækken, vidnede om Liv og kaldte mig tilbage. Jeg fæstede Krogen igjen paa indvendig, skjød Sophaen for Tapetdøren, hængte Draperiet i Orden, i saa Øieblik var min Stue atter saaledes, som jeg allerede saa længe har beboet den, — og dermed var mit Eventyr til Ende.

„Og det er Alt?" spørger Du. „Mere kom der ikke ud af den Nattevandring? Quel bruit pour une omelette! Skriv et episk Digt derover, og kald det: „Katten og Kjærlingen." — Jeg hører allerede i Tankerne al den Spot, Du vil komme med. Ja, det er alligevel Alt, hvad jeg har oplevet, og alligevel er det Det, som har foranlediget mig til atter at tænke paa Sophie med en Deel af min forrige Interesse. Skulde Du virkelig være saa blind, at Du ikke kan indsee, at den yndige, sølvklare Stemme, hvis Toner trængte mig til Marv og Been, var Sophies? Thi hvis skulde det ellers være? Her har ingen Forstillelse fundet Sted, intet Menneske kunde have nogen Anelse om, at jeg belurede dem, Alt kom saa ganske af sig selv, som det sjelden gjør. Hvor er nu alle de „meget fornuftige" Ideer, jeg har gjort mig,

Digitized by Google

hvorved jeg har dannet mig en „meget fornuftig“ Foreſtilling om denne myſtiſke Perſon? De ere atter ſtrandede paa mine bedre Følelſer. Alle de ſmukke Badoutſpring, min Forſtand har gjort, og ſom forekom mig ſaa fortrinlige, de ere ſpildte, uagtet min Tante havde ſmurt den ſaa meget Kridt under Fødderne, at den burde kunne ſtaae faſt. Vil Du virkelig have jeg ſkal troe, at den ſamme Sophie, der er løgnagtig og ſtridig, og Gud veed hvad, tager en ſaadan Deel i et gammelt, forglemt Tjeneſtetyendes Aftenandagt? Og at hun kan forliebe ſig i en Lømmel, hvis Plads er bag paa Karreten? Her exiſterer en Feiltagelſe, en gruſom Feiltagelſe, bygget paa fordømte Fordomme og gjenſidig Mangel paa Fortrolighed, næret ved den ſædvanlige Ligegyldighed, hvormed vi betragte vor Næſte, og befæſtet ved min Onkels haardnakkede Tausheb. Men jeg føler mig kaldet til at løſe denne Gaade, jeg er ikke forgjeves kommen her i Huſet, thi Intet ſkeer omſonſt, og Alt er Forſynets Villie underkaſtet. Det er min Pligt at vogte paa enhver Ubetydelighed, ſom kan give Lys i dette Virvar. Emma ſkal ſtaae mig bi, jeg er overbeviiſt om hendes kraftige Deeltagelſe, naar hun førſt er vunden for den gode Sag, og det vil ikke falde mig vanſkeligt, at ſtemme hendes gode Hjerte. Men jeg vil gaae frem med Forſigtighed, for ikke at fordærve Noget ved en overdreven Iver, og endnu ſkal min Opdagelſe være en Hemmelighed. Jeg lever i en politiſk Verden, og maa glæde mig over at have en hemmelig Udgang fra min Hule, efter det politiſke Dyr Rævens Exempel; men den ſkal kun bruges til at befordre Godt ved. Min Onkels gamle Tjener Johan er min gode Ven, ſaavidt det lader, og ved ham vil jeg ſee at ſkaffe

Digitized by Google

mig Adgang til Klosteret, hvis det er muligt, i det Mindste Underretning om alle dets Beboere. Du seer mig her i en ganske eiendommelig Situation, og alligevel i Kjøbenhavn; jeg lurer udenfor et Kloster, som gjemmer en hemmelighedsfuld Novice inden sine Mure; en gammel Nonne er hendes Fortrolige eller maaskee hendes Bevogterinde, det veed jeg endnu ikke ret; Prioren er en menneskefjendsk, streng Mand, som ene er bekjendt med Novicens Herkomst og Forhold; paa ham lader der sig ikke virke, men Portneren er en godmodig, gammel Svend, som undertiden kan forfalde til Sladderagtighed, og ham maae vi bruge i vor Intrigue. See, her har Du Udkastet til en lille Roman, og Du maa vel sande med mig, at det Romantiske ikke blot skal søges i Bøger, thi det er overalt, naar vi blot have Sans for at opfatte det. Rigtignok er min Onkels Huus fortrinlig skikket til en Skueplads for det Usædvanlige, og Familiens Forhold ere maaskee lidt mere forviklede, end vi i Almindelighed finde dem; men Du har ikke undersøgt alle de gamle Gaarde i Kjøbenhavn, Du veed ikke, hvad der gjemmes indenfor de mange Døre paa Mure og Huse rundt om, hvis rustne Hængsler og Laase overtyde os om, at de i mange Aar ikke have været aabnede, Du har intet Blik kastet i de eensomme Kroge, hvor mangen gammel, forglemt Skabning vegeterer, Du kjender ikke alle Familieforhold og veed ikke, hvormange skjulte Torne der lure bag de synlige Roser. Spot derfor ikke over, at jeg altid kan finde Det, som ingen Andre kan see. En blind Høne kan ogsaa finde et Korn, og jeg har fundet eet, som jeg haaber skal spire frodigt og blive til et kraftigt Træ, der endnu skal bære Glæde og Lykke paa sine Grene.

Digitized by Google

Det er ſilde, kjære Edvard, og mit lange Brev har trættet mig; det ſkal glæde mig, hvis det ikke har gjort ſamme Virkning paa Dig.

12.

Den 18. Mai.

Du vil neppe troe mig, naar jeg ſiger Dig, at jeg ikke ſiden hiin Aften har bivaanet Aftenſangen i Kloſteret, uagtet jeg hver Aften tænker paa den, ſelv midt i det lyſtigſte Selſkab; men deels har jeg maattet gjøre en Dyd af Nødvendigheden, fordi jeg paa den Tid altid var ſamlet med Familien, deels har jeg virkelig anſeet det for utilladeligt at belure de ſtakkels Eremiter i deres Andagt. Men i Haven har jeg flere Gange vandret, efter at Alle vare gaaede til Ro i Huſet, og den milde Natteluft har da altid været mig en qvægende Forfriſkning efter den Kedſommelighed, disſe intetſigende Aftenſelſkaber efterlade.

Med min Kloſterhiſtorie er jeg endnu lige vidt. Johan er en halſtarrig gammel Æſel, ſom altid har travlt, naar jeg vil have fat paa ham, og dog ingen Ting beſtiller; han er ſtoragtig af ſit Dagdriver-Privilegium, fordi han kun har med min Onkel at gjøre, og kan trække ſig tilbage i ſine indre Gemakker, naar han har opvartet ham. Min gode Onkel er beſtandig den Samme, og da jeg forleden kom til at nævne en Dame ved hendes Fornavn, Sophie, gav han mig et Blik, ſom om han vilde ſee tvers igjennem mig, fordi jeg i det Samme lod mine Øine falde paa ham.

Jeg reiſer paa en ſjorten Dages Tid til Høgholm,

Digitized by Google

for at beſee nogle Landeiendomme, ſom underhaanden ere til Salg; jeg bør jo dog tænke paa at ſætte Foden under mit eget Bord, og dertil hører ogſaa et Huus. Adresſeer imidlertid dit Brev efter indlagte Adresſe, hvis Du, ſom jeg haaber, ſkriver mig til; det gjør i alt Fald ingen ſtor Omvei, hvis det ikke ſkulde træffe mig der. Ovindel tager en Tour til Fyen, og jeg har givet ham et Par Ord med til Dig, overbeviiſt om, at Du vil takke mig for et ſaa ſjeldent Bekjendtſkab. Hans Affairer her gaae formodentlig ikke efter Ønſke, i det Mindſte er han mere ſtille og tilbageholden, end han var, da han førſt kom her i Huſet.

13.

Den 28. Mai.

Du ſeer mig med uforrettet Sag igjen blandt mine gamle Omgivelſer, og dog har min Reiſe været mig ſaa nyttig, at jeg ikke for Meget vilde undvære dens Reſultater; thi den har uventet bragt mig i en nærmere Berørelſe med min Onkel, og jeg har opdaget, at man ſkal ſee denne Mand paa hans eget Territorium, for at fatte en langt gunſtigere Mening om ham.

Jeg kom et Par Dage tidligere tilbage fra min Landtour, end min Beſtemmelſe havde været, og da jeg er fordømt til at komme til Kjøbenhavn i ſlet Veir, manglede det heller ikke denne Gang; men det forſtyrrede ikke mit Humeur, og jeg havde Anledning til at gjøre Sammenligning mellem før og nu, og glæde mig over, at jeg kunde holde mit Indtog igjennem Veſterport med ganſke andre Følelſer end forrige Gang, nu fuld af Længſel,

Digitized by Google

Haab og Forventning. Jeg glædede mig til at overraske Emma, jeg glædede mig til Alt, hvad jeg blot tænkte paa; men „Mennesket spaaer, og Vor Herre raa'er," og saaledes blev der Intet af denne Glæde, og det gik ganske anderledes, end jeg havde ventet. Naar man har stolet paa at blive modtaget af aabne Arme og milde Ansigter, er det høist ubehageligt at maatte holde om Aftenen, i en øsende Regn, ude paa Gaden, uden at kunne komme ind til al denne forventede Lykkalighed. Omsider lokkede Postkarlens melodiske Toner Kokkepigen frem i Porten, og af hende fik jeg den Efterretning, at hele Huset var paa Bal, da man ikke havde ventet mig, og alle mine Forhaabninger om en hyggelig Aften, efter den udstandne kedsommelige Reise, vare kuldkastede. Det hele Huus var ganske forandret. Gulvtepperne og Vintergardinerne vare borte, og de luftige hvide Gardiner og gjenlydende Gulve bare intet Spor af den gamle Hyggelighed, der var mig saa kjær; Alt var tomt og øde, koldt og afskyeligt, thi dette Eftersmæk af Vinter, som vi have faaet, er meget følelig. I mine egne Værelser var Alt urørt, men den indelukkede Luft var paa ingen Maade indbydende, og jeg begyndte at tænke paa Udveie, for at blive denne Aften qvit. Om Du ogsaa tog hen paa Ballet og overraskede Emma? — tænkte jeg. „Hvor ere de?" — Man nævnede en mig ubekjendt Familie; ogsaa det Haab strandede. „Hvor er Tjeneren?" — „Han er med Fruen og Frøkenerne." — „Er der da slet Ingen, jeg kan faae fat paa! Hvor er den gamle Johan?" — „Han er ovre hos Herren." — „Er Herren da ikke ogsaa ude?" — „Nei, Gud bevar os, han er jo syg." — „Min Onkel? Hvad fattes ham? Er han syg?" — „Ja, Jøsses? Han har været saa daarlig,

Digitized by Google

men nu er han i Forbedring." — „Skaf mig fat paa Johan, bed ham komme et Øieblik over til mig." — „Han er ovre hos Herren, der tør jeg ikke gaae ind." — „Saa vil jeg selv!"

Jeg kastede de vaade Klæder af mig og begav mig paa Veien; men altsom jeg kom længere og længere frem, gik jeg bestandig langsommere og standsede tilsidst ganske i den samme Stue, hvor jeg første Gang havde seet Sophie. Uvis om min Onkel vilde tage et Besøg i hans Eensomhed vel op, tøvede jeg med at aabne den Dør, der adskilte hans Fløi fra det øvrige Huus; det forekom mig som et Forræderi imod ham, at ville benytte Anledningen til at trænge mig ind i hans eensomme Celle. Men Leiligheden var altfor tillokkende, og jeg længtes desuden efter at faae Underretning om hans Tilstand. „Tærningerne ere kastede," sagde jeg til mig selv, som fordum Cæsar, „jeg gaaer over Rubicon!" I det Samme aabnede jeg Døren, men saa uforsigtigt, at Vindpustet slukkede mit Lys, og jeg befandt mig i Mørke, uden at vide, hvilken Vei jeg skulde gaae. Jeg standsede og lyttede — ingen Stemme kunde lede mine Fjed, overalt en Stilhed som i Graven. Med samlende Haand følte jeg mig for langs med Muren, for at søge en Dør, da aabnedes pludselig een noget borte, og en Skikkelse gik med en lille Lampe i Haanden, uden at bemærke mig, tvers over den lange Gang, hvor jeg befandt mig, og forsvandt. Jeg gjettede strax paa Sophie; her gaaer hun stille og sysler, medens de Andre fare fra den ene Glæde og Adspredelse til den anden, og hendes Ungdom gaaer hen, uden Ungdommens Glæder og Nydelser. — Nu var det mig umuligt at vende om, det var mig klart, at jeg maatte benytte denne Aften, som Skjeb-

Digitized by Google

nen havde skjenket mig, til Opdagelser, hvis jeg nogensinde vilde tænke paa at være den stakkels Forladte til Nytte. Jeg standsede ved en Dør og bankede paa. „Kom ind!" lød en dyb Stemme, og jeg aabnede Døren til en skummel Hule, hvor det Mørke, jeg kom fra og som var endnu sortere, netop tillod mig at skjelne en menneskelig Figur i Sloprok, bøiet over et Bord med Bøger og Papirer, som paa eet Punct var stærkt oplyst af en Studerelampe. «Qvid novi ex Africa, Amicissime?» vedblev Stemmen, som jeg gjenkjendte for Professor Glæsels. „Det er paa andet Dansk: hvad Godt, Johan? — uagtet det er en Skam, at jeg skal oversætte Dig det Par Ord." — „Jeg beder om Forladelse, Herr Professor . . . ." Den forbausede Philosoph slog Skjermen tilside, og betragtede mig med samme Nysgjerrighed som den, hvormed jeg lod Øiet løbe rundt i hans Stue og i en Fart overskuede de mange i Skabe langs med Væggene opstillede Bøger, Rariteter, udstoppede Dyr og Fugle, og Misfostre i Spiritus. „Ei, Herr Vilhelm! Hvor kommer De fra?" — Jeg gjentog mine Undskyldninger, fortalte hvorledes jeg var ene hjemme, havde erfaret, at min Onkel var syg, og at jeg endelig paa Lykke og Fromme havde begivet mig paa Veien, for at opsøge Johan, da ingen af Tjenestefolkene kunde give mig tilfredsstillende Underretning; det glædede mig, at jeg havde truffet Professoren, af hvem jeg bedre kunde faae at vide, hvad der havde tildraget sig i Huset i min Fraværelse. Jeg erfoer nu, at min Onkel havde havt et Anfald af Apoplexi, i en temmelig ringe Grad, men nu var han bedre og maatte blot holde sig inde; om der havde været nogen udvortes Anledning dertil eller ikke, er Noget, som jeg ikke veed, thi «causam morbi» vilde han ikke omtale.

Digitized by Google

Min Onkel havde selv troet, at han ikke vilde overleve det, og i sin Sygdom havde han flere Gange spurgt med Heftighed efter mig og efter Ritmester Qvindel, der ogsaa var borte paa samme Tid som jeg. Alt dette havde Emma af en utidig Skaansomhed, der vistnok var velmeent, fortiet mig i det Brev, hun havde sendt mig til Høgholm. Det rørte mig usigeligt, at min Onkel i et saadant Øieblik havde erindret mig, og jeg maatte see ham og takke ham derfor, det koste hvad det vilde.

Efter en Deel Omsvøb rykkede jeg frem med mit Ønske og bad Professoren tage mig under sin Beskyttelse og udvirke mig Tilladelse til at besøge min Onkel; han saae paa mig med store Øine og gjentog mine sidste Ord. „Jeg veed nok," vedblev jeg, „at han ikke kan lide, at Nogen besøger ham i hans eget Værelse, men naar De vil være saa god at ledsage mig, kjære Herr Professor, vil han maaskee dog tillade sin egen Brodersøn at gjøre en Undtagelse, for en enkelt Gang." Professoren saae meer og meer forundret paa mig, og jeg begyndte næsten selv at mistvivle om et lykkeligt Udfald for min dristige Plan, da han pludselig reiste sig op, tog mig ved Haanden, førte mig til en Sidedør, aabnede den, — og jeg stod med Eet i min Onkels Værelse, i „den øde Stue, det eensomme Laboratorium, hvor han som en Alchymist destillerer den Tungsindighed, der qvæler ham og piner os Andre." Vi taug alle Tre og betragtede ganske forundrede hverandre, indtil Professoren brød Tausheden for at berette min Onkel, at han kom som Herold for mig, for at forlange frit Leide for min Ind- og Udgang, og saaledes vedblev han til Lykke at fortsætte sin Veltalenhed saa længe, indtil jeg havde fattet mig af denne uventede Overraskelse. Min Onkel tog

Digitized by Google

meget kjærligt imod mig og takkede mig, fordi jeg vilde see til ham i hans Eensomhed, spurgte om Udfaldet af min Reise, og inden jeg ret var kommen mig af min Forundring, var Glæsel borte, og vi vare alene. Han var endnu kun svag, og efterat han havde fortalt mig om sin Sygdom, om at han allerede havde tænkt paa at gjøre Testament og beskikke sit Huus, for at gaae ind i den anden Verden, bad han mig tage en Bog, hvis jeg vilde blive hos ham, fordi det anstrengte ham at tale saa meget paa eengang.

Jeg har bagtalt min Onkels Stue for meget, til at jeg ikke skulde anvende et Par Linier til en fornøden Æresopreisning, og jeg maa sige Dig, at jeg i den Grad har gjort den Uret, at den meget mere er det hyggeligste Værelse i hele Huset, hvor jeg strax befandt mig særdeles vel. Medens min Onkel vedblev sin afbrudte Læsning, mønstrede jeg alle hans Omgivelser, og jeg maa tilstaae Dig, at jeg Intet fandt at rette derpaa, trods al min Lyst til at ville forandre. Den store, fremspringende Skorsteen danner en hyggelig Krog, ved Siden af en gammel Kakkelovn med svære Messingzirater, hvor min Onkel sad i sin Lænestol ved et Bord, der var fuldt af Bøger og Papirer. Reoler med Bøger dække næsten overalt de mørkebrune, gammeldags, med brede Sølvstriber og Søiler prydede Tapeter, som kun hist og her skinne frem: en malet Platfond paa Loftet, omgiven af massive Gibskarnisser, fuldender det Antike, som i Tankerne satte mig hundrede Aar tilbage i Tiden, hvilken Illusion min Onkel med sin chinesiske Damaskes Sloprok fuldstændiggjorde. Ved Siden af ham stod en Stol, saaledes skudt fra Bordet, at man tydeligt saae, at Den, der havde siddet paa den, nylig var gaaet

Digitized by Google

bort; en aaben Bog, hvorunder et Strikketøi stak frem, overbeviste mig om, at Sophie havde holdt sin Fader med Selskab og maaskee havde læst for ham. See, alt Dette er Smaating, men mig er det umuligt at lade være at lægge Mærke dertil, og jeg danner mig deraf Ideer, der hjelpe mig til at colorere mine phantastiske Skizzer. Denne Bog og dette Strikketøi, kjære Edvard, gav mig et klart Overblik over dets Eierindes Charakteer og Sysler, og jeg vilde ikke for Meget have savnet det paa den fraskudte Stol. Vinduet gik ud til Haven, ingen Støi fra Gaderne afbrød den dybe Stilhed, Regnen var ophørt, Skyerne skiltes ad, og Maanen tittede ind igjennem de kun halvt nedrullede Gardiner, som om den vilde sige: „Her er det godt at være."

Min Onkel læste endnu bestandig, og jeg lod som jeg læste, uden engang at vide saa Meget som Titelen paa den Bog, jeg holdt i Haanden; med halvlukkede Øine drømte jeg mig tilbage i min lykkelige Barndom, da jeg legede med min Søster paa Viringen, min Faders Herregaard i Jylland*), i de gamle, gothisk smykkede Værelser, hvor de vævede Tapeter rigeligen forsynede os med Selskab i vor Eensomhed. Tusinde forglemte Erindringer gik atter forbi min Sjæl: jeg var igjen et Barn, der frygtede for at være alene med de gamle, alvorlige Riddersmænd og Fruer paa Væggene, saasnart det blev mørkt; jeg følte atter den behagelige Blanding af Frygt og Nysgjerrighed, som kun er den barnlige Alder egen, og som forsvinder med vor tabte Uskyldigheds Paradiis. En Bevægelse af min Onkel vækkede

*) Læseren vil tilgive, at alle Navne ere forandrede og gjorte ukjendelige.

Digitized by Google

mig af mine Drømme. Jeg slog Øinene op, han havde dreiet sig saaledes, at Væggen bag hans Stol ikke meer var beskygget; af de stive Rammer smilede velbekjendte Ansigter fra min Barndom mig pludselig imøde. To Portraiter i Legemsstørrelse af min Moder og af en yngre Dame, hvis milde, venlige Træk lignede min Faders, hang for mig i det klareste Lys, og imellem dem et mindre af min afdøde Tante, min Onkels første Kone. Taarerne trillede mig ned ad Kinderne, — Du vil ikke lee af denne Kjærligheds-Tribut, jeg offrede mine kjære Hensovede, — og næsten mig selv ubevidst udbrød jeg halv høit: «Où peut on être mieux, qu'au sein de sa famille!»

Min Onkel havde hørt, hvad jeg sagde, han lagde Bogen paa Bordet og rakte mig Haanden, idet han tørrede en Taare af Øiet; Ingen af os talede, men vi forstode hinanden, det er jeg overbeviist om. Ord ere ofte et altfor indskrænket Meddelelsesmiddel, og Taushed kan udtrykke langt Mere. Hvorfor er vor Tanke ogsaa bunden i saa jernhaarde Lænker, hvorfor ere Aandens Vinger saaledes stækkede, at vi aldrig kunne svinge os fra Jorden? Jeg kan ikke komme ud af hverken at tale eller at skrive, naar jeg har Hjertet fuldt, det gaaer mig jammerligt; hundrede intetsigende, utilbørlige Ord løbe mig bestandig i Pennen og Munden og ville engang paa Dommens Dag, naar vi skulle gjøre Regnskab for ethvert saadant, vi have talet, skaffe mig en svær Conto paa Halsen, og disse ere lutter unyttige Ord, som intet Menneske kan bruge, saalidt som jeg selv. De bedre og gediegne sidde imidlertid fast indvendig og ere ikke i Stand til at arbeide sig frem; de opløse sig i Blik og Taarer. Deraf maa det komme, at Mange have saa ondt ved at tale fornuftigt, som dog vist ere i Stand til at tænke

Digitized by Google

fornuftigt. Ofte kunde jeg sige noget meget Godt, det føler jeg, men jeg kan ikke Sproget ret, thi det er et ganske Andet end vor daglige Jargon, og da jeg skammer mig ved at tale gebrokkent, vil jeg hellere sige noget ægte Dumt, saa er jeg paa en Maade den Byrde qvit, og det er jeg vis paa, at Alle forstaae. Skulde Det virkelig have været Vor Herres Mening, da han gav os Talen, da han dannede denne forbausende Orgelbygning i os? Vistnok ikke, thi som Børn kunne vi spille Kirkemusik derpaa, men som Voxne bruge vi det mest til Gadeviser, om jeg tør bruge denne Lignelse, saa at vi tilsidst reent glemme vor Børnelærdom. Derfor glæde Børn mig saa meget, thi gjennem dem taler den sunde Fornuft til os, og jeg kunde fristes til at forandre den gamle bekjendte Sætning og sige vox infantis vox Dei. Jeg mindes ret vel, at jeg som Barn har havt meget lettere ved at tale med min Moder, end som Voxen, og jeg staaer ofte som den stakkels fordrevne Adam og skotter tilbage til det yndige Paradiis, som Kulturens dragne Sværd forbyder mig at betræde, og koketterer med den Tid, da mit Hjerte var endnu yngre end min Phantasi, da et lille Rum indfattede en heel Verden for mig, medens et Ecco inden i mig svarede til enhver udvortes Stemme, — da jeg var lykkelig, kort sagt, fordi jeg var et Barn. —

„Du seer, at jeg ikke er saa ganske alene, naar jeg er her, hvor jeg helst opholder mig," sagde min Onkel efter nogle Øiebliks Taushed, idet han pegede paa Portraiterne. „Og naar Du vil tage tiltakke med mig og mit Selskab, er Du mig altid velkommen. Det er en Modsætning til Lystighed og Adspredelse, som rigtignok ikke er tillokkende, ellers havde jeg vel før seet Dig hos mig, da Du nu er min Søn og saa længe har været

Digitized by Google

i mit Huus." Denne Bebreidelse havde jeg ikke fortjent, og jeg skriftede ærligt, at jeg ofte havde havt i Sinde at besøge ham i hans eensomme Timer, men havde frygtet for at falde ham besværlig, saa meget mere som min Tante altid havde yttret, at det var ham ubehageligt at see Nogen her. „Din Tante er altfor omhyggelig og misforstaaer mig derfor ofte. Det Liv, jeg fører, er ikke meget underholdende for Andre, og man har villet spare Dig nogle kedsommelige Øieblik. De Døde ere ikke Selskab for de Livslystne, og Ingen af de Andre har Noget at søge her; med Dig er det en anden Sag, Du er ikke fremmed, hvor Disse," — han pegede paa Malerierne, — „ere hjemme; men jeg vil ikke paalægge Dig nogen Tvang." Jeg forsikkrede ham, at det, langtfra at være mig en Tvang, meget mere vilde være mig en Vederqvægelse at maatte besøge ham; vi havde dog egentlig aldrig før talt saa Meget sammen, som i Aften. „Du har Ret, Vilhelm, vi have maaskee talt for Meget, og jeg bør erindre, at jeg endnu kun er Reconvalescent. Jeg har længtes efter Dig, mens jeg var syg, jeg var bange for at døe, medens Du var borte, thi jeg skylder Dig et Regnskab, som" .... „Kjære Onkel," afbrød jeg ham, „tal dog aldrig derom, det gjør mig tidtnok ondt, at jeg bebyrder Dem med mine Pengesager." — „Vor Herre har villet det anderledes," vedblev han, „og endnu er Tiden ikke kommen til at aflægge det; jeg har endnu Adskilligt at udrette i denne Verden, og maaskee endnu Meget at bære." — „Gud være lovet, at jeg finder Dem saa vel, og at Tilfældet har aabnet mig denne Dør, som jeg altid har tænkt var lukket for mig. Jeg haaber, at det ogsaa skal have aabnet mig Deres Hjerte." — „Der gives intet Tilfælde,

Digitized by Google

Vilhelm, der er intet Tilfældigt under Solen." — Det venlige Smil forsvandt efterhaanden, og den velbekjendte kolde Alvor hvilede atter et Øieblik paa hans Ansigt, som dog snart gjenvandt det forrige sjælfulde, venlige Udtryk; det var som det streifende Lys over Marken, naar en tung Sky gaar forbi Solen. „Det er allerede langt over en syg Mands Sengetid, og jeg er træt. God Nat, min Ven!" — Min Onkel gav mig Haanden og ringede; Johan lyste mig ud igjennem Sovekammeret, som støder lige til Gangen, gav mig Lyset i Haanden, og forsvandt sig tilbage til sin Herre.

Idet jeg langsomt gik gjennem Gangen, betragtede jeg med den mest spændte Nysgjerrighed de to Døre, som endnu ikke havde aabnet sig for mig. Een af dem gik formodentlig til Sophies Kammer, — thi den andægtige gamle Nonne boer i Stue-Etagen, — det var derigjennem hun forsvandt, da hun som et godt Varsel svævede over Gangen. Jeg lyttede. — Ingen rørte sig, og jeg fortsatte igjen min Vandring og havde allerede forladt Klosteret, da Johan iilfærdig indhentede mig, med en Indbydelse fra min Onkel til at spise til Aften med Professoren. Haabet om maaskee at faae Sophie at see, eller i det Mindste faae nogen Underretning om hende, bestemte mig meer end Appetiten til at modtage Indbydelsen, og jeg var hurtigere tilbage igjen, end jeg var gaaet frem. Glæsel modtog mig med en heel Ladning latinske Velkomst-Talemaader, og vi vare snart i en meget dyb Samtale om den indiske Mythologi, som den varme Punsch og de mange smaa Afgudsbilleder og andre Rariteter, Manden utrættelig krammede frem, gjorde meget livlig og underholdende. Han er en godmodig, gammel Pebersvend, hvis Had til „Qvinden", som han

Digitized by Google

kalder det smukke Kjøn, strander paa hans gode Hjerte, og gjør ham kun mere komisk. Vi fortærede ganske «studentikos» vort Aftensmaaltid ved det samme Bord, der vrimlede af lærde Sager, og Professoren blev tilsidst saa lystig, at han nynnede Begyndelsen af den gamle Studentersang:

Mihi est propositum
In taberna mori,
Vinum sit appositum
Morientis ori.

„Ja, Vinum," vedblev han, „er ret god, men Punsch er dog bedre, den kjendte de Gamle ikke; det er ogsaa det Eneste, vi have forud for dem, og hvor Meget havde de ikke forud for os? Me Hercule, jeg vilde ønske, at Anakreon havde skrevet os en Sang eller Horats en Ode til Punschens Priis, det vilde have givet den fornøden Anseelse, til Bedste for vor vestindiske Handel. Rom, Citron og Sukker, det er een af Vor Herres største Velgjerninger." — „Det er tre Velgjerninger," indvendte jeg smilende. — „Fire, min Ven, fire i een, thi Vandet bør ikke glemmes; det er en Fiir-Enighed, som ikke er at foragte. Tallet 4 finde vi i saa mange Sammensætninger, det er derfor mit Livtal; jeg vil skrive en Afhandling derover, naar jeg engang faaer Tid, og vise hvor langt vigtigere det er, end 3 og 7 og 9 og alle de Andre, der er skrevet saa Meget om. Finde vi det ikke i Aarets Tider, i Timerne, i Menneskets forskjellige Aldere? Planternes Grundstoffer ere fire, Maanefiserne ere fire, Elementerne ere fire, Evangelisterne vare fire, mange af mine indiske Idoler have fire Hoveder, det er et Spørgsmaal, om Zodiachus ikke lader sig opløse med 4, Punsch bestaaer af fire Ingredientser, ... og hvilket

Digitized by Google

fornuftigt Menneske kjører med tre, naar han kan kjøre med fire Heste?" — „De har Ret," tilsøiede jeg, da jeg hellere vilde bringe ham paa ethvert andet Thema, blot fra dette, „derfor staaer der ogsaa i Visen:

Tærninger, Kortenspil, Piger og Viin
Er Livets bedste Medicin." —

Jeg beder Dig tilgive mig den slette Smag, at komme med et Citat af en saa slet Fabrik, men i Nød griber man et Halmstraa eller et Bræt af Galgen, og denne fiirspændte Tale blev mig for langvarig. — „At, mi fili, bliv mig fra Halsen med de Qvindfolk, de ere en Ulykke for Verden, foruden dem vilde Alt have et ganske andet Udseende." — „Det troer jeg nok," vedblev jeg, og reciterede de classiske Ord, som saa ofte have gjenlydt i Kunstens Tempel:

„Foruden dem vi Intet vare;
Jeg vil, saa længe jeg er til,
Dem altid elske og forsvare." —

Men her var jeg kommen fra Dynen i Halmen, og Klokken var over Tolv, inden Professoren havde endt sin Forelæsning over den Skade, Fruentimmer have tilsøiet Samfundet, hentet fra Bibel, Medicin, Mythologi, Historie, og Gud veed hvad Mere. Jeg hørte ham i stum Fortvivlelse, uden at indvende et eneste Ord, og vilde maaskee endnu længe have siddet som en andægtig Tilhører, hvis ikke de ulykkelige Ord: „Den eneste Qvinde for mig er den guddommelige Sophia," havde bragt mig i Fristelse. Jeg foer op som af en Drøm og spurgte: „Den lille Sophie? Min Onkels Sophie?" — „Nei, Høistærede, den store Sophia, den himmelske Viisdom, der hverken er Deres Onkels eller nogen af hele Fami-

Digitized by Google

liens Sophia, saavidt jeg kan mærke." — Professoren stod op, greb mit Lys og tændte det, og misfornøiet med denne Aftens uheldige Slutning gik jeg paa mit Værelse, med mange Undskyldninger for min Mangel paa Agtsomhed, som jeg skrev paa Reisens Regning, uden at det dog derved lykkedes mig at formilde den fortørnede Philosoph.

Nu var altsaa det store Skridt gjort, som jeg saa længe og saa ofte havde betænkt mig paa, og det var gaaet med det, som det næsten altid gaaer, den før uoverstigelige Hindring var overvunden med en ubegribelig Letheb. Dersom vi brugte vor Erfaring saaledes, som vi burde, vilde denne Lærdom kunne tjene til Regel for et heelt Liv; her er igjen et Beviis for, at næsten Alt gaaer an, som man kun freidig begynder paa, at næsten enhver Plan lykkes, som man kun dristigt vover at udføre. Dette spore vi, hvergang vi overvinde vor Indolents og røre os af vor Sløvheb; men desuagtet vedblive vi at være magelige, og sove strax ind igjen, og vaagne kun, for atter at falde i Søvn. Det er en Nationalfeil, saavidt jeg har mærket, og derfor er her i Danmark „en saa stor Mangel paa fremtrædende Personligheder," — som en af vore sjeldneste høie Embedsmænd engang meget skaansomt har udtrykt sig, — og de Faa, vi have, kunne blive til Alt hvad de ville, da de handle og bruges, medens de Andre døse og sove.

Jeg havde overvundet den utilgængelige Fæstning, og tvunget den til Capitulation, uden at det havde kostet mig Andet, end at gaae over Rubicon, saa at jeg atter kunde gjøre Cæsars Ord til mine og sige: «Veni, vidi, vici!» — Det er meget behageligt at være Cæsar, kan jeg nok mærke, det gav mig en Nat med yndige Drømme,

Digitized by Google

hvor Du, Emma, min Onkel, Sophie, min Moder, min Søster og jeg levede det lykkeligste Liv med hverandre, et Liv, som kun Englene kunne leve. Det er meget behageligt at være Cæsar, thi det gav mig en Morgen, som jeg ikke havde oplevet, hvis jeg ikke om Aftenen havde feiret. Naar man kommer fra Bal, sover man længe, og saaledes herskede den dybeste Ro i hele Huset, da jeg havde forbudt Tjenestefolkene at omtale min Ankomst; kun jeg alene var oppe. Den milde Morgenluft og det yndige Solskin lokkede mig ned i Haven, hvor jeg, med en Bog i Haanden, opsøgte mig den luneste Krog og med Dronning Elisabeth drog ind paa Kenilworth Slot for at gjæste Lord Leicester, da jeg hørte Nogen gaae tæt ved mig. Det var den gamle Johan, der puslede ved et Blomsterbed og, saasnart han fik Øie paa mig, hilsede mig med mere Venlighed, end han ellers pleiede. Som en tro Tjener stiger og synker hans Høflighedsbarometer efter den Temperatur, der er i hans Herres Værelse, og der er Veiret nu gunstigt for mig. Jeg erkyndigede mig om min Onkels Befindende; han havde sovet godt, befandt sig bedre end igaar, og var just nu ifærd med at drikke Thee. „Har De drukket Thee, Herr Vilhelm, eller vil De maaskee drikke med min Herre?" — Jeg havde nær omfavnet den gamle Svend for dette guddommelige Forslag, som jeg dog kun modtog under den Betingelse, at han skulde gaae op til min Onkel og bede om hans Samtykke. „Saadan skal det være, først sige det til Herren, det er meget rigtigt, saadan skal det være," og med disse Ord gik Johan gravitetisk gjennem Havelaagen, overbeviist om sin egen Vigtighed, med en ligesaa stolt Holdning, som en Embedsmand, der har personlig Referat til Kongen.

Digitized by Google

Jeg turde neppe troe, at jeg ogsaa denne Gang skulde have Lykken med mig; men efter nogle Minuters Forløb kom Johan virkelig tilbage, gjennem den lille Dør under min Onkels Vindue, med den fornødne Tilladelse, og førte mig igjennem et Par smaa, ubeboede Værelser, som vendte ud til den lille Hønsegaard ved Siden af Haven, ad en Bagtrappe lige til min Onkels Sovekammerdør. Nu var altsaa kun een Dør tilbage i Klostergangen, som endnu var mig ubekjendt. Hvor saadan en gammel Bygning dog er hyggelig, fremfor vore moderne Gaarde; de mange Gange og Trapper, den Mængde Kroge og Communicationer, fra den ene Ende til den anden, gjør den langt behageligere og huusligere, end den mislykkede Stræben efter Storhed, som er umiskjendelig i den senere Tids Huse. Man bygger i Almindelighed slet i Kjøbenhavn, men det kommer maaskee deraf, at man i Almindelighed lever slet, og ikke ret forstaaer hvad der hører til at gjøre et Huus comfortable. Jeg vil hermed ikke sige, at de gamle Bygninger opfyldte denne Fordring, men det er dog muligt at indrette sig saaledes, at man kan leve comfortable i dem; i de nyere er dette derimod aldeles umuligt, trods Salen, som ikke engang den ringeste Borgermand vil give Slip paa, og som i Kjøbenhavn ofte ansees for nødvendigere end et Sovekammer. Saalænge denne Tro staaer, ville Folk vedblive at leve slet og bygge slet, og man har mere Grund til at bedrøves end glædes ved enhver ny Bygning, som reiser sig af Gruset, det er kun eet Tempel mere for Smagløsheden, som allerede har saa mange i Forvejen.

„Tag Dig en Stol, kjære Vilhelm, og lad som Du var hjemme," sagde min Onkel, efterat jeg behørig

Digitized by Google

havde hilset paa ham og spurgt til hans Helbred. „Imedens Theen trækker, ville vi rykke hen til Vinduet og glæde os ved det liflige Solskin; der virker Intet saa velgjørende paa mig som Solen, det er vor Herres bedste Velsignelse. Sophie kommer formodentlig strax, saa vil hun nok sørge for os." — Hvorledes skulde jeg berøre dette ømfindtlige Punkt, som jeg vidste af alle mulige var ham det delikateste; for ikke at fordærve Noget, greb jeg til den Udvej, som har hjulpet saa mangen Statsmand igjennem Verden, — jeg taug bomstille. Min Onkel var i godt Humeur og vedblev med megen Livlighed at tale, uden oftere at nævne Sophie, hvorved jeg var ret glad, thi det forekom mig, som om han maatte kunne see paa mig, at jeg tildeels var kommen for at erfare Noget om hende. Jeg maatte endelig sige Noget, og takkede ham derfor for den behagelige Aften, han havde skaffet mig igaar hos Professor Glæsel; men saaledes gaaer det, naar man er befippet, saa vælger man netop den Gjenstand at tale om, som man mindst skulde berøre. Neppe havde jeg udtalt dette Navn, før min Onkel reiste sig. „Eftersom her er Fremmede idag", sagde han, „saa maa vi have den gode Professor herind, det er en Raritet at see et andet Ansigt, end mit eget og Johans, i denne Stue," og dermed gik han bort og vendte strax efter tilbage med Minervas Søn, som kastede et temmelig surt Blik til mig. Det varede imidlertid ikke meget længe, inden den gode Glæsel havde ladet sig forsone ved mine velstilede Undskyldninger, og da jeg klogelig anbragte et Par Sententser af min Skolelærdom, var Freden snarere sluttet, end jeg havde ventet.

Theen havde imidlertid havt god Tid til at trække,

Digitized by Google

Theen havde imidlertid havt god Tid til at trække, Samtalen gik efterhaanden istaa, uden at Sophie lod sig see, og efter en kort Taushed, under hvilken vi tre faſtende Mænd havde betragtet den kogende Maſkines Røgſkyer, ringede min Onkel paa Johan, for at lade ham bede Sophie om at komme. Endelig var det Øieblik nær, ſom jeg ſaalænge havde ventet efter, nu ſkulde jeg med mine egne Øine overbevise mig om, hvo der havde Ret, enten min Tante, der, ſom jeg tydeligt havde mærket, ikke kan udſtaae Sophie, eller min Onkel, der formodentlig forkjeler hende; nu ſkulde jeg nøiere underſøge den Ligheb, ſom engang næſten havde gjort mig ſyg, og ſom endnu beſtandig forekommer mig overnaturlig. Hvor Meget kunde jeg ikke nu erfare, hvorpaa jeg var iſtand til at bygge mit Angreb paa Emma, ſom ſiden igjen ſkulde vinde min Tante for Sophie; hvor mange Planer løb ikke rundt i mit Hoved, ſom jeg vilde iværkſætte, for at bringe et bedre Forhold tilveie mellem de forſkjellige Beboere af dette Huus. Døren gik ſagte op, og ſom en luftig Aand ſvævede Sophie med næſten lydløſe Trin ind i Stuen; noget ſaa Geiſteragtigt har jeg aldrig ſeet, ſom hendes Gang, jeg ſiger med Forſæt ikke Spøgelſeagtigt, thi det er noget ganſke Andet. Jeg troer, at hendes noget ſkjeve Figur bidrager ikke Lidet dertil, i det Mindſte forekom det mig, ſom om det Stive og Ubevægelige blev foranlediget af en vis Beſtræbelſe for at holde ſig rankere, end hun egentlig er. Den hvide Morgenkjole, der dannede en bevægelig Sky om de fine Former, blev næſten fordunklet af hendes Huds Hvidhed; en ſaadan Teint har jeg aldrig ſeet Mage til, den var ſom det hvideſte Marmor, der kun for et Øieblik antog et Roſenſkjær, da hun hilſede os, og derpaa atter var den ſneehvide pariſke Steen.

Digitized by Google

Da hun ligner min afdøde Couſine, ſom den ene Draabe Vand ligner den anden, eller i det Mindſte næſten ſaaledes, kan Du vide, at hun egentlig ikke er ſmuk, og jeg er overbeviiſt om, at vore Kavallerer paa et Harmonibal vilde lade hende ſidde over, trods hendes ſylpheagtige Letheb. Men Udtrykket er derimod ſaaledes, at jeg, om end denne mærkelige Lighed ſlet ikke exiſterede, aldrig kunde gaae hende forbi, uden at indpræge mig det ſom et høiſt velgjørende Syn. Det er den blideſte Ro og Reſignation, forenet med Ynde og Tilbageholdenheb; det er et Udtryk, ſom ſjælden ſøges i Verden, ſaavidt jeg har mærket, og ſom næſten altid overſees, naar det en enkelt Gang findes.

„Der er Du igjen den Gamle," vil Du udbryde, det er jeg ſaa vis paa, ſom om jeg hørte det. „Du kan aldrig beſkrive uden at overdrive." — Du gjør mig Uret, eller rettere ſagt Du gjør Sophie Uret, thi her er aldeles intet Overdrevet i den hele Beſkrivelſe; jeg kunde tilføie endnu langt Mere, men det ſkal være nok hermed, og det ſkal Du have til Straf for din ſkammelige Miſtanke. Jeg vil endnu blot ſige ſaa Meget, til Efterretning for Dig, Du Proſaiker, at hun ſkjenker den fortræffeligſte Kop Thee, ſom jeg nogenſinde har drukket. „Men hvad videre? Hvad veed Du nu om hende, foruden at hun ſkjenker godt Theevand? Paa hvad Maade hører hun til Familien? Er hun en Datter af din Onkel eller ikke? Hvad er Reſultatet af dine ſkarpſindige Underſøgelſer?" — Det hører jeg Dig ſpørge om, og hertil kan jeg kun ſvare, at jeg veed aldeles Intet af alt Dette; ikke et eneſte af det hele Duſin Spørgsmaal kan jeg give Oplysning om; men Rom blev heller ikke bygget paa een Dag, og endnu er ikke alle Dages Ende

Digitized by Google

kommen. Saa Meget veed jeg, at min Onkel forguder hende, og med Rette, hun fortjener det vist, det tilstaaer jeg, uagtet det gjorde mig ondt at see, hvor venlig og kjærlig han er mod Sophie, naar jeg tænkte paa, hvor kold høflig han er mod den stakkels Emma. Men med Guds Hjelp skal jeg nok engang faae alt Dette jevnet, hav kun Taalmodighed. Min Tantes Anskuelser ere ganske forkeerte, og med det Gode kan man vistnok faae hende meget vidt; Haardhed kan vel gjøre hende bedrøvet; men halsstarrig er hun ikke, saa Lidt som løgnagtig og fuld af Prætensioner; og hvad Liberi-Bengelen angaaer, da vil jeg give mit Hoved paa, at det er den grundløseste Usandhed, der nogensinde er kommen til Verden, og det er ubegribeligt, at min Tante, som dog er en fornuftig Kone, kan faae en saa absurd Idee i sit Hoved. Der seer man, hvad Familiefordomme ere i Stand til at bevirke: hun har meget imod min Onkels Familie, og strax tiltroer hun Enhver, som i fjerneste Maade hører dertil, alt Ondt. Det vil være vanskeligt, det indseer jeg, at udrydde alle slige, indgroede Ideer, men desto glædeligere vil Seiren være, og jeg haaber, at dens Frugter skulle blive Lykke, Ro og Tilfredshed for os Alle.

Hvad skal jeg fortælle Dig Mere om denne Morgen? Den forløb hurtigt i venskabelig Samtale, hvori Sophie kun tog liden Deel, og som Professoren spækkede med de fornødne Citater af græske og latinske Skribenter. Han havde nær røbet min Dumhed fra igaar, og begyndte allerede at „drille" Sophie, som det hedder i Kunstsproget, med min Distraction, som jeg røbede, ved at tage hende for den guddommelige Viisdom; men deels blev Historien aldeles ukjendelig for alle Uindviede ved hans lærde Gloser, deels afledede jeg ogsaa Uveiret, ved at

Digitized by Google
379866B

tage Anledning deraf til en etymologisk Undersøgelse, som sparede mig for videre Forlegenhed. Sophie begreb intet af denne, til hende henvendte Tale, og min Onkel var i det Øieblik sysselsat med sin Pibe og gav ikke Agt paa os Andre.

Du troer formodentlig, at jeg herefter bygger og boer hos min Onkel, og ubetinget slaaer mig til hans Parti, da der nu engang er to Partier her i Huset. Ingenlunde, og jeg vil netop til at gjøre Overgangen fra den ene Side til den anden, og endnu kun med faa Ord fortælle Dig, at Sophie, da Theen var drukken, og min Onkels og Professorens Morgenpiber udrøgte, tog sit Strikketøi, som imidlertid havde sysselsat hende, og forlod os lige saa stille, som hun var kommen. «Nunc ad opus!» sagde Professoren, idet han bankede Asken ud paa Kakkelovnspladen; „jeg bør søge at indhente, hvad jeg nu har forsømt. Morgentimerne ere de gyldneste af hele Døgnet." Han forlod os, og efter at have vexlet et Par venlige Ord med min Onkel, stod jeg i den lange Gang, som adskiller Klosteret fra den øvrige Deel af Huset, i Begreb med at omskifte den stille Rolighed med det selskabelige Livs Travlhed og Støi.

Jeg traf Emma og de Andre ved Theebordet, aldeles ikke overraskede ved at see mig, thi Tjenestefolkene havde sladret af Skole, og ethvert af mine Skridt var behørig rapporteret. Saaledes vidste min Tante, at jeg havde tilbragt Aftenen hos min Onkel, og „at jeg imorges tidlig igjen havde listet mig derover, saa at Emma, som var staaet tidlig op for at overraske mig, ikke havde truffet mig, hvortil hun havde glædet sig saa meget." Det var jo rigtignok uheldigt, men derved var nu engang Intet at gjøre, og Emma var snart forsonet, da jeg for-

Digitized by Google

talte hende, hvor vel min Onkel havde taget imod mig. Tante var derimod yderlig misfornøiet og gav mig adskillige Stikpiller, som jeg tog imod med en Engels Taalmodighed og lod gaae ind ad det ene Øre og ud af det andet; hendes Fordomme vare mig jo bekjendte, og hun kunde ikke vel være af min Mening. Denne lille huuslige Tvist faldt snart bort, da jeg ikke nærede den ved Modsigelse, og Samtalen dreiede sig hen paa Ballet, som havde været ganske fortrinligt, og som min Aversion, kunde jeg næsten sige, en vis Lieutenant Tung, som kommer her i Huset, gav hos en Familie, hvor han logerer. Det kan man kalde en Kavalleer, som veed hvorledes han med Eet skal sætte sig fast i alle Baldamers hjerteligste Erindring; der bliver vist Noget af ham, og jeg istemmer af ganske Hjerte den almindelige Mening, at han er „en Gentiler". Det er et kjøbenhavnsk Modeudtryk for et bestemt Slags Mennesker, — sit venia verbo, — som Du nok vil faae at see, naar Du kommer hertil, da de findes i Mængde paa Østergade og sees i alle Conditor- og Billardvinduer „paa Routen", det vil sige: paa Veien fra Hesten paa Kongens Nytorv til Vandspringet paa Gammeltorv. Du maa ikke troe, at vi staae tilbage for de londonske Dandys i Modeudtryk, de haves her i Mængde, men man maa gribe dem i Luften, thi de blive sagte hen i Taaget. „Paa Routen" lærer man Dette og meget Mere.

Jeg gyser paa dine Vegne, ved at kaste Øiet tilbage paa det lange Brev, jeg her har skrevet. I Form af et Brev faaer jeg det ikke afsted, jeg bliver nødt til at pakke det ind som Dokumenter, og Beskedenhed byder mig da at skrive udenpaa: „Heri Papirer uden Værdi." Det er ogsaa et Kunstudtryk, hvormed man bilder sig

Digitized by Google

ind, at man oeconomiserer og narrer Postvæsenet for en Deel af Portoen, der skulde betales for Papirer, som duede noget. Det forekommer mig at være det samme Slags Fif, som Manden brugte, der averterede, at han havde tabt en Rigsdalerseddel, fordi han var bange for, at han ikke skulde faae den igjen, naar han sagde, at det var en Ti-Rigsdalerseddel, han havde mistet. Men denne Gang bliver hverken Postvæsenet eller Du narret, thi den nøgne Sandhed staaer uden paa Pakken. Lev vel!

14.

Den 20. Juni.

Allerede ligge tre af dine Breve ubesvarede for mig, og det er denne Gang kun Frygten for, at Du som en ubarmhjertig Creditor skal vedblive din Fordring, der driver mig til at svare Dig; thi jeg føler tilfulde, at jeg ikke er i Stand til at betale Dig med den Mynt, Du venter. Kald det ikke Mangel paa Fortrolighed, min gamle Ven, naar jeg reent ud undslaaer mig for den detaillerede Beskrivelse over Emma, som Du forlanger, naar jeg ligefrem negter at indføre hende mere talende og handlende, end jeg hidtil har gjort. Sand Elskværdighed lader sig ikke saaledes beskrive, og for de uendelige smaa Nuancer, der colorere den, eller, jeg kunde endog have Lyst til at sige: tegne den fra Grunden af, er der endnu ikke opfundet noget Sprog. Eller er Du hjulpen, naar jeg siger Dig, at hun er af almindelig Høide, hverken spædlemmet eller stærkbygget, har brunt Haar, brune Øine, en kroget Næse, en smuk Profil, en lille Mund, smukke Tænder, og meget smukke Hænder og Fød-

Digitized by Google

der? Kan Du danne Dig et fuldstændigt Billede af min Brud, naar jeg siger Dig, at jeg hos hende har fundet alle de gode Egenskaber, eller i det Mindste Spiren til dem, som efter min Idee skulle findes hos en ung Pige? Jeg troer det neppe, og har derfor hidtil meent, at en mundtlig Samtale med Qvindel, der nylig har været hos Dig i Fyen, vilde fuldstændiggjøre alle de Mangler, mine Breve have efterladt. Det er mig ubegribeligt, hvorfor dette ikke har været Tilfældet, og jeg vilde beskylde ham for Partiskhed, hvis Du ikke omtrent havde gjort mig de samme Spørgsmaal med Hensyn til Sophie, hvem Du advarer mig for, som for en farlig Slange, uagtet din Interesse for hende er umiskjendelig. Jeg skulde deraf næsten formode, at Qvindel, — til hvem jeg aldrig har omtalt Sophie, ligesom han heller aldrig har nævnt hende for mig, — er indtaget imod hende, dersom jeg ikke kjendte hans Billighed og vidste, at han ikke nærer forudfattede Meninger om Personer, der ere ham ubekjendte.

Du spørger mig, om jeg er lykkelig! — Begrebet af Lykke er meget relativt, min Ven, og det phantastiske og dog virkelige Væsen anraabes af Enhver under en forskjellig Skikkelse. Man kan lige saa lidt tale om Lykken, som om Smagen. Dersom jeg var skabt til Lykke, hvilket jeg overhovedet antager, at jeg ikke er, da vilde Emmas Besiddelse vistnok gjøre mig lykkelig; men det er nu engang ikke sunget for min Vugge, og Ingen modstaaer sin Skjebne. Naturen har givet mig et tungt Sind, som lader mig see enhver Ting fra en mørk Side, det er nu engang min Charakteer, og det er vel egentlig Grunden til, at jeg stemmer altfor Lidt overeens med mine Omgivelser i Følelser og Attraaer, til at jeg kan kalde mig lykkelig. Men jeg føler mig tilfreds ved

Digitized by Google

min Forbindelse, og jeg stræber at forøge og befæste den, ved at bringe Klarhed i de Misforhold, som hidtil have ledsaget den, og som have deres Udspring fra den sædvanlige Kilde til al Familietvist, Mangel paa Tillid og paa Overbærelse.

Jeg har anstillet mangfoldige Betragtninger over de forskjellige Personer, min Familie bestaaer af, og Resultatet er, at et slet assorteret Ægteskab er den største Ulykke, der kan ramme os Dødelige. Alt Andet er der Midler imod, men Dette er et ulægeligt Onde; min Onkel og min Tante passe ikke for hinanden, og i dette tilsyneladende moderate Udtryk ligger en heel Forbandelse. Hvor tidt har jeg ikke tænkt paa det lykkelige Liv, mine Forældre førte i deres Ægteskab, som dannede den skarpeste Modsætning til min Onkels. Hvilken Forskjel paa Hines stille, rolige Glæde ved at være samlede med deres Børn, der vare et Echo af deres egen kjærlige Omgang, og de evige Stiklerier og Bitterheder, som her ganske høre til Dagens Orden ved den ringeste Anledning! — Det var min Tantes Fødselsdag igaar, og den blev feiret til Alles Tilfredshed: om Morgenen ved broderede Presenter og Vers og Eau de Cologne og Kniplinger o. s. v., — om Formiddagen ved Gratulationer, Déjeuné à la fourchette og Chokolade, — om Middagen ved et Familieselskab, hvoraf den mindste Deel var i Familie med os, og Mange, reent ud sagt, i Familie med Fanden, — og om Aftenen ved en Fête i Haven, hvor Gangene vare behængte med brogede Lamper, uagtet det var ganske lyst, til stor Satisfaction for de faa Naboer, vi have. Torngreen havde foranstaltet et Transparent i den mørkeste Deel af Haven, lige under min Onkels Vinduer, og det sædvanlige smigrende Vers straalede i brillante

Digitized by Google

Farver, omgivet med en Krands af Roser og Hjerter, der tog sig ud som Elephantkjæden med Taarnene og Uhyrerne om et Baabenskjold, hvori en Paafugl spiller Hovedrollen. Jeg blev ganske undseelig over det dumme Vers, men denne Følelse kan man spare sig, thi et saadant gjør næsten altid Lykke. Det kommer maaskee deraf, at de, der læse det, forstaae det ikke, og de, der forstaae det, læse det ikke. Hvilken Modsætning gjorde ikke min Onkels sparsomt oplyste Vindue oven over Transparentet, — thi han er endnu for svag, til at udsætte sig for den sildigste Aftenluft, — og det usikre Skin, der faldt fra Vinduet ude i Hønsegaarden, og som man neppe blev vaer igjennem det høie Gitter og de løvrige Syrentræer, der beskygge det. Jeg er en Tilhænger af Sammenligninger, og kom derved til at tænke paa min egen Moders Fødselsdag, saaledes som den blev tilbragt paa Vieringen, og jeg tvivler meget paa at Emma og Julie nogensinde have nydt den salige Glæde, som vi Børn følte, naar vi i det tidligste Morgengry stode lyttende udenfor min Moders Sovekammerdør, for at være de Første til at lykønske hende og bringe hende de smukkeste Blomster af vore smaa Haver, som vi i mange Uger daglig havde betragtet og værnet om til denne kjære Dag. Ved den første Bevægelse styrtede vi hovedkuldsb ind til hende, Enhver vilde være den Første til at række hende sin Bouket, og snart var Sengen overstrøet med Floras Gaver. Da tog hun os i sine Arme, kysede og kjærtegnede os, og vi Smaastakler græd af fuld Hals; men det var salige Taarer, der ligesom Nilens Bølger aarligt vandede vore gode Forsætters Jordbund, og gave vor Kjærlighed og vor Samdrægtighed den frodigste Vext. — Vi tilbragte altid saadanne Dage ganske alene, og de

Digitized by Google

staae endnu bestandig for min Erindring, som de lykkeligste i mit Liv.

Du veed, at jeg er en Nar efter skarpe Overgange; men det var ikke denne Følelse alene, der drev mig til at gaae et Øieblik op til min Onkel og besøge ham, efterat han havde trukket sig tilbage fra Selskabet, som saa Lidt savnede min Nærværelse; jeg ønskede at vise ham en Opmærksomhed derved. Han sad ved sit Arbeidsbord med Haanden under Kinden og læste, med Ryggen vendt mod Vinduet, hvorfra en klar Lysning skinnede op paa Loftet over ham og ligesom omgav hans Hoved med en Glorie. Jeg maatte uvilkaarlig tænke paa en Scene fra vort Reiseliv. Erindrer Du endnu, at da vi engang overnattede i Salzburg, udbrød der en stærk Ild ved Siden af Gjestgivergaarden, som vendte ud til en smal Gade, i hvilken Stadens Fængsel laae. Vort Værelse var luerødt af Gjenskinnet, da vi vaagnede af vor første, søde Søvn. Det var endnu tidligt, hele Salzburg var snart paa Benene, og Gaderne vrimlede af Folk; vi stode i Vinduet og betragtede denne forvirrede Scene. Da gjorde Du mig opmærksom paa en Modsætning ligeoverfor; igjennem et af Vinduerne i Fængslets øverste Etage, kunde vi imellem de tykke Jernstænger see ind i Stuen. En gammel, hvidhaaret Mand sad med Ryggen halvt dreiet mod Vinduet og læste i en Bog, med Haanden støttet mod Kinden; hans Stol og et Bord, som laae fuldt af Bøger, vare de eneste Meubler mellem disse fire hvide Vægge, der dannede hans lille Verden. Han var meget bleg, og havde hans Kinder nogensinde været brune, da havde Fængselsluften fortæret deres naturlige Farve, uden at efterlade det mindste Spor deraf; Hovedudtrykket var from Hengivelse og rolig Værdighed,

Digitized by Google

han gjorde øiensynligt ingen Fordringer mere til dette Liv, hvis Virksomhed var ham ligegyldig, og hans Haab og Tanker vare ene henvendte paa det Tilkommende. Vi saae meer paa ham end paa Ildebranden. Verten, som vi Dagen efter udspurgte, betroede os, at han var en Geistlig, som nu paa ellevte Aar havde været fængslet, man vidste ikke hvorfor, da han var bleven flyttet til forskjellige Arrester, og nu tilsidst var kommen til Salzburg, formodentlig for at døe her; man sagde, at han engang havde været Professor etsteds i Italien, „men man siger saa Meget," tilføiede han; „saaledes sige de ogsaa, at han slet ingen Ting skal have gjort, men være kommen i den Ulykke ved en falsk Beskyldning." Og det sagde han med den største Roligheb af Verden, imedens han summerede vor Regning sammen, uden at gjøre en eneste Feil deri.

Vor Samtale blev uvilkaarlig ledet af de Betragtninger, Erindringen om denne Reisescene fremkaldte, som jeg meddeelte min Onkel, der hørte mig med den velvillige, milde Opmærksomhed, som er ham egen. „Og var denne Mand ulykkelig?" spurgte han efter et Ophold, da jeg tav. — „Han var Fange, og i Fængsel trives ingen Lykke; han var ligegyldig for Livets Virksomhed, og Apathi kan i det Høieste kun kaldes en negativ Lykke; han var formodentlig glemt af hele den øvrige Verden, og det er en oprørende Tanke for den menneskelige Natur at staae alene. Saavidt kommer Ingen, at han bliver ganske ufølsom mod Magtens Misbrug, som han sukker under. Man holder saa let Følelserne for Flygtninge; det ere de ogsaa, saalænge man ikke forfølger dem, men søger man efter dem i Hjertets Dybder, da vække de tusinde nye Smerter, thi den, der leder, er vis

Digitized by Google

paa at finde, og hvo har mere Anledning til saadanne Ransagninger end en stakkels, uskyldig Fange. Ja, Onkel, jeg troer, at denne Mand var ulykkelig." — „Livet, kjære Fætter, er et Fængsel, og Fangenskab undgaaer som oftest Ingen af os; held den, der er uskyldig, det er det eneste Maal for Lykken. Du antager jo selv, at han var brødefri, at han havde resigneret for denne Verden og ene vendte sit Øie mod den tilkommende. Dersom jeg skulde definere Lykken, da vilde jeg sige, at den er Ro, Sjælsro, og fuldkommen Resignation; han var lykkelig, Vilhelm, thi Branden raasede udenfor hans Fængsel, og det ødelæggende Element fortærede ikke hans Sjæl, og udtørrede ikke hans Livskræfter. Dersom Branden havde raaset her," — han lagde den ene Haand paa sit Bryst og den anden paa min Skulder, — „dersom en evig og uudslukkelig Ild havde piint ham, da havde han været ulykkelig. — En gammel østerlandsk Digter fortæller, at under Ørkenens Sand vælde underjordiske Kilder, hvis sydende, fortærende Kraft udslukker alt Liv, og qvæler enhver Spire ovenover dem. Om Dagen høres de ikke, naar den støiende Karavane traver igjennem det dybe Sand, eller Blæsten hvirvler det om i knittrende Skyer; men om Natten, naar Duggen for en kort Tid har bundet den bølgende Flade, naar den eensomme Vandrer udhviler sig, med Øinene fæstede paa de Stjerner, der ere hans eneste Veivisere, og hans Sind overvældes af bange Anelser, da hører han den underjordiske, hemmelighedsfulde Strøm bruse fortærende bort under sig. Ogsaa i Mennesket gives der saadanne underjordiske Kilder, som ikke forsærde Nogen, fordi de ere usynlige, ogsaa i Mennesket gives der et saadant øde-

Digitized by Google

læggende Princip, og dette er den frygteligſte Forbandelſe, thi det bringer Alt til at visne i ham og om ham, det forgifter hans Tilværelſe og myrder endog det ſpædeſte Haab. Tro Du mig, Vilhelm, den fangne Mand i Salzburg var langt lykkeligere, end . . . mangen Anden, der maaſkee bliver misundt af den blinde Hob, ſom beregner den indvortes Lykke efter Antallet af udvortes Goder." — Vi taug Begge; min Onkel ſad i dybe Tanker, og det meer end ſædvanligt ſørgmodige Udtryk i hans Anſigt overbeviſte mig om, at jeg havde berørt en øm Streng, hvis Gjenklang ſmertede ham.

„Vi ſøge ſom ofteſt Lykken i Nydelſe, og hvor flygtig er ikke denne Lykke, hvor hurtigt blive vi ikke ſelv trætte af den," vedblev min Onkel. „See her, hvad Pascal ſiger." — Han rakte mig den aabne Bog, ſom han læſte i, da jeg kom. — A peine est il dans nos plus vives jouissances un instant, où le coeur puisse véritablement nous dire: je voudrais que cet instant durât toujours; et comment peut on apeller bonheur un état fugitif, qui nous laisse encore le coeur inquiet et vuide, qui nous fait regretter quelque chose avant, ou désirer encore quelque chose après? — „Der var en kort Tid af mit Liv," vedblev han, „da jeg ogſaa indbildte mig at være lykkelig ved Nydelſe og Beſiddelſe, men jeg lærte kun altfor ſnart, at Lykken ikke maa ſøges ad den Vei. Seer Du, kjære Vilhelm, jeg var ung, kjæk, fuld af Livslyſt og Tillid, Tillid til Menneſkene og Tillid til min Skjebne, — men hvorfor plage Dig med ſlige mørke Betragtninger," afbrød han ſig ſelv pludſelig, da et ſtøiende Glædesudbrud fra Haven ligeſom vækkede ham af den Retning, hans Tanker havde

Digitized by Google

taget. „Glæde og Tillid ere Ungdommens Nydelser, og Alderdommen bør vel vogte sig for at forbittre en eneste af dem. Jeg takker Dig for din Opmærksomhed mod en Mand, der ikke er ufølsom for den Kjærlighed, som vises ham; men jeg bør ikke glæde mig paa de Andres Bekostning og beder Dig derfor at skjenke Selskabet Resten af denne Aften. Det vil være et Skaar i din Tantes Glæde paa hendes Fødselsdag, hvis hun savner Dig." — Atter lød en skraldende Latter op fra Haven; Jubelen var almindelig. „Jeg havde næsten glemt, det var Geburtsdag," sagde jeg smilende, idet jeg reiste mig, „jeg har aldrig været vant til at celebrere en saadan Dag med saa megen Allarm." — „Ogsaa jeg har tilbragt slige Dage paa en anden Maade," sagde min Onkel, idet han blinkede med Øinene, som løbe fulde af Vand; „men det er længe, meget længe siden. Et heelt Liv ligger imellem den Tid og nu; jeg har overlevet mig selv. Det gaaer mig som Dig, kjære Vilhelm," tilføiede han mildt, „jeg siger ogsaa: i min Ungdom var det anderledes." — Jeg trykkede hans Haand og gik.

Dette Brev er næsten bleven til en Afhandling om Lykken, og jeg vil ikke modsige Dig, naar du mener, at den er bleven til i en ulykkelig Tid. Gjør mig ikke flere saadanne Samvittighedsspørgsmaal, de kunne let have lignende forfærdelige Følger, thi der hører kun liden Anledning til, for at faae mig til at være vidtløftig, — bred, som Tydskerne kalde det, — hvilket Du desværre nok veed af sørgelig Erfaring. Jeg er tilfreds, og jeg vil gjerne troe, at de Fleste vilde i mit Sted kalde sig lykkelige, og jeg vilde give, jeg veed ikke hvad til, at min melancholske Onkel var lige saa tilfreds som jeg.

Digitized by Google

Hinc illæ lacrymæ! Det er vel den egentlige Kilde til det hele trivielle Forhold her i Huset, hvorunder vi Alle lide; men lad mig kun raade, det skal nok blive bedre.

15.

Den 9. Juli.

Ak, hvor langt komme vi dog i denne Verden med vor Klogskab og vore ypperlige Beregninger? Vi bilde os ind, at vi have udgrundet noget ret Fiffigt, thi vi besidde jo Erfaring og Menneskekundskab, — og al vor Klogt hjelper os dog ikke videre, end til at handle ret dumt. Den Enfoldige er vor Overmand, thi han lader Alt gaae sin egen, skjeve Gang, og Lykken er Daarernes Formynder. Dumhed er paa ingen Maade skadelig, og denne halve Klogskab, som vil beregne og benytte og lede, og som bilder sig ind at kunne regjere Verden, den er den eneste skadelige Dumhed. Den kan gaae an for en Romandigter, der kan handle med sine Skabninger, ligesom han selv vil; men vi andre stakkels Dødelige kunne ikke bruge den, for os er den en skjult Krog, hvorpaa vi bide os fast, saa at vi aldrig slippe uskadte derfra igjen. Du kan af denne Fortale slutte Dig til, at jeg er bleven taget ved Næsen, trods al min Skarpsindighed, og at det ærgrer mig; jeg sidder paa Krogen, som jeg selv i min Viisdom har kastet ud, i Stedet for at jeg kunde have ladet enhver seile i sin egen Sø.

Det Forsæt, at hjelpe Sophie til taalelige Kaar, — thi jeg har nok mærket, at min Tante griber enhver Leilighed til at lade hende føle sin Uvillie, — modnedes

Digitized by Google

efterhaanden til Daad, og jeg rykkede ufortrødent mine Løbegrave nærmere, for saaledes at indeslutte Fæstningen fra alle Sider, inden jeg forsøgte en Hovedstorm. Men hun var ligesaa aarvaagen som jeg, og i Stedet for at overrumple hende, fandt jeg hende fuldkommen rustet til Kampen og beredt paa at forsvare sig til det Yderste. Inden jeg vidste et Ord af det, var Sophie bleven et staaende Stridsspørgsmaal imellem os, og jeg har vistnok ikke gavnet hende derved, hvis jeg tør troe de forgrædte Øine, hvormed jeg har seet hende gaae i Haven. Min Tante angreb hende heftigere, end hun nogensinde før har gjort, og jeg har maaskee forsvaret hende ivrigere, end jeg har Anledning til, især i det Forhold, hvori jeg staaer til Husets Beboere. Men hvorom Alting er, saa er jeg gaaet for vidt til at træde tilbage, og jeg maa i det Mindste have gyldige Grunde for at forandre min Tro paa Lavater; det er nu engang min Kjephest, og den vil jeg dog see at redde. Emma er neutral, hun har reent ud afslaaet enhver Alliance til dette Øiemed, og jeg mærker godt, at det er en bevæbnet Neutralitet, som hun agter at overholde med megen Strenghed. Jeg staaer saaledes ganske alene mod denne „hellige Alliance", som jeg for Spøg kalder den. Og det Værste er, at jeg ikke kan blive klog paa, hvad jeg strider for. — Jeg vil opgive at bemærke og beregne, thi den næste Dag river ned, hvad den foregaaende har bygget op, og hver Gang seer jeg, at der er en Feil i Beregningen.

Jeg tog forgangen Aften min Tilflugt til Haven, efter at vi vare skiltes fra hinanden, for at nyde en af de yndige Sommernætter, da Aftenrøde og Morgenrøde smelte sammen, og Hesperus stjæler sig til Stevnemøder med Aurora.

Digitized by Google

Thi da er ikke Faderen tilstede,
Da bringer Moderen de To tilsammen,
Og Kys i Kys paa deres Læber gløde.

Og Minderne af Kyssets hede Flammen
Hver Morgen man, ihvor man end vil træde,
Kan finde blussende, som Roser røde.

Men der var flere end Aurora og Aftenrøden, der havde Stevnemøde i min Onkels Have, der var flere end jeg, som vilde nyde den vederqvægende Stilhed.

Noget Hvidt, som rørte sig, tildrog sig strax min Opmærksomhed, og jeg standsede for at undersøge hvad det kunde være. Det var i den dunkleste Krog af Haven, under et stort Pæretræ, som hang ud over Muren, noget borte fra en Laage, der gik ud til en affides Gade. Jeg nærmede mig sagte, men man havde allerede seet mig; en Bevægelse i Grenene var Alt, hvad jeg hørte, og en høi, dunkel Skikkelse, som svingede sig op paa en af de Muurpiller, der understøtte Havemuren, og derfra over Skillerummet, var Alt, hvad jeg saae. Han tog sig rigtig godt ud, i det Øieblik han stod lige for den klare, rødlige Himmel, men det varede kun kort, og borte var han. Den hvide Skikkelse smuttede langs med den hvide Muur, i Skjul af en Række høie Ribsbuske; men tænk Dig min Forundring, da jeg, som med ufravendt Øie havde fulgt enhver af hendes Bevægelser, opdagede at det var — Sophie. Hun forsvandt igjennem den lille Dør under min Onkels Vindue, hvor den gamle Slyngel, Johan, ventede paa hende; jeg hørte hans Stemme, idet han lukkede Døren. Det var ret et allerkjæreste lille Eventyr, ikke sandt? Altsaa har min Tante dog

Digitized by Google

Ret, endnu meer end hun selv aner: en Tjener til Elsker, og en Tjener til Confident. En Nøgle var forglemt i Laagen, man havde altsaa formodentlig bestemt at gaae en mageligere Vei, hvis jeg ikke uheldigviis havde spærret Passagen med min ubeleilige Nærværelse. Jeg maatte dog see, om den stakkels Fyr ikke laae udenfor, som et Offer for sit ridderlige Spring, eller om en galoneret Hat ikke i det Mindste var efterladt, som jeg kunde føre hjem som spolia opima. Intet Menneske var at høre eller see, den affides Gade var lige saa stille, som en af Gaderne i Herkulanum eller Pompeji; men Luften blev mig heed og trykkende, som den var dengang, før Askeregnen ødelagde disse blomstrende Stæder, thi min Tro paa Dyd og Uskyldighed var rokket i sin Grundvold, og sjunken sammen til Støv og Aske.

Det er en bitter Følelse at blive skuffet i sin Tillid, selv om det Menneske, vi bedrages af, for Resten er os ligegyldigt; det er saa meget mere bittert, som det beviser os, at en Anden har været klogere end vi, og har baaret en Maske, som vi ikke vare i Stand til at gjennemskue. Næsten Intet virker saa dybt paa os syndige Mennesker som saaret Forfængelighed.

Min Tante, der ingen Anelse havde om, at jeg havde opgivet min Beleiring og, begunstiget af Natten, allerede havde bragt mit Skyts bort, troede at min Føielighed til at gaae ind i alle hendes Anskuelser var en Snare. Ligefrem tilstaae, hvor meget jeg havde taget feil, vilde jeg ikke, og den Dobbelttungethed, som derved fremkom, satte mig i Forlegenhed. Naar en Disput er paa Bane i en Familie, faaer den mindste Ting let en Allusion dertil, og uden at have til Hensigt at fornye

Digitized by Google

Striden, vil det smukke Kjøn da altid benytte Leiligheden til et uskyldigt lille Forsøg, blot for om muligt at vinde een Fodbred Terrain; thi det tænker stadigt derpaa, hvorimod vi Andre for det Meste ganske forlade en saadan Gjenstand, naar den ikke meer bliver omtalt. For at komme ud af denne Knibe, foreslog jeg Emma en Spadseretour; jeg vilde da gribe Leiligheden til at skrifte for hende og blive absolveret. Uden at have noget Maal for vor Vandring, gik vi, saasnart vi vare uden for Byens Volde, efter Skyggen af Træerne, og kom saaledes i Nærheden af Assistentskirkegaarden. „Kom, Emma," sagde jeg, „vi ville besøge min Moder og min Søster. Gud veed, naar vi igjen komme her saa uventet, og det er mig kjærest at komme her uventet." Emma havde ingen Lyst, men endelig lod hun sig overtale; Porten til den gamle Kirkegaard stod aaben, og vi gik derind. „Nu skal Du føre mig som min Engel til dine Blomster, thi jeg veed ikke Veien fra denne Indgang." Men Emma meente, at jeg snarere skulde føre hende, og at det var derfor, jeg var til. „Saa ville vi gaae efter Lugten, thi de yndigste Blomster her ere de, som Du har plantet, hvis Duft er et Kjærlighedsoffer, som Englene i Himlen maae frydes ved."

Denne Kirkegaard er det Skjønneste, vi eie, den har ikke sin Mage i hele Europa; ikke engang den berømte Père la Chaise kan sammenlignes med den. Den eneste skulde maaskee være Kirkegaarden ved Constantinopel, som er en uhyre stor Skov, hvor tusindaarige Cypresser sprede deres mørke, duftende Grene over de Troendes sidste Hvile. Men den kan ikke have det Milde, Venlige, som er Hovedudtrykket ved denne yndige

Digitized by Google

— — de Dødes Have, hvor i Fred,
I Blomsters Ly, de Hedenfarne sove,
Hvor Hyldens mørke Skygger dale ned
Og kølig Nat paa hede Dag os love.

Den kan vel være majestætisk, høitidelig, og vise os Død og Grav i deres fulde Alvor, men den minder os ikke saaledes om Opstandelsens evige Liv, den vækker ikke saaledes vort Haab om det Tilkommende, den er alt Levendes store Gravsang, men den er ikke den trøstende Ven, som mild og venlig hvisker til os:

O haaber, haaber! — Mørk er Dødens Nat,
Men saligt soves der i mørke Hvile,
Og vel er Gravens Vei saa kold, saa brat,
Men trindt om den dog Haabets Stjerner smile. —

Vi mødte Ingen, de krumme, skyggefulde Gange vare tomme, og vi irrede saaledes om, i Ordets egentlige Forstand, som de eneste Levende paa en udhulet Vulcan, der allerede havde slugt saa Mange, og som maaskee snart skulde aabne sit Skjød for ogsaa at gjemme vore Been. — Emma blev træt, og jeg maatte see efter Nummerne, for saaledes at veilede mig i denne Labyrinth. Det lykkedes, jeg saae allerede Krogen, hvor den stille Grav er, da mit skarpe Syn tillige opdagede to Mennesker, som vare sysselsatte med at plante Blomster. Ved en Krumning af Gangen stod jeg næsten lige for dem; det var — Sophie, der bøiede sig over Graven og lugede Ukrudtet fra Blomsterne, og Johan, der holdt en Kurv med Planter og Redskaber i Haanden. Jeg bøiede af igjen, thi Emma havde ikke kjendt dem, lige saa lidt som Nogen af dem havde seet os, og under det

Digitized by Google

Paaskud, at det var mig ubehageligt at møde Fremmede der, førte jeg Emma ud af Kirkegaarden.

Det var i mindre end tolv Timer anden Gang, at jeg overraskede Sophie og Johan sammen, men hvor forskjellig var ikke deres Gjerning. Er Natten bestemt til Udsvævelse, og Dagen til Skinhelligheb? Det er at tage Gavn af dem Begge. Men Sophie kunde lige saa lidt vide, at jeg idag kom paa Kirkegaarden, som igaar i Haven, jeg har lige saa vel idag som igaar overrasket hende i hendes hemmeligste Timer. Det er mig meer og meer ubegribeligt, jo mere jeg tænker derpaa, og jeg maa atter gjentage, at halv Klogt er den skadeligste Dumhed. Nu sidder jeg paa Krogen og vaander mig, eet Sted har jeg regnet feil, det er vist, men hvor? — Johan skal staae mig til Ansvar; har jeg sagt A, maa jeg ogsaa sige B, og nu vil jeg vide, hvad der er under denne Masse af bestandige Modsigelser, som min hele Omgivelse, lige til Tjenestefolkene gjør sig skyldig i. Jeg har bildt mig ind, at jeg holdt Traadene i min Haand, og bevægede Marionetterne efter mit Tykke, og jeg er jo selv kun en Marionet for min Skjebne. Hvorfor lod jeg ikke Verden gaae sin egen Gang, hvorfor begyndte jeg denne ulykkalige Kamp for tilsyneladende miskjendte Rettigheder, som — det kan ikke nytte, at jeg vil skjule det, — virker mægtigst paa mig selv og ødelægger min Tilfredshed.

Vi vendte tavse og forstemte hjem. Ingen af os sagde, hvor vi havde været, det var efter en stiltiende Aftale, og Ingen af os har senere omtalt det. Ogsaa det kan jeg bebreide mig, at jeg ikke gjør Emma saa lykkelig, som jeg burde, og som jeg ønsker. Der hviler en ulykkalig Skjebne over mig.

Digitized by Google

Es geht ein finſtrer Geiſt durch unſer Haus,

og jeg er visſelig ikke født under nogen heldig Conſtellation.

Du veed nu Alt, lige saa nøie som om Du selv havde seet det, thi jeg har ikke sparet paa Vidtløftighed. Hvad er Ret, og hvad er Uret, hvad er Hvidt, og hvad er Sort? Det skal glæde mig, hvis Du kan løse mig disse Spørgsmaal; men fremfor Alt skal Johan staa mig til Regnskab. Min Onkel har, saavidt det lader, Tillid til ham, og han skal i det Mindste ikke bedrages. Hellere nu end siden. Er han en gammel Slyngel, er det bedst at rive Maſken af ham i Tide — i Tide? — Ja, hvo lover mig, at det er i Tide, at det ikke er meget for silde? — Han seer saa ærlig ud, at han kunde bruges i et Tableau til en af Hyrderne ved Krybben i Bethlehem, og dog ventede han iforgaars Nat paa Sophie, som havde stevnet sin tressede Elſker, for at lukke forsvarligt efter hende. Og Dagen efter? — Dagen efter! —

Lev vel, kjære Edvard, og giv Dig aldrig af med at ville rette paa Skjebnen.

16.

Den 15. Juni.

Det kan undertiden være piinligt at være ærlig mod Andre, og dog er det ofte en endnu større Pine at være ærlig mod sig selv. Jeg har overvundet Friſtelsen og ransaget mig med nøiagtig Strenghed, og jeg har endnu kun tilbage at meddele Dig Reſultatet af denne Undersøgelse, om jeg end havde større Ære af at tie

Digitized by Google

dermed. Seer Du, jeg havde deelt mit Hjerte mellem Emma og Sophie, uden at det anede mig, at jeg elskede dem Begge næsten lige høit, og Gud maa vide, hvor vidt denne uforsætlige Synd endnu kunde have bragt mig, da den i saa kort en Tid havde faaet saa stort et Herredømme over mig, dersom jeg ikke fuldkommen var bleven helbredet for denne Galskab. Du vil intet Øieblik tvivle herpaa, naar jeg siger Dig, at Sophie er min egen Søster. Det er denne Opdagelse, der paa een Gang har oplyst mig om mine Følelser, som jeg maaskee uden den endnu længe havde været uvidende om, — thi det Sidste, vi lære at kjende, er os selv, — og det er denne Opdagelse som er det sikkreste Lægemiddel derimod. Hvorledes er det muligt at elske Emma og endnu have Plads i sit Hjerte for nogen Anden; Emma, som jeg kjender, og Sophie, som jeg ikke kjender? Det er mig uforklarligt, ubegribeligt, og dog lader den uendelig bittre og smertelige Følelse ved Efterretningen om det nære Slægtskab imellem Sophie og mig sig ikke udtyde paa nogen anden Maade. Jeg bøder nu derfor, thi Emma, hvem jeg har aabnet mit hele Hjerte, for hvem jeg aldeles Intet har skjult, modtog min Tilstaaelse med mere Kulde, end jeg havde ventet, uagtet hun langtfra var uforsonlig; men det ligger i den qvindelige Charakter, at en ufrivillig Utroskab saarer den dybere, end en aldeles forsætlig. Jeg beklager mig derfor heller ikke, troe ikke det, thi dertil føler jeg altfor dybt, at jeg har Meget at afsone.

Seer Du nu, kjære Edvard, at jeg dog havde Ret, dengang jeg sagde, at den Maade, Sophie fremtraadte for mig paa, var et Varsel, et Vink fra en uforklarlig Magt, som endnu aldrig har bedraget mig, og hvis Finger jeg har sporet ved Alt, hvad der har grebet mægtigst

Digitized by Google

ind i mit Liv. Negt, om Du kan, denne overnaturlige Krafts Tilværelse, som, til Trods for vor skeptiske Fornuft, opfylder os med en uimodstaaelig Rædsel, naar vi see, hvorledes vi overalt ere omspændte af den, hvorledes den gjennem laante Skikkelser uafladelig taler til os. Jeg er overbeviist om, at Du negter den, thi Du vil være en Mand af Fornuft og Consequents, en Mand af Grundsætninger, og da vilde det være en evig Skam at indrømme Sligt. Behold da dine Grundsætninger og din Fornuft, jeg beholder min Tro og min Ufornuft; jeg giver Dig carte blanche til at tale om min Daarskab som Du vil, for til Gjengjeld at kunne udgyde min Harme over Eders solide Grundsætninger, som I læne Eder til, idet I med stolt Foragt see ned paa os andre Stakler, der ikke have sligt et Rygstød.

Hos min Onkel har jeg ikke været; thi da jeg nu veed, at Sophie er min Søster, og at jeg altsaa har Ret til at blande mig i hendes Forhold, er jeg endnu ikke enig med mig selv om Maaden, Dette bør gjøres paa. Indtil videre har jeg taget nogle foreløbige Forholdsregler og sat Skræk i Johan, det vil vel i det Mindste for en Tid standse disse fordømte Besøg, som nu ogsaa angaae mig. Og jeg skal ikke hvile, før jeg har faaet fuldkommen Oplysning derom. — Jeg vilde holde Forhør over Johans Deeltagelse i Sophies hemmelige Vandringer; men med gamle og forvænte Tjenestefolk er der intet Udkomme, og disses uforskammede Tillid til deres mangeaarige Omgang med deres Herskab overgaaer al Beskrivelse. Paa mit Spørgsmaal, hvad han og Sophie foretoge sig paa Assistents-Kirkegaarden igaar, svarede han mig: „Naa, saa det veed De? Ja, det tør jeg ikke sige for Jomfruen." — „Saa tør Du formo-

Digitized by Google

dentlig heller ikke sige for Jomfruen, hvad hun og Du foretoge Eder iforgaars Aftes i Haven?" vedblev jeg min Examen og fik det samme Svar: „Naa, saa det veed De ogsaa? Nei, det tør jeg rigtignok ikke sige for Jomfruen." — „Men naar jeg nu turde sige det til min Onkel, saa kunde han maaskee faae et bestemtere Svar?" — „Han er alene, hvis De vil tale med ham," svarede Johan ganske koldsindig; „men vil De ikke hellere sige det til Fruen, det kunde maaskee bide bedre, eller til Frøken Julie." Johan er en Politicus, og det var klart, at han mere frygtede for, at min Tante og Julie skulde blive indviede i Hemmeligheden, end min Onkel. Tjenestefolk have et afgjort Talent til at udsinde, hvis Skarpsynethed de maa stræbe at undgaae, og hvem de derimod med større Sikkerhed kunne gaae under Øinene; om end det udvortes Skin er ganske derimod, tager man dog sjelden feil, naar man følger deres Exempel. Jeg henvendte mig derfor til min Tante, for at faae Oplysning om Sophies Forhold til den tidtnok omtalte Tjener, og om hvad der havde givet Anledning til hans Bortfjernelse, uden derfor at røbe det Mindste af en Hemmelighed, som tilhørte min Onkel mere end min Tante. Jeg erfarede da, at den samme Person i længere Tid havde været ulydig mod min Tante og mine Cousiner, uden at de begreb, hvad der gav ham Anledning til denne Opsætsighed, indtil det omsider blev opdaget, at han var kjæk af den særdeles Godhed, Jomfru Sophie viste ham, som endelig blev saa isinefaldende, at min Tante, „for de andre Folks Skyld", maatte gjøre Alvor af det og jage ham bort. „Det holdt haardt nok," vedblev min Tante, „thi han var protegeret her i Huset, og Sophie forsvarede ham gjennem din Onkel, der ogsaa havde

Digitized by Google

meget tilovers for ham, saasom han var en flink lille Tjener." — „Lille! Var han lille?" — Den, jeg havde seet i Haven, forekom mig høi, men Mørket forandrer jo alle Gjenstande, og mit Bekjendtskab til ham var meget flygtigt. — „Lille kan man dog kalde den, der er et heelt Hoved mindre end Du, neppe høiere end Sophie selv," svarede min Tante. — „Det er umuligt," udbrød jeg, mere med Hensyn paa mine egne Bemærkninger, end paa min Tantes Udsagn; men Ulykken var skeet, og jeg forsvarede derfor med Iver Usandsynligheden af en saadan Forbindelse, deels fordi jeg engang havde begyndt, og deels fordi jeg vilde lokke Alt ud af min Tante, hvad hun vidste. Vi bleve Begge ivrige, og, som det saa ofte gaaer i en Disput, der begyndes uden Hensigt, hun tillagde ethvert af mine Ord en meget væsentligere Betydning, end de havde. Flere Hentydninger paa mit Forhold til Emma ærgrede mig og gjorde mig endnu mere paastaaelig, thi jeg antog dem for ufortjente, og Intet forfeiler i den Grad Hensigten, som uforskyldte Bebreidelser; og da min Tante udbrød: „Med en saadan Iver vilde Du vel neppe have forsvaret Emma," sagde jeg uden at betænke mig: „Nei, det vilde jeg ikke heller, thi hun kan nok forsvare sig selv." Jeg følte i samme Øieblik, at dette Svar maatte saare min Tante, men hun havde sandelig ikke sparet mig, og det var for silde, thi Ordet lader sig ikke gribe i Flugten.

Det var et piinligt Øieblik. Jeg greb en Bog, som jeg bladede i for at undgaae at tale; min Tante, som var ganske ude af sin sædvanlige Fatning, gik heftig op og ned ad Gulvet, og Ingen forstyrrede denne afskyelige tête-à-tête, thi man bliver kun afbrudt, naar man nødig vil afbrydes. Endelig standsede hun foran mig.

Digitized by Google

„Sophie har længe været en ſtaaende Strid imellem os, og jeg har nok forudſeet, at hun vil vedblive at gjøre Ulykker, ſaalænge hun bliver her i Huſet. Det er mig ikke noget Nyt, at Du interesſerer Dig for hende paa en Maade, ſom maae krænke den ſtakkels Emma; nei, lad mig nu tale ud," vedblev min Tante, da hun mærkede, at jeg vilde gjøre Indſigelſer, — „og det ſpaaer hende ikke nogen behagelig Fremtid, at Du allerede, efter en ſaa kort Forlovelſe, ſaa tydeligt viſer din Uſtadighed. Hverken Emma eller jeg have trukket Dig til Huſet, vi have ikke næret din Tilbøielighed for hende, ſom hun nu rigeligt gjengjelder, langt mere end Du fortjener; men min Datter ſkal ikke proſtitueres ved din Malconduite." Det var aldeles forgjeves, at jeg vilde indvende Noget til mit Forſvar, jeg havde ſelv forſkyldt, at Skinnet nu var imod mig; jeg hørte derfor taus paa en Straffepræbiken uden nogen Anelſe om, at det Bittreſte endnu var tilbage. „Jeg har længe tænkt, at Du vilde nøde mig til at ſætte en Grændſe for den Letſindighed, ſom koſter Emma vaade Øine, og ſom ſnart enhver af Tjeneſtefolkene vil være indviet i, og jeg kan derfor lige ſaa godt ved denne Leilighed, ſom ved en anden, ſige Dig, at din Intereſſe for Sophie er en ſand Galſkab. Lad det være Dig en alvorlig Lection for Fremtiden, naar Du igjen ſkulde faae i Sinde at forliebe dig, og tak Du Gud, at min Aarvaagenhed i Tide har advaret Dig for at kaſte dine Øine paa din egen Søſter." — Min Forbauſelſe over denne Erklæring var grændſeløs, og over denne uventede Opdagelſe glemte jeg Alt, hvad jeg kunde have ſagt for at berolige min Tante og berigtige hendes Ideer. Saaledes gaaer det os ſaa ofte, vi forſømme det rette Øieblik, fordi vi lade os overraſke,

Digitized by Google

og min Taushed har her seet ud som en stiltiende Tilstaaelse.

Jeg troede, at min Tante spøgte, saa usandsynligt forekom dette Slægtskab mig; men hendes alvorlige Mine overbeviste mig om det Modsatte. „Min Søster!" sagde jeg endelig med saa megen Roligheb som muligt; „men De har jo selv sagt mig, kjære Tante, at Sophie var en Datter af min Onkel." — „Har jeg? Nei, min Ven, det kunde aldrig falde mig ind. Du har selv bildt Dig det ind, uden nogen Anledning fra min Side, og jeg har vel ikke villet modsige Dig, fordi det dengang forekom mig unødvendigt at forraade din Onkels Hemmelighed. Forholdene have nu tvunget mig til at betroe Dig Dette, men jeg har saa megen Agtelse for Andres Hemmeligheder, at jeg tager det alvorlige Løvte af Dig, at Du under ingen Omstændigheder røber, hvad jeg har betroet Dig, ikke engang for din Onkel, som foruden os To er den eneste Medvider heri." — (Jeg anseer det ikke for et Brud paa mit Løvte, kjære Edvard, at jeg meddeler Dig denne Hemmelighed; Du er jo mit andet Jeg, og paa din Taushed er jeg sikker.) — Min Tante vedblev: „De Grunde, han har til at fortie Dig, at Sophie er en naturlig Datter af din Fader, bør vi agte, om vi end ikke kjende dem. Hvorvidt Sophie kjender sin egen Stilling, veed jeg ikke, det gjør heller Intet til Sagen, thi saalænge din Onkel tier, bør Du ogsaa tie." — „Men De vil let indsee, kjære Tante, at som Sophies Broder kan jeg ikke være ligegyldig ved hendes Forhold til den Person, De nylig selv har omtalt." — Det var mig ikke muligt at udtale det Ord Tjener. — „Overlad det til min Aarvaagenhed, kjære Vilhelm," sagde min Tante, „vi ville i Fællesskab udfinde Midler

Digitized by Google

til at forhindre dette Forhold og i Fællesskab bringe dem i Udførelse. Du veed nu Alt, og jeg har Intet at tilføie, uden at bede dig om Taushed og Forsigtighed. Derved overvindes de største Vanskeligheder i denne Verden. Jeg stoler paa, at Du meddeler mig Alt, hvad der kan fremme vort Forehavende, og at Freden nu er befæstet imellem Dig og din anden Moder," — hun rakte mig Haanden; — „jeg skal tale med Emma, for at sige hende, hvad hun skal vide. Det vil være mig lettere end Dig at jevne denne lille Misforstaaelse, uden at berøre Sophies Forhold nærmere."

Jeg forlod min Tante i en Bedøvelse, som jeg længe ikke kunde blive Herre over, i den Grad havde hendes Meddelelse rystet mig. Men ganske passiv kunde jeg ikke være, uagtet min Tantes Formaninger, og hendes Aarvaagenhed turde jeg ikke stole paa. En Søsters Ære staaer paa Spil, og jeg har besluttet at være paapasſende og gjøre alt Muligt for at forhindre Sammenkomsterne i Haven. Jeg stak en Nøgle i Laasen paa Havelaagen ud til Baggaden og paa Døren til min Onkels Fløi, hvorigjennem Klosterets Beboere gaae ind i Haven, og brød Kammene af for at gjøre dem utilgængelige, og jeg har sagt til Johan, at han skal advare Jomfru Sophie fra at komme i Haven seent om Aftenen, fordi jeg har opstillet flere Rottesaxe; det vil hun vel forstaae. Da først overlod jeg mig til mine eensomme Betragtninger og ransagede mit eget Hjerte, og det blev mig klart, at det hverken var Venskab eller broderlig Kjærlighed, jeg har baaret til Sophie; jeg har været meget nærved at forelske mig i hende, og imedens jeg offrede Emma min udvortes Opmærksomhed, har jeg

Digitized by Google

tauft og hemmeligt offret Sophie mine dybeſte Følelſer. Og Dette er det vigtigſte Offer, netop fordi det var hemmeligt, netop fordi det endnu var ubevidſt. Det vilde være at ſkjule mig for Dig, hvis jeg vilde negte, at jeg for et Øieblik har tænkt med Bitterhed paa Emma, og at det langtfra tilfredsſtillede mig at vide, at Sophie ſtod mig ſaa nær. Jeg har overvundet alt Dette, og i det Øieblik, jeg ſkriver Dig til, kan jeg med Sandhed ſige, at jeg har beſeiret mig ſelv, og at der Intet er tilbage, ſom jeg behøver at rødme over. Det har derfor ſmertet mig, at Emma ikke har opfattet det ſaaledes, ſom jeg haabede, thi hun har ikke forſtaaet min Oprigtighed; men det er Straffen, ſom jeg vil bære uden Knurren, og det er kun min Adfærd for Fremtiden, der ſkal tale for mig.

Saa vidt var jeg kommen, da jeg blev afbrudt. Inden jeg ſlutter, vil jeg kun tilføie, at min Tante fortæller mig, at Sophie er ſyg og ikke forlader ſit Værelſe; det har beroliget mig at vide, at jeg ikke vil møde hende i de første Dage, og det kan ogſaa berolige Dig, thi jeg veed, at Du ikke tiltroer mig ſtor Magt over mig ſelv. Sophies Sygdom ſkal være et ubetydeligt Ildebefindende, ſom maaſkee nærmeſt er foraarſaget af Forſtrækkelſe over at ſee ſin Hemmelighed i mine Hænder. „Taushed og Forſigtighed" er min Tantes Valgſprog, og jeg bliver nødt til at følge det, hvormeget det endog er mig imod. Velan, jeg vil være taus og forſigtig, og det ſkal være den ſidſte Lection til min Opdragelſe; min Tante ſiger jo, at dermed er man iſtand til at ſtyre Begivenhedernes Gang i Verden, og det er jo, hvad jeg har villet. Daarlige Forfængelighed og forfængelige Daarlighed! Som om vi vare i Stand til at udgrunde, hvad der ſtyrer og

Digitized by Google

leder os selv, hvad det er, der med en almægtig Haand griber ind i os, uden at vi kunne modstaae det? Det kunne vi ikke, og dog bilde vi os ind, at vi ere i Stand til at lede Andre. Nei, Edvard, det lader jeg mig ikke mere bilde ind; men desuagtet vil jeg være taus og forsigtig, om ikke af anden Grund, saa af Følighed mod min Tante.

17.

Den 26. Juli.

Hvor faa Mennesker ere dog i Stand til at vurdere vore Følelser rigtigt! Og det er alligevel den sande Kundskab, som vi burde beflitte os paa, thi med den vilde vi være uendelig mægtige. Men Alt, hvad vi ikke ville eller ikke kunne forstaae, nævne vi med Øgenavne, for at tilintetgjøre det, og dette Lokes Spyd, som er hærdet i Nastronds Flammer, dette frygtelige Vaaben kan Intet modstaae. Min Tante kalder mig „en romantisk Sjæl", smiler fornemt ad mine ærligste og bedste Tanker, og betragter mig med en Mine, som om jeg var en overbeviist Misdæder, der kun af Barmhjertighed ikke er bleven overleveret i Justitiens Hænder, men som man dog maa have et Øie paa hver Finger med. Emma betragter mig omtrent med samme Øine, og det er Det, der smerter mig mest, thi for hende har jeg aabnet min hele Sjæl. Der er Intet istand til at pine mig i den Grad, som denne „Legen fornem" med Andres Følelser, og det er Mode her, som saa meget Andet. Sandelig, vort Liv er

Digitized by Google

ikke saa langt, at vi skulde have saa travlt med at forbitre det for hverandre. Jean Paul har angivet os i Tal, hvor Meget vi have at gjøre os lystige med, for at vi skulde satte det desbedre, og slige Regnestykker kunne ikke for ofte gjentages, thi vi ere kun altfor tilbøielige til at glemme dem. „Der Mensch," siger han, „hat drittehalb Minuten; eine zu lächeln, eine zu seufzen, und eine halbe zu lieben; denn mitten in dieser Minute stirbt er." — Og med disse faa knapt tilmaalte Halvtredie ville vi endnu rutte!

Jeg tænker med Længsel tilbage paa de lykkelige Dage, da vi reiste fra det ene Land, fra den ene By til den anden, da vi overalt vare glade og lykkelige, fordi vi intetsteds bleve for længe, fordi vi overalt vare Fremmede. Feilen ligger hos mig, jeg vil gjerne tilstaae det, og jeg er i de otte Aar, vi have tumlet os iblandt Fremmede, bleven vant til det omflakkende Liv. Kunde jeg tage Emma med mig, og atter besøge det forjættede Land, og høre Messen i Peterskirken, og bestige Vesuvs rygende Top, — — men her, i alle disse indknebne Forhold, i denne Labyrinth af Jammerligheder trives ingen stadig Lykke.

Over al min Mismodighed glemmer jeg at fortælle Dig, at jeg har gjort et nyt Bekjendtskab her i min Onkels Huus, eller rettere sagt fornyet et meget gammelt. Men jeg vil gaae frem i den chronologiske Orden, hvorved jeg hidtil har udmærket mig, og jeg maa da først fortælle Dig, at vi, uagtet det er Sommer, ofte tilbringe vore Aftener lige saa kedsommeligt, som da det var Vinter. Den samme Sværm af Mennesker omgiver os, og dem er ingen Aarstid i Stand til at gjøre Forandring paa; jeg vil derfor ikke omtale dem videre, thi Du kjen-

Digitized by Google

der dem jo Alle, den endnu bestandig hemmelig forlovede Kammerjunker Torngreen og det hele Tros, som sandelig ikke skal komme indenfor mine Døre, naar jeg engang bliver Herre i mit Huus. Theebordet blev i en Hast gjort ryddeligt, fordi en ung Rimer — fra Lolland troer jeg — skulde forelæse et Heltedigt. Vor Herre og Poeten maa vide, hvordan det var, thi jeg greb Flugten, saasnart det var mig muligt. Ovindel havde heller ingen Lyst til at være den unge Mands Tilhører, og vi snege os derfor Begge ud af Stuen. Manuscriptet, som dette Modegeni havde medbragt, var en god Tomme tykt, thi Sligt maaler jeg altid i Tommeviis, og vi kunde altsaa gjøre Regning paa, at vi, i det Mindste i to stive Timer, ikke vilde blive savnede. Min Onkel var ikke vel, og var derfor bleven paa sit Værelse; Ovindel foreslog mig at gaae over til ham og tilbringe vor Ferietid der. Støien af Stolene, som bleve flyttede frem og tilbage, var ophørt, og den monotone, klangløse Mumlen, overbeviste os om, at Hippokrenes Kilde var begyndt at flyde; vi kunde altsaa være visse paa, at den blev ved at løbe til den sidste Draabe. Vi lukkede Døren efter os, og da vi stode ved min Onkels Dør, var det sidste hørlige Spor af denne Musernes Fest forsvunden.

Han var ikke alene. Den nedgaaende Sol kastede sine sidste Straaler igjennem Vinduet, og deres rødmende Skær faldt paa en Skikkelse, der sad i min Onkels Lænestol, medens han selv sad ved Siden af; en Aand fra Graven, thi anderledes kan jeg ikke kalde disse liigblege Træk, som ikke engang Aftensolen formaaede at give nogen Farve, disse halvbrustne Øine, som saae uden at see, det hele Livløse, som viste os, hvor skrøbelige de Traade ere, som binde os til denne Verden. Det var Larven i

Digitized by Google

dens sidste Øieblik, inden Sommerfuglen sprænger den skrø-belige Skal, for at hæve sig fra Støvet og svinge sig mod Lyset. „Her er en gammel Bekjendt af Dig, Vilhelm," sagde min Onkel, „som Du vist neppe har tænkt paa i mange Aar." — Det var den gamle Karen, mine Bed-steforældres gamle Pige, som saa ofte har baaret mig paa sine Arme og fortalt mig de samme Eventyr og sunget mig i Søvn med de samme Viser, der ogsaa havde lydt ved min Faders Vugge; men det var mig ikke muligt at gjenkjende hende, som havde overlevet sig selv ved at gjennemleve tre Generationer. Den travle gamle Kone var forvandlet til en kraftløs Mumie, de velvillige Træk vare stivnede og havde antaget det smertelige Udtryk, som vid-ner om den høie Alderdoms Længsel efter den evige Ro; de kraftige Hænder, der saa ofte havde tvunget den ubæn-dige Dreng, laae nu rystende foldede i Skjødet, og ube-vægelige hang de Læber, der saa tidt havde maattet gjen-tage Historien om Galgemanden og om den skjønne Man-dane, Kongens Datter af Holland, og som saa ofte havde maattet synge mig den gamle Foraarsvise, jeg aldrig siden har hørt, og hvoraf jeg endnu tydelig mindes de fire Linier:

„Bier sværme til og fra
Og samle Vox og Honning,
Deres Rige styres a'
En souveraine Dronning."

Alt Det og saa meget Andet har Tiden opslugt, og for hver en Erindring, jeg gjenfandt fra min Barndom, havde den skaaret en dyb Fure i den rynkede Pande. Her havde hun i mange, bestandig eensformige, lange Aar ventet paa den Røst, der skulde kalde hende for Dommen, som skulde byde den tro Tjener at gaae ind til sin Her-

Digitized by Google

res Glæde. Hendes Haab er endnu uopfyldt, og dog forsager hun ikke, — og vi Andre, som have Ungdom og Kraft, og Alt, hvad hun maa see tilbage paa som paa en svunden Drøm, vi Andre forsage ved den mindste Modgang. Kommer hid, alle I, som ville fortvivle over mindre end Intet, og læser den Runeskrift, som er indgravet i dette Ansigt! Det er den Tro og det Haab, som I mangle, der giver det denne Roligheb.

Nu veed Du altsaa, hvo den gamle Nonne er, som engang vakte vor Nysgjerrigheb, da jeg havde beluret Aftenpsalmen i Klosteret. Det er den gamle Karen, mine Bedsteforældres tro Pleierinde i deres Alderdom, der nu tilbringer Resten af sine Dage i dette sande Barmhjertigheds Hospital, som min Onkel har stiftet, og hvor han daglig har dem under Øine, som han gjør vel imod. Den Gamle blev ordentlig snaksom, da min Onkel fortalte hende, hvem jeg var, og jeg maatte beundre denne ubegribelige Hukommelse for de største Bagateller, som ofte er gamle Folk egen. Den gode Karen er ikke saa sløv, som hun seer ud til, og ligesom en ringe Gnist kan lue Kullet op igjen til en Glød, naar det kommer i Trækvind, saaledes vækkedes ogsaa Livsgnisterne hos hende og overtydede mig om, at Sjælen overlever Legemet. Hvormange forglemte Smaating fra min Barndom huskede hun mig ikke paa, hun, den Eneste, der endnu er tilbage af alle de, som dengang levede om mig. De Stærkere, de Yngre ere Alle gaaede forud, og den Svageste, den Ældste af dem Alle er bleven den Stærkeste. Det vækker sørgelige Erindringer at see det eneste, affældige og henvisnende Træ, der er blevet tilbage af en frodig Skov, hvis saa gulnende Blade hviske til hverandre om den grønne

Digitized by Google

Pragt, der engang har herſket rundt om, hvor nu Vinden ſtryger hen over den nøgne Hede.

Min Onkel havde Ret, den gamle Karen har jeg ikke tænkt paa i mange Aar, og dog have vi nu levet under ſamme Tag i lang Tid. Det gaaer os ofte her i Verden ſom Munkene i La Trappe, der tilbringe deres Liv uden at give ſig tilkjende for hverandre, ſaa at Fader og Søn, ſom Comte de Cominges fortæller os i ſin herlige Novelle, kunde leve ved Siden af hinanden i mange Aar og begræde hinandens formeentlige Død, uden Anelſe om, hvad Taushedsløftet og den ſorte Kutte ſkjulte for dem. Men den gamle Karen havde intet Taushedsløfte aflagt, og hun var ogſaa utrættelig i at blande den længſt forſvundne Tids Erindringer med de allernyeſte Begivenheder i hendes ſtille Liv, hvoraf hendes Taknemmelighed for min Onkels Godhed ikke udgjorde nogen uvæſentlig Deel, indtil han endelig maatte erindre hende om, at Klokken var halv Ti, og at hun trængte til Ro. Støttet paa ſin Krykkeſtok og Johans Arm vaklede Karen ud af Døren, efter endnu engang i Korthed at have gjentaget alle ſine Takſigelſer til min Onkel.

„De er en lykkelig Mand, Herr Birner,“ ſagde Qvindel, ſom havde været en taus, men opmærkſom Tilhører, „thi de forſtaaer at bruge de Goder, Skjebnen har tildeelt Dem, til at ſprede Lykke og Velſignelſe rundt om Dem.“ — Min Onkel fulgte den gamle Karen med Øinene, indtil hun var ude af Stuen, da formørkedes hans Anſigt efterhaanden. „En lykkelig Mand?“ gjentog han; „jeg kunde have været en lykkelig Mand, min Ven, hvis jeg altid havde handlet ſom jeg burde. Samvittighedsnag giver ingen Lykke.“ — De ſidſte Ord hviſkede han næſten, det var, ſom om han i det Øieblik

Digitized by Google

tænkte høit. Ovindel havde formodentlig samme Tanke, thi han svarede ikke paa denne Bemærkning. Min Onkel brød selv Tausheden. „Har De virkelig nogensinde anseet mig for en lykkelig Mand? Tro ikke, at Rigdom gjør lykkelig; Sindsro, min unge Ven, Sindsro er den eneste Lykke i Verden, og hvor den mangler, der er ingen Lykke. Kunde jeg med den Erfaring, jeg nu har, begynde mit Liv forfra, vilde jeg blive en lykkelig Mand, som jeg engang har været i en kort Tid." Et Blik til hans første Kones Portrait paa Væggen udtrykte Mere end hans Ord. „Det er vor egen Skyld," vedblev han, da Ingen af os vilde fortsætte Samtalen, „det er vor egen Skyld, at vi ere saadanne elendige Skabninger. Vore Erfaringer ere næsten alle dyrekjøbte, thi de koste os enten vore Dage eller vore Kræfter, og desuagtet benytte vi dem ikke. Vi have ikke engang den Gavn af dem, at vi lære den simple, saa tidt gjentagne Sætning, at ikke Alt er Guld, som glimrer. Tvertimod! Diamanten har ingen Glands i sin naturlige Tilstand, og Glasperlen straaler i alle Regnbuens Farver. Hvor ofte see vi det ikke, men desuagtet kaste vi os, ligesom den graadige Ravn, over enhver Ting, der glimrer, og saaledes slæbe vi selv det glødende Kul til vor Rede, i vor daarlige Tørst efter Guld, og med Eet slaae Flammerne sammen over Hovedet paa os, og vi synke i Luerne, uden, som Phønix, at formaae at reise os igjen af Asken. — Jeg er langtfra nogen lykkelig Mand," vedblev min Onkel efter en kort Pause, idet han rakte enhver af os en Haand, „men jeg er lykkeligere end jeg har fortjent at være, thi Gud er langmodig."

„Kjære Onkel, disse mørke Tanker ere en Følge af Deres Sygelighed; hvad skulde De, som altid har handlet

Digitized by Google

ædelt og ærligt, vel have at bebreide Dem?" — „Troer Du?" afbrød min Onkel mig; „ja, Gud give, at Du havde Ret, men jeg har ogsaa begaaet min Andeel af Feil, og meget betydelige Feil, — Feil, som jeg bøder for hver Dag. Den Smule Godt, jeg har gjort i mine Dage, kan langtfra ikke opveie, hvad jeg har gjort Uret, og Overvægten er desværre ikke paa mine Dyders Side. — Men her har jeg skriftet Mere for Eder, end jeg vel kan staae ved," tilføiede han, med en kjendelig Anstrengelse for at fremkalde et Smiil. „I have overrasket mine Følelser fra deres ubevogtede Side, og enhver Fæstning har sit svage Punkt." — „Deres Strenghed imod Dem selv er en Dyd mere hos Dem, thi den er forenet med den største Overbærelse med Andre," sagde Ovindel, „og den kan kun forøge den Agtelse, vi nære for Dem." — „Jeg har ikke sagt saa Meget, for at standse paa Halvveien," vedblev min Onkel, „og jeg skylder Eder derfor en Opløsning paa, hvad der kan være dunkelt i min Tale; den maa I skjenke mig for Øieblikket, men naar Tiden er dertil, skulle I faae den. Der skal Meget forandre sig, inden jeg tør lette mit Hjerte ved at meddele Eder, hvad der nedtynger det, hvad der maaskee endnu længe vil nedtynge det. Døm mig da ikke for haardt, og husk paa, at har jeg syndet, saa har jeg ogsaa bødet derfor. Og skulde jeg blive kaldt bort herfra forinden, og I da læse de Papirer, som jeg efterlader til Eder alene, saa glem ikke, at jeg da staaer for den store Domstol, hvor enhver af vore Tanker skal tælles og bed en god Bøn for mig. — I To ere de Eneste, som jeg skylder noget Regnskab." — Min Onkels mørke Sindsstemning overvældede ham, og han var nær ved at bryde ud i Taarer. Hvad kan vel

Digitized by Google

nedtynge denne Mand, uden hans ulykſalige Melancholi, ſom han ikke er i Stand til at kæmpe imod, og ſom lader ham ſee enhver Ting fra den ſorteſte Side. Men Dette er jo mere end nok til at gjøre ham ulykkelig for Livstid, thi det er vort eget Indre alene, der er i Stand til at ſkabe et Helvede eller et Paradiis. Ingen Lykke er ublandet, og der, hvor der ingen virkelige Ulykker gives, ere de indbildte lige ſaa virkſomme.

> Reich iſt der Menſch, wenn er nicht mehr bedarf
> Als einer Hand voll Erde!

Min Onkels Stemning virkede ogſaa paa os Andre, og vi ſadde Begge tauſe og forſtemte og grublede paa, hvilket Regnſkab han vel ſkyldte os, fremfor enhver Anden. Det var tyſt og ſtille rundt om os, det ſtore Kaſtanietræ, ſom ſtaaer lige ved min Onkels Vindue, ſtrakte ſine Grene imod os og raslede paa Ruderne. Kirkeklokken ſlog Ti, og den dybe, afmaalte Klang vækkede endelig min Onkel af hans ſørgmodige Betragtninger. — „Det gjør mig ondt, at J ere komne herover for at blive forſtemte," udbrød han; „det var ikke min Mening, men Ingen raader for ſine egne Tanker. Gaae nu til de Andre og lad mig ſee, at J medbringe Anſigter, der ikke proſtituere min Selſkabelighed altfor meget." Han gav os Haanden og nødte os til at forlade ſig, idet han meente, at vi havde ødt mere Tid paa ham, end vi kunde forſvare for det øvrige Selſkab, ſom imidlertid havde ſavnet os.

Forelæsningen varede endnu, alle Tilhørerne gabede, kun Forfatteren var aarvaagen og deklamerede, med blinkende Øine og evig Monotoni, til ſtor Sorg for min Tante, „thi man kan da ogſaa faae for Meget af det

Digitized by Google

Gode." Der var endnu en god halv Tomme tilbage, og Fortvivlelsen stod malet paa alle Ansigter; endelig hjalp min Tante os ud af Forlegenheden. „Det bliver silde, lille Gode! og som Huusmoder maa jeg sørge for mit Bord; vær nu saa god at give os det sidste Capitel af Deres herlige Digt, saa kunne vi dog sige, at vi have hørt det til Ende." — Den uforfærdede Rimer bladede Resten over og læste det sidste Capitel, uden at lade sig forstyrre; Tilhørernes Interesse steg, da de havde Udsigt til snart at blive frie, og da Capitlet var ude, indhøstede han en langt oprigtigere Tak, end der ellers vilde være bleven ham til Deel. Ovindel og jeg vare for meget sysselsatte med vore egne Tanker til at tage nogen Deel i Selskabets Interesser, og vi fortsatte i en Krog vor Samtale, uden at agte paa de Andre.

I hvilken Grad dette Liv martrer mig, kan jeg ikke beskrive Dig; det er næsten Mere, end et Menneske kan udholde. Jeg har fuldt og fast besluttet at gjøre en Tour omkring i Sjælland og besøge mine Bekjendte for at undgaae disse medlidende Blik og fornuftige Bemærkninger, som ere nærved at gjøre mig gal. Min Tante mener, at jeg kan have godt af at adsprede mig, og Emma smiler, som om hun vilde sige: „Hellere en Maaned borte, end en Maaned i Nærheden af Sophie." Saaledes ville alle Parter være tilfredse, og jeg haaber, at naar Du om en Maaned igjen faaer Brev fra mig fra Kjøbenhavn, skal alt Det igjen have jevnet sig, som nu driver mig bort. Adresseer saalænge dine Breve til Ovindel, han vil besørge mig dem tilsendte. Lev vel, og lad mig snart høre fra Dig.

Digitized by Google

18.

Den 28. August.

Det er atter fra Kjøbenhavn jeg skriver Dig til, og Meget har forandret sig her i den Maaned, jeg var borte, men anderledes end jeg havde ventet det. Alt er her forandret, Intet er meer, som det har været, og vil aldrig meer blive det.

Jeg havde allerede været over tre Uger borte; mit Sind var blevet betydelig lettere ved den bestandige Afvexling, og Emmas Breve, — hun skrev mig ugentlig til, — vare mig et Forbud paa, at Alt atter vilde jevne sig til Alles Beroligelse, naar jeg igjen kom hjem. Da blev jeg pludselig overrasket af et Brev fra Ovindel, hvilket bedøvede mig som et Tordenskrald fra klar Himmel. Han underrettede mig saa skaansomt som muligt om, at min Onkels Affairer stode meget slet, da en Fallit i London havde sat ham i den største Forlegenhed og bad mig ile hjem, fordi min egen Formue var afhængig af min Onkels Stilling, og min Nærværelse kunde blive nødvendig. Ved et Uheld var dette Brev bleven opholdt, og jeg erholdt det først en Postdag efter Bestemmelsen. Du kan begribe, hvilken Virkning denne Hjobspost maatte gjøre paa mig. Jeg tog Extrapost og ilede til Kjøbenhavn, saa hurtig som denne Festina-lente-Befordring vilde tillade; men allerede i Roeskilde erfarede jeg, at jeg kom forsilde, Handelshuset Birner & Compagnies Fallit var erklæret Dagen før, til almindelig Sorg for Enhver, der havde staaet i den fjerneste Forbindelse med dette gamle, agtede Huus. Der ligger al vor Herlighed kuldkastet, og hvilken Fremtid vil Dette berede os! Jeg fortsatte Reisen mindre iilfærdigt, uden egentlig at tænke,

Digitized by Google

saa meget havde denne pludselige Omvexling bedøvet mig, og endnu var mit Tab mig ikke ganske tydeligt. Til Emma vendte min forvirrede Ideegang bestandig tilbage, og Gud veed, at min største Sorg var hendes skuffede Forventninger om et uafhængigt Liv; thi det anede mig dengang ikke, at der foreſtod mig mere end eet Tab; men Ulykken kommer sjelden alene, det burde jeg have betænkt, hvis jeg overhovedet havde været oplagt til at tænke.

Det var henimod Aften, da jeg igjen denne Gang kom til Byen, og reiſer jeg oftere bort, skal jeg nok passe, at jeg kommer tilbage paa anden Tid af Dagen; det var nu den tredie Gang. — Det var som om Brystet skulde snøres til paa mig, da Vognen holdt udenfor vor Bolig, den daglige Samlingsplads for Hovedstadens Beaumonde, hvor nu Alt var dødt og stille. Det var den sædvanlige Theetid, paa hvilken Visiterne pleiede at indfinde sig; men Portklokken hang urørt, Vinduerne vare alle tillukkede, Rullegardinerne trukne for, og den sædvanlige Travlhed var ophørt, da den Kraft, der havde sat alt Dette i Bevægelse, var standset. Formodentlig vare Besøgene ogsaa standsede, og Corporationerne udeblevne; Hofkavallererne have vel netop nu en ualmindelig besværlig Tjeneste, der optager al deres Tid, de unge Gentlemen ere netop i denne Tid meget udbudne, og Digterne gaae om i en anden Gade, naar de ville forelæse deres Arbeider og høste nye Laurbær. Og Damerne? — De blive borte af Delikatesse, kan jeg tænke, som jo er deres Kjøn medfødt. Stakkels forladte Huus! Shakspeare har Ret, der lader en fjantet Tigger præke Klogskab for en falden Fyrste:

Digitized by Google

Naar Stormand falder, Venners Hær forsvinde,
Naar Fattig stiger, gjør han Ven af Fiende.
Thi hvo ei Ven behøver, Venner saaer,
Og hvo i Nød sin fordums Ven vil friste,
Faaer ham strax med paa sine Fienders Liste.

Det vide vi forud, og dog kan denne venale Sværm, der altid svømmer ovenpaa, der aldrig har følt Venskab for Andre end sig selv, der altid kan faaes af den Høiestbydende, smigre vor Forfængelighed, saa at vi samle den om os, uagtet de Erfaringer, vi have seet Andre gjøre. Det er eet af de sikreste Beviser for, hvor aldeles uforbederlige Menneskene ere, da de ikke engang kunne naae denne ringe Grad af Klogskab.

De vare Alle borte; men Flere end Disse havde fundet det passende at vælge et mindre sørgmodigt Opholdssted: min Tante og mine Cousiner vare ogsaa borte. Det kom mig saa uventet, at jeg havde ondt ved at fatte det, og først efter at den gamle Johan havde gjentaget mig det flere Gange, var jeg vis i min Sag. Min Tante var allerede for otte Dage siden, saasnart hun fik at vide, at min Onkels Fallit var uundgaaelig, taget til Lyngby, hvor hun havde leiet et Huus for Resten af Sommeren; de havde flyttet Alt fra deres Værelser med dem, „saa at det ikke saae ud til, at de vilde komme saa snart igjen". Han gav mig et Brev, som var efterladt til mig. Det var fra min Tante, hun underrettede mig deri om Familiens Ulykke, om deres Afreise, og tilføiede den Begjering, at jeg vilde oppebie hendes „nærmere Skrivelse", førend jeg kom til dem. Det sluttede med Beklagelse over mit Tab og Forsikringer om Agtelse og Kjærlighed. Det Hele var mig en Gaade, som jeg ikke kunde blive klog paa. Min Onkel

Digitized by Google

var allerede gaaet tilsengs, da han ikke var vel, og Ingen kunde give mig Oplysninger, hvis Qvindel ikke var i Stand dertil; jeg sendte derfor Bud til ham og underrettede ham om min Ankomst. Mine Værelser vare de eneste, der ikke vare forseglede, og selv der herskede megen Forstyrrelse; nogle Meubler vare borte, og jeg savnede Emmas Portrait, som havde hængt over min Sopha. Det forundrede mig, men endnu gjorde jeg mig ingen anden Tanke, end at man havde forvaret det af Omhu, medens der herskede en saadan Forvirring i Huset. Da kom Qvindel med uventede Nyheder og bragte mig min Tantes „nærmere Skrivelse".

Det var i Korthed et Opsigelsesbrev, kjære Edvard, hvori hun hævede min Forbindelse med Emma, „som i min Fraværelse havde ransaget sit Hjerte og fundet, at hun ikke kunde gjøre mig lykkelig eller blive det selv. Det var jo bedre, at dette Forhold blev hævet i Tide, medens Ulykken endnu lod sig afværge," o. s. v., jeg formoder at alle slige nærmere Skrivelser ere eens. Min Tante havde været saa betænksom, at meddele nogle gode Venner den Hemmelighed, at vor Forlovelse var hævet allerede for en Maaned siden, da jeg reiste bort, og for at forebygge Rygter i Anledning af mine Tab ved min Onkels Fallit havde hun været saa generøux at lade mig være den, der „slog op", som det hedder i Kunstsproget. Der var altsaa ingen Tvivl om, at jo hele Kjøbenhavn allerede var underrettet herom, thi der er Intet, der i den Grad interesserer vor Hovedstad, som Forlovelser og Skilsmisser, og der ere Ingen saa sikkre til at udsprede vore Hemmeligheder, som netop vore gode Venner. Og Emma? — Emma havde skrevet nedenunder: „Vær lykkelig, Vilhelm, og glem

Digitized by Google

mig!" Der var altsaa ikke den ringeste Tvivl meer tilbage, her havde jeg min Dom, og ingen af de nødvendige Underskrivter fattedes. Seer Du, det er omtrent lige saa let at miste sin Kjæreste, som at blive forlovet, det kan gjøres ved et Coup de main. Og alt Det er nu forbi! — Ogsaa jeg har levet den Tid, da en enkelt Dag indeholder et heelt Liv. Og alt Det er nu forbi! — Hvor ere nu mine fordums Planer og Forventninger om Lykke? Et eneste Vindstød har henveiret dem Alle. Jeg har bygget mit Huus paa Sand, thi jeg har regnet paa Lykke, og nu gad jeg nok vidst, hvad det egentlig er, man kalder Lykke. — Det er et Phantom, et Intet; Gud havde ikke givet os Drømmene, hvis Lykken var til i Virkeligheden.

Ovindel lod mig rase ud, og hørte med en Engels Taalmodighed paa min affindige Tale, thi dette Brev kunde have gjort mig gal, hvis jeg Ingen havde havt at udgyde mig for. Han blev hos mig, og meddeelte mig alle de nærmere Omstændigheder ved min Onkels pludselige Fallit, hvormed jeg ikke vil kede Dig. Min Tantes Formue har ikke været i Handelen, og saaledes kan hun vedblive at leve ligesom før hendes Ægteskab med min Onkel; jeg har derimod kun Ubetydeligt tilbage og bør ingen Indvendinger gjøre mod min Tantes Villie, jeg er jo ikke længer noget Parti, som en Moder kunde ønske sin Datter. Jeg skrev strax til min Tante og et Par Ord til Emma, hvortil jeg vel tyve Gange maatte begynde paa et andet Papir; omsider blev ogsaa dette Brev færdigt. Jeg sendte den forlangte Forlovelsesring tilbage, men bad om at beholde nogle Smaating, som jeg havde faaet af Emma, „til Erindring om min Cousine". Ovindel modtog Brevene, og da han var ude

Digitized by Google

af Døren, forekom det mig, som om det var langt tilbage i Tiden, at jeg havde været forlovet, den sidst forløbne Maaned syntes mig at være lige saa lang som et heelt Aar i det Mindste.

Dagen efter gik jeg over til min Onkel, der modtog mig med aabne Arme, som en Fader modtager sin Søn. Han var langt mere fattet, end jeg havde ventet, endogsaa oprømt, thi nu var det Øieblik overstaaet, han længe havde frygtet. Skrækken for den Ulykke, der skal komme, er for det Meste meget piinligere, end Ulykken selv, ligesom Døden intet er imod Dødsangesten. „Jeg er falden som en ærlig Mand," sagde han, „og jeg vil vel kunne svare Enhver Sit, — ogsaa Dig, kjære Vilhelm! Gud være lovet, Du taber næsten Intet, men jeg er en Stodder, som drager nøgen ud af mine Fædres Huus. Alt Dette," vedblev han, idet han med vaade Øine saae rundt om sig, „alt Dette skal snart tilhøre Fremmede. O, mine stakkels gamle Tjenestefolk! Hvorfor skulle de straffes tilligemed mig?" — „Min egen Skjebne har jeg aldrig noget Øieblik været urolig for, kjære Onkel, men for Deres. Det glæder mig, at min Formue tillader mig at gjøre det for Dem, som De har gjort for mig, det er sødt at kunne gjengjelde Velgjerninger. Hvad der er Mit, er ogsaa Deres, vi ville blive sammen, og hvor vi ere, ville vi altid faae Rum til gamle, troe Tjenere. Jeg har ingen Anden end mig selv at sørge for, jeg er løst fra alle Baand." — Min Onkel trykkede mig i Haanden. „Ogsaa jeg er løst fra alle Baand, min Søn; jeg veed, at din Forlovelse er hævet, din Tante har formodentlig andre Hensigter med sin Datter, og hun har troet, at din Formue var sat i min Handel. Det er maaskee bedre saaledes, og jeg har

Digitized by Google

ikke villet sætte mig derimod. Din Tante og jeg ere blevne enige om en forelobig Separation, indtil vi lovmæssigen kunne blive skilte fra hinanden; hun forekom heri mit Ønske, og vi have løst dette Baand, før min Fallit blev erklæret. Den Maade, jeg herefter vil leve paa, kan din Tante, der endnu er formuende, ikke være tilfreds med, og det er Grunden til den Forandring, Du finder i mit Huus." — Jeg yttrede min Forundring over, at de i et saadant Øieblik vilde forlade ham. „Det er jo ganske naturligt," svarede han, „Du maa snarere forundre Dig over, at vi nogensinde ere komne sammen. Men jeg har lidt Meget, jeg har givet Alt tilbage igjen og er nu en fattig Mand. Min Stolthed, mit Huus's gamle Navn er tilintetgjort — nu tør jeg vel haabe, at jeg skal faae Fred, Fred i Sjælen, og at min Skjebne kan være forsonet." — Min stakkels Onkel!

Capitain Lissom og Kjøbmand Lund komme som sædvanlig til ham. Disse, som vi før altid gjorde os lystige over og spottede, ere de Eneste, der ere forblevne ham troe i hans Ulykke, ja, de have endogsaa tilbudt at gjøre betydelige Opoffrelser for ham. Saaledes har Lund, som er en driftig og formuende Kjøbmand, foreslaaet min Onkel at gaae i Compagni med sig og være halvt med ham om hans Handel, da han ingen directe Arvinger har. Lissom vil stille et Skib, han eier, til hans Disposition, for at han dermed kan begynde sine Forretninger igjen, og han vil endog forstrække Pengene til en Speculation af betydeligt Omfang. Om det saa er Professoren, saa er han stemt til gode Gjerninger og udregner bestandig, hvilke umaadelige Summer Salget af hans Skatte kan indbringe. At disse Ragerier ikke ere en tusinde Deel værd af det, han anslaaer dem til, for-

Digitized by Google

mindſker ikke Værdien af hans Tilbud, og min Onkel føler ſig ham lige ſaa meget forbunden, ſom Nogen af de Andre. Hvo der giver det Bedſte og Kjæreſte, han eier, kan viſtnok intet ſtørre Offer bringe. Og det er disſe Mænd, der ſaa ofte vare en Gjenſtand for hjerteløſe Bemærkninger og barnagtig Spot? Og hvad have Spotterne gjort? — Nei, vi ville Ingen ſpotte, thi vi ere for kortſynede til at ſee, hvad vi gjøre os lyſtige over, og vi kunne ikke ſkjelne Klinten fra Hveden.

Jeg er endnu ſaa fortumlet af alt Dette, at jeg neppe er i Stand til at ſamle mine Tanker og maa ſtole paa din Overbærelſe, thi jeg veed ikke ſelv, hvad jeg ſkriver. Jeg trænger til Roligheb, og den kan jeg nu faae; her er ſaa ſtille rundt omkring mig, ſom — ja netop ſom i et uddøet Huus. Saa Meget har forandret ſig paa en eneſte Maaneb! Det kan jeg næſten ikke fatte, og jeg vilde hvert Øieblik tvivle, hvis ikke Alt om mig bar Sporene af denne Forſtyrrelſe, og det ulykkelige Brev ikke endnu laae for mig. Gud veed, hvad der kan hænde inden næſte Maaneb er forbi, — men jeg er beredt. — Lev vel, min Ven, og ſend mig ſnart nogle Trøſtens Ord.

19.

Den 19. September.

Tiben er vor ſtørſte Velgjører, kjære Edvard, den dækker alle vore Vunder meb Palliativmidler, indtil den kan foretage Hovedkuren meb os, ſom endnu aldrig er mislykket. Mig har den ogſaa i Kuur, og jeg ſporer den gavnlige Virkning af dens Behandling, thi jeg kan

Digitized by Google

allerede med en Slags Rolighed tænke paa den forbigangne Tids brogede Begivenheder. Der er allerede noget Trøstende deri, at Ulykken ikke meer lader sig afværge, og vi ere saa tilbøielige til at lade os trøste, at den mindste Draabe er nok, til efterhaanden at udslukke den heftigste og meest fortærende Ild. Det er Dig, der har opdaget denne Kilde for mig, og siden Du har udtalt din Mening ligefrem, vover jeg ogsaa at øse dagligt af den, thi jeg bør søge Modgift mod den Gift, der er bibragt mig af min onde Skjebne. Du siger, at Forsynet har indseet, at jeg ikke kunde blive lykkelig ved en Forbindelse, „der var bleven til som saa mange lignende, som var grundet paa misforstaaet Velvillie, maaskee ubevidst paa en Smule Forfængelighed og som egentlig blev sluttet af min virksomme Tante, der var activ, medens jeg var passiv." I Noget har Du maaskee ikke saa ganske Uret, og den Rolighed, jeg i den senere Tid har nydt, har givet mig Tid til at eftertænke Meget og see det med andre Øine end forhen. Jeg vil ikke negte, at jeg har gaaet i Ledebaand som et Barn, at man har behandlet mig som en Stakkel, der maatte være under et stedsevarende Formynderskab, og det er denne Overbeviisning, der meest har bidraget til at berolige mit Sind. Til Lykken kunde dette Forhold aldrig føre mig, tidligt eller sildigt maatte jeg dog have opdaget, hvad der nu er mig meer end klart, at min Tante har misbrugt min Tillid og mine Følelser, at hun har anvendt al sin Snedighed, for at faae en føielig Mand med Formue til sin Svigersøn, og opdrage ham som Familien bedst kunde bruge ham. Derfor fjernede hun mig planmæssig fra min Onkel, hvis Indflydelse paa mig hun frygtede, indtil hendes Ønske var gaaet i Opfyldelse. Det er en

Digitized by Google

jammerlig Compliment, jeg maa gjøre min Menneſkekundſkab, at jeg har ſpillet Marionettens komiſke Rolle uden at mærke, at jeg kun bevægede mig ved en fremmed Impuls; det er en Tilſtaaelſe, ſom kan bringe en Tænker af Profeſſion til Fortvivlelſe.

Men Du kjender Emma for Lidt, til at kunne bedømme hende, og derfor har Du ogſaa taget feil af hendes Charakteer. Jeg frikjender hende ganſke, thi hun kunde ikke vel handle anderledes. Vant fra ſin Barndom til at ſtaae under ſin Moders Indflydelſe, til at ſkjule ſine Følelſer og rette ſig efter Modens Love, er hendes Charakteer bleven ubeſtemt, og hun modtager endnu ethvert Indtryk af hendes Omgivelſe, og lader ſig lede af den. Men der er en god Grund at ſaae i, og hendes Hjerte og ſunde Dømmekraft lade hende altid vælge det Rette, naar hun ikke ved beſtandig Paavirkning bliver ledet til det Modſatte. Jeg fordømmer hende ikke, thi jeg er jo ſelv bleven ledet ſom et umyndigt Barn. Emma er et Offer for vor forkeerte Børneopdragelſe, for den planmæsſige, affkyelige Methode, der er beregnet paa at qvæle al Følelſe, og ſom nedværdiger det Ædleſte og Bedſte i os.

„Og Sophie?" — ſpørger Du vel. Kjære Ven, jeg er ikke meget langt fra at troe, at Tanken om hende undertiden bidrager Sit til at formilde mig den bittre, meget bittre Følelſe ved at ſee mig ſom et henkaſtet ubrugeligt Legetøi. Det ligger ganſke i den menneſkelige Natur, at det Hemmelighedsfulde virker langt mere gjennemgribende paa os end Alt, hvad Hverdagslivet er i Stand til at byde os, og faa Mennesker ere viſtnok ſaa oplagte til at give efter ſor denne Indvirkning, ſom jeg. Jeg ſeer næſten aldrig Sophie, jeg taler ikke om hende,

Digitized by Google

men jeg tænker uvilkaarlig desto mere paa hende og hele hendes gaadefulde Tilværelse og danner mig i Tankerne af hende et Ideal, som neppe tilhører denne Verden, der egentlig talt ikke er Idealernes Land. Du har saa ofte bebreidet mig min Lyst til at leve i Ideerne, — hvad vilde Du nu sige, hvis Du saae mig ile fra mine Forretninger over i min lille Stue, for at tilbringe Timer med at skabe mig en ny Verden og kæmpe med Mismodigheden over at være bleven stødt ud af den gamle, uagtet jeg langt fra betragter den som Adam betragtede Paradiset efter Syndefaldet. Men til din Trøst vil jeg sige Dig, at det kun er en kort Tid, jeg anvender saaledes, thi min Onkels Forretninger give mig fuldtop at bestille, da jeg tilbringer det Meste af Dagen hos ham, hvor vi i Fællesskab bringe mange Papirer og Regnskaber i Orden, som han ikke vil overlade til sine Contoirbetjente. Derimellem er mange fra min Bedstefaders Tid, blandt Andet mange Breve, som ganske charakterisere den gamle, jernfaste Tid, vi saa ofte have hørt prise som den forsvundne Guldalder. Sophie kommer sjelden ud af sin Stue, uden for at pleie min Onkel og den gamle Karen, der har ligget tilsengs siden min Onkels Fallit, saa Meget virkede dette Sorgens Budskab paa den trofaste Sjæl. Sophie forekommer mig ogsaa ganske forandret, siden det hele Huus er blevet forandret; hun viser mere Sikkerhed og Fasthed, efterat hun har indtaget en Datters Rettigheder, og i hendes Forhold til mig, som dog kjender Noget til hendes hemmelige Vandringer, er der en Værdighed, som har beroliget mig, i hvor meget Mistænkeligt jeg end har seet. Du vil kalde det barnagtigt, men jeg stoler virkelig paa hende, og siden min Tantes Indflydelse ikke mere leder mine Tanker og mine Hand-

Digitized by Google

linger, forekommer det mig umuligt, at Sophie kan staae i noget strafværdigt eller lavt Forhold. Og hvad det Broderskab angaaer, som Fruen behagede at dutte mig paa, da er det en grundløs Løgn, som min Tante formodentlig har regnet til de tilladelige Nødløgnes udbredte Klasse. Der er en Følelse i min Sjæl, langt mægtigere og stærkere end den Mistanke, man har villet saae i den, som siger mig, at det er Usandhed; det er en Følelse, lige saa mægtig som Samvittigheden, og den Stemme vil ikke bedrage mig. Sophie er ikke min Søster, og der er intet Lastværdigt i hendes hele Vandel. Du smiler — seer jeg i Tankerne, — og gjør mig den Indvending, at min Skjebne i Kjøbenhavn hidtil ikke kan begrunde min Reputation som Menneskekjender. Jeg vil ikke svare Noget af Alt, hvad jeg kunde sige herimod, jeg vil overlade Tiden at føre Beviserne for min Paastand, og blot anføre Popes Ord:

— — — Tro ei
At Helvede udsender Lysets Engle;
Den sule Afgrunds Aander bære paa
Den frække Pande Mørkets Stempel. —

Lad mig snart høre fra Dig, kjære Edvard, og skriv mig et ret langt Brev til; læs mig kun dygtigt Texten, hvis Du troer, det er nødvendigt, jeg veed jo, at Ingen mener mig det bedre end Du. Dersom Du vidste, hvor meget jeg længes efter Postdagen, lod Du mig ikke vente forgjeves. Qvindel er reist til Hamborg, deels i sine egne Anliggender, deels for at iagttage min Onkels Tarv hos et derværende mægtigt Handelshuus, der kan have betydelig Indflydelse paa Boets Forfatning. Jeg er altsaa mere alene, end jeg nogensinde har været i mit hele Liv, og trænger virkelig til dit Selskab, thi vort Huus

Digitized by Google

er som en tilkastet Grav, det har ingen Berørelse med den øvrige Verden. De faa, tildeels gamle og affældige Beboere, ja endogsaa den blege, svævende Sophie og jeg selv ikke fraregnet, forekomme mig som Underverdenens Aander, naar vi vandre tause forbi hverandre, med lydløse Trin, i de mørke, tillukkede Værelser, og Kanalen lige uden for vore Vinduer er Styx, den mægtige Flod, der adskiller os fra det brogede, bevægede Liv. Der er ingen Tvivl om, at det jo er den, thi der staaer udtrykkeligt om Styx i Benjamin Hedrichs mythologisches Lexicon, at Vandet i den undertiden antager en afskyelig Farve og bedækkes med et kobbergrønt, slimet, sortplettet Overtræk, der lugter saare ilde. „Es können keine Fische darinnen leben, und es hüten sich die Thiere dem Ufer nahe zu kommen;" det er bestemt Styx, thi endnu har ingen af vore forrige, daglige Gjester vovet sig til os. Mutantur tempora! —

20.

Den 11. October.

Efter otte Aars Fraværelse fra Danmark nyder jeg igjen det yndige danske Efteraar med den Henrykkelse, som følger med Gjensynet efter en lang Skilsmisse. Den rene, klare, blaae Luft, de deilige, brogede Efteraarsblomster, der saa rigeligt erstatte den ædlere Sands, hvad de negte den ringere, Træernes maleriske Skatteringer, og Solens milde, velgjørende Varme stemmer mig til Følelser, som ingen anden Aarstid er i Stand til at indgyde mig. Man nyder Efteraaret hos os med langt mere Bevidsthed end det hele øvrige Aar, thi ethvert

Digitized by Google

Blad, enhver Solstraale, enhver mild Luftning minder os om at nyde, hvad der aldrig meer kommer igjen, og hvad der maaskee allerede er forbi med den kommende Dag. Denne langsomme Hendøen af Naturen ved fuld Bevidsthed er uendelig elskværdig, jeg sætter den langt over den hurtige Omskiftning, denne Apoplexie foudroyante, som ender Sommeren under Sydens mildere Himmelstrøg. Naar jeg kunde vælge min Dødsmaade, vilde jeg udslukkes langsomt, med fuldkommen Erindring om mit forbigangne Liv, jeg vilde døe om Efteraaret, og ligesom Efteraaret. Det er ganske naturlige Betragtninger, og ikke umotiverede, som Du skal see, thi vi have havt et Besøg af den alvorlige Mand med Leen, og jeg har første Gang i mit Liv staaet ved en Dødsseng. Jeg vil ikke spænde din Nysgjerrighed og derfor strax sige Dig, at det er den gamle, skikkelige Karen, der er gaaet til sine Fædre; men da jeg veed, at Du interesserer Dig for vort hele Huus, og hun i mange Aar har været Medlem af vor Familie, vil jeg anvende et Par Linier paa at fortælle Dig hendes Endeligt, saa meget mere som det kan tjene til at oplyse Et og Andet, hvilket jeg bedst kan meddele Dig ved denne Leilighed.

Jeg veed ikke, om jeg har sagt Dig, at den gamle Karen har været sengeliggende siden min Onkels Fallit; hun faldt med det gamle Huus, hvis tro Tjener hun i en Række af Aar havde været, og Efterretningen om dets Ulykke knuste den skrøbelige Skal. Vi vare gaaede hver til Sit forleden Aften, og jeg var allerede gaaet i Seng, træt af de Regnskaber, jeg havde gjennemseet. Jeg vaagnede ved en sagte Banken paa min Dør; det var en af Pigerne, som skulde „bede mig fra Jomfru Sophie at komme over til den gamle Karen, hun troede

Digitized by Google

vist, at hun var meget slet, hun turde ikke være alene med hende og vilde ikke vække Herren." Jeg takkede hende i mit Hjerte for denne Skaansel, og gjorde mig færdig til min natlige Vandring. Klokken var over Elleve, det var tyst og stille rundtom mig, ethver af mine egne Skridt drønede gjennem de lange Gange og øde Stuer, hvis Døre alle stode aabne; jeg traadte ind i Klostergangen, — ogsaa der stod en Dør aaben, den eneste, som endnu var mig ubekjendt. Der ligger en dyb Moral i denne Nattevandring: eengang var det eet af mine ivrigste Ønsker at kjende denne Deel af Huset og dens mange hemmelighedsfulde Døre, — Taalmodighed! Vi faae alle vore Ønsker opfyldte, men først efter at de have ophørt at være Ønsker, og det sidste, det eneste endnu uopfyldte — giver Døden os.

En lille, smal Trappe førte fra Gangen ned til den gamle, affides Celle, som Karen beboede; de mørkegraae Vægge og de brune Døre gave den et klosteragtigt Udseende. Ved Foden af Trappen stod en Dør paa Klem, som førte ud til Hønsegaarden. Efteraarsvinden bevægede den sagte frem og tilbage paa de rustne Hængsler, der pebe som Faarekyllingen i Aladdin:

Pi, pi, pi!
Det er snart forbi!

Den stille Stribe Maaneskin, der dandsede frem og tilbage paa Væggen efter den klapprende Dørs Bevægelser, blev utydeligere, jo nærmere jeg kom med mit Lys, og forsvandt ganske, da jeg stod udenfor den gamle Karens Dør.

En Stemme læste høit derinde, det var Sophie. Kald mig ingen Lurer, fordi jeg standsede udenfor og lyttede; i dette Øieblik vilde mit Komme have været

Digitized by Google

meget utidigt. Det var de sidste Vers af en Psalme for Døende.

O, lad dem komme vel ihu,
At sidste Gang de lide nu,
Og at paa Livets trange Sti
Dog aldrig vi
For Frygt og Fare vorde fri.

Dit Ord dem være sikkert Pant,
At Jesus Christus Seier vandt,
Og at ved ham os er bered
Hos Dig et Sted,
Det lad dem troe med Stadighed.

O, sign dem, sign dem, milde Gud!
Som Fader send dem Dødens Bud!
Og naar nu briste Livets Baand,
Gud! i Din Haand
Du da annamme deres Aand! —

„Amen!" udbrød jeg uvilkaarlig og aabnede i det Samme Døren, for at mit Responsum ikke skulde forskrække Sophie. — Jeg stod i en lille, lav Stue paa eet Fag, en stor Himmelseng med blaablommede Gardiner indtog en Trediedeel af Værelset, Sophie sad ved Hovedgjerdet af Sengen i en gammeldags, afbleget Lænestol, og havde ladet Psalmebogen synke ned i Skjødet, idet hun tankefuld betragtede de gamle, gule Blade, der bare kjendelige Spor af hyppig Brug. Paa en stor Dragkiste stod en Urtepotte med en Krusemynte i, ved Siden af en Spænde-Bibel; ved Foden af Sengen stod en Rok, som mindede mig om den gamle Morgianes.

Der staaer den gamle Rok! Nu snurrer den
Ei længer med fortrolig, venlig Sladder.
Man vænner sig til slig en gammel Knark
Og savner dens Spektakel, naar den tier.
Der sidder end lidt Bomuld her paa Totten.

Digitized by Google

Gamle Karen er ligesom hendes Rok, tænkte jeg; der sidder ogsaa lidt Bomuld endnu paa Totten, snart er ogsaa det afspundet, og Tenen er fuld, og det slittige Hjul vil da standse. En hæs Rallen tilkjendegav, at Maskinen endnu vedblev sin usikkre, vaklende Gang. Sophie saae ængstelig til Døren og blev mig vaer. Hun fremstammede en Undskyldning for den Ulejlighed, hun havde gjort mig, men hun turde umuligt være ene med Karen, og alle Folkene vare bange for at see Nogen døe; hun vidste, at det vilde angribe min Onkel for meget, det var bedre at skaane ham for et saadant Syn, og hun havde troet, at jeg nok vilde staae hende bi „for hans Skyld".

„De vil altsaa ikke tillade mig at komme for Deres Skyld, Sophie?" udbrød jeg. „O, dersom De vidste hvor gjerne jeg . . ." Jeg fik ikke Tid til at udføre denne vistnok utidige Phrase, Sophie bøiede sig rødmende og forlegen over Sengen, og den Syge afbrød mig med det Spørgsmaal: „Hvem er det, som taler?" — „Det er Herr Birner, der er kommen for at see til Karen," svarede Sophie, som strax havde gjenvundet sin forrige Rolighed. Gardinerne skiltes ad, en rystende Haand famlede efter min, og den gamle Karen hviskede med bævende Stemme: „Min kjære, gode Herre!" — Jeg trykkede den kolde Haand og dækkede den atter til med Tæppet. „Det er ikke Herren," — vedblev Sophie, som begreb, at Karen havde antaget mig for min Onkel, „det er den unge Herre." „Hvem?" spurgte Karen mat. — „Den unge Herre, — Herr Vilhelm," tilføiede Sophie efter et lille Ophold, og atter farvede den lifligste Purpurrødme hendes Kinder. Mit Navn er aldrig forekommet mig saa velklingende, som i dette Øieblik. Der opstod en Pause.

Digitized by Google

„Vilhelm?“ udbrød Karen pludſelig, „er Vilhelm her? Tys! Lad Fruen ikke vide, at Du er kommen for at ſee mig døe, ſaa jager hun Dig ud af Huſet, endnu inden jeg har lukket mine Øine. Sid ganſke ſtille, min Dreng.“ — Den Gamle faldt efterhaanden hen i en Døs, da hun intet Svar fik. — „Navnet ſkuffede hende, hun tog feil af Dem og hendes Sødſkendebarn, ſom har været Tjener her, men ſom kom bort,“ hviſkede Sophie. Jeg betragtede hende ſtivt, ſom om jeg vilde læſe i hendes Sjæl, og ſpurgte langſomt og ikke uden Hentydning: „Og Aarſagen til at den gamle Karens Slægtning ſaaledes kom bort?“ — „Fruen var misfornøiet med ham,“ ſvarede Sophie med den ſtørſte Rolighed. Mit Hjerte bankede voldſomt. — „Og han havde ſlet ingen Beſkytter mod min Tantes Vrede? I et Huus, ſom dette, var der Ingen, der kunde tage ham i Forſvar — for den gamle Karens Skyld?“ — „Deres Onkel havde tilgivet ham mange Forſeelſer for hendes Skyld og ofte ſeet igjennem Fingre med hans Bedragerier, men da han tilſidſt forvanſkede et Brev for Fruen, ſom var hende af Vigtighed, kom han bort. Han har aldrig været taknemlig mod ſin gamle Moſter for alt det Gode, hun har gjort ham, og han har ſiden ikke ſat ſin Fod i vort Huus.“ — Seer Du, Edvard! Seer Du! Triumph! Der ſporer jeg igjen min Tantes kjærlige Virkſomhed. Jeg kunde have kaſtet mig for Sophies Fødder i dette Øieblik, men jeg nøiedes med taus at række hende Haanden. Hun berørte den neppe og reiſte ſig ſtrax. „Det gjør mig ondt, at min Frygtſomhed har forſtyrret Deres Nattero, Herr Birner,“ ſagde hun med et Blik til den Syges Seng, „gamle Karen ſover nu ganſke rolig, hun er viſt meget bedre, og jeg tør nok være Reſten af Natten alene med

Digitized by Google

hende. Skulde der komme Noget paa, kan jeg kalde paa Folkene, de have lovet mig at blive oppe." — „Nei, Sophie, alene skal De ikke blive her, jeg vil vaage med Dem; ogsaa jeg skylder gamle Karen Omhu, hun har tidt pleiet mig i min Barndom, og ikke Alle, som hedde Vilhelm, ere lige utaknemlige," Sophie blev forlegen, men da jeg paa ingen Maade vilde afstaae fra mit Forsæt, vilde hun bede Ane — ogsaa et gammelt Inventarium i min Onkels Huus, men fra en nyere Tid, — at gjøre os Selskab, „for at jeg ikke skulde være generet, naar jeg vilde gaae bort, siden jeg ikke vilde lade hende vaage alene," tilsøiede hun, idet hun greb Lyset og forsvandt.

Karen sov endnu bestandig. Det er en særegen Følelse, at være hos en Døende, man ønsker at kunne standse Tiden i dens Gang, for endnu at forlænge det skrøbelige Liv et kort Øieblik, og hvert Slag af Uhret paa Væggen forekommer os som et Stød i Dødsbasunen, der opfordrer den nølende Parce til at afklippe den bristefærdige Traad. Der var ingen Tvivl om, at gamle Karen ikke vilde see Solen staae op meer, hendes Ansigt havde allerede antaget de spidse Former, der tilhøre Døden. Jeg skød Gardinet fra Vinduet og saae ud. Det klare Maaneskin oplyste den lille Gaard, et Par geskjæftige Rotter benyttede Leiligheden og fortærede det Korn, Hønsene havde levnet, men flygtede strax, saasnart Hanen havde opløftet sin skingrende Stemme, som blev besvaret af en gjentagen Galen, der tabte sig i det Fjerne; Vægteren raabte Tolv langt borte, men Uhret var allerede gaaet istaa, det var udløbet og vilde ikke overleve sin Eier. Alt var dødsstille om mig, ikke en Lyd hørtes i det hele store Huus, Karen trak næsten ikke Veiret meer,

Digitized by Google

Lampen brændte mat og flagrende, og Maanen var gaaet bag en Sky. Det er barnagtigt at fortælle Dig alt Dette, og dog interesserer det mig at afmale Dig det, da jeg ikke er i Stand til at beskrive Dig de veemodige Følelser, der i dette Øieblik gik igjennem min Sjæl.

Den Gamle reiste sig pludselig overende i Sengen og stirrede paa mig. „Er der Nogen?" spurgte hun med en klangløs Stemme. — „Jeg er her, gamle Karen, Vilhelm er her," svarede jeg sagte. „Naa, Vilhelm — den gamle Herre hed ogsaa Vilhelm, — vil han tilgive mig, naar vi nu mødes? — For hans Barns Skyld — Er der Nogen?" spurgte hun atter med fordreiet Ansigt, idet Fingrene uafladelig pillede paa Tæppet. „Naa, det er Fruen — jeg har ikke bragt det, — det ligger i det sorte Skriin, — men jeg har lukket hende ind. — Jeg vidste det ikke, — men Præsten veed det, — Altsammen, — han fik Æsken, — den stakkels Herre!" — Karen sank tilbage paa Puderne og vedblev at bevæge Læberne, men det var ikke muligt at forstaae eet Ord. Saaledes forvirre Livets Billeder os endnu i det sidste Øieblik, og vi tænke kun for at pines.

— — — — Thi Tanken er en Svartalf,
En Fjende af vor Ro; den lister sig
I Midnatsstunden, under Nattens Slør,
Igjennem Tidens lange, dunkle Gange,
Den lister som en Morder sig, og bliver
En Morder ogsaa.

Jeg kjender ingen skarpsindigere Definition paa Tanken end denne, men den er ogsaa forfattet af en Philosoph. Jeg søgte at undgaae mine egne Betragtninger, og det lykkedes mig, da Sophie strax efter kom tilbage med Ane, som skuttede sig ved hvert Skridt, saa at Lyset, som hun

Digitized by Google

holdt i Haanden, var nær ved at gaae ud. Efter nogle trivielle Bemærkninger over Liv og Død, som saadanne Folk altid troe sig forpligtede til at udkramme, tog hun Plads i Krogen bag Kakkelovnen, og sov snart lige saa trygt, som om Døden slet ikke stod i samme Stue og kun var skilt fra hende ved et blaat Gardin med store, hvide Blomster i.

Sophie saae misfornøiet til det sovende Vidne, og jeg taug. Vi sadde længe saaledes, Karen trak Veiret dybere og regelmæssigere end før, og det var det eneste Tegn til at fire levende Væsener vare i Stuen. Men denne lange Taushed var mig ubehagelig. „Det lader til, at Deres Patient bedrer sig, hun sover roligere. Det var altsaa intet Varsel, og Uhret kunde gjerne have vedblevet sin Gang.“ — „Staaer det?“ udbrød Sophie forskrækket og greb Lyset, for at overbevise sig om, at hendes Høresle ikke bedrog hende. „Det er gaaet istaa,“ vedblev hun med Taarer i Øinene og dreiede sig om, saa at Skinnet faldt paa den slumrende Karen. „Nei, Herr Birner, det er kun altfor vist, her er intet Haab, — om faa Timer er det forbi.“ — Jeg traadte sagte hen til hende og betragtede den Syge, hvis indfaldne Træk i den sidste halve Time havde forandret sig kjendeligen. Sophie forekom mig i dette Øieblik som en af de barmhjertige Søstre, disse sande Helgene, som opoffre Ungdom, Skjønhed, Sundhed, Alt, for at staae den lidende Menneskehed bi. Jeg har endnu aldrig følt den dybe Høiagtelse for nogen ung Dame, som jeg har følt for hine elskværdige Soeurs grises og i dette Øieblik for Sophie.

Vi satte os tause ned igjen. „Jeg har aldrig før været tilstede hos nogen Døende: om det er Skaansel af min Skjebne eller Uskaansomhed, kan jeg ikke afgjøre.

Digitized by Google

Alle Mine ere døde, medens jeg var fraværende fra dem. Da min Fader døde, var jeg endnu et Barn, og man vilde ikke tillade mig at see ham, før han var lagt i Kisten; endogsaa det angreb mig saa meget, at det vistnok var med god Grund, man havde fjernet mig i hans sidste Øieblik." — „Hvor meget maa jeg da ikke bebreide mig, at jeg saa godt som har tvunget Dem til at være tilstede her," sagde Sophie, og fæstede for første Gang sine klare, venlige Øine paa mig. — „Min Moder og min Søster døde, medens jeg var i Udlandet," vedblev jeg; „min Moder forlod Verden med den sørgelige Overbeviisning, at hun efterlod sit Barn uden Støtte; min Søster døde mellem Fremmede, og ingen kjærlig Haand var rede til at lukke hendes Øine . . . ." — „Deres Onkel var hos Deres Moder i hendes sidste Øieblik, og hun efterlod sit Barn til en kjærlig Fader. Menneskelig Magt formaaer Intet mod Guds Villie, og han var ikke i Stand til at standse den Smitte, der allerede havde angrebet hans Broderdatter. Hun døde ikke forladt." Sophie holdt Tørklædet for Øinene, — ogsaa jeg var bevæget. — „Jeg har uendelig Meget at takke min Onkel for," begyndte jeg atter Samtalen, „og jeg opdager bestandig flere Beviser paa hans fortræffelige Hjerte. Han hænger med usædvanlig Kjærlighed ved Alt, hvad der omgiver ham. Gamle Karens Død vil sikkert bedrøve ham, hun har fulgt ham hans hele Liv igjennem og været Vidne til ethvert af dets Glæder og enhver af dets Sorger." — „Jeg kan ikke takke Dem nok, fordi De har været saa god at blive her," svarede Sophie. „Jeg veed, at Deres Onkel har gruet for at være tilstede ved Karens Død, men jeg kjender tillige hans Samvittighedsfuldhed, han vilde anse det for synding, at lade

Digitized by Google

hende døe mellem Tjeneſtefolkene. Det vil være bedre, naar vi imorgen kunne ſige ham, at hun har udſtridt, og at vi have lukket hendes Øine." — „Men har De Styrke til at kunne overvære hendes Død? Vil Deres ſvagere Nerver kunne udholde Dødskampen? — Har De ſeet Nogen døe, Sophie?" — „Ja," ſvarede hun, neppe hørligt, „to Gange." — „Og hvem?" — Jeg indſaae det Overilede i mit Spørgsmaal, men et Øieblik efter velſignede jeg min Fremſuſenhed, thi den har væltet en tung Steen fra mit Hjerte. Sophie betænkte ſig, Blodet ſteg hende meer og meer i Kinderne, og Taarerne traadte hende i Øinene. Endelig hviſkede hun ſagte: „Deres Moder og Deres Søſter. — Jeg har lukket deres Øine!" — —

Jeg ſtod længe ganſke bedøvet af de utallige Følelſer, der ſtormede ind paa mig. Det var mig ikke muligt at ſige et Ord, min Tunge var ſom lammet, Hjertet var i ſin Rigdom fattigt paa Ord til at udtrykke hvad det følte. Jeg greb Sophies Haand, kyſſede den og vædede den med mine Taarer. Hun var ſunken tilbage paa Stolen og ſkjulede Anſigtet i ſit Tørklæde. Men jeg ſaae hende blegne, Haanden gled ud af min, hun var nær ved at beſvime; jeg blev forſkrækket, men hun fattede ſig ſnart. „Det er Intet, Herr Birner, min Svaghed blev for et Øieblik Meſter. Lad os tænke paa den nærværende Tid og glemme den forbigangne, ſkaan mig for Erindringer, der ere ſtærkere end jeg, jeg kan maaſkee om et Øieblik behøve al min Styrke." — Vi tilbragte flere Timer i den dybeſte Taushed, men det var ikke meer den Gravſtilhed, der havde omgivet os, thi mit Hjerte bankede voldſomt og erſtattede rigeligt det ſtandſede Uhr.

Digitized by Google

Jeg havde næsten glemt Karen, da tunge, afbrudte Suk igjen erindrede mig om hende. Hun vilde reise sig overende, men formaaede det ikke; vi understøttede hende. Et kjærligt Øiekast til Sophie overbeviste os om, at hun endnu var ved sin Bevidsthed, men hendes Ord vare utydelige. Da slog Klokken Tre; gamle Karen lyttede opmærksomt, hendes sløvede Sandser skærpedes i det sidste Øieblik, ligesom Lampen blusser klart op, lidt før den gaaer ud. Vægteren raabte i Baggaden, lige uden for hendes Vindue:

Nu skrider Natten sorte,
Og Dagen stunder til.
Gud, lad dem blive borte,
Som os bedrøve vil.
Vor Klokke er slagen Tre!
O Fader from,
Til Hjelp os kom,
Din Naade os betee.

Den Gamle blev urolig, Aandedrættet blev tungere; hun famlede efter Bønnebogen, men stødte den strax fra sig igjen og fæstede Øinene ufravendte paa et sort Skrin, som stod for Fødderne af Sengen. Hendes Læber bevægedes hurtigt, jeg kunde tydeligt skjelne de Ord: „Skrinet — til Herren — Død — Tilgivelse!“ — og med et Suk var den gamle Karen gaaet over i den Verden, hvor Evighedens Glæde intet Maal har, og Saligheden ingen Grændse kjender.

Sophie trykkede hendes Øine til. — —

Min Onkel blev dybt rørt ved Efterretningen om dette Dødsfald, som dog saalænge havde været at forudsee. Han græd som et Barn, og betragtede os, som om

Digitized by Google

han ventede, at vi havde et kjærligt Afskedsord at bringe ham fra den Hensovede. Jeg maatte gjentage hendes sidste Ord flere Gange for ham, og jeg kan næsten sige, at de hver Gang gjorde et stærkere Indtryk paa ham. Den kjære, gode, kjærlighedsfulde Sjæl! Skrinet vilde han ikke see, han bad mig beholde det til han selv forlangte det af mig; endogsaa blot Tanken om dette Arvegods fra hans Barndoms Pleierinde forøgede hans Sørgmodighed.

Og nu, Edvard, begriber Du min Glæde over denne Nats herlige Opdagelser? Hvorledes skal jeg takke Sophie for Alt, hvad jeg skylder hende? Tvivl nu et eneste Øieblik om hendes Uskyldighed, hvis Du tør, og Du seer aldrig en Tøddel mere fra mig.

Den gamle Johan afbrød mig her og frelste Dig fra en Legion Betragtninger; han bad mig bringe gamle Karens Skrin over til min Onkel, som modtog det taus og stillede det ved Siden af en mindre, sølvbeslagen Kasse, der stod foran ham paa Bordet. Han var meget bleg, og Taarerne stode ham i Øinene. Nu kjender jeg ham saa meget, at jeg veed, at disse Udbrud af hans Følelse, Gud ske Lov, ere en velgjørende Afleder for hans mørke Sindsstemning, der ellers vilde dræbe ham. Hans Stemme rystede, da han tiltalede mig, og det var ordentlig med Anstrengelse, at han sagde: „Jeg havde ikke saa snart ventet at skulle gjøre Dig Uleilighed, min kjære Vilhelm, men jeg har faaet endnu et Arvegods efter gamle Karen, som tvinger mig til at kaste et sørgeligt Blik paa mit Liv; jeg havde haabet, at det Øieblik, der nu er kommet,

Digitized by Google

var blevet udsat, men Skjebnen forunder mig ingen Udsættelse. Mit Liv har været fuldt af Bitterhed; i dette Skrin ligger det concentreret i en eneste Kalk, som jeg nu skal tømme. Menneskét har Styrke til Meget," vedblev han mildere, da han saae, at jeg betragtede ham bedrøvet, — „og der bliver mig vel ingen større Byrde paalagt, end jeg kan bære. Og dersom mine Kræfter skulde forsage mig, dersom jeg skulde segne under Byrden, da vil jeg hos Dig søge Trøst og Opmuntring, eller i det Mindste Deeltagelse og Medlidenhed. Du vil ikke forskyde din stakkels, gamle Onkel." — Vi græd begge og omfavnede hinanden. Hvad jeg sagde, maa Gud vide. Min Onkel tørrede sine Øine. „Mod, min Ven; gjør mig ikke blødhjertet, naar jeg skal gjøre Styrkeprøver. Tag disse Blade med Dig," han trykkede mig et Manuskript i Haanden, „læs dem opmærksomt igjennem .... Jo, tag dem kun," vedblev han, „tag dem kun; nu er Tiden kommen, jeg kan ikke bære det alene, og disse to Kasser indeholde en Byrde, som er stor nok for eet Menneskes Sjæl. Det er gamle Karens Arvegods. Jeg har tilgivet hende, saa tør vel ogsaa jeg haabe Tilgivelse. Disse to Kasser indeholde den frygtelige Bekræftelse; jeg behøver den ikke, jeg har læst den hundrede Gange, og dog skjelver jeg for at læse den igjen. Gaae, kjære Vilhelm, og glem ikke, at der staaer skrevet: „Dømmer ikke, paa det at I ikke skulle fordømmes," og naar Du bringer mig dette ulykkalige Hefte igjen, saa tal et mildt Ord til din stakkels Onkel, og husk paa, at endnu har ingen Stemme trøstet ham i saa mange kummerfulde Aar."

Jeg ilede over paa mit Værelse for at slutte mit Brev, men det er skeet i saa stor Hast, at jeg neppe kan læse mine egne Bogstaver. Saasnart jeg har sat et rødt

Digitized by Google

Segl for dette store Brev, bryder jeg det sorte, der endnu gjemmer min stakkels Onkels sørgelige Hemmelighed, med det Haab, at det skal lykkes mig, naar jeg kjender den, at forjage hans mørke Tungsindighed, der næsten grændser til Vanvid.

Digitized by Google

Digitized by Google

Et Aar i Kjøbenhavn.

II.

Digitized by Google

Digitized by Google

Min Onkels Manuscript.

1.

Mine første Erindringer gaae ikke meget langt tilbage, dertil var det Liv, der førtes i min Faders Huus, altfor eensformigt. Vi vare tre Søskende, af hvilke jeg var den ældste; en Søster var eet Aar, og en Broder to Aar yngre end jeg. Mine Forældre beboede allerede dengang denne Gaard, hvor min Fader vedblev at drive Handelen under Firmaet Birner & Compagni, efter at hans Compagnon, der havde beboet en Deel af Gaarden, som nu stod ledig, var død. Den var indrettet af min Bedstefader, efter den Tids Skik endog temmelig pragtfuldt, min Fader levede og døde i den, og det er mit høieste Ønske, at jeg heller ikke maa forlade den, førend man bærer mig hen paa Kirkegaarden, hvor mine kjære Forudgangne hvile. Mine Forældre vare høist forskjellige. Min Fader var en meget alvorlig og streng Mand, vi Børn nærmede os ham aldrig uden Frygt, thi dengang fandt i Almindelighed intet kjærligt og fortroligt Forhold Sted mellem Børn og Forældre; den dybe Ærbødighed, der tidlig blev indprentet Børnene, den Afsondring,

Digitized by Google

hvori de levede og kun paa visse Timer af Dagen formelig bleve stedede til Haandkys hos Papa og Mama, Alt var beregnet paa at bevare den faderlige Souverainitet uspækket. Vore Børn, der ere opdragne efter ganske andre Principer, ville have ondt ved at fatte vor Stilling; de smile, naar de for Exempel høre tale om de utallige Ægteskaber, der bleve stiftede ganske ved Tvang, og de kunne ikke begribe, at et faderligt Magtsprog var en uigjenkaldelig Høiesteretsdom, der var tilstrækkelig til at kuldkaste et ungt Menneskes Lykke for hans hele Liv; og dog var det saaledes. Den brutale Konge af Preussen, Frederik den Andens Fader, havde drevet Anvendelsen af den faderlige Myndighed til det Yderste, og uagtet hele Verden afskyede hans Tyranni, havde det dog trykket Legalitetens Stempel paa hans Principer. Men allerede i min Barndom begyndte disse at vakle, Tidsaanden gjorde sine Fordringer gjeldende, Ungdommen begyndte at føle sig, og i den Kamp, der saa at sige derved opstod, strammede Forældrene Baandet endnu haardere, som det i Almindelighed er ved en forsøget Magtanvendelse, Regenterne stræbe at befæste deres vaklende Troner; men de fremskynde derved et Fald, som Mildhed og Eftergivenhed vilde have udsat, om ikke afværget. Min Moder hyldede paa ingen Maade denne overdrevne Strenghed, og hendes uendelige Blidhed og Elskværdighed kunde min Fader takke for, at vi Børn virkelig hang ved ham med barnlige Følelser, uagtet vi aldrig vovede at yttre dem.

I vort Huus gik det meget stille og eensformigt til, og man skulde ikke have troet, at det bestod af saa mange Individer, som virkelig var Tilfældet. Min Fader havde mange Tjenestefolk, men hver havde sine bestemte Forretninger, som de passede stille og ordentligt, og to

Digitized by Google

Gange om Aaret, naar der blev vasket og byget Tøi, og det da blev samlet i store Damkurve og kjørt ud til Blegdammen, hvilken Fest vi Børn fik Tilladelse til at bivaane, var den eneste Tid, jeg i min Barndom kan mindes at have oplevet nogen Travlhed. I Spidsen for Huusvæsenet stod gamle Karen, som allerede dengang var et svageligt, bryststygt Huusinventarium; hun kunde omtrent være nogle og tredive Aar gammel, da jeg blev født, og havde Meget at sige i Huset, fordi hun havde foreſtaaet det, inden min Fader blev gift. De mange Contorbetjente, der efter den Tids Skik og Brug boede og spiste hos os, gjorde det heller ikke livligere, thi de havde fuldtop at bestille, og naar jeg engang imellem vilde delicatere mig med en Smule Liv, sneg jeg mig ind i Pakhuset, og hoppede fra den ene Tønde til den anden og hørte paa Matrosernes Sang, naar de heisede Varer op fra Skibene, med en Vellyst, som om det var den deiligste Concert. Besøg modtog man næsten aldrig i den Tid, de aarlige Familieselskaber vare stive og dræbende kedsommelige, og de stakkels Børn, som ved en saadan Leilighed sukkede under en usædvanlig Frisur, der hindrede enhver Bevægelse, vare da reent tilovers. Imidlertid maa man langtfra troe, at vi vare ulykkelige i vor Stilling; vi kjendte intet Bedre, og det er allerede et godt Middel mod Misfornøielse. Saaledes var jeg bleven otte Aar gammel. Jeg havde, saa længe jeg kan erindre, hver Dag spadseret den samme Tour med vor Lærer uden for den nærliggende Port, jeg havde leget de samme Lege i Haven med mine Søskende, uden hverken at blive ked af denne eller af disse, og jeg havde flere Gange slugt alle Bøgerne i mine Forældres store, grønmalede Bogskab, som altid stod aabent, og i hvilket jeg uden

Digitized by Google

Valg eller Veiledning læste den ene Hylde tilende efter den anden. Da blev min Moder syg og skrantede længe; min Fader gjorde en Handelsreise paa flere Uger, og da Tiden imidlertid faldt hende lang, læste jeg høit for hende i gudelige Bøger og i Richardsons Romaner, og tilbragte saaledes en stor Deel af min Fritid hos hende, fordi jeg bedre kunde finde mig i at sidde stille, end mine Søskende. Jeg synes i dette Øieblik at see den hele Scene for mine Øine, den store Seng med de lange, hvide Gardiner med røde chinesiske Figurer mellem Blomster og Ranker, — den gamle, forgyldte Dragkiste med Marmorpladen, hvorpaa det sorte, japanske Skriin stod, som dengang var Maalet for alle mine Ønsker, — den høiryggede Plydses Lænestol, hvori min Moder sad og filerede, med Fødderne paa en broget Pude, — det lille Messingbord med Medicinflasker, og den firkantede Tabouret, som jeg sad paa, fordi jeg skulde vænnes til at holde mig rank. Det var henimod Foraaret, Dagene begyndte at længes, Luften blev mildere, og Sneen var smeltet i Haven; da sadde vi ofte i Tusmørket, og min Moder fortalte mig bibelske Historier eller Eventyr, som hun var en Mester i at fortælle, eller jeg gjentog for hende et forvirret Udtog af den fem Bind lange Roman: „Daaren af Stand, eller Henrik, Grøve af Moreland," som jeg nylig havde læst og som interesserede den halvvoxne Dreng uendeligt. Det brændte saa smukt klart i den store Kakkelovn, Skinnet oplyste det gammeldags Værelse med alle de kjære, gamle Gjenstande, og mine to Søskende, som i den anden Ende af Stuen hviskede sammen om den Leeg, de aftalede for den kommende Dag. Det var lykkelige Timer, men jeg oplevede dem kun, for snart at savne dem. Hvor ofte har jeg siden fornyet

Digitized by Google

Erindringen om min stille Barndom i de tause, eensomme Aftener, jeg har tilbragt i det samme Værelse, som jeg nu selv beboer, og som altid vil blive mig den kjæreste Plet paa Jorden.

Henimod Sommerens Begyndelse berøvede Døden os vor Moder, idet hun gav en Søn Livet, der saaledes var otte Aar yngre end jeg. Vi Børn sørgede oprigtig over hende, og den lille Broder var os i Begyndelsen ingen Erstatning for, hvad vi havde mistet; min Fader indesluttede sin Sorg hos sig selv, og viste den kun ved en forøget Strenghed mod det hele Huus; den lille nyfødte Stakkel betragtede han næsten med Uvillie, og uagtet han aldrig havde viist min Moder nogen lidenskabelig Kjærlighed, medens hun levede, smertede hendes Død ham dog saa meget, at han aldrig ret tilgav sin yngste Søn den Kummer, hans Fødsel havde foraarsaget ham. Min Moders Død gjorde en Forandring i det hele Huus. Den Deel af det, som den afdøde Compagnon havde beboet, og som hidtil havde staaet ledig, blev atter aabnet, og der blev den lille Broder indqvarteret tilligemed sin Amme og min Søster, som hang ved den lille Dreng med al den Kjærlighed, der er charakteristisk for Piger i hendes Alder. Min Moders Værelser bleve derimod lukkede, og aabnedes først mange Aar efter. En Tante, Søster til min Fader, blev forskreven fra Holsteen, hvor hun havde opholdt sig, for at staae os i Moders Sted og føre Huset, og det blev os strengt befalet at lyde og elske hende som vor egen Moder, en Befaling, der aldrig blev opfyldt, hvad den sidste Post angik, fordi hun var for alvorlig og tilbageholden til at vinde vor Kjærlighed. Derimod var Karen os en tro Støtte, og hun forstod at afvende mangt et truende Uveir, naar Tanten havde

Digitized by Google

klaget over de Streger, de balstyrige Drenge spillede hende, og hvori en Legekammerat, som deeltog i Underviisningen med os, en vild og gal Dreng, var uudtømmelig. Han var en Søn af en uformuende Mægler, som boede ved Siden af os, og som min Fader understøttede baade med Raad og Daad.

Jeg havde fyldt mit trettende Aar, uden med en eneste Tanke at tænke paa min Fremtid, dertil havde jeg jo ingen Anledning; jeg havde fortsat mine sædvanlige eensformige Sysler og kunde nu næsten alle de gamle Romaner udenad, som stode i Bogskabet; men de havde givet min Tænkning et vist romantisk Sving, som jeg nok forstod at skjule, og oplyst mig om, at der gaves en broget Verden uden for min Faders Huus, som det ikke anede Nogen, at jeg havde den ringeste Idee om. Men alle de Bøger, jeg havde læst, vare enten tydske eller Oversættelser af franske og engelske Forfattere. Scenen for disse vidunderlige og indviklede Hændelser var altid udenfor Danmark, og endnu havde jeg ikke truffet nogen Bog, som skildrede vort eget Fødeland fra en anden, end den mest prosaiske Side. Det faldt mig derfor aldrig ind, at der inden for Kongen af Danmarks Grændser foregik Andet, end Hverdagslivets eensformige Begivenheder, og denne Tro gav mig en Rolighed, som jeg ellers ikke vilde have følt. Min eneste Hu stod til engang at komme til at reise i fremmede Lande, da vilde Eventyrene komme af sig selv, tænkte jeg, og jeg vilde tumle mig i Verden, ligesom mine Helte i de stive engelske Romaner. Da blev jeg en Søndag Formiddag, efter Gudstjenesten, som vi efter god gammel Skik havde bivaanet med vor Fader i vor egen Stol i Kirken, (thi dengang havde enhver Familie, som havde Raad dertil,

Digitized by Google

sin Plads i Guds Huus), tilligemed min Broder kaldt ned til ham i hans Contor, hvor han næsten altid opholdt sig. Det var noget saa Usædvanligt, at vi ikke uden Frygt adløde denne Befaling. Min Fader skrev et Brev, og først da det var fuldendt, saae han til os stakkels Drenge, som imidlertid bleve meer og meer forknytte ved den lange Taushed og hans alvorlige Udseende. Da han var færdig med det, gjorde han os en Deel Spørgsmaal i, hvad vi havde lært, og vi bestode denne Examen godt, da vi begge havde været flittige. Paa den Tid spurgte man aldrig Børn, hvad de havde Tilbøielighed til; det var Forældrenes Sag at bestemme deres Børns Fremtid, og derfor undrede det os heller ikke, at vor Fader, efter endt Examen, sagde til os: „I ere nu saa gamle, at jeg maa bestemme, hvad I skulle være. Du, Charles, skal være Kjøbmand, og Frants skal være Landmand, saa kunne I engang i Tiden arbeide til eet Maal. Imorgen begynde I at lære, hvad dertil hører, og medens Frants gaaer ud at botanisere med sin Lærer, kommer Charles hver Dag to Timer herned til mig paa Contoret og øver sig i at skrive Breve og opgjøre Regninger under mit eget Opsyn." — Jeg vil ikke negte, at jeg gøs ved Tanken om disse to Timer daglig, jeg skulde tilbringe hos min Fader, og misundte den lykkelige Landmand, som imidlertid skulde botanisere. Min Fader rakte os Haanden, som vi kysſede uden at sige et Ord, derpaa bukkede vi og gik. Vor første Gang var til Haven, vi løsnede med Forsigtighed det Bræt, den industriøse Nabo havde brudt løst, for at have den uden for Læsetiden forbundne Communication med os, og smuttede ind til ham for at fortælle ham denne vigtige Begivenhed, Frants med barnlig Tilfredshed, uagtet han sværmede for

Digitized by Google

at gaae med Sabel og Fjær i Hatten, som en gammel Major gjorde, der engang imellem besøgte min Fader, men jeg med grædende Taarer over de frygtede Contorforretninger. „Jh, du Nar," udbrød min unge Ven, „Du kan jo sætte Dig saaledes, at Du vender Ryggen til ham, saa kan Du jo læse i en Bog og lade som Du skriver, og naar nogen Tid er gaaet, kommer Du til at reise, thi min Fader siger, at alle Kjøbmænd, som ikke have reist omkring, due ikke." Den Trøst lettede mit beklemte Hjerte, og Udsigten til at komme til at reise udenlands hjalp mig at bære de kedsommelige Timer, jeg tilbragte i en bestandig Angest for ikke at opfylde, hvad der blev mig befalet. Saaledes lade vi os narre af Haabet hele vort Liv igjennem, — jeg kom aldrig til at reise.

Vi smuttede tilbage igjen, og jeg ilede til min Søster, for at meddele hende min Lykke, at jeg skulde reise, saa nær forekom mit Ønskes Opfyldelse mig at være. Hun blev forskrækket over min Heftighed og begyndte at græde og jamre over, at hun skulde miste mig; den lille Dreng græd med, da han saae os Andre græde, og Karen sandt os svømmende i Taarer over en Afreise, som aldrig skulde finde Sted. Hun stillede os tilfreds, uden at nedslaae mit Haab, og jeg kan takke hende for, at jeg næste Morgen begyndte mine Contorforretninger med et langt lettere Sind, end jeg havde tænkt, saa meget smukt havde hun sagt mig om min afdøde Moder, som vilde glæde sig over at see mig opfylde min Faders Ønske og ved Flid og Lydighed trøste ham over, hvad han havde mistet. Uden at svække min Underdanighed mod min Fader, thi det kan jeg nok kalde det, trøstede hun mig og vedligeholdt saaledes hos mig de Følelser,

Digitized by Google

min Moder altid havde bestræbt sig for at indgyde mig som en Modvægt mod min barnlige Frygt, og som uden hende snart vilde have været udslettede. Marie og jeg omfavnede hinanden og skiltes ad, fulde af gode Forsætter, og det er egentlig fra dette Øieblik, at det fortrolige Forhold fandt Sted imellem os, som man kun sjelden finder hos Søskende, og som først blev afbrudt ved hendes Død.

Vi bleve Alle confirmerede paa een Dag. Min Søster var dengang sexten Aar gammel, men lille og spinkel, hvilket gav hende et barnligere Udseende, jeg var sytten Aar, og Frants var femten. Min Tante havde samlet den hele Familie i alle dens Forgreninger paa denne Dag og derved fornyet mangt et forsømt Bekjendtskab, hvoraf Følgen blev, at vi kom mere ud og igjen saae Flere hos os end før, om det endog kun var i de formelle Selskaber, som dengang vare i Moden. Min Broder kom kort efter til en Onkel i Holsteen for at lære Landvæsenet, og jeg blev ansat paa min Faders Contor, fik Nok at bestille, men ogsaa mere Frihed end før, thi nu skulde jeg jo være voxen. Min Fader behandlede mig med mindre Strenghed og hørte undertiden min Mening i et eller andet Handelsanliggende, hvilket smigrede min Forfængelighed, uden at formindske den medfødte, sky Ærefrygt, hvormed jeg nærmede mig ham. Min yngste Broder Julius, som hidtil havde staaet under min Tantes og Maries specielle Opsigt og foraarsaget dem mangt et suurt Øieblik, naar de blot vendte sig fra ham, ved bestandig at lade sig finde i Toppen af de høieste Pæretræer i Haven eller de største Master paa Skibene i Kanalen, bestemte min Fader derfor til Søen, og da han endnu var for lille til at

Digitized by Google

fare til Coffardies eller til at blive Cadet, satte han ham i Kost hos en Søofficeer, der var Lærer ved Academiet, for at han hos ham kunde forberedes til sit tilkommende Kald. Han blev derved næsten ganske fremmed for sine Nærmeste, og min Fader, som af en ubegribelig Svaghed ikke kunde tilgive ham, at hans Fødsel havde kostet hans Moder Livet, forlangte aldrig, at han skulde besøge os, hvilket heller ikke skete. Marie og jeg vare saaledes de eneste Tilbageblevne, og vi sluttede os derfor saa meget fastere til hinanden. Saaledes forløb et Par Aar.

2.

Iblandt dem, der i den senere Tid toge Deel i vore Selskaber, var ogsaa en ung Søofficeer, Lieutenant Lissom, en Broder til Julius's Opdrager, der havde vidst at sætte sig i stor Yndest hos min Fader ved den Iver, hvormed han tog sig af Drengen. Men jeg mærkede snart, at han havde andre Grunde for at komme til os, end Interesse for hans Broders Plejesøn, og at det var Marie, der bandt ham til Huset. Min fornustige Tante underrettede sig strax om hans Rygte og Udsigter, og da de indhentede Efterretninger vare fordeelagtige, havde hun Intet mod hans Komme, og foreslog ham endog ved enhver Leilighed, saa at han snart blev en jevnlig Gjest hos os. Med den Aabenhjertighed, der i Almindelighed er denne Stand egen, betroede han mig snart, at han var forelsket i min Søster, men bad mig tillige at fortie hans Følelser, indtil han ved egen Flid havde sat sig i

Digitized by Google

Stand til at kunne forsørge en Kone. Vi bleve derved inderlige Venner, og jeg fjernede mig efterhaanden meer og meer fra Omgangen med vor Naboes Søn, som min Fader ogsaa havde taget paa sit Contor omtrent samtidig med mig, men hvis Væsen ikke behagede mig, og sluttede mig derimod til Johannes Lund, der var en Fætter til Lieutenant Lissom og en god, stille Svend, hvem Ærligheden lyste ud af Øinene. Vi vare ofte sammen, og naar Lissom forsamlede sine Kammerater til et lille lystigt Lag, savnedes aldrig Lund og jeg i deres Kreds. Hvo skulde nu, i den tause, indesluttede Kjøbmand Birner og den hypochondriske Capitain Lissom gjenkjende de livsglade, kraftige Ungersvende, de dengang vare, for hvis Planer den hele Jord næsten var for lille, og som engang satte Liv i Alt, hvad de nærmede dem. Det er sørgeligt at kaste et Blik tilbage paa sit Liv, naar man kun rundt om sig seer Ruiner og Ødelæggelse, naar man intet Spor finder af fordums Kraft og Lykke, og med hiin Romer blot kan sige: „Her stod engang Carthago." —

Det var Danmarks gyldne Tid; de danske Skibe fore med den største Sikkerhed paa alle Have, og det danske Flag beskyttede enhver Eiendom. Min Fader blev opfordret til at tage Deel i en betydelig Speculation, som lovede et rigeligt Udbytte, og efter modent Overlæg var han villig dertil, naar han maatte vælge den, der skulde føre Skibet. Dette Valg blev tilfældigviis omtalt i Nærværelse af Lissom, der nogle Dage efter bad min Fader at betroe ham Commandoen, da han var ked af at være hjemme. Efter adskillige Indvendinger valgte min Fader ham, og nu var han daglig hos os i den korte Tid, medens Skibet blev rustet lige uden for vore

Digitized by Google

Vinduer. Nu har man neppe en Idee om den travle Virksomhed, et Skibs Afreise eller Ankomst dengang foraarsagede i et Handelshuus; vi fik Alle nok at gjøre, og ikke engang Fruentimmerne vare fritagne for at tage Deel med i Arbeidet. Men den stakkels Marie forrettede sin Dont med et sørgmodigt Sind, og jeg overraskede hende ofte med Taarerne i Øinene, medens hun syede Fryndserne om de rødstribede Gardiner til Capitainens Kahyt, og naar min Fader ved Middagsbordet beregnede den sandsynlige Fordeel, han vilde have af denne Expedition, der omtrent vilde vare et Aar, og talede om den Gevinst, „vor gode Ven Lissom" formodentlig vilde drage deraf, „som vistnok vilde gjøre ham til en holden Mand," kunde hun neppe skjule sin Bevægelse; thi Sømandens Følelser vare ikke blevne en Hemmelighed for Marie, — hvorlænge bliver vel den mest uerfarne unge Pige uvidende om, at hun er elsket? — og hun gjengjeldte dem i Stilhed. I saadanne Øieblikke kunde jeg have kastet mig om hendes Hals og betroet hende, at Lissom ikke forlod os for at glemme en flygtig Tilbøielighed for den rige Kjøbmands Datter, men at han med Mod og Tillid drog ud for at kæmpe for hendes Besiddelse. Men min fornuftige Tante, hvem det vilde have smertet, hvis hendes Yndling skulde have forladt Danmark i Uvished, brød Isen, talede med min Fader om Lissoms beskedne og tause Kjærlighed og forvisede sig snart om, at han ikke vilde faae uoverstigelige Vanskeligheder at bekæmpe. Det stemmede tilfældigviis overeens med min Faders Planer, og han vidste intet Parti, der var at foretrække for den almindelig agtede og afholdte unge Søofficeer. Min Tante hvilede ikke, førend Lissom var underrettet om hans gode Stemning, og otte Dage før Briggen „de to Venner"s

Digitized by Google

Afreise til Jamaica førte Capitainen sin forlovede Brud om paa Skibet.

Der var en almindelig Jubel i vort hele Huus, og man gjorde de festlige Tilberedelser til det høitidelige Jaord, som skulde finde Sted et Par Dage efter. Hele Familien skulde forsamles, og „de med, der skulde blive Medlemmer af Familien," sagde min Tante med et betydningsfuldt Blik til mig, hvilket jeg imidlertid ikke forstod. Da kom, Aftenen før, min Barndoms Legebroder, der endnu bestandig var paa min Faders Contor, til mig, og meddeelte mig, at den kommende Dag ogsaa vilde faae nogen Betydning for mig, da en ung Dame, en Datter af en formuende Kjøbmand, der var Moitié med min Fader om Expeditionen til Jamaica, for første Gang skulde komme i vort Huus. Han havde ubemærket opsnappet en Deel af en Samtale mellem min Fader og hans Søster og deraf sammensat, at Kjøbmand Hvitte og han vare blevne enige om at gifte deres Børn sammen, for saaledes at bringe mere Overeensstemmelse og Fasthed i deres fælleds Handelsforetagender. Min Uvillie mod denne uformodede Plan tiltog ved de bittre Bemærkninger, Fortælleren ledsagede den med, og jeg var allerede forud bestemt paa at modsætte mig denne Forbindelse med Hænder og Fødder. At jeg ikke lukkede et Øie hele Natten, vil man neppe finde urimeligt; jeg udmalede mig min bestemte Brud med de ufordeelagtigste Farver, og der var vistnok ingen Lyde til, som jeg ikke tillagde hende. Endelig kom Dagen, og med den Gjesterne.

Hele Familien var forsamlet i Salen, og den evige Gratuleren fik ingen Ende. Endnu havde jeg ikke vovet mig ind; det var som om Dørgrebet meddeelte mig et

Digitized by Google

electrisk Stød, naar jeg berørte det, og i barnagtig Forlegenhed skjulte jeg mig, hvergang jeg hørte Nogen komme. Endelig maatte jeg tage Mod til mig og traadte ind som en arm Synder, der skal domfældes. Rundt om mig saae jeg bekjendte Ansigter, Onkler og Tanter og Grandtanter; det gav mig Mod til at anstille mine Observationer med større Frihed. Paa den gule Damaskes Kanapee sad en aldrende, fremmed Dame, og paa en Stol ved Siden af hende en ung Pige, hvis høie, kræppede og pudrede Frisur næsten speilede Blomsterne, der prydede den, i den ovenover hende hængende Speillampet; min Fader og Kjøbmand Hvitte stode i Samtale ved Siden af dem. Men til min store Sorg maatte jeg begynde med at tilstaae mig selv, at mit natlige Maleri ikke lignede hende. Hun var unegtelig meget smuk, det opstrøgne, pudrede Haar klædte hende uforligneligt, og den lille skjelmske Rose, som tittede ud af den omslyngede Perlesnor, lod til at være stolt af sin Plads. De brune, levende Øine saae speidende om til alle Sider og nødte mig til at slaae mine ned, da de grebe mig i at betragte hende usædvanlig stivt; en høi Pande, hvælvede Øienbryn, en kroget Næse, en lille Mund og et Smilehul i den ene Kind hørte slet ikke til det Portrait, jeg havde udkastet om Natten. Det stive, rosenrøde Corset gik ned i en lang Spids foran og omsluttede en rank Figur, de snævre Albuærmer og de broderede Silkehandsker viste en smuk Arm; under det lange, hvide Atlaskes Skjørt tittede en pæn lille Fod frem med meget spidse, høihælede Skoe, og en lillebitte Haand legede med den store Elphenbeens Vifte, der straalede af Pailletter og Guld. Jeg maatte tilstaae mig selv, at min Skjebne var ulige blidere end mangen af mine kjære Heltes, over

Digitized by Google

hvis Haand der var bestemt, ligesom over min, og hvis Hjertes Dame stod saa langt over den hæslige og fordringsfulde, paatvungne Brud. Dertil kom, at jeg endnu ikke havde gjort noget Valg, jeg kjendte intet Fruentimmer, som interesserede mig høiere end Marie og havde Ingen at sammenligne med.

Saasnart min Fader fik Øie paa mig, gav han mig et Vink og forestillede mig for Familien Hvitte. Fader og Moder betragtede mig opmærksomt. Datteren slog rødmende Øinene ned, og jeg var vistnok ikke mindre forlegen, thi jeg hørte ikke et eneste Ord af hvad vore Fædre talede sammen; da bleve vi, Gud være lovet, kaldte tilbords, og medens den lange, stive Række bevægede sig til Spisestuen, fik jeg Tid til at fatte mig og kunde slutte den, i det jeg med Anstand gav en vidtløftig Cousine af mig Armen. Min Naboerske kjendte Hvittes Familie og gav mig uopfordret al den Oplysning jeg kunde ønske. Saaledes fik jeg at vide, at Jomfru Cecilie var sytten Aar gammel, den rige Grosserers eneste og forgudede Barn, at hun var opdraget i Hamburg i en af de berømteste Opdragelsesanstalter og var meget talentfuld. Hvad kunde jeg vel ønske Mere? Jeg forsonede mig i Tankerne med min tilkommende Brud og var ikke langt fra at ønske, at jeg maatte forekomme hende lige saa vakker, som hun forekom mig. Da Skaalerne bleve drukne, og „de Nyforlovedes Held og Velgaaende" var udbragt, foreslog min Fader at drikke paa en lykkelig Reise og en snar Hjemkomst for Briggen „de to Venner", og Kjøbmand Hvitte udbragte en Toast paa en „nærmere Forening imellem Vennerne", hvilken Skaal min Fader drak med et venligt Nik til Hvitte og et Øiekast til sin tilkommende Svigerdatter. Der var altsaa ingen

Digitized by Google

Tvivl mere om, at der jo existerede en Sammensværgelse mod min Frihed, som vel paa ingen Maade stemmede overeens med mine romantiske Ideer, men som heller ikke var mig imod, dertil var Jomfru Cecilie en altfor smuk Sammensvoren, og jeg kjendte dengang endnu ikke til den mægtige Lidenskab, som er „Gudernes og Menneskenes Herre".

Der er noget meget Tiltrækkende i den Opmærksomhed, en feteret Dame (og det var Jomfru Hvitte) viser en hidtil ubemærket ung Herre, der er for tilbageholden til at stille sig i Rækken af hendes Tilbedere. Cecilie forstod at drage mig ind i Samtalen paa en Maade, som gjorde mig gjeldende og havde derved snart erhvervet sig et Slags Herredømme over mig, som ikke var mig ubehageligt, og som hun anvendte meget forsigtig. Dengang var jeg endnu for uerfaren i Verden til at kunne anstille saadanne Betragtninger, og ubekjendt med mine egne Følelser, indbildte jeg mig selv en Tid lang, at jeg var forelsket i hende. Men den Tids Cour var aldeles forskjellig fra vore Dages, og det vil derfor ikke falde Nogen besynderligt, at jeg, langtfra at tillade mig den mindste Yttring, der kunde oplyse hende om mit unge Hjertes Tilstand, nøiedes med at være hendes opmærksomste Slave.

Imidlertid var Skibets hidtil udsatte Afreise endelig bestemt til den følgende Dag, det var allerede halet igjennem Bommen og laae ude paa Rheden. Marie og jeg havde lovet Lissom at følge ham ombord, og i den milde Juniaften roede vi, ledsagede af Karen, gjennem Kanalerne og Havnen ud paa Rheden. Det travle Liv var ophørt, og Matroserne vare overalt i Færd med at spule Dækket paa Skibene, som i tætte Rækker laae udenfor de store

Digitized by Google

Pakhuse og ladede eller lossede; Færgebaadene fore frem og tilbage, ligesom Gondolerne i Venedigs Vandgader, Vimplerne flagrede fra den tætte Skov af Master i den klare, blaae Luft, og de prægtige, store Orlogsmænd skuede stolt ud over de mindre Handelsskibe, som bag denne trygge Vold before de fjerneste Have. Afskedens Bitterhed havde bundet vore Tunger, Marie og Lissom holdt hinanden trofast i Haanden og læste Hjerternes Følelser i de vaade Øine, Karen strikkede rolig paa sin Strømpe, og jeg søgte forgjeves efter Ord til mine Tanker. Saaledes nærmede vi os Briggen, som gyngede for sine Ankere paa det stolte „fortladne Hav, de Danskes Vei til Roes og Magt", og kun ventede paa sin Styrer for at flyve med udspændte Vinger til den tropiske Zone.

„Der ligger de to Venner, Marie," sagde Lissom sagte, „som skal tjene Brødet til os Begge. See hvor sikkert og tillidsfuldt Skibet vinker til mig, medens det store, røde Flag holder det hvide Kors opreist over Kahytten. Det er Tro og Kjærlighed, og her boer Haabet, min Elskede." Han trykkede hende et lille grønt Etui i Haanden, som indeholdt hans Portrait; Marie sank tilbage i hans Arme. — „Kjære Pige, vi ere ikke forladte, fordi vi en kort Tid forlade hinanden; vi staae alle i Guds Haand, og han er med os alle Dage, han vil give den Bedrøvede Trøst, han vil styrke den Modfaldne, og holde sin beskjærmende Haand over Vandreren, som gaaer over Havet. Vi sees snart, lad os da ikke forbittre os selv Gjensynets Glæder med den Bebreidelse, at vi have mistvivlet om Forsynets Retfærdighed." — Marie græd stille. „Gid jeg kunde dele din Tryghed, kjære Ludvig; jeg er som et Barn, jeg skjælver for indbildte Farer, og de virkelige kjender jeg maaskee ikke engang.

Digitized by Google

Tilgiv mig, at jeg forbittrer Dig de sidste Øieblik ved mine Taarer, jeg lover Dig, at jeg skal kæmpe med min Ængstelighed og ærligt stræbe at beseire den. — Jeg veed vel, at jeg hver Dag vil see efter Vinden og ængste mig, naar det om Aftenen seer ud til Blæst; men saa vil jeg tænke paa, at hvor Du er, bliver Naturen styret efter andre Love, og sende Dig en venlig Hilsen med den nedgaaende Sol, som daler i dine Bølger, og bede Gud tage Dig i sin Varetægt. Men i de lange, sorte Vinternætter, naar Stormen hyler gjennem de bladløse Træer i Haven og klapprer i Tougværket udenfor, — det lyder saa rædsomt, naar der ligger Skibe i Kanalen, — da er det forbi med mit Mod, og min eneste Tanke vil være ombord hos Dig paa de to Venner." — Karen tørrede sine Øine paa Strikkestrømpen; jeg troer ogsaa, at jeg græd. „Ikke alle Venner forlade Dig, kjære Marie, min og din kjæreste Ven bliver tilbage hos Dig," sagde Lissom. „Udøs din Sorg for ham, meddeel ham din Bekymring, thi Ord lette Sindet lige saa meget som Taarer. Tal ofte om mig, stol paa min gode Lykke og bed imellem en Bøn for mig. Enhver Leilighed til at lade høre fra mig, skal blive nyttet, det lover jeg Dig; lov mig da ogsaa, at Du vil vente taalmodig og ikke mistvivle, hvis Efterretningen skulde udeblive længere, end Du havde troet. Husk paa, at Maries Helbred er mit dyrebareste Klenodie; jeg overgiver det i din Varetægt, kjære Birner, og vil engang kræve det af Dig igjen. Gud velsigne Eder Begge." — Lissom lagde den grædende Marie i mine Arme, og hun slog sine Hænder om min Hals, næsten opløst af Smerte. Baaden gled sagte hen imod Briggen, og Lissom stod i Stavnen med sin Kikkert i Haanden. „Vel roet, Aarerne ind! — Der er

Digitized by Google

fremmede Damer ombord, det er Hvittes Familie, som formodentlig vil beſee Skibet. Det er ikke efter min Regning, at vi ikke uforſtyrrede ſkulle tage Afſked, men det bliver ikke muligt; vi ville da ſige hinanden Levvel her, uden beſværlige Vidner. Lev vel, Birner, min brave, kjære Ven? — Marie!“ Han trykkede hende længe og taus til ſit Bryſt, min Søſter hulkede høit og ſkjulte Anſigtet i ſit Tørklæde; da ſamlede Lisſom ſin hele Kraft, greb hendes Haand og kyſſede den kjærligt, drog Tørklædet fra hendes Øine og trykkede et langt Kys paa hendes Læber, og med de Ord: „Roe til!“ gjemte han Maries Tørklæde paa ſit Bryſt. I et Par Aaretag havde vi naaet Briggen.

Lisſom havde Ret, det var Kjøbmand Hvitte med Kone og Datter, ſom viſte flere Herrer og Damer om paa Skibet og dertil netop havde valgt dette ubeleilige Øieblik. Han blev ſtrax ſyſſelſat med de Fremmede, ſom uden Barmhjertighed begjerede Oplysning hos ham om alt Det, der var dem ubekjendt; den ſtakkels Marie, ſom havde Møie med at ſkjule ſine Taarer, agtede Ingen paa. Foruden nogle Veninder af Jomfru Hvitte, beſtod Selſkabet af to Herrer, en ung Gardeofficeer og en ſvenſk Conſul, ſom gjorde Jomfru Cecilie ſin Cour med det hans Landsmænd egne Galanteri. Den høirøſtede, lyſtige Samtale og iſær de to muntre, fremmede Herrer vare mig i høieſte Grad imod, og Overgangen fra den ſørgmodige Stemning, jeg nys havde været i, til denne ſtøiende Lyſtighed, ſaarede min bedre Følelſe. Cecilie lagde næſten ſlet ikke Mærke til mig, men underholdt ſig med de andre Herrer; kun Madam Hvitte henvendte Ordet til mig og tvang mig, imod min Villie, til at tage Deel i Samtalen.

Digitized by Google

Endelig var Skibet beſeet, og de toge Afſked. Vi fulgte dem til Trappen, hvor Officeren ſtødte mig ſaa ubehændigt tilſide, at jeg nær var gaaet overbord; Cecilie vendte ſig øieblikkelig fra ham og rakte Conſulen, der ſtod ærbødig ved Siden af hende med blottet Hoved, ſin Haand for at ſtige ned, men den unge Lieutenant vilde ſtille ſig imellem dem; da dreiede hun ſig fra dem Begge og ſteg ved min Hjelp ned i Baaden. Et mildt Blik og et ſagte Haandtryk, ſom jeg knap vovede at gjengjelde, beviſte mig, at jeg ikke var aldeles disgracieret. De to Rivaler maalte hinanden med truende Øine, Gardeofficeren med blusſende Rødme, Conſulen med ſtolt Rolighed, og da Alle vare komne i Baaden, roede de tilbage til Toldboden. Vor Afſked var nu engang forſtyrret. Sørgmodige forlode vi Briggen, og ſaalænge vi kunde ſee den, tilviſtede Maries hvide Tørklæde hende endnu den ſidſte Hilſen; ſnart ſaae vi heller ikke det mere, og den Mængde Skibe, der laae for Anker ved Toldboden, ſkjulte de to Venner for vort Blik.

3.

Den nærmere Forbindelſe mellem Hvittes og vor Familie var endnu ikke bleven omtalt; jeg var bleven indført der i Huſet og kom der temmelig ofte, Marie derimod kun ſjeldent, da hun helſt var hjemme. Den gode Karen havde flere Gange ſlaaet paa, at nu kunde man vel tænke paa at lave i Stand til mit Bryllup, og jeg havde næſten vænnet mig til at betragte Cecilie ſom min tilkommende Brud. Imidlertid følte jeg nok, at jeg

Digitized by Google

ingenlunde var meget forelsket i hende, uagtet jeg beundrede hendes Skjønhed og hendes Talenter, og naar jeg tænkte paa Lisſoms Afreiſe, indſaae jeg nok, at hans Kjærlighed til Marie var af en ganſke anden Art; desuagtet vandt Jomfru Hvitte efterhaanden et ubegribeligt Herredømme over mig. Dertil bidrog maaſkee meeſt min Skinſyge over de to beſtandige Medbeilere, Lieutenant von Berkenfeldt og Conſul Gyllenſtrøm; disſe to Herrer kom ofte til Hvittes, og der opſtod ſnart en Veddeſtrid imellem os, om hvo der ſkulde føre den ſmukke Brud hjem. Begge vare farlige Rivaler: Berkenfeldt var ſmuk, og den broderede Uniform klædte ham meget godt, han var fornem og havde Udſigt til at arve et betydeligt Gods; men han var hovmodig, brutal og meget uvidende. Gyllenſtrøm var ikke ſmuk, men aandfuld og behagelig, hans Artighed fornegtede ſig aldrig, og hans finere Opdragelſe og Dannelſe gav ham en Sikkerhed, ſom Berkenfeldt ikke kunde roſe ſig af. Den gamle Hvitte og hans Kone behandlede begge disſe Herrer langt mere fremmed end mig, uagtet de vare ældre Bekjendte, og Jomfru Cecilie omgikkes mig ofte med en Fortrolighed, der beruſede og lykſaliggjorde mig, og ſom bragte mig til at tilgive hende alle de ſmaa Tilſideſættelſer, hun undertiden gjorde ſig ſkyldig i mod mig, men ſom hun altid vidſte at gjøre godt igjen, ſaa at hendes Magt over mig næſten ſteg med hver lille Tviſt, der havde fundet Sted imellem os. Fra Lisſom havde vi flere Gange havt gode Efterretninger, og da Efteraaret var uſædvanlig mildt og uden Storme, ængſtede Marie ſig ikke mere for ham, da han nu efter vor Regning næſten maatte have naaet Jamaica.

En Deel af Vinteren var allerede forløben, da

Digitized by Google

Johannes Lund en Dag meddeelte mig, at en Mistanke, han længe i Stilhed havde næret til min Ungdoms Legekammerat, desværre var grundet, og at han havde opdaget flere Forfalskninger i de ham betroede Regnskaber, idet enkelte Tal vare udraderede og andre satte i Stedet. Han vilde øieblikkelig underrette min Fader derom for ikke ved Taushed at gjøre sig deelagtig i en saa slet Streg; først ved mange Overtalelser lykkedes det mig at berolige ham og pine det Løfte af ham, at han først vilde lade mig tale med Smidt selv derom, thi dersom det ikke oversteg mine Kræfter, vilde jeg stræbe at dække det. Synderen tilstod ligefrem at han havde bedraget min Fader, og undskyldte sig saa godt han kunde; han havde gjort Bekjendtskab med en „smuk og elskværdig" Pige, som tjente i Nyhavn hos en Betjent ved Mynten, og da hans Løn ikke forslog til at bestride de nødvendige Udgivter ved denne Connaissance, var han kommen i Gjeld; hans Creditorer havde truet ham med Retten, og i sin Nød havde han ingen anden Udvei vidst end at forandre et Par Tal i Regnskaberne, hvorved han havde tilvendt sig nogle hundrede Rigsdaler i den Tro, at dette Bedrageri skulde gaae uændset hen. Jeg lovede ham at dække dette Deficit, naar han for Fremtiden vilde bekæmpe lignende Fristelser og afbryde en Forbindelse, der kun gjorde ham ulykkelig, og som ufeilbarlig vilde skille ham ved hans Tjeneste, hvis min Fader, der var meget streng i det Capitel, fik mindste Nys derom. Men Smidt meente, at med det Sidste havde det ingen Nød, „han vilde vel vogte sig for at gjøre Væsen af en Ting, som han selv ikke kunde sige sig fri for", og nu meddeelte han mig omstændelig en lang Historie om et Kjærlighedsforhold, der før min Faders Ægteskab og endog længe

Digitized by Google

efter skulde have fundet Sted imellem ham og Karen. Jeg fæstede naturligviis ingen Lid til dette Eventyr og forpligtede Fortælleren til at beholde saadanne Historier for sig selv; men Johannes Lund, hvem jeg meddeelte denne Samtale, var af den Mening, at Smidt, ihvorvel han var en Døgenicht, som seent eller tidligt vilde komme galt fra det, dog maaskee heri ikke kunde have Uret; han for sin Deel troede ikke Karen altfor godt, og der skete jevnlig hemmelige Udbetalinger til hende, som regelmæssig fandt Sted og ikke bleve noterede i Hovedbogen, men paa en speciel Conto, og disse tydede paa et eller andet lyssky Forhold, hvori han dog meente at hun mere spillede en Medviders end en Hovedpersons Rolle. Jeg vil ikke negte, at den sindige Johannes Lunds Bemærkning slog Rod hos mig, og at jeg ikke betragtede min Fader uden med en Mistanke, som svækkede min Ærbødighed for ham.

Min Tante meddeelte mig endelig hen ad Foraaret, at det var min Faders Plan at gifte mig med Jomfru Hvitte; hun udbredte sig over den Tilvext, Husets Masse engang i Tiden vilde faae derved og var uudtømmelig i Lovtaler over Cecilies Skjønhed og Talenter. Forældrene vare ikke mindre tilfredse med Partiet, og Cecilie selv havde erklæret, at hun foretrak mig for de to frygtede Rivaler; „thi hun er en fornuftig Pige," tilføiede min Tante, „hun indseer nok, at en forgjeldet Gardeofficeer ingen Lykke er, og hvad Svensken angaaer, da er det dog en egen Sag at give sig af med disse Udlændinger." Ihvorvel det Fortrin, den smukke Cecilie gav mig, smigrede mig, kunde jeg dog ikke undlade at misbillige den Beregning, det var baseret paa, som slet ikke stemmede med min Idee om Kjærlighed; men jeg trøstede

Digitized by Google

mig snart herover og tilskrev min Tante denne Fortolkning, som jeg slet ikke syntes at læse i Cecilies smukke Øine, der ofte hvilede paa mig med et rørende Udtryk af Velvillie. Jeg var dengang ung, kjære Læser, var velvoxen, og ikke hæslig, mit Udvortes var meget soigneret, og min Fader, som nok kunde lide, at hans Søn ikke stod tilbage for nogen anden Kjøbmands Søn, forskrev det fineste nederlandske Klæde og de bedste brabantske Kniplinger til mig. Jeg syntes heller ikke ilde om mig selv, naar jeg traadte frem i min brune Kjole med lange Skjøder, Knæbeenklæder med Spænder, Silkestrømper og glimrende Spænder i de meget spidse og flade Sko; min Vest stod saa meget aaben, at et Kniplings Kalvekryds med en Diamantnaal ikke blev skjult, mit Haar var kort afskaaret og puddret, kun paa Baghovedet var det langt og endte i en Pidsk, som dengang begyndte at blive kortere og kortere; den lille Kat, Kniplings-Manskjetterne og to Staaluhrkjæder ud af Lommerne, gjorde mig til en tout-à-fait Kavalleer, og min friske Ansigtsfarve klædte mig ingenlunde ilde.

Saaledes ilede jeg en Søndag Formiddag til Hvittes for at udbede mig Tilladelse til at ledsage Familien paa en Concert, som skulde gives om Aftenen, en stor Sjeldenhed paa den Tid. Ved min Indtrædelse blev jeg behagelig overrasket ved at finde Cecilie alene i Stuen, sysselsat med at ordne det lille Kaffebord, som stod foran Kanapeen. I hendes Dragt var foregaaet en Hovedrevolution, den høie Frisur og Pudderet vare forsvundne, de brune Lokker bølgede utvungne ned over Halsen, kun holdte sammen om Hovedet af et lyserødt Silkebaand, det stive, lange Corset havde givet Plads for en nedringet Kjole med kort Liv, som ikke skjulte den smukke Hals, et lyse-

Digitized by Google

rødt Livbaand omgav den ranke Taille, og den lange Kjole skjulte ganske Fødderne og gav hende et vestalsk og helligt Udseende. Albuærmerne gik ikke mere neden for Albuen, og en Snor af store, gule Perler var spændt rundt om Halsen. Jeg blev staaende, tabt i Beskuelsen, mit Hjerte bankede heftigt, og jeg var nær gaaet fra Sands og Samling ved dette Syn.

Cecilie kom mig venlig imøde og gottede sig over min Forvirring; den var den største Compliment jeg kunde gjøre hendes Toilet, som paa eengang var simpelt, huusligt og meget elegant. „De seer saa fremmed paa mig, Herr Birner, som om De ikke vil kjendes ved gamle Venner," sagde hun; „det er virkelig mig, kom kun nærmere. Jeg havde ikke troet, at en stakkels Kjole kunde gjøre saa stor Forandring, De seer jo paa mig, som om De havde truffet mig forklædt." — „Nei, Jomfru Hvitte, jeg seer paa Dem, som om jeg første Gang traf Dem uden Forklædning. Det er første Gang, jeg seer en naturlig Dragt. Det lyserøde Baand giver Deres Haar et Fald, som ingen Frisur kan sammenlignes med, og den simple Kjole skjuler ikke under en groteſk Form det Ætheriske, Sylpheagtige i Deres Figur. Langt fra at miskjende Dem, vil jeg snarere sige, at jeg nu først kjender Dem." — Cecilie smilede tilfreds: „Og desuagtet maae De uden for Huset finde Dem i at see mig groteſk, som De behager at kalde det. Denne Dragt er kun for mit Hjem. Jeg er altfor bange for at gjøre Opsigt, til at ville være den Første, der viser sig i en saa forandret Skikkelse. Det vil være en Grund mere for mig til at blive hjemme, thi nu ville mine forrige Klæder forekomme mig endog hæslige, efter at De har fældet en saadan Dom over dem." Jeg røgtede mit Ærinde og

Digitized by Google

anvendte al mulig Overtalelse for at sætte min Plan igjennem, men Cecilie forblev ubevægelig. „Idag ikke, Birner; kald det Barnagtighed, men idag vil det være mig imod at tage ud og det endog saa Meget, at jeg hellere vil sige Dem Nei, som jeg dog saa nødigt gjør." Forgjeves forestillede jeg hende, at en udmærket, fremmed Kunstner lod sig høre, Concerten vilde blive meget smuk og meget besøgt; Cecilie forblev ved sin Vægring. „Nei, nei! Frist mig ikke," sagde hun, idet hun rystede det nydelige, lokkede Hoved, „idag har jeg bestemt at blive hjemme; men De skal gaae derhen, og af Dem vil jeg høre Beskrivelsen over den, som da vil glæde mig lige saa meget som Concerten selv." — „Det er grusomt af Dem, Jomfru Hvitte, at afslaae den eneste Bøn, jeg har gjort Dem." — „Jeg haaber, De snart vil sætte mig paa Prøve ved en ny Bøn, De skal da neppe have nogen Grund til at klage over min Haardhed. Fy skam Dem, at kalde mig grusom." — „O, dersom jeg turde vove en Bøn til Dem, Jomfru Cecilie, dersom De vilde høre mig uden at vredes." — „Jeg forstaaer Dem ikke, Herr Birner; De taler saa høitideligt, at De gjør mig ganske bange." — Cecilie støttede Hovedet imod Haanden og legede med sit Perlehalsbaand; det var som om mit Hjerte skulde snøres sammen i dette Øieblik, ogsaa Cecilie deelte min Forlegenhed. „Ja, jeg har endnu en Bøn til Dem, Cecilie, en alvorlig, høitidelig Bøn; vil De virkelig ikke forskyde den Bedende, naar han lægger sit eneste Ønske for Deres Fødder? — De tier. — Var Deres Hjerte ikke af en anden Mening end Deres Mund, da De lovede mig at høre min Bøn med Mildhed?" — Jeg greb hendes Haand og kyssede den; i dette Øieblik gik Døren op, Cecilie foer i Veiret, og ved denne hurtige

Digitized by Google

Bevægelse sprang Traaden paa Halsbaandet, og Perlerne trillede hen ad Gulvet.

Madam Hvitte traadte ind med Lieutenant Berkenfeldt, som gled paa de rullende Perler og var nær ved at falde; han udstødte en drøi Ed, og jeg forbandede i mit Hjerte hans utidige Mellemkomst. Ogsaa Madam Hvitte lod til at være misfornøiet dermed. „Seer De, Herr von Berkenfeldt, De havde gjort bedre i at blive ude hos mig.“ — „Det havde jeg formodentlig ogsaa gjort,“ svarede han, „dersom jeg havde havt mindste Anelse om, at Deres Jomfru Datter havde sikkret sin Tête-à-Tête ved Fodangler. Guds Død! Jeg havde nær lagt mig, lige saa lang jeg er. Det er Fanden tage mig en egen Maade at faae mig til at knæle paa.“ — Blodet steg mig fra Hjertet til Hovedet. „Det har vistnok langtfra været Jomfru Hvittes Hensigt at kaste Perler for Dem, Herr Lieutenant,“ udbrød jeg med Heftighed, og vi geraadede i en Ordstrid, som Cecilie havde Møie med at standse, idet hun bebreidede os vor Mangel paa Ridderlighed, da vi lode hendes Perler ligge paa Gulvet. Som to tirrede Bjørne lagde vi os i nogen Afstand fra hinanden ned paa alle Fire og sendte bistre Øiekast over Perlerne, som vi mosommeligen pillede op. Under dette Arbeide traadte Consul Gyllenstrøm ind i Stuen. „Jomfru Hvitte har som sædvanlig alle Herrerne for sine Fødder,“ sagde den galante Svensker; „min onde Stjerne har ført mig for silde herhen til at kunne vise min Iver i Deres Tjeneste, til mig er der kun blevet Ruiner tilbage, men disse Ruiner vil jeg ikke bytte for Dronning Cleopatras berømte Perle.“ Med disse Ord tog han en knust Perle op af Gulvet og gjemte den. „Bruushoved!“ hviskede Cecilie, da jeg rakte hende min

Digitized by Google

Fangst, „ingen Feide for min Skyld, det frabeder jeg mig;“ og et venligt Øiekast af hende forsonede mig med min hovmodige Modstander, som imidlertid pustende reiste sig op fra Gulvet med nogle faa opsamlede Perler. „Tjenesten er paa min Ære haard,“ udbrød han, „det var en Fandens Extratour. Det synger, Djævelen annamme mig, i mine Knæe. Derfor skylder De mig en Belønning, min Jomfru, og dertil beder jeg Dem udvælge den Perle, der har været Deres Hjerte nærmest, den skal figurere i min Uhrkjæde og forduukle alle mine andre Berlokker.“ — „En Arbeider er sin Løn værd, Herr von Berkenfeldt,“ svarede Cecile, „og Beskedenhed bør belønnes, det er en Dyd, som Damerne vide at sætte Priis paa. De vil altsaa finde det ganske rimeligt, at De Intet faaer, da De kun har samlet en meget ringe Part; denne Perle derimod beder jeg Herr Birner ikke at forsmaae.“ Hun rakte mig en Perle, som jeg modtog med et varmt Kys paa hendes lille, hvide Haand. Gyllenstrøm sagde hende en Compliment for hendes strenge Retfærdighed, men Berkenfeldt vendte sig med indædt Harme fra os. Vi toge Plads om Kaffebordet, og Samtalen dreiede sig snart om Dagens Nyheder.

Min Seier over min Modstander var altsaa vis, og jeg nød den med en uendelig Henrykkelse, som tiltog ved Synet af Lieutenantens Mismod. Men den snilde Svensker var endnu tilbage, og jeg følte, at han var en langt farligere Rival. Dog, min Tante havde jo sagt, at Cecilie hældede stærkt til min Side, og det Tegn paa hendes Godhed, jeg nylig havde modtaget, var mig et sikkert Beviis derpaa. Madam Hvitte nævnede i Samtalens Gang Concerten og spurgte mig, om jeg skulde høre den. Jeg svarede nei. „Det skal han neppe,“ ud-

Digitized by Google

brød Berkenfeldt, „thi alle Billetter ere udsolgte, og ikke engang Gens comme il faut kunne faae een; jeg har havt min Tjener derhenne, men det var desværre forgjeves.“ Jeg smilte over Lieutenantens arrige Bemærkning, han kunde ikke mere bringe mig i Harnisk. — „Det gjelder at være om sig i Tide,“ sagde Consulen; „det er sandt, à propos om Concerten, det falder mig just ind, at der ikke bliver Noget af den omtalte Høitidelighed, som Damerne havde tillagt mig at ledsage Dem til iaften.“ Jeg saae paa Cecilie, hun rødmede. — „Jeg har bestemt at blive hjemme iaften og kunde dog ikke have benyttet Deres Godhed,“ svarede hun. — „Aa, det er Skade,“ sagde Madam Hvitte, „det havde jeg glædet mig saa meget til.“ — „Jeg har derimod en anden Plan, som jeg vil tage mig den Frihed at foreslaae Dem,“ vedblev Gyllenstrøm; „jeg er kun bange for, at den skal staae i Opposition til Mamsellens Beslutning at unddrage Publicum den Fornøielse at see hende. Den angaaer Concerten iaften, som jeg har været saa lykkelig at faae Billetter til; det gjør mig kun ondt, at jeg ikke har saa mange, at jeg kan offerere Herr von Berkenfeldt at være med af Partiet, det vilde vistnok forhøie den Jouissance, jeg venter deraf.“ Cecilie rystede alvorlig paa Hovedet. „Jeg takker Dem ret meget, Herr Gyllenstrøm, men jeg vil dog foretrække at dele Skjebne med dem, som ikke ere paa Concerten iaften.“ — „Saa har De sgu en Anledning til at tænke paa mig, som jeg haaber, De benytter,“ sagde Berkenfeldt. „Det er paa min Ære tungt, at en Kavalleer comme il faut ikke engang kan faae den kurvede Concert at see.“ — „Apollo hevner sig, Herr Lieutenant,“ svarede Gyllenstrøm, „fordi De er døv

Digitized by Google

for hans Kunst. Synet er ikke den Sands, hvormed han vil tilbedes." —

Jeg tænkte den hele Dag kun paa Cecilie, og vel hundrede Gange tog jeg min Perle frem og betragtede den med Henrykkelse. Hvor gjerne havde jeg ikke tilbragt Aftenen paa mit Værelse med mine egne Tanker, men Skjebnen havde bestemt det anderledes. Den fremmede Kunstner, hvem min Fader havde havt Leilighed til at vise nogle Tjenester, havde sendt os Billetter, min Tante og Marie havde Lyst til at bivaane en Fornøielse, der saa sjeldent blev dem budet, og min Fader befalede mig at ledsage dem.

Salen var allerede temmelig fuld, og vi fik Plads bagved, i en af de sidste Rækker. Concerten begyndte, ligesom vi kom, og paa Tonernes vuggende Bølger lulledes mine Tanker i behagelige Drømme. Jeg var omtrent i samme Tilstand som de østerlandske Theriakier, der efter Nydelsen af det bedøvende Opium synke hen i en total Forglemmelse af sig selv og kun leve i de lykkeligste Phantasier. Den første Afdeling var forbi, Publicum begyndte at see sig om og betragte hverandre. Da opdagede jeg noget foran mig Consul Gyllenstrøm i en Samtale med nogle Damer; det gjorde mig opmærksom, og da Rækkerne efterhaanden skiltes ad, kjendte jeg Cecilie med hendes Moder og en Veninde. Gyllenstrøm og Cecilie henvendte bestandig Talen til hinanden og syntes meget oprømte: hendes nye Frisur var en Gjenstand for de nærmeste Herrers og Damers Jagttagelser. Skinsygens Furier overfaldt mig: altsaa var hun her dog, altsaa viste hun sig dog for Verden i den yndige Dragt, som jeg ønskede, hun kun vilde bære for mig alene, og Det, der ikke blev tilstaaet mig, da jeg med Hjertet paa Læberne

Digitized by Google

bad hende derom, det var lykkedes den snedige Svensker. Hvor hadede jeg ikke i dette Øieblik den hele Nation, som har et saa stort Forspring for os i udvortes Politur! Jeg stak Haanden i Lommen, for at overbevise mig om, at det Hele ikke var nogen Drøm, og at jeg virkelig havde faaet Perlen af hende. Hun havde ikke seet mig. Jeg arbeidede mig nærmere og sluttede af deres Samtale, at det ikke havde kostet Gyllenstrøm megen Umage at overtale hende; da kunde jeg ikke dye mig længere. Med et voldsomt Skridt traadte jeg frem, og stod med Eet ved Siden af Damerne. Cecilie blev blussende rød og gjengjeldte knap min Hilsen, men hun havde strax fattet sig, thi Fruentimmerne gjenvinde deres Fatning, inden det første Øieblik er forbi, vi derimod ere i første Øieblik forvirrede og gjenvinde først vor Fatning i det andet eller tredie, men saa beholde vi den som oftest, hvorimod det andet Kjøn, der strax var saa besluttet, gjennemgaaer nok en Forvirringsparoxysme, som i Almindelighed berøver det Frugterne af den første Seier.

„Vi ere Begge blevne vor Beslutning utroe," sagde Cecilie med sin bløde, klangfulde Stemme. — „Jeg ikke, Jomfru Hvitte," svarede jeg, „fra min Side er der ingen Utroskab viist. Vi ere maaskee endog Begge blevne vor Beslutning troe, thi jeg formoder, at De, da De gav mig Afslag, allerede havde bestemt at tage herhen i et bedre Selskab." — „Har Du sagt Nei til Herr Birner, mit Barn?" sagde Madam Hvitte; „det er heller ikke rigtigt." — Cecilie saae bønligt til mig, men Skinsygens Dæmon havde ganske betaget mig, og det var mig en Trøst at fortsætte Samtalen, som blev meer og meer piinlig for hende. Endelig blandede Gyllenstrøm sig deri og forsvarede sine Damers Frihed til at vælge hvem de

Digitized by Google

vilde til at ledsage dem. „Uden denne kostelige Frihed vilde jeg i dette Øieblik ikke være saa lykkelig at være deres Ridder," tilføiede han og vilde give Samtalen en spøgende Vending; men dertil var jeg ikke oplagt, og da han fra Gulvet tog en lille grøn Sløife op, som var tabt af Damernes Pynt og duttede Cecilie paa, at det var hendes Farve, „som han vilde bære til Tegn paa, at han traadte i Skranken for hende mod enhver forvoven Modstander," tabte jeg Taalmodigheden og udbrød: „Da kjender De kun slet Jomfru Hvittes Farve, Herr Consul; den er ikke grøn som Haabet, ikke heller blaa som Bestandigheden, men guul." — Cecilie blegnede. „Den er grøn som Haabet, og jeg tillader Dem at bære den, Herr Gyllenstrøm," sagde hun saa sagte, at det blot kunde høres af ham og mig. — „Da vi altsaa Hver har sin Farve, saa haaber jeg, at vi ikke skulle komme i Strid derom," sagde Consulen med et zirligt Buk, idet han gjemte Sløifen, „i det Mindste ikke i Damernes Nærværelse." — Det kogte i mig, og jeg var lige ved at svare ham, da Cecilie i det samme udbrød: „Her er saa varmt, det er næsten ikke til at udholde; hvem vil være saa artig at hente mig et Glas Vand?" Jeg stod yderst og gik.

I Forsalen stødte jeg paa Lieutenant Berkenfeldt, som hoverede over at have faaet en Indgangsbillet. Jeg gik ham forbi uden at ændse ham, men han fik Øie paa mig. „Jh, see den troe Hyrde," raabte han efter mig, „Ridderen af Perlen!" — Den fordømte Perle! hviskede jeg ved mig selv, og uden at være mig tydelig bevidst, hvad jeg gjorde, kastede jeg den i Glasset og trængte mig igjennem Sværmen til Cecilie. I det Øieblik jeg rakte hende det, fortrød jeg min Ubesindighed,

Digitized by Google

hun saae saa mildt og venligt til mig. „Drik ikke for hurtigt, om jeg tør raade," sagde Gyllenstrøm, „koldt Vand er en giftig Drik, naar man er varm, og Fordærvelsen lurer paa Bunden." — „Denne Gang er det kun Utaknemmeligheden, der lurer paa Bunden," svarede Cecilie, blussende af Vrede, da hun opdagede sin Perle i Glassæt, „men den skal ikke forgifte mig." Med disse Ord holdt hun den et Øieblik mellem Fingrene, idet hun betragtede mig stivt og knuste den derpaa til Støv med et eneste Tryk. Jeg sneg mig tilbage til min Plads, misfornøiet med mig selv og hele Verden, og under den anden Afdeling vare mine kjære Phantasier forsvundne, og jeg befandt mig i den samme afskyelige Tilstand, som Opiumsspiseren efter at Rusen er ophørt, og han pines af Angerens og Fortvivlelsens qvælende Furier.

4.

Den næste Morgen var Smidt forsvunden; han havde skaffet sit Tøi ubemærket bort, og Ingen vidste, hvor han var bleven af. Dog løstes Gaaden, da en Kjøbmand fra Helsingør presenterede min Fader nogle falske Vexler, som den Forsvundne havde udstædt til et Beløb af flere tusinde Rigsdaler. Det hele Huus kom i Oprør, min Fader var rasende forbittret og svor paa at han vilde have ham hængt, Fruentimmerne græd og søgte at formilde ham. Alle Contorbetjentene bleve sendte ud for at opspørge ham, men forgjeves; Lund og jeg fik imidlertid nok at gjøre paa Contoret, og den hele Dag gik hen, uden at det var mig muligt at faae et Øiebliks

Digitized by Google

Frihed til at tænke paa mig selv. Det samme var Tilfældet næste Dag, og jeg kom ikke ud af Huset. Consul Gyllenstrøm og Cecilie tænkte jeg ofte paa, men jeg var desværre altfor overbeviist om, at hun havde opofret mig for den smidige Svensker; Overgangen fra den lykkalige Søndag Formiddag til den ulykkalige Søndag Aften var altfor skarp, til at den ikke skulde have opfyldt mig med en hidtil ukjendt Bitterhed.

Onsdag Morgen kom Karen til mig. Efter nogle indledende Bemærkninger om Forsonlighed og gode Gjerninger, fortalte hun mig, at Smidt havde været her i Huset om Natten; han var krøben over Havemuren ind i den lille Hønsegaard, — Karen beboede allerede dengang det samme Værelse, hvor hun endnu vegeterer, — og havde banket paa hendes Vindue. Hun forfærdedes ved at see ham, saa vild og forstyrret saae han ud; i to Dage havde han vanket om paa Amager og var nær ved at døe af Sult. Den medlidende Karen vederqvægede ham med Mad og Drikke, som han med den største Graadighed slugte i sig, uden dog at slippe den Pistol, han havde i Haanden, „thi han var fast besluttet paa at forsvare sig til det Yderste og vilde hellere falde som en Morder for sin egen Haand, end døe i Galgen eller i Slaveriet.“ Han var kommen for at bede Karen skaffe ham en Samtale med mig, han vilde vente mig næste Aften Klokken Syv ved den nye Kirkegaard. Det var hans Beslutning at flygte herfra med en nordamerikansk Skipper for at blive et skikkeligt Menneske i en ny Verdensdeel, men Skibet blev opholdt for Modvind, og dersom min Fader imidlertid lod ham efterspore ved Politiet, turde Skipperen ikke tage ham med. Hans Tøi var allerede ombord, men selv havde han intet sikkert Sted,

Digitized by Google

hvor han kunde skjule sig, han vankede om som Cain og skjælvede, hvergang han langt borte opdagede et Menneske. „De skulde blot have seet ham, Herr Charles," sluttede Karen denne sørgelige Beretning, „hvordan han græd og vred sine Hænder, det stakkels Menneske, saa havde De vistnok ikke slaaet Haanden af ham. Herre Gud, det er jo dog egentlig en god Gjerning at redde en Sjæl fra Fortvivlelse."

Jeg lovede Karen at gjøre for ham, hvad der stod i min Magt, kun indsaae jeg ikke, hvor jeg skulde anbringe ham. Efter nogen Betænkning meddeelte hun mig, at hun kjendte en Familie i Nyhavn, hvis Pige Smidt havde været Kjæreste med. „Det stakkels Barn kom galt afsted og er nu kommen ud paa Stiftelsen. Det er gode Folk, som maaskee nok ville huse ham et Par Dage; de have just et Tagkammer tilovers, og da den nye Pige ikke kjender ham, kan han jo gjelde for en Slægtning af Familien. Deres Fader faaer dog aldrig sine Penge igjen, og naar den første Hede er gaaet over, vil det fortryde ham, hvis han havde gjort ham ulykkelig for Livstid. Jeg skal tale med Folkene, de gjøre nok Noget for min Skyld, og der falder Deres Fader mindst paa at søge ham." Da jeg deelte Karens Anskuelse af min Faders Tænkemaade, men kjendte hans ubøielige Strenghed i hans første Iver, bifaldt jeg hendes Plan og lovede hende min Bistand. En Time efter saae jeg Karen vandre ned ad Gaden med sin Kysehat paa, indsvøbt i en sort Atlasses Saloppe, som kun gik til Hoften og ikke bedækkede det blommede Sirtses Skjørt. Saa hurtig, som de høie vaklende Hæle tillode hende det, tog hun Veien til Nyhavn.

Det var en mørk, regnfuld Aften, da jeg, indhyllet

Digitized by Google

i min Kappe, ilede ud af Nørreport, for at begive mig til det aftalte Stevnemøde. Nu ere Forstæderne saa godt som Eet med Byen, men dengang var en Aftenvandring uden for Volden noget ganske Usædvanligt, og de lange, øde og ubeboede Strækninger havde et uhyggeligt Udseende, som det kulsorte Mørke, der begyndte lige uden for Ravelinen, forhøiede, i Stedet for at skjule. Klokken var endnu ikke Syv, men Vejen var tom og forladt, ikke engang en Vogns fjerne Rullen oplivede den døde Stilhed. Det sidste Lys i et af de enkeltliggende, adspredte Huse var forsvundet, og jeg havde naaet Gjerdet, som skilte den nye Kirkegaard fra Veien. Den pyntelige hvide Muur, som nu indhegner den venlige Have, existerede dengang endnu ikke, den største Deel af den nuværende Assistentskirkegaard var en udyrket Mark, der strakte sig som en Ørken hen imod Frederiksberg, og kun enkelte Monumenter smykkede den Deel, som senere blev kaldet den gamle Kirkegaard og som var tæt bevoxet med store Træer. Jeg standsede og lyttede, men bestandig samme Taushed, intet Spor til noget levende Væsen foruden mig hørtes, saa langt mine Sandser kunde række. Med Ryggen mod et Træ og Kappen for Ansigtet, for at afholde den tætte Regn, besluttede jeg at vente Smidt omtrent midt for Kirkegaarden.

Det er en ubehagelig Følelse at vente, og Intet bidrager saa meget hertil, som de aldeles lokale Omstændigheder. Den øde, mørke Kirkegaard var vistnok ikke skikket til at give mine Tanker en glad Retning, de vendte bestandig tilbage til Hvittes Huus, hvor den lykkelige Gyllenstrøm maaskee i dette Øieblik sad hos Cecilie og triumpherede over sin ydmygede Medbeiler; men Erindringen om hendes tidligere Venlighed imod mig og om

Digitized by Google

det bebreidende Blik, hvormed hun havde knust min stakkels Perle, den forsmaaede Gave, som jeg saa uskaansomt havde givet hende tilbage, formildede min Harme og stemte mig til Veemod. Ja, jeg vilde angerfuld vende tilbage, og ligesom jeg fortrød min Adfærd, vilde jeg ogsaa gjøre det første Skridt til Forsoning. Det dybe Suk, hvormed jeg beseglede denne Beslutning, havde nær forfærdet mig og vakte mig af mine Betragtninger. Klokken var slaaet Syv, men endnu lod Smidt sig ikke see. Et lille Lys skinnede langt borte, men det kom ikke nærmere; det var maaskee dog ham, som ventede paa et Signal. Jeg rømmede mig flere Gange, endelig raabte jeg halvhøit; Lyset forsvandt øieblikkelig, men jeg fik intet Svar. Den lange Venten begyndte at blive mig ubehagelig, jeg gik frem og tilbage for at stille min egen Utaalmodighed; Klokken maatte snart være halv Otte, og længer end et Qvarteer vilde jeg ikke vente. Regnen, som for et Øieblik havde standset, begyndte med forøget Kraft, det lille Lys kom atter tilsyne, og en ubyggelig Puslen lod sig høre. Jeg anstrengte forgjeves mine Sandser for at gjennemtrænge Mørket og Støien af den nedstrømmende Regn, da en Lyd nærmere ved mig uvilkaarlig bragte Blodet til at standse i mine Aarer. Det var en iisnende Klappren, som naar den voldsomste Feberkulde bringer Tænderne til at dandse. Forfærdet sprang jeg ud paa Veien og hviskede halvhøit: „Hvem der?"

„Er det Dig, Charles?" svarede en afmægtig Stemme mig; „jeg har længe holdt Øie med Dig, men turde ikke gaae frem af mit Skjul. Jeg frygtede for, at din Fader skulde have sendt Folk her ud for at gribe mig." Det var min Ungdoms Legebroder; Haaret hang ham om

Digitized by Google

Ørene og drev af Vand, Tænderne klapprede i Munden paa ham, og han maatte holde sig ved et Træ for ikke at segne omkuld. Med et Par Ord havde jeg underrettet ham om Sagernes Tilstand: fra Politiets Side havde han endnu Intet at befrygte, men selv lod min Fader ham rigtignok efterspøge overalt, han maatte derfor holde sig skjult, indtil Skibet var seilfærdigt; Myntassistent Hermann i Nyhavn var villig til at tage imod ham paa Karens Forbøn, og der kunde han i Morgen tidlig henvende sig, for i Nat maatte han søge Logis i et af de simple Værtshuse paa Broen. Dersom der fattedes ham Penge, vilde jeg forsyne ham dermed, Pas skulde jeg ogsaa skaffe ham, men Alt paa den Betingelse, at han forlod Danmark og i et fremmed Land blev et skikkeligt Menneske. Han lovede Alt, hvad jeg forlangte, og havde nær qvalt mig i sit Glædesudbrud; den hele Sum, som han havde bedraget min Fader for, var 3000 Rigsdaler, som han foregav at have spillet bort i Lotteriet. „Saa skal Fanden holde Vagt her længer," sagde Smidt, hvem Glæden over den uventede Forandring i hans Skjebne næsten havde gjort ellevild, „jeg har længe nok staaet og seet mig blind paa den forbandede Lygte." Jeg vendte mig om. Lyset paa Kirkegaarden skinnede endnu, og den sagte Puslen var tydelig, da vi havde ophørt at tale. „Hvad kunne de bestille saa silde der?" spurgte jeg. — „Hvad kommer det os ved," svarede min Ledsager; „det er formodentlig Graverkarlene, som grave en Grav til imorgen eller lukke over En, der er puttet derned idag. Kom nu og lad os gaae." Han begyndte at fløite en Melodi og slog Vandet af sin Hat, som om slet Intet var paafærde; men ved den første Lyd slukkedes Lyset. „Kom nu og lad os gaae," sagde han, „bryd

Digitized by Google

Dig ikke om, hvad her foregaaer; det kommer jo ikke os ved, lad de Døde skjøtte dem selv. Jeg er ikke meget langt fra at krepere af Kulde og har ikke Lyst til at lægge mine Been her."

Vi gik hen imod Nørrebro. „Du er noget ordknap iaften," sagde den Letsindige efter en kort Taushed. „Er det den Kurv, Du har faaet, der sætter Dig Fluer i Hovedet." — „En Kurv! Jeg?" — „Nu, saa godt som. Du troer vel, at fordi jeg privatiserer paa Landet i disse Dage, hører jeg intet Nyt? Jeg mødte Hvittes Karl ude paa Frederiksberg idag, og han fortalte mig den store Nyheb, at en svensk Minister har friet til Jomfruen og faaet hende. Saadan gaaer det, min Ven, naar man ikke bruger Tiden." Og nu vedblev han at fortsætte Talen, medens jeg bedrøvet gik ved Siden af ham; men hvert Ord var mig et Dolkestød i Hjertet, og min letsindige Ledsagers uforskammede Fortrolighed blev mig næsten utaalelig. Da standsede han pludselig udenfor et lille, lavt Huus. „Her bliver jeg inat. Naar seer jeg Dig?" — „Her? i dette Hul? Giv Dig dog ikke i slettere Selskab, end Du har nødig." — „Hm! Jeg er ikke bange for at blive fordærvet," svarede han. „Inat sover jeg som en Steen, thi jeg har døiet Ondt som en Hund, og imorgen flytter jeg til Nyhavn. Jeg kjender lidt til Folkene her, men om Dagen er her intet blivende Sted for mig, og nu har jeg ikke Lyst til at lede længe efter en Seng. God Nat." Han vendte sig fra mig for at gaae ind i Huset; men i det Samme seirede en Rest af bedre Følelse hos ham, han greb min Haand, og i hjertelige Udtryk takkede han mig „for min Godhed mod en Utaknemmelig, som ikke var værdig til

Digitized by Google

at løse mine Skobaand" og bad mig ikke at forlade ham, førend Øresund skyllede mellem ham og Slaveriet.

Bedøvet og mismodig ilede jeg hjem. Cecilie var tabt for mig, det indsaae jeg. „Hun har forraadt Dig, hun har aldrig elsket Dig," sagde jeg ved mig selv. „Nu vel! Saa vil jeg ogsaa glemme hende".

Flere Dage forløb, og Smidt, som var og blev forsvunden, boede imidlertid hos Myntassistenten i Nyhavn. Endelig var Skibet færdigt og skulde Dagen efter gaae under Seil; jeg tog et Pas under et andet Navn og efter et Signalement, som til Nød kunde gjelde for Smidts og puttede de nødvendige Penge til mig, for at lade Karen bringe ham begge Dele. Da kom hun aandeløs styrtende ind og fortalte mig, at et nyt Uveir trak op, der ufeilbarlig vilde naae ham. Kjøbmand Hvitte havde været hos min Fader og underrettet ham om, at en af vore Contorbetjente havde skrevet den svenske Consuls Navn efter og derved tilvendt sig en betydelig Deel Penge. Han maatte strax forfølges med Politiet og overleveres til Retten. Der var ingen Tvivl om, at det jo var Smidt, der ogsaa havde begaaet denne Kjeltringstreg, han var altsaa moden nok til Galgen; men Gyllenstrøm skulde ikke anden Gang feire over mig, og jeg besluttede at skaffe ham bort, det koste, hvad det vilde. For Synderen selv havde jeg ikke mindste Interesse mere, jeg indsaae tydeligt, at han var gaaet frem efter en overlagt Plan, og at Minen kun var sprungen for tidligt og saaledes havde sprængt ham med.

Jeg gik til Nyhavn og søgte Huset op; det var en af de sidste Bygninger paa Charlottenborgsiden. Paa min Forespørgsel efter Myntassistentens Slægtning, førte Pigen mig ind i Dagligstuen. En venlig gammel Mand

Digitized by Google

i Slaabrok modtog mig, og forestillede mig for sin Kone og sin Datter; det var Myntassistent Hermann. Hvor levende staaer ikke dette første, tilsyneladende tilfældige Besøg, som siden skulde have en saa mægtig Indvirkning paa mit hele Liv, for min Sjæl, endnu efter saa mange og saa bittre Aars Forløb! Jeg synes endnu at see for mine Øine den mørke Stue med de simple, gammeldags Meubler, de tætte Gardiner, som holdt Dagslyset ude, den magelige Sopha, i hvilken Herren i Huset og jeg snart vare fordybede i en politisk Samtale, den snurrende Rok, som Huusmoderen spandt paa og hvis muntre Mumlen ledsagede vor Tale, som Madam Hermann af og til bifaldt ved et venligt Blik, og fremfor Alt den gamle Hjørnestol, hvori Datteren sad og syede, en lyshaaret ung Pige, af hvis klare, mørkeblaae Øine der fremlyste den inderligste Godhed.

Jeg maatte endelig tænke paa at røgte mit Ærinde og spurgte efter Smidt. „Viis Herren op til den Mosjø Person, Helene; De undskylder, at jeg ikke gaaer med, jeg er træt, og Mutter er heller ikke meget flink tilbeens.“ Datteren reiste sig, han kunde ikke have givet mig et mere velkomment Følgeskab. Vi stege øverst op i Huset under en ligegyldig Samtale; jeg hørte næsten ikke, hvad hun sagde, medens mit Øre med Begjerlighed drak Stemmens velgjørende Klang. Allerede paa Trappen kunde jeg høre Smidt fløite den bekjendte gamle Yndlingsmelodi: „Yndig og rig paa Fryd er Jorden, kun Misanthropen negter det.“ — Min Ledsagerinde rystede paa Hovedet. „Det er et meget letsindigt Menneske,“ sagde jeg, ganske skamfuld over min nedrdrægtige Protegé, „jeg undseer mig virkelig ved at have et saadant Bekjendtskab.“ — „Han er vistnok et slet Menneske,“ svarede hun, „men

Digitized by Google

saalænge der er Liv, er der ogsaa Haab om Forbedring, og vi bør dog aldrig undsee os ved at gjøre Godt. Der er Døren." For hendes Skyld traadte jeg ind til Smidt med et mere forsonligt Sind, idet jeg bekæmpede den Følelse af Uvillie, som Skammen havde vakt.

Han forfærdedes over det Farefulde i sin Stilling, men der var ingen Anger at mærke over hans Sletheb, og efterat vi havde aftalt, at jeg henimod Aften skulde afhente ham for at skaffe ham ombord, forlod jeg ham. Jeg meddeelte Herr Hermann vor Aftale, og da det var langt ud paa Eftermiddagen, bad jeg om Tilladelse til at blive hos dem, til vi kunde udføre vor Plan. Den venlige gamle Mand rakte mig Haanden. „Det skal De ret have Tak for, Herr Birner, saa ville vi faae os en Skaal Thee og fortsætte vor Samtale. Helene, sørg Du for Theebordet, mit Barn. — Saa De har hørt, at de østerrigske Tropper skulle være rykkede ind i Polen. Hm! Det have de neppe gjort for Guds eller for Polens Skyld," — og nu vare vi igjen midt i den Tids politiske Begivenheder, som den franske Revolution, der meer eller mindre havde opvarmet eller i det mindste opvækket alle Gemytter, havde fremkaldt.

Theebordet blev dækket foran Sophaen, og Samtalen blev meer almindelig. Den rolige, klare Tilfredshed, der fremskinnede af ethvert Ord, virkede yderst velgjørende paa mig, og jeg befandt mig snart imellem dem, som om jeg havde kjendt dem i mange Aar. Jeg maatte uvilkaarlig sammenligne Helene med Cecilie og kunde da ikke negte mig, at her Intet var af den forsigtige Beregnen, der netop gav Jomfru Hvitte en saa stor Overvægt i det selskabelige Liv, men derimod en Hjertelighed, som hidtil var mig ukjendt, og som yttrede sig

Digitized by Google

aldeles uden Tilbageholdenhed. Men Cecilie var langt smukkere end Helene, langt mere routineret i Verden og vistnok langt mere talentfuld, i det Mindste opdagede jeg intet Klaveer her, ingen Tegninger paa Væggene med Helenes Navn under, og hendes Syetøj bestod i Lærred i Stedet for Silkebroderi. Jeg kunde ikke tænke paa alt Dette uden et Suk, det erindrede mig kun altfor levende om mine tilintetgjorte Forhaabninger.

Mørket, som begyndte at falde paa, mindede os endelig om, at det var paa Tiden at bringe Flygtningen ombord; der blev sendt Bud efter en Baad og, da den var kommen, efter Smidt, der, bleg som et Liig traadte ind i Dagligstuen. Angesten stod malet i ethvert af hans Træk, det stakkels Menneske var neppe i Stand til at fremføre et Ord, og den Forvirring, hvormed han hørte paa Madam Hermanns Formaninger, overbeviste mig om, at hans Tanker ene vare henvendte paa det nærværende Øieblik. Efterat jeg havde takket dem Alle for deres Godhed imod ham, toge vi Afsked, og Helene og hendes Moder gave ham de bedste Ønsker for hans Fremtid med paa Veien. Hvilken religiøs Følelse var ikke i Alt, hvad de sagde! Sandelig, han maatte være forhærdet til Steen, hvis det ikke kunde røre ham. Den gamle Hermann vilde ledsage mig, vi stege i Baaden og roede ud af Havnen, som paa begge Sider laae fuld af Skibe.

Saalænge jeg kunde see et Glimt af Huset, var jeg døv for alle gode Formaninger, hvorved den gamle Mand tænkte at gjøre sin Ledsagelse frugtbringende; mine Tanker dvælede ved Helene og vendte bestandig tilbage til hende. Vi kom igjennem Bommen uden Forhindring, naaede endelig Skibet og stege ombord. Capitainen havde

Digitized by Google

bestemt at seile ved Daggry, Vinden var gunstig, Alt var klart, og Passet i Orden. Smidt takkede mig næsten paa sine Knæe for sin Frelse, den gamle Hermann holdt endnu en lille Afskedstale til ham, og da han havde lovet at give os Efterretninger fra sig, saasnart han var kommen i Sikkerhed, og fremfor Alt at blive et bedre Menneske, forlode vi ham med den Overbeviisning, at vi havde gjort, hvad der stod i vor Magt, for at redde en Sjæl fra Fordærvelsen.

„Jeg frygter meget," sagde Herr Hermann efter en Pause, „at vor gode Billie ikke vil blive lønnet med gode Frugter. Smidt hører til den store Mængde af dem, som troe, at Synden ikke egentlig er Menneskenes Fordærvelse; han er letsindig, og disse Mennesker, over hvem Verdens Tillokkelser øve en altfor stor Magt, mægle mellem det Gode og det Onde og skjule det sidste med undskyldende Ord. Han har meer end een Synd paa sin Samvittighed, og en stakkels forført Pige vil græde blodige Taarer over ham, uden at han maaskee med en Tanke vil mindes hende og hendes Barn. Jeg har ofte givet ham Anledning til at tye til min Erfaring, men han har altid villet stole paa sig selv, og derfor gik det, som det gik. Imellem alle dem, som ret af Hjertet ville det Gode og Sande, bestaaer et usynligt Samfund, og de kjende hverandre, naar og hvor de mødes. Saaledes var det ikke med den Bortreiste og han undgik os saa meget som muligt, thi han følte, ligesom vi, at vi ikke høre til een og samme Menighed. Men Forbedring er jo altid mulig, naar Leiligheden dertil ikke betages; vi have gjort, hvad vi kunne, nu maa Skjebnen, for at bruge en almindelig Talemaade, raade for Resten." — Under en alvorlig Samtale, hvori den gamle Mand ret

Digitized by Google

afslørede sin redelige Tænkemaade, og gav mig Leilighed til at kaste mangt et Blik i hans Hjerte, naaede vi Toldboden, og jeg tog Afsked med en veemodig glad Erindring om den hyggelige Eftermiddag, jeg havde tilbragt i hans Familie, og som jeg ingen Anledning havde til at fornye, da han skiltes fra mig uden at indbyde mig til at besøge sig oftere.

5.

Smidts Undvigelse blev efterhaanden ikke mere omtalt, da alle Forsøg paa at faae ham opspurgt vare forgjeves, og det gik som Karen havde sagt: da den første Vrede var forbi, glædede min Fader sig endog over, at han var undgaaet hans Efterforskninger. „Lad ham kun løbe, den Slyngel," sagde han, „hængt bliver han dog engang, saa har jeg ikke den Uleilighed at bringe ham i Galgen, og han faaer alligevel, hvad ham tilkommer. Men hvorledes han har baaret sig ad for at slippe bort, begriber jeg ikke." Jeg tog mig vel i Agt for at røbe min Deeltagelse heri, det vilde kun have forøget min Faders Misfornøielse med mig. Kjøbmand Hvitte havde nemlig omtalt min Udeblivelse, og min Fader, som ikke vilde opgive sin Plan og ikke ansaae det for nødvendigt at indvie mig i den, førend den skulde udføres, havde erfaret, at jeg endnu ikke havde efterkommet hans Befaling at gaae til Hvittes. Siden jeg havde seet Helene, var min Længsel efter Cecilie mærkelig aftagen, og sandt at sige frygtede jeg den Magt, hun havde over mig, der ofte har været mig uforklarlig, og ønskede at lade nogen

Digitized by Google

Tid gaae hen, inden jeg kom der. Imidlertid indløb Brev fra Jamaica, de to Venner var lykkelig ankommet, Ladningen godt solgt, og Halvdelen af Expeditionen lykkedes over al Forventning; Lissom havde ledsaget denne Efterretning med det kjærligste Brev til Marie, og vort hele Huus var fuldt af Glæde. Kjøbmand Hvitte vilde feire dette Budskab ved en stor Fest, hvortil vi Alle bleve indbudne, og jeg kunde ikke mere undgaae at see Cecilie. Om hendes Forlovelse med Gyllenstrøm var der ikke blevet talt hos os, det lod endogsaa til, at det kun havde været et Rygte, som dog vistnok vilde gaae i Opfyldelse, thi at hun var hemmeligt forlovet med ham, tvivlede jeg ikke noget Øieblik om.

Cecilie modtog mig, som om aldeles Intet var forefaldet, og jeg stod næsten for hende som en forsagt Skoledreng for sin Mentor; men den forhadte Gyllenstrøm, som sad ved Siden af hende, erindrede mig kun altfor meget om Concertaftenen, og indgav mig efterhaanden en Kulde, som jeg havde ondt ved at skjule. Nu var jeg i Stand til at anstille en Sammenligning, og mit Bekjendtskab med Helene, om det endog kun var en Eftermiddag gammelt, havde dog givet mig en Maalestok, som jeg før havde manglet. Alligevel yttrede Cecilies fortryllende Nærhed atter sin uforklarlige Virkning paa mig, og det vilde ikke have faldet hende vanskeligt igjen at bringe mig under sin Fane, hvis hun havde anvendt en mere ligefrem og hjertelig Fremgangsmaade. Men den kjendelige Forsigtighed, for ikke at støde Consulen ved hendes Ytringer til mig, forfeilede ganske disses Virkning, og den lette Spøg lød som en bidende Spot i mine Øren. For første Gang i mit Liv følte jeg, hvad Koketteri er, og Erkjendelsen heraf lærte mig at bruge

Digitized by Google

samme Vaaben. Jeg gik, saavidt det var mig muligt, ind i samme Tone, jeg kappedes med Gyllenstrøm i at sige Cecilie smukke Ting, og forundrede mig over, med hvilken Lethed Tungen kan finde Ord, naar Hjertets Slag ikke standse dem. „Saaledes," meente jeg, „vil jeg efterhaanden løse mig fra enhver Forbindelse med Hvittes Huus; det er med denne Mynt, Jomfru Cecilie betaler, hvi skulde jeg da bruge nogen anden? Jeg vil ikke gaae Herr Gyllenstrøm i Veien, men jeg vil heller ikke lade mig sparke til Side som en ubehøvlet Tølper." Saa vidt gaaer Forsængeligheden, at den ikke kan skjelne Tungens Sprog fra Hjertets, eller ikke spørger om Hjertet, naar den hører Tungens glatte Smiger: Cecilie og jeg vare forsonede, inden Aftenen var forbi, og dog har jeg aldrig været roligere og koldere end jeg var, saasnart hendes smukke, smægtende Øine havde ophørt at bestraale mig.

Saaledes var nogen Tid forløben, jeg kom undertiden til Hvittes, men det blev mig bestandig tydeligere, at Cecilies Ord lige saa lidt kom fra hendes Hjerte, som de rørte mit; i denne Mening bestyrkede min Søster mig, som ikke godt kunde fordrage Jomfru Hvitte, og med den Iver, der er Søstre egen ved en saadan Anledning, altid gjentog, „at hun ikke var god nok til mig." Helene havde jeg siden ikke seet, uagtet jeg ofte lagde Veien om ad Nyhavn, og lod mig sætte over for at komme forbi hendes Vinduer; men jeg bevarede trolig hendes Billede og udsmykkede det med alle Phantasiens rigeste Farver. Karen, hvem jeg havde udspurgt, gav mig ingen synderlig Oplysning, thi med Undtagelse af, at hun havde staaet Fadder til hende, fik jeg Intet at vide, som kunde give mine Tanker en anden Retning end

Digitized by Google

den, jeg selv havde valgt. Da bragte „Tilfældet" mig atter sammen med hende.

Det var sidst i August. Nogle Linieskibe og Fregatter, som havde været ude paa Beseiling, kom hjem og laae paa Rheden. Hele Kjøbenhavn strømmede i Baade ud til den lille Flaade for at see Skibene og hilse paa de Hjemkomne, og der var stærk Tale om et Bal, som Chefen vilde give ombord paa det største Skib. Det kom endelig i Stand, og da Officererne fik Tilladelse til hver at invitere et vist Antal af deres Bekjendte, bleve vi indbudne af den ældre Lissom, hos hvem Julius, der nu var Cadet, var i Kost. Marie, min Tante og jeg toge derud, min Fader afslog Indbydelsen, maaskee fordi han ikke ønskede at see Julius, der var saa godt som død for hele Familien, uagtet han jevnlig underrettede sig om ham og sørgede faderligt for ham — igjennem Fremmede.

Det var en yndig Aften; de ilende Joller roede frem og tilbage med Balgjester, Søen var speilglat, ikke den ringeste Bølge kruselde dens Overflade, og Masterne paa Linieskibene afspeiledes i Vandet med de flagrende Vimpler, som Luften neppe kunde bære udfoldede. Hele Flaaden var behængt med alle Nationers brogede Flag og dannede en Halvcirkel om Admiralskibet, der var Festens Dronning. Coffardimændene havde af Høflighed svaiet deres Skibe saaledes, at de dannede ligesom en bred Gade, hvorigjennem vi roede ud paa Rheden, forventningsfulde, thi en saadan Fest var noget ganske Ualmindeligt. Tildækkede Stole hisedes op og ned ad Siderne paa Linieskibet med Damerne, som bleve modtagne af Officererne og anviste deres Pladser. Herrerne maatte finde sig i at bestige Falderebstrapperne og vol-

Digitized by Google

tigere op, saa godt de kunde. Hele Dækket var en eneste stor Sal, dannet af Seil og indvendig decoreret med Flag, Grønt og Blomster. Lysekronerne, som hang imellem Guirlander af Blomster og brogede Vimpler, kastede et magisk Skin over det Hele, og gave det Udseende af et Feeslot. Baggrunden var skjult af Trophæer, som omgave Kongens Navnetræk; den dannede et lille Cabinet, — uden egentlig at være afdeelt fra den store Sal, — hvilket blot bestod af danske Flag; det var her Damerne samledes. I Forenden var et Orchester anbragt, som spillede nationale Sange.

Iblandt de tidligere Ankomne var Cecilie og hendes Forældre; den uadskillelige Gyllenstrøm stod bag hendes Stol og underholdt begge Damerne. Marie og min Tante fik Plads lige overfor dem, Cecilie nikkede venligt over til min Søster og lod derpaa sit dunkle Øie falde paa mig, som om hun vilde sige: „Det var Dig meent." Jeg nærmede mig og begyndte en Samtale. — „Jeg vidste, at De kom her, førend jeg saae Dem," sagde Cecilie, „jeg havde et Varsel om Dem, ligesom jeg steg ombord." — „Om mig, Jomfru Hvitte?" — „Ja, om Dem; hvis det maa være mig tilladt at udtyde det paa Dem," tilføiede hun med et Blik, som bragte Erindringen om den forbigangne Tid ret levende tilbage. — „Og hvori bestod dette Varsel, Jomfru Cecilie?" spurgte jeg. — „Jeg havde taget min Perlesnor paa, men da jeg blev hisset op, sprang Snoren, og de trillede næsten alle i Vandet; da tænkte jeg strax paa Dem og var overbeviist om, at De kom her iaften." — „I Vandet? De gule Perler?" — „Ja," svarede Cecilie rødmende, „de gule. Disse tretten ere Alt, hvad der er tilbage af den hele Snor." Hun aabnede den lille Haand og viste

Digitized by Google

mig dem. — „Tretten er et uheldigt Tal, Jomfru Hvitte. Af Tretten dør een sikkert inden Aftenen er omme." — „Det skal da, til Straf for Deres Utaknemmelighed, være den, som jeg havde betænkt at give Dem, thi de andre tolv vil jeg selv beholde. Altsaa, lige saa godt først som sidst, siden de har fældet dens Dødsdom." Cecilie vendte sig fra mig og kastede Perlen ud igjennem en Aabning paa Teltet. Min utidige Spøg gjorde mig ondt, i dette Øieblik fortrød jeg bitterlig, at jeg anden Gang havde krænket hende ved at afslaae hendes Gave. „De har endnu tolv tilbage, som De har bestemt at eie selv. Giv mig een af Deres Rigdom, og skjenk mig den som et Tegn paa Deres Tilgivelse, ikke som en Straf for min Ubesindighed." — „Anger er en priselig Følelse, min Herre, men er den ogsaa oprigtig? Tiden vil vise, om De fortjener et saadant Tegn, men førend De har fortjent det, maae De ikke vente det." — Dandsemusikken begyndte. — „Kom," vedblev hun, „jeg er engageret af to Kavallerer paa eengang til første Contredands, og dandser den derfor med Ingen af dem. Jeg vil give Dem den, hvis De ikke tredie Gang har i Sinde at give mig en Kurv. Har De engageret?" — Jeg gav hende Armen, og vi stillede os i Rækken; Herrerne omringede hende strax, hun indhøstede talrige Smigrerier over sit Toilet, — hun var baade smagfuldt og prægtigt klædt den Aften, — og de strædes næsten om at komme til at engagere hende; inden et Øieblik var gaaet, havde hun ikke en Dands mere at raade over. Jeg beklagede mig over, at deres Paatrængenhed ganske havde berøvet mig Leilighed til selv at bede hende om en Dands. Nogle, hvoriblandt Consul Gyllenstrøm, havde endogsaa engageret hende. til to. „Allerede da det varslende Halsbaand

Digitized by Google

sprang, bestemte jeg at holde den tredie Contredands ubesat," svarede Cecilie, „og hvis De havde været saa opmærksom, som de burde, vilde det ikke have undgaaet Dem, hvormeget jeg nu har kæmpet, for ikke at blive engageret til den." — „Naa! Og Robespierre maatte dog række Hals," afbrød en Stemme bag ved mig mit Svar, og jeg følte i det Samme en Haand paa min Skulder. Jeg vendte mig om, — det var Herr Hermann.

Den gode, gamle Mand rækkede mig Haanden, og gjorde saaledes en Ende paa min Samtale med Cecilie. Efterat jeg havde bevidnet ham, hvormeget det glædede mig at træffe ham saa uformodentligt, spurgte jeg til hans Familie. „De ere her Allesammen, see der henne, der sidder Mutter, hun nikkede før til Dem, men De saae hende ikke, og Helene dandser der nede med den lille Cadet, der, lige over for hende med de store Fjædre." Mit Blik fulgte begjærlig hans Anviisning, og jeg opdagede omsider Helene, i en simpel Musselins Kjole med et lyseblaat Livbaand; saasnart hun havde figureret, trak hun sig beskedent tilbage i Rækken. „De kan ikke troe, hvor den Pige er glad," vedblev Faderen, „hun dandser ret med Liv og Sjæl. Stakkels Tos! hun kommer saa lidt ud, derfor er hun heller ikke forvænt." Dandsen vedblev, og Cecilie og jeg figurerede sammen. „Hvem er den gamle Bulderbasse?" spurgte hun sagte. — „En vidtløftig Bekjendt af mig." — „Og den lille Soubrette der nede, som gjør en Cadet lykkalig?" — „Hans Datter," svarede jeg kort. — „Nei, virkelig? Det var ogsaa et overflødigt Spørgsmaal, thi det kan man strax see paa Maneren." — Jeg taug, og vi endte Dandsen, uden at have vexlet et eneste Ord mere sammen.

Digitized by Google

Saasnart jeg kunde, nærmede jeg mig Helene, som havde taget Plads ved Siden af sin Moder. Hendes første Spørgsmaal var til „den stakkels Flygtning, som havde stiftet vort Bekjendtskab", men jeg kunde ingen Oplysninger give hende om ham. Derpaa gik hun over til at omtale Festen og fortalte mig uforbeholdent, at hun havde glædet sig ved at faae Øie paa mig, hun var saa fremmed mellem alle disse mange Mennesker, og Alt hvad hun saae var hende Nyt og Ukjent. „Skibsdoktoren er i Familie med min Moder, og han vilde endelig have os med, ellers vare vi vist ikke komne mellem alle disse pyntede, fornemme Folk." Hvor yndigt hendes beskedne Ydmyghed klædte hende, kan jeg ikke beskrive. „Jeg havde ikke," vedblev hun, „ventet at træffe Nogen, jeg kjendte, og steg ganske angest ombord, men saa opdagede jeg Dem, og da forekom det mig, som om jeg ikke mere var saa fremmed her. Fader roste Dem saa meget, da De havde været hos os, og fortalte saa meget Godt om Dem, at det endelig maatte fornøie mig at see Dem igjen." — „Og De havde ingen Anelse om, at De vilde træffe mig her," spurgte jeg, „intet Varsel?" — „Nei, ikke det ringeste," svarede hun mig leende, „jeg har hele Dagen været altfor glad til at kunne tænke paa Andre end paa mig selv og denne Aften. Men nu maae De fortælle mig, hvem alle disse Mennesker ere." Jeg nævnede adskillige Personer ved Navn. I dette Øieblik gik Cecilie forbi os ved Gyllenstrøms Arm, hendes stolte Blik dvælede paa Helene, og med et spodsk Smiil hviskede hun til sin Kavalleer, idet de gik videre. „O, hvem var den Dame?" spurgte Helene, som fulgte Cecilie med Øinene, „De dandsede før med hende. Hvor hun er smuk!" — Hvilken himmelviid Forskjel imellem

Digitized by Google

Helenes og Cecilies Spørgsmaal; Vægtskaalen havde en Tidlang balanceret, men nu sank den til Helenes-Side. En Sœcadet engagerede hende til den begyndte Dands, og hun fulgte ham med et mildt: „Ja gjerne!“ som jeg misundte ham af ganske Hjerte; jeg havde forsømt Leiligheden og ikke bemœrket, at Dandsen var begyndt.

Jeg blev siddende hos Madam Hermann og havde snart dreiet Samtalen paa hendes Datter. Den gamle Kone blev veltalende, da Moderkjœrligheden løste hendes Tunge, og med den inderligste Tilfredshed sagde hun: „Helenes Fødsel var den største Lykke. Gud kunde tilskikke os; derfor gjemte han den ogsaa, og vort Ægteskab var længe barnløst. Vi have nu intet Mere at bede ham om, uden at vi maa leve sammen, thi med Helene er vort høieste Ønske opfyldt. Jeg kan med Sandhed sige, at hun er vor gode Engel, og at hun lœgger Aar til sine gamle Forœldres Liv ved den Glœde, hun gjør dem.“ Lykkelige Moder! —

Da Dandsen var forbi, kom Helene atter hen til os. „Kjendte De min Kavalleer?“ spurgte hun smilende. Jeg benegtede det. „Det er besynderligt,“ vedblev hun, „han hedder ligesom De og ligner Dem ogsaa paa Stemmen. Da jeg hørte hans Navn nœvne, spurgte jeg ham, om han kjendte Dem, det benegtede han, ligesom De gjør. Da jeg bemœrkede, at jeg havde troet De vare Brødre, svarede han: „Ja maaskee, jeg troer ogsaa, at det er min Broder.“ — Jeg fortalte skamfuld, at jeg virkelig havde en Broder, der var Cadet, men som i mange Aar havde været opdraget udenfor Huset, og som jeg ikke, for Familieforholds Skyld, havde seet siden hans tidlige Barndom. Men Helenes rene Sjœl kunde ikke fatte denne Forklaring, og hendes misbilligende Blik

Digitized by Google

modnede den Beſlutning hos mig, for Fremtiden at være Julius en Broder, og atter bringe ham i Berørelſe med hans Familie.

„Vil De gjøre mig ligeſaa lykkelig ſom min Broder," begyndte jeg efter et Ophold, „og dandſe den næſte Dands med mig?" — „Ja, hvorfor ikke? Ret gjerne! Det bliver altſaa den tredie Contredans." — Erindringen om Cecilie var mig i dette Øieblik ſom et Stik i Hjertet; imidlertid havde jeg Beſindelſe nok til at mindes hendes Tilſagn. Stammende undſkyldte jeg for Helene, at jeg havde bedet hende om en Dands, ſom ikke mere var min egen. „Hvem hører den da til?" ſpurgte hun, idet hun modtog mine Undſkyldninger med et venligt Nik. Jeg nævnede Cecilie. „Den ſmukke Dame, ſom de dandſede den førſte Dands med? Det troer jeg!" vedblev hun lige ſaa venligt ſom før. „Jeg kan ikke vende Øinene fra hende, hun forekommer mig ſom noget af det Yndigſte, jeg har ſeet." — „Den fjerde Dands, hvis De kan tilgive mig min Uartighed, Jomfru Hermann?" — „Ja, den fjerde, med Fornøielſe. O, med mig kan De altid komme til at dandſe."

Jeg benyttede denne Pauſe til at opſøge Julius, ſom ſnart havde vundet mit Hjerte ved ſin ærlige, aabne Mine. Marie og min Tante modtog ham med Glæde, og vi fornyede Erindringen om vore Barndomsdage og lovede hverandre ikke længer at være fjernede, men af og til at ſees, hvilket nok kunde ſkee, uden at Julius kom min Fader for Øine, ſom endnu beſtandig i ſit ſtille Sind bebreidede ham, at hans Fødſel havde ſat en Grændſe for min Moders Liv, og derfor undgik at ſee ham. Sandelig, det var en Scene, ſom kun ſjelden foregaaer i en Balſal, men vi havde ogſaa valgt den meſt affondrede

Digitized by Google

Krog til vor Samtale, imellem Teltet og det udvendige Galleri, som omgav Skibet.

Den tredie Contredands begyndte endelig. Jeg søgte Cecilie forgjeves i flere Kahytter, og Dandsen var i fuld Gang, da jeg atter kom op paa Dækket; hun stod allerede i Quadrillen med Lieutenant von Berkenfeldt. Jeg bød hende Haanden, men hun afslog den og bemærkede, at det var for seent, nu havde hun modtaget Herr von Berkenfeldts Engagement, efterat hun, „næsten til Prostitution", havde ventet paa mig. Mine Foreſtillinger vare forgjeves, Cecilie var fortørnet og svarede mig næsten foragteligt; endogsaa hendes Dandser tillod sig at lee mig ud og spotte mig. Det var ikke meget langt fra, at vi vare komne i det sædvanlige Balmundhuggeri, der er lige saa uadskilleligt fra vore Baller, som Musikken og Punschen. Cecilie afværgede det. „Han er ikke saa forlegen, som De troer," sagde hun; „Herr Birner har sin egen Smag, han er ingen Kostforagter, han veed nok, hvor han skal finde Erstatning for, hvad han behager at kalde et feilslaget Haab." Hendes Øine faldt paa Helene, som betragtede hende mildt og maaskee i dette Øieblik var fuld af Beundring over hendes Skjønhed. — „Dersom en aldeles fordringsløs Beskedenhed ikke gjelder Noget hos Dem," svarede jeg alvorligt, „vil Deres Dom maaskee blive mildere, naar De hører, at den Dame, De giver et saa foragteligt Øiekast, ikke har andet end beundrende Blik for Jomfru Hvitte." — Cecilie rødmede uvilkaarlig saa stærkt, at det tynde Tøi, der bedækkede hendes Hals, for et Øieblik antog et Rosenskjær. Vi følte Begge, at vi vare gaaede for vidt; hun fæstede de sorte, funklende Øine paa mig, som aldrig forfeilede deres Virkning og sagde saa sagte, at kun jeg kunde høre det:

Digitized by Google

„Charles, kan De tilgive mig en Yttring, hvori mit Hjerte ingen Deel havde? Et tankeløst henkastet Ord, som min saarede Forfængelighed gav mig i Munden?“ — Forvirret og beklemt maatte jeg slaae mine Øine ned for hendes seierrige Straaler, og da jeg svagt havde gjengjeldt et næsten umærkeligt Haandtryk, blev hun draget ind i Quadrillen, og vi skiltes ad.

„De dandser ikke? Har Deres Dame svigtet Dem?“ spurgte Helene, som formodentlig havde mærket den lille Ordstrid mellem Berkenfeldt og mig. — „Det var en Misforstaaelse, som jeg bøder for,“ svarede jeg, „den skilte mig ved en Dands med Dem.“ — „O, den kan De altid faae, det er ikke saa vanskeligt at komme til at dandse med mig,“ sagde hun leende; „eller har De allerede glemt, at De har engageret mig til næste Dands? Jeg maa komme Deres Hukommelse til Hjelp, ellers bliver det maaskee igjen en Misforstaaelse. Det kan jeg sige Dem: lader De mig sidde og glemmer mig, bliver jeg virkelig vred paa Dem.“ — Jeg forsikkrede hende, at en saadan Glemsomhed var utænkelig, og for at gjøre den aldeles umulig, vilde jeg ikke vige et Øieblik fra hende, før denne Dands var til Ende. Hun flyttede sig til Side og gav mig Plads hos sig, idet hun vedblev Samtalen. Den gamle Hermann opsøgte os, og snart dannede vi en lille Stat i Staten, og jeg glemte det øvrige Selskabs Tilværelse i Samtalen med Helene og hendes Forældre.

Men jeg glemte ikke den fjerde Dands. Enhver, som nogensinde har følt Dandsens Henrykkelse, ved Arm i Arm at svæve paa Tonernes Vinger med Gjenstanden for sin Tilbedelse, vil kunne sætte sig i mit Sted. Han vil tilgive mig, at jeg saa længe har dvælet ved denne

Digitized by Google

Aftens Begivenheder, han vil dele min Sorg ved at maatte skilles fra Helene og hendes Forældre, uden at have drevet det til den Indbydelse, jeg saa meget sukkede efter. Ballet varede til den sildige Morgen, og da vi roede hjem, var det ikke ufortjent, at Marie bebreidede mig min Taushed, thi jeg havde Intet at svare paa de Andres Fortællinger om denne Nats mange Hændelser, men stirrede ufravendt ned i de klare Bølger, hvor min Phantasi foregjøglede mig det Syn, jeg helst vilde see, Helenes klare blaae Øine mellem den dunkelgrønne Tang. Saaledes havde jeg endnu aldrig tænkt paa Cecilie, og jeg følte klart, at jeg beundrede hendes Talenter og hendes smukke Øine, hvis Blik var i Stand til at tæmme en Tiger og udøvede en besynderlig Fortryllelse over Enhver, det faldt paa, men at jeg elskede Helene, „den gode Engel," hviskede jeg ved mig selv, „som lægger Aar til sine Forældres Liv ved den Glæde, hun gjør dem, — ogsaa min gode Engel!" — —

6.

En Middag, i Begyndelsen af September, traadte en Matros, som havde forlangt at tale med min Fader, ind til os, da vi sade tilbords. Ved den første Lyd af hans Stemme fløi Marie i hans Arme, trods Forklædningen. — Det var Lissom, der lige var ankommen paa Rheden, og strax havde kastet sig i en Jolle for at overraske os, og selv være den der bragte Efterretningen om Briggen de to Venners lykkelige Hjemkomst fra Jamaica med en rig Ladning. Vi havde nær qvalt ham, og han gik fra den ene Omfavnelse til den anden, selv

Digitized by Google

min ſtrenge, alvorlige Fader var kommen ud af ſine ſædvanlige Folder og yttrede høit og lydeligt ſin Glæde ved at ſee ham.

Det gamle, fortrolige Forhold var ſnart oprettet imellem os, og jeg betroede ham min Faders Planer og min Kjærlighed til Helene, ſom ſtred ſaa ganſke derimod; den brave Sømand raadede mig at gribe den første Leilighed til at tale med min Fader derom, ærligt og aabent, „ſaa har Du gjort din Pligt," tilføiede han, „og kan med en frelſt Samvittighed handle, hvis det ſkulde gjøres fornødent." Leiligheden kom ſnarere, end jeg havde ventet det.

Min Søſters Bryllup var berammet til om Foraaret, Vinteren ſkulde anvendes til at berede Udſtyret. Min Fader gjennemſaae ſine Bøger nogle Dage efter min Samtale med Liſſom, og noterede de til min Søſters Medgift beſtemte Summer. „Sæt et Kors ved den Sum i din Hukommelſe, Charles," ſagde han, „Du faaer en lignende, naar Du engang ſkal ſætte Bo. Nu, hvem veed? Det kan maaſkee ikke vare ſaa meget længe." — Jeg kyſſede min Faders Haand. — „Jomfru Hvitte er en ſmuk Pige," begyndte han atter med et Smiil, ſom lokkede mig til at være aabenhjertig. — „Jomfru Hvitte er en ſmuk Pige, kjære Fader, men hun kan aldrig gjøre Deres Søn lykkelig." — „Hvad for Noget?" afbrød han mig, „ikke lykkelig? En Pige med Fiirſindstyvetuſinde? Hvad er det for Snak? — Naa, ſvar! Hvad mener min Herr Søn?" — „At denne Forbindelſe vil gjøre mig ulykkelig for mit hele Liv. Det er mig umuligt at elſke Jomfru Hvitte, min Fader." — „Saa? . . . Nei virkelig? . . . Hm! Det giver ſig nok. Du veed, at jeg er en Hader af Indvendinger, jeg vil heller ingen vide af

Digitized by Google

denne Gang." — Jeg gjorde ham alle de Foreſtillinger, ſom det var mig muligt; men min Fader blev opbragt. „Dreng!" udbrød han, „hvad er det for Sladder? Mener han, jeg vil finde mig i, at mine egne Børn ere ulydige imod mig? — Vær fornuftig, Charles! Gaae i Dig ſelv og ſlaae en Streg over alle Romangriller. Hvitte og jeg ere enige, det er et beſtemt Parti, det har allerede længe været beſtemt. Nu veed Du min Villie." — „Kjære Fader! Jeg har aldrig nogenſinde været ulydig imod Dem; men denne Gang . . . ." — „Bliver det ved, hvad jeg har ſagt," afbrød han mig, og vendte mig Ryggen. „Gaa!" — „Jeg vil handle ærligt imod Dem, min Fader, i det Mindſte vil jeg bevare Deres Agtelſe. Jeg kan ikke elſke Jomfru Hvitte, og jeg kan ikke give en Pige min Haand, naar mit Hjerte ikke følger med. Jomfru Hvitte elſker heller ikke mig." — Min Fader ſaae ſtivt paa mig. „Børneſtreger!" udbrød han, „ikke andet end Børneſtreger! Det finder ſig nok. Conſulen faaer hun dog aldrig. — Bevare min Agtelſe? Hvad er det for et høitravende Sprog? Bevar din Lydighed, mere forlanger jeg ikke. Dum Snak! — Du kan ikke elſke Jomfru Hvitte? Hvorfor ikke? — Naa! Svar mig!" —

Jeg tav og ſlog Øinene ned. Min Fader fortſatte ſin Vandring op og ned ad Gulvet, med Hænderne paa Ryggen, et Tegn til at han var misfornøiet, ſom vi kun altfor vel kjendte. „Har Du nu havt Tid nok til at overlægge, hvad Du vil ſvare mig?" ſpurgte han omſider i en bitter Tone. — „Nei, min Fader, det behøver jeg ikke, thi jeg har ikke i Sinde at narre Dem. Dette Spørgsmaal har jeg i Sandhed ikke fortjent. Jeg kan ikke elſke Jomfru Hvitte, thi Jeg elſker en Anden."

Digitized by Google

— „Hvad for Noget? Elsker? jeg troer . . . Charles, misbrug ikke min Taalmodighed! — Elsker en Anden? Uden min Tilladelse? Imod min Villie? — Og hvem er denne Anden? Jeg vil vide det! — Er det maaskee den Kammerkidsken, for hvis Skyld min lapsede Herr Søn forsømte at vise Madam Hvitte den simple Høflighed paa Ballet ude paa Rheden, som hun fortalte mig igaar? Hvad er det for en Kisselinke?" — „Dersom Madam Hvitte har forebragt Dem noget Ufordeelagtigt om en agtværdig Familie, gjør det hende kun Skam. Hun er da vist den Eneste, der vil tale med Ringeagt om Myntassistent Hermann og hans Datter."

Min Fader traadte et Skridt tilbage og saae paa mig med en Blanding af Skræk og Forbittrelse; han var bleven ganske bleg, og hans Læber bevægedes krampeagtigt. „Myntassistent Hermann og hans Datter!" gientog han endelig med dyb Stemme. — „Aldrig! Aldrig, Charles! Det er umuligt! Jeg forbyder Dig at see hende, at tænke paa hende. Vil Du have, at jeg skal forbande Dig? Ikke et Ord, jeg vil ikke høre et Ord derom! — Tie!" vedblev han med den største Forbittrelse, idet han knyttede sin Haand imod mig; „det er umuligt!" — Han gik hurtig ind i det inderste Contor og laasede Døren, efter at have befalet mig at vente paa sig.

Det var den første Gang, jeg havde seet min Fader saa opbragt, men det var maaskee ogsaa første Gang, han havde mødt nogen alvorlig Modstand. Hans Vrede forfærdede mig, men den gjorde mig kold, og jeg var fast besluttet paa ikke at lade mig tvinge. Jo mere jeg tænkte paa hans despotiske Behandling, jo mere følte jeg, at jeg ikke længer var et umyndigt Barn, og det var

Digitized by Google

mig en trøstelig Tanke at kæmpe og lide for Helenes Besiddelse. Kjærligheden havde ganske forandret mig, og jeg spurede Intet til den sædvanlige underdanige Frygt, hvormed jeg fra min Barndom var vant til at gaae af Veien for min Faders onde Luner.

Efter nogen Tids Forløb kom han igjen ud i Contoret. Ethvert Spor af Vrede var forsvundet; han var rolig og kold som sædvanlig. „Charles," sagde han med en Stemme, som dog ikke trængte til mit Hjerte, „jeg har sagt Dig, at enhver Tanke om en Anden end Jomfru Hvitte, er Daarskab. Det er min alvorlige Villie, og Du veed, at jeg er Mand for at sætte igjennem, hvad jeg vil." — Jeg taug. „Jomfru Hermann kan være en meget brav Pige," vedblev han, „men hun er ikke noget Parti for Dig. Desuden .... hvorfra kjender Du hende? Hvad veed Du om hende?" — „Intet, min Fader, uden hvad man kan læse i hendes aabne, ærlige Øine, hvori hendes fortræffelige Sjæl afspeiler sig." — „Romansladder! — Og hun? Er hun ogsaa forgabet i Dig?" — Min Fader gjorde mig dette Spørgsmaal i en Tone, som uvilkaarlig gjorde mig lige saa bleg, som han var. „Og hun?" gientog han sagtere. — „Hun har ingen Anelse om, at jeg elsker hende. Jeg er hende vistnok ganske ligegyldig." — Min Fader betragtede mig stivt. „Du lyver!" udbrød han endelig. Jeg taug og saae ham rolig i Øinene. „Charles, lyv ikke for mig; er det sandt?" spurgte han i en mildere Tone, og lagde den ene Haand paa min Skulder; „er det virkelig sandt?" — „Saa sandt som at jeg staaer for Dem; De har endnu aldrig hørt en Usandhed af min Mund." — Min Fader trak Veiret dybt og gik op og ned ad Gulvet.

„Jeg vil troe Dig," begyndte han igjen, „og det er

Digitized by Google

din og hendes Lykke. Du er intet Barn længer, Charles, ..." — „Det føler jeg," afbrød jeg ham. — „Tie! og viis mig det i Gjerningen, Ord betyde Intet. Jeg kunde spærre Dig inde, men det vil jeg ikke, jeg hader Skandaler. Kan jeg stole paa dit Ord?" — „Det troer jeg, min Fader." — „Jeg er gammel, Charles, og har den Erfaring, som Du mangler. Engang vil Du takke mig for, at jeg har afværget en Lidenskab, som kun vilde gjøre Dig ulykkelig. Vil Du love mig ikke at søge Jomfru Hermann, under ingen Omstændighed at faae hende i Tale og at skjule din daarlige Forlibelse for hende og for den hele Verden? — Du siger, at Du ikke længer er et Barn; — velan, jeg vil behandle Dig, som det var saaledes, jeg vil have Tillid til Dig; men vee Dig og hende, hvis Du tænker paa at narre mig! Jeg sender Dig, ved Gud i Himmelen, til Galehuset paa Ladegaarden, og lader Dig indespærre for din Levetid." — Min Faders Raseri tiltog med hvert Ord; kan jeg i dette Øieblik ikke skaane mig for Erindringen om denne afskyelige Scene, vil jeg i det Mindste skaane mig for at udmale den.

Jeg forlod ham bedøvet og tilintetgjort. Jeg havde lovet ikke at søge Helene, ikke med Ord eller Tegn at aabenbare hende min Kjærlighed, ikke at tænke paa en Forbindelse, som han vilde forbande, og endnu lød for mit Øre den frygtelige Eed, som min Fader havde aftvunget mig og som bragte Haarene til at reise sig paa mit Hoved. Jeg var opoffret, men jeg burde ikke og kunde jo ikke engang drage Helene i Ulykke med mig, det kjære, rene, englelige Væsen, som var min eneste Tanke Nat og Dag. Hvittes Huus, som jeg ansaae for Grunden til al min Ulykke, blev mig forhadt, hele

Digitized by Google

Verden blev mig ligegyldig, og jeg henſank i en ſløv Følesløshed, ſom kun Liſſoms og Maries kjærlige Deeltagelſe kunde vække mig af, og i hvilken jeg engang bemærkede, at min Fader lod ethvert af mine Skridt bevogte, ſaa at jeg ikke var meget Andet end en Fange i mit Fædrenehuus.

Jeg beboede dengang et Værelſe i Stue-Etagen i den ene Fløi, lige over for den, jeg nu beboer; Marie havde ſit Værelſe oven over mit, og den Trappe, ſom begge ſtødte til, ſtod ogſaa i Forbindelſe med Contoret, ſom dengang var i en anden Deel af Gaarden, end det nu er. Da jeg flyttede over i min ſalig Moders Værelſer, forandrede jeg ogſaa Contorets Beliggenhed.

En kold Novemberaften, ſom jeg havde tilbragt i Samtale med Marie, var forbi, og Vægterne havde allerede raabt Tolv. Det hele Huus laae for flere Timer ſiden i den dybeſte Søvn, Ilden var gaaet ud i hendes Kakkelovn, og de nedbrændte Lys mindede os om den frembrydende Nat. Jeg havde beſluttet at bede min Fader om Tilladelſe til at gjøre en Reiſe; jeg behøvede en ſaadan Adſpredelſe og længtes mere end nogenſinde efter at komme bort fra det ſkumle Huus, hvor det forekom mig, at en ond Aand var draget ind efter den ulykkelige Samtale med min Fader. Min Broder Frants havde forladt Onkelen i Holſteen, hos hvem han havde lært Landvæſenet, for at overtage Beſtyrelſen af dennes Gods, Vieringen, i Jylland, hvilket i mange Aar havde været betroet til Fremmede, og han levede nu alene paa den gamle, med Volde og Grave omgivne Gaard i travl Virkſomhed for at oprette de Feil, den forrige Beſtyrelſe havde begaaet. Til ham vilde jeg begive mig og i nye Omgivelſer gjenvinde min tildeels tabte Sundhed, der

Digitized by Google

daglig foraarsagede den kjærlige Marie kummerfulde Øieblik. Jeg havde just endt mit Brev, hvori jeg meddeelte Frants min Beslutning, og med det i den ene Haand og Lyset i den anden forlod jeg min Søster.

En ubyggelig Puslen gjorde mig opmærksom: det forekom mig, som om en Dør sagte blev aabnet, og slæbende Trin løde hen ad et Steengulv. Foran min Faders Contor var et mørkt Værelse, hvor Gulvet var af Steen, men dertil havde kun han Adgang. Da hørte jeg ganske tydelig Nøglen dreies om i Contordøren, Hængslerne knirkede, og et Øieblik efter gik den inderste Dør til det lille Cabinet bag min Faders Contor, hvor hans Pengekiste stod. Det faldt mig strax ind, at en Huustyv maatte have listet Nøglerne til sig for at bestjæle ham; her var altsaa ikke Tid til lang Overveielse, og med tilbageholdt Aandedrag fulgte jeg efter Lyden.

Dørene stode aabne. En klar Lysstribe skinnede mig imøde; Tyven var altsaa forsynet med Lys, og mit var overflødigt. Jeg pustede det ud, men beholdt Stagen i Haanden som et Værge. Alt var stille, og dersom jeg ikke havde seet den lyse Stribe paa Væggen lige over for, skulde jeg have antaget det Hele for et Bedrag af mine Sandser. Endelig havde jeg naaet Døren til Cabinettet, hvor det imidlertid havde begyndt at røre sig. Jeg saae derind, og Forfærdelsen naglede mig til Gulvet.

Paa Pulten, over hvilken der hang et Speil, stod et Natlys, hvis svage Skin kun ved Speilets Reflex oplyste Stuen. Min Fader gik med slæbende Skridt op og ned ad Gulvet med Hænderne paa Ryggen. Hovedet hang ned paa Brystet, Øinene stode vidt aabne og stirrede lige ud, uden at see; det hvide Nattøi gav ham Udseendet af en Gjenganger. Han gik i Søvne. — Da

Digitized by Google

jeg altid havde tilbragt Natten i en anden Deel af Huset end min Fader, vidste jeg Intet om disse Nattevandringer, som maaskee vare en Hemmelighed for alle dets Beboere, og jeg havde aldrig seet Nogen gaae i Søvne.

Forfærdet tabte jeg Brevet, som jeg holdt i Haanden, paa Gulvet, og den knittrende Lyd af Papiret trængte til Nattevandrerens Øre. Han standsede og lyttede. Øinene stirrede, som om de skulde træde ud af deres Huler. Rystende paa Hovedet traadte han hen for Pulten, og uagtet han vendte Ryggen til mig, kunde jeg i Speilet iagttage enhver af hans Bevægelser. Han aabnede den og skjød en Klap til Side, som jeg endnu aldrig havde seet, tog et lille Skrin frem og betragtede det længe med foldede Hænder. Læberne bevægedes, men der kom intet Ord, ingen Lyd over dem. Pludselig saae han i Veiret, og ved at see hans Ansigt i Speilet gøs det i mig, som om jeg havde seet Gorgonens Aasyn i det frygtelige Skjold. „Karen! Karen!“ hviskede han to Gange meer end han udtalte det, og dog fyldte Lyden det hele Værelse, og med et dybt Suk skjød han Skrinet tilbage paa dets Plads og lukkede Pulten.

Det var mig næsten ikke muligt at flytte en Fod; en forstenende Lamhed havde overfaldet mig. Min Fader fortsatte igjen sin Gang op og ned ad Gulvet. Det gav mig Tid til at fatte mig, og da han med en Gebærde, som En, der tager sit Uhr op og seer efter, hvad Klokken er, vendte sig imod mig og med Lyset i Haanden gik ud af Contoret, ilede jeg foran ham og havde allerede naaet mit Værelse, da jeg hørte ham laase Dørene efter sig og begive sig til sit Sovekammer, med samme afmaalte og slæbende Trin.

Det var mig ikke muligt at lukke et Øie den hele

Digitized by Google

Nat. Hvergang jeg forsøgte derpaa, stod min Faders stirrende Blik for mig og skræmmede Søvnen bort. Ikke uden den dybeste Medlidenhed gjenkaldte jeg mig det nedbøiede, kummerfulde Udtryk, der var saa aldeles forskjelligt fra det rolige, bestemte, undertiden endog tilfredse Ansigt, han viste, naar vi saae ham. Det var mig rædselsfuldt, at han, som om Dagen bøiede Alt under sin jernfaste Villie, og med en klar Bestemthed underordnede enhver Følelse Forstandens Herredømme, om Natten, sig selv ubevidst, maatte give efter for Sjælens mægtige Indvirkninger, som ikke engang tillode ham at sove i Fred. Min Beslutning stod nu meer end nogensinde fast, og da jeg næste Morgen, ikke uden en hemmelig Skræk, traadte ind til min Fader og udbad mig hans Tilladelse til at reise til Vieringen og tilbringe nogen Tid hos Frants, for siden at kunne arbeide med fornyede Kræfter, talede mit blege, forvaagede Ansigt for mig, og han gav sit Samtykke, med en Omsorg for min Sundhed, som om det aldrig før var faldet ham ind, at langvarig Sjælslidelse endelig kan undergrave det Physiske. Jeg drev med den største Iver paa min Afreise, det var mig, som om enhver Nat, jeg endnu maatte tilbringe under dette Tag, skulde bringe mig nye Rædsler. Endelig var Alt i Stand, og efter at jeg havde taget en kjærlig Afsked med min Søster og en kold med min Fader, efter at jeg havde paalagt Lissom at holde et vaagent Øie med Hermanns Familie og melde mig Alt, hvad han erfarede om den, især om Helene, reiste jeg til Jylland og naaede Vieringen en Aften kort før Juul, da Sneen allerede havde lagt sit Tæppe over de gamle Kobbertage og paa de tykke, røde Mure, der havde seet

Digitized by Google

flere Aarhundreder gaae forbi dem og endnu bestandig værnede ligesaa trygt om de sidste, som om de første Beboere.

7.

Jeg fandt Frants ganske forandret. Han var bleven en kjæk og kraftig ung Mand, der med et klart Blik over Livet forbandt en ubetvingelig Munterhed. De fem Aar, i hvilke vi ikke havde seet hinanden, havde havt en afgjørende Indflydelse paa hans Udvikling, og den bestandige Omgang med forskjellige Mennesker og selvstændige Forretninger havde givet ham en Sikkerhed, som jeg manglede. Den holsteenste Onkel, der havde opdraget ham, var saa forskjellig fra min Fader, som to Brødre kunne være. Ved at indsætte Frants til sin Arving havde han gjort ham uafhængig, og min Broder havde tildeels ogsaa overdraget sine sønlige Følelser til den muntre gamle Pebersvend, hvis Portrait over Sophaen smilte saa venligt til os, og bragte mig til at tænke med et Suk paa vor mørke, alvorlige Fader og hans spøgelseagtige Gaaen i Søvne. Frants havde, med Onkelens Samtykke, forlovet sig med en Godseiers Datter i det sydlige Jylland; det var meldt min Fader af hans Broder, som tillige sendte ham en Afskrivt af sit Testament i Faveur af Frants, og faa Dage efter min Ankomst til Gaarden indløb min Faders Samtykke. Den lykkelige Frants! Hvor trykkende følte jeg ikke mine Lænker i dette Øieblik; hvor forbandede jeg ikke Jomfru Hvittes Fiirsindstyvetusind, som var Aarsag til at Helene, den fortræffelige, elskværdige Helene „intet Parti var for mig".

Digitized by Google

Henimod Foraaret skrev Lissom mig til, at den gamle Hermann var død efter nogle Dages Sygeleie. Rolig og tilfreds, som han havde levet, var han slumret ind med Velsignelser over sine Efterladte. Altsaa havde Himmelen ikke hørt den fromme Hustrues eneste Bøn, at de maatte leve sammen! — Jeg begræd den gamle Mand med oprigtige Taarer, og mine Tanker vare hos Helene i disse Sorgens Dage, jeg bad Gud give hende Styrke til at bære sin Kummer og Kraft til at overvinde den. Vinteren var forløben, Tiden havde gjort sine Rettigheder gjeldende, og de muntre Omgivelser havde ikke været uden Virkning paa mit Sind. Styrket paa Legeme og Sjæl vendte jeg hjem med fornyet Kraft til at bære min Skjebne, men ogsaa med forøget Kjærlighed til Helene, fast besluttet paa at holde mit Løvte, men lige saa bestemt paa at bevare min Troskab urokkelig mod alle Forsøg.

I min Faders Huus var alt uforandret: den samme melancholske Stilhed, som meer end nogensinde virkede paa mig, der i længere Tid havde været vant til det travle, muntre Liv paa Vieringen; Marie modtog mig med aabne Arme; hun var den Eneste, der havde savnet mig og længtes efter mig. Hendes Helbred havde kjendelig lidt i de Maaneder, jeg havde været borte, og hvad de, der daglig saae hende, neppe bemærkede, var mig strax iøinefaldende, at hendes hele Udvortes havde antaget et overjordisk Udtryk, som kun altfor ofte er et Forbud paa, at Aanden stræber at løse sig fra Støvets Baand. Lissom havde ingen Anelse herom, og Marie stræbte ved uforandret Munterhed at skjule for os, at hendes Kræfter toge af; men paa mig gjorde den det samme Indtryk, som den Lystighed gjør, der herskер ved et Afskeds-

Digitized by Google

selskab for en kjær Ven, og jeg kunde ikke see hende uden en hemmelig Angst for at en skjult Orm søndergnavede Roden paa den fine Blomst.

Mine første Spørgsmaal gjeldte de Familier, der saa modsat virkede paa min Skjebne. Om Helene erfarede jeg, at hun og hendes Moder havde forladt Nyhavn og vare flyttede til Størrestræde, hvor de levede stille og ubemærkede. Cecilie havde afslaaet flere Tilbud, og var endnu bestandig omgiven af en Skare Tilbedere; „din Fader," vedblev Lisjom sin Beretning, „har endnu lige saa lidt som Hvittes opgivet det gamle Giftermaalsproject, og jeg troer, Gud forlade mig, at Cecilie uddeler Kurve med stadigt Hensyn paa Dig, som hun dog altid har i Baghaanden. Man anseer Eder endog for saa godt som forlovede. Hun er smuk, det er vist, djævleblændt smuk! Vil Du see hende, saa gaae paa Comedie Tirsdag og Fredag, tredie Loge fra Pladslogen, der er hun." — „Og Helene?" afbrød jeg ham. — „Ja, hende maa Du søge om Søndagen i Nicolai Kirke, i en af Stolene paa Gulvet, lige for Sidegangen, der er hun."

Jeg gik ikke paa Comedie Tirsdag og Fredag, men derimod hver Søndag i Nicolai Kirke, og Sanct Nicolaus blev min Helgen. Der stillede jeg mig bag en Pille, hvorfra jeg kunde see ind i den Stol, hvor Helene og hendes Moder altid sadde, eller jeg sneg mig op paa Pulpituret, hvorfra jeg kunde overse den største Del af Kirken, og naar Menigheden affang Psalmerne, bildte jeg mig ind at kunne skjelne Helenes Stemme mellem de mange hundrede andre, som fyldte Hvælvingen, og høre hendes klare Røst hviske trøstende Ord til mig igjennem de hellige Toner. Det var et sandt Afguderi, jeg

Digitized by Google

saaledes brev, og hver Søndag forlod jeg Kirken med heftigere Kjærlighed for den Guddom, jeg tilbad. Og dengang hendes Øie gled ligegyldigt hen over den store Skare Andægtige, som opfyldte Kirkegulvet, og det endelig mødte mit, og hun gjenkjendte mig — den yndigste Rødme farvede hendes Kinder, forvirret flog hun Øinene ned, og der forløb flere Minuter, inden hun atter hævede dem og sendte mig et venligt Blik og gjorde sin Moder opmærksom paa, hvor jeg stod. Jeg troede, jeg skulde synke i Jorden, en mægtig, ubeskrivelig Følelse betog mig, en svimlende Salighed, og jeg maatte holde mig ved Pillen for ikke at segne omkuld. Da følte jeg først, hvor høit jeg elskede Helene, og at denne Kjærlighed udgjorde mit sande Liv og var en Deel af min Tilværelse; og en Stemme i mit Indre tilhviskede mig, at jeg heller ikke var hende ligegyldig. Jeg kom hjem som en Drømmende, min eneste Tanke var Helene, og min eneste Længsel var efter Søndagen. Min Fader iagttog formodentlig mine Skridt, men da jeg Intet foretog mig, som kunde give ham Anledning til Mistanke, faldt det ham ikke ind, at min Tilbøielighed til at gaae i Kirke, hvortil jeg fra Barn havde været vant, havde en ganske anden Grund end den Trøst, jeg der hentede i en opbyggelig Prædiken.

Saaledes forløb nogen Tid, jeg følte mig mindre utilfreds og satte min Lid til Tiden og de Forandringer, den kunde medføre; jeg var ikke mere ganske uden Haab, jeg kunde see Helene, uden at krænke min Eed, og var kun to og tyve Aar gammel: i den Alder behøver Haabet kun saare Lidet, for at spire til et frodigt Træ. Ogsaa Marie var efterhaanden kommen sig og havde faaet sine røde Kinder igjen. Tilberedelserne til hendes

Digitized by Google

Bryllup bleve fortsatte under min Tantes og den omhyggelige Karens Bestyrelse, og vi tællede allerede ikke mere Afstanden i Uger, men i Dage.

Jeg havde udført nogle Forretninger til min Faders Tilfredshed og aflagt ham Regnskab derfor. Han var i usædvanlig godt Lune, og mønstrede netop min afdøde Moders Ringe og andre Kostbarheder, som han havde ladet give ny Indfatning efter daværende Mode, til en Morgengave til min Søster. „Jeg har ogsaa betænkt Dig, Charles," sagde han, og det glæder mig, at Du er saa vel og saa munter, at vi atter kunne tænke paa din Fremtid." — Jeg svarede, at jeg uforandret var den samme, jeg altid havde været. — „Det vil jeg ikke haabe," sagde han; „Du er ældre, og med Alderen kommer ogsaa Fornuften. Jeg har føiet Dig, min Søn, nu er Touren til Dig at føie mig; ihvorvel jeg kunde befale, i Stedet for at bede," tilføiede han næsten som en Undskyldning, for at han havde brugt et saa mildt Udtryk. „Jeg har talt med gamle Hvitte, og vi Fædre ere enige om, at Maries Bryllupsdag skal være en dobbelt Festdag, thi den skal ogsaa være vore Børns Forlovelsesdag. Her har Du en passende Forære til din Brud, som ikke vil være uvelkommen. Diamanter pynte overalt, men paa en smuk, hvid Hals er deres rette Plads. Om Brylluppet kunne vi altid tale, det tilkommer os Gamle at gjøre det, saa at vi kunne have Ære deraf." Min Fader fuldførte Sætningen uden at see paa mig, han var ganske sysselsat med at lægge Juvelerne i Etuierne; først da han var færdig hermed, skjød han dem hen til mig og saae op. Jeg stod som forstenet og taug. Min Fader sprang op. „Charles! jeg vil haabe .... Ryst Drengen af Ærmet, min Søn, det vil jeg raade Dig,

Digitized by Google

hvis Du ikke vil behandles som en Dreng. Vi have engang før talt sammen om denne Gjenstand, og hvad jeg sagde Dig dengang, er endnu min Mening, min faste Villie, som jeg ikke viger fra. Din Søsters Bryllupsdag er din Forlovelsesdag." —

Jeg erindrede min Fader om den Eed, jeg havde svoret ham, som jeg trolig havde holdt, jeg besvoer ham, ikke at gjøre mig ulykkelig for Livstid ved at paastaae en Forbindelse, som jeg aldrig kunde indgaae, jeg sagde Alt, hvad sønlig Følelse kan indgive en Søn; men hvert Ord gjorde ham kun mere opbragt, og hans Heftighed gjorde ham næsten maalløs. Han greb mig i Armen med en Forbittrelse, som jeg endnu aldrig havde været Vidne til og raabte mig ind i Øret: „Skal jeg forbande Dig, Charles, skal jeg da forbande Dig?" — „Min Fader, kom til Dem selv, Deres Vrede har jeg ikke fortjent, og Deres Forbandelse endnu mindre. Gud veed, det er mit høieste Ønske at opfylde Deres Befalinger, men jeg sætter ikke letsindig mit Livs Lykke paa Spil. Jeg har med en hellig Eed lovet Dem at fortie min Kjærlighed for den Pige, jeg elsker; det er en Hemmelighed, som er begravet i mit Bryst, og som dør med mig, hvis De ikke løser mig fra min Eed. Dette Offer fortjener Erkjendelse, min Fader, og jeg tør nok fordre, som en svag Erstatning, at De opgiver en Plan, der kun vil gjøre mig ulykkelig. De kan forbyde mig at være lykkelig, uden Deres Samtykke kan jeg dog aldrig blive det, men De kan ikke befale mig at gjøre mig ulykkelig." — „Jeg kan ikke befale Dig?" udbrød min Fader, som efterhaanden var kommen til Besindelse igjen. „Jeg skal vise Dig, hvilken Magt Loven giver en Fader imod en vanartet Søn; jeg skal vise Dig det." — Han gik heftig

Digitized by Google

op og ned ad Gulvet. Jeg kunde ikke betragte ham uden Rædsel, det af Vrede fortrukne Ansigt mindede mig om den Nat, jeg saae ham gaae i Søvne, men vakte tillige den dybeste Medlidenhed hos mig.

Jeg greb hans Haand og førte den til mine Læber, og i Ord, som ganske strømmede fra mit Hjerte, bad jeg ham om Tilgivelse for den Kummer, jeg maatte foraarsage ham; jeg besvor ham, ved min afdøde Moders Erindring, at opgive dette ulykkalige Giftermaal, jeg bad ham ikke forbittre den gode, kjærlige Marie hendes Bryllupsdag, ja, jeg tryglede derom, som en Betler tigger om Almisse. Hvor tungt er det mig ikke, endog efter saa mange, lange Aars Forløb, at maatte skrive her: det var forgjeves. Min Fader forblev ubevægelig. Med en Rolighed, der efterhaanden gik over til iisnende Kulde, saae han længe taus paa mig, endelig sagde han: „Skade, at al den Veltalenhed er spildt, min Herr Søn! Det kan dog ikke blive anderledes. Skal Maries Bryllupsdag forbittres hende, da er det Dig, hun maa takke for denne Opmærksomhed. Det bliver ved min Bestemmelse: hendes Bryllupsdag er din Forlovelsesdag; kun deri seer jeg nogen Sikkerhed for din Letsindighed. Det kommer ganske an paa Dig selv, om Du vil besøge Jomfru Hvitte eller ikke, skjøndt det var meest passende, at Du ikke gav Folk Noget at snakke om. I mit Huus skal jeg vel vide at skaffe hende den Opmærksomhed, der tilkommer min Gjæst og din Brud." — „Nei, min Fader," udbrød jeg forbittret, „det bliver hun aldrig." — „Ikke? Hm! Vi ville see. Jeg lever nok den Dag, da Du takker mig for at have tvunget Dig til at tage en smuk Kone med 80,000 Rigsdaler; Du er ikke det første gjenstridige Barn, som bag efter er kommen til bedre

Digitized by Google

Erkjendelse." — „Det tvivler jeg meget paa, den Dag lever jeg vist aldrig." — Stemmen forsagede mig næsten, jeg var tilmode, som om jeg skulde qvæles; jeg vilde gaae.

„Hvorhen unge Herre? — „Tilgiv mig, min Fader, jeg troede ikke, at vi havde Mere at sige hinanden." Han betragtede mig med det gjennemborende Blik, som altid tvang den, det faldt paa, til at slaae Øinene ned; jeg har aldrig seet noget i Ordets egentligste Forstand saa Stikkende, som hans Øiekast, naar han var vred. „Jeg har din Eed, og Du har min Bestemmelse," sagde han endelig, „derefter retter Du Dig. Imorgen er det din Søsters Fødselsdag, jeg vil overraske hende med et lille Selskab; det er sidste Gang, hun gjør Honneurs i mit Huus som Pige. Jeg haaber, Du imidlertid kommer saa meget til Dig selv, at Du kan føre Dig anstændigt op. Nu kan Du gaae." — Jeg havde næsten naaet Døren, da han iilsomt indhentede mig, greb mig i Armen med krampagtig Styrke, og mere hvislede end sagde: „Vogt Dig, Charles! Vogt Dig! Væk ikke den slumrende Hevn; Du veed ikke, hvad jeg kunde være i Stand til. — Gaae!" —

Med den inderligste Bedrøvelse forlod jeg min Fader; jeg følte, hvorledes ethvert Baand, som barnlig Kjærlighed skulde have bundet mig med, var løsnet. Den stakkels Marie svømmede i Taarer og ønskede ret inderlig, at hun kunde udsætte den længe forventede Dag, som skulde kjøbes paa min Lykkes Bekostning. Forgjeves bønfaldt hun min Fader om at bestemme mig en anden Termin, han forblev urokkelig og gjentog kun: „Nei, nei! Det er den eneste Sikkerhed." — Grædende bragte hun mig denne Dom, og jeg hørte den med taus Forfærdelse, thi det var jo Maries Bryllupsdag, som

Digitized by Google

uigjenkaldelig skulde stemples til en Sørgedag. Det hele Huus var sørgmodigt, den Ene sneg sig stille forbi den Anden, og Aftenen før Maries Fødselsdag sadde vi sammen ved Bordet, saa tause som ved et Gravøl.

En Glædesfest, der begynder under saa sørgelige Auspicier, lover intet Godt. Min Fader havde indbudt adskillige Fremmede, Hvittes var ogsaa med i Selskabet, og en høi og lydelig Opfordring, som jeg ikke kunde overhøre, havde bestemt Cecilie til min Borddame; til al Guds Lykke var min Plads langt fra min Fader. Cecilie var forlegen, jeg havde ikke seet hende siden Ballet ude paa Rheden, ogsaa jeg var taus. Omsider kom en Samtale i Gang mellem os, som bar det kjendeligste Præg af den Mistillid, vi begge nærede til hinanden. Cecilie bebreidede mig min lange Udeblivelse fra deres Huus og bestyldte mig for Luner og Uforsonlighed. „Ak nei, Jomfru Hvitte, vidste De, hvor meget De gjør mig Uret, saa fældte De ikke saa haard en Dom over mig; men min Skjebne er uforsonlig, den vedbliver at forfølge mig, og lader altid Skinnet være imod mig." — „Da har jeg dog flere Gange prøvet paa at forlige mig med Dem, strenge Herre, men har hver Gang truffet Dem i et uforsonligt Lune, og dog er det ikke mig, men Dem, som har været den Fornærmende. Har det ogsaa da været Skinnet, der var imod Dem?" — „Jeg tilstaaer, at jeg har fornærmet Dem, Jomfru Hvitte, og det har smertet mig dybt, men jeg har gjort Poenitence derfor i min Eensomhed." — „Det har neppe været en oprigtig Anger," svarede Cecilie, „ellers havde Deres Faders Huus vel ikke været det Sted, hvor jeg først havde seet Dem. Hvorledes tilbragte De Deres Poenitencetid, som De kalder den?" — Jeg beskrev hende det Liv, jeg havde ført paa

Digitized by Google

Vieringen, den yndige Egn, den gamle gothiſke Bygning og min Broder Frants, der var saa aldeles forſkjellig fra mig. Cecilies ſmukke Øine hvilede ufravendte paa mig, og et gjentaget lille Nik med Hovedet beviſte, at hun fulgte mine Ord med Opmærkſomhed. Men det var ikke den hjertelige, inderlige Venlighed, hvormed Helene vilde have hørt mig, og Tanken herom aftvang mig et Suk. De andre Gjeſter vare blevne høirøſtede, en ivrig politiſk Samtale fængſlede ganſke deres Opmærkſomhed, og Bordet var deelt i to Partier, ſom med Heftighed ſtrede for og imod.

„Og har De ikke i Deres Eenſomhed følt, at De ſkyldte mig Oprejsning," begyndte Cecilie igjen, „eller i det mindſte Afbigt? Er det aldrig falbet Dem ind, at De efterlod en Fjende i Kjøbenhavn? Thi af en Dame, ſom tre Gange er bleven fornærmet, har De ingen Grund til at vente noget Godt." — „Jeg har ſtolet paa Deres Høimodighed, Jomfru Hvitte, og ſtoler endnu paa den. Jeg føler, at De har Overmagten; vær høimodig." En driſtig Plan foer mig i dette Øieblik igjennem Hovedet: jeg vilde være oprigtig imod Cecilie og vilde derved vinde en Allieret mod hendes og min Fader; hun maatte være for ſtolt til at ville modtage en tvungen Haand. „Ja. Jomfru Cecilie," vedblev jeg, „jeg anraaber Deres Høimodighed. Det er mig nu meer end nogenſinde klart, at jeg er bleven forlænge borte fra Dem, og dog trænger jeg ſaa meget til Deres Biſtand. Tør jeg være fuldkommen ærlig imod Dem, Cecilie? Tør jeg beile til Deres Venſkab?" — Cecilie pillede forlegen paa Servietten. — „De har min Skjebne i Deres Haand, Jomfru Cecilie, til Dem overgiver jeg den tynde Traad, hvori mit Livs Lykke hænger." — „Jeg haaber, at De ikke

Digitized by Google

skal have lagt den i en ukjærlig Haand," svarede Cecilie rødmende, og der opstod en Pause, som jeg nu først mærkede var almindelig; det var en af de sædvanlige Bordpauser. Min Fader afbrød den; tilfældigviis faldt mit Blik paa ham i det Samme, og med et næsten umærkeligt Nik, som holdt Middelveien imellem Mildhed og Strenghed, hævede han sit Glas og udbrød: „Jomfru Cecilie Hvittes og min Søns Skaal! Paa en lykkelig Forening!" —

Basunen paa den yderste Dag kan ikke lyde forfærdeligere i de Fordømtes Øren, end disse Ord løde for mig. Med et eneste Blik havde jeg overskuet hele Selskabet: Cecilie sad rødmende ved Siden af mig, Marie støttede sig til Lissoms Arm, de fleste Gjester havde reist sig, og Glassene klingede allerede mod hverandre. Forfærdet foer jeg i Veiret, Stolen sløi langt tilbage paa Gulvet, og Glasset, som jeg mechanisk havde grebet, faldt mig af Haanden. Jeg følte, at jeg blev saa bleg som et Liig. „Nei," raabte jeg som en Fortvivlet, „for Gud i Himmelens Skyld, nei!" — Alt kom i Forvirring. Cecilie sank tilbage paa Stolen, min Fader foer rasende imod mig, Lissom sprang ham imøde for at tale ham til Rette, Marie knælede ved Siden af Cecilie og holdt hendes Haand inden i sin. I et Øieblik herskede der en Stilhed, saa at man kunde have hørt en Fjæder falde til Jorden. Da bleve Dørene revne op, og flere af Tjenestefolkene styrtede blege og forstyrrede ind. „Brand! Ild! for Guds Skyld, der er Ild paa Holmen! Hele Holmen brænder! — Det var som om en Steen faldt fra Alles Hjerter i dette Øieblik; Lissom slap min Fader, som med et truende Blik til mig nærmede sig Kjøbmand Hvitte, der var bleven siddende ubevægelig;

Digitized by Google

alle Gjesterne havde forladt Bordet og vare ilede til Vinduerne, glade over at slippe fra en saadan Scene. Jeg stod endnu som forstenet ved Siden af den stakkels Cecilie, der var besvimet i Maries Arme.

„Det er kun altfor sandt," sagde Lissom, der havde underrettet sig om Branden, „der er udbrudt en stærk Ild paa Holmen, og den griber om sig. Det er min Pligt at ile til Brandstedet. Kom med, Charles!" — Han trak mig med sig ud af Døren, og jeg lod mig lede i min Bedøvelse. Vi ilede ud paa Gaden, hele Himmelen var luerød, en tyk, sort Røg væltede op og drog med Vinden hen over Tagene, fra alle Taarne klemtedes der, og det forfærdelige Raab: „Holmen brænder!" lød os overalt imøde. Vi fulgte tause med Strømmen.

8.

Jeg var endnu ganske bedøvet af de utallige Følelser, der stormede ind paa mig, da vi naaede Holmens Bro, over hvilken en utallig Mængde Mennesker bølgede frem og tilbage. Sprøiter og Sluffer fore over Slotspladsen i flyvende Fart, de tunge, rumlende Brandkar buldrede gjennem Gaderne, og inde paa Holmen rasede Luerne i de brandbare Sager, som vare sammendyngede der. Ilden var begyndt i et Skuur i den saakaldte Spaanehave og havde derfra angrebet en uhyre Brændestabel, som forplantede den videre og antændte Magazinerne. En Mængde Seil, Tougværk og andre brændbare Sager vare kastede ud af disse og bedækkede Kanalen, som omgiver Holmen ud til Størrestrædet; Funkerne

Digitized by Google

havde antændt de svømmende Seil, og hele Kanalen dannede et eneste Ildhav. Admiralitetsbygningerne, som vare nærmest ved Kirken, stode i lys Lue, hele Bunker af Bøger og Papirer fløi ud af Vinduerne, og bleve deels opbrændte, deels nedtraadte. De store, spidse Flammer hævede sig knittrende mod Himmelen, en frygtelig Røg bølgede ud over Ruinerne af Christiansborg Slot, som Aaret før var lagt i Aske, og store Riis af Funker fløi med Vinden hen over Kjøbenhavn og spredte sig over de omliggende Skibe, der fyldte Kanalerne. Skrigende og hylende styrtede Folk imellem hverandre, al Orden var ophævet, Vogne med Flyttegods forsøgede Trængselen og den almindelige Forvirring, Folk med Bylter og Pakker puffede sig frem, en qvælende Hede slog os imøde, og det forfærdelige Raab: „Vand! Vand!“ blev næsten overdøvet af den rædsomme Knagen og Bragen i Luften.

Jeg var snart skilt fra Lissom, hvis Unisom aabnede ham en hurtigere Gjennemgang. Trængt frem og tilbage ved Strømmen af arbeidende Brandfolk og nysgjerrige Tilskuere, blev jeg snart kastet hen mod Bolværkerne, hvor Holmens Tømmermænd huggede Alt ned, hvad der kunde fænge, og modigt kæmpede med de hvislende Flammer, som rasede fra den brændende Kanal, snart blev jeg trængt hen mod Husene, der vare fulde af Tilskuere, som i stum Forfærdelse betragtede Elementets Rasen. En Politibetjent opfordrede mig til at hjelpe at bære Vand, og stillede mig i Rækken for at vedligeholde Sprøiternes Virsomhed: i den Grad havde Skrækken over Holmens Brand lammet alle Gemytter, at de, uden gjentagne Opfordringer, vilde have lagt Hænderne i Skjødet og ladet det brænde.

Uagtet den frygtelige Scene, jeg havde for Øine,

Digitized by Google

og den Virksomhed, jeg selv var kommen i, vendte mine Tanker dog af og til tilbage til mit Hjem og til den Forvirring, jeg havde efterladt. Den stakkels Cecilies blege Ansigt, og Marie, som knælede ved Siden af hende, stode mig bestandig for Øinene; det løb koldt igjennem mig ved Tanken om det forfærdelige Øieblik, min Faders ubøielige Trodsighed havde fremkaldt, som næsten udslukkede den sidste Gnist af sønlig Følelse hos mig. Gud veed, hvad det kunde være blevet til, hvis ikke denne Ulykke var kommen imellem. „Det var en Brand i rette Tid," gjentog jeg halvhøit for mig selv. En vældig Haand stødte mig ud af Rækken. „Væk med ham, den Hund! Han glæder sig over Ilden! Væk med ham!" brølede flere Stemmer. „Slaa ham ned! Kast ham i Kanalen! Lad ham prøve, hvor godt det er!" raabte Andre. Jeg blev stødt fra den Ene til den Anden og var endelig trængt hen imod Bolværket. Et frygteligt Raab standsede mine Forfølgere, det lød paa engang fra flere Steder; Alles Øine vendtes efter Skriget: — Gnisterne og den voldsomme Hede havde antændt Gesimser og Gavle paa Husene lige overfor, Gardinerne vare allerede i Brand og Luerne sloge paa samme Tid ud af flere Vinduer paa den lange Række, — Gaden brændte! — Forfærdede sank alle Arme, Sprøiterne hvilede, al Commando ophørte, og den dybe Taushed, hvormed man betragtede denne nye Ødelæggelse, vidnede tydeligt om den Forfærdelse, den havde udbredt.

Men jeg havde seet nok, for ikke længer at være en ledig Tilskuer: Ilden slog ud af det Huus, hvori Helene og hendes Moder boede. Jeg trængte mig frem for at naae det, men overalt blev jeg stødt tilbage, mine Anstrengelser vare forgjeves, jeg kunde ikke kæmpe mod den

Digitized by Google

tætte Masse, og med hvert Skridt fjernedes jeg meer og meer fra det brændende Huus. En dræbende Angest greb mig, i fuldt Løb vendte jeg mig mod Torvet, for ad den Vei, igjennem andre Gader, at naae mit Maal. Overalt Flammer og Fortvivlelsens Skrig! Jeg blev flere Gange standset med Magt for at hjelpe, men hver Gang sled jeg mig løs igjen og fortsatte mit Løb. Allerede glimtede de begyndende Luer ud af Spiret paa Nicolai Kirke, og inden jeg havde naaet Viingaardstrædet, var Taarnet i Brand; med saadan Voldsomhed skred Ilden frem, som i mindre end tre Dage ødelagde en Trediedeel af Kjøbenhavn. Skrækken gav mig Vinger, jeg arbeidede mig med uimodstaaelig Kraft igjennem den tætte Brimmel, som opfyldte de tilstødende Gader, jeg kastede Alt til Side, som kom mig i Veien, og naaede endelig igjen Størrestrædet, der nu overalt stod i lys Lue. Det brændende Admiralitet laae for mig som en uhyre Ruin, allerede var Taget styrtet sammen, og den stolte Bygning var et eneste Baal; Brandfolkene havde fordeelt sig til flere Punkter; al Tanke om Slukning var ophørt, Enhver søgte at redde Sit, saa godt han kunde, og overlod Luerne at fortære Resten. Hele Gaden var spærret af Flyttende og Flygtende, som alle strømmede imod mig for at naae Slotspladsen, der næsten var opfyldt med Mennesker og Gods, men jeg ændsede dem ikke. Saaret flere Gange af tunge Bylter, som bleve styrtede ud af Vinduerne, naaede jeg endelig Forstuen til det brændende Huus.

Trappen var tildeels spærret med Meubler og Sengeklæder, men Huset var allerede forladt. Jeg stormede gjennem Værelserne; overalt de samme Spor af Forvirring: Gulvene bedækkede med adsplittede Klæder og

Digitized by Google

Huusgeraad, Skufferne udtrukne og halvtømte; i alle Etager havde Ilden grebet om sig. „Hvor er Helene?“ raabte jeg med stærk Stemme ind i de øde Værelser. — Intet Svar. Jeg foer ud paa Trappen igjen, thi en frygtelig Angest tillod mig ikke at sprlade Huset. Et ungt, fortklædt Menneske kom stønnende ned, med en uhyre Pakke paa Skuldrene; den var bredere end Trappen, og standsede ham i hans Flugt. „Hvor er Helene?“ raabte jeg til ham. „Svar! Hvor er Helene?“ — „Helene?“ gjentog den Spurgte, i det han stræbte at tvinge sig igjennem med Pakken, som hang fast i Rækværket. „Ja, vistnok er det Trojas Brand: Urbs antiqua ruit, multos dominata per annos!*). — Med Anspændelse af alle mine Kræfter greb jeg fat i Pakken. „Bort! Plads!“ raabte jeg, og den flygtende Student laae for mine Fødder, næsten skjult af Bøger, — jeg havde allerede naaet den næste Etage.

„Hvor er Helene?“ gjentog jeg med fortvivlet Stemme; „hvor er Helene? Et dæmpet Skrig om Hjelp svarede mit Raab; jeg styrtede mig imod den lukkede Dør, den gav efter for mine Slag, — Helene stod i Værelset, bleg som Døden, lænet til Væggen. — „Helene!“ raabte jeg og styrtede imod hende, „kjære Helene!“ — „Ak,“ svarede hun mat, „jeg har selv slaaet Døren i for mig.“ — Jeg tog hende i mine Arme og bar hende ud, Helene slog sine Hænder om min Hals; men Trappen brændte allerede, vi kunde ikke komme igjennem. Forfærdet ilede jeg tilbage til det skaante Værelse, vi havde forladt, stødte et Vindue op og raabte om Hjelp. Men Ingen hørte mig, min Raaben smeltede sammen

*) Den gamle Stad, Rigets stolte Hovedstad, synker i Grus.

Digitized by Google

med den almindelige Skrigen, som lød fra alle Kanter, og den voldsomme Hede tvang mig til at forlade Vinduet. Taus vendte jeg mig til Helene, der med de foldede Hænder knugede mod Brystet stod som et Marmorbillede og lyttede til Følgerne af mine Anstrengelser.

„Ikke sandt," spurgte hun sagte, „det er forgjeves, vi staae ikke til at redde?" — „Jo, Helene, om Gud vil, men jeg kan ikke frelse Dem." — „Og De maae døe med mig, Birner, for min Skyld maae De døe denne gyselige Død. Ak, skulde vi saaledes samles igjen!" — „For ikke mere at adskilles, Helene. Kjære, dyrebare, tilbedte Helene! Jeg døer lykkelig, thi jeg døer med Dem. — O, hvor gjerne gav jeg dog ikke mit Liv for at frelse Deres, for at gjengive Dem til Deres Moder, til alle Deres Kjære." — „Min Moder er frelst, men hun vil ikke overleve mig længe," svarede Helene. „O Gud, naar jeg tænker mig hendes Angest ved at være skilt fra mig! I min Forfærdelse slog jeg selv Døren i for mig; jeg troede mig allerede fortabt, jeg var nær ved at besvime, Ingen ændsede mine Raab om Hjelp; da hørte jeg Deres Stemme, De kom." — „Anelser ere Guds Stemme, Helene. Ja, Han sendte mig, for at v kunne døe sammen. See, Helene, den lille Flamme titter allerede ind nede ved Dørtærskelen; om et Øieblik har den aabnet sig en Gjennemgang og trænger ind til os . . . Er der da ingen Redning!" — Jeg fløi atter til Vinduet og raabte om Hjelp. „Ingen hører os, Helene. Kun Han er med os, som var hos de hellige Mænd i den gloende Ovn, Han kan ogsaa frelse os, som han frelste dem, hvis det er hans Villie. Og er det ikke hans Villie, da døe vi sammen, da døer jeg med Dig, Helene!" — Jeg greb hende i mine Arme, hun sank til

Digitized by Google

mit Bryst. Men jeg havde allerede oplevet for Meget paa denne Dag, og mine Kræfter begyndte at forlade mig. En svidende Smerte i Hovedet, som jeg før ikke havde ændset, forvirrede mine Sandser; det forekom mig, som om frygtelige Aander stege op fra Afgrunden og dandsede om os med djævelske Gebærder, store ildspyende Slanger snoede sig hvislende hen ad Gulv og Vægge imod os, jeg kunde ikke mere undflye dem, Kredsen blev bestandig snevrere, det blev mørkere om os, de sorte Skikkelser grebe fat paa os, jeg havde ikke længer Styrke til at modstaae dem. Med den sidste Kraft trykkede jeg Helene fastere til mit Bryst, et forfærdeligt Jubelskrig forkyndte Underverdenens Seier, en Torden, som om Himmelen brast, rystede Jorden, Afgrunden aabnede sig under os, og Favn i Favn sank vi i det gabende Svælg. — —

Da jeg kom til mig selv igjen, laae jeg i min Seng; ubekjendte Skikkelser omgave mig, det var min egen Stue, men Alt i den forekom mig fremmed. Hvad der var foregaaet med mig, vidste jeg ikke. Utydeligt saae jeg en hvid Skikkelse nærme sig mit Leie og bøie sig over det, en anden, ganske sort, stod ved Siden af, de talede længe sammen, men deres Ord løde som en uforstaaelig Mumlen.

„Faren er Gud ske Lov forbi," sagde endelig den Hvide høiere, med en Stemme, som velgjørende trængte mig til Hjertet, „men det vil vare længe, inden han kommer til Kræfter igjen." — „Han er dygtig medtaget," svarede den Sorte; „hei mihi, qvalis erat! qvantum mutatus ab illo Hectore*). Nu lod han mig nok staae, hvis han mødte mig med mit stakkels Bibliothek paa en

*) Ak, hvor saae han ud! hvor forskjellig fra hiin Hector.

Digitized by Google

ſnever Trappe." — „Ædle Mand! Hvorledes kan han nogenſinde gjengjelde Dem det Offer, De har bragt en Fremmed," ſagde den Hvide. — „Aa, Sligt kan man faae igjen, og mine Manuſcripter kan jeg ſkrive om igjen, hvis Aanden kommer over mig," ſvarede den Sorte. „Da jeg gik ud af min Stue, ſagde jeg med hiin Philoſoph: Omnia mea mecum porto*), rigtignok med den Forſkjel, at han havde Sit i Hovedet, men jeg Mit paa Ryggen. Da jeg ſaae det gale Menneſke ſtyrte op i Huſet, var der kun Tid til at redde ham eller mine adſplittede Bøger, ſom laae langs ned ad Trapperne. I et Øieblik friſtede Fanden mig virkelig, men det varede Gud ſkee Lov ikke længe. Jeg fik Brandfolk til med Stigen, ſom De veed, og ſaa flæbte vi dem Begge ud af Vinduet; de Stakler, de vare mere døde end levende. Det var den yderſte Tid, Taget ſtyrtede ind i ſamme Øieblik, og da vi kom ned paa Gaden, faldt Gavlen. Det var en rædſom Tid, ligeſom om Dommedag var kommen over Kjøbenhavn. Venit summa dies et ineluctabile tempus Dardaniæ**), ſiger min Yndlingsdigter, — ſom blev liggende paa Trappen." Den Sorte drog et dybt Suk, ſom mindre gjeldte det afbrændte Kjøbenhavn, end hans tabte Skatte.

Taagen adſpredtes efterhaanden for mine Sandſer, og jeg gjenkjendte min kjærlige Marie, ſom trolig pleiede mig. Men Maaneder vare forløbne ſiden den ulykkelige femte Juni, og jeg havde tilbragt dem uden Bevidſthed, mellem Liv og Død. Den godmodige Student, ſom jeg kaſtede til Jorden under hans frelſte Bøger, havde reddet

*) Alt hvad jeg eier, fører jeg med mig.

**) Den yderſte Dag og Trojas ſidſte Time er kommen.

Digitized by Google

mit Liv og bragt mig hjem; men Sinds- og Legemssmerter havde overvundet mig, jeg faldt i en hidsig Nervefeber, under hvilken jeg ikke kjendte Nogen og bestandig phantaserede om Djævle, Ild og Død. Min Frelser var bleven i vort Huus, da Alt var brændt for ham, og deelte den besværlige Pleie med Marie, som ellers havde maattet segne under Byrden. Med en Bog i Haanden gjennemvaagede han mangen Nat ved mit Leie, og hans tillidsfulde Rolighed meddeelte hende da et Haab, som min Tilstand i Begyndelsen ikke retfærdiggjorde. — Saaledes gjorde jeg Glæsels Bekjendtskab. —

Men jeg skyldte ham Mere end mit usle Liv, jeg skyldte ham Helenes Redning. Mit første Spørgsmaal gjeldte hende. „Hun er frelst," svarede Marie og trykkede min Haand, „hun og hendes Moder takke Gud og Dig for hendes Redning, uden Dig vilde hun være omkommen i de forfærdelige Luer." — „Nei, uden ham, Marie, uden denne Mand, som vovede sit eget Liv for at redde vort. Min Hjelp var magtesløs." — Jeg greb Glæsels Haand og trykkede den til mit Hjerte, og uden Ord feirede vi vor Opstandelse fra de Døde med stille Bøn og Tak til Ham, som styrede vor Frelse.

Der hengik endnu lang Tid, inden jeg var saa vel, at jeg kunde underrette mig om de Tildragelser, der vare fulgte paa den ulykkalige Declaration. Den stakkels Cecilie havde længe været syg, al Forbindelse mellem Hvittes og vor Familie var afbrudt, da vore Fædre vare blevne Uvenner. Cecilies Fader kunde med Føie bebreide min Fader, at han havde udsat hende for en hæslig Prostitution, som jeg deelte Følelsen af, men som jeg ikke havde kunnet afværge. Min Fader var, efter denne mislykkede Anvendelse af sin Magt, bleven endnu

Digitized by Google

mere uvenlig og kold imod sine Omgivelser, han havde kun faa Gange besøgt mig i min lange Sygdom. Karen havde derimod pleiet mig med moderlig Omhyggelighed, og igjennem hende vare Marie og Helene komne i en Brevveksling, som nærmest angik min Sygdom. Hundrede og atter hundrede Gange gjennemlæste jeg disse smaa, nydelige Billetter, som hun maatte vise mig, og hver Gang opdagede jeg en ny Elskværdighed, en ny rig Grube i det kjærlighedsfulde Hjerte, der havde dicteret dem.

Min Sygdom, som havde opholdt Maries Bryllup, var imidlertid ikke den eneste Standsning; ogsaa Lissom havde i længere Tid været nødt til at holde sig inde, da en brændende Bjelke, der havde truffet ham paa Foden, havde qvæstet ham temmelig betydeligt. Nu blev Dagen atter bestemt til først i November. „Det skal blive min Bryllupsdag og din Helbredelsesfest," sagde Marie, „og vor Broder Frants's Bryllupsdag. Han har skrevet mig til, at han har besluttet at holde sit Bryllup samme Dag i Stilhed hos sin Bruds Forældre, og saa Dage efter at reise til Vieringen med sin unge Kone." — Den lykkelige Frants! —

Det vil være forgjeves at beskrive, hvorledes Kjøbenhavn saae ud. Ni hundrede og tre og fyrgetyve rygende Ruiner betegnede den Vei, Ilden havde raset; endnu flere Maaneder efter brændte det i Grundene, og glødende Tomter forfærdede de bange Indvaanere i de mørke Aftener. Mange Gader vare forsvundne, som aldrig mere reiste sig, og hvis Navne vi nu forgjeves vilde søge. Den hele Strækning fra Kongens Nytorv, hele Størrestræde, Holmen, Nicolai Kirke med det Qvarteer, der omgav den, nuværende Høibroplads, som dengang var Gader,

Digitized by Google

Amagertorv med tilstødende Gader, Vimmelskaftet, Nygade, Gammeltorv, det Meste af Raadhusstræde, Farvegade, Frederiksberggade med de tilstødende Gader, Vestergade, samt det hele Qvarteer mellem Vester- og Nørreport, mere end sex og syrgetyve Gader og tre Torve vare lagte i Aske. Paa Fællederne uden for Byen og overalt, hvor der fandtes en fri Plet, var der opslaaet Telte, under hvilke de Brandlidte søgte Tilflugt med deres ødelagte Stumper og halvnøgne Børn. Der var Dem, som vare flygtede tre Gange for Ilden, og hver Gang havde mistet Mere og Mere af hvad de forrige Gang havde reddet, og som sidste Gang kun frelste Livet. Paa Bastionerne ved Østerport, i Philosophgangen, paa Ridebanen og ved Toldboden bleve Smaahuse opførte, til Frivaaninger for ikke mindre end sex hundrede og tredive Familier, desforuden bleve Sanct Anneplads, Christianshavns Torv og Pladserne ved Portene besatte med Tømmerhuse. Slotspladsen blev afdeelt til otte Gader med Bindingsværkshuse, som Kjøbmænd og Kræmmere opførte; de dannede en lille Republik og stode endnu fire Aar efter Branden. Ja, Ruinerne af Christiansborg Slot bleve endogsaa beboede, — de store Vinduesfordybninger og Kjelderetagerne, der endnu stode ufortærede, vare snart opfyldte med Mennesker, som kun søgte et Skjul; Vestibulerne og Løvningerne af den store Marmortrappe bleve bedækkede med Brædeafdelinger, hvor hele Familier levede et usselt, jammerligt Liv. Tøihuusstaldene vare for Mange en Tilflugt, de Ulykkelige laae paa Halm, og de smaa Børn havde deres Vugger i Krybberne, ligesom Frelseren. Over tre hundrede Familier fandt Huusly i den forhen afbrændte Garderstald, som i en Hast blev gjort beboelig. Jammeren var almindelig; det er muligt at opregne Antallet paa

Digitized by Google

afbrændte Gader og Huse, paa Døde og Saarede, men det er umuligt at opregne de Ulykker i tusindviis, de Savn og Mangler, som Branden medførte. Tiden, som læger alle Saar, har ogsaa lægt dette, nye og bedre Bygninger have reist sig paa Ruinerne af de gamle, Flid, Anstrengelse og lykkelige Aar have udslettet Sporene af denne rædsomme Ødelæggelse, og De, som nu høre tale om Ildebranden i Kjøbenhavn, den 5te, 6te og 7de Juni 1795, have ondt ved at fatte den Nød, hvori henved to tusinde Familier vare stødte, og den Fortvivlelse, den udbredte gjennem alle Klasser. —

November var endelig kommen, men den spaaede os kun Tab. Marie svandt daglig hen, hendes Kræfter aftoge, og en hectisk Rødme paa hendes Kinder betegnede den indvortes Glød, der fortærede hende; en voldsom Brystsyge havde i kort Tid ødelagt hendes Helbred, og Mistillid til Sygdommen og Sorg over min og Lissoms Tilstand havde virket mægtigt til det Ondes Forøgelse; hun vilde ikke mere høre tale om den bestemte Bryllupsdag. — Lad mig være kort her, ved Erindringen om en af de smerteligste Ulykker, der har rammet mig: Lissom og jeg vege ikke fra hendes Seng, med gjerrig Begjerlighed rugede vi over ethvert Sekund af dette kostbare Liv, hvis Øieblik vare talte — ak! det var korte og bittre Øieblik. — Hun døde i vore Arme. —

9

Otte Aar vare forløbne, og denne lange Tid havde afvexlende bragt mig Roser og Torne. Meget havde imidlertid forandret sig. Min Fader, som efter Maries Død blev meer og meer menneskefjendsk, var død af et

Digitized by Google

Slagflod, efter i nogle Aar at have været ſindsſvag. Min Broder Frants var gift og levede lykkelig og tilfreds paa Vieringen; Julius var bleven Officeer og var næſten altid tilſøes. Madam Hermann var ogſaa gaaet over i en bedre Verden; kort efter Branden var hun falden i en langvarig Sygdom, ſom først endtes med hendes Død, og Helene kom da i Huſet hos vidtløftige Slægtninge. Saa længe min Fader levede, holdt jeg trolig min Eed, og indeſluttede min Kjærlighed hos mig ſelv. Helene kjendte og forſtod mig; hiin frygtelige femte Juni havde oplyſt os Begge om vore Følelſer. Efter min Faders Død, flere Aar efter Madam Hermanns Bortgang, var jeg løſt fra mit Løvte, og dog ſkulde jeg endnu engang mindes om det af den gamle Karen; den troe Pige holdt det for ſin Pligt at erindre mig om, hvor meget dette Giftermaal havde været „den ſalig Herre imod, kunde han ſee her op, vilde han ſikkert vende ſig i ſin Grav.“ — „Nei. Karen,“ ſagde jeg, „kunde han ſee ned fra de lyſere Egne, han nu beboer, vilde han velſigne os og afbede, at en unaturlig Fordom ſaa længe har forhindret hans Børns Lykke. I hiin Verden forſvinder Nag og Brede, og Døden er den ſikkre Grændſe for de menneſkelige Svagheder.“ — Karens Skrupler vare let beroligede, og hun modtog ſin unge Frue med uhyklet Glæde.

En ny Aand drog ind i den gamle Gaard, og alle venlige Genier opſloge deres Bopæl hos os. Min afdøde Moders Værelſer bleve ſtrax aabnede og tagne i Beſiddelſe, og da Gaarden var for ſtor, og en Deel af den maatte ſtaae ledig, blev det naturligviis den modſatte Fløi, der blev forladt, hvor mine egne, Maries og min Faders Værelſer havde ſaa mange ſørgelige Erindringer

Digitized by Google

for mig. Helene og jeg vare enige i at lade Alt i min Moders Værelse forblive som det var, enhver Plet var os hellig her, og i dette eensomme Tilflugtssted tilbragte vi vore saligste Timer.

Vort Huus blev snart en Samlingsplads for en lille Kreds af dannede og prøvede Venner og var i flere Aar et sandt Paradiis, som man umulig kunde betræde, uden uvilkaarlig at blive draget ind i den idylliske Ro og Tilfredshed, som herskede her. I denne Kreds blev der fortalt uden Nag, afhandlet og modsagt uden Personlighed, rivaliseret uden Misundelse og bedømt uden Vrede. Helenes Elskværdighed banlyste enhver slet Tanke og Følelse, jeg troer en Forbryder vilde være bleven omvendt i hendes Nærhed. Hun var den milde Engel, der trøstede de Bedrøvede, glædede sig med de Glade og altid havde et aabent Hjerte for den Lidende. Af hende lærte Lisfom at bære sit Tab og bekæmpe sin Sorg; han havde søgt Døden i Slaget den anden April, men den havde flyet den Kæmpende, og hans fortvivlede Mod indbragte ham kun Saar, en Stump Baand og en Medaille. Vor Frelser fra Ildebrænden, den gode Glæsel, havde ikke forsmaaet at slaae sit Paulun op hos os; en lille Formue gjorde ham, hvis Fornødenheder kun vare faa, uafhængig og tillod ham at følge sit Hang til Videnskabelighed udenfor Brødstudiernes sædvanlige Gang. Han havde snart samlet sig et lille Bibliothek, i Stedet for det, der blev liggende paa Trappen, og Helene greb enhver Leilighed til at forøge det; hun kaldte det i Spøg Afdrag paa de Løsepenge, han havde betalt for vor Frelse. Den godmodige Mand glædede sig inderlig over ethvert saadant lille Bidrag, og kaldte denne Deel af sin Bogsamling sit Bibliotheca Heleniana, til Ære for min Kone. En

Digitized by Google

lille treaarig Pige tiltog daglig i Elskværdighed, hun var vort eneste Barn, men Helene havde betroet mig, at hun anden Gang ventede at blive Moder. Med hvilken Henrykkelse jeg sluttede min unge Kone i mine Arme, kan jeg ikke beskrive. Mine Forretninger lykkedes over al Forventning, mine Skibe kom hjem med fulde Ladninger, det var som om intet Uheld mere kunde ramme mig. Jeg var en lykkelig Mand, og jeg kan med Sandhed sige, at min Lykke var saa stor, at jeg Intet havde at ønske mig, saa meget mere som Cecilie efter sin Faders Død havde giftet sig med en agtet og formuende Embedsmand. Hendes Skjebne havde bestandig ligget mig saa meget paa Hjertet, at jeg formodede, hun heller intet Nag kunde bære til den uskyldige Anledning til en maaskee forlængst glemt Kummer. Ja, min Lykke var fuldkommen; men det er netop det farligste Punkt, et Menneske kan staae paa, og her gjelder den gamle Sætning meer end nogensinde: „Hvo der staaer, han see vel til, at han ikke falder." —

Iblandt de Forlystelser, der Tid efter anden bleve foranstaltede i veldædig Hensigt, blev ogsaa anmeldt en Maskerade til Fordeel for Enker og Faderløse efter anden Aprils Faldne; den skulde holdes paa Hoftheatret, i den ene tilbageblevne Sidefløi af Christiansborg. Helene havde aldrig været paa Maskerade, og vi besluttede hemmelig at tage derhen og overraske flere af vore Venner, hvis Dragter vi vare underrettede om. Indhyllede i sorte Dominoer, glædede vi os en Tidlang over den store Brimmel. Alt var Nyt for Helene, den støiende Musik, den stærke Oplysning, som udbredte klar Dag fra utallige Lysekroner, den smukt decorerede Scene, som gik i lige Linie med Parterret og dannede en eneste stor Sal, de

Digitized by Google

nydelige smaa Sidecabinetter og Logerne, som vrimlede af Tilskuere i de forskjelligste Dragter. Tyrker, Riddere, Chinesere, Munke, Bønder, spanske Donnaer, Alt bølgede mellem hverandre paa Gulvet, de enkelte Personer bleve hvert Øieblik trængte til Side af Processioner og Optog, som med deres Orchestre og Emblemer bemægtigede sig Pladsen og den almindelige Opmærksomhed. Ukjendte af Alle, glædede vi os i flere Timer ved vort Incognito: ingen af vore Venner havde nogen Anelse om, at det var os, som kjendte og gjækkede dem.

En Quadrille af spanske Riddere og Damer, som dandsede en Fandango, traadte ind i Salen, og i den derved opstaaende Trængsel blev jeg skilt fra Helene og vore Bekjendte, som vi endelig havde givet os tilkjende for. Jeg saae mig om til alle Sider, for at finde mit Selskab igjen; da blev jeg tiltalt af en Maske ved Siden af mig med det sædvanlige: „God Aften, Maske!" Det var et Fruentimmer i Nonnedragt. Jeg gjengjældte Hilsenen temmelig adspredt og vedblev min Efterforskning. Nonnen greb min Haand og skrev et C i den, jeg rystede paa Hovedet; derpaa skrev hun et C B og sagde, uden at oppebie mit Svar: „Kjært Barn har mange Navne, man kalder dig ogsaa Jason, og hist henne er Creusa, for hvis Skyld Du forlod Medea;" hun pegede til Siden, og jeg opdagede Helene og vore Bekjendte. — „Og hvem er Du, Maske?" spurgte jeg; „har Du ogsaa flere Navne?" — „Jeg har kun eet, og det er Medea," svarede Cecilies velbekjendte Stemme, „men det er mig dyrebart, thi det minder mig om en forsvunden kortvarig Lykke. Kom," vedblev hun og greb min Arm, „det er ikke mere den første Contredands, jeg engagerer Dem til, den Tid er forbi. Eller vil De

Digitized by Google

atter forsmaae mig?" — Jeg havde ikke seet Cecilie siden den ulykkelige Middag i min Faders Huus for meer end otte Aar siden; en lykkelig Skjebne havde føiet det saaledes, at vi aldrig vare trufne sammen; men Klangen af hendes Stemme udøvede atter en Deel af sin forrige Trolddom over mig, og det var mig ikke muligt at rive mig løs uden at have afbedet hende den Krænkelse, jeg dengang havde maattet tilføie hende.

„Aar ere forløbne siden vort sidste Møde," sagde jeg, „tør jeg haabe, at de have udslettet al Bitterhed imod mig af Deres Hjerte, og at De har tilgivet Den, som ubarmhjertigt blev tvungen til at krænke Dem, i det Øieblik han vilde aabne sit hele Hjerte for Dem. Det har været et føleligt, et nagende Savn, at maatte undvære Deres Tilgivelse, og Tanken om Dem har været det mørke Punkt i min Tilværelse." — „De har altsaa ikke ganske glemt mig i Deres Lykke?" spurgte Cecilie; „De har ikke hadet mig for en fortvivlet Plan, hvorom vore Fædre vare blevne enige, og som jeg kun erfarede for . . . nu ja, hvorfor skulde jeg negte det, — for at begræde den. Jeg takker Dem for denne Trøst, Birner, den vil udslette Mindet om mange bittre Aar af min Erindring. Altsaa har De dog tænkt paa mig i denne lange Tid?" — „Ofte, meget ofte! Det har været en Steen, som har hvilet tungt paa mit Hjerte, og jeg har først kaldt min Lykke fuldkommen fra det Øieblik, da jeg fik at vide, at ogsaa De var lykkelig." — „Lykkelig?" gjentog Cecilie; „og fra hvilket Øieblik i mit Liv regner De min Lykke? Den Lykkelige forledes saa let til at anse den hele Verden for lykkelig, thi han er formeget sysselsat med sig selv, til hos Andre at agte paa Mere end det udvortes Skin. Hvis De ved Lykke forstaaer en glæde-

Digitized by Google

tom Tilværelse, et Liv uden Maal og uden Interesse, saa er jeg meget lykkelig. — Der var en Tid, da Verdens Glæder endnu havde Krav paa mig, da jeg nød dem med Begjerlighed, da de paa en Maade udgjorde en nødvendig Deel af min Tilværelse; men denne Tid ligger langt tilbage, og De bedømmer mig ganske falsk, hvis De troer, at det endnu er Cecilie fra forrige Dage, De nu taler med. Jeg har gjennemgaaet en haard Prøvelse, og jeg har lært at betragte Livet med ganske andre Øine, end jeg før gjorde." — „De gjør mig en sørgelig Tilstaaelse, som jeg langtfra havde ventet," svarede jeg, da Cecilie tang, „og det forbauser mig, af Deres Mund at høre denne Misfornøielse, som saa ganske modsiger Rygtet. Da Deres Huus er et Glædens Tempel, havde jeg mindst ventet, at dets Ypperstepræstinde skulde være træt af denne Guddoms Dyrkelse." — „Dersom jeg havde været den forrige Cecilie, der i sin taabelige Forfængelighed ikke altid forstod at skjelne det ægte Guld fra den falske Glimmer, saa havde jeg maaskee kunnet fortjene Deres Spot, Birner, men nu fortjener jeg den ikke. Jeg har lært at skatte den Lykke, jeg før ikke var værdig, og det er ikke uden Stolthed jeg tilføier, at Ulykken har luttret mine Følelser og givet dem en høiere Retning. — Det hele Liv er en Maskerade, og det er ikke blot her, at en paatagen Dragt skjuler et modsat Indre; overalt gaae vi maskerede, og det er vor første Pligt at vedligeholde vort Incognito, endog for vore Nærmeste, ja, om det var muligt, først og fremmest for os selv. Jeg opfylder min Pligt med den størst mulige Anstrengelse, og det lykkes mig at skuffe Mængden, men desværre ikke mig selv. Den store Masse vil bedrages, thi det paalægger den færre Forpligtelser imod os, og det er jo let at skuffe

Digitized by Google

den, der selv rækker os Haanden til dette Bedrag." — „Et saa bittert System havde jeg ikke ventet at høre af Deres Mund. De er Kone og Moder, De har skjenket en brav Mand Deres Haand, og det er umuligt, at Cecilie ikke skulde gjøre Den lykkelig, som hun har bundet sit Livs Skjebne til. De er i Sandhed alt for begavet, til at Deres Kreds ikke skulde være saa lykkelig, som den synes at være, og jeg er overbeviist om, at De i fuldt Maal spreder Held og Glæde rundt om Dem." — „De lader mit Forsæt og mine Bestræbelser vederfares Retfærdighed, Birner! ja, det er mit Ønske, at min Mand aldrig noget Øieblik maa fortryde sit Valg, og jeg er ham denne Erstatning skyldig, fordi jeg har givet ham min Haand, uden at Hjertet fulgte med. Men det bedste Forsæt bliver dog altid en Slave af vor Erindring, og det er kun Hjertet, som sikrer Bestræbelsen et lykkeligt Udfald. Denne Anstrengelse fortærer mig meer og meer, og den er en daglig Kilde til nye Qvaler; thi det er den tungeste Ulykke, at skulle synes lykkelig. Mit Liv er den bittreste Carricatur over huuslig Lykke, som jeg kan tænke mig. — Og alt Det kunde have været anderledes!" — Der laae i Cecilies Ord en Bebreidelse til mig, som jeg stiltiende følte Braadden af. Ogsaa hun taug længe, og vi gik flere Gange op og ned igjennem den lange Sal, hvor vi maaskee vare de Eneste, der ikke deelte den almindelige Jubel, som omgav os.

„Det er et gammelt Ord, at Kundskab aldrig baader os," begyndte jeg atter Samtalen; „den har berøvet mig den Trøst, jeg trængte til, nemlig at troe Dem lykkelig. Hvorfor har De ogsaa sagt mig, at Deres Forhold ikke opfyldte alle de Fordringer, Deres Hjerte gjør? Hvorfor har De ikke ladet mig blive i min Uvidenhed, som

Digitized by Google

gjorde mig tilfreds, fordi jeg tænkte alle dem lykkelige, som det er mig en Trang at vide lykkelige?" — „Dersom ikke blot Høflighed aflokker Dem disse Ord," svarede Cecilie, „saa beder jeg Dem om Tilgivelse, fordi jeg har bedrøvet Dem. Jo mere den gjærende Ild bliver indespærret og tildækket, jo voldsommere bryder den ogsaa frem, naar den et Øieblik ikke bliver bevogtet. Hvorfor skulde jeg negte det? Lyden af Deres Stemme har berøvet mig det Herredømme over mig selv, jeg mindst havde ventet at tabe paa dette Sted, og som for første Gang iaften har svigtet mig. Der gives Følelser, der ere for mægtige for vore svage Kræfter, og mine have overvældet mig." — Cecilies Arm hvilede tungt i min, det var siensynligt, at dette uventede Gjensyn havde angrebet hende stærkt. Jeg bad hende fatte sig og undgaae en Opsigt, som vilde være det snakkelystne Kjøbenhavn kun altfor velkommen, og jeg gjorde hende opmærksom paa, at man rundt om os iagttog vor lange og alvorlige Samtale. „De har Ret, Birner," sagde hun, „lad mig ikke glemme min Rolle; vi maa skilles ad, for maaskee aldrig meer at mødes; — o! det havde været godt, om vi aldrig havde seet hinanden." — Vi havde forladt Salen og vandrede langsomt igjennem Sidegangen; de mange tildeels bittre Erindringer fra mit tidligere Liv, som bestormede mig, gjorde mig taus. Cecilie standsede. „Jeg har trættet Dem, Charles," sagde hun, „og De har Ret til at lade mig føle det; jeg vidste jo, at den Lykkelige er karrig med sin Lykkes Øieblik. Her ville vi skilles ad, i dette Cabinet vil jeg vente mit Selskab. Vort Liv gaaer ad forskjellige Veie; har De intet venligt Ord til den, der altid har betragtet Dem som en kjær Broder og hænger ved Dem med søsterlig Kjærlighed?" — Hun tog Ma-

Digitized by Google

sken af, og for første Gang i mange Aar hvilede hendes store, dunkle Øine atter veemodigt paa mig. „Lev vel, Birner!“ udbrød hun, og rakte mig Haanden med taarefulde Øine. Jeg førte den til mine Læber. „Lev De ret vel, kjære Cecilie og tænk paa mig med Venlighed.“ Da greb hun begge mine Hænder inden i sine, trykkede dem voldsomt mod sit Bryst, og med de Ord: „Ak Gud, hjelp Du mig i denne Kamp!“ forsvandt hun i Cabinettet.

Denne Aften var den første Sky, der formørkede min Lykkes Himmel, og jeg bebreidede mig bitterligt den vaklende og ubestemte Adfærd i min tidligere Ungdom, som havde skjult mit Hjertes sande Tilstand for Cecilie. En aaben og ærlig Fremgangsmaade vilde have sparet os Begge for den afskyelige Scene, der adskilte os, og havde ikke født og næret en ulykkelig Tilbøielighed, som jeg ikke kunde gjengjelde. Ak, hvor ofte og hvor bittert bebreidede jeg mig ikke at have forstyrret Cecilies Fred! Jo mere det var en Nødvendighed at fortie disse Selvbebreidelser, jo stærkere nagede de mig, og i mangt et Øieblik forekom det mig, som om et forspildt Liv raabte om Hevn over min Letsindighed. Tiden lægede imidlertid efterhaanden dette Saar, og min Fornuft og Helenes uendelige Elskværdighed vandt atter Herredømmet. Men min Lykke havde naaet sit Culminationspunkt og var sin Undergang nær, vi traadte paa en udhulet Vulkan, som allerede gabede for at opsluge sine Offere. Det er med bævende Haand og standset Hjerte, at jeg drager de sidste Linier, for at udkaste et frygteligt Maleri, som ofte har været nærved at gjøre mig vanvittig.

Der gives intet Tilfældigt under Solen, saaledes var det heller ikke tilfældigt, at den Samme, der var Stif-

Digitized by Google

teren af min Lykke, skulde være den, der tilintetgjorde den. Siden Smidts Flugt havde jeg Intet hørt fra ham, men jeg havde derfor ikke glemt ham; det var jo ham, jeg havde at takke for, at jeg lærte at kjende Helene, og vi havde ofte erindret ham med de bedste Ønsker for hans Skjebne. Da indløb en Dag et Brev fra Amerika; det var fra Smidt. Efter mange forskjellige Hændelser var han kommen til Rio Janeiro, havde gjort Lykke der, var en velhavende Kjøbmand og haabede, at han nu kunde erstatte mig, hvad hans Ungdoms Letsindighed havde kostet mig. Han bad mig opsøge nogle Attester og Documenter, som min Fader havde havt i Forvaring, og som formodentlig maatte findes endnu og sende ham dem. Hvor inderligt det glædede os, at vor Gjerning havde baaret saa gode Frugter, behøver jeg ikke at tilføie.

Jeg havde flere Gange forgjeves gjennemsøgt adskillige Pakker med Papirer, uden at finde de forlangte og var allerede i Begreb med at give Smidt dette Svar, da min Faders gamle Pult faldt mig ind, som endnu stod paa sin Pads i det forrige Contor. Jeg vilde ikke opsætte at søge efter dem og begav mig med Lyset i Haanden til det forladte Værelse. En vemodig Følelse betog mig ved at betræde de øde Stuer, hvor min Fader havde tilbragt den største Deel af sit virksomme Liv, og som nu første Gang efter flere Aars Forløb bleve aabnede. Den qvalme, indelukkede Luft slog mig imøde, og det tykke Støv, som bedækkede de gamle Meubler, forekom mig som et Gravklæde. Her havde ogsaa jeg levet en Deel af min Ungdom, i denne skumle Stue havde jeg som en flygtig Dreng sukket under den daglige Tvang, og som Yngling kæmpet mod min Faders Heftighed. Ak! han vilde dog kun mit Vel, hans eneste Tanke var kun hans Børns

Digitized by Google

Lykke, som han vilde fremtvinge efter sin Overbeviisning. Og hvor ofte havde jeg ikke miskjendt det! — Jeg nærmede mig sagte til Pulten og aabnede den. Der laae Alt endnu i den strenge Orden, hvori han selv havde lagt det, ingen Haand havde berørt det, efter at han selv sidste Gang havde tillukket Klappen. Det er med en religiøs Ærefrygt vi nærme os de gjennem en Række af Aar bevarede Spor af vore Afdødes sidste Livshandling, og det er kun med en veemodig Uvillie vi tilintetgjøre dem. Det forekommer os næsten som en Vanhelligelse, som en Krænkelse af Gravens Fred.

Jeg havde endt min Undersøgelse, uden at finde Noget, og vilde just lukke igjen, efter at have lagt enhver Pakke paa sit Sted. Mit Øie faldt tilfældigviis i det støvede Speil, som hang over Pulten og gjengav mit Billede taaget og utydeligt. Det saae langt ældre ud end jeg, og ved en uvilkaarlig Ideeforbindelse faldt pludselig den Nat mig ind, da jeg saae min Fader gaae i Søvne. Saaledes havde ogsaa han staaet for Speilet, men kummerfuld og nedbøiet, og Tanken om den hemmelige Klap og dens Indhold var med Eet levende hos mig. Jeg fandt og aabnede den. — Det lille Skriin stod for mig; som en Sarkophag stod det i et lille tomt Rum, det var mig næsten som om jeg havde aabnet Døren til en Gravhvælving. Flere Gange udstrakte jeg Haanden efter det, uden at tage det, og jeg havde vistnok sat det uaabnet paa sin Plads igjen, hvis ikke Laaget ved Berørelsen var sprunget op af sig selv. Mit eget Navn var det Første, mit Øie faldt paa; det var min Dødseddel og nogle Optegnelser over Fødseler og Dødsfald i Familien. Flere lignende Papirer vare gjennembladede; da faldt en ulykfalig Pakke i min Haand, jeg aabnede den, fløi den

Digitized by Google

igjennem og greb med begge Hænder i Pulten, for ikke at segne omkuld, ja, jeg troer, at jeg udstødte et Forfærdelsessskrig. Stuen dreiede sig rundt med mig, Bogstaverne løb sammen, og jeg følte Hjertets Slag standse i mit Bryst.

Jeg greb igjen Papiret og stavede mig igjennem det; som et lille Barn maatte jeg samle de enkelte Stavelser, for at overtyde mig om min Ulykke. Det var Helenes Døbeseddel; et Brev fra den gamle Hermann, hvori han erklærede sig villig til at antage „det nyfødte Barn, saaledes som Karen har foreslaaet ham det, i Barns Sted og lade det døbe"; Copien til et Gavebrev fra min Fader, hvori han skjenker Helene Hermann en aarlig Livrente og til et andet Brev, hvori han takker Hermann „for at have væltet en tung Steen fra hans Samvittighed, bebreider sig, at han udsender sit eget Barn blandt Fremmede og velsigner ham for den uegennyttige Aedelmodighed, hvormed han vil skjule hans Skjændsel for Verden". Helene var min Faders Datter! — —

Gud veed, hvor vidt min Fortvivlelse kunde have drevet mig, hvis jeg i dette Øieblik havde havt noget Middel hos mig til at berøve mig Livet med. En frygtelig Rædsel overfaldt mig, jeg forfærdedes for mig selv, det lød som Trin rundt om mig, og jeg troede fra alle Kroge at høre Karens Navn gjentages, ligesom jeg i hiin Nat havde hørt min Fader nævne det; mechanisk greb jeg det ulyksalige Skriin og styrtede ud af Værelset som en Forfulgt; men mine Kræfter svigtede mig, og jeg havde neppe naaet det mørke Værelse udenfor Contoret, før jeg segnede om, og Skrinet fløi raslende henad Steengulvet.

Støien førte Karen hid, som just var i Nærheden. Hun forfærdedes ved at see mig og bragte mig efterhaan-

Digitized by Google

den til mig selv; men med Bevidstheden vendte ogsaa Fortvivlelsen tilbage. Jeg greb hende voldsomt i Armen og flæbte hende hen i den Krog, hvor Skrinet laae. „Kjender Du det?“ raabte jeg, „kjender Du det igjen? Svar mig, Satan!“ — „Ak ja, jeg kjender det,“ svarede Karen forfærdet, „det er den salig Herres hemmelige Kasse.“ — Jeg slap hendes Haand og maatte støtte mig ved Væggen, for ikke anden Gang at besvime. „Du har forraadt mig og ham, Du vidste det og taug! Karen, Du har bedraget mig frygteligt!“ — Hun knælede næsten for mig og rystende og bævende stammede hun: „Ja, jeg har bedraget min kjære, gode Herre, men Gud er mit Vidne, jeg turde ikke tale.“ — „Saa tie ogsaa nu — tie!“ raabte jeg ude af mig selv, „og kommer der nogensinde et Ord over dine Læber, da gjelder det dit og mit Liv. Ved den almægtige Gud, det er et Mord, hvis Du nævner et Ord!“ — At jeg igjen naaede mine Værelser og omhyggelig indelukkede det ulykkelige Skriin, forekommer mig som en Drøm.

Hvor velgjørende vilde ikke en bedøvende Sygdom og Døden have været den Fortvivlede; men min stærke Natur bar sin Byrde, uden at segne under den. Livet var mig en frygtelig Oval, hver Dag var mig en ny Tortur, og Synet af min yndige Hustru, der snart skulde blive Moder, og som, uden at ane det, bar Frugten af den rædsomste, unaturligste Forbrydelse under sit Hjerte, var mig en Rædsel. Ja, jeg bad til Gud om Opløsning paa min Jammer, jeg tryglede ham om at tage Helene til sig, inden hun erfarede vor Skjebne, og kun lade mig overleve hende for at lukke hendes Øine. Der var Øieblik, i hvilke jeg tænkte paa at berøve vort Barn Livet, hvis det skulde komme levende til Verden; men

Digitized by Google

for denne Forbrydelse bevarede Gud mig. Hundrede og atter hundrede Gange lukkede jeg mig inde, for at undersøge de frygtelige Papirer; jeg vilde finde et Spor til Modsigelse, et eneste svagt Haab at klynge mig til, men det var forgjeves, og nu blev min Faders Heftighed og Modstand, og Grunden mig tydelig, hvorfor den gamle Hermann og hans Kone havde holdt mig fjernet fra deres Huus, trods den Velvillie, de viste mig. Nei, Døden havde ikke løst den Eed, jeg havde svoret min Fader, jeg havde formastelig selv brudt den! Blodskam og Meeneed! Og jeg blev ikke vanvittig! —

Den Melancholi, der bemægtigede sig mig, tilskrev man et voldsomt Stød i Hovedet, som jeg havde faaet ved mit Fald paa Steengulvet. Den tiltog bestandig, og man frygtede ofte for min Forstand. Helenes kjærlige Omhu, hendes Trøst og hendes Kjærtegn vare ikke i Stand til at adsprede den; omsider gav jeg efter for Lægernes Raad og reiste. Det var den almindelige Mening, at Bevægelse og idelig Forandring af Opholdssted vilde gjengive mig mit Helbred; men jeg flygtede kun for Helenes Nærhed og slæbte overalt min Samvittigheds Bebreidelser med mig. Hendes kjærlige Breve vare min eneste Tanke, og ethvert venligt Ord i dem piinte mig dog med glødende Nag; jeg formaaede ikke at besvare dem og kunde blot i faa Ord melde hende mit forandrede Opholdssted. Da skrev hun mig til, at hun var syg og længtes efter mig. Det er frygteligt at maatte tilstaae det, men i dette Brev syntes jeg et Haab, som jeg før ikke havde næret, og jeg bad kun Gud om at maatte see hende endnu en Gang. Jeg ilede hjem; min Anelse havde ikke bedraget mig. Helene var meget syg, hendes Kræfter aftog daglig, og hun maatte med

Digitized by Google

Forsigtighed forberedes paa min Hjemkomst. Jeg hørte det med Rolighed, tog den lille Sophie paa Armen og bad Gud ret inderlig, at han snart vilde samle os Alle der, hvor ingen Adskillelse er mere, og udslette ethvert Spor af denne syndefulde Forening, hvis Brøde ene skulde falde paa mit Hoved. Sophie slog sine smaa Hænder om min Hals, hendes varme Taarer, som trillede ned ad mine Kinder, fremkaldte mine, og for første Gang opløstes min Fortvivlelse i en velgjørende Graad.

Helene skjulte sit Ansigt, da hun saae mig, og rakte mig Haanden; knælende greb jeg den og bedækkede den taus med mine Taarer. „Jeg veed Alt, min Ven," hviskede Helene mat, „Alt! — Gud har hørt min Bøn og vil spare mig for et Liv fuldt af Fortvivlelse. Men jeg dør uden Nag og uden Bebreidelser, og endnu i Døden velsigner jeg Dig og det lykkelige Liv, vi have levet sammen. Gud kjender min Sjæl, han seer, at den er uden Brøde. Græd ikke, Charles! Vi skilles ikke ad, jeg gaaer kun i Forveien, og vi skulle snart samles, ret snart!" — O, der gives Øieblikke i Livet, som det er ubegribeligt, at man overlever.

Mit Regnskab stunder mod Enden, og jeg haster med at opgjøre det. Faa Dage efter min Hjemkomst var Helenes Kræfter udtømte. Mild og venlig smilede hun som en Fredens Engel til os, da hun tog Afsked med det hele Huus. Den stakkels Glæsel var stum af Sorg, og Karen blev bevidstløs baaren ud af Stuen. Vi bleve alene. Helene tog den lille Sophie i sine Arme og greb min Haand; Barnet faldt i Søvn i hendes Favn, ogsaa Helene lukkede Øinene, men Læberne bevægedes i en stille Bøn. Da hævede hun Hovedet og kysſede Sophie. „Følg snart din Moder, mit Barn," hviskede hun, „jeg

Digitized by Google

kalder Dig! . . . Charles, dyrebare Charles!" --- Med et faſt Haandtryk ſank hun tilbage, og hendes ſkjønne, rene, fromme Sjæl havde forladt Jorden. —

10.

Jeg overlevede hende, og jeg har overlevet mit Barn, ſom døde af en tærende Sygdom, efter i mange Aar at have baaret paa et ſvageligt Legeme. Med hende udſlukkedes min Stamme, og jeg takker Gud for, at jeg døer uden at efterlade mig Børn, ſom kunne bøde for mig, „thi vor Gud er en retfærdig Gud, og han ſtraffer Fædrenes Misgjerninger paa Børnene, paa dem i tredie og paa dem i fjerde Led". Med Sophie forlod den ſidſte gode Engel mig, og jeg ſtod nu ganſke alene. Havde jeg kunnet ſlutte mit Liv her, vilde jeg have undgaaet mange bittre Aar, en haard Prøvelſe og megen Anger; men endnu var Maalet ikke fuldt, og min Poenitencetid ikke tilende; jeg havde endnu mangt et mødigt Skridt tilbage under det Kors, jeg ſelv havde paalagt mig.

Flere Aar forløb i en ſørgelig Eensformighed; lad mig fortie, hvorledes de forløb. Gud, ſom ſeer i Løndom, veed, hvilke Timer jeg har tilbragt, og vil engang være naadig mod den Angerfulde. Mit Barns Opdragelſe var min eneſte Opmuntring, og den Tid, jeg tilbragte hermed, den eneſte, ſom ydede mig nogen Tilfredsſtillelſe. Men jeg opdrog hende ikke for dette Liv, og hendes Barndom ſvandt hen, uden at hun havde nydt Barndommens Glæder. En tidlig Modenhed i hendes hele Aandsretning beſtyrkede mig i den Tro, at hendes

Digitized by Google

Dage hernede vare talte, og at Helenes sidste Ord snart maatte gaae i Opfyldelse; man troer saa let, hvad man haaber, og det var mit faste Haab, at Gud vilde ende en Tilværelse, som ingen Frugter mere kunde bære for denne Verden, og at han ikke vilde lade Sophie overleve mig; ja, jeg betragtede hende som en Forbeder ved Guds Throne, for hvis Skyld han vilde unde mig den Fred, jeg længtes saa inderlig efter.

Saaledes var Sophie bleven elleve Aar gammel; hendes Legeme var svagt og skrøbeligt, og en Skjevhed, hun havde havt fra Barn af, tiltog bestandig og ængstede mig saa meget mere, som Lægerne deri ikke vilde see nogen Fare for hendes Liv, men dog spaaede hende en svagelig Tilvæxtelse. Men hendes Aand var sund og kraftig, og heri lignede hun Helene, og havde, Himmelen være lovet, Intet arvet efter mig. Mild og venlig sysslede hun om mig som en god Aand, og i hendes Nærhed var mit Sind roligere, og de martrende Bebreidelser mildere. Ak! jeg var jo fordømt til at bære min Byrde alene, og intet Menneske, foruden Karen, anede, hvad der nedtyngede min Sjæl; jeg eiede ingen Fortrolig, ingen Ven, i hvis Barm jeg kunde udøse min Kummer, og af hvis Mund jeg kunde høre et deltagende eller trøstende Ord. Af min Faders Papirer havde jeg sluttet, at Karen ikke engang vidste, hvo Helenes Moder var; jeg havde altsaa ingen Oplysning at vente af hende, og min Tavshed paalagde hende et Baand, som endnu aldrig er blevet brudt. Men med Tilintetgjørelsen af min Lykke tilintetgjordes ogsaa min Virksomhed, mine Forretninger bleve mig ligegyldige, jeg overlod dem til mine Betjente, og det var kun med de største Overvindelser, at jeg engang imellem sysselsatte mig dermed. Min troe Ven,

Digitized by Google

Johannes Lund, svigtede mig heller ikke nu, og jeg kan takke hans Venskab for, at saa mange unyttede Aar ikke medførte mig større Tab, end Tidsconjuncturerne tilsøiede enhver Kjøbmand. Da bragte flere udenlandske Bankerotter mig efterhaanden i Forlegenhed, og Lund traadte en Dag ind til mig med en Beregning, efter hvilken jeg meget let kunde blive en Stodder, hvis jeg ikke alvorlig var betænkt paa at afvende dette Uveir, og ved egen Driftighed at redde min Credit.

Jeg bad ham fritage mig for den Plage, det vilde være mig at gaae den igjennem, og overlod til ham at anordne, hvad der skulde gjøres; „lad det gaae, som det kan," sagde jeg, „det holder nok mig ud, og jeg har Ingen at arbeide for." — Men den ellers sindige Mand blev heftig, og min Ligegyldighed oprørte ham. „Jo," udbrød han, „Du har Nogen at arbeide for, thi Du skylder det Barn, Du har sat i Verden, en Forsørgelse, og Du bør ikke lade hendes Skjebne beroe paa Fremmedes Medlidenhed, hvis hun skulde overleve Dig. Desuden, det behøver hun ikke engang for at komme til at lide Nød, thi den staaer maaskee nærmere for Døren end Du troer. Vil Du have, at Sophie skal gaae om og tigge for hver Mands Dør, saa bliv ved at hengive Dig til denne umandige Sløvhed, men vil Du ikke drage det Ansvar paa Dig, saa vaagn op og handl, det er den høie Tid. Det er kun egen Virksomhed, der her kan hjelpe Dig; Du kan for din egen Skyld følge din Tilbøielighed, men for Sophies Skyld maa Du arbeide, det er ikke Mere end hvad Du skylder hende, og hvad hun ærlig har fortjent af Dig." — Ak, jeg følte kun altfor vel, hvor grundede min Vens Bebreidelser vare, men der fattedes mig Styrke til at handle. Sophie gik i dette

Digitized by Google

Øieblik igjennem Stuen. „See," vedblev Lund, „dette fine, svagelige Væsen; er hun skabt til at tjene sit Livs Ophold ved legemligt Arbeide? Har Du opdraget hende til at forsage alle Sjælens Nydelser, for kun at tænke paa den daglige Nødtørft? Har Du forberedt hende paa at lide Mangel og Savn og staae forladt og ene i Verden blandt Fremmede, naar Du endelig har undergravet din Sundhed? Hvad vil Du svare Helene, naar hun i hiin Verden kræver Dig til Regnskab for sin Efterladte? Er Mindet om hende saa ganske udslettet hos Dig? Er Sophie ikke ogsaa hendes Barn?" — „For Gud i Himmelens Skyld, tie," udbrød jeg, „jeg kan ikke udholde det; ja, Du har Ret, jeg er en usel, elendig Fader, jeg har væltet et stort Ansvar paa mig, men jeg vil handle, jeg vil arbeide for Sophie, og Gud vil give mig Kraft til at bestaae i mit Forsæt." — Med Anspændelse af alle mine Sjælskræfter kastede jeg mig nu over mine Forretninger, og arbeidede for Sophie; det var denne Tanke, der styrkede mig, naar jeg var nær ved at synke tilbage. Men jeg mærkede snart, at den bortsødslede Tid ogsaa her vilde hevne sig, og at mine Anstrengelser neppe vilde redde det gamle Firma fra Undergang; da vaagnede min Stolthed paa ny, og det var i denne Følelse, at Djævelen var virksom i mig.

Min Forlegenhed tiltog bestandig, jeg havde tilsidst den uundgaaelige Fallit for Øine. Da faldt Lissoms tidt gjentagne Forslag, at jeg skulde gifte mig og ved et formuende Parti bringe nye Kræfter i min Handel, mig ofte ind. Han gjentog atter den samme Vise: at jeg skulde række Cecilie, der efter Justitsraad Wolms Død var en meget formuende Enke, min Haand, og saaledes opfylde Skjebnens Villie, der dog havde bestemt os for

Digitized by Google

hinanden; han troede, at hun endnu bestandig nærede Tilbøielighed for mig, jeg kunde skaffe Sophie en qvindelig Omgang, som hun, i den Alder hvori hun nu var, daglig savnede, og berede mig selv en tilfreds Alderdom ved det Gode, denne Forening satte mig i Stand til at virke. Jeg indbildte mig tilsidst, at jeg ved dette Giftermaal kunde gjøre en Deel af alt Det, jeg havde forbrudt, godt igjen, at jeg tildeels kunde erstatte Cecilie, hvad jeg havde syndet imod hende, og at hun vilde være overbærende med mig for mine Nags og Lidelsers Skyld; jeg følte, hvormeget baade Sophie og jeg trængte til en kjærlig Deeltagelse, og at jeg vilde være hendes Børn en Fader i Ordets sandeste Betydn ng. Saaledes foregjøgle vi os selv, hvad vi gjerne ville see, og skjule vore sande Bevæggrunde; men det hører med til min Bod at erkjende og tilstaae mine Feil, og jeg bekjender med Skamfuldhed, at det var den falske Ære at kunne vedligeholde mit Huus's gamle Navn, og en syndig Begjerlighed efter det usalige Mammon, der, mig selv ubevidst, drev mig til dette Skridt. Ved mine Venners Virksomhed blev det indledet og omsider fuldbragt: Cecilie modtog min Haand, og mit forladte Huus blev atter befolket. Jeg skylder mig selv at sige, at jeg forekom Cecilies Ønske, at sætte hendes Formue urørlig udenfor min Handel; det var mig nok at styrke min Credit ved denne sandsynlige Tilvæxt, og jeg kan engang tilbagegive hende den saadan, som jeg har modtaget den.

Det er Himmelens retfærdige Straf, at en saa egennyttig Beregning intet godt Udfald faaer. Mit Liv var fra dette Øieblik en Kjæde af huuslig Ulykke, og jeg havde paalagt mig selv en Bod, som ofte var for tung for mine Kræfter. Hvor tidt har jeg ikke maattet sande Cecilies

Digitized by Google

Ord paa Maskeraden: „Det er ikke blot der, vi gaae maskerede; vort hele Liv er et Gjøgleſpil;“ hun har ſit hele Liv igjennem ſpillet Comedie med mig, hvert Ord, hvert Blik har været en indſtuderet Deel af hendes Rolle. Den ſtakkels Sophie, ſom med Tillid og Kjærlighed var kommen ſine nye Slægtninge imøde, følte ſig overalt ſtødt tilbage og ſpottet; hun var det første Offer for mit Vanvid. Hendes ſvage Legeme modſtod ikkun en kort Tid Sjælens Lidelſer, og hun bukkede under. Døden forenede hende med hendes kjærlige Moder og ſkilte mig ved det eneſte Væſen, der endnu bandt mig til denne Verden. — —

Jeg har forſkyldt min Skjæbne, og jeg bærer den uden Knurren. Jeg er en Fremmed i mit eget Huus, og jeg har følt, at Hjobs Forbandelſe ogſaa er udſtødt over mig for mine Synders Skyld: „Den Ugudeliges Lys ſkal udſlukkes, og hans Ilds Gniſt ſkal ikke lyſe; hans Styrkes Gange ſkulle blive ſnævre, og hans Anſlag udkaſte ham, thi han er ført i Snare med ſine Fødder, og han ſkal vandre i Garn. Hans Kraft ſkal vanſmægte, og Ulykker være beredte til hans Side; hans Haab ſkal oprykkes af hans Vaulun, og han ſkal drives til Forſtrækkelſernes Konge; hans Rødder ſkulle tørres nedentil, og hans Høſt ſkal oventil afſkjæres. Hans Ihukommelſe ſkal forgaae af Landet, han ſkal intet Navn have paa Gaderne, og han ſkal ikke have en Søn og ikke en Sønneſøn iblandt ſit Folk, og der ſkal Ingen blive igjen i hans Boliger, thi han kjendte ikke Gud!“

Og ethvert Ord af denne Forbandelſe er opfyldt; ſaa tør jeg vel bede Gud, at han ogſaa lader min Skjebne være opfyldt, og ſnart under den trætte Vandrer den evige Hvile. Hans Ord har givet mig Kraft til at bære den Straf, han har paalagt mig, jeg har haabet paa

Digitized by Google

hans store Barmhjertighed, og han vil tilgive mig, at jeg sukker med Psalmens Ord: „Herre! Hvorlænge skal jeg raadslaae med min Sjæl og have Angest i mit Hjerte daglig? Hvorlænge vil Du glemme mig og skjule dit Ansigt for mig?“ — —

21.

Kjøbenhavn, den 13. October 181*.

Kjære Edvard!

Du vil forfærdes ved at see den store Pakke, jeg sender Dig, men hvad vil Du sige, naar Du har gjennemlæst den, naar Du, som jeg, staaer for denne uhyre, gabende Afgrund, der har opslugt Lykke og Liv! — Og det var mig, som blot vilde kjende Grunden til min Onkels Melancholi, for strax at bekæmpe den. Jeg kortsynede Daare! Vidste jeg da ikke, at der kan gives en Skjebne, som kan bringe os til at mistvivle om den guddommelige Retfærdighed? Ulykker, saa uhyre og ufortjente, at Tanken neppe formaaer at opfatte dem? — Disse bestrevne Blade ligge bespottende for mig, og ethvert Bogstav forhaaner min afmægtige Villie. Jeg behøvede ikke denne nye Tilvext i min Erfaring, for at erkjende, at Verden kun er et uhyre Fængsel, hvor vi sidde som fordømte Misdædere, der indespærrede vente paa deres Død. Det er syndige Tanker, jeg veed det meget vel, men ofte har jeg været fristet til at misunde de Forvorpne, som med Viin eller Tærninger ere i Stand til at bedøve sig selv, eller som ved en kedsommelig Bog kunne glemme deres egen Elendighed. Jeg formaaer ikke at mane Djævelen fra mig,

Digitized by Google

og uophørlig lyder det for mine Øren som et qvalt Smertenssuk, der gaaer igjennem hele Naturen; det forekommer mig, at Træerne i Haven tale til mig, naar Vinden suser igjennem de salmede Blade, og hviske: „Vee Eder, at I bleve fødte!“ —

Det er silde paa Natten, jeg har tilbragt Timer i en tankeløs Bedøvelse. Der er endnu Lys hos min Onkel, han har lukket sig inde hele Eftermiddagen og vil ikke see Nogen. Af Skyggen paa Gardinerne kan jeg slutte, at han gaaer frem og tilbage i Stuen. Hvormangen Nat har han maaskee ikke tilbragt saaledes, grublende over sin forfærdelige Skjebne, og dog forsager han ikke, dog kan han endnu i ydmyg Hengivenhed vende sit Sind til Himmelen, til den Himmel, som har forstødt ham, som allerede har gjort ham arveløs paa Vuggen. Og det er hos mig, han vil søge Trøst, hos mig, som neppe er i Stand til at fatte den Sjælsstyrke, hvormed han bærer sin Skjebne! — Edvard! Jeg gruer for det Øieblik, da jeg skal see ham igjen. —

Jeg har forsøgt at fæste mine Tanker paa et andet Punkt, men bestandig vende de tilbage til det Spørgsmaal: Hvorved har min Onkel fortjent denne frygtelige Skjebne? — Skulle vi da virkelig bøde for Misgjerningerne af en Slægt, som forlængst er Støv og Aske? Kan en Fader sætte sit Barns Salighed paa Spil, og ved et Tærningkast overgive en uskyldig Sjæl til Afgrundens Fyrste? O, himmelske Retfærdighed, det er undertiden vanskeligt at troe paa Dig!

Jeg veed neppe mere, hvad jeg skriver, saa forvirret er jeg, og dog drives jeg til at sysselsætte mig, for at undgaae mig selv. Jeg er som Børnene, der ere bange for at være i Mørke, de see en ond Aand i hver en

Digitized by Google

Krog, saasnart Lyset tages bort. Saalænge denne frygtelige Pakke ligger for mig, faaer jeg ingen Ro; — tag den, og lad din Philosophi udfinde en Trøst for mig, jeg vil velsigne Dig derfor mit hele Liv. Lev vel! —

22.

Den 19. October.

I flere Dage har jeg gaaet om som en Spiller, der har sat sin sidste Daler i Lotteriet, og med en Blanding af Frygt og Haab venter Posten, som skal bringe Nummerne, der allerede for længe siden have afgjort hans Skjebne. Men denne Blanding er mere fortærende end den frygteligste Vished, den udtørrer Livskraften og forgifter ethvert Haab. Med skye Blik har min Onkel og jeg betragtet hinanden i disse Dage, saaledes som Medskyldige i en Forbrydelse maa skotte til hverandre, i Angest for, at den Ene skal røbe den Anden, og vor gode Engel, Sophie, hvis kjærlige Deeltagelse i denne Tid har viist sig i sin fulde Styrke, forfulgte os med bange, spørgende Blik, med Øiekast, hvoraf ethvert indeholdt en varm Bøn til Forsynet. Og Gud har hørt hendes Bønner!

Vi begravede igaar den gamle Karen. Min Onkel, vor gamle Sognepræst, Lissom, Kjøbmand Lund, Glæsel og jeg fulgte hende til Graven. Ved Afskillelsen sagde Præsten, at det havde været den Hensovedes eneste Ønske, at min Onkel, ved at ledsage hende til Jorden, vilde vise, at han havde tilgivet hende, hvad hun havde syndet imod ham; han takkede ham derfor, og sluttede med de Ord: „Jeg vidste jo nok, at De ikke var i Stand til at nære en uforsonlig Følelse og vel ihukom, at

Digitized by Google

Skriftens hellige Ord ere: „Dømmer ikke, paa det I ikke skulle fordømmes.“ Disse Ord, som vare de samme, hvormed min Onkel overrakte mig sit Manuscript, Dagen efter at Karen var død, gjorde et dybt Indtryk paa ham. Da vi kom hjem, bad han mig blive hos sig, og offre den sørgelige Fortid nogle Timer. „Du skal hjelpe mig at bære denne Byrde,“ sagde han, „i din Nærværelse vil jeg oprulle Forhænget for den Aandescene, jeg ikke har Mod til at betragte alene.“ Mit Hjerte bankede voldsomt, da vi traadte ind i min Onkels Værelse, og han lukkede Døren af efter os.

Paa Bordet stode endnu de to Skrin, den gamle Karens og den lille sølvbeslagne Kasse; endnu vare de uaabnede. Med en Følelse, som jeg ikke kan beskrive, traadte jeg hen til Vinduet for at give min Onkel Tid til at fatte sig. Den mørke Octobertaage laae tung over Haven og dryppede fra de afbladede Grene, Kirketaarnet var kun halv synligt, den øverste Deel forsvandt bag det tætte Slør, ikke en eneste lille Fugl lod sig see; det var, som om alt Levende var begravet med den gamle Karen. Hele Naturen bar et Præg af Trøstesløshed, som kun passede altfor vel til den sørgelige Forretning, der forestod os.

„Kom, Vilhelm,“ sagde endelig min Onkel, „denne frygtagtige Dvælen sømmer sig ikke for en Mand, der har seet Ulykken i Øinene. Kom, min Søn, og hjelp din gamle Fader at opgjøre sit sidste, tunge Regnskab.“ Min Onkel tog mig i sine Arme, og vi holdt hinanden længe omfavnede. „Nei,“ vedblev han, „jeg knurrer ikke mod min Guds strenge Villie, jeg erkjender med Taknemmelighed, at han har ladet mig beholde Meget, thi jeg har kjærlige Børn: Dig, Vilhelm, som skal være min Alderdoms Støtte, og Sophie, som er min

Digitized by Google

Trøsterinde. Saa lad os nu kaste et Blik paa, hvad han i sin Viisdom har berøvet mig, og lad os bede ham af Hjertet: Fader, forlad os vor Skyld, som og vi forlade vore Skyldnere!" — Med fast Haand dreiede han Nøglen om og aabnede Laaget, idet han neppe hørligt hviskede: „I Jesu Navn skal al vor Gjerning skee!" —

Imellem gamle forgyldte Helgenbilleder, tørrede Blomster og gudelige Betragtninger laae Smaating, som min Onkel gjenkjendte at være Foræringer fra Tante Helene til den gamle Karen; de vidnede om Giverindens Smag og kjærlige Hensigt, og vare alle forfærdigede af hende selv. Paa Bunden laae et Brev med Udskrift til min Onkel; det var skrevet af vor gamle Sognepræst, der fra min Bedstefaders Tid havde været Familiens Sjæleſørger, og lød saaledes:

„Aar 180*, den tyvende November, kom til mig Jomfru Karen Johanne Jacobsen, conditionerende hos Herr Grosserer Ch. Birner, som den anden i samme Maaned, eller Alle Sjæles Dag, efter forudgangen Skriftemaal, havde været til Herrens Bord og var bleven deelagtig i Nadverens hellige Sacramente. Hun overleverede mig en Mahognitræes sølvbeslagen Kasse, hvortil Nøglen foregaves at skulle findes i et hos hende beroende Skriin, med Anmodning: at jeg efter hendes Død, saafremt det er Guds Villie, at jeg skal overleve hende, vil besørge Kassen tilstillet bemældte Herr Grosserer Ch. Birner, som den, der dertil, efter hendes dødelige Afgang, er den eneste Berettigede. Derhos medbragte hun et beskrevet Document, hvilke hun ved den Naadegjerning, hvori hun idag var bleven deelagtig, besvor at indeholde den nøiagtigste Sandhed, hvilket jeg, efter hendes Forlangende, har paategnet og ved mit Navns Underskrift attesterer;

Digitized by Google

samme blev, i hendes Nærværelse, udi bemældte Kasse nedlagt, hvorefter hun dertil modtog Nøglen. Hvad for Øvrigt denne Kasse indeholder, er mig uafvidende. At dette saaledes er foregaaet, bevidnes herved under min Haand og Embedssegl, som og dette tjener hende til Vidnesbyrd om, at jeg rigtig har modtaget meerbemældte Kasse og herved lover og tilsiger hende, at den i sin Tid skal, efter hendes Bestemmelse, vorde overleveret til Herr Grosserer Ch. Birner, eller. saafremt han eller jeg forud ved Døden skulde afgaae, da blive ovennævnte Jomfru Karen Johanne Jacobsen uaabnet overgivet, til videre Anvendelse efter egen Raadighed. Hvilket herved bevidnes.

Kjøbenhavn, Datum ut supra.»

Inden i Brevet laae en lille Nøgle. „Det er altsaa denne Troldbomsstav," sagde min Onkel, efterat han havde foldet Brevet sammen og lukket gamle Karens Skriin, „som skal mane Skygger frem af Gravene. De ville ikke lære os noget Nyt, min Søn, og dog skjælver jeg for dem, som om de endnu havde ukjendte Rædsler at aabenbare mig. O! hvad skulde kunne forfærde mig, der har oplevet det Forfærdeligste! — Velan! Saa maner jeg Eder frem, og I ville tilgive mig, at jeg forstyrrer Gravenes Fred!" — Han greb Nøglen. I samme Øieblik trængte Solen, der havde kæmpet med de mørke Skyer, igjennem Taagen, og en klar Straale faldt ind paa den lille Kasse, og omgav den med en lysende Glands. Min Onkel foldede Hænderne, og med Blikket vendt mod Portraitet paa Væggen, udbrød han rørt: „Din Aand er om mig, Forklarede! som den har været om mig alle Dage. Nei, der er ingen nye Rædsler!" —

Digitized by Google

Oven paa en Mængde forskjellige Papirer laae det af Sognepræsten attesterede Document, skrevet med den gamle Karens rystende Haand. Du skjenker mig formodentlig Afskriften, naar jeg figer Dig, at det var i samme Stiil, men mange Gange vidtløftigere, end Præstens, og viste at Karen var en bedre Christen end hun var Skribent. Men Indholdet tjener altfor meget til at supplere min Onkels Historie, til at jeg tør forholde Dig det; Du skal faae det saa omstændeligt, som det er nødvendigt.

Efter en lang Indledning, hvori den gamle Karen meddeler os, at hun føler Trang til at lette sit Sind, ved at bekjende: „at hun har begaaet en svar Synd, der tynger paa hendes Samvittighed, men hvorfor hun, ved en aabenhjertig Tilstaaelse, haaber at erholde Menneskenes Tilgivelse her og Guds hisset," begynder hun ved det Barns Fødsel, der har gjort min Onkels Lykke og Ulykke. Kort før min Bedstemoders Død kaldte min Bedstefader Karen ind til sig i sit Contor, Aftenen til Allehelgensdag, og betroede hende med mange Suk, hvorledes han vilde komme for Orde for et Barns Skyld, der var født ham om Natten forud, saafremt hun ikke vilde staae ham bi, og, ved at faae det anbragt, skjule denne Skjændsel for Verden. Den troe Karen blev inderlig rørt ved at see den alvorlige og strenge Mand saaledes nedbøiet og lovede ham Taushed og Bistand. Efter hendes Anmodning var en Betjent ved Mynten, som ingen Børn selv havde, villig til at antage sig den lille Pige, for hvem min Bedstefader ved et Gavebrev udsatte en aarlig Livrente. Karen besørgede med den største Hemmelighedsfuldhed Brevene frem og tilbage mellem min Bedstefader og Myntbetjenten og stod selv Fadder til den lille Pige, der blev døbt i Nicolai Kirke,

Digitized by Google

som „en Datter af Kongelig Myntbetjent Albert Hermann og Hustru Else Mariane Jørgensen, og i Daaben kaldet Helene Johanne.“ Ihvorvel min Bedstefader gjorde sig mange Bebreidelser derfor, hang han dog ved det nyfødte Barn med stor Kjærlighed, hvilken bestandig tiltog i Fraværelsen, (thi fra det Øieblik, Hermann antog det som sit eget, saae han det ikke mere), saa at han ofte yttrede, at han ikke kunde overleve dets Død, og bad Karen sørge for dets Pleie, som det, hvoraf hans Liv og Rolighed var afhængigt; ja, der forgik ingen Dag, uden at han spurgte til det med en Varme, som Karen var nær ved at antage som en Følge af en Forhexelse, og som hun betragtede som en aabenbar Fornærmelse mod hans Kones Børn. Da det var to Aar gammelt, udbrød en smitsom Børnesygdom i Kjøbenhavn, som bortrev mange Forældres Haab, og som ogsaa angreb den lille Helene. Min Bedstefader erfarede det og var utrøstelig; den Aengstelse, han bestandig gik i, angreb ham saa meget, at han selv blev syg, og i denne Tid vilde han Ingen see om sig uden Karen; Gjenstanden for hans Tanker var uafladelig det syge Barn. „Da var det henimod Aften, den fire og tyvende Søndag efter Trinitatis,“ at hans Sygdom kjendeligt forværredes, og samme Aften vare de Efterretninger, Karen havde medbragt fra hendes Besøg hos Hermanns, kun lidet trøstelige. Om Natten vaagede Karen hos ham tilligemed min Onkels holsteenske Tante, min Bedstefaders Søster, som efter hans Kones Død bestyrede Huset. „Han var meget urolig og ængstelig og bad mig, i sin Sjæls Qvide, at slaae Evangeliet op og læse det for ham. Og det skete, som han havde ønsket, og det lød: „Der Jesus dette talede med dem, see! da kom der en Øverste og tilbad ham og sagde:

Digitized by Google

Herre! min Datter er ret nu død, men kom og læg din Haand paa hende, saa bliver hun levende. Og Jesus stod op og fulgte efter ham, og hans Disciple ligesaa. Og see! en Qvinde, som havde tolv Aar havt Blodsot, gik bag til ham og rørte ved Sømmen af hans Klædebon, thi hun sagde ved sig selv: kunde jeg ikkun røre ved Sømmen af hans Klædebon, da blev jeg visselig helbredet. Da vendte Jesus sig om og saae hende og sagde: vær trøstig, min Datter, din Tro haver hjulpet Dig! Og Qvinden blev helbredet fra den samme Stund. Og der Jesus nu kom i den Øverstes Huus og saae Piberne og Folkets Bulder, sagde han til dem: viger bort, thi Pigen er ikke død, men hun sover; men de beloe ham med Spot. Men der Folket var uddrevet, gik han ind og tog hende ved Haanden. Da stod Pigen op; og dette Rygte kundgjordes i det ganske Land." — Da Karen havde læst, foldede min Bedstefader Hænderne og sov ind. Og da han vaagnede, fortalte han hende, at han havde drømt, at han var kommen til Hermanns for at see til sit Barn, men havde fundet det dødt, og at de stode omkring Liget og græd; da havde han kastet sig paa Knæe og bedet til Gud, og Stuen var pludselig bleven oplyst af et klart Skin, og da det forsvandt, reiste Barnet sig op og var karsk, og en Stemme havde sagt: „Jeg har kaldet det til Livet igjen fra Døden. Saa længe det lever, skal Du leve, men naar det dør, skal Straffen komme over Dig." — Men den næste Morgen, da Karen kom til Hermanns for at see til Barnet, var det død om Natten, og Madam Hermann havde født en lille Pige, som de kaldte Helene Johanne efter den Afdøde.

Med et tungt Hjerte vandrede Karen hjem med dette Sorgens Budskab; men min Bedstefader modtog hende

Digitized by Google

med et smilende Ansigt. „Ikke sandt, Karen," spurgte han, „hun fandt hende vel?" — „Ja, Herre," svarede Karen, „hun er vel. Vor Herre har besøgt hende i denne Nat." Mere turde hun ikke sige, men min Bedstefader svarede: „Jeg vidste det nok, Gud vilde ikke straffe mig saa haardt. Var det Barn død, Karen, saa havde jeg sikkerlig mistet min Forstand; men Gud har ladet det leve, for at jeg ved gode Gjerninger skal affone min svare Brøde. Med hendes Død skal Straffen komme over mig, men Vor Herre vil ikke bortrive mig i mine Synder." — Alt som hans Helbred blev bedre, tiltog ogsaa Overbeviisningen om, at Barnet var karskt, og det blev meer og meer umuligt for Karen at oplyse ham om den sande Sammenhæng, thi med hans Kræfter vendte hans sædvanlige barske Alvorlighed tilbage, og han var atter den strenge Husfader, for hvem det hele Huus skjelvede. Den nye Helene blev døbt i Nicolai Kirke, og Karen stod ogsaa Fadder til dette Barn. Samme Dag overleverede Hermann hende min Bedstefaders Gavebrev tilligemed Lægens og Graverens Attester for at Barnet var død og begravet, for at hun skulde tilstille ham disse Papirer; men af en ubetvingelig Frygt opsatte hun fra Tid til anden at forberede ham derpaa. Endelig kom den Termin, da Livrenten pleiede at blive udbetalt; Karen afhentede den ikke som sædvanlig, og min Bedstefader blev nødt til at minde hende derom. Da fremtog hun Gavebrevet og vilde give ham det, men den heftige Mand, der maaskee troede, at Hermann derved vilde forhindre ham i at sørge for Barnets Fremtid, foer op som en Afsindig imod hende og forsærdede hende i den Grad, at hun aldrig siden vovede at tænke paa at oplyse en Vildfarelse, som hun bebreidede sig at have foranlediget. Som det saa

Digitized by Google

ofte gaaer, gik det ogsaa her: Karen ventede, at Tid og Leilighed vilde medføre en Oplysning, hvorved hendes gode Hensigt og Skaansel maatte tjene hende til Undskyldning; men det skete ikke. Min Bedstefader spurgte aldrig anderledes til Helene end: „Hvordan lever Barnet hos Hermanns?" og Karen, som i Førstningen svarede med Hjertet i Halsen, vænnede sig efterhaanden til at anse denne Vildfarelse som nødvendig for sin Herres Liv og Lykke. De Penge, hun saaledes fik, anvendte hun samvittighedsfuldt til fader- og moderløse Børns Opdragelse, og meente, at hun derved afsonede sin Herres Brøde, uagtet det ofte nagede hendes Samvittighed bittert, at hun saaledes bedrog ham. Pakken indeholdt utallige Qvitteringer for Summer, som milde Stiftelser havde oppebaaret paa denne Maade. Da min Bedstefader blev sindssvag, flere Aar før sin Død, hørte naturligviis disse Udbetalinger op, til ikke liden Beroligelse for Karen. Han døde i den Overbeviisning, at Helene Hermann var hans Datter. —

Min Onkel var sjunken tilbage i Lænestolen og holdt Haanden for Øinene. Det var mig ikke muligt at vedblive, Stemmen svigtede mig; sagte reiste jeg mig og gik til Vinduet: det var, som om Haven idag gav Scener af min Onkels Historie, Alt var ganske forandret, Taagen var forsvunden, igjennem den klare, blaae Himmel skinnede den blanke Kirkefløi ned til os som en lysende Stjerne, qviddrende fløi de smaa Spurver fra Green til Green og badede sig i Solens Straaler, og i Blomsterbedene tittede enkelte forglemte Efteraarsblomster venligt frem blandt de henvisnende Blade, som om de vilde sige: Livet har altid Blomster, selv i det sildigste Efteraar. — Det var en høitidelig Pause, hvori et heelt Liv gik forbi os. Endelig brød min Onkel den; han

Digitized by Google

var dødbleg. „Læs kun videre, kjære Vilhelm," sagde han, „Karen har endnu Mere at betroe os, og i min Alder har man ingen Tid at give bort, naar man skal begynde sit Liv forfra."

Efter min Bedstefaders Død havde Karen flere Gange følt sig fristet til at bekjende for min Onkel, hvorledes Tilfældet havde bragt hende til at bedrage sin afdøde Husbond for Summer, som hun vel vidste ikke vare optegnede i Regnskaberne, men som dog vare opstrevne i en Bog, „som salig Herren hver Gang nedlagde igjen i sin hemmelige Kasse og gjemte i sin Pult," og som altsaa kunde komme min Onkel for Øie; men her kom det høitidelige Løvte om evig Taushed i Veien, hvilket hun havde givet min Bedstefader, og Karen blev atter nødt til at lade Sagen gaae sin egen Gang. Da blev hun overrasket af min Onkel, da hun „mindst ventede det, og i flere Aar ikke havde tænkt paa den Sag. Det var en Aften, at jeg, som gik i mine sædvanlige huuslige Beskæftigelser, hørte en Støi i Steengangen uden for salig Herrens Contor, som i mange Aar havde været lukket og laaset." Hun gik ned for at see, hvad det var, og fandt min Onkel „ganske blodig liggende paa Gulvet, han havde i Faldet stødt sig et stort Hul i Hovedet og saae ud, som han havde ligget i Jorden." Karen hjalp ham op, „men han var ganske vild, og saae forstyrret ud i sit Ansigt, og greb fat paa mig og rystede mig stærkt, og spurgte mig, om jeg kjendte det Skriin, der laae paa Gulvet; og da jeg sagde: ja, bebreidede han mig, at jeg havde bestjaalet salig Herren og ham, og at jeg havde misbrugt den Troe, de havde havt til mig, og andet Mere, som jeg af Forfærdelse siden ikke ret kunde mindes. Og han

Digitized by Google

blev saa vred, at han svor at det skulde koste mit Liv, om jeg nogensinde talede et eneste Ord til ham eller noget Menneske om disse Penge og talede derhos saa forfærdeligt, at det sortnede for mine Øine, og jeg var tilmode ret som den værste Misdæder. Efterat jeg havde bragt ham op paa hans Værelse, gik jeg ind i mit Kammer og faldt paa mine Knæe, og bad til Gud, at han vilde bøie min Herres Sjæl til Eftergivenhed og gjøre ham forsonlig, og var ganske sønderknust af Angest og Ruelse. Men hans Vrede varede kun kort, og da han saae mig igjen, var han venlig imod mig, som han pleiede, og talede siden slet Intet om Pengene." Min Onkel faldt nu i en langvarig Sygdom og var fra den Stund ganske forandret, hvilket Lægerne tilskrev det voldsomme Stød i Hovedet, forbundet med en sygelig Disposition. Karen og Tante Helene pleiede ham det bedste, de kunde, men han blev ikke bedre, og „talede undertiden saa forstyrret, at Ingen ret kunde blive klog paa, hvad han meente, og derover sørgede hans Kone ret af Hjertet, thi hun elskede ham i stor Fromhed og Kjærlighed." Omsider foreslog man ham at reise, og han tilbragte nogen Tid borte; men Johan, som fulgte ham, skrev hjem, at det kun var maadelig fat med hans Herres Forstand, og at han ingen Doktor vilde bruge. Imidlertid levede Tante Helene her hjemme i Angest og Bedrøvelse, og hendes eneste Glæde var at faae Breve fra sin Mand og igjen skrive ham lange Breve til, som ofte kostede hende vaagne Nætter. Hun ventede snart sin Nedkomst og haabede, at Glæden over dette Barns Fødsel skulde virke velgjørende paa min Onkels Sindssygdom. I denne Tid var hun meget svag og ofte syg og sengeliggende. „Da kom en Eftermiddag, kort før

Digitized by Google

Paaſken," en fremmed Dame og vilde ſee til hende, men hun vilde ikke ſige, hvem hun var. Tante Helene var ikke tilbøielig til at tage imod hende, men Karen meente, at hun ſkulde kjende hendes Stemme, og at det viſt var En, ſom kjendte Huſet godt, thi hun havde ſelv fundet Vei op i Værelſerne. Da lod min Tante hende komme, og Karen lukkede den fremmede Dame ind, „ſom havde et ſtort Slør over Hovedet og var ſaa tilpakket, at man ikke kunde ſee det Ringeſte af hendes Anſigt; hun ſagde, at hun bragte Noget med ſig, ſom tilhørte Madame Birner; det var i Kjøbenhavns Ildebrand, da Alt var i ſaa ſtor Forvirring, tilligemed mange andre reddede Sager blevet flyttet ind til den fremmede Dames Fader og var der blevet forglemt. Nu var det kommet frem, og da hun havde opdaget af de Mærker, der ſtode paa det, hvem det tilhørte, bragte hun det til dets Eier. Derhos fremtog hun under Saloppen et lidet Skrin med mangfoldige Sølvzirater og ſatte det paa Sengen, og efterat hun havde ſagt, at hun ikke vilde give ſig tilkjende, fordi hun var ſkamfuld over, at hun først nu, ſaa mange Aar efter, bragte tilbage, hvad der var betroet Gods, gik hun bort igjen, og jeg fulgte hende ud; men ligeſom hun kom paa det nederſte Trin, gled hun ud med Foden, og da jeg greb i hende, for at holde hende, faldt Sløret til Side, og jeg ſaae tydeligt, at det var Jomfru Cecilie, hvem ſalig Herren engang havde beſtemt at give den unge Herre til Ægte, og da kjendte jeg ogſaa hendes Stemme igjen og begreb, hvorfor hun ikke vilde være ſeet i dette Huus." Da Karen kom til min Tante igjen, meddeelte hun hende ſin Opdagelſe, men hun ſagde: „Lad det være, ſom om Du ikke havde kjendt hende, hun var mig velkommen, thi det Skriin, hun bragte

Digitized by Google

mig, har tilhørt min Fader, og jeg kan mindes det fra min tidligste Barndom. Jeg vil først aabne det iaften, naar jeg er ganske alene, og saa vil jeg leve min Barndom om igjen. Gud velsigne hende for denne Gave." Og hun var ret glad og fornøiet, og betragtede ofte Skrinet, idet hun sagde: „Det er en gammel Ven, som er kommen til Huset, og som jeg kan sladdre med om forrige Tider." Men den næste Morgen var hun meget syg, og „talede vildsomt og slog sig for sit Bryst, og raabte, at Gud havde forskudt hende, og var ganske forfærdelig at see. Og da jeg kom til hende, skreg hun, at det var den onde Aand, som havde besøgt hende, og at dette Besøg havde gjort hende vanvittig, og gjentog uophørligt: „hun har myrdet mig, hun har myrdet mig, men lad for Guds Skyld Ingen vide, hvem hun er;" og saa tog hun det lille Skrin og kastede det fra sig, og befalede mig at kaste det i den dybeste Brønd, for at det ikke skulde forgifte Nogen, eller kaste det i Ilden og opbrænde det; men da jeg vilde bære det bort, greb hun det igjen og kysfede det, og sagde: „nei, det er min gode Engel, der har været hos mig, hun har frelst mig fra den evige Fordømmelse." Og saaledes vedblev hun at tale over sig og gav mig den ene Befaling efter den anden, som var ganske uforstaaelig, indtil hun faldt i Søvn af Mathed og Graad." Da tog Karen Skrinet bort og gjemte det, og da hun efter Lægens Forskrift svarede paa min Tantes Foresporgsel, at det var brændt efter hendes egen Befaling, græd min Tante bitterligt og sagde: „det burde ikke have været brændt, det har jeg sagt i Vildelse, men intet menneskeligt Øie maatte see i det, thi det er Det, som har myrdet mig." Hendes Sygdom forværredes Dag for Dag, og man underrettede min

Digitized by Google

Onkel om hendes Tilstand. Hele Dage og Nætter tilbragte hun i taus Graad, hun vilde Ingen have om sig, „og gav endogsaa ofte de forfærdeligste Tegn til Uvillie ved at see sit eget Barn, saa at det gik hende med en Gysning igjennem hele Kroppen, hver Gang Glutten nærmede sig hende, som dog var Kjød af hendes Kjød og Been af hendes Been." — Aftenen før min Onkels Hjemkomst kaldte hun Karen til sig og sagde, at hun havde drømt, „at Herr Birner kom tilbage; hun vilde ønske, at Gud vilde være hende saa naadig at lade hende døe, for at han ikke skulde have den Sorg at see hende saadan; naar hun var død, vilde han sørge over hende, men det var forfærdeligt, dersom hun levede. Derhos bad hun os Alle, som var om hende, at bede godt for hende, at hun maatte døe samme Nat og at Gud da vilde være hende naadig og tilgive hende hendes Synder. Og til mig sagde hun, at jeg maatte fortie for alle Mennesker, hvad hun havde talet, som var affindigt, og kun svare til, hvad jeg blev spurgt om." — Faa Dage efter min Onkels Hjemkomst døde min Tante Helene. — Karen sluttede med Bevidnelsen om, at hvert Ord, hun havde skrevet, indeholdt Sandhed, „saa sandt hjelpe mig Gud og hans hellige Ord"; hun bad min Onkel tilgive hende, hvad hun havde syndet imod ham, og haabede, at Gud ikke vilde straffe hende saa haardt, at hendes gode Herre nogensinde skulde komme til at savne, hvad hun, af Svaghed og Frygtagtighed havde berøvet ham, „thi da var hendes Anger og Ydmygelse forkastet, og Gud havde vendt sit Aasyn fra hende og vilde straffe hende, som hun havde fortjent det." Karen havde altsaa været det sidste Offer for en Vildfarelse, der havde bragt Død og Fortvivlelse over et lykkeligt Huus. Skrinet

Digitized by Google

indeholdt, foruden mange gamle Papirer, de ulykſalige Breve fra min Bedſteſader til den gamle Hermann, Beviſerne for, at den første Helene havde været hans Datter. Alt, hvad der kunde tjene til at oplyſe denne Gaade, fattedes derimod. Maaſkee have diſſe Papirer aldrig været er, maaſkee ere de forſætlig borttagne, det er en Tvivl, ſom ſandſynligviis aldrig vil blive løſt.

Min Onkel ſad ſom forſtenet, imedens jeg læſte; intet Ord, ingen Bevægelſe forraadte den Kamp, der foregik i ham; omſider arbeidede et dybt Suk ſig frem. „Karen var uſkyldig; men hun, den Anden har myrdet hende," ſagde han med dyb Stemme, „forſætlig myrdet hende; men det var Guds Villie, at det ſkulde ſkee ſaaledes, han gav, han tog, hans Navn være lovet; jeg har tilgivet hende." Da braſt han i Graad, og en Strøm af Taarer lettede det af ſaa forſkjellige Følelſer betyngede Bryſt. „Det er de første Taarer, jeg fælder for Helenes Død," udbrød han; „nu kan jeg begræde hende, thi Forbandelſen hviler ikke længer paa mig." Ogſaa jeg begræd Tante Helene med oprigtige Taarer. —

„Hør! Den gamle, alvorlige Stemme," ſagde min Onkel efter en lang Tausheb, da Kirkeklokken begyndte at ringe; „den har fulgt mig mit hele Liv igjennem og daglig tællet Draaberne i mit Malurtbæger. Klokkeklang modtager os ved Indtrædelſen i Livet og ledſager os paa vor ſidſte Vandring, den minder mig om, at jeg nu indtræder i et nyt Liv, ſom ſnart er forbi. Livet er en haſtig Reiſe, kjære Fætter, og Tiden mærkes kun i dens Tab; det var derfor en kløgtig Opfindelſe, at give den en Tunge at tale med. Lader os ikke overhøre dens Stemme, det er det hule Eccho af den ſvundne Tid, ſom ſtyrter ned i det bundløſe Svælg, der ſlugte Aarene før

Digitized by Google

Syndfloden og endnu er lige umætteligt. Lad os bruge den til virksom Daad og saaledes takke Gud for denne Gave; jeg har Meget at oprette." Med de sidste hendøende Toner aabnedes Tapetdøren, og Sophie traadte ind. Da hun saae mig, vilde hun gaae igjen, men min Onkel drog hende ned paa sit Skjød og kyssede hende kjærligt. „Kom, mit Barn," sagde han, „og deel min Lykke; hjelp mig at takke Gud for hans store Naade, han har skjenket mig et nyt Liv. Ja, jeg var sindssvag, men det er nu forbi; Gud har gjort Mirakler som i Christendommens første Dage, og hvert Aar paa denne Dag ville vi takke ham for min Helbredelse og mindes de kjære Forudgangne, der have været Forbedere hos ham; det er for deres og ikke for min Skyld, at han har ladet en Straale af Evighedens Lys skinne for mig her paa Jorden." — „Saa ville vi ogsaa mindes den gamle Karen," sagde Sophie og rakte min Onkel et Portrait, som hun havde malet efter Hukommelsen; det forestillede Karen i Søndagsdragt med Bønnebogen i Haanden. Det har aldrig anet mig, at Sophie var i Besiddelse af dette Talent. Min Onkel betragtede det rørt. „Du ærlige, trofaste Sjæl," sagde han, „ja vi ville ogsaa mindes Dig! Her er hendes Plads, mellem disse har hun hjemme," — han hængte Karens Portrait paa Væggen ved Siden af de andre, — men I have hjemme her, ved dette Bryst, som atter er i Stand til at føle, hvad Kjærlighed er." Han slyngede sine Arme om os, og mine Taarer fløde sammen med Sophies. —

Og dette, kjære Edvard, var den gamle Karens Arvegods. Det er en fuldstændig Commentar til min Onkels Manuscript, og det har ydet de sidste Penselstrøg til min eiegode, fromme Tante Cecilies veltrufne Por-

Digitized by Google

trait, — jeg beder den hele Familie om Forladelse, fordi jeg, for Tydelighedens Skyld, bruger denne Slægtskabsgrad, det skal være sidste Gang, — men det har forvirret mig med Hensyn til Sophie, hvis Navn jeg forgjeves har ventet at finde i min Onkels Optegnelser, og som jeg heller ikke fandt her. Dersom det ikke forekom mig upassende, vilde jeg udfritte den gamle Glæsel, der i den sidste Tid er bleven min Velynder; maaskee veed han heller Intet, og Skammen var da min eneste Indtægt. Men i Uvished vil jeg ikke leve længer, jeg har nu seet, hvad uopløste Misforstaaelser kunne føre til; jeg vil handle. — Kjække Beslutning! Som om den fortjente Roes! Vide vi ikke nok, at Mennesket har mere Kraft til at handle, end til at forsage? At det er os lettere at styrte os hovedkuls i en Afgrund, end at blive staaende for en aaben Himmel, uden at betræde den! Vi ere i Sandhed svageſt, naar vi bilde os ind, at vi vise meest Styrke.

Jeg seer, at mit Brev er voxet til et uhyre Omfang; for at vise mig menneskelig imod Dig, sender jeg Dig det, uden at tilføie de mange Betragtninger, den gamle Karens Efterladenskab giver saa rigeligt Stof til, og som uophørligt gjære i mit Indre.

23.

Den 7. November.

Jordisk Salighed, siger Young, er en forfængelig Tale, et stolt Ord uden Grund og Mening, et frækt Indgreb i Himmelens Ret og et hemmeligt Forræderi mod Guddommens Villie. Det er muligt, at han har

Digitized by Google

Ret. Saligheb er ogsaa for Meget forlangt; men øieblikkelig Lykke er intet Phantom, og Oehlenschläger har maaskee mere Ret end Young, naar han siger:

— — — — et Øieblik er ei
Aldeles at foragte. Ofte følte
Den Lykkelige sødt i det, hvad ei
En mindre Lykkelig sit hele Liv;

i det mindste er denne Philosophie langt mere trøstelig. Dersom jeg kunde indlade mig i Handel med Vor Herre, vilde jeg opkjøbe paa eengang saa mange slige Øieblik, som jeg kunde overkomme, beregnet hvert til eet Aar af min Levetid, og saa lade det være godt med det, og naar jeg lukkede mine Øine, vilde jeg prise det gode Kjøbmandskab. Der gives Øieblik, som ere mere værd end et Seculum, og i hvilke der paa eengang leves Mere, end i en heel Levetid; det er kun en Ulykke, at naar man ret har opfattet det, er det ogsaa forbi. Det er det Charakteristiske, som Evigheden skal have forud for alle timelige Goder, at den er et fortløbende lykkeligt Øieblik, som man aldrig bliver færdig med at opfatte. Der er en sybaritisk Overeensstemmelse i alle Troesbekjendelsers Forestilling om det evige Livs Glæder, og naar Muhamedaneren fryder sig til at blive gnedet med vellugtende Gigtflanel af yndige Houris, haabe vi Andre paa den evig uforandrede Nyhedsinteresse, som engang skal blive os til Deel.

Det er mærkværdigt, hvorledes vort hele Huus er blevet forandret; min Onkels Stemning virker uimodstaaelig paa os Andre: Glæsel er snaksom, Johan gaaer hurtigt, og jeg griber mig ofte i at synge ganske høit, naturligviis kun indenfor mine egne fire Vægge. Det

Digitized by Google

skulde Ingen have forudsagt for saa Uger siden. Sophie er den eneste Uforandrede, thi hendes stille Glæde bærer ingen sandselig Dragt. Capitain Lissom og Kjøbmand Lund besøge os regelmæssig hver Aften, og naar den Første fortæller om sine Eventyr til Søes og sine Ungdomsstreger og altid begynder Historien med: „Kan Du huske, Birner," saa leer Herr Lund halvhøit, og Det kan med Billighed regnes med til de store Forandringer, gamle Karen har testamenteret os.

Igaar Eftermiddag sad jeg ovre hos min Onkel og passiarede med ham, medens han røgte sin Pibe. Hans Værelse er blevet vor Dagligstue; der samles vi Alle, thi der blive vi ikke hvert Øieblik mindede om de mange spildte Dage, vi have tilbragte i Husets Hovedsløi. Det var netop paa den Tid, da Nattens Tvillinger, Taushed og Mørke, tiltræde deres Vandring. Vi talede om den forskjellige Virkning, Omgang med Verden gjør paa de forskjellige Charakterer; min Onkel tog de Ondes Forsvar og sagde: „Saadanne Mennesker vilde i et eensomt Liv have opfyldt enhver billig Fordring, de vilde have været gode i samme Grad, som den store Verden fordærver dem. De plages af en sygelig Irritabilitet, som saares ved enhver Berørelse, Forsængeligheden behersker dem, og de tage ikke i Betænkning at anvende ethvert Middel for at naae, hvad de attraae med al den Ild, der er saadanne Sjæle egen. Men denne umættelige Sygdom bliver aldrig helbredet; hvad der igaar forekom dem at være Himmeriges Lyksalighed, kaste de fra sig idag som Jordens Usselhed, og i denne aldrig tilfredsstillede, avindsyge Tørst fortære de sig selv, og ere ulykkeligere end ethvert af deres Offere." Jeg modsagde ham ikke, det var jo tydeligt, at han med disse Ord vilde føre sin

Digitized by Google

anden Kones Forsvar; men jeg følte dybt den Afstand, der er imellem min Onkel og mig, som endnu ikke kan tænke paa hende uden med stor Bitterhed. Det er Ulykkens sikkre Frugt, at den luttrer Sjælen og bringer os Maalet nærmere, og det er i denne Forstand det hedder: Den Gud elsker, den tugter han.

Johan bragte Lys og et Brev, som var kommet med Posten. „Det er et Evangelium," sagde min Onkel, da han havde læst det. „Det gaaer med Lykken som med Ulykken, den kommer aldrig alene. Det er fra Qvindel, Alt gaaer efter Ønske, han har accorderet med mine Creditorer i Hamborg, de tage imod de Forslag, jeg har gjort dem, og denne Eftergivenhed sætter mig i Stand til engang at svare Enhver Sit. — Kom Vilhelm," vedblev han, „denne glædelige Efterretning ville vi meddele Sophie." Blodet foer mig ved dette Forslag til Hjertet med en Voldsomhed, som var nær ved at qvæle mig, men jeg lod mig det ikke sige to Gange og fulgte min Onkel, som gik tvers over Gangen til den Dør, jeg engang ubemærket havde seet Sophie forsvinde igjennem. — Hun sad i Tusmørket i Kakkelovnskrogen og strikkede, den yndigste Vellugt var udbredt over hele Værelset, og den knittrende Ild fra Ovnen spredte et magisk Skin over alle Gjenstande. Tusmørke og Kakkelovnsild er Hjertets og Phantasiens Belysning, den tiltaler mig fremfor enhver anden. Maaneskin er Alfernes, naar de danse i Kreds paa Engene; Solen er en Prosaiker, og Solskin er Cancellisternes Belysning, den er bedst til at udstæde Proclama ved. — „Her er saa venligt hos Dig, mit Barn," sagde min Onkel, efterat han havde fortalt sin Efterretning og lagt Brevet paa hendes Bord, „dersom Du tillader det, ville vi drikke vor Thee hos Dig." Men

Digitized by Google

Sophie meente, at det endnu var for tidligt, og vi bleve derfor siddende i Tusmørket og talede sammen, indtil Theebordet endelig blev sat frem, og vor lille Vertinde tog Plads foran den snurrende Maskine. Jeg bildte mig ind, at jeg var i Elysium, og at Congotheen var Nektar og Tvebakkerne Ambrosia. Vil Du vide, hvordan der er i Sophies Stue? Du bryder Dig maaskee ikke om det? Men Du skal vide det, enten Du vil eller ei, thi jeg vil endnu engang gjentage det for mig selv. Det er et lille Værelse, hvori et Monstrum af en gammeldags Kakkelovn, en Lænestol og en Kanapee med et lille Bord foran, indtage den ene Væg; den lille, sneehvide Himmelseng og de kridhvide Gardiner, et Bogskab, en Brodereramme, et Staffeli og en lille Damesecretair kunne netop faae Plads paa de andre; Gulvtæppet gjorde vore Trin lydløse, og Lampen lyste saa nydeligt, som jeg endnu aldrig har seet nogen Lampe lyse. Men det er en jammerlig Beskrivelse, det seer jeg nok, og Du veed alligevel ikke, hvordan der er hos Sophie, thi den Aand, der er udbredt over Alt, hvad der hører hende til, den kan ingen Dødelig beskrive. Vi bleve der længe, og først da Johan meldte os, at Lissom og Lund vare komne og Spillebordet sat frem, gik vi over til min Onkel, hvor jeg tilbragte Resten af Aftenen saa godt som ene med Sophie, thi de Andre vare altfor ivrige ved Lhombren til at deeltage i vor stille Samtale.

Hvor der dog ligger en unævnelig Henrykkelse i saadanne Samtaler, som netop sige saa Meget, fordi de dreie sig om slet Intet, hvor man svæver fra den ene Gjenstand til den anden, og som Bien samler den fineste Honning ved kun at berøre de ædleste Dele i Blomsterkalken!

Digitized by Google

„De har et stort Talent til at vende op og ned paa enhver Ting," sagde Sophie, da jeg for Spøg anvendte et Par Paradoxer, „der er, som man siger, en Procurator gaaet tabt i Dem." — „Og det kalder De et Talent, De, som veed, hvad Talent er, hos hvem man hver Dag opdager nye Talenter? Mig har Skjebnen intet Talent forundt, den har affundet sig med mig i rede Penge. En daarlig Erstatning! Hvor ofte har jeg ikke ønsket at kunne male eller blot tegne, naar jeg paa min Reise maatte rive mig løs fra en smuk Udsigt, uden at kunne tage Andet med mig, end en taaget Erindring, som hver Dag bliver utydeligere. Det er det misundelsesværdigste Talent, Sophie, saaledes at kunne trylle fast paa Lærredet, hvad der foresvæver os." — „De er ingen Kjender, kan jeg mærke," svarede Sophie leende, „det glæder mig." — „Glæder Dem? Og hvorfor?" — „Ja, kan De gjette! Det er Deres Navnedag idag, der staaer Leonhard i Almanakken." — „Vee mig, hvorledes har De opdaget denne velforvarede Hemmelighed? Ja, for mine Synders Skyld hedder jeg saaledes. Er det ikke skammeligt, at kalde sin Søn Leonhard, naar man ikke selv hedder Jeronimus?" — „O, naar man er opkaldt efter en saa brav Mand, som Deres Moders Broder, saa kan man nok være det Navn bekjendt." — „Og det veed De ogsaa, Sophie? Det forundrer mig, at finde Dem saa vel underrettet." — „Det kommer deraf," svarede Sophie, „at De glemmer, at jeg har været et Medlem af Deres Moders Huus." — „Nei, det veed Gud, at jeg ikke glemmer det, men jeg har aldrig vidst det. Jeg opdager bestandig, at det er umuligt at være mere uvidende om Alt, hvad der angaaer min Familie, end jeg er." — „Det er altsaa Deres Navne-

Digitized by Google

dag idag, og til denne Fest har jeg, som De behager at kalde det, brugt mit Talent og tryllet Noget paa Lærredet, som jeg haaber vil glæde Dem." — „De, Sophie! Og til mig? Hvorledes skal jeg takke Dem for denne Godhed . . ." — „Ved Overbærelse," afbrød Sophie mig, „ved at tage den gode Villie i Gjerningens Sted og overse Mangler og Feil." Hun gik bort og kom strax tilbage igjen med et lille Maleri, som hun rakte mig med de Ord: „Jeg har netop faaet det færdigt idag, efter min Bestemmelse, men jeg havde neppe vovet at byde Dem det, hvis De ikke selv havde røbet, at De ingen stor Kjender er."

Det var min Moders Portrait, en Copi af det, der hænger hos min Onkel, men Dragten var forandret saaledes, som hun bar den, da jeg sidste Gang saae hende, Aftenen før min Reise. „De har ikke kunnet gjøre mig en større Glæde, og det kunde ikke komme fra en kjærere Haand," sagde jeg bevæget; „De har udfyldt et stort Savn i min Sjæl, Sophie." Hun rakte mig uopfordret Haanden med et veemodigt Smiil, idet hun svarede: „Modtag det som en Gave fra en Søster, der vel ikke kan erstatte den Tabte, men som har deelt Deres Sorg og følt Deres Tab, og der gives jo Intet, der saaledes forbinder Sjælene, som fælleds Kummer; da føle vi, at der er et høiere Slægtskab til end det, Jorden har stiftet. Jeg sammenligner denne Følelse med den Glæde, den eensomme Reisende maa føle, naar han pludselig bliver tiltalt i sit Modersmaal: tusinde yndige Barndomserindringer trylles frem ved disse velbekjendte Toner, og han føler, at han hverken er forladt af Gud eller af Mennesker. Lad mig være Dem en kjær Søster, Vilhelm, som De er mig en kjær Broder; saaledes har jeg be-

Digitized by Google

traqtet Dem, længe før jeg kjendte Dem, med denne Følelse har jeg tænkt paa Dem, inden De havde nogen Anelse om, at jeg var til. Jeg har aldrig havt nogen Broder, men Deres Søster har været min Søster, og jeg har arvet al den søsterlige Hengivenhed, hun bar for Dem." — Jeg holdt endnu Sophies Haand inden i min; taus førte jeg den til mine Læber, og har mit Øie ikke talt for mig, da har min Taknemmelighed været stum, thi det var mig ikke muligt at fremføre et Ord, medens mit Hjerte jublede: „Sophie! Himmelske Engel! Du har udfyldt mig ethvert Savn!" — —

Seer Du, kjære Edvard, nu har jeg en Søster, hvem jeg kan betroe, hvad der ligger mig paa Hjertet, og min Moders Portrait, som jeg kan fortælle, hvor høit jeg elsker denne Søster; Du kan derfor ikke forundre Dig over, at der af og til bliver talt høit paa mit Værelse, naar jeg er ganske alene. Det er mig, der varierer mit Hjertes Thema, og min Moder hører smilende til, som om hun vilde sige: „Du har Ret, Sophie kan man ikke elske høit nok!" — Jeg tilbringer Timer i vaagne, lykkelige Drømme, thi Phantasien er en Ven, der hjelper os over enhver Skranke; men jeg betroer Dig ikke, hvad jeg drømmer, disse Aabenbaringer ere for hellige, til at træde frem i Ord og Bogstaver. Det gaaer med saadanne Skatte, som med de underjordiske, de maae søges i Ensomhed og nydes i Stilhed, „thi hvis et Ord Du taler, forsvinde de igjen." —

Efterskrift. Det er sandt, det er ofte faldet mig tungt paa Samvittigheden, at jeg ikke en eneste Gang har meldt Dig Noget om Bynyt, og hvad er et Brev uden Nyheder? For at bøde paa denne Mangel, skal jeg for Fremtiden „ved en staaende Nyhedsartikel

Digitized by Google

ſtræbe at afhjelpe dette Savn," ſom det hedder i Redacteurſproget, og jeg kan da ſtrax begynde med at fortælle Dig, at Emma er bleven forlovet med Lieutenant Tung. Den Lykke, jeg ønſker hende, er desværre mere at ønſke end at haabe ved denne Forbindelſe.

24.

Den 21. November.

Nu have vi den hvide Vinter, der, ſom Digteren ſiger, „ſpaaer om den lange Hvile"; Luften er tyk og tung, de ſtore hvide Flokke falde ned i Maſſer og boltre ſig mellem hverandre, før De naae Jorden, Træerne hænge fulde af hvide Blomſter, hele Haven er en eneſte Sneemark, og min Oldefaders Buxbomtræ ſeer ud ſom et Sneefjeld eller ſom en kluntet Sneemand. Hvilken Lignelſe kan Du bedſt lide? Lad det være et Fjeld, det er mere grandioſt. Kanalerne ere tilfrosne, Sundet lagt til, langt uden for Trekroner, Reactionsprincipet i Naturens beſtandige Revolution har for Øieblikket faaet Overhaand, al Bevægelſe fremad er ſtandſet, det Hele er ſaa ruſſiſk ſtivt og tilfrosſet, at det er en Lyſt og Glæde, og Toryerne, (thi der gives ogſaa Toryer uden for England) ere ellevilde og jubilere med Klokkeſpil og Bjældeklang. Imidlertid fortſætter den uſtandſelige Strøm ſit Løb, dobbelt ſort og raſende ſkummer den mod ſin Undertrykker, den mindſte lille Vaage ſeer ud ſom Ætnas gabende Svælg, uſeet arbeider Bølgen paa ſin Befrielſe, i Følelſen af ſin overlegne Kraft gaaer den frem med den rolige Beſindighed, ſom ſande Toryer aldrig lære at ſkjelne fra ſlaviſk Underkaſtelſe, og naar den ſaa reiſer ſig og ſprænger ſine Lænker,

Digitized by Google

har den i et Nu beseiret sin Modstander, hvis kolde Kraft opløses i afmægtige Taarer. Men denne Lignelse halter, ligesom alle Lignelser, det veed jeg nok. Kort sagt, det er Vinter, og Vinteren er, som Du veed, Eventyrenes Tid; træk derfor din Stol hen til Kakkelovnen og sæt Dig ret mageligt i Krogen, jeg vil fortælle Dig et Eventyr.

Jeg er nu endelig, langt om længe, kommen til det sidste Capitel af min Families Memoirer; jeg kunde formodentlig have været lige saa vidt for længe siden, hvis jeg ikke var Den, jeg er, men det er egentlig en lovlig Forhindring. Dagen efter, at jeg sidst skrev Dig til, lykkedes det mig endelig, med politisk Finesse, at indlede med min Onkel en Samtale, som maatte føre til en Oplysning om Sophies Herkomst og Forhold, saafremt det ikke skulde være en evig Hemmelighed; men Du maa indlade Dig paa en heel lang Historie, hvis Du vil vide Udfaldet af vor Samtale. — Du veed, at min Bedstefader havde tre Sønner, min Onkel, min Fader og Julius, der var meget yngre end de Andre; Du veed ogsaa, at denne Sidste blev opdraget afsondret fra Familien, og at de kun sjelden saaes. Julius blev Søofficeer og udmærkede sig blandt sine Kammerater ved en hjertensgod Charakteer, et ubetvingeligt Mod, der grændsede meget nær til Dumdristighed og en ubøielig Stivsindighed, hvori han ganske lignede sin Fader; den ringeste Modstand æggede hans Halsstarrighed, og han ansaae Opfyldelsen af et Ønske, som han imod Andres Villie havde tilkæmpet sig, for den høieste Lykke. Det er en naturlig Følge, at han med samme Letsindighed forlod, hvad han nylig havde kæmpet for paa Liv og Død, for atter at opsøge et nyt Maal. Denne Egenskab gjør Folk til en fortrinlig Kammerat for alle Galninge og til en Yndling af det

Digitized by Google

smukke Kjøn, men den udbreder ogsaa Ulykke rundt om sig i Livets alvorlige Forhold. Min Onkel Julius kunde ikke finde sig i at leve stille her hjemme, han reiste bort, førte i flere Aar Skib paa Vestindien, og da han var en kjæk og uforsagt Fører, og Lykken var med ham, havde han allerede samlet sig nogen Formue. Fra en af disse Reiser kom han tilbage til Hamburg og saae sin Rheders Datter, en smuk, ung Pige som nylig var kommen fra en Pensionsanstalt i Christiansfeld. Han forelskede sig i hende, og det Ry, hun stod i for særdeles Tilbageholdenhed, ansporede ham til at sætte alle Seil til, for at vinde den smukke Herrnhuterindes Gunst. Faderen mærkede det og lagde ham alle mulige Hindringer i Veien, men Pigen syntes godt om den unge, dristige Sømand, og han friede til hendes Haand med hendes Samtykke. Den rige Hamburger afviste ham haanligt, og nu var Krigen erklæret imellem dem. Herrnhuterinden var ikke af dem, der vare hellige af Hjertet, hun lod sig overtale af Julius, og han bortførte hende, efter endnu at have gjort nogle Forsøg paa at besejre hendes Faders Uvillie. De gik til Norge med et Skib, der laae seilfærdigt; herfra gjorde de endnu engang Forestillinger, men i Stedet for Svar sendte hendes Fader dem en Afskrivt af sit Testament, hvori han gjorde sin Datter arveløs og nedlagde hos alle Autoriteter en høitidelig Protest mod deres Ægteskab. Julius, som havde besluttet strax efter Bryllupet at føre sin unge Kone til Kjøbenhavn, blev nu i Norge, og levede der, utilfreds med sig selv og hele Verden, indtil Sophies Moder døde af Kummer og Græmmelse, kort efter Datterens Fødsel. Da gav han Barnet i Kost og begyndte atter sit ustadige Liv. I denne Periode hørte Familien kun meget lidt til ham. Han

Digitized by Google

havde allerede, da han bestemte sig til at blive i Norge, taget sin Afsked fra Etaten og opgivet enhver Forbindelse med Danmark. Efter flere Aars Forløb kom han igjen til Kjøbenhavn og bragte Sophie med sig, men da min Onkel netop dengang havde mistet sin Kone, var han ikke skikket til at tage sig af Andres Affairer, og Julius reiste atter bort, efter at have tinget Barnet i Kost hos en vidtløftig Beslægtet af Familien. Her var Sophie til sit tolvte Aar, da døde hendes Pleiemoder, og paa samme Tid kom der et Brev fra Holland, fra hendes Fader, hvori han bad min Onkel sørge for hendes Fremtid og overdrog ham sine faderlige Rettigheder; det var hans sidste Brev. Ikke længe efter indløb der Efterretning om, at han var forliist i spanske Sø og havde sat Livet til. Min Onkel sendte hende til en Præst paa Landet, der samvittighedsfuldt sørgede for hendes Dannelse og behandlede hende som sit eget Barn; men det var Skjebnens Bestemmelse, at den stakkels Sophie intet blivende Sted skulde have, og efter sex lykkelige Aars Forløb drev Døden hende atter ud af dette Tilflugtssted. Det var allerede dengang min Onkels Ønske at tage hende til sig, uagtet han forudsaae den Modstand, det vilde møde, men min Moder, som følte den inderligste Medlidenhed med den unge Pige, tilbød hende sit Huus, og nu blev Sophie hentet til Kjøbenhavn og fik her Leilighed til at uddanne sit Talent for Malerkunsten, som hun allerede i den landlige Eensomhed havde dyrket. Min Hjemkomst var dengang bestemt, som Du veed, og min Familie, der vilde overraske mig med den nye Cousine, skrev mig Intet til om den Forandring, der var foregaaet i min Moders Huus; min Hjemreise blev imidlertid udsat, og under denne Udsættelse døde min Moder og min

Digitized by Google

Søster, og vi forlængede vor Reise endnu i tre Aar. Sophie var hos dem til det sidste Øieblik og viste dem den sidste Kjærlighedstjeneste. Hun var nu atter udstødt i Verden. I min Onkels Huus, som ikke stod i den ringeste Forbindelse med min Moders, bleve Forholdene med hver Dag ubehageligere; her var intet blivende Sted for den stakkels Sophie, over hvis Fødsel der desuden hvilede en ulykkalig Skygge, som hendes uendelige Elskværdighed ikke kunde udslette i Verdens Øine. Hun var nu to Aar atter hos Fremmede, indtil min Onkel omsider gav efter for den Trang, det var ham under saa mange Sindslidelser at have et deltagende Væsen om sig. For saa meget som muligt at sikre hende for hans Kones og hendes Døttres uskaansomme Behandling, fortaug han hendes Navn og erklærede blot, at hun var en fader- og moderløs Slægtning, som det var hans Pligt at tage sig af. Du veed, hvorledes hendes Stilling der i Huset blev bestemt, halvt ved et Magtsprog af min Onkel, halvt efter en formelig Overeenskomst, hvilket stemmede med Sophies eget Ønske: at være til Gavn for den Beskyttelse og Tilflugt, der ydedes hende; men at hans kjærlige Hensigt kun tildeels blev opnaaet, veed Du ogsaa. — Alt dette har ingen Hemmelighed skullet være for mig, som jeg har bildt mig ind, og jeg kunde upaatvivlelig have vidst Alt, hvad jeg nu veed, Dagen efter min Ankomst i min Onkels Huus; men det var ikke Skjebnens Villie. —

„Efter saa mange Prøvelser," vedblev min Onkel, „har Sophie endelig fundet det Hjem, hun kan kalde sit; med hende kom den første varme Straale af en hidtil ukjendt Ro i min Sjæl, hun er min gode Genius og den Erstatning, Himmelen har tiltænkt mig for saa mange kum-

Digitized by Google

merfulde Aar. Vi ville altid blive sammen, og naar jeg engang bliver kaldet herfra, vil hendes kjærlige Haand lukke mine Øine." — „Lad mig ogsaa blive hos Dem, kjære Onkel," sagde jeg, „giv mig den samme Plads i Deres Hjerte; Sophie er Deres Datter, men jeg er Deres Søn, jeg vil arbeide for Dem, og Deres og Sophies Lykke skal være det eneste Maal for mit Liv." — Min Onkel omfavnede mig; da kastede jeg mig til hans Bryst, og med en Veltalenhed, som Øieblikket gav mig, aabnede jeg mit Hjerte for ham og tilstod ham min Kjærlighed til Sophie. „Giv mig Deres Velsignelse, min Fader, Forældrenes Velsignelse bygger Børnene Huse; nu veed jeg, hvad sand Kjærlighed er, og hvor Lykken er at finde. — Giv mig Deres Samtykke, kjære Onkel, jeg har overveiet min Bøn og prøvet mit Hjerte, og det vilde være en utidig Beskedenhed, hvis jeg vilde fortie, at Sophie elsker mig. Denne Følelse giver mig Mod og Kraft, den er Roden til et nyt og bedre Liv." — „Vi finde ikke Lykken den første Gang, vi gribe efter den," sagde min Onkel, „og jeg kan kun gjentage, hvad jeg engang før har sagt, at vi ikke ere modne til at nyde den, førend vi have lært at forsage; denne Lærdom er Maalet for vor hele Stræben, og den eneste sikre Vei til en høiere Lyksalighed. Sophie elsker Dig, kjære Vilhelm, men som en Søster elsker sin Broder; jeg har haabet, at Du gjengjeldte den samme Kjærlighed, thi enhver anden Følelse maa banlyses, og jeg stoler paa, at Du vil anvende det Mod og den Kraft, Du føler hos Dig, til i Fødselen at bekæmpe en Lidenskab, som kun kan saare Sophie. I dette Liv er Øieblikket frugtbart paa Forandring, og det er sørgeligt, at Haabets stolte Bølger, som nys stege saa skummende i vor Sjæl, pludselig maa afvexle med den dorske,

Digitized by Google

følesløse Stilleſtaaen, der hviler over den ſumpede Strandbred, naar Ebben er indtraadt. Men vi bør være forberedte paa denne Forandring, for at den ikke ſkal træffe os kraftløſe og værgeløſe. — Du er min Søn, Vilhelm, min kjære Søn; men der gives Forhold, ſom gjøre mig det til en Umulighed at velſigne din Forbindelſe med Sophie." — „Over diſſe Forhold er jeg hævet, kjære Onkel; Fødſelen er et altfor tilfældigt Fortrin, til at jeg ſkulde tillægge den noget ſandt Værd. Sophies uendelige Elſkværdighed er et Adelspatent, ſom Gud ſelv har undertegnet, et ſaadant ſtaaer det ikke i nogen jordiſk Magt at udfærdige. — Eller gives der endnu flere uoplyſte Forhold i denne Labyrinth af Familiehemmeligheder?" vedblev jeg, da min Onkel endnu beſtandig ryſtede paa Hovedet. — „Ja," ſvarede han, „der gives endnu en ubetraadt Gang, ſom det har været Sophies Ønſke ſelv at lede Dig ind paa, det vil nu være bedre, at jeg paatager mig at være din Leder, uagtet jeg derved berøver hende den Glæde, det vilde være hende, ſelv at ſkjenke Dig ſin Fortrolighed. Jeg anſeer Dig for at være Mand nok til at bære, hvad der ikke kan være anderledes, og jeg holder utidig Skaanſel for en ſnigende Gift." — Min Onkel ſaae ſpørgende paa mig. „Velan, ræk mig Bægeret, kjære Onkel, af Deres Haand er det kun en bitter Lægedom, men den vil ikke forgifte mig, jeg veed jo, at Ingen mener mig det bedre end De." — „Vi have deelt Ondt og Godt med hinanden, kjære Fætter," ſagde min Onkel, idet han traadte hen til ſit Arbeidsbord og bladede i nogle Papirer, „Du har været mig en Støtte i Kummerens Dage, og den hjertelige Deeltagelſe, Du har viiſt mig, er ikke ſalden i nogen gold Jord. Troe mig, det er ikke med Ligegyldighed, at jeg

Digitized by Google

tilintetgjør et Haab, som jeg mærker er groet fast til dit Hjerte, men det er Lægens Pligt ikke at ryste paa Haanden, naar han skal foretage det helbredende Snit, og jeg vil være din Læge. — Læs dette, min Søn," vedblev han, idet han rakte mig et Brev, „det vil lære Dig at indsee Umuligheden. For ædle Sjæle er det en Trøst i Modgang, at kunne tage Deel i Andres Lykke, og Du vil ikke glemme, at Du ikke har tabt Sophies Kjærlighed, Du har beholdt den i en ædlere Form; thi der gives Intet saa ædelt som søsterlig Kjærlighed, det er den eneste, fuldkommen rene Kjærlighed, som Dødelige ere i Stand til at føle." — Min Onkel forlod mig og gik ind i sit Sovekammer; jeg greb Brevet og læste Begyndelsen:

„Min dyrebare Ven og anden Fader!

Mine Forhaabninger ere endelig opfyldte, og den ufortrødne Kæmper iler snart herfra, for at modtage Belønningen for en langvarig Kamp. Om faa Dage er jeg i Deres og min elskede Sophies Arme, da skal Intet adskille os mere, og min Forbindelse skal ikke længere være en Hemmelighed." —

Jeg vendte Bladet om og saae efter Underskriften:

— „Deres kjærlige Søn

Ovindel." —

Det lærte mig at indsee Umuligheden. —

Jeg vil skaane Dig for alle de Bitterheder og Urimeligheder, jeg har tænkt og maaskee sagt i en heel Uge; thi man bruger i det mindste Mund, naar man bliver kastet ud af Himmelen. Det var en chaotisk Tid. Senere har jeg anvendt sex Dage paa at skabe mig en ny Verden, som jeg for Fremtiden skal tage til Takke med,

Digitized by Google

og nu hviler jeg og betragter mit Værk; men det er en mager Verden, og det er gaaet mig som det gaaer forelskede Ungersvende, der alle ere af lige saa god Familie som Titanerne, thi Himlen er deres Fader og Jorden deres Moder; men Herligheden er snart forbi — Papa døer uformodentlig, og den stakkels Moder sidder tilbage med sin Fattigdom og de uopdragne Drengebørn. Det er for Resten en Tanke, som jeg troer jeg skylder Jean Paul eller et andet fornuftigt Menneske.

Sophie, har min Onkel fortalt mig, gjorde Ovindels Bekjendtskab i den Mellemtid efter min Moders Død og hendes Optagelse i hans Huus; de bleve forlovede kort efter, og min Onkel og den gamle Johan, der lukkede Ovindel ud igjennem Haven, naar han hemmelig havde sneget sig op til min Onkel, efterat han havde forladt Familien, vare deres eneste Fortrolige. Ovindels Stilling var afhængig af hans adelstolte Familie i Holsteen; hvis hans Forlovelse blev bekjendt, vilde enhver Udsigt for Fremtiden være tilintetgjort. Min Onkels anden Kone betragtede ham en Tidlang som et godt Parti for Emma, en Grund mere til den største Forsigtighed, thi en ung Mand af formaaende Familie er en Guldfisk, som Mødrene sætte Ruser for, og en saadan stakkels Epouseur bliver iagttaget med moderlig Aarvaagenhed. Han har nu lykkelig beseiret enhver Hindring, en fast Ansættelse skjænker ham Opfyldelsen af hans kjæreste Ønske og tillader ham at kaste Sløret. Dermed er Historien ude; men jeg, som har været saa blind, at jeg ikke har kunnet see, hvad jeg næsten i et Aar daglig har havt for Øine, som har seet Ovindel i Haven hos Sophie, og som desuagtet har kunnet troe, at hun elskede mig, hvad skal jeg sige til min Undskyldning? —

Digitized by Google

At næst Amor, som afbildes med et Bind for Øinene, er Ingen saa blind som en tænkende Observateur af Profession, og at, naar begge Dele forenes i een Person, er en saadan Fyr sin egen Undskyldning; det er netop det Slags Folk, som ikke kunne see Skoven for lutter Træer. —

Mit Brev har ligget et Par Dage, uden at jeg har kunnet overtale mig til at slutte det; imidlertid er jeg kommen til Klarhed med mig selv, og det kan jeg takke Lord Chesterfield for. Denne berømte Verdensmand har lært mig, at der kun gives to Udveie for en Kavalleer i min Forfatning: han maa enten blive Politiker eller Philosoph. Velan, jeg vil forsøge det med Politiken som det første Middel; slaaer det feil, kan jeg jo prøve det andet. Og hvis det hændelsesviis ogsaa skulde slaae feil? — Nu, saa er jeg bleven paa samme Punkt, medens den øvrige Verden er gaaet fremad, og det er maaskee ganske interessant at være en saadan Forstening midt i Strømmen. Jeg har søgt om en Ansættelse udenlands, og man har givet mig „godt Haab", — det er denne Lygtemand, som dandser foran os gjennem hele Livets Mose; med hvert Skridt bilde vi os ind, at vi komme ham nærmere, og saaledes narrer han os uformærkt i Graven. I ethvert Tilfælde reiser jeg, thi her er intet blivende Sted for mig. Qvindel er kommen, han og Sophie ere lykkelige, min Onkel er tilfreds, jeg er det eneste Skaar i deres Glæde, og mit Ophold her er mig selv en daglig Qval; jeg forlader derfor Scenen med en stille Bortgang. Gjør et Bærelse

Digitized by Google

i Stand til mig, helst mod Solens Nedgang, det er en Belysning, eller rettere en Formørkelse, som jeg, mélancolie à part, ynder for dens egen Skyld. Jeg vil tilbringe et Par Maaneder hos Dig, inden jeg atter tager Staven i Haand og begynder min Pillegrimsgang, thi jeg føler, at jeg behøver et Bedested, inden jeg tiltræder den anden Halvdeel af min Vandring. Verden skal ikke see mig som en forsagt Stakkel, der krymper sig ved enhver Berørelse, og naar jeg atter viser mig, skulde salig Sterne selv, hvis han levede, være i Forlegenhed med at anvise mig den Classe af Reisende, hvortil jeg hører. Iblandt den store Mængde, som han inddeler i ledige Reisende, nysgjerrige Reisende, løgnagtige Reisende, opblæste Reisende, forfængelige Reisende, melancholske Reisende, forgjeldede Reisende, uskyldige Reisende, simple Reisende og følsomme Reisende, er jeg meest bange for at høre til den sidste Afdeling, og det vilde være mig en stor Sorg, hvis min Tjener skulde faae Anledning til at sige som Sancho Panza til Don Quixote: „Herre, skulle vi ikke gjøre Andet end sørge og jamre, kunde vi jo være blevne hjemme og endda havt tørre Fødder."

Min Onkel siger, at det er en Trøst i Modgang at tage Deel i Andres Lykke; men det Slags Trøst, hvor ædel den end er, er jeg endnu ikke tilgængelig for. Una salus victis, nullam sperare salutem, vilde Glæsel sige, om han skulde trøste mig, og det var i alt Fald en classisk Trøst; men jeg hører ikke til denne Classe af Overvundne. Min Kjærlighed til Sophie har ikke været nogen blot sandselig Kjærlighed, og deri ligger min Trøst. Uagtet den ædlere Kjærlighed er varigere og stærkere end den lavere, kunne vi dog lettere opoffre den, thi vi tabe den ikke ganske; denne derimod er aldeles tabt, naar

Digitized by Google

Baandet er sønderrevet. Imellem Sjælene bliver endnu bestandig en usynlig, velgjørende Forbindelse, imellem Legemerne ikke. Den sandselige Kjærligheds Tab bedøver Sjælen og truer den med Undergang, men Phantasiens Virkning ophører efterhaanden og Saaret læges saa godt, at der ikke engang bliver et Ar tilbage; det er ikke Tilfældet med den høiere, og den er ikke tabt, fordi den er sønderknust.

Om to Dage forlader jeg Kjøbenhavn, min Onkel, Sophie, Qvindel og alle mine kjære Omgivelser, som vare blevne mig saa vante; naar jeg engang kommer tilbage, er jeg maaskee en gammel Pebersvend, som har prøvet Verden og hørt mangen vældig Storm bruse hen over sit Hoved; saa vil jeg sætte mig i Kakkelovnskrogen, naar Blæsten, som idag, kaster Sneefoget mod Vinduerne, trykke Øinene tæt til og mane Foraarstanker fra den korte Drøm, jeg engang drømte. Om to Maaneder er Sophies Bryllup, da forlader jeg Danmark med de bedste Ønsker for hendes Lykke — den kan Ingen bede inderligere for, end jeg; saa længe vil jeg dvæle inden for de samme Grænser, der omslutte hende, og lytte til det samme Sprog, som hun taler. Og naar jeg ikke mere har Land og Luft og Sprog tilfælleds med hende, er jeg dog ikke alene, thi jeg fører min Moders Portrait med mig, Erindringen om lykkelige Øieblik, og Sophies søsterlige Kjærlighed, — den kan Ingen berøve mig; jeg er dog ikke forladt, thi kjærlige Hjerter ville mindes mig, og deres Tanker ville ofte svinge sig paa lynsnare Vinger til den fjerne Vandrer. Den sidste Rest af sygelig Uvirksomhed vil jeg bortkaste hos Dig, thi Livets alvorlige Maal kræver en karsk Sjæl; der vil jeg ordne mine Planer for min Fremtid, og dit Venskab

Digitized by Google

skal styrke min vaklende Kraft; paa en sikker Grundvold vil jeg opføre mit Huus, som jeg hidtil har bygget paa Flyvesand, og det Maal, jeg vil arbeide til, skal ikke være rettet mod det, vi i Almindelighed letsindigen kalde Lykke. Min Onkels Exempel har viist mig, at der gives noget Høiere, som ikke engang Ulykken kan antaste, jeg har lært Lykkens Skrøbelighed at kjende, og har seet, at

Den tynde Traad, som Edderkoppen spinder,
Den er et Baand, langt stærkere end det,
Der binder Mennesket til jordisk Lykke;
Den svage Strikke bryder mindste Puft
Af Luften paa en stille Sommerdag. —

Jeg hører Stemmer udenfor. — Det var Sophie og Ovindel, der kom over til mig for at hente mig til Afteensbordet; de udkastede ogsaa Planer for Fremtiden, og jeg var en stadig Deeltager i dem alle, — men naar de skulle udføres, er jeg langt herfra, og et Verdenshav vælter maaskee fine Bølger imellem dem og mig. Endnu kun to Dage — og mit Liv i Kjøbenhavn er til Ende. Jeg vil anvende denne Tid til endnu engang at see alle de Steder, der have Interesse for mig, besøge min Moders og min Søsters Grav, som Sophies kjærlige Haand vil frede om, naar jeg er borte, besøge min lykkelige Ven Ovindel og den gode Glæsel, tale om gamle Tider med Johan, vandre i Haven og see ind i Hønsegaarden, kigge gjennem Vinduet ind i den gamle Karens forladte Celle og slutte min Vandring hos Sophie. Den sidste Aften tilbringe vi sammen, jeg bliver endnu nogle Timer hos min Onkel, (han er den Eneste, der er indlemmet i min Plan), og med Nattens Frembrud sætter jeg mig paa Vognen, og lader dens mørke Slør dække Alt, hvad

Digitized by Google

jeg river mig løs fra, og de Taarer, det vil koste mig. Og Natten er saa lang som et heelt Liv og saa mørk som Graven, men naar Solen staaer op igjen, skinner den paa en Verdensmand, som er saa meget paa Moden, at han gaaer bort sans adieu — og lader sit Hjerte i Stikken, og paa en Extrapostvogn beregner Europas Ligevægt med samme metternichske Rolighed, som om han aldrig havde havt noget Hjerte. —

Altsaa om to Dage! A revoir, Edvard!

Digitized by Google

Carl Bernhards

Udvalgte Skrifter

Ottende Bind

Digitized by Google

Digitized by Google

Udvalgte Skrifter

af

Carl Bernhard

(A. N. de Saint-Aubain)

Med en Levnedsskildring ved Dr. phil. H. Schwanenflügel

Ottende Bind

Kjøbenhavn

Det Schubotheske Forlag

— Lybecker & Hirschsprung —

1896

Digitized by Google

Kjøbenhavn. — Græbes Bogtrykkeri.

Digitized by Google

Dagvognen.

Digitized by Google

Digitized by Google

Tidligt om Morgenen i Januar Maaned for nogle Aar siden stod en ung Mand i Reisefklæder paa Landeveien mellem Slagelse og Sorø og lænede sig til et Led. En tæt Vintertaage tilslørede alle Gjenstande og gav hele Egnen et raat og uvenligt Udseende. Det var bitterlig koldt, men det lod ikke til, at han mærkede det, i det mindste havde han i over et Qvarteer staaet ubevægelig med Haanden støttet mod Kinden, idet hans Blik langsomt bevægedes fra den ene riimfrosne Busk til den anden. Noget fra ham stod en gammelagtig Karl, paa hvem Kulden gjorde mere Virkning. Han gned Hænderne, aandede i dem, spændte Remmene paa en Vadsæk op og atter i og lagde en Reisekappe vel ti Gange sammen i forskjellige Folder, for dog at fordrive Tiden med Noget; under disse Beskjæftigelser glemte han ikke af og til at kaste et længselsfuldt Blik henad Landeveien.

„Der er hun sgu," udbrød han omsider, „der have vi hende."

„Hvem?" spurgte den Tankefulde.

„Dagvognen," svarede den Anden. „Jeg var næsten bange for, at hun var kjørt fra os, men der kommer hun ned ad Bakken med alle Fire for. Det gaaer strygende

Digitized by Google

[illegible] [illegible] [illegible] [

unge Mand, som havde reist for meget til ikke at vide, at en Dagvognskudsk i Sjælland er en Souverain, der gjør hvad han vil, og at en Jagtjunkers Hund paa Landet er en Rangsperson, der kommer i de bedste Cirkler, steg op paa Vognen og satte sig med en let Hilsen paa den ledige Plads ved Siden af Jomfruen, der rykkede saa langt op i Hjørnet som muligt. Da Hans havde ønsket ham en lykkelig Reise og til Gjengjeld faaet mange Hilsener til „Alle derhjemme", sattes Vognen atter i Bevægelse; den lange Pidskesnært beskrev den sædvanlige Snirkel over og imellem Passagerernes Hoveder, uden at det dog lykkedes Kudsken at fremtvinge et Knald, Jagtjunkerens Hund gjøede af fuld Hals ind imellem de To, der kjørte baglæns, og Herrerne, som af Omhyggelighed imod dem selv havde taget Fødderne til sig, medens Sekretæren steg ind, strækkede dem atter i al Mageligbed ud og sparkede deres Gjenboer op ad Benene.

Den kolde Morgenluft gjør uselskabelig; de to Herrer vare snart faldne i en sød Slummer eller rettere sagt i en behagelig Døsighed, Jomfruen sad bestandig indkneben i det ene Hjørne og saae ufravendt ud til Siden, Hunden havde rullet sig sammen paa Sædet, og Sekretæren havde slaaet Kappen op over begge Ørene, for uforstyrret at kunne forfølge sine halvmelancholske Betragtninger: han havde tilbragt fjorten Dage af Julen paa Landet og kjørte nu til Kjøbenhavn, for atter at indtage sin Plads ved Pulten i et af Rentekammerets Contorer. Hvor misundelsesværdig end denne Plads er for Enhver, som ikke kan naae den, har den dog, som al jordisk Høihed, sine besværlige Øieblik, der nedtrykke den lykkelige Besidder, og det var i et af disse, at den unge Reisende med et Suk anstillede en Sammenligning

Digitized by Google

mellem Julens nydte Glæder og de alenlange Matrikelberegninger, der ventede ham, og, ak! han var hverken forgiftet eller forlovet, ja ikke engang saa meget som forelsket! Den almægtige Kjærlighed, hvis mindste Kunst det havde været at omgive Matrikuleringscommissionen selv med en poetisk Glands, havde endnu intet Tempel reist sig i hans Hjerte, og uagtet hans Fremtid laae klar og reel for ham, „hvis Vor Herre blot lod ham leve", viste den sig dog ikke i noget fortryllende Lys.

Denne Sekretær, velvillige Læser, var jeg, som her sidder og fortæller Dig en Episode af mit Liv. Min Fader var Embedsmand i Holsteen, og jeg levede i Kjøbenhavn, hvor jeg, efter lykkelig tilendebragte Studeringer, havde drevet det til en Copists Værdighed, hvilken Post jeg forvaltede med al Samvittighedsfuldhed, „som det en tro og ærekjær Copist egner og anstaaer". Som en oprigtig Tilhænger af al Slags Lystighed forsømte jeg aldrig nogen Leilighed til at ryste Contorstøvet af mig; men en saadan faldt kun sjelden for, og i et Par Aar havde en lille Reise ved Juletid ud paa Landet været mig det Yduns Æble, hvis Nydelse hver Gang foryngede min Tilværelse. En ung Mand skylder ved sin Fremtrædelse Selskabet en og anden Oplysning om hans Stilling og oeconomiske Forfatning, hvis han vil vente en taalelig Modtagelse, ikke sandt? — Vid da, at jeg havde fem Aars Anciennetet, kun Een før mig til Fuldmægtig, men Elleve til Contorchef, Ni og Tyve til Committeret, Syv og Tredive til Deputeret, og nu kan Enhver let beregne hvor Mange, inden jeg bliver Præsident; en Arv efter en Farbroder satte mig i Stand til med Sparsommelighed at leve af mine Indkomster, og en god Helbred tillod mig at nyde dette oeconomiske Liv.

Digitized by Google

Jeg boede sammen med en noget ældre Ven, der var Musicus; en gammel Pige, som hed Stine, førte vor fælleds Huusholdning ved Nørrevold Nummer .... dog, Nummeret gjør jo Intet til Sagen; tilmed var jeg endnu ikke kommen saa langt, men kjørte paa Landeveien, paa hiin Side Sorø.

Det er en besynderlig Virkning, en Kro gjør paa en Gourmand, den er aldeles physisk, og ligesom mange Mennesker bemærke et vist Ildebefindende, naar en Kat kommer ind i Stuen, om de end ikke see den, saaledes kan en Spiser af Profession mærke, paa et vist Velbefindende, at han kommer i Nærheden af Kroen. Den ene Passageer paa Dagvognen slog Øinene op med de Ord: „Vi maae være nær ved Krebshuset, Herr Meyer; hvad mener De om en Pibe Tobak, den skærper Appetiten, hvad behager?"

Den Tiltalte, en rig, mosaisk Kjøbmand, vaagnede ved sin Naboes Albuestød og strækkede sig i Sædet. „God Befordring, disse Dagvogne," sagde han, „men dyrt. God Indretning, at hele Vognen staaer paa Fjære, man sidder meget mageligt; generer Dem dog ikke, Herr Branddirecteur?"

„Paa ingen Maade, Høistærede. Ja, det er en behagelig Maade at reise paa. Man er saa ugeneert."

For at bevise sin Sætning, stoppede han sin Pibe, slog Ild og dampede af alle Kræfter. Vinden var uheldigviis sydost, og Røgen stod lige over paa vor qvindelige Reisecompagnon, som trak Sløret endnu tættere for Ansigtet.

„Jeg tænker, at en Boeuf i Krebshuset vil ikke være ilde, vel?" spurgte Branddirecteuren. — En Boeuf udenfor

Digitized by Google

Krebshuſet er meget ilde, tænkte jeg ved mig ſelv, da den ſtarpe, rødgule Liverpoolsrøg tvang min Naboerſke til at hoſte.

„Eller en god Sylte," vedblev denne Kavalleer sans peur & sans reproche. „Madam Plambek laver den ſærdeles god; eller begge Dele, om Dem ſynes, hvad! Hvorlænge blive vi her, Kudſk!"

„Aa, et lille halvt Qvarteer," ſvarede Dictatoren paa Bukken.

„Det er forbandet kort, Du; man maa dog have Tid til ſin Morgenandagt."

„Ja, eller en god halv Time, for Heſtene maae dog puſte ud," ſvarede Kudſken. „Vi ſkulle heller ikke være i Ringſted før Ti."

„Saa kjør lidt til, mig ſynes jeg længes efter en Sopken. Skulle vi raſle om en Flaſke Viin, Herr Meyer, blot for Løiers Skyld?" Men Herr Meyer lod, ſom om han ikke hørte denne venſkabelige Opfordring.

Vognen var ſat i en hurtigere Gang, og vi havde ſnart naaet en Bondevogn, der kjørte langſomt foran os. Kudſken raabte til Bonden, at han ſkulde kjøre af Veien, men denne ſov maaſkee, han hørte det ikke.

„Giv den Lømmel et Rap og faae ham væk," ſagde Branddirecteuren, hvis Længſel efter Boeuffteg og Griſeſylte ſteg med hvert Secund. Den tunge Pidſk blev ſat i Bevægelſe, Snærten ſvingedes over vore Hoveder, og Dagvognens Jupiter udſlyngede ſit Lyn efter den ſøvnige Landmand.

„Jeg kan ſgu ikke naae ham," ſagde Tordenguden med Harme; et ſmerteligt Skrig bragte Bonden til at ſee om, Vognen blev dreiet ud af Sporet og gav os

Digitized by Google

Plads, idet den skumpledes frem og tilbage paa de frosne Knolde. I Vognen laae en gammel Bondekone i Dyner og Puder. Hvert Stød paa den ujevne Vei afvang hende et stønnende Suk, og med den ene magre Haand bedækkede hun Ansigtet. Riimfrosten, som laae paa Sengklæderne, viste, at hun havde tilbragt Natten paa denne Reise.

„O Gud, den stakkels Kone!" sagde min Naboerske halvhøit og, som det lod til, ufrivilligt.

„Saa, lad os nu komme afsted," sagde Branddirecteuren, „nu ere vi der snart, jeg kan allerede skimte Vandet henne ved Krebshuset."

„Det er behageligt, at man ikke har nødig at kjøre af Veien," sagde Herr Meyer, efter at have kastet et ligegyldigt Blik til Bondevognen; „god Indretning, disse Dagvogne."

Jagtjunkerens Hund reiste sig paa Bagbenene, strækkede sig saa langt den kunde ud af Vognen og gjøede Konen lige ind i Ansigtet, medens vi kjørte forbi.

„Hvorfor bruger han Pidsken og ikke Hornet, naar han vil have Nogen af Veien?" spurgte jeg, for dog ogsaa at sige Noget ved denne Leilighed, som løste Tungerne baade paa Mælende og Umælende.

„Nei, jeg er valen om Munden, og et godt Hib varmer bedre i det kolde Veir, hvor det rammer," svarede Kudsken. Jeg indsaae det Dumme i mit Spørgsmaal, og taug. Hunden og Branddirecteuren taug ogsaa, og snart holdt vi udenfor Madam Plambeks Dør paa Krebshuset. Kudsken kastede Tøilerne fra sig og steg ned, Staldmesteren bragte Stigen til de to Herrer, som snart havde lukket Døren til Gjæstestuen efter dem, og Hunden

Digitized by Google

forlod sin usurperede Plads. Damen og jeg vare de eneste Tilbageblevne af hele Besætningen.

„Tillader De, at jeg hjelper Dem ned?“ spurgte jeg.

„Mange Tak, men jeg ønsker at blive siddende,“ var Svaret.

Samtalen var dermed endt. For ikke at være til Uleilighed, slentrede jeg om ved Huset og tændte mig en Cigar; men først spændte jeg Skaglerne fra, for at forebygge en af de Ulykker, som maaskee hyppigst indtræffe, og som vore Kudske dog aldrig kunne lære at anvende Forsigtighed imod.

Da jeg kom tilbage igjen, var Vognen tom, og den unge Ubekjendte stod ved Bondevognen, som imidlertid havde naaet Kroen. Hun var høi og smækker, det grønne Slør var kastet til Side og flagrede for Vinden, det mørkebrune Haar var af samme Farve som de mørkebrune Øine, der deeltagende dvælede paa den gamle Bondekones Ansigt, og med den lille hvide Haand stoppede hun Puderne tilrette om hende. Handsken laae henkastet paa Dynen, og den runde Ham røbede endnu fuldstændigt den Form, der havde dannet den.

„Det er min gamle Moder,“ sagde Bonden. „Vi vare kjørte med Korn til Slagelse, og der faldt hun og brækkede Benet; vi have endnu en Miilsvei, inden vi naae Bjernede, hvor jeg er Huusmand, skal jeg sige os. Vi kunne kun kjøre Fod for Fod, for hun har saamænd fæl grumme Smerter.“

„Er hun blevet forbundet?“ spurgte jeg.

„Nei, hun er ikke. Doktorhjelpen er dyr for Fattigfolk, og vi have ikke Raad til at søge to Doktore; men saa saare jeg kan faae hende hjem, skal jeg age efter Distrikts-lægen i Ringsted. Hun er saamænd fæl daarlig.“

Digitized by Google

„Aa, Gud hjelpe mig, Gud hjelpe mig!“ stønnede Konen.

„Det vil han, kjære Moer, vi ville bede godt for hende,“ sagde den unge Dame med Taarer i Øinene. „Vil hun ikke have Noget at lædske sig paa?“

„Nei, mangfoldig Tak,“ svarede Sønnen, „hun kan saamænd hverken spise eller drikke, saa ilde er hun ved det af Pine.“

„Armod og Savn, Lidelser og Mishandling! De stakkels Folk!“ sagde min Naboerske, idet hun vendte sig imod mig. „See, hun har en rød Stribe tvers over Ansigtet, er det ikke afskyeligt?“

„Jo, det er afskyeligt, oprørende!“

Den unge Dame trykkede den gamle Kones Haand og sagde: „Vor Herre vil nok være med hende, haab paa Gud og tab ikke Modet. Farvel!“ I det Samme hun tildækkede hende og tog sin Handske, saae jeg, at hun lod en lille grøn Penpepung glide ned mellem Puderne.

„Ak, ak! Jeg kommer mig saamænd aldrig mere,“ sagde Bondekonen grædende, „gid jeg maatte døe, ellers vil jeg kun falde min Søn til Byrde.“

„Naa naa, Moer, lad os ikke tale om de Dele, Vor Herre kan nok give Forbedring,“ sagde Sønnen. „Nu er det vel bedst, jeg ager Dig videre.“

Min Naboerske forlod Vognen og tørrede sine Øine. Ubemærket bemægtigede jeg mig den lille, grønne Pung og erstattede den rigeligt med Bankosedler, som jeg i den fremmede Dames Navn bad Bonden anvende til sin syge Moders Pleie. Pungen var pludselig bleven mig et Klenodie.

„Gud velsigne hende, hun er et godt Barn,“ sagde Konen.

Digitized by Google

„Og venlig mod Fattigfolk," tilføiede Sønnen. „Nu beder jeg Farvel og siger Herskabet saa mange Tak." Og Fod for Fod kjørte Vognen videre.

Den syge Kone var bleven et Foreningspunkt imellem os, vi vare ikke mere fremmede for hinanden. „Jeg bringer Dem Velsignelser," sagde jeg, „som ville bære gode Frugter. Ulykkens Glædestaarer blive talte af Ham, der alene seer de Taarer, der blive grædte i Løndom; de ere en sikker Anviisning paa Lykke og Tilfredshed."

„Hvor megen Elendighed er der ikke i Verden, især blandt de lavere Klasser," svarede hun rødmende. „Evig Kamp med Mangel og Næringssorg, strengt Arbeide og ofte Mishandling, saa eller ingen Glæder, og næsten altid Udsigt til en endnu kummerfuldere Alderdom. I Sygdom ingen Pleie; i Sorg ingen Deeltagelse; i Nød ingen Hjelp. De trælle i Ordets egentlige Forstand daglig for at fortjene Brødet til os Andre, og vi lønne dem derfor med Ringeagt og Utaknemmelighed."

Samtalen blev fortsat, og Tiden løb saa hurtigt, at jeg nær havde sagt: „allerede?" da Branddirecteuren, Hunden, Herr Meyer og Kudsken — thi hvad der hører sammen, finder altid hinanden i denne Verden, — paa engang kom ud af Døren, og den Første udbrød: „Hilledød! Vi have været her over tre Qvarteer! Kiil nu paa Kudsk, at vi betids kunne naae Ringsted."

Vi vare atter i Fart. — „Nu kommer Fordøielsespiben," sagde Branddirecteuren; „aa, vær saa god at slaa Ild engang, Herr Meyer. Det var en god Boeuf, men Sylten var bedre; man skal reise langt for at finde Madam Plambeks Lige i at presse Sylte; men De smagte den ikke, det er sandt."

Israeliten smilede og rækkede den brændende Svamp

Digitized by Google

til sin Nabo; men da Ilden kom for nær ved hans Fingre, tabte han Modet og kastede den fra sig. Den faldt paa min Naboerskes Slør og brændte strax et lille Hul.

„Guds Død, Mand, see Dem for!" udbrød min Gjenbo, hvis Fag det var at behandle Ildebrandstilfælde. „Tag Dem i Agt, at De ikke stikker Ild i Vognen under os, vi ere ikke assurerede."

Jeg tog Svampen bort, og min Naboerske takkede mig med et Smiil. Vi havde naaet en Bivei, Bondevognen med den syge Kone dreiede ind paa den, og Sønnen nikkede trohjertig til os; hans gamle Moder laae med lukkede Øine, og Jagtjunkerens Hund gjøede atter, maaskee var det den røde Snært tvers over Ansigtet, der erindrede den om Hundepidsken. Den unge Dames Blik svævede ud over Egnen og fulgte Vognen.

„Der ligger Bjernede med sin gamle, mærkværdige Kirke," sagde jeg, „den er et ypperligt Minde fra den Absalonske Tid og endnu saaledes, som den for næsten syvhundrede Aar siden blev opført af en Fætter af Ærkebiskoppen; det var før Valdemar Atterdag foretog sit store Tog mod Venderne, for at indføre Christendommen. Lige for os ligger Sigersted, hvor den smukke Høi Signelilsbuur endnu minder os om Habors trofaste Elskede, og der ovre kneiser Fjennesløv, hvis Kirke i gamle Dage havde to Taarne; den er bygget af Absalons Moder og er altsaa den ældste af dem alle. Det er om denne Kirke, man har det smukke Sagn, at da Herr Aster Ryg drog i Ledingsfærd til Sverrig, aftalede han med sin Hustru, Fru Inge, at hvis hun imidlertid fødte en Søn, skulde hun reise et Taarn oven paa Kirken, men hvis det blev en Datter, skulde hun kun sætte et beskedent Spiir. Efter mange Maaneders Forløb kom Ridderen

Digitized by Google

tilbage med Seier. De erindrer vist den smukke Kæmpevise af Oehlenschläger, hvori det hedder:

Det var sig Herr Aster Ryg
Saa listelig da han loe,
Der han kom paa den grønne Brink,
Da skued' han Taarne to;

thi Fru Inge havde imidlertid født Tvillingerne, den kloge Absalon og den modige Esbern Snare."

„Hist til Venstre ligger Alsted, den ældste By paa Sjælland, man veed, at den har existeret ottehundrede Aar før Absalon; næsten enhver Plet her," vedblev jeg, „bærer et Mindesmærke fra en længstforsvunden, mærkværdig Tid, og der er maaskee ingen Egn i hele Sjælland, der er saa historisk, som netop denne."

Min Naboerske fulgte med Øinene enhver af mine Henviisninger; som en Krands laae en Mængde Landsbykirker rundt om os, og den klare Vintersol skinnede paa de takkede, hvide Gavle.

„Apropos om historisk," sagde Branddirecteuren, „det var da en Fandens Historie, Herr Meyer, med den Mølle forleden. De skal see, at Fyren faaer hele Assurancen udbetalt, der er ikke det ringeste Beviis imod ham."

„Der er ingen Eiendomme, der betale sig saa godt som Møller," svarede Herr Meyer; „overalt seer man dem nye og i god Stand."

„Der er heller ingen, der ere saa lette at svide af, som Møller. Der skal meget Uheld til, at det skal kunne beviises. Jeg anseer det næsten for en reen Umulighed, og derfor regner jeg et Brandforhør i en Mølle for en af mine mageligste Forretninger."

Samtalen fortsattes meget ivrigt om diverse høist

Digitized by Google

interessante Ildebrandstilfælde og om Brandassurancecompagniets Actier; havde jeg hørt efter, kunde jeg maaskee have givet mig af med at speculere i disse Papirer, men jeg forsømte denne, som jeg har forsømt saa mangen anden god Leilighed i mit Liv til at samle nyttige Kundskaber. I en dyb Taushed naaede jeg Ringsted, hvor vort Selskab blev forøget med en lille Pige, som hendes Bedstemoder satte mig Uværdige til Reiseformynder for. Da Jagtjunkerens Hund behagede at beære Byen med sit Ophold, blev dens Plads ledig, og jeg overlod min lille Myndling til min smukke Naboerskes Selskab og kjørte paa Kudskesædet til Roeskilde.

Man skulde virkelig troe, at Den, der har givet Planen til vor Dagvognsbefordring, havde været en Probenreuter, som havde beregnet sig den nødvendige Tid til i enhver By at gjøre sine Handelsvisitter. For Flertallet af de Reisende ere disse lange Ophold tidspildende og kedsommelige, og for Damer ere de høist ubehagelige, da Gjestgiverstederne, næsten uden Undtagelse, ere sande Ølkipper. Denne Mangel havde aldrig været mig saa iøinefaldende, som da jeg hjalp mine Damer, — thi jeg udnævnte mig selv til deres Ridder, — af Vognen i Leirekongens gamle Hovedstad, efterat vi lykkelig og vel havde passeret Postgaardens Port, hvor vi upaatvivlelig Alle vilde være blevne halshuggede uden Barmhjertighed, hvis ikke det tordnende Raab af Kudsken: „Tag Hovederne i Vare!“ havde viist os den visse Død for Øinene og bragt os til i en Hast at dukke ned paa Bunden af Vognen. Ifald en døv Mand af almindelig Høide engang reiser med Dagvognen til eller fra Roeskilde, vil han upaatvivlelig, i Ordets egentligste Forstand, være om en Hals. Dersom jeg var rig, vilde jeg stifte et Legat til en

Digitized by Google

hæderlig Begravelse for de Ulykkelige, som paa denne Maade komme af Dage.

For at finde paa en Beskæftigelse, foreslog jeg den ubekjendte Dame og den lille Pige at anvende denne Bedetime til et Besøg i Domkirken. Mit Forslag blev antaget, og vi vandrede alle Tre til Klokkerens lille Huus og derfra til Sanct Lucii gamle Hvælvinger, som have overlevet den glimrende Tid, da Magt og Høihed tronede rundt om dem, og Roeskilde, der nu seer ringe og uanseelig ud, havde femten Kirker og elleve Klostere og var den verdslige og geistlige Magts Sæde. En fattig Dagleier, en Skoledreng med sin Lærdom under Armen, og en Bondevogn med et Par magre Heste for vare de Eneste, vi mødte. De Gader, som engang vrimlede af Drabanter og Munke, Riddere tilhest og statelige Karme med Fruer og Pager, stode nu øde og forladte: sic transit gloria mundi. —

Det var henimod Solens Nedgang, og dens røde Skive kastede sit sidste Afskedsblik til de røde Mure og lyste sin Velsignelse over de mange hundrede Sovende, som de gjemme i deres Skjød. En gammel graahaaret Mand aabnede den store Dør for os, i hvilken den gudfrygtige Biskop Vilhelm fordum vovede at standse Svend Estridsøn, — da Kongen, omringet af sine Drabanter, Nytaars Morgen vilde bivaane Gudstjenesten i den samme Kirke, som han havde besmittet ved nogle mistænkte Hofmænds Mord, — og satte ham høitideligt i Kirkens Ban. Jeg satte min Fod paa det samme Trin, som Danmarks Konge i Poenitenceklædning havde bøiet Knæe paa, da han uden Følge kom tilbage og ydmygede sig for Gud og afbad sin Misgjerning.

Den gamle Domkirke laae for os med sine høie,

Digitized by Google

smalle arabisk-alhambriske Piller, med sine mægtige Hvælvinger og sine høitidelige Capeller. Det indtrædende Tusmørke, den isnende kolde Luft og det hule Ecco af vore egne Trin opfyldte os med en ubeskrivelig Følelse.

„Her burde det vel hedde: tag dine Sko af, thi det Sted, Du træder paa, er helligt," sagde jeg, og mit sidste Ord „helligt" gjenlød fra Muren, som en overjordisk Bekræftelse.

„Der er ingen Tid, der saaledes stemmer mig til Andagt", sagde min Ledsagerinde, „som den i Aftenskumringen ved Solens Nedgang, eller den tidlige Morgentime til Fropræbiken ved Lys. Om Dagen kan jeg betræde en Kirke uden den ringeste Andagt, og det falder mig ofte vanskeligt at holde mine Tanker uforstyrret samlede, selv under den bedste Præbiken. Det er en Feil, jeg tilstaaer det, men jeg haaber, at De ikke er Theolog og saa meget lettere vil kunne tilgive min Ugudelighed."

„Jeg deler omtrent Deres Mening," svarede jeg, „og er saaledes Deres Medskyldige."

„Min Fader var Præst," vedblev hun, „vor Bolig var lige over for Kirken, og jeg gik ofte derover om Aftenen, naar Ringeren steg op i Taarnet; naar jeg da sad ene i den tomme Kirke, og den dybe Klokkeklang lød dæmpet ned til mig, var det som om en mægtig og dog kjærlig Aand omgav mig. Da var jeg andægtig, og disse Øieblikke gave mig mange fromme Tanker; men under Gudstjenesten var det anderledes, der forstyrrede Menighedens snøvlende Sang og Degnens brægende Stemme mig øieblikkelig, og jeg foretrak at læse min Faders Prædikener bagefter. Jeg har altid godt kunnet begribe, at Katholikernes Stille-Messer maae være meget høitidelige."

Digitized by Google

„De bliver dog vel ingen Apostat?“ sagde jeg; „tag Dem i Agt, at jeg ikke angiver Dem for Geistligheden. Frafald af en Præstedatter, det var jo en Scandale.“

„Gud bevare mig!“ svarede den Ubekjendte; „vi have een Theolog hjemme i Huset, og han gjør mig meer end nok af det.“

„I denne Pille er Kong Harald Blaatands Been indmurede,“ sagde Klokkeren; „han var Kirkens første Stifter, og der bag Alteret hviler den store Dronning Margrethe, hendes Billede ligger ovenpaa, udarbeidet i Alabast.“

„Den store Dronning Margrethe maa have været en meget lille Person,“ bemærkede jeg.

„Det er maaskee, fordi det overgaaer mine Fatteevner,“ sagde Damen, „men jeg har altid betragtet de saakaldte store Qvinder som Misfostre af Naturen. Alt hvad der gaaer udenfor Bestemmelsen, forekommer mig forfeilet, og hvor Meget maa der ikke først qvæles og udryddes i en qvindelig Sjæl, før den bliver til hvad Dronning Margrethe var. Det er netop Det, der er mest værdt i os, som vi da allerførst maa kæmpe imod.“

„Hernede ligger Christian den Fjerde,“ vedblev den gamle Mand og aabnede Lemmen til en af de underjordiske Hvælvinger. Han tændte en Lygte, og tause fulgte vi ham ned i Graven. I et snevert Gjemme sover den virksomme Konge ved Siden af sin Dronning Anna Cathrine. Den Mand, hvis mange stolte Bygninger ville overleve os og vore Børnebørn, ham har man ikke engang indrømmet en Plads over Jorden. Hans Sværd ligger oven paa Kisten, og det forekommer mig langt mere talende end alle de Basreliefs og militaire Trophæer, hvor-

Digitized by Google

med mange af de andre kongelige Sarcophager ere smykkede.

Manden med Lygten var bleven staaende ved Indgangen, den lille Pige stod bag ved ham og tittede frygtsomt derind, vi to vare de Eneste, der havde betraadt Dødens underjordiske Bolig.

„De vil lee af mig og kalde det et historisk Sværmeri, der ikke svarer til min Bestemmelse," sagde min Ledsagerinde, „men det er mig ikke muligt at forlade dette Sted, uden at have lagt min Haand paa Christian den Fjerdes Sværd; jeg har fra ganske lille Barn altid elsket Eleonora Christine Ulfeldts Fader."

Hun trak Handsken af, og lagde Haanden paa Kaardehæftet. En blank, glat Guldring omslyngede den ene Finger; det var mig, som om jeg havde seet en Slange.

„Altsaa forlovet," tænkte jeg ved mig selv med et Suk, — og vi forlode Hvælvingen, som havde bragt mig denne uvelkomne Opdagelse.

Vi betragtede Christian den Syvendes Capel, men min Ledsagerinde meente, at denne Tilsætning af italiensk Bygningsmaade forstyrrede Hovedindtrykket; desuagtet er dette Capel ubeskrivelig deiligt og gjør dets Bygmester, Harsdorf, udødelig.

„Hvad der i den hele Kirke rører mig allermest," sagde jeg, „er de sex smaa Fløiels Liigkister, hvori Kongens Børn hvile. Den Længstlevende af dem var kun eet Aar gammel. Hvor mange Forhaabninger knyttedes ikke til deres korte Tilværelse, som Døden alle tilintetgjorde!"

Hun bøiede sig ned over den lille Pige og kysſede hende, jeg troer, at hun med det Samme tørrede en Taare af Øiet. Vi stode atter i Choret, hvor en Række brune

Digitized by Google

Kannikestole paa begge Sider af Alteret indbøde os til Hvile.

„Her sadde de gamle Munke for Aarhundreder siden, og fra disse brune Sæder er mangen andægtig Bøn steget til Himmelen. See ned ad Gangen, den ene Liigsteen slutter tæt til den anden, og Gravene danne et Gulv for de Levende. Hvilken Masse af Lidenskaber og Planer, hvilken Luxus af Fordringer dække ikke disse Stene!"

„Og hvor mange saarede Hjerter fandt ikke Ro her! De sove Alle sødt," svarede hun sagte.

Vi sadde tause og hensunkne i Betragtninger; mine vare af en uendelig behagelig Natur, jeg nød en Forudfølelse af Lykke, som man kun føler i faa Øieblik af Livet. Den gamle Mand lænede sig til Gitterværket og saae ud i det store Rum; maaskee tænkte han paa, hvor stærkt det heldede ad hans Livs Aften.

Milde, sagte, himmelske Toner bævede over os og vækkede os af vore Drømmerier. Det var et dæmpet Præludium, som Lidt efter Lidt gik over i Melodi, og endte med den deilige Romance af Weyse:

Der er en Ø i Livet,
Dens rette Navn er Elskovs Ø.

Med de sidste hendøende Toner fra Orgelet lød den dybe Aftenklokke, som forkyndte, at Dagen var endt. Den høitidelige Malmklang, der fordum kaldte de fromme Fædre til Ottesangen, mindede os om, at det var paa Tiden at opsøge Dagvognen for at fortsætte vor Reise.

„Det er vist Professor Weyse selv fra Kjøbenhavn, han kommer tidt herud," sagde Klokkeren, „saa deiligt kan Organisten Skam ikke spille."

Digitized by Google

„Af Gud, hvor det er smukt," sagde min Ledsagerinde. Denne Glæde kan jeg takke Dem for. Da jeg forlod mine Slægtninge, som jeg har været i Besøg hos, var jeg ganske bange, fordi jeg skulde reise ene til Kjøbenhavn; jeg vidste dengang ikke, hvor stor en Fornøielse der forestod mig."

Kjære Læser, vil du sætte Dig ind i mine Følelser, saa reis til Roeskilde i det første Stadium af din Forelskelse med Gjenstanden for din Kjærlighed, gaae i Aftenskumringen ind i Domkirken og lad Professoren gjentage, hvad han denne Gang spillede for mig, — og jeg vil vædde paa, at Du begriber, hvorfor jeg taug, medens vi vandrede tilbage til Postgaarden. Som om den venlige Aand ikke længer vilde ledsage os, hørte Ringningen op, da vi naaede Dagvognen.

„Ei Høistærede, De har forsømt Dem," sagde Branddirecteuren; „en meget god Kraftsuppe og en excellent Gaasesteg. Men Vinen er ikke god her."

„De var kanskee i Besøgelse? Har De kanskee Familie her i Byen?" De sleste Israeliter ere nysgjerrige.

„Vi besaae Domkirken imidlertid," svarede jeg.

„Mange prægtige Begravelser," sagde Herr Meyer, „og meget kostbare. Der er Kister, som der alene stikker for et Par hundrede Daler Sølv i."

„Ja, og en allerhelvedes Bygning," sagde Branddirecteuren. Vil De tænke Dem, mine Herrer, der har engang været Ild i Taget, det styrtede altsammen ned paa Hvælvingen, men den holdt Vinen ud og revnede ikke. Ligesaadan var det i 1806 med Kirken i Ringsted, som der gik Ild i, da Ringstedkloster brændte; Taarnet deisede om, og Klokkerne laae og smeltede oven paa Hvæl-

Digitized by Google

vingen, men den gav sig alligevel ikke. Man skulde ikke troe det, naar man ikke selv havde seet det. Det kan jeg kalde Brandmure!"

Jeg lykønskede i mit stille Sind Staten til en saa ivrig Embedsmand, som i Roeskilde Domkirke kun saae et mærkeligt Exempel paa en brandfri Bygningsmaade. En saadan Mand lader sig vanskelig bestikke af sin Phantasi.

Da Vognen holdt i Kjøbenhavn, kom min Tjener og tog imod mig. Damen saae sig forgjeves om efter et bekjendt Ansigt; jeg mærkede hendes Forlegenhed.

„Man har formodentlig ikke ventet mig," sagde hun med et Udtryk af Mismod, som om denne Mangel paa Omhyggelighed af hendes Omgivelse smertede hende.

„Dersom de tillader det, skal min Tjener ledsage Dem og sørge for Deres Sager." — Gjerne havde jeg tilbudt hende mit eget Følgeskab, men jeg var bange for at genere hende. Der gives en stor Mængde Damer, som det aldrig falder ind, at det kan være besværligt at være deres Suivant, men der er Andre, som ere meget bange for at gjøre os den ringeste Uleilighed. Det træffer sig underligt nok, at denne Frygt i Almindelighed er stærkest hos dem, som vi helst ville ledsage.

„De vil vist ikke antage det for Ubeskedenhed, at jeg, inden jeg forlader Dem, spørger Dem om et Navn, hvortil jeg kan knytte Erindringen om en lykkelig Dag?" Vi vexlede vore Navne, hun kaldte sig Anna R. og var i Huset hos Kammerraadinde M. i Vimmelskaftet. Jeg misundte min Christian, da han med Badsækken paa Armen og Reisetøiet over Skulderen gik ud af Gjestgivergaarden; selv havde jeg Intet mere at opholde mig efter, og med min lille Myndling ved Haanden, — thi

Digitized by Google

jeg havde lovet hendes Bedstemoder at sørge for, at hun kom vel hjem, — forlod jeg Dagvognen med et taknemmeligt Blik for de Glæder, den havde skjænket mig.

„Nur Reisen ist Leben, tror jeg det er, at Goethe siger," tænkte jeg ved mig selv, medens jeg vandrede ned ad Nygade til Vimmelskaftet; „der er noget ganske Eget ved Reisebekjendtskaber, som alle andre Bekjendtskaber, der ere gjorte under stadige Forhold, aldeles mangle. — Anna er et smukt Navn."

Det Sidste tænkte jeg formodentlig høit, thi min lille Ledsagerinde spurgte: „Hvad behager?"

Jeg havde næsten glemt, at hun var til. — „Jeg spørger, hvor Du skal hen, mit Barn?" sagde jeg.

„Til Farvergade i Brændeviinsmandens Gaard, lige over for Vartou," svarede hun.

Au, og jeg var i Tanker paa Veien til Vimmelskaftet, hvor Kammerraadinde M. boer. Vi vendte om igjen, og jeg fulgte hende til Farvergade. —

Theemaskinen ventede mig hjemme, den gamle Stine havde indrettet Alt paa det Bedste til min Hjemkomst, og min Contubernal, min oprigtigste Ven, tog imod mig med en lang Fortælling om, hvad der i min Fraværelse havde tildraget sig i Hovedstaden. Men jeg foregav Hovedpine, for at kunne gaae i Seng og uforstyrret gjennemgaae denne Dags Begivenheder, indtil de mindste Omstændigheder. Da følte jeg, at Anna R. havde gjort et Indtryk paa mig, som vanskelig vilde lade sig udslette.

Har Reisen fra Leddet til Kjøbenhavn forekommet Dig for lang, kjære Læser, saa husk, at paa Lidt nær er der fulde tolv Miil, og viis Dig overbærende mod en ung Mand, som i femten Timer har været udsat

Digitized by Google

for Virkningen af en smuk, ung Piges fortryllende Nærhed. — —

Jeg havde allerede været hjemme i fjorten Dage, men endnu kunde jeg ikke komme i den gamle Tour; mine Forretninger kjedede mig, en Bunke uafgjorte Sager dyngedes sammen paa mit Bord, og den ene Matrikulberegning efter den anden blev sendt mig tilbage, for at jeg skulde udfinde, hvori Feilen laae. Ak, det vidste jeg kun altfor vel. — Stine klagede over min usædvanlige Tankeløshed, i de sidste to Uger havde jeg kastet fem Lommetørklæder bort, det havde jeg ikke gjort i alle de Aar, hun havde kjendt mig, hun kunde ikke troe Andet, end at jeg gik i Giftetanker. Min Contubernal klagede over forkeerte Svar, kort sagt, jeg var bleven en Gaade for min hele Omgivelse.

En Aften, da jeg igjen sad i dybe Tanker og allerede tre Gange havde tændt min Pibe, uden at det lykkedes mig at holde den i Brand, dreiede min Ven endelig Stolen om til mig og begyndte sit Forhør.

„Smager Tobakken Dig ikke? Det er ellers god Oronoko."

„Jo, den smager mig meget godt." Piben var atter ude.

„Eller er Du ikke rigtig rask?"

„Jeg befinder mig meget vel. Hvorfor spørger Du derom?" Jeg var egentlig lidt forlegen over denne Examination.

„Hvad Fanden er der da i Veien med Dig? Du er jo slet ikke, som Du pleier at være, siden din Tour paa Landet. Jeg forstaaer mig ikke paa Dig."

„Ja, kjære Emil, jeg forstaaer mig ikke ret paa

Digitized by Google

mig selv. Jeg troer, jeg er forelsket, naar jeg skal være ganske oprigtig."

„Forelsket? Du er dog vel ikke gal?"

„Hm! Jeg kunde vel have lidt Havari paa Hjertet, uden at Hjernen skulde være impliceret deri," svarede jeg.

„Nei, saa min Sjæl om Du kan," raabte min Ven ivrigt. „Kjære Ludvig, vær dog fornuftig, lad mig ikke have den Sorg af Dig."

„Ganske oprigtig talt, jeg er forelsket, og det i et Væsen saa yndigt, saa elskeligt . . . ."

„Saa er det vel intet Fruentimmer!" afbrød han mig.

„Jo min Ven, men hvilket Fruentimmer! Du skulde see hende, høre hende tale . . . ."

„Bah! Jeg kjender de Folk. Ikke eet Fruentimmer er værdt at man gaaer herfra og til Lyngby for hende, end sige at man opoffrer hende sin Frihed eller giver hende Credit paa sit Navn."

„Hvor kan Du tale saa urimeligt. Det mener Du jo ikke."

„Jo, det mener jeg," sagde Emil, idet han lod Stemmen synke næsten til en Hvisken. „Koketteri, Falskhed og fremfor Alt Hjertelsshed, see det er den Kjerne, som en glimrende Skal tildækker. Lad mig advare Dig. Husk paa, at jeg forudsagde din Fætter hans Skjebne, slog det ikke til? Gik det maaskee ikke, som jeg havde sagt?"

„Jo, men min Fætters Tilbøielighed var ulykkeligviis falden paa et Fruentimmer uden Dannelse, det var et sandseligt Forhold, og om et saadant kan man let spaae, at det vil ende med Fortrydelse."

„Er Du maaskee ikke sandselig? Er hun da ikke

Digitized by Google

et Menneske af Kjød og Blod, som alle Andre? Et Mandfolks Fasthed er Noget, det er Lidt nok, men et Fruentimmers er slet Intet. Hvad bilder Du Dig ind? Hvad venter Du Dig? Du kjender dem ikke, men jeg kjender dem."

„Hvor ubilligt er det ikke at skære Alle over een Kam."

„Ubilligt? — Der er kun een Følelse, som er fast og varig hos dem, og det er den mest raffinerte Egoisme. Afvexling er deres Liv, og kun de skarpeste Contraster og grelleste Overgange kunne tilfredsstille dem. Bi Lidt, jeg forlanger ikke, at Du skal troe mig alene, hør hvad en Stemme, der er vægtigere end min, tilraaber Dig."

Han greb en Bog, slog op i den og læste:

„Det er lige saa lidt Qvinden som Manden givet at lade sig fængsle af een Gjenstand, hvor udmærket den end er; den menneskelige Aands Virksomhed tilsteder ikke engang den stadige Vedhængen ved et idealt Væsen. Den fuldkomneste Mand vilde ikke tilfredsstille den qvindelige Natur, og da hun ikke kan vælge over ham vælger hun En, der er under ham i enhver Henseende, og da er det Contrasten, der tiltrækker. Og er man først kommen til Contrasterne, saa ere de mest afstikkende de bedste. Læs Jocondes Historie. Han var Prinds, ung smuk, rig, elskværdig; han forlod sin Kone for at foretage en Reise, og da han kommer tilbage, har hans Lakei, der er dum, hæslig og vanskabt, stukket ham ud. Det er Trangen til Contrasten, den gamle Lignelse om den forbudne Frugt i moralsk Anvendelse. — Hvad der lader sig sige om en physisk Vanskabthed, gjelder ogsaa om den moralske og i endnu høiere Grad; dog det

Digitized by Google

er vanskeligere at begribe. Forestil Dig, at et Ideal af en fuldkommen Mand lidenskabelig elsker en ung, smuk Qvinde, da vil hun anvende tusinde Midler for at træde ham under Fødder og saare hans ophøiede Følelser, thi der gives kun een uforanderlig dyb Følelse hos Kjønnet, og det er Egenkjærlighed. Tænk Dig, at hun med et eneste Kys kunde gjøre en Fjante, en Kretiner større end den store Mand, fornemmelig i hans egne Øine, naar han seer sig opoffret for en Kretiner, som nyder det, der negtes ham; da skulde Du see hans Qval, høre hans Jammer, og han vil elske hende endnu lidenskabeligere, forhi hun har forladt ham. Han forbander sin Hæder, sit berømte Navn, sin Skjønhed, sine Talenter, sin Rigdom, han, en Dante, Byron, en Bonaparte forbander sig selv og vil med Glæde give sit Blod og sin Sjæl, for at han kun eet Øieblik, ja maaskee sin hele Levetid maatte være dum, da hans Tilbedte foretrækker Dumme for store og udmærkede Mænd, — og saa vidt har en Qvinde bragt ham."

„Og troer J, at nogen Qvinde modstaaer den Henrykkelse at kunne sige sig selv, at hun, medens hun sletter sit Haar eller lægger sin Krave i Læg, kan bringe den store Mand, der er en Nations og en Verdens Afgud og Gjenstanden for alle Mænds og Qvinders Tilbedelse, saa vidt, at han forbander de guddommelige Gaver, der have stillet ham saa høit, og med foldede Hænder beder Gud, at han vil gjøre ham lige saa elendig, som han har hævet ham høit, hvis han dermed kan vinde sin Tilbedtes Kjærlighed? — Nei, nei! Jeg siger Eder, denne Fristelse modstaaer i Sandhed ingen af Evas Døttre."

„Det er Lasten, men den smilende Last, der er sikkreft paa at behage Qvindekjønnet, den er tilstrækkelig til

Digitized by Google

en almindelig Forbindelse; men for at den kan kaldes en stor og mægtig Lidenskab, udfordres Forbrydelse. En fordærvet Sjæl morer dem, men en forbryderst skræk-ker dem, og deres Kjærlighed er for det meste altid enten Skræk eller Nysgjerrighed." —

Han kastede Bogen henad Gulvet og raabte heftig: „Forbandelse! Forbandelse! Men hvert Ord er sandt! De myrde Eder med koldt Blod og feire Bacchanalier med Dolken i Haanden."

Med et Fodspark til den nylig citerede Autoritet kastede han sig ned ved Fortepianoet og spillede med de vildeste Accorder den gamle velbekjendte:

Gud skee Lov min Mand er død,
Og jeg er bleven Enke!

Men efterhaanden som han spillede, løstes den haarde Skal, Accorderne bleve mildere, hans Phantasier gik over i klagende Moltonearter, og de barske Træk antoge atter et Udtryk af tungsindigt Sværmeri, som efter Damernes Forsikkring klædte min Ven „ganske nydeligt." Med et dybt Suk reiste han sig, stød Haanden over Øinene og gik op og ned ad Gulvet.

Den stakkels Emil havde været forlovet, hans Kjæreste havde forladt ham for et Menneske, der i enhver Henseende stod langt under ham. Trods den dybe Foragt, han nærede for Qvindekjønnet, elskede han vistnok endnu den Utro med al den Varme, som laae i hans heftige Charakteer, men han havde med Kraft besejret sit udvortes Menneske, og slige Udbrud af det gjærende Indre vare yderst sjeldne. Den, der saae den i Almindelighed rolige og altid lunefulde og satiriske Emil, vilde det vanskeligen falde ind, at denne Roligheds var en

Digitized by Google

Drivhusplante, som var fremtvungen oven paa en Vulkan.

„Han vil elske hende endnu lidenskabeligere, fordi hun har forladt ham," gjentog han sagte, „han vil give sit Blod og sin Sjæl for at blive en Fjante, en Kretiner, hvis han dermed kan vinde hende igjen. Ak, Gud, hvor ofte har jeg ikke bønfaldet Dig om at gjøre mig til en saadan Fjante, en saadan Kretiner! — Saavidt har en Qvinde bragt mig!"

Med et dybt Suk heldede han sig tilbage paa Stolen, og tunge Taarer trillede ham ned ad Kinderne. Taarer ere en Lindring, som det er Synd at standse; en persisk Digter siger, at Haabet er Livets Farve, og at det er et Barn af brudte Straaler og af Taarer. —

„Lad mit Exempel tjene Dig til en nyttig Advarsel, Ludvig," sagde min Ven efter et Ophold, „og spild ikke dine bedste Aar med at jage efter et uopnaaeligt Maal; sand Kjærlighed er et Phantom. Troe Du mig, det ligger i vor Børneopdragelse, at Kjærligheden saa ganske er kommen ud af Moden; den Spire, der var dertil i den qvindelige Sjæl, den er qvalt af Dukker og Børneballer. Det Mechaniske have de lært, det Practiske, men for Theorien have de ingen Følelse; paa Kjærlighed forstaae de dem ikke, men i Kjælenskab ere de sande Virtuoser; Smiil og Taarer have ingen Betydning for dem, men Graad og Latter er deres Sjæleføde."

„Du maler for stærkt, kjære Emil. Med hvilke Farver vil Du da skildre os?"

„Os? Med slet ingen, den Uleilighed gider jeg ikke gjort mig. For stærkt? Nei! Dersom der gives noget Øieblik i vort Liv, som har noget Værd, da er det vel det Moment, hvori vor Sjæl vaagner til et nyt Liv og

Digitized by Google

omslutter Alt, hvad der er høit og ædelt, i een Følelse, da vor første, tauſe Kjærlighed lægger en Skat af Lykſalighed og Tilbedelſe for ſin Guddoms Fødder. For denne Følelſe gives der intet Sprog; der maae Sjælen forſtaae Sjælen. Og begribe de det? Nei langtfra! De foragte en Kavalleer, ſom ikke kan gjøre Cour og bringe ſin Tilbedelſe i Phraſer, de foretrække ubetinget den routinerede Terminologiſt; med ham ere de ikke ſatte i den ſørgelige Nødvendighed at ſkulle føle, der kunne de ſlippe med at ſnakke. Og er der En iblandt dem, ſom er forſøgt nok til at vide, hvad Værdi der er i en ſaadan taus første Kjærlighed, da ſtyrter hun kanibalſk over den og røber kun altfor ſnart, at hun, ligeſom Ellepigerne, er ſaa huul ſom et Deigtrug, og med det første Kys forgifter hun en Kjærlighed, der var ſkabt for en Levetid."

„Kjære Emil, din gode Hensigt og dit Venſkab for mig erkjender jeg tilfulde, men det nytter ikke at kaſte Brønden til, naar Barnet er druknet."

„For Guds Skyld, Ludvig, Du har dog ikke forlovet Dig?" udbrød min Ven med ſand Forfærdelſe.

„Nei, ſaavidt er jeg endnu ikke kommen; jeg troer desuden, at hun allerede er forlovet!"

„Naa, Gud være lovet! Lad Du ham beholde hende, der har bidt paa Krogen, og tak Du din Skaber for, at Du er fri."

„Det er jeg imidlertid ikke ganſke tilbøielig til," ſagde jeg. „Seer Du, jeg er forelſket, derſom ikke alle Julemærker ſlaae feil, og det i en Pige, ſom viſtnok hører til de ſjeldne Undtagelſer. Du har været ulykkelig, kjære Emil, men derfor er det ikke ſagt, at jeg ſkal have ſamme Skjebne. Det er mig en Nødvendighed at faae

Digitized by Google

nøiere Underretning om denne Pige, min Roligheb beroer derpaa."

Og nu fortalte jeg ham mit Møde med Anna, beskrev den hele Reise og meddeelte ham enhver af hendes Yttringer. Jeg endte med den Erklæring, at det var hans velvillige Bistand, jeg trængte til.

„Min Bistand? til at faae Underretning om hende? Hvem er hun da?"

„Hun hedder Anna R.," svarede jeg.

„Jeg har ikke den Ære at kjende hende."

„Men hun er i Huset hos Kammerraadinde M. i Vimmelskaftet, som Du kjender."

„Det er et daarligt Huus, en tosset Kjælling. Hun lever tildeels af at have Damer i Pension, det er et sandt Kloster med al den Jammerlighed, dertil hører?"

„Der er en Søn, som er Theolog, troer jeg, ikke sandt?"

„I det Mindste har han theologisk Examen," svarede Emil, „det er en dum Knegt, som jeg er glad ved at være bleven fri for. Er det med ham, hun er forlovet? — Og nu troer Du, at jeg duer til Postillon d'amour?" vedblev han, uden at vente mit Svar. „Lad mig være uden for den Sag, ethvert Fruentimmer kan nok koble for sig selv, det forstaae de fra Grunden af."

„Fy, Emil, hvor kan Du sige Sligt." Han rækkede mig taus Haanden til Forsoning.

„Hvad forlanger Du af mig?" spurgte han.

„At Du skal sondere Terrainet for mig; paa din Erfaring og dit skarpe Blik vil jeg stole mere, end paa mig selv. Overvind din Uvillie, gaae igjen engang til Fru M., og see med egne Øjne min Anna, — ja, Gud give jeg kunde kalde hende min, — undersøg Forholdene

Digitized by Google

med din Kritik og bring mig Resultatet af dine Opdagelser. Men glem ikke, at denne Sag er meget alvorlig og kom vel i Hu, at naar Du afsiger din Dom, da fælder Du Dommen over mit aandelige Liv, i det mindste for lang Tid, maaskee for bestandig. Min rolige Charakteer og mit lette Sind have hidtil hjulpet mig igjennem Verden, men nu føler jeg, at Timen er kommen, da ogsaa jeg skal gjøre mit Prøvestykke. Anna er min første Kjærlighed, uagtet det er næsten en Scandale for et Menneske paa fire og tyve Aar, som i fem Aar har tjent Kongen, at maatte tilstaae, at han ikke, i det mindste i dobbelt saa lang Tid, har staaet i Amors Tjeneste. Og nødes Du til at bryde Staven over den, kjære Emil, saa er jeg overbeviist om, at Du vil gjøre det med den Skaansel, som kun Den viser, der har erfaret, hvormeget et Saar af den Natur kan smerte."

Jeg havde stemt mig selv ganske veemodig ved denne lange Tale. Min Contubernal rækkede mig Haanden, og vi bleve enige om, at han skulde gribe den første Leilighed til at fornye det afbrudte Bekjendtskab med Fru M.s Familie og see for mig, da jeg desværre ikke selv kunde. Imidlertid vilde vi ikke mere berøre en Materie, vi tænkte saa aldeles forskjelligt om. Da Fortepianoet ofte udgjorde en Deel af hans Tale, ligesom Musiken altid var en Deel af hans Liv, dreiede han sig om til Instrumentet og spillede den gamle Melodi: „De Mennesker vide saa Lidt, hvad de vil." Jeg kunde ikke bare mig for at smile, og imens han phantaserede over sit selvvalgte Thema, sad jeg i Sophaen og tænkte paa Anna, og jeg kan forsikre Dig, kjære Læser, at jeg i det Øieblik meget godt vidste, hvad jeg vilde. —

Der forløb flere Dage, som jeg tilbragte i den

Digitized by Google

febrilske Tilstand, der er uadskillelig fra Frygt og Haab, naar de stride om Overmagten i vor Sjæl. Endelig brød Emil Tausheden og sagde: „Jeg var da hos Fru M. igaar."

Han sad just ved sit Arbeidsbord og vendte Ryggen til mig, jeg kunde altsaa ikke af hans Mine slutte mig til min Skjebne.

„Det Huus har conserveret sig," vedblev han, „det er lige saa forbandet, som det nogensinde har været."

„Og Anna, saae Du hende!" spurgte jeg, kun lidet opmuntret af denne Begyndelse.

„Hm, hun er ret kjøn, aa ja; hun er egentlig meget smuk."

„Naa, og hvad Mere?"

Emil trak paa Skulderen. „Bah! Hun er et Fruentimmer."

„Ja, Gud skee Lov, det er hun," udbrød jeg. „Er det Alt, hvad Du har opdaget, saa har Du ikke Meget for din Gang. Reent ud med Sproget, hvad siger Du om hende?"

„Bliv derfra, Ludvig, det duer min Sjæl ikke, hun er en Gaas."

„Men er hun forlovet?"

Min Ven betænkte sig et Øieblik. „Lad os blive ved Sandheden," sagde han, „jeg troer ikke, at hun er forlovet."

„Ikke forlovet og en Gaas! Kjære Emil, jeg takker Dig for dette Budskab!" raabte jeg og faldt ham om Halsen. Jeg var umaadelig glad.

„Intet at takke for. Men er Du fra Forstanden? Er en Gaas saadan en rara avis in terra? Jeg troer Fanden plager Menneskет."

Digitized by Google

„En Gaas er hun ikke, det vil jeg vedde mit Liv paa; Gud skee Lov, at du ikke dømte værre om hende; og er hun ikke en Gaas — saa er hun en Engel.“

„En ypperlig Logik,“ sagde Emil fortrædelig, og vendte sig atter til sit Arbeide, „og et allerhelvedes Spring. Lad mig vide, naar Du faaer din Forstand igjen.“ —

„Hør engang, Emil,“ sagde jeg Dagen efter, „lad os slutte en Accord. Vi ville gjøre Frn M.'s Huus til et Studium for Menneskekundskab, jeg lover Dig at være fornuftig og saa sceptisk, at Pyrrho selv ikke var det i høiere Grad. Jeg vil forbinde mig til ingen dumme Streger at gjøre — det er Meget lovet, — men Du maa til Gjengjeld indføre mig der i Huset, og være Mentor for den unge Thelemak paa Calypsos Ø.“

Min Contubernal gjorde mange Indvendinger og værgede sig som en Løve, men jeg tog ham med Storm, og da jeg forsikkrede ham, at Dette var den eneste Betingelse for en fornuftig Conduite, gav han endelig sit Samtykke.

„For at bevise Dig, at det er mit Alvor at være fornuftig, beder jeg Dig at aabne din Kundskabs Kilde for mig,“ sagde jeg; Emil var bleven hjertelig forstemt ved det aftvungne Løfte, han havde maattet give mig. „Kun en Daare gaaer til Søes uden Kort og Bestik. Tegn mig engang Farvandet, og lad mig faae det lige saa broget, som det er.“

Da Emil havde stoppet sin Pibe, begyndte han saaledes: „Gid mine Ord maae give Dig Assmag for Familien, det vare vi vistnok Begge bedst tjente med; imidlertid lover jeg Dig, at jeg ikke skal overdrive. Du veed, at Kammerraadinde M. er Enke efter din forrige Contorchef; om hun end ikke forkortede hans Liv, er det dog

Digitized by Google

ganske vist, at hun ikke forlængede det, og de levede ingenlunde lykkeligt sammen, thi hun var ødsel og uordentlig og dertil meget forfængelig. Efter hans Død har hun bestandig havt et Antal Damer i Huset for ved denne Indtægt at kunne leve mere flot. Hun er sladderagtig, eenfoldig, bigot og nærig; dersom Du ikke uophørligt roser hendes Paaklædning, hendes Gardiner, hendes Aftensmad og hendes arrige Moppe, som farer Folk i Benene, siger hun, at Du er en uopdragen Person uden Smag og uden Levemaade. Hun vilde overalt være en besværlig Gjest, men hun er en endnu besværligere Vertinde."

„Hendes Herr Søn er et Slags theologisk Tølper; han veed ikke Stort, men bilder sig ind, at han har slugt al Verdens Viisdom, fordi han kan opramse en heel Deel fortvivlede Paradoxer til Forsvar for endnu mere fortvivlede theologiske Urimeligheder. At indlade sig i en Samtale med ham, er det Samme som at give sig Fanden i Vold for den Aften, thi man slipper ikke løs igjen. Siden han har prædiket til Demiss er det blevet reent galt, thi den uforstyrrede Ro han har havt til i en Timestid at være paa Prædikestolen uden at blive sagt imod har allerede givet ham Smag for de salvelsesfulde Taler, og han fordrer det samme Offer af alle Andre som de ulykkelige Stakler have bragt, hvilke Graveren har gjennet ind i en Kirkestol og lukket i Laas for. Det eneste Roesværdige, jeg veed om ham, er, at han ofte er ude."

„Og de Andre? Pensionairerne i dette Elysium?" spurgte jeg.

„Dom selv. Fru G. og hendes Datter skal der ogsaa gjøres Cour til; Moderen er en halvgammel Kokette, som spiller den Sentimentalske og Æsthetiske, hun

Digitized by Google

ſværmer for alle hjertebrækkende Romaner og Digte, men Adresſeavisen og Raketten ere dog hendes Yndlingslecture; da hun paaſtaaer at have gjort ſin ſalig Mand ubeſkrivelig lykkelig, var det vel ikke Lyſt til Separation, der gjorde, at han hængte ſig. Frøkenen er en Blanding af Overgivenhed og Mopſeri, hun er ret kjøn og meget indtaget i ſig ſelv, gjør Nar af ſin Mama lige op i hendes aabne Øine og vil formodentlig gjøre det Samme ved hendes tilkommende Mand; hun er et forkjælet Barn, der bilder ſig ind, at Verden er ſkabt til hendes Fornøielſe; Romaner er hendes Liv, Skrædderſyning hendes Virkſomhed, og derſom hun ſkal gjøre ſig nogen Foreſtilling om Himmerige, da vil hun upaatvivlelig tage et Klubbal til Model. For at charakteriſere hende med eet Ord, vil jeg blot ſige Dig, at hun holder Veninder."

Jeg kunde ikke bare mig for at lee af denne Charakteriſtik. „Det var allerede Tre, der ſkal gjøres Cour til, det vil blive beſværligt."

„Men dermed er det ogſaa gjort," vedblev Emil, „thi hvad man i Almindelighed kalder Cour, er aldeles ſpildt paa Frøken S. Hun fordrer Viſitter og Opmærkſomheder i Mængde, dog ikke ſom Cour, men ſom Tribut, og det er forſigtigſt at betale den, ligeſom de europæiſke Magter betalte til Røverſtaterne. Uagtet hendes fem og fyrgetyve Aar er hun „altfor fyrig" til at være fornuftig; ſnakker Du i Øſter, ſaa ſvarer hun i Veſter, mellem Hvidt og Sort kan hun ikke rigtig gjøre Forſkjel, hun vil vide Alting førſt og bedre, for Reſten er hun overmaade god; men da hun hører galt, forſtaaer endnu galere og bringer det Allergaleſte videre, anſeer jeg hende for et meget ſkadeligt Huusdyr, og hun

Digitized by Google

har sin Gang i mange Familier. Det er charakteristisk ved hende, at hun, under Paaskud af Frimodighed, netop vælger at sige Folk Det, som de nødigst ville høre, og at hun selv er yderst kilden i, hvad hun kan taale. Og hermed er Beskrivelsen tilende, og Du kan nu gjøre Dig et Begreb om, hvor behageligt Fru M.'s Huus er."

Og dette er Annas Hjem, tænkte jeg med sand Bedrøvelse; stakkels Pige! — De faa Træk, hun underveis havde meddeelt mig om hendes Barndom, tydede alle paa, at den var tilbragt i lykkelige og kjærlige Forhold; og nu denne Skærsild! Mit eneste Haab stod til, at Emil kunde have overdrevet sin Skildring.

„Gud veed, hvordan Fru M. har stuvet dem sammen," sagde han siden, „men hun har endnu et Værelse at leie ud, som hun har bedet mig at anbefale. Dersom Du vil, kunne vi jo gaae derhen imorgen Aften, jeg vil da forestille Dig som min Ven og tillige som den, der har i Commission at besee Leiligheden for en Anden. Udsigten til fem Daler mere om Maaneden vil skaffe Dig hendes særdeles Bevaagenhed. Men kjærest var det mig, om Du opgav det Hele og blev derfra."

Og nu anvendte Emil endnu en Gang al sin Overtalelse for at faae mig til at afstaae fra dette Bekjendtskab; men da han fandt mig ubevægelig, blev den følgende Aften bestemt til Udførelsen af vor Plan. —

Da vi stode udenfor Huset, bankede mit Hjerte voldsomt, Lyset faldt saa venligt og fortroligt igjennem de røde Gardiner, og jeg vidste, at det indenfor stod saa flet til. Min Ledsager havde omtrent samme Tanke.

„Hvor ofte har jeg ikke, i min daarlige Ungdom, ønsket at kunne kigge ind bag de oplyste Gardiner, naar jeg om Aftenen gik igjennem Gaderne; jeg bildte mig

Digitized by Google

ind, at en velgjørende Tilfredshed, oprigtig Glæde og huuslig Lykſaligheb maatte være de Aander, ſom holdt deres Myſterier inden for diſſe ſmilende Forhæng. Jeg er ſiden kommen til bedre Kundſkab," vedblev han, „og nu ſiger jeg: jo flere Gardiner, jo bedre; hvad enten de dække Vinduer eller Hjerter, det ſkal ſaamænd ikke falde mig ind at kigge bag ved dem, jeg veed jo godt, at de kun ſkjule Elendighed, og ſaalænge jeg ſlipper for at ſee den, behøver jeg ikke at væmmes ved den. See ned ad den hele lange Række, det ene Huus ſeer mere nydeligt og ſmilende ud end det andet, og hvormange glade og uforbærvede Hjerter bilder Du Dig ind at finde der? — Der er lige ſaa megen Uſelhed og Falſkhed, ſom der er Stene i Murene, og det er oven i Kjøbet en grundmuret Jammerlighed. — Kom, Ludvig, lad os vende om itide."

„Nei, Emil, jeg vender ikke om; lad os ſøge det uforbærvede Hjerte, hvor det er at finde, om vi end ſkulle opſøge det i Tartarus." Jeg trak ham med op ad Trappen.

Vi fandt Familien omkring et ſtort, rundt Bord; det var en Plenarforſamling, de vare Alle hjemme, undtagen Sønnen, ſom altſaa efter Emils Beſkrivelſe idag viſte ſig fra ſin roesværdigſte Side.

Efterat Værelſet, for et Syns Skyld, var beſeet og lovpriiſt, efterat Fru M. havde meddeelt mig, hvor fortrinligt hun vilde indrette det for den tilkommende Koſtgænger, hvor „det runde Speil", ſom Gud kjendte og jeg ikke, ſkulde have ſin Plads, og at hun vilde hænge „de blaae Gardiner" op i Stedet for de hvide, ſom vare der, bød hun os ind igjen i Dagligſtuen paa „en Kop Thee og et tarveligt Stykke Smørrebrød," og foreſtillede mig for de tilſtedeværende Damer.

Digitized by Google

„Det er Fru G., Frøken S., Frøken G. og den lille R.“ Jeg lagde Mærke til, at Kammerraadinden var en Tilhænger af Anciennetetssystemet og en Hader af den borgerlige Benævnelse Jomfru.

Den lille R. rødmede, idet hun gjengjeldte min Hilsen; af en ubevidst Politik gjorde jeg ikke vort tidligere Bekjendtskab gjeldende. Mopsen præsenterede sig selv, den foer imod mig og gjøede i det mindste et halvt Qvarteer, uagtet man gjorde sig al mulig Umage for at berolige den og gav den de kjælneste Navne; derpaa sprang den op paa Sophaen og lagde sig imellem begge Fruerne.

„Det søde Dyr,“ sagde Fru M., „den er mig saa attacheret. O, min lille Ami!“ Da jeg erindrede Emils Forskrift, begyndte jeg med at rose Hunden, gik derfra over til Løsøre og Effecter og sparede ikke paa Berømmelse. Det slog an.

„Jeg er rigtig Deres Ven megen Tak skyldig, fordi han har ført Dem til os,“ sagde Fruen, „nu haaber jeg ogsaa, at De betragter Dem som hjemme her. De vil være os meget velkommen og finder altid en huuslig, fortrolig Kreds. Dersom De holder af Musik, kan De ogsaa faae den, Frøken G. spiller meget smukt.“

„O Gud, Fru M., mit Spil kan vist ikke more Nogen,“ sagde Frøken G. med forstilt Undseelse.

„De er altfor beskeden, min Frøken, jeg er overbeviist om, at Deres Spil netop vil more ham, han er meget musikalsk,“ sagde Emil. Jeg vidste nu, at det maatte være meget slet.

Hele Bordet laae fuldt af Syetøi, Strikketøi, Brodeergarn og Kjolemønstre. De fem Damer sadde saa langt fra hinanden som muligt, for bedre at faae Plads

Digitized by Google

til deres mangfoldige Sager; det lod til, at „den lille R." var fortrængt fra Bordet, i det mindste sad hun paa den mørkeste Plads og havde Sykurven paa Skjødet.

„Her skal De see et smukt Arbeide," sagde Fru M., og fremtog et Broderi, som forekom mig temmelig forkrøllet. „Det gaaer paa næste Trækning i Lotteriet, De kunde maaskee vinde det, hvis De prøver Deres Lykke, Nummeret koster kun tre Mark. Det er Frøken G., som har syet det," hvidskede hun. „Er det ikke nydeligt?"

Frøkenen lod, som hun hverken hørte eller saae. Jeg tog to Nummere, og nu havde jeg altsaa betalt Entréen. Anna bukkede sig endnu dybere ned over Syetøiet, hun tællede maaskee i dette Øieblik Traadene.

„Jeg hader Lotterier," sagde Frøken S., „det er at narre Folk Pengene ud af Lommen. Vil Folk tage Nummere, saa for mig gjerne, men jeg vil ikke have med Afsætningen at gjøre."

Emil gjorde nogle Bemærkninger om Probabiliteten, som sparede os Alle for at blive forlegne. Samtalen tog en almindelig Vending og jeg beundrede den Letheb, hvormed han sprang fra den ene Gjenstand til den anden og vidste at sige noget Morsomt om enhver; men for mig, som kjendte ham, var det et Frimurersprog, og i enhver Spøg gjenfandt jeg en bitter Braad, som, idet den gled af paa de Andre, kun saarede ham selv. —

„Vil ingen af vore Kavallerer sørge for en mild Kone?" sagde Fru G., med et Øiekast til Lysene; „hvor megen Lykke Blidheb er i Stand til at sprede over et Ægteskab, veed den bedst, som har været lykkelig gift; De ere forsømmelige, mine Herrer."

„Min Ven er altfor overtydet om, at det er Kjøn-

Digitized by Google

nets uadskillelige Egenskab, og jeg er allerede Peberſvend," ſvarede Emil, „det maa tjene til vor Undſkyldning."

Jeg ſøgte efter Lyſeſaxen, men den var forſvunden; omſider fandt Emil den, den var ſluppet ind imellem Bladene paa en ſtakkels Bog, hvor den havde efterladt mere end eet Minde om ſit Ophold.

„Maa jeg bede om den, det er min Bog," ſagde Frøken G.

„Jeg beder om Forladelſe, Frøken, men det er viſt ikke Deres Bog; derſom det var Deres, var den uden Pletter," ſvarede Emil. „De kjender jo nok den gamle Sætning, at den Tilſtand en Dames Bøger ere i, ſkal være et ubedrageligt Thermometer for hendes Aands Dannelſe. Der var engang en Mand, ſom troede ſaa meget paa denne Sætnings Rigtighed, at den beſtemte hans Valg, da han vilde gifte ſig; inden han friede, laante han ſin Tilbedte en morſom Bog, der var indbunden i meget lyſt Papir, men han fik den altid tilbage i en elendig Forfatning, og nu tællede han meget omhyggelig Fidtepletterne, og derefter beregnede han, at hun umuligt ſelv kunde være uden Pletter, og ſaa ſlog han den Tand ud. Saaledes gik det ham i nogle Aar; endelig fik han en Bog hjem, ſom var vel conditioneret. Dagen efter friede han til den Pige, der havde laant den, og man fortæller, at han virkelig fandt ſit Syſtem ſtadfæſtet. Han ſkal have en heel Reol fuld af ſaadanne Charakteriſtiker og har været ondſkabsfuld nok til at lade den Dames Navn ſætte uden paa, ſom har havt Bogen tillaans. Det er efter denne Theori jeg paaſtaaer, at det ikke er Deres Bog."

„Aa, vil De nu bare! Nei, det er heller ikke min Bog, jeg har laant den," ſagde Frøkenen.

Digitized by Google

„Seer De, at jeg havde Ret," svarede Emil med et underfundigt Smiil.

„Du skulde dog lade sætte et andet Bind om den, inden han faaer den igjen," sagde den forsigtige Moder, som tænkte paa Fremtiden.

„Det behøves saamænd ikke, han regner det ikke saa nøie med mig." —

Med uendelig megen Besværlighed blev Bordet gjort ryddeligt, Enhver bad for Sit, endelig bugnede Fortepianoet under den chaotiske Masse, og Pigen begyndte at dække. Fruen gjorde forud mange Undskyldninger for den tarvelige Anretning, og jeg roste den paa Prænumeration, inden jeg endnu havde seet en eneste Tallerken.

„Spil Lidt for os mit søde Barn, imens der bliver dækket Bord," sagde Fru G.; „Du har slet ingen Musik givet os idag."

Øieblikket var vel valgt: Musik og klapprende Theekopper! — Emil og jeg forenede vore Bønner med den kjærlige Moders. Frøkenen lod sig omsider bevæge. Fortepianoet blev ryddet, og nu modtoge Stolene og tildeels Gulvet det landflygtige Sytøi. Afvexling behager saavel Dyr som Mennesker, Ami forlod Sophaen og opsøgte sig en Plads i den største Bunke; det „søde Dyr" lagde sig paa Frøken G.'s Broderi, som skulde „gaae paa næste Trækning", og som jeg havde Nummere til. Imidlertid holdt Frøkenen selv Execution over Ouverturen til Don Juan.

Endnu havde jeg ikke hørt et Ord af Anna, hun var den Stumme iblandt alle disse veltalende Mennesker. Øieblikket var gunstigt, og jeg nærmede mig hendes Stol.

„De er saa taus, Frøken, og saa ganske fordybet i Deres Arbeide," bemærkede jeg.

Digitized by Google

„Jomfru R. taler aldrig meget!“ rettede Frøken S. mig, „hun tænker og tier.“

„De har Ret, Frøken, det burde jeg ogsaa gjøre, i det mindste saa længe der bliver musiceret.“

„Ih, Vor Herre bevare os for saadan en Gêne, det ere vi ikke vante til her i Huset,“ sagde Frøkenen; „det var heller ikke saaledes meent, thi Jomfru R. er ikke musikalsk.“

„Ikke?“ — Det vidste jeg bedre, men jeg fortaug, hvad jeg vidste.

„Jeg holder ikke af Weyses Musik,“ vedblev hun, „den er mig for traurig, jeg er en Hader af det Melantriste.“

„Gud! Det er jo af Don Juan, gode S.,“ sagde Fru G.

„Naa! Ja, for mig ere de lige kedsommelige. De er vel musikalsk, min Herre?“

„Det gaaer mig ligesom Jomfru R.,“ svarede jeg smilende. Et flygtigt Blik af Anna gled over mit Ansigt hen over Stuen og fæstedes atter paa Sytøiet.

Ouverturen var forbi, men Fru G. sad allerede med alle Variationer til „di tanti palpiti“ opslaaede paa Knæet; under dem laae endnu to opslagne Nodebøger i Reserve. Fru M. bemærkede hendes gode Hensigt og vendte sig til Emil.

„Faae vi ikke et Stykke af Dem, De spiller saa smukt,“ sagde hun.

„Jeg er Dem uendelig forbunden for Deres gunstige Dom,“ svarede Emil; „hvad befaler De, at jeg skal spille?“

„Aa, spil hvad De selv vil, kun Noget, der er kjønt.“

Digitized by Google

Emil tøvede et Øieblik, som om han betænkte sig. „Spil den første Romance af Ludlams Hule," sagde jeg.

Som om Tonerne vare aandede ind i Strengene, spillede han det yndige Harpeaccompagnement til: Der er en Ø i Livet. Det var en velgjørende Overgang fra det forrige Nummer, som Frøkenen havde givet med Knæet paa den forstærkende Pedal, saa det dundrede efter.

„Det er for os Umusikalske," hvidskede jeg til Anna; „for mig gjemmer enhver af disse Toner en kjær Erindring." Hun sænkede Sytøiet i Skjødet. Denne Romance var vor Samtale. De af mine Læsere, som kjende Harmoniernes Trylleſprog, og nogensinde have følt, hvor mægtigt det kan tale til Hjertet, ville kunne fatte, med hvor megen Andagt jeg hørte til, og hvor uvelkomment det var mig, at Frøken G. midt i det første Vers udbrød: „Nej, jeg bliver ganske melancholsk, hvis De ikke spiller noget Lystigere."

Emil sluttede med en stærk Accord og faldt øieblikkelig ind i et lille Thema af et tydsk Canon: „Deine Mutter hat Gänse", o. s. v. hvilket han varierede meget burlesk.

„Hvad var det? Det var nysseligt," spurgte Frøkenen, da Emil hørte op at spille.

„En lille tydsk Romance," svarede han; „jeg troer den hedder: Lob der Frauen. Den er ret kjøn og Musikken passer godt til Texten."

„Spiller De den ikke nok en Gang endnu for min Skyld?"

„For Deres Skyld, Frøken G., spiller jeg den ti Gange, om De befaler." — Theemaskinen gjorde en Ende paa den musikalske Underholdning. —

„Det er sandt, har De hørt, at Herr K. skal skilles

Digitized by Google

fra sin Kone," sagde Frøken G., „hun skal være sterbens forliebt i en ung Doktor og har declareret for Manden, at hun ikke kan leve uden sin Elsker."

Hendes Moder og Fru M. korsede sig over Nutidens Umoralitet.

„Der er De ikke rigtig underrettet," sagde Frøken S., „thi de have allerede iforgaars været for Magistraten, og den Ting er baade klappet og klar. Det har jeg længe vidst. Og hvad mere er, jeg kan saamænd fortælle Dem, at Herr K. har spillet den Høimodiges komiske Rolle og har givet hende baade i Sæk og i Pose. Nu kan hun faae sin Doktor, saasnart de tre Aar ere omme og har endda baade at sidde og ligge paa: at sige, hvis han ikke forinden bliver ked af hende."

„Det bliver han med Guds Hjelp nok," sagde Frøken G. „Det er et foragteligt Fruentimmer! At sige sin Mand lige op i Øinene, at hun er forliebt i en Anden. Gud, hvor jeg kunde unde hende!"

„Det er i det Mindste en sjelden Aabenhjertighed," sagde jeg. „som det lader til, at han har paaskjønnet. Jeg gjør mig den Idee om hende, at hun maae have en heroisk Charakteer, da hun dog maae vide, at hun udsætter sig for den bittreste Omtale, og at al Skylden bliver væltet paa hende alene."

Men Damerne vare enige i at sige mig imod og fordømme den stakkels Fru K., som blev skildret med de forteste Farver og i de heftigste Udtryk. Frænde er Frænde værst, siger Ordsproget.

„De maae ikke glemme, mine Damer, at jeg forudsætter, at hele hendes tidligere Opførsel har været ulastelig," sagde jeg. „Det er derpaa jeg bygger mit Forsvar, og uagtet jeg ellers fuldkommen deler Madame Staëls

Digitized by Google

Mening, at det kun er Mændene tilladt at trodse den offentlige Mening, men at Qvinderne maae underkaste sig den, troer jeg dog, at man ikke aldeles ubetinget kan fordømme Fru K., der i flere Aar har levet med en Mand, som hun ikke har elsket og dog aldrig har givet Bagtalelsen Stof til at nævne sig."

„Madam Staal kjender jeg ikke," sagde Fru M., „hun kan maaskee have *fine* Grunde for at forsvare hende, men Fru H., som kjender Fru K. fra Grunden af, har fortalt mig mange smukke *Kroniker* om hende, hun har været en af hendes *intime* Veninder."

„Jo, vi kjende da nok det Slags Fruer," udbrød Frøken S. med dydig Indignation.

„Det, at hun har *Veninder*, er det Værste, der endnu er sagt om hende," sagde Emil. „Jeg danner mig deraf den Idee, at hun, mildest talt, maa være ubetydelig, thi det Fruentimmer, som har mere end een intim Veninde, er der ikke meget ved. Jo flere Veninder, jo mere Bagtalelse; det indsee de forstandige Fruentimmer, og derfor er deres Rygte ofte saa vel conditioneret. Det burde Herr K. have underrettet sig om i Forveien."

„Saa maa Jomfru R. baade være en velconditioneret og en forstandig Pige," sagde Frøken G. spodsk, „thi jeg troer saamænd ikke, at hun har saameget som en eneste Veninde. Jeg Stakkel derimod, jeg kan da tælle fjorten saadanne farlige Slanger i mit Bekjendtskab."

Anna blev ganske rød og endnu mere, da Emil, som ved denne Bemærkning skjenkede hende det første velvillige Blik, henvendte Ordet til hende og sagde: „Og med hvilket Parti holder Jomfru R. i denne Strid."

„Jeg kjender intet til de nærmere Omstændigheder."

Digitized by Google

svarede hun, „jeg har aldrig hørt Fru K. omtale før i Aften; men jeg troer, at enhver Vildfarelse har Krav paa Medlidenhed, og jeg for min Deel beklager hende af mit ganske Hjerte."

„Det skal nu altid være saa helligt," sagde Frøken G., „og det ere vi jo vante til, at Anna aldrig siger, hvad hun mener."

„Deri gjør de mig Uret," svarede Anna sagtmodig, „men om Forhold, som jeg ikke kjender, kan jeg ingen afgjort Mening have; jeg er desuden overbeviist om, at enhver Overtrædelse af Pligten bærer sin Straf i sig selv, som maaskee er bittrere, end den Verden paalægger, og dette synes mig Grund nok til at ynke den Skyldige."

„Vær saa god, jeg for min Part veed nok, hvad jeg skal tænke om en Kone, som kan tillade sig at gjøre en saadan Erklæring," sagde Frøkenen knibsk.

„Ikke sandt? Det er en skjændig Krænkelse af Formen," sagde Emil, „som Ingen kan billige, og i ethvert Tilfælde overdrevent. En klog Middelvei vilde have gjort alle Partier tilfredse og afværget denne Scandale; at hun ikke har valgt den, er mig saameget mere ubegribeligt, som jeg er overbeviist om, at endogsaa det allerfortræffeligste Fruentimmer kjender den Smutvei, der snoer sig mellem Sandhedens og Løgnens Enemærker og forstaaer at liste sig igjennem den."

Anna saae alvorligt paa ham, men Frøken G. udbrød: „Ja vist, det er jo utaaleligt, jeg begriber ikke, at nogen Dame kan forsvare hende."

„For at tale om andre Ting, da vi dog ikke blive enige," vedblev Emil, „var nogen af dem paa Komedie igaar og saae Rødhætten?"

„Jeg og min Moder vare der," svarede Frøkenen,

Digitized by Google

„det er et allerkjæreſte Stykke. Gud, hvor Cetti er ſød, nei, det kan der Ingen foreſtille ſig. Jeg ſkal derhen, hvergang det bliver givet, det har jeg lovet. Han ſpiller dog mageløſt deiligt, ikke ſandt? Iſær i den Scene med Ringen. Jeg har ved Gud drømt om det hele Natten.“ Og nu vedblev Frøkenen, ſom var kommen i ſit Element, at udbrede ſig over Rødhættens Fortrinlighed; men Emils Anſigt var en Commentar til hendes Text, ſom flere Gange nær havde bragt mig ud af Fatning. —

„Naa, Ludvig, har Du faaet nok af det?“ ſpurgte Emil, da vi atter ſtode paa Gaden. „Hvad ſynes Dig om Elyſium?“

Jeg kunde ikke negte, at Fru M.'s Huus ſvarede temmelig til den Beſkrivelſe, han havde givet mig. „Men Anna,“ ſpurgte jeg ham til Gjengjeld, „hvad ſiger Du nu om hende?“

„Naar man kun ſiger ti Ord i tre Timer, kan man ſagtens beregne, hvad der gjør Effect,“ ſvarede han. „Denne ſtudeerte Taushed hover mig ikke, det er vienſynligt, at den generer hende, og intet Fruentimmer paalægger ſig den Plage at ſpille den Stumme, naar hun ikke har en eller anden materiel Gevinſt i Kikkerten. Om det er myntet paa Dig, ſkal jeg lade være uſagt, men det er ganſke troligt, thi det er dem om at gjøre at have Tilbedere, det vil ſige: Courtiſeurer, der kunne hjelpe dem at dræbe Tiden, ſom kunne dandſe med dem paa Klubballerne og ſpiſe Philipine i Krakmandlerne. Jo Flere, jo bedre, thi de regne med hverandre indbyrdes ligeſom Bønderne, der anſlaae deres Naboes Bedrift efter Antallet af de Heſte, han har paa ſin Stald. Derfor forſmaae de heller ingen Tilbeder, det tæller dog altid een mere til Beſætningen, og det maatte være en Isier-

Digitized by Google

lig Fyr, som de slet ingen Nytte skulde have af, i det Mindste maa han dog vel kunne bruges til at gaae Ærinder; de give ham de løbende Forretninger, og forrente hans Skomagerregning med himmelske Øiekast; men disse ere ikke Mynt, de ere kun Tegn, som forraade hvor bankerotte de ere. Hvilken Jammerlighed!"

Tause og forstemte vandrede vi gjennem flere Gader, indtil Emil standsede udenfor et Huus, hvis Vinduer skinnede ud i den mørke Aften.

„Lirebal!" udbrød han, „og Bertrands Afskedssang omkalfatret til en Vals! Jeg gaaer aldrig dette Huus forbi, uden at Hjertet standser i mit Bryst. Hvor ofte er jeg ikke vendt tilbage, naar jeg om Aftenen havde forladt hende, som var min eneste Tanke, og har staaet udenfor paa Gaden og seet efter Skyggerne, der bevægede sig indenfor Gardinerne, indtil det sidste Lys blev slukket. Da var jeg from, jeg kunde indeslutte en heel Religion i en eneste Tanke, og hele mit Væsen var Tilbedelse; men nu er jeg ugudelig, og de Ugudelige skulle ikke vinde Naade. — Hvorfor dandse de ikke hellere efter en Liigpsalme!" —

„Her stod jeg den Morgen, da hun var syg, og jeg havde vaaget hos hende om Natten og bad Gud om hendes Liv, som Døden vilde gjøre mig stridig. Her stod jeg den Aften, da hendes Moder havde sagt mig, at hun ønskede at hæve vor Forbindelse, og at min Kjærlighed ikke kunde gjøre hende lykkelig, — og jeg elskede hende dog til Afsindighed. — Kort efter vor Forlovelse gjorde hendes Fader et lille Bal for hendes Ungdomsveninder. Imellem Dandsene listede vi os ind bag dette Gardin, vi vare for lykkelige til ikke at søge Eensomheden for at kunne gjentage for hinanden, hvor inderlig

Digitized by Google

vor Kjærlighed var; der gik just en Liremand igjennem Gaden, han standsede under os og spillede den sidste Halvdeel af Bertrands Afskedssang. De veemodige Toner bleve kun hørte af os alene, Haand i Haand lyttede vi, indtil de tabte sig i det Fjerne, da omfavnede hun mig heftigt og udbrød: „Min Gud, hvor kan man dog udholde at skilles ad, naar man elsker hinanden!“ — Og nu dandse de efter Bertrands Afskedssang! — Alt har en Ende, Lirebal, Lykke, Kjærlighed og Liv, men Parcen skærer ikke alle Traadene over paa eengang. Da gaaer det os ofte som Krøblingerne, der have mistet en Arm, de føle uafladelig Smerte i den Haand, der er borte, og den overskaarne Nerve hører aldrig op at minde dem om det Tab, de have lidt.“

Emil vendte sig heftigt om og gik den samme Vei tilbage, som vi vare komne. Da jeg vidste, at det letter Hjertet at tale om sin Kummer, førte jeg Samtalen paa hans Forlovelsestid, i hvilken vi endnu ikke stode paa en saa fortrolig Fod som sidenefter. Han fortalte mig sin Kjærlighedshistorie fra dens første Begyndelse og udmalede den korte, lykkelige Periode af hans Liv med en Rigdom af Følelse og Phantasi, som uvilkaarlig rev mig med sig. Stakkels Emil! Denne Rigdom var maaskee hans Lykkes Grav, thi hans Elskede havde ikke forstaaet den, og den var nu den daglige Qval, der forbittrede hans Tilværelse.

Jeg lod mig føre, og uden at have aftalt det kom vi forbi Christiansborg, denne kolossale Steenmasse, der hæver sig høit over Alt, hvad der omgiver den, forbi Børsen, over Knippelsbro og ud paa Christianshavn. Formodentlig var Emil ofte gaaet denne Vei i lykkeligere Dage, i det Mindste standsede han flere Gange i sin

Digitized by Google

Fortælling og saae sig om, ligesom for at fornye Erindringen.

Vi vare komne til den lange Reberbane langs med Volden ud mod Amager. Dersom Du nogensinde har gaaet denne Vei seent om Aftenen, kjære Læser, vil det ikke have undgaaet din Opmærksomhed, at den lange, øde og ubeboede Strækning gjør en egen Virkning paa Sindet. Man føler sig saa forladt, som paa intet andet Sted, og den klaprende Lyd af Møllevingerne, som suse i Luften over dit Hoved, forenet med Strandfuglenes høese Skrig fra den nærliggende Kyst, tjener just ikke til at formilde denne Følelse.

„Her blev jeg forlovet," sagde Emil, „ved denne matte Lygte, der nu dreier sig pibende for Vinden paa sine Hængsler, som om den vilde synge en Klagesang over min forsvundne Lykke, modtog jeg hendes Tilstaaelse og Kjærlighedens første Kys. O! Du aner ikke hvilket Maal af Salighed, der ligger i dette Øieblik, men Du aner ikke heller hvilken usigelig Bitterhed, der kan opfylde et skuffet Hjerte. Gud lade dig aldrig føle det!" —

„Det var en yndig Aften i den mildeste Sommertid," vedblev han, idet vi gik op og ned i den lille Allee, „vi havde besøgt en Familie her i Nærheden, hvor jeg havde gjort hendes Bekjendtskab. Ved mange Smaaintriguer havde jeg bragt det saa vidt, at jeg fulgte hende hjem, og foreslog at lægge Veien om ad Langebro. Man behøvede ikke at være forelsket, som jeg var, for at Øieblikket skulde gjøre Indtryk; den klare Luft med sit venlige, rødlige Skær, den friske Duft af det nylig slagne Hø paa Volden og den fjerne Sang fra Søen af jodlende Stemmer, blandet med Aarernes Pladsken i Vandet, det var ubeskrivelig smukt. Selv Skildvagten — det eneste

Digitized by Google

levende Væsen foruden os To, — syntes at føle det, han støttede sig tankefuld til Geværet og nynnede, idet vi gik forbi ham, en af de melancholske jydske Folkesange, der næsten alle ere i Moll; det var en smuk Karl, som vistnok havde efterladt et elskende Hjerte i sit Hjem, til hvem han i denne deilige Aften sendte sine trofaste Tanker. Da bleve vi forlovede." —

„Og Aaret efter blev det hævet?" spurgte jeg.

„To Aar efter. I to Aar bildte jeg mig ind, at Kjærlighed kan gjøre et Fruentimmer lykkeligt; det var en dum Idee, men jeg var ogsaa dengang en Deel yngre, end jeg nu er. Vort Liv er en Hverdagshistorie i to Bind, kjære Ludvig, det første er fuldt af Haab, som aldrig skal gaae i Opfyldelse, og det andet er fuldt af Klager over en Lykke, som vi ikke have nydt. Det er mig ubegribeligt, at den gamle Historie oplever saa mange nye Oplag og endnu bestandig er i Cours. — Da jeg var her sidst, var det i det venlige Sommertusmørke, nu er det Vinter, og den tykke Sneeluft hænger mørk over vore Hoveder; jeg staaer atter ved den samme Lygte, men nu er den tændt, og jeg kan beskue denne Affaire ved Lys. — Apropos om Lys, det er nok bleven filde, lad os gaae hjem og gaae i Seng."

Da vi kom ind paa Langebro, stod Maanen op af Bølgerne og kastede en klartskinnende Stribe hen ad Vandet; vi kunde tydeligt skimte Pæleværket, som fra denne Side indeslutter Kjøbenhavn, og de enkelte Stykker Drivtiis, som fulgte med Strømmen. Inde i Byen stred Lygteskinnet endnu med Maanen om Overmagten, og denne Blanding af forskjelligt Lys gjorde en ganske egen Virkning. Paa det høieste Punkt af Broen standsede jeg for at betragte den øde, rastløse Strøm, som væltede sig

Digitized by Google

under os og skummede imod Bommen, der om Aftenen bliver lukket for Gjennemfarten. Jeg holder meget af Langebro; enten det er Dag eller Nat, lyst eller mørkt, har dette Sted noget Særegent ved sig, som jeg godt kan lide.

„Det er dog besynderligt," sagde jeg, „at see ned i den mørke, kolde Verden, som vi vide saa Lidet om. Havet har noget Eventyrligt for mig, som Landet kun havde i min Barndom, inden jeg vidste, hvorledes det gaaer til i Verden. Jeg kan drømme om Havfruer og Havmænd, som boe paa Bunden og hvile i den grønne Tang, og min Phantasi giver dem de yndigste Skikkelser. Og naar Maanen, som i Aften, spiller henad Bølgerne, bliver det saa levende og tillige saa venligt dernede, at jeg godt kan fatte, at Selvmordere vælge Dybet til det sidste Tilflugtssted."

„Det begriber jeg derimod ikke," svarede Emil, „som jeg i det Hele taget ikke fatter, at man kan blive Selvmorder uden i Vildelse. Lad ogsaa Livet være nok saa byrdefuldt, Livsinstinktet, Selvopholdelsesdriften er dog overveiende, naar vi have nogen klar Besindelse om vor Tilværelse. Og vil man endelig kaste den Byrde fra sig, da maa det være i et Nu, at Livslyset blæses ud, og dertil er dog unegtelig en Pistolkugle det mest passende Middel. Dermed er heller ikke det Væmmelige forbunden, som ved Hængen eller Druknen, ikke at tale om det langtrukne i Dødsmaaden, og man bør ogsaa gjøre Noget for de Efterlevende. Dersom jeg vilde tage Livet af mig, skjød jeg mig, thi Blodsudgydelse er gentilt, om det endogsaa skeer en gros, og det vilde skaffe mig det hele qvindelige Kjøn paa min Side."

Maanen kom højere op, og Bølgeglandsen blev

Digitized by Google

stærkere. „See," sagde jeg, „hvor lokkende de rulle og nynne en Vuggesang for de smaae Havbørn. Det gaaer mig ¡som Agnete fra Holmegaard, der aldrig havde Ro, naar hun stirrede i Bølgen den blaa, og det skulde ikke forundre mig, om der steg en Havfrue op af Dybet med Haar, der var spundet af det pureste Guld, men Øiet saa kjærligt og med Minen saa huld, og med den skjælbækte Barm af Kjærlighed saa fuld."

„Lutter gode Qvaliteter, som jeg er bange for. Du maa gaae til Vands efter, hvis Du vil finde dem," sagde Emil med sin sædvanlige Bitterhed. Jeg lod som om jeg ikke hørte det.

„Kan Du huske, hvad der staaer i Balladen," sagde jeg, „da Agnete ned paa Himlen i Havdybet saae, og Bølgen var saa sølvklar, og Bunden var saa blaa? Man kan jo ikke tænke sig en yndigere Beskrivelse. Faaer man ikke Lyst til at gjøre Touren med, da han stopped' hendes Øre og stopped hendes Mund, og foer saa med den Skjønne dybt ned paa Havsens Bund, Mund paa Mund de favnedes og kysted' sig saa trygt paa Havets Bund."

„Men hvor længe varede det, inden hun blev ked af ham?" sagde Emil; „netop to Aar, det er Ultimatum for qvindelig Bestandighed baade til Lands og til Vands, og Den, der regner paa Mere, han gjør Regning uden Vært."

„Denne Sqvalpen af Bølgerne lyder næsten som Musik i mine Øren," vedblev jeg og lænede mig til Rækværket, „jeg kommer til at tænke paa en lille fransk Romance, af Lamartine troer jeg, som Graf har sat Musik til, den hedder Farvel til Havet. Accompagnementet

Digitized by Google

udtrykker Bølgernes Rullen mod Kysten, og det er altid forekommet mig saa tillokkende at vugges i Bølgernes Favn, der hvor der staaer:

«Ah! berce, berce, berce encore,
Berce pour la dernière fois,
Berce ton amant, qui t'adore . . .»

„Tag Dig i Agt, at Du ikke bliver taget paa Ordet," sagde Emil; „mangler der blot en Krog paa Rækværket, saa kan Du prøve alle de Romancer og Ballader, som spøge i din Hjerne, i Kallebodstrand. Der kommer Nogen, lad os ikke staae her som to Narre, men kom og gaae hjem."

Virkelig hørte vi ilende Fodtrin i nogen Afstand, som om Nogen løb hurtigt. Straxt efter gav det et svært Pladsk i Vandet bagved os, et qvalt Skrig blev udstødt, og Alt var igjen stille.

Emil greb mig i Armen — vi lyttede Begge med den mest anstrængte Opmærksomhed, — omsider skimtede vi noget Hvidt, som bevægede sig i Vandet; det var i den klare Stribe af Maanelyset.

„For Gud i Himmelens Skyld, det er et Menneske, der er faldet ud! Løb, Ludvig, raab om Hjelp," skreg Emil og foer til Enden af Broen for at søge en Baad. Jeg løb efter ham og raabte ængstelig om Hjelp, men Ingen hørte mig. Langt borte gjentog en Skildvagt sit eensformige: „Skildvagt, giv Agt!" og fra Vandet lød tydeligt et klagende: „O Gud!" og den boblende Lyd, som tilkjendegiver, at Noget synker under Vandskorpen.

„Her er ingen Baad," raabte Emil; „men jeg tager Flydebroen. Skaf mig Noget at roe med!" Jeg løb om som affindig, og bundrede forgjeves paa et Par Døre; endelig fik jeg Øie paa en Vægterstige, der hængte paa

Digitized by Google

Plankeværket ved Broen. Det lykkedes mig at rive den løs, og da jeg kom tilbage, var Emil bleven Herre over en lille Flydebro, som laae ved Bolværket; jeg sprang ned til ham, og vi stødte fra Land.

„Der er det!" raabte Emil; „der, til Høire, hold for Guds Skyld Øie med det!" — og med næsten overmenneskelige Kræfter greb han fat i Broen og slæbte Flydebroen langs med Pælene, imedens jeg roede med Stigen. Strømmen bar imod os, og den svømmende Gjenstand kom langsomt nærmere, den drev halvt over og halvt under Vandet.

„Det er et Fruentimmer, Klæderne holde hende fra at synke, nu rækker hun Armen i Veiret. Hal til Emil! — Holla!" raabte jeg høit, for at underrette den Ulykkelige om den sig nærmende Hjelp. Vi arbeidede Begge med den største Anstrengelse, men det ubeqvemme Fartøi blev hvert Øieblik overskyllet af Vandet og standset af Driviſen.

„Hun er borte," — sagde Emil, og hans Stemme lød, som om den kom fra Havets Afgrund. Vi standsede og lyttede, en bølgende Kreds, som blev større og større og tilsidst tabte sig, betegnede, hvor hun var sjunken. Maanen skinnede klart over den tomme Flade, og vi vare ene.

„Der er hun!" raabte vi Begge paa eengang. „Jesus, der er To!" sagde Emil forfærdet. Jeg vendte mig om. I nogen Afstand drev to menneskelige Væsener paa Vandet uden Livstegn, de vare Begge lige langt fra os, men Strømmen førte den Ene hurtigere med sig; uvilkaarlig arbeidede vi Begge henimod eet Maal. Ingen af os sagde et Ord, vi concentrerede Alt i den Kraft, vi anvendte paa at styre Flydebroen fremad.

Digitized by Google

Vi naaede Maalet. Omtrent en Favn fra os svømmede en qvindelig Skikkelse i det klare Maaneskin, som en Havfrue, paa Vandet. Ansigtet var vendt imod os, Øinene vare lukkede, Hænderne laae matte paa Bølgerne, nu vare vi kun en Alen fra hende, da aabnede hun Øinene, saae paa os med et døende Blik, løftede Armen i Veiret — og langsomt sank hun ned, og de skummende Bobler stege op og overskyllede vore Fødder. Jeg greb efter hende, ak! — min Arm var for kort! —

Det var et frygteligt Øieblik. Forfærdet slog Emil Hænderne sammen, stødte mig til Side og sprang ud; Bølgerne lukkedes ogsaa over ham, jeg kastede Øiet ud over Søen, som om der var Hjelp at vente, — langt fra mig sank den anden Forulykkede i det Samme, og af fire levende Væsener, som nys havde kæmpet, var jeg den eneste Tilbageblevne. —

Efter nogle Minutters Forløb — de forekom mig som lige saa mange Timer, — kom Emil atter op og raabte om Hjelp. Strømmen havde drevet ham til Siden, og han kunde ikke naae Flydebroen. Med den ene Haand holdt han den Druknede over Vandet og med den anden arbeidede han imod Driviſen, men Kulden mattede ham allerede. Instinktmæssig greb jeg Stigen og kastede den ud til ham, jeg var altfor forvirret til at gjøre det med Overlæg; han kunde netop naae det sidste Trin, og langsomt trak jeg ham til mig. Et Øieblik efter stod han hos mig paa Flydebroen og den Forulykkede laae livløs ved vore Fødder. Tause omfavnede vi hinanden; det var maaskee det høitideligste Øieblik i mit Liv. —

„Hvor er den Anden, Ludvig, der var To?" spurgte Emil.

Digitized by Google

„Sjunken og borte," svarede jeg „og staaer ikke mere til at redde."

„Nu vel, vi have gjort vor Pligt, og have Intet at bebreide os. Nu til Land!" Med stor Møie fik vi Flydebroen tilbage til Bolværket og stege op med det Bytte, vi havde fravristet den vrede Ægir. Emil vedblev at vise mest Besindighed. „Hjelp mig hende paa Skuldrene," sagde han, „og lad mig bære hende, jeg behøver Anstrengelse efter det kolde Bad, løb Du imidlertid til Bomhuset og bank Folkene op. Hurtig!"

Døren blev snart aabnet, omkring Bordet sadde nogle halvfulde Fiskere og svirede; men da de hørte, at det var et Menneske der var forulykket, viste de mig til Druknehuset ved den anden Ende af Broen og negtede at tage imod os. Imidlertid kom Emil til med sin vaade Byrde, og hans Roligheb gjorde en Ende paa Tvisten. „Ville I tage det Ansvar paa Eder for Retten," sagde han, „at have dræbt et Menneske, som kan reddes? Gjør Plads og lad mig komme ind, hun er tung at bære paa. Har jeg hentet hende op fra Bunden af Kallebodstrand, kunne I vel give hende Huusly til Doktoren kommer. Løb til Martin og faae ham med Dig, Ludvig."

En af vore Venner, en ung Mediciner, boede paa Christianshavn; jeg løb til ham og bankede ham op, og imedens han klædte sig paa, fortalte jeg ham vort Eventyr. Forsynede med de nødvendige Instrumenter naaede vi snart Bomhuset, men saaledes har jeg aldrig i mine Dage løbet.

Her havde Scenen imidlertid forandret sig. Da simple Folk altid beundre enhver dristig Handling af En af de høiere Klasser, var Fiskernes Uvillie steget til Høiagtelse, saasnart de fik at vide, at Emil havde reddet den

Digitized by Google

Forulykkede ved selv at springe ud efter hende. Nogle af dem vare gaaede, for efter hans Anviisning at søge efter den anden Sjunkne, de Andre omringede Emil, som i en Kalmuks Trøie og et Par store Fiskerstøvler tog sig ganske drabeligt ud i Kakkelovnskrogen, med Piben i Munden og Brændeviinskruset foran sig. Paa Bordet laae Pigen, og Bommandens Kone gned og børstede hende. Hun saae ud som et Liig, de lange Haar hængte næsten ned til Gulvet og dreve af Vand, Armene og Fingrene vare ganske stive; Klæderne vare revne op om hende, og den smukke Hals var ganske blottet. Et nedbrændt Lys i en Stage, og et Andet i en Hornlygte belyste denne Scene, som den tykke Tobaksrøg af Fiskernes Piber gav en egen Kolorit. Igjennem Vinduet faldt Skinnet af Maanen ind paa Karmen, som om den endnu engang vilde see det blege Ansigt, den i Dødskampen havde kysset.

Martin undersøgte den Reddede, men han rystede paa Hovedet og sagde: „Her er ikke meget Haab, kjære Venner, Pulsationen er ganske ophørt."

„Gjør Du, hvad der er at gjøre," sagde Emil, „saa forlanger Ingen Mere af Dig, men hurtig, hvert Secund er kostbart."

Alle de sædvanlige Midler bleve anvendte, i mere end en Time arbeidede vi forgjeves, endelig troede Martin at spore et svagt Livstegn. Da Emil hørte det, sprang han op og forlod sin Plads ved Kakkelovnen. „Lever hun virkelig?" sagde han; „kjære Martin, Du kunde ingen glædeligere Efterretning bringe mig, det er en ubeskrivelig Salighed at have reddet et Menneskeliv. Ved mig er altsaa een Sjæl mindre fortabt. — Bah! Det kommer endda an derpaa," vedblev han; „denne ene Sjæl kan maaskee

Digitized by Google

fordærve mange Sjæle. Hvo siger mig, om jeg ikke har handlet ravgalt ved at spille Skjebne? Vort Liv er fuldt af Regningsfeil, og Fanden controllerer os nok saaledes, at vi faae et flet Facit, naar vi skulle opgjøre vort Dagværk. Formodentlig havde jeg gjort hende en større Tjeneste med at lade hende ligge."

Saaledes knurrede Emil og forringede selv sin egen Handling, men da Lægen anordnede, at hun skulde bringes i Seng, var han igjen hjelpsom og havde i en Haandevending afgjort det med Konen, at et Værelse blev hende indrømmet ovenpaa, og da vi maatte bære hende ud paa Gaden, for at bringe hende op ad den smalle Trappe, der uden paa Huset fører op til Oviften, trak han sin Vams af for at tilhylle hende endnu bedre, og vilde ikke tillade nogen af Fiskerne at bære hende.

Efter nogen Tids Forløb kom Lægen, der tillige med Bommandens Kone var bleven hos den Syge, ned til os med den Efterretning, at han nu kunde indestaae for hendes Liv, det var langsomt vendt tilbage, men endnu var hendes Tilstand aldeles bevidstløs. „Nu er det paa Tiden, at I overlægge, hvad I ville gjøre med hende," sagde Martin, „thi her kan hun jo ikke blive."

Vi meente Begge, at hendes Slægtninge maatte være at opspørge, Martin gav os Ret; derpaa opfordrede han os til at gaae ud i den frie Luft, efter al den Anstrengelse og Qvalme, vi havde udstaaet. Først da vi vare alene, og de besværlige Vidner, som saae os ethvert Ord ud af Munden, vare blevne i Stuen, talede han aabenhjertig til os.

„Der er Mere under den Historie, end vi i Begyndelsen have troet," sagde han, „og jeg er overbeviist om, at vor Patient ikke er, hvad hun synes at være. Inden

Digitized by Google

for den Bondedragt, hun bærer, har hun det fineste Linned, som ingen Hofdame skulde skamme sig ved, hendes Hænder ere for bløde, til at de nogensinde kunne have gjort svært Arbeide, omkring Halsen har hun en Pretention af Guld med Haar i, og jeg vil vædde Ti mod Een paa, at hun har givet Bryst."

Vi saae forbausede paa hinanden. „Der er en eller anden Kjærlighedshistorie med i Spillet," vedblev Martin, „det vil jeg døe paa, og der kommer maaskee Opløsningen." Vi vendte os om og saae Fiskerne komme tilbage fra deres Søgen med den anden Forulykkede, men det var endnu ikke lyst nok til at see tydeligt, hvad de bare.

„Hvad have I der Folk?" spurgte vi dem.

„Et Liig," svarede den Ene, „som aldrig kommer til at slaae Øinene op mere." Han traadte ind i Stuen og lagde sin Byrde fra sig paa Bordet. Vi fulgte ham. „Vor Herre være den lille Sjæl naadig," sagde den Anden, „det er et Barn." —

En lille Dreng laae indbunden i sit Børnetøi, et yndigt Smiil spillede endnu om den lille Mund, men Kinden var bleg, og Læberne blaae. Fiskerne omringede Bordet, og da Martin endelig lagde Haanden paa Barnets Pande og sagte hviskede: „Han er død," stode de tause, og jeg saae mangen Læbe bevæge sig.

Natten forløb langsomt, og Morgenen fandt os endnu i Bomhuset. Emil laae henstrakt paa en Seng i det ene Hjørne og sov; hans stærke Natur havde godt taalt det kolde Vinterbad. I de grove Klæder og de store Støvler saae han saa smuk ud, at det var at undres over, at Havets Dronning ikke havde beholdt ham; Bevidstheden om en god Gjerning havde udbredt et ube-

Digitized by Google

skriveligt Udtryk af Tilfredshed over den Sovendes Ansigt. Fiskerne vare gaaede til deres Arbeide, Martin og Konen vare endnu ovenpaa hos den Syge. Jeg aabnede Døren og traadte ud. Det var en frostklar Morgen, Vandet krusedes i tusinde smaa Malstrømme, Himmelen var uden Skyer, og den frembrydende Morgendæmring havde allerede bleget Maanens gule Skive. Den og jeg vare de eneste Vidner til den natlige Scene, vi søgte begge den Plet, paa den bevægelige Flade, hvor en Moder havde villet myrde sig og sit Barn; i nogen Fraſtand drev Flydebroen og Vægterens Stige og ovenpaa Skummet, som Brændingen skvulpede mod Stenene, slød en lille hvid Barnehue med lyserøde Baand.

Martin afbrød mine Betragtninger. Han bragte en Pakke Breve, som vare fundne i den Syges Klæder, og meente, at de maatte give os Oplysning om hendes Stilling og Forhold; endnu var hun ikke kommen til Bevidsthed, men den Hvile, hun nød i denne Tilstand, ansaae han for yderst velgjørende og ønskede, at det i mange Tider ikke maatte blive anderledes. Brevene vare alle med Udskrift til Charlotte B., med Angivelse af Gade og Huusnummer paa Christianshavn.

Jeg vækkede Emil og meddeelte ham mine Betænkeligheder; han meente ogsaa, at det var et Ran, som vi ikke turde begaae, blot Udskriften maatte være nok til at inddrage de nødvendige Oplysninger. Vi bleve enige om, at jeg skulde ledsage Martin, der vilde hente Medicin paa Apotheket, og opsøge hendes Bolig; imidlertid vilde Emil vaage hos den Syge. Bommandens Kone indtog det Leie, han havde forladt, Døren blev lukket af efter os, og nu saae det lille Huus saa roligt ud, som om denne Nats Ulykker ikke vare foregaaede der.

Digitized by Google

Vi fandt snart Huset og ringede paa. En gammel Kone aabnede et Vindue med det Spørgsmaal: „Er det Dig, Charlotte?“ Hendes Stemme var næsten qvalt af Angest.

„Det er Bud fra Charlotte,“ svarede jeg, „hun er i god Behold.“

Vinduet blev smækket i, Døren blev strax efter aabnet og den gamle Kone førte os op ad Trappen og ind i Stuen. Uagtet Dagskjæret faldt stærkt ind igjennem Vinduerne, stod det halvt nedbrændte Lys endnu paa Bordet. Alt var tarveligt, men yderst reenligt, kun nogle enkelte Meubler svarede ikke til det Øvrige; den næsten smagløse Pragt, der var anvendt paa dem, gjorde en ubehagelig Virkning. En lille Vugge med et grønt Silketæppe over stod i det ene Hjørne — den var tom! Paa Bordet laae en lille rød, ufuldendt Barnestrømpe, og paa Væggen hængte et Silhuet af en Mandsperson.

„Og Barnet? Hvor er Barnet?“ spurgte Konen. En Nat, gjennemvaaget i Fortvivlelse havde næsten afkræftet hende, hun maatte støtte sig til Væggen for ikke at segne omkuld.

Martin trak taus paa Skuldrene, og jeg underrettede hende efterhaanden, saa skaansomt det var mig muligt, om hvad der var skeet. Her var ikke Tid til lang Forberedelse, hun gjettede Alt, endnu førend jeg havde sagt det.

Den gamle Kone udbrød i Jammerklage, hun vilde strax afsted for at see sit Barn. Det var hjerteskærende at høre hendes Klager og hendes Bønner til Gud om Tilgivelse for den ulykkelige Datter. Men hun havde ingen Taarer mere, deres Kilde var udtørret i den lange, eensomme Nat, og de brændende Øine vare tørre.

Digitized by Google

De første halvhundrede Skridt løb vi meer, end vi gik, men da var hendes Kræfter udtømte, og hun maatte langsomt slæbe sig afsted ved min Arm. Imidlertid var jeg snart underrettet om Forholdene. Charlottes Moder var Enke efter en fordum velhavende Haandværker, der havde givet sit Barn en god Opdragelse, men ved sin Død efterlod dem i trange Kaar. Datteren havde ved sin Flid ernæret sig og sin gamle Moder, hendes Skjønhed havde tildraget sig en Herr L.'s Opmærksomhed, han lod hende gjøre brillante Tilbud, men hun afslog dem. Med en mageløs Udholdenhed beleirede han hende et Aarstid, endelig meldte han sig hos Moderen som Frier og anholdt om hendes Haand. Charlotte elskede ham, og de bleve forlovede. Omtrent et Aar efter blev Bryllupet bestemt, og de kjøbte allerede ind til Udstyret, da blev Charlotte syg og svandt daglig hen; et halvt Aar efter fødte hun en Søn under usigelige Smerter. Brudgommen fordoblede sin Ømhed for hende; men om Bryllup blev der ikke mere talt; Pigen grædmmede sig i Stilhed, hun gjorde sig selv for mange Bebreidelser, til nogensinde at beklage sig over sin Elsker. Men dette Forhold forvirrede hendes Forstand, og da hans Besøg bleve sjeldnere, og hans Svar paa hendes Breve kortere, saae hun ud som hun skulde gaae i Jorden. For et Par Dage siden kom en god Ven af ham til dem og talede længe med Charlotte, siden den Tid havde hun grædt uophørligt og ikke talt et Ord; men igaar Aftes var hun pludselig forsvunden tilligemed den lille Dreng, Moderen havde ventet hele Natten med en Angest, der steg med hvert Sekund, og som næsten havde gjort hende vanvittig, da Dørklokken atter bragte hende til Vinduet, hvor hun forgjeves havde lyttet i saa mange Timer.

Digitized by Google

Charlotte var endnu ikke kommen til sig selv, en velgjørende, dødlignende Søvn fængslede hendes Bevidsthed, Emil sad ved Siden af Sengen og betragtede hende med en saa ufravendt Deeltagelse, at vi stode for ham, før han mærkede det. En høi Rødme overtrak hans Kinder, ligesom vi havde grebet ham i en for en Fruentimmerhader upassende Situation, og hans Ansigt fortrak sig allerede til et spodsk Udtryk, hvormed han vilde gjøre en Undskyldning for den Følelse, han tidligere havde viist, da den gamle Kone næsten knælende greb hans Haand og, inden han kunde afværge det, førte den til sine Læber. Emil rødmede endnu stærkere. Tvivlraadig om hvad han skulde gjøre eller sige, holdt han et Øieblik hendes Haand inden i sin og forlod derpaa Stuen; jeg saae igjennem Ruden paa Døren, at han tog Klædet bort fra det døde Barn, som Bommandens Kone havde lagt i en Kurv udenfor, bøiede sig ned over det og strøg sig med Haanden over Øinene.

Den stakkels Moder laae paa Knæe ved sin Datters Seng. De foldede Hænder og de bevægede Læber viste, at hun bad; for en saadan Bøns Skyld vil Gud være naadig mod de Forvildede. Charlottes hvide, fine Arm var gleden ud over Sengen og hængte livløs ned, den gamle Kone bedækkede den med Kys; det var en Arm af Canova i Marmor, som kun passede slet til det grove Leie og de uldne Fiskertrøier, der hængte paa Væggene. Derpaa greb hun hvert enkelt Stykke af Datterens vaade Klæder, som om hun ret levende vilde forestille sig den Fare, hendes Barn havde været i.

„Ak, hun vilde ikke være kjendt, naar man fandt hende," sagde hun, „hun har taget sin Bondedragt paa

Digitized by Google

fra hiin ulykkalige Aften, da hun var paa Maskerade med ham. Fra den Aften skriver al vor Ulykke sig."

Men mig var dette Træk et Beviis paa Charlottes Følelse, det var hendes Poenitencedragt hun havde iført sig, i den vilde hun møde for sin Dommer og sige: Herre, i disse Klæder har jeg synded imod dine Bud! —

Efter at have aftalt, at Lægen skulde komme, og at jeg henimod Aften vilde sende en Vogn, som kunde bringe dem hjem, forlod jeg de Ulykkelige, da Charlotte vaagnede. Idet jeg lukkede Døren, hørte jeg hende spørge: „Hvor er jeg? Moder, hvor er Julius?"

Vi forsynede Bommandens medlidende Kone rigeligt med Penge og paalagde hende at sørge godt for sine Gjester; da vi forlode Huset, hørte vi et hvinende Skrig fra Oviftværelset, det var mere veltalende end den længste Liigtale. Nu vidste hun, hvor den lille Julius var. —

„Herr L.! — Hm! Er han der igjen!" sagde Emil paa Hjemvejen. Det Menneske nøder mig engang til at .... kjender Du ham ikke?"

Jeg benegtede det.

„Du vil faae ham at see hos Fru M., der kommer han" vedblev Emil, „han er en Ven af Sønnen, uagtet han er en Deel ældre. Han er Noget over fyrgetyve Aar, men seer endnu godt ud og er dertil formuende. Det er en af disse Kræftbylder paa det menneskelige Samfund, som man med et moderat Navn kalder Pebersvende, disse levende Atteſter paa en forfeilet Tilværelse, hvilke burde udryddes, ligesom man udrydder Ulve."

At han kom i Annas Hjem, hovede mig aldeles ikke efter denne Beskrivelse.

Digitized by Google

„Denne Herre er en af dem, som i Kjøbenhavn ere meget efterspurgte, thi han er et godt Parti. For hans Skyld maae Døttrene gjøre Konster og vise deres Talenter, de maae agere ærbare og spille huuslige, hvor suurt det end falder dem; Mødrene udspekulere hans Livretter og tage ham paa Raad om Pigebørnenes Opdragelse, han er et Orakel i de Huse, han beærer med sit Besøg, og hvor han smigrer Alle med Forhaabninger, han ikke agter at opfylde; han er et Menneske aldeles uden Samvittighed.“

Paa min Anmodning indfandt Martin sig om Aftenen med en Karreet ved Bomhuset og kjørte Charlotte og hendes Moder til deres Hjem. Barnet laae i den lille Kurv paa Sædet hos dem, og Charlotte vendte ikke Øinene fra det; Ingen af dem talede et Ord. Da de kom hjem, lagde hun det i Vuggen og græd bitterlig. Hendes stille Smerte beskrev han saa hjerteryslende, og fortaug ikke sin Frygt for at den kunde ende med Vanvid, hvortil han ogsaa regnede hendes mislykkede Forsøg paa at berøve sig selv Livet. Han havde draget Omsorg for, at Folkene i Bomhuset hverken fik deres Navn eller Opholdssted at vide. Emil havde været der og uddeelt Gaver til Fiskerne og til Folkene i Huset, og havde derved forhindret dem fra at følge efter Vognen og tilfredsstille deres Nysgjerrighed; det var altsaa at formode, at denne ulykkelige Historie ikke vilde blive til Bysnak.

Ingen er saaledes som Lægen i Stand til at virke for den lidende Menneskehed; dette høie Kald skulde Lægerne erkjende, og sand Humanitet burde være en Dyd, uden hvilken Ingen burde studere Medicinen, thi det er ikke alene for Legemet, men ogsaa, og ligesaa meget, for Sjælen de have Leilighed til at sørge. Jeg bad Martin

Digitized by Google

at fortsætte sine Besøg hos Charlotte og søge at erfare, hvori jeg kunde være hende og hendes Moder til sand Nytte, thi jeg indsaae jo nok, at i det Forhold, de hidtil havde levet, kunde de ikke mere blive. Naar jeg vidste, hvordan deres Forfatning egentlig var, vilde jeg overlægge med Emil, hvorledes vi kunde forbedre den, og jeg glædede mig ret af Hjertet over, at min Stilling tillod mig at yde en virksom Hjelp; men fremfor Alt maatte jeg vide, paa hvad Fod Familien for Fremtiden tænkte at staae med Herr L., og hvad der nærmest havde givet Anledning til, at Charlotte havde taget den ulykkelige Beslutning, vi netop kom tidsnok til at afværge.

Imidlertid havde denne Nats forskjellige Indtryk virket paa os Begge, og Emil var ligesaavel som jeg i de første Dage taus og indesluttet i sig selv. Martin havde forfeilet mig to Gange, og jeg var saaledes uden Efterretninger, da Emil den tredie Dags Morgen sagde: „Jeg talte med Martin iaftes, og han bestyrkede mig i, hvad jeg nok har troet, at det egentlig var en slet Tjeneste, jeg viste den stakkels Pige ved at tage hende op af Vandet.“

„Hvorledes det?“ spurgte jeg.

„Vi ere Vor Herre Alle en Død skyldige, og den er, som man siger, haardest at gaae til. Naar den er overstaaet, er man vel faren. Hvormed skal jeg kunne erstatte hende, at jeg nøder hende til at døe to Gange?“

Jeg taug, thi ogsaa jeg var af den Mening, at *mislykket* Selvmord er den største af alle tænkelige Ulykker.

„Det er maaskee dumt, at jeg blander mig deri,“ sagde Emil efter et kort Ophold, „man skal i det Hele taget aldrig blande sig i Fruentimmeraffairer, men i dette

Digitized by Google

Tilfælde forekommer det mig, at jeg er nødt til at gaae uden for mine Principer. Jeg vil gjøre en Visit hos Herr L., vil Du følge med mig? Jeg er bange for, at jeg bliver hidsig, naar jeg har ham under fire Øine, og den Triumph skal han ikke have."

Jeg fulgte med. Paa Veien var Emil meget oprømt og loe forud af det forundrede Ansigt, Herr L. vilde gjøre, naar han saae os To komme anstigende. Men da Tjeneren var gaaet ind for at melde to Herrer, som vilde hilse paa ham, var Munterheden borte, og Emil traadte ind med et Kampesteensansigt, der var overtrukket med en Isskorpe.

Vi fandt Herr L. i et dolce far niente, røgende en Cigar; uagtet han ingen Glæde forraadte ved at see Emil indenfor sine Vægge, reiste han sig dog strax af den bløde Læneſtol og modtog os smilende, som den fine Mand, med mange smukke Ord. Emil forestillede mig som sin Ven, og jeg var Herr L. strax meget velkommen. De mange gode Tilbud af Cigarer, Chokolade, Omeletter og Madeira, som strax bleve os gjorte, kunde vi ikke modtage.

Herr L. er en høj, smuk Mand, jeg siger er, thi de faa Aar, der ere forløbne siden dette mit første Møde med ham, have ingen Forandring gjort i hans Udvortes, og da jeg forleden mødte ham paa Volden, saae han akkurat ud som hiin Morgen. Det glatte, smilende Ansigt, der ikke er vanziret af Bakkenbarter, giver ham et ungdommeligt Udseende, den krogede Næse og den høie Pande nobilitere det, og de usædvanlig smukke — maaskee forlorne, det veed jeg imidlertid ikke, — regelmæssige Tænder ere vel Grunden til en Venlighed, som Mandfolk med denne Skjønhed aldrig forsømme at vise mod

Digitized by Google

deres Medmenneſker. En opmærkſom Jagttager vilde det vel neppe undgaae, at hans Træk bære Præget af en Slaphed, ſom i Forbindelſe med det temmelig tynde Haar, der i pæne Lokker er beregnet paa at dække dets egne Mangler, forraader til hvilken Munkeorden han hører; thi det er derpaa man kjender vore Sybariter, ligeſom man i de katholſke Lande kjender Franciſkanerne paa de ſtrenge, alvorlige og hærdede Anſigter. Ex ungue leonem, hedder det jo. Uagtet Herr L. fører en ſmuk Titel, foretrækker jeg at udelade den her. Mine Læſere ville undſkylde, at jeg berøver dem dette Bidrag til Rangforordningen; jeg ſtoler derimod paa Herr L.'s oprigtige Taknemmelighed for denne Udeladelſe.

„Vi komme dog ikke til Uleilighed?" ſagde Emil. „Herr D. og jeg havde juſt Forretninger ſammen her i Nærheden, og da jeg ønſkede at hilſe paa dem . . . ."

„Jeg beder dem, kjære V., ingen Undſkyldninger, De er mig altid hjertelig velkommen. Det er længe ſiden, jeg havde den Fornøielſe at ſee Dem, De har dog befundet Dem vel?"

„Ganſke overordentlig vel, Herr L., jeg takker Dem for Deres Intereſſe," ſvarede Emil med et bundfroſſent Anſigt, ſom virkede paa hans Nabo, thi han reiſte ſig for at ſee til Kakkelovnen, med den Bemærkning, at det for det Meſte er koldt hertillands i Februar Maaned. Emil fulgte ham, og jeg betragtede de ſmukke Malerier, ſom hængte paa Væggene i de forgyldte Rammer, det var lutter gode Stykker, thi Herr L. er Kunſtkjender. I en Niſche ſtod en Venus efter Thorvaldſen, og paa Conſollen under Speilet en lille Amor, ſom vaagner i det Øieblik Pſyche ſpilder ham over med Olie; det var en ſmuk lille Gruppe.

Digitized by Google

„Maa jeg gratulere Dem, Herr L., til at De er bleven forlovet, siden vi sidst saaes," sagde Emil, idet han gik ham i Hælene hen til Kakkelovnen.

„Jeg? Nei, min Ven, jeg er ikke forlovet. De mener maaskee, fordi jeg har en Amor i min Stue. Vil De engang see, den Gruppe er særdeles godt gjort, en af vore unge Kunstnere har modelleret Figurerne efter Antiker."

Emil blev staaende. „Jeg har andre Grunde," sagde han, „jeg har seet deres Portrait ude paa Christianshavn hos Madam B., det ligner Dem meget godt."

„Synes De? Aa ja, som Silhouetter ligne. Jeg har understøttet den Familie, Konen er en stakkels Enke, Manden har arbeidet for mig, det var en meget brav Mand. Nei, jeg er bange for min Frihed, den opgiver jeg ikke saa let."

„Da har Madam B. udtrykkelig sagt mig, at De var forlovet med hendes Datter Charlotte. Hun har endogsaa talt om, at De snart skulde have Bryllup."

„Allez donc! Hvor vil De hen? En lille Liaison, ikke Andet. De Folk kalde det strax en Forlovelse. Jeg har paa min Ære sat Meget paa den Connaissance, men den har ikke svaret til mine Forventninger. De veed nok, hvordan Fruentimmerne ere i Kjøbenhavn."

„Jeg har den Ære at kjende begge Kjøn temmelig nøie."

„Naa, saa vil De ikke heller finde det utroligt, at en af mine gode Venner har jaget paa mine Enemærker og stukket mig ud hos den lille Charlotte, som jeg virkelig har gjort Meget for. Nu har jeg trukket mig tilbage"

Digitized by Google

„Virkelig? Det var en sand Venskabsstreg. Men er De ogsaa ganske vis derpaa?“ spurgte Emil.

„Fuldkommen. Han har selv tilstaaet det. Nu ville de gjerne trække mig til Huset igjen, men jeg siger mange Tak. Jeg har ikke i Sinde at spille il buono, mens en Anden er il bello paa min Regning. Det er sandt, De kjender ham ogsaa, det er en fælleds Ven af os.“

„Neppe. Dersom vi To have Noget tilfælleds, er det vist ikke Venner. Men Barnet, det er dog Deres,“ vedblev den ubarmhjertige Emil.

„De er meget vel underrettet, kjære V., De skulde dog vel aldrig selv være en Krybskytte paa det christianshavnske Gebeet? Eh bien! Jeg skal ikke røbe det, forlad Dem paa mig,“ sagde Herr L. smilende. „Hm! Jeg maae sige Dem, det er formodentlig uvist, hvo der er Fader til Barnet, imidlertid har jeg været saa høflig at lade det døbe paa min Regning. Moderen er lidt sindssvag og i Vildelse — Herre Gud! Jeg er ikke intolerant, og vi ere alle Mennesker. Men De seer, at der er Grund nok til at afbryde denne Liaison.“

Emil betragtede ham stivt, men Herr L. havde just opdaget en Uorden ved Kakkelovnsskærmen, som han redresserede med megen Omhyggelighed; Charlottes Skrig, da vi forlode Bomhuset, lød igjen for mine Øren, og det forekom mig, som om Herr L.'s Profil lignede Mephistopheles paa de bekjendte Kobbere af Riepenhauser til Goethes Faust; hvad gjør ikke Phantasien!

„Har De nylig hørt Noget fra dem?“ spurgte Emil efter en Pause. Hans Stemme var næsten ligegyldig ved dette Spørgsmaal, men der var dog noget i den, der lød som et Vindstød, der gaaer foran en Orkan.

Digitized by Google

„Det er saamænd ikke længere siden end igaar," svarede Herr L. „De løbe mig hver Dag paa Dørene med Tiggerbreve. Moderen er, unter uns, en intrigant Satan; hun vilde gjerne bilde mig ind, om hun kunde, at Datteren har villet drukne sig af Kjærlighed til mig, og den Snak skulde jeg nu betale i dyre Domme. Men dette Plattenslageri er jeg ked af. Det var en lang, rørende Historie om en ung Herre, der havde trukket hende op af Vandet, og saa videre, lige smurt ud af en Roman. Jeg skal vise Dem det engang ved Leilighed."

„Men det er dog ingen Umulighed," sagde Emil, „og hvis det er sandt, viser det dog i alt Fald megen Hengivenhed fra hendes Side."

„Er det sandt, saa er hun gal, og saa adieu mit gode Barn, saa er vort Bekjendtskab ude. Men det er sgu ikke sandt, det giver jeg Dem mit Ord paa. Lad Dem ikke bilde Saadant ind, ingen Pige nutildags springer i Stranden af Kjærlighed, og vore unge Herrer kunne til Nød nok blive apoplectiske, uden at de behøve at hente det i Kanalen. Nei, saadan en Nar finder man ikke i vore oplyste Tider."

Herr L. loe, og vi Andre loe ogsaa, uagtet Anledningen slet ikke var latterlig, men det er ikke altid det Latterlige, man leer af. Denne muntre Stemning behagede ham meget, og han vedblev længe at vise os „Mundens herlige Gjerde", som Homer kalder Tænderne. Jeg havde hellere seet ham ind i Hjertet i dette Øieblik.

„Det er sandt, jeg havde nær glemt mit Ærinde," sagde Emil, „jeg har en Indbydelse til Dem."

„Til mig? Kjære Ven, De veed, De har over mig at befale. Jeg er kun bange for, at det træffer sig uheldigt, jeg har mange Engagementer i denne Tid, mange

Digitized by Google

Steder, hvor jeg er nødt til at gaae hen. Man kan ikke lægge sig ud med sine Velyndere."

„Dersom det er Dem beleiligt, vil jeg bede Dem til Liig imorgen Formiddag. Charlottes Barn bliver just begravet, det er af en Hændelse død, og da De har været saa høflig at lade det døbe paa Deres Regning... var det ikke saaledes, De før udtrykte Dem?"

Den pæne Mand blev temmelig lang i Ansigtet ved denne Tiltale, imidlertid tabte han ikke Contenancen. „Ah, et Krampetilfælde, kan jeg tænke, for Tænder maaskee," sagde han, „smaa Børn ere skrøbelige Væsener. Men der er Gud skee Lov ingen Mangel paa Børn, og Menneskeslægten risquerer ikke at døe ud af Mangel paa Rekruter," tilsøiede han med et Slags Smiil, men det var temmelig tvunget.

„Det er død af Forkjølelse, Veiret er koldt, og man kan let faae vaade Fødder." Idet Emil lod Stemmen synke, som om jeg ikke skulde høre det, traadte han tæt hen til ham. „Herr L., vi To kunne tale reent ud med hinanden, ikke sandt? Altsaa et Ord i Fortrolighed. Jeg kjender Deres Forhold til Charlotte og veed, hvad Benævnelse Deres Handlemaade fortjener. Deres Agent risquerer sin Hals, hvis han oftere sætter sin Fod hos en Familie, hvis Ulykke fortjener Respect; hvad De risquerer, kan De selv beregne, thi Brevene ere i min Haand, og deraf kan De kun udløse dem. Jeg er den Nar, der har reddet Charlottes Liv, da hun vilde berøve sig det af Fortvivlelse over Deres ridderlige Opførsel, og Den, der tænker paa at fornærme hende, han er min Mand, med Deres gunstige Tilladelse, og jeg skal vise ham, at jeg ingen Apoplexi har hentet mig i Kallebodstrand; hun skal i det Mindste have Lov til at døe i Ro."

Digitized by Google

Herr L. taug, hans Ansigt udtrykte Ingenting; det var umuligt at bestemme, om han hørte efter eller ikke.

„Det er den anden Gang, vi To støde sammen," vedblev Emil, „skulde det ske tredie Gang, vil jeg, for Deres Skyld, overtræde mine Principer og saldere vor hele Mellemregning paa eengang. For ikke oftere at gjøre Dem Uleilighed, tør jeg maaskee med det Samme præsentere Dem dette Papir. Det vil være mig særdeles kjært, hvis det var Dem beleiligt at læse det strax."

Herr L. tog imod et Brev, som Emil rakte ham, og det forekom mig, at hans Haand rystede, i det Mindste funklede en Solitair paa hans Fingre med en spillende Glands. Efterat han, som det lod til flere Gange, havde læst det igjennem, sagde han: „Og Brevene, kjære V.?"

„Ere til Deres Tjeneste," svarede Emil, idet han tog en lille Pakke op af Lommen.

„Men tag mig det ikke ilde op, min Ven, det ene Nul kunde gjerne gaae ud, De maae dog være rimelig."

„Det gjør mig ondt, at jeg ikke kan opfylde Deres Ønske."

„Jo vist forandre vi det, med Deres Tilladelse."

Jeg saae Blodet fare Emil til Kinderne. „Menneske," udbrød han, men fattede sig øieblikkelig. „Jeg beder om Forladelse, Herr L. vilde jeg sige, er det Dem beleiligt at afgjøre denne Sag strax, eller ønsker De min Visit tredie Gang?"

„De er mig altid meget velkommen, men for ikke at gjøre Dem Uleilighed oftere . . . ." han gik hen til Skrivebordet, men det gik noget langsomt med Skriveriet.

„De maae tilstaae mig, at det er en dyr Handel," sagde han, idet han satte et Sving under sit Navn.

Digitized by Google

„De har selv proponeret den, Herr L.," sagde Emil, idet han gjennemsaae Papiret. „Det er meget rigtigt. Vær saa god."

Herr L. besaae den lille Pakke, som Emil kastede paa Bordet til ham, og veiede den i Haanden, som om han vilde sige: „Du er veiet og funden for let." Vi toge Afsked, og i det mindste saa længe vi kunde see ham var der et vist venligt Smiil paa hans Ansigt, og hans sidste Ord vare: „Jeg anbefaler mig, mine Herrer!"

Saaledes endte vort Besøg hos Herr L. —

„Det er ordentlig væmmeligt at bruge Trudsler imod en saadan elendig Karl," sagde Emil. „Det kunde dog aldrig falde mig ind at slaaes med saadan en Piece. Det er den personificerede Jammerlighed." Og nu fortalte han mig, at L. havde afstaaet Charlotte til en af sine gode Venner, der paa hans Vegne vilde afkjøbe hende nogle Breve, som han var bange for vare affattede i Udtryk, der ikke vare forsigtige nok til at udholde den fuldstændige juridiske Examen. Denne Speculant, som imidlertid kun havde vakt Charlottes Afsky, var ingen Anden end — den unge M., den ærbare theologiske Candidat, der var elskværdigst, naar han var fraværende. Da han ansaae Aabenhjertighed for en Gjenvei, havde han i de uskaansomste Udtryk oplyst Charlotte om hendes sande Forhold til L. og foreholdt hende den hjelpelose og nedværdigende Forfatning, hun var i. Derved havde han bragt hende til Fortvivlelse, og vi vide, hvortil denne førte.

Den næste Morgen kjørte Emil, Martin, en ung Præst og jeg ud til Christianshavn, saasnart det gryede ad Dag. Den lille sorte Kiste stod midt paa Gulvet, Døren var aaben til Sideværelset, hvor den stakkels

Digitized by Google

Charlotte laae syg; Martin tvivlede endog om hendes Liv. Med faa Ord, der alle vare henvendte til hende, indviede Præsten det lille Liig til Gravens Fred, derpaa bare vi det ned i Vognen og kjørte det til den nærliggende Kirkegaard. Kjærlige Hænder sænkede den lille Julius ned i Buggen „uden Duun og uden Gænge," og de Venner, han havde vundet i Døden, forlode ikke hans lille Grav uden med rørte Hjerter.

Samme Dag overgav Emil den gamle Kone Beløbet af Herr L.'s Anviisning, som han havde hævet; med lumpne fem hundrede Rigsdaler bildte denne Mand sig ind at have betalt hende en Datters forspildte Ro, maaskee hendes Liv! Vi sørgede for nogle nye Meubler i Stedet for dem, som mest kunde minde om en tilbagelagt ulykkelig Tid, og saaledes havde vi gjort, hvad der stod i vor Magt, for at vise vor Deeltagelse.

Da vi gik hjem, standsede Emil paa Langebro og sagde: „Her var det, vi gjorde en dum Streg, endnu gaber Afgrunden og fordrer sit Bytte. Vi ville bringe Underverdenens onde Magter et Offer in effigie, indtil de kunne faae Originalen. Far hen, Du urene Aand!" Med disse Ord kastede han Herr L.'s Silhouet, som han havde taget af Charlottes Væg, ud i Vandet; men som om Bølgen forskød det, blev det flere Gange kastet frem og tilbage, endelig sank det langsomt. „Og herved begraver jeg mit Had til dette Menneske," vedblev han, „han er ikke værd at hade. Han har bidraget Sit til at gjøre mig ulykkelig, men jeg har taget Hevn over ham, thi jeg har tvunget ham til at gjøre vel, og han har følt, at jeg var hans Herre." —

Digitized by Google

I hvor Meget Emil end havde at indvende derimod, fortsatte jeg dog mine Besøg hos Fru M., hvor jeg bestandig blev modtaget særdeles forekommende og snart var en jevnlig Gjest. For Annas Skyld fandt jeg mig i Alt, og efterhaanden vænnede jeg mig saaledes til Huset, at det Ubehagelige forsvandt, og jeg endog undertiden kunde finde Frøken S. godmodig og Frøken G. morsom. Med Sønnen stod jeg derimod bestandig paa en fremmed Fod, og vi undlode sjelden at disputere om en eller anden boglærd Materie; han var en Pedant, foruden det øvrige Ubehagelige, der var ved ham, og jeg sandede Emils Ord, at han var taaleligst, naar han var borte. Hans Venskab med Herr L. fjernede ham desuden fra mig, om hans Personlighed end ikke havde gjort det.

Men disse Besøg tjente kun til at befæste min Kjærlighed til Anna, og Emils Haab, at jeg omsider vilde faae Øinene op og see, at jeg havde taget feil, opfyldtes ikke. Jeg forlod tvertimod aldrig Huset, uden at have opdaget et nyt kjærligt Træk af hende, eller et nyt Bevis paa den sande Dannelse, hendes fortræffelige Fader havde meddeelt hende. Han havde været Præst i det Slesvigske, men var for tre Aar siden tillige med sin Kone kort Tid efter hinanden død af en smitsom Sygdom, han havde paadraget sig i sit Kald. En Onkel, som var hendes Formynder, havde samlet Stumperne af den efterladte Formue; da han selv var ugift, kunde han ikke tage hende til sig, men havde, efter Avisen, tinget hende i Kost hos Fru M. En gift Tante, i Nærheden af Korsøer, var hendes eneste qvindelige Slægtning. Det var fra et Besøg hos hende, hun

Digitized by Google

vendte tilbage, da min gode Genius førte os sammen paa Dagvognen.

Jeg undgik ikke at træffe sammen med Herr L. Den første Gang affecterede han ikke at kjende mig, men da Fru M. forestillede mig „som en intim Ven af Emil", gik der et Lys op for ham, og han overøste mig med Venskabelighed. Det Slags Mennesker ere i Almindelighed nemme at omgaaes, de nøies med en kneben Jagttagelse af den nødvendigste Form, og tage sjelden nogen Ting ilde op: det vilde være mod bon ton. Jeg mærkede snart, at han var den Magnet, hvorom Alting dreiede sig, naar han var tilstede. Fru M. appellerede idelig til hans Dom, uagtet hun ellers altid gjorde Fordring paa at være en Kone af Verden, Fru G. fandt sig i, at han loe af ægteskabelig Lykksalighed, Frøken S. havde endnu ikke givet ham et eneste Beviis paa hendes Frimodighed, og Frøken G. var sjæleglad, naar han lod, som han hørte paa hendes lange Variationer; Anna var den Eneste, der ingen Opmærksomhed skjenkede ham, og at hun derved vandt betydeligt i mit Hjerte, behøver jeg vel neppe at tilføie.

Efterhaanden som jeg satte mig fast i de ældre Damers, især i Vertindens Gunst, vovede jeg umærkeligen at foretage Smaaforandringer i Aftenunderholdningen, jeg bragte Bøger med, hvoraf jeg forelæste dem, og uagtet det var en yderst vanskelig Opgave at vælge en Lecture, der kunde behage saa forskjellige Mennesker som Anna og hendes Omgivelse, lykkedes det mig dog undertiden at erhverve mig Selskabets eenstemmige Tak. Jeg fandt mig taalmodig i de utallige Afbrydelser, om de endogsaa faldt ind paa Steder, hvis hele Skjønhed derved gik tabt, og Fru M. roste mig for ikke at være saadan „en preten-

Digitized by Google

cieus Forelæser", som Emil i sin Tid havde været, „der havde fordret, at man slet ikke maatte tale om andre Ting, naar han læste høit".

Saaledes forløb Aarets anden Maaned, og uagtet jeg ingenlunde var kommen Maalet nærmere, var jeg dog tilfreds, jeg kunde jo see Anna, undertiden henvende et Par Ord til hende, og fremfor Alt drømme mig en Fremtid, der ganske var efter mine Ønsker. Du vil maaskee finde det unaturligt, kjære Læser, naar jeg betroer Dig, at der desuagtet var et Savn, der formørkede min Tilfredshed, og jeg skammer mig næsten ved at tilstaae Dig, hvori dette bestod. Saa forskjellig er den menneskelige Natur, at jeg netop ønskede mig det, som forbittrer saa mangen anden Elsker Livet: jeg følte ret levende Savnet af en Medbeiler, jeg vilde have Nogen at kæmpe med om Annas Besiddelse, i denne Kamp vilde jeg aabenbare, hvor uendelig min Kjærlighed var, thi jeg ansaae Rivaliseren for Kjærlighedens Staalprøve og længtes ret efter at træde i Skrankerne. Er Mennesket dog ikke en besynderlig Sammensætning?

Jeg mindes endnu ret levende en af de første varme Dage i Marts, da Foraaret sender en smilende Alf ud for at bebude sit Komme; hele Kjøbenhavn var paa Benene, Gaderne vare næsten opfyldte med Spadserende, og Østergade, seet fra Kongens Nytorv, lignede en Bikube i den travleste Sommertid. Den eneste Forskjel var, at her var det maaskee kun Vandbier, der ørkesløse fløi ud og ind.

En lille Dreng kom mig imøde med en Bouket Violer, bunden til en Pind, og tilbød mig dem med de Ord: „Aa Herre! hvad? kjøb dem! — til Deres Kjæ-

Digitized by Google

reſte!" Jeg følte, at jeg blev blusſende rød, og ſkyndte mig at blive Eier af Bouketten. Mechaniſk vendte jeg om, og endnu lød Drengens Orakelſprog for mine Øren, da jeg ſtod paa Fru M.'s Trappe.

Pigen lukkede mig op, og med den Underretning, at Fruen hvert Øieblik ventedes hjem, bad hun mig gaae ind i Dagligſtuen. Døren ſtod paa Klem, de dæmpede Toner af Fortepianoet lode mig ſtrax fatte, at det umulig kunde være Frøken G., thi hendes afgjorte Forkjærlighed for den ſtærke Pedal kjendte jeg altfor vel. Jeg ſtandſede og gjenkjendte ſnart Annas Stemme, uagtet jeg aldrig havde hørt hende ſynge; hun ſang, eller rettere ſagt nynnede en lille Romance af Jeannot og Colin.

Igjennem Dørſprækken kunde jeg ſee hende i Speilet. Det troløſe Glas forraadte mig, at Anna ſad ved Inſtrumentet, den lille Haand, ſom jeg første Gang havde ſeet veldædig ſysle med at ordne den gamle Bondekones Smertensleie, ſvævede over Tangenterne og berørte dem neppe, det ſmukke brune Haar laae ufriſeret i to glatte Skilninger over Panden, og forhøiede det rørende Udtryk af Ufkyldighed, hvormed hendes Øine vare fæſtede paa Væggen over Fortepianoet og ligeſom ſaae igjennem den og op i Himmelen, hendes Shawl var gledet ned af Skuldrene og laae ſom et Gevandt om den ziirlige Morgenkjole; baade Stillingen og dette Draperi gav hende en Lighed med den hellige Cecilia paa det bekjendte deilige Maleri af Carlo Dolci. Jeg velſignede den brave Mand, ſom først opfandt Speile. Men da hun gjentog den udtryksfulde Linie:

«Jour et nuit je pense à Colin,»

og et dybt Suk langſomt hævede hendes Bryſt, løb det koldt igjennem mig, og jeg forfærdedes ved den Tanke,

Digitized by Google

at dette Suk kunde gjelde den Medbeiler, jeg formaſtelige Daare ſaa inderlig havde ønſket mig. Derſom dette Suk var offret noget menneſkeligt Væſen, da var min Ulykke vis. Det var et af de Suk, i hvilke unge Piger udaande den Rigdom af Følelſe, der ellers vilde ſprænge Karret, hvor den gjærer; et ſaadant Suk er ſammenſat af koſtbare Elementer. —

Hun foer forſkrækket op, da Døren knirkede ved min Indtrædelſe, jeg ſaae, at hun blev bleg. Mine Undſkyldninger for at have beluret hendes Sang, beſvarede hun adſpredt og lod mig ſtrax vide, at Fru M. ikke var hjemme; men jeg lod mig ikke ſlaae af Marken og udbad mig Tilladelſe til at vente paa hende, da jeg vidſte, at hun ſnart kom tilbage. Anna ſatte ſig taus ved Vinduet, og jeg tog Plads lige for hende, men den ſærdeles Intereſſe, hun viſte Reflectionsſpeilet udenfor, ſaarede min Forfængelighed og gav min Skinſyge Næring; jeg følte allerede, at det havde været et forvovent Ønſke at ville mane en Rival frem.

Kun langſomt kom en Samtale i Gang, og det varede nogen Tid, inden den ſtive Tone, Anna havde taget, forſvandt. Da meddeelte hun mig, at hendes Forſtrækkelſe mindre havde gjeldt mig, end Sønnen af Huſet og Herr L., hvilke en uheldig Skjebne altid førte hende paa Halſen, naar hun var alene. De øvrige Damer ere aldrig ſaaſnart ude af Huſet, før Theologen faaer i Sinde at tilbringe en Timestid i Dagligſtuen, hvor han ellers ſjelden kommer, og han anſeer ſig da for pligtig at underholde den eenlige Dame paa det behageligſte. Herr L. derimod har valgt Gaden til Stedet for ſine Operationer, og da han tilbringer den ſtørſte Deel af ſin Tid der, kan Anna aldrig gaae et Ærinde

Digitized by Google

i en Boutik, uden at møde ham; han vil ledsage hende, bære hendes Smaapakker, gjøre hende Presenter og vælge for hende, kort sagt: han gjør hende den almindelige Gadecour, som vi Alle kjende.

„Jeg er næsten bange for at være alene hjemme og gaae alene ud, saa led og ked have de to Mennesker gjort mig af det," sagde Anna, „og det har dog altid været mig de kjæreste Øieblik, naar jeg var overladt til mig selv; det træffer saa sjelden her i Huset, hvor vi ere saa Mange."

Emil har Ret, tænkte jeg, det er et forbandet Huus. Og her har jeg da to Medbeilere for een — dog, det er ikke Medbeilere, det er Stimænd, der spinde Forræderi i Skjul og skye aaben Feide; men een Stimand er farligere end to ærlige Fjender, de bør bekæmpes af al Magt.

Jeg anseer det, endnu i dette Øjeblik, for meget moderat, at jeg efter disse Betragtninger ikke med den fjerneste Hentydning søgte at gjøre dem mistænkte for Anna, og dog kjendte jeg dem Begge saa meget, at jeg vidste med fuldkommen Sikkerhed, hvad de førte i deres Skjold. Fristelsen var stor, og Vor Herre maa vide, om jeg ikke tilsidst havde bukket under for den, hvis Frøken G. ikke havde afbrudt en Samtale, som kun interesserede mig altfor levende.

„Det var smukt gjort af Dem, at De ikke gik igjen, fordi De fandt os Alle ude," sagde hun. Altsaa havde hun ingen Anelse om, at jeg netop havde fundet Alt, hvad jeg søgte. Forsængelighed gjør blind.

„Hvilke yndige Violer!" udbrød hun og tog min lille Bouket, som jeg havde lagt paa Bordet hos Anna. „Violer ere mine Yndlingsblomster. Nei, see engang, har De lagt Mærke til det? De er virkelig altfor galant."

Digitized by Google

Og nu tilegnede hun sig Violerne, uden at det med en Tanke faldt hende ind, at de maaskee ikke vare bestemte for hende. Jeg kunde ikke bare mig for at smile, uagtet det ærgrede mig, at disse yndige Foraarsspirer, der vare bragte mig med saa omineuse Ord, skulde falde i saa uværdige Hænder. Forfængelighed gjør ogsaa dum!

Anna saae ufravendt paa sit Arbeide, ikke et eneste Blik mødte de utallige, jeg sendte til hende, for at give hende at forstaae, at denne Usurpatrice havde begaaet et Ran, som jeg kun nødtvungen fandt mig i. Mine Violer vare aldeles opoffrede. —

„Det er sandt, godt er det, at De kom her idag," vedblev Frøkenen, „saa kan jeg gjøre Aftale med Dem. Det er Fru M's Geburtsdag idag otte Dage, hvad giver De hende?"

Dette Spørgsmaal overraskede mig, og jeg tilstod, at jeg ikke havde tænkt at byde hende Andet end de bedste Ønsker for hendes Fremtid.

„Det skal hun ikke blive fed af," sagde hun, „der maae Andet til. De kan vælge imellem Tøi til en Kjole af lyseblaat Levantin eller en Sommerhat med Baand paa, men de maae helst være gule, — Glasfing har nogle, der ere allerkjæreste, — eller et Sæt Dækketøi til Tolv, det veed jeg, at hun netop ønsker sig."

Upaatvivlelig havde Fru M. endnu havt flere uopfyldte Ønsker, hvis jeg ikke havde afbrudt Frøkenen for at sige hende, at det vilde være mig aldeles umuligt at vælge saadanne Ting til Damernes Tilfredshed, jeg forstod mig altfor slet paa Fruentimmerstads.

„Jeg skal hjelpe Dem," svarede hun, „eller vi To kunne slaae os sammen, thi Moder og Frøken S. ere

Digitized by Google

halvt om en Lampe og et Bordtæppe. Saa tage vi en Kjole, jeg skal nok besørge den og sige Dem, hvad den koster. Lyseblaat vil klæde bedst, og saa kan den ogsaa hæve den Smule Krave, Anna sidder og prikker paa."

Anna, som under denne Samtale havde forraadt den piinligste Forlegenhed, blev blodrød. Det var ikke meget langt fra, at hun havde Taarer i Øinene.

„Saa lade vi den sye med det Samme," vedblev Frøkenen, da jeg taug, „saa er det gjort, og saa ligger den parat, hvis Nogen skulde være saa betænksom at invitere os til Bal i Venskabelige, det er just samme Aften, og Fru M. vil helst være fri for at gjøre Selskab. Gud! Venskabelige! Kommer jeg ikke der, troer jeg, at jeg gaaer i Jorden af Sorg."

I min Forlegenhed greb jeg denne Udvei, jeg var gaaet i Ilden, om det skulde være, for at blive fri for dette Fælledsskab. „Venskabelige" forekom mig i dette Øieblik som en Hjelp fra Himmelen.

„De nøder mig til at røbe min Plan før Tiden," svarede jeg; „det var min Hensigt at ledsage mine Ønsker med en Indbydelse til Ballet, men da De nu er saa god at tilbyde mig at være Deeltager i en Present, maae jeg indvie Dem i denne Hemmelighed, for at De ikke skal tage mit Afslag ilde op."

„Til Venskabelige!" udbrød Frøkenen begeistret.

„Mig og min Moder og Fru M.? De er virkelig altfor galant, tusind Tak."

„Og Jomfru R. og Frøken S.," tilføiede jeg; „det vilde gjøre mig ondt, hvis De ikke Alle vilde være med."

„Alle de? Naa, det kan man kalde en Invitation! Det er virkelig næsten for megen Artighed, men vi skulle

Digitized by Google

have den Ære at komme. Gud, hvor det er deiligt! Men det er dog bedst at sige det forud til Fru M., ellers kunde hun maaskee yttre Noget derom til Herr L., saa fik vi to Invitationer paa eengang, og det er bedst at spare paa ham til en anden Gang. Ikke sandt?"

Jeg gav hende naturligviis Ret, Beregningen var jo kun altfor rigtig.

De ældre Damer kom hjem, og imedens Frøkenen indviede dem i mine noble Sentiments, takkede Anna mig for min Godhed, men afslog at tage imod den, Grunde, som hun ønskede at beholde hos sig selv, vare Aarsag i hendes Afslag, der var saa bestemt, at jeg nær havde udbrudt i Forbandelser over min onde Skjebne; imidlertid takkede hun mig saa smukt, at jeg umulig kunde blive vred paa hende.

Alle de Andre vare derimod saa gode at love at komme. Under saadanne Omstændigheder er det vanskeligt at holde gode Miner. Efter at have paalagt Frøken G. at anvende Alt for at overtale Anna til at tage med, forlod jeg dem. Paa hvor svage Fødder mit Haab stod, kan man slutte sig til af Frøkenens sidste Ord: „Vil hun ikke tage med, saa lad hende blive hjemme, hun skader saamænd ingen Anden end sig selv, vi skulle nok more os alligevel." Ak, og dette var min Bundsforvandte! —

Tusinde Planer bleve lagte og atter forkastede, for enten at faae Anna med paa Ballet eller bringe det hele Parti til at gaae overstyr, men den ene var urimeligere end den anden, og Dagen før denne frygtede Fest var jeg endnu lige nær. Nød bryder alle Love, siger man jo, jeg tog Mod til mig og forfattede en lille Billet til Anna, hvori jeg bad hende forandre en Beslutning, som

Digitized by Google

vilde forstyrre vor Glæde, og bestemme sig til at tage med. Jeg siger med Billie forfattede, thi slige Billetter skriver man ikke. Enhver, der har været i samme Casus, vil billige min Distinction. Det var kun fire Linier, men jeg var næsten lige saa mange Timer om at forfatte dem; jeg lagde Invitationen inden i.

Næsten fire Timer, kjære Læser! — og en god halv Time efterat Tjeneren var gaaet, bragte han mig allerede Svar, som Anna selv havde skrevet. Her seer Du Forskjellen. Dersom jeg var Minister, vilde jeg vælge mine Expeditionssecretairer blandt Damerne.

Der er noget Nydeligt ved en saadan lille Billet fra en qvindelig Haand; Sammenfoldningen, Skriften, Alt, indtil det lille uvante Sving paa Adressen, er gracieust, og Oblaten, som er trykket sammen med et Fingerbøl, den lille rosenfarvede Oblat, som har faaet sin Farve af de Rosenlæber, den har berørt, er et hemmeligt Kys, fraftjaalet Ufkyldigheden; med bankende Hjerte trykkede jeg den til min Mund. —

Anna skrev: „De smigrende Udtryk, i hvilke De er saa god gjentaget at tilbyde mig en Glæde, som jeg ikke kan tage imod, ere næsten en Satire paa min Ubetydelighed og sætte mig i Forlegenhed med at bringe Dem min Tak saa oprigtigt, som jeg mener den. Det er imidlertid ingen Overdrivelse, at Deres Tilbud har glædet mig lige saa meget, som Ballet vilde være i Stand til, og idet jeg tillader mig at sende Dem Invitationen tilbage, beder jeg Dem modtage Forsikkringen om, at den ledsages af min varmeste Taknemmelighed.

Anna R."

Emil loe mig ud, men hans Spot rørte mig ikke. Jeg gjemte den lille Billet i den lille grønne Pung og

Digitized by Google

betragtede mine Reliqvier med Henrykkelse; det var med en sand catholsk Andagt, jeg tilbad dem.

„Fy, for en evig Ulykke," sagde han, „bliv dog ikke sentimental, Du gjør mig det paa den sidste Tid broget nok, forskaan mig dog i det Mindste derfor. Du veed ikke hvilket indgroet Had, jeg har belagt denne Last med. Den er maaskee Roden til al vor Jammerlighed. Læg Mærke til Oldtidens Nationer, Sentimentalitet var dem aldeles ubekjendt, og det var Folk, hvis Skoremme vi ikke ere værdige til at løse. Sentimentalitet er desuden det falske Flag, som alle qvindelige Kaperbaade føre."

„At Oldtidens Nationer ikke kjendte det, som vi kalde det Sentimentale i Kjærligheden anseer jeg for deres mindste Roes," svarede jeg. „Det kommer af Hedenskabet. Chateaubriand siger, at det er en Følelse, som sjelden findes udenfor Christendommen, fordi den staaer i den nøieste Forbindelse, ikke med Troen, men med Overbeviisningen om, at Kjærlighed er af en aandelig Natur og udødelig, som Aanden selv. Det udgjør den store Forskjel imellem Kjærlighedens classiske og dens moderne Poesi, og imellem disse vil Du dog ikke noget Øieblik vakle."

„Formodentlig siger han det i et Kjærlighedsbrev til en af Congregationens Damer, hvori han udbeder sig et Rendezvous efter de bedste classiske Mønstre," sagde Emil ærgerlig. „Jeg vil ikke afholde Dig fra at være en god Christen, men jeg vil blot sige Dig, at Du er paa den bedste Vei til at blive taget ved Næsen. Du maa være saa blind som . . . som . . . en forlibt Rentekammercopiist, naar Du ikke kan begribe, at en ung Pige ikke siger Nei til et Bal, naar hun ikke har sine gode Grunde og kan

Digitized by Google

gjøre ſig den Tid mere indbringende. Men det kommer jo ikke mig ved."

Han tog ſin Hat og gik. Men jeg lukkede min Dør af og læſte vel hundrede Gange Annas Billet igjennem og tællede enhver Maſke i den lille Pung, og den Tanke, at hun havde ſtrevet mig til og udelukkende tænkt paa mig i det Øieblik, ſtillede de mange Betragtninger i Skygge, ſom jeg vel havde Anledning til at gjøre, — thi den næſte Dag ſkulde jeg paa Bal i Venſkabelige med en Fiirkløver af Damer, ſom min onde Stjerne havde paaført mig. Afſkyelige Hoverituur! —

Men da jeg den følgende Aften holdt udenfor og ſkulde afhente mine Damer, var jeg nær ved at fortvivle, og jeg ſtandſede næſten ved hvert Trappetrin, for at opſætte det ſaa længe ſom muligt. Ak! jeg var tilmode, ſom om jeg ſkulde hen og hænges.

Frøken G. var allerede færdig og ſkjændte, fordi de ældre Damer endnu ikke havde endt deres Toilet: hun betænkte ikke, at det med hvert Aar, der overſtiger de Tredive, bliver vanſkeligere at klæde ſig paa til Bal. Hun var virkelig net, den lille Frøken, og jeg kunde nok være tjent med at have hende til første Vals; men det vidſte hun ogſaa godt ſelv. Jeg kunde ikke afholde mig fra den lille Malice at beklage, at Anna ikke tog med.

„Hun vilde dog ikke have moret ſig der," ſagde hun. „Anna kjender næſten Ingen og er ikke i Vælten, hun gjør klogt i at blive bag Skjermbrættet, det er dog bedre end at ſidde en heel Nat langs med Væggen i Venſkabelige."

„Bag Skjermbrættet?" ſpurgte jeg.

„Kom, ſaa ſkal De ſee," ſvarede hun, „men ſagte, ellers bliver hun vred, thi hun er rigtignok ikke i Bal-

Digitized by Google

dragt," tilføiede hun, idet hun kaſtede et Blik paa ſin egen Stads. Det faldt mig ſtrax ind, at Lyſten til at lade mig anſtille en Sammenligning imellem den pyntede og den upyntede Dame, bragte hende til at begaae dette Forræderi; men Falſk ſlaaer ſin egen Mand paa Hals, ſiger det gamle Ordſprog.

Hun aabnede ſagtelig Døren og førte mig ind i Sovekammeret, hvor Alt bar Spor af den Forvirring, et Bal foraarſager blandt Damerne; de forſkjelligſte Klædningsſtykker laae adſpredte paa Sengen og Gulvet, ligeſom de vare faldne af dem, der havde baaret dem, og Kommoderne vare bedækkede med eftergjorte Blomſter og med brugte Strømper.

Vi ſtandſede lige for Speilet, — ogſaa her var det min Sammenſvorne, — Frøkenen pegede ind i det og ſtillede ſig ſaaledes bag mig, at jeg ved Siden af Annas Billede havde hendes; men bag ved hende var igjen et Chaos af Uorden, der kun tjente hende til en flet Folie. Den gode Frøken havde forſømt den gamle Hovedregel, at Damerne aldrig bør tillade os at kaſte et Blik bag Coulisſerne, hvis de ikke ville ſætte Illuſionen paa Spil.

I det ene Hjørne af den mørke Stue ſtod et Skjermbret, der afdeelte en lille Celle fra det øvrige Rum og indeſluttede en Seng, en Kommode med en lille Bogreol og en Stol. Anna ſad ved det eneſte Lys og læſte, med Haanden under Kinden; den ſorte, høihalſede Kjole gav hende et nonneagtigt Udſeende og forhøiede maaſkee hendes Bleghed, hun ſaae alvorlig, næſten ſørgmodig ud, og det forekom mig, at hun havde grædt. Over hendes Seng hængte en Sortkridtstegning, foreſtillende en Præſtemand med en Bibel i Haanden, og paa Rammen var anbragt to Krandſe af Evighedsblomſter.

Digitized by Google

Bag ved mig stod den smilende, rødmussede Dame. Den rosenrøde Kjole omsluttede en fyldig Hals, hvis „hvide Snee" Korallerne ikke forringede; en Rosenkrands paa Haaret og en lille Bouket, som koketterede paa Brystet, vare Ungdommens og Glædens Attributer. Hun nød ret sin Triumph.

Jeg vilde netop trække mig tilbage, ligesaa sagte som jeg var kommen, thi jeg skammede mig allerede over mit Lureri, da Fru M. i det Samme opløftede sin Stemme og kaldte paa min Ledsagerinde. Frøkenen ilede bort med saa liden Forsigtighed, at Emil i mit Sted vilde have svoret paa, at det ikke var hende imod, hvis Anna opdagede, at jeg havde sammenlignet hendes beskedne Paaklædning med den smukke Balstads; han paastaaer, at alle Fruentimmer ere fjendtlige Medbeilerinder.

Anna lod Bogen synke og sprang op; ved denne Bevægelse skinnede Lyset lige ind i Speilet, og jeg var opdaget. Ved at see en Fremmed for sig, blev hun saa forskrækket, at Bogen faldt hende ud af Haanden.

Jeg veed ikke, hvad jeg selv sagde, thi jeg stod som en arm Synder, der er greben paa frisk Gjerning. Det var først efter adskillige forvirrede Undskyldninger, at jeg var i Stand til at bede hende om Tilgivelse, fordi jeg anden Gang havde beluret hende; en utidig Spøg af Frøken G., hvis Uskyldighed det nu vilde være for vidtløftigt at forklare, havde bragt mig herind, men jeg bad hende opsætte sin Fordømmelse, indtil jeg havde forsøgt at retfærdiggjøre mig.

Anna taug og saae forundret paa mig. „Lad mit Fusentasteri ikke fornærme Dem," sagde jeg. „De veed ikke, hvor det glæder mig at kunne takke Dem for det venlige Svar, De sendte mig paa min ubeskedne

Digitized by Google

Gjentagelse af en Bøn, De allerede een Gang havde afslaaet."

„De har villet gjøre mig en Glæde," svarede hun, „som jeg er Dem taknemmelig for, lad mig gribe Anledningen til at sige Dem det. De Grunde, en stakkels Pige som jeg kan have for sine ubetydelige Handlinger, kunne umulig interessere Dem, og jeg fortier dem derfor; kun saa Meget beder jeg Dem om, troe ikke, at det er Caprice eller ond Villie, der har bestemt mig. Det er den Stilling, jeg staaer i til min Omgivelse, der nøder mig til at gjøre denne Erklæring."

Jeg tog Bogen op af Gulvet; det var Mynsters Prædikener, mit Øie faldt just paa Overskriften: Erindringer af vore afdøde Venner. En Geraniumgreen med fire visnede Blade laae som Mærke ved dette Sted. Anna blev forlegen, da jeg lagde Bogen paa Kommoden.

„Det forundrer Dem vistnok at træffe mig med denne Bog, netop medens det hele Huus er i Oprør for et Bal, som jeg har afslaaet at deeltage i," sagde hun rødmende. „Overspændthed er iblandt de Ting, jeg nødigst vilde, De skulde mistænke mig for, og jeg maae derfor indvie Dem i en lille Hemmelighed, som kun angaaer mig alene, og som jeg derfor helst havde bevaret hos mig alene."

„Forinden De skjenker mig en Fortrolighed, som vil gjøre mig uendelig lykkelig," sagde jeg, „vil jeg tillade mig at sige Dem, at jeg, uagtet vort korte Bekjendtskab, troer at kjende Dem saameget, at jeg umulig kan nære nogen ufordeelagtig Tanke om Dem. Det skal ikke være Frygt af nogetsomhelst Slags, der leder Deres Aabenhjertighed imod mig".

Digitized by Google

Jeg havde bragt Anstanden mit Offer, men jeg frygtede, at det skulde berøve mig min Andeel i Annas lille Hemmelighed.

Med faa Ord sagde hun mig, hvad jeg allerede længe havde mærket, at Mangel paa Overeensstemmelse mellem hende og de øvrige Medlemmer af Fru M.'s Huus havde bragt en fremmed Tone imellem dem, som daglig blev hende ubehageligere og som forhindrede enhver Meddelelse. „Jeg har derfor," vedblev hun, „vænnet mig til at tie, og det aner Ingen, hvormeget alle disse uskyldige Tilberedelser til Bal og Lystighed have piint mig i disse Dage, og med hvor tungt et Sind jeg har hjulpet til. Disse Dage have netop lutter sørgelige Minder for mig. For fire Aar siden levede jeg endnu lykkelig og tilfreds med mine Forældre, Uvenlighed og Modgang kjendte jeg neppe af Navn, og min største Sorg var, naar Maaren tog mine Duer."

Taarerne traadte hende ved disse Erindringer i Øinene, uagtet hun bestræbte sig for at holde dem tilbage; for at skjule dem bøjede hun Hovedet, men de klare Perler faldt paa hendes Haand og røbede hendes Bevægelse.

„Det er i disse Dage fire Aar, siden min Fader kom syg tilbage fra et Besøg hos nogle af sine Sognefolk," vedblev Anna. „Han havde forladt os rask og munter, og nogle Timer efter bare de ham hjem; den smitsomme Sygdom, der siden greb mere om sig, havde overvældet den ellers stærke og kraftige Mand, og han laae som afsjælet i Armene paa de medlidende Bønder. Han var kun kort syg, saa døde han, og min Moder, som plejede ham Dag og Nat, indtil hun ogsaa blev syg, fulgte ham faa Dage efter. Denne Tid har for mange sørgelige Erindringer for mig, til at noget Slags

Digitized by Google

Adspredelse kan være mig behagelig, og det er Grunden til, at jeg har afslaaet en Indbydelse, som . . . som jeg under andre Omstændigheder maaskee heller ikke havde taget imod," tilføiede hun, næsten forlegen over, hvad hun havde sagt.

„Heller ikke?" gjentog jeg spørgende.

„Vistnok ikke af Ustjønsomhed," sagde Anna, „men jeg er for uvant med det Slags Glæder til at kunne finde nogen rigtig Smag i dem. Jeg har i mit hele Liv kun eengang været paa et større Bal, men jeg følte mig fremmed der, og var glad, da det var forbi. I mit Hjem dandsede jeg ofte, men de simple Høstgilder i en Præstegaard paa Landet havde Intet tilfælleds med et Bal i Kjøbenhavn, og det er naturligt, at Den, der morer sig ved hine, slet ikke forstaaer sig paa at vurdere disse."

Jeg stod taus foran Anna og betragtede hende endnu, efterat hun havde ophørt at tale. Ogsaa hun taug; hendes Øine faldt paa Portraitet, som hængte paa Væggen over Sengen.

„Dette Øieblik har ret levende sat mig ind i Deres tidligere Liv," begyndte jeg atter Samtalen, „og den umiskjendelige Lighed med deres Fader, bringer mig næsten til at indbilde mig, at jeg har kjendt ham. Det milde, vaagende, faderlige Blik, hvormed han betragter os, seer saa trøstende ned til os, saa beskjermende, som om det kunde afværge enhver Kummer og havde Trøst for enhver Modgang."

„Med dette trøstende, kjærlige Blik betragtede han mig, da han døde — dette Billede er mit dyrebareste Klenodie," sagde Anna. „Og desuagtet føler jeg mig

Digitized by Google

saa ofte forladt og ulykkelig, jeg bebreider mig det selv, men denne Følelse er altfor ubetvingelig, og i et saadant Øieblik kunde jeg fortvivle. Ak! Det er tungt at staae saa ene i Verden som jeg, saa ganske ene. Ingen tager Deel i mine Glæder, Ingen bryder sig om mine Sorger, jeg maa indeslutte Alt hos mig selv, thi alle Mine ere borte, og jeg er ene tilbage."

Hendes Følelse overvældede hende, og hun græd bitterlig, idet hun lagde Hovedet paa Armen, og de tunge Taarer trillede i hendes Skjød. Da var jeg ikke mig selv mere mægtig; uvilkaarligt bøiede jeg mit Knæ for hende og greb hendes Haand, og idet jeg førte den til mine Læber, udbrød jeg: „Nei, De er ikke ene, De er ikke forladt, i det mindste eet Hjerte kjender intet høiere Ønske, end at kunne offre sit Liv til Deres Beskyttelse." —

Anna trak sin Haand ud af min og skjulte sine taarefulde Øine med den.

„Lad mig for Deres Fødder nedlægge al den Hengivenhed — al den broderlige Hengivenhed," vedblev jeg, „som et Menneske er i Stand til at føle. Ak! Anna, De veed ikke, hvor dyrebar De har været mig fra det første Øieblik jeg saae Dem. Forsmaae ikke et ærligt Hjertes Hengivenhed, lad mig troe, at De ikke forkaster mit Venskab, og tilgiv, at jeg har foraarsaget Dem kummerfulde Øieblikke, hvor jeg havde haabet at berede Dem glædelige."

Anna taug endnu bestandig. „Giv mig et Minde om denne Aften," sagde jeg, „som kan vise mig, at De ikke tænker paa mig med Vrede. Lad mig tage et Blad med af denne Green; jeg vil indbilde mig, at den er voxet i Deres Hjem, De har ofte fæstet Deres Tanker paa den, og den har været Vidne til Deres alvorligste Timer. Giv mig det som et Pant paa, at Deres God-

Digitized by Google

hed vil være lige saa uforanderlig, som dette Blads Farve."

Med dvælende Haand greb hun den lille Geraniegreen og brød den over. „Ak!" sagde hun, „det er Gravens Farve, disse Blade nu have; men de ere ogsaa fremspirede paa den Grav, som gjemmer mit glade Ungdomsliv." — Idet hun rakte mig den ene Halvdeel af Grenen, knirkede Døren til Dagligstuen, jeg sprang hop og gjemte min Skat, og i næste Øieblik stod allerede Frøken G. for os.

„Kom nu," sagde hun, „nu har jeg da endelig faaet de Gamle pyntede. Men hvad er her paa Færde? Det er rigtig et opbyggeligt Gesicht, de stiller op til den første Vals; Jomfru Lamentosa har nok smittet Dem." Uden at det blev mig muligt at sige et eneste Ord til Anna, trak hun mig med, og inden jeg ret var kommen til min Besindelse igjen, stod jeg allerede midt i Balsalen, og snart efter midt i den første Vals.

Jeg dandsede omtrent lige saa glad, som om jeg var pidsket til det, og saasnart jeg troede mig ubemærket af mit Selskab, listede jeg mig bort, for alene med mine egne Tanker at gjennemgaae denne Aftens Begivenheder. Det smukke Veir lokkede mig udenfor, og jeg bekjender med Skamfuldhed, at jeg forlod Venskabelige, for at spadsere paa Gaden; men en Forelsket er jo aldrig ved sine fulde Fem, lad det tjene til min Undskyldning.

Ligesom Jorden bestandig dreier sig rundt om Solen, saaledes gik jeg bestandig rundt om Fru M.'s Huus og standsede hvergang udenfor, for at se op til de mørke Vinduer; jeg var jo dog saaledes nærmere ved Anna. Jeg havde vel tilbragt en Time dermed og tænkte allerede paa at vende tilbage til Ballet, da Herr L., uden at

Digitized by Google

kjende mig, gik tæt forbi mig. Uvilkaarlig trak jeg Kappen tættere sammen for Øinene, og i samme Øieblik befandt jeg mig tæt ved Siden af Emil, der betragtede mig opmærksomt; men ligesom om han befindede sig, at det, trods Ligheden, dog ikke kunde være mig, fortsatte han sin Gang igjen, og holdt sig bestandig i samme Afstand fra Herr L. Var det tilfældigt eller forsætligt? Efter at have gaaet et Par Skridt for ikke at vække Opmærksomhed, vendte jeg om og gik over paa det modsatte Fortog, og nu saae jeg tydeligt, at Emil indrettede sin Gang efter Herr L.'s og fulgte ham som hans Skygge. I ethvert andet Qvarteer af Staden vilde det have været mig temmelig ligegyldigt, i dette derimod kom det mig saare meget ved, og uden at ane det, var Herr L. nu forsynet med to Skygger, der fulgte ham lige trolig.

Ganske rigtig, det kom mig ved, thi han gik lige til Vimmelskaftet, standsede udenfor Fru M.'s Gadedør, saae op ad Huset og gik ind. Emil gik forbi, som om han Intet havde mærket, men Lidt efter standsede ogsaa han, vendte om og stillede sig i Gadedøren, hvor han blev staaende som en Skildvagt, der vil spærre al Ind- og Udgang; det var imidlertid mere det Indvendige, hans Opmærksomhed var henvendt paa, og da han ofte vendte Ryggen til Gaden, kunde jeg ubemærket gaae frem og tilbage, uden at blive seet af ham.

Saaledes forløb et Qvarteerstid, der var mig saa langt som en Evighed, og vel ti Gange var jeg fristet til at give mig tilkjende for Emil, som endnu bestandig stod lige ubevægelig paa sin Post. Omsider faldt Tiden ogsaa ham lang; ligesom Hrr L. traadte han ogsaa ud paa Gaden, saae op ad Huset og gik derpaa op ad Trappen. Jeg indtog straks hans Plads i Døren, jeg hørte

Digitized by Google

ham ſtandſe ved Fru M.'s Etage, og nu var Alt igjen ganſke ſtille. Det velſignede chaotiſke Mørke, der herſker paa de fleſte Trapper i vor gode Stad, og ſom jeg ſaa ofte har bandet, var mig denne Gang ſaare velkommen; under dets beſkyttende Slør vovede jeg mig ſaa langt, at jeg kunde høre enhver Bevægelſe af Emil.

Min gode Ven ſtod og lurede! Endelig bankede han haardt paa, det varede lidt, inden Døren blev aabnet, det forekom mig, at jeg hørte Annas Stemme, Emil bankede atter, en Lysſtraale faldt ned til mig igjennem Tusmørket og forſvandt ſtrax, da Døren igjen blev lukket.

Hvad i al Verden betyder dog alt Dette? — Kan Emil lure, kan jeg ogſaa, tænkte jeg og liſtede mig ſaa ſagte ſom en Tyv eller ſom en begunſtiget Elſker, for at bruge en ædlere Lignelſe, eller ſom en ſkinſyg, for at holde mig til Sandheden. Er Herr L. ſaa vel anſkreven hos Anna, at han tør beſøge hende, naar hun er ganſke ene og paa denne Tid af Aftenen? — Jeg forkaſtede denne Tanke, lige ſaa hurtigt ſom den var opſtaaet. Samtalen blev mere levende, eller de Talende kom nærmere til Døren, jeg hørte tydeligſt Emils Stemme, men de afbrudte Ord, der trængte ud til mig, vare altfor uſammenhængende. Igjen dyb Taushed. Emil blev mere høirøſtet; ak! det var ſom en Dolk i Hjertet, da jeg hørte ham ſige: „Stevnemøde .... Familien paa Bal .... aftalt for længe ſiden .... jeg hørte det med mine egne Øren, ſiger jeg Dem," og Annas grædende Stemme ſvare paa denne forfærdelige Anklage. Jeg begriber endnu ikke, hvad der afholdt mig fra at rive Døren op og ſtyrte ind.

Da hørte jeg Fodtrin i Gangen, Trinene knirkede, et Menneſke liſtede ſig ſagte op ad Trapperne, kom nær-

Digitized by Google

mere og nødte mig til at stige lige saa sagte op til den øverste Etage. Ogsaa denne Person standsede uden for Fru M., en Nøgle blev stukken i Laasen og Døren aabnet. I samme Øieblik hørte jeg Emil lee høit og sige: „Kom kun nærmere, Herr M.! De har vel næppe ventet at træffe Fremmede her, men kom kun ind," og nu blev Døren slaaet haardt til. Det var altsaa Annas anden hemmelige Tilbeder, og den tredie stod udenfor, og Tænderne klaprede ham i Munden af Kulde og Forbittrelse. Havde jeg været oplagt til at see Sagen fra den komiske Side, maatte jeg have leet af de tre Elskeres dramatiske Møde; men jeg var nærmere ved at græde, og hvis jeg havde kunnet see en Haand for mig, er jeg vis paa, at Trappen var løbet rundt for mine Øine.

Bort, bort herfra, tænkte jeg, ja, det er et forbandet Huus!

Med famlende Haand holdt jeg mig ved Væggen og begyndte min Nedstigen. Da førte min onde Skjebne mig en Klokkestreng i Veien, jeg stødte imod den, og den gav efter; der manglede ikke meget i, at jeg var sprungen ud over Rækværket, da jeg hørte Klokken give Hals lige over mig. En Mand kom ud med et Lys og raabte mig an. I min Befippelse vidste jeg ikke Andre at spørge efter, end mig selv, men min Forvirring maa have været ham paafaldende, thi han betragtede mig fra Top til Taa, inden han svarede mig, og først da han havde forvisset sig om, at mit Udseende var for godt til en almindelig Tyv, underrettede han mig om, at han ikke kjendte mig, og at jeg ikke boede der i Huset; „men vær saa god at komme indenfor," tilføiede han, „jeg skal slaae efter i Veiviseren, hvor Herr D. boer; han er i Rentekammeret, siger De jo?" Jeg bad Manden ingen

Digitized by Google

Ueilighed gjøre ſig, han vilde imidlertid lyſe mig ned; men endnu var Skjebnen ikke træt af at forfølge mig, og vi havde neppe gjort et Par Skridt, førend jeg hørte Fru M.'s Pige komme ſyngende op ad Trappen. At blive kjendt og røbet var uundgaaeligt, jeg vendte derfor uden videre om igjen.

„Maaſkee De dog er ſaa god at ſee efter i Veiviſeren," ſagde jeg.

Manden ſaae forundret paa mig, men han gik tilbage med Lyſet, og det var, hvad jeg ønſkede. Imedens han ſøgte efter mit Navn i det lille compendieuſe Adelslexicon, — enhver Kjøbenhavns Borger er jo privilegeret, — hvor jeg meget godt vidſte, at al hans Granſkning vilde være forgjeves, hørte jeg Pigen ringe paa og i det Samme raabe ind: „Det er mig, Jomfru, luk kun op!" og da Manden atter gjentog ſit Tilbud om at lyſe mig ned, ſtyrtede jeg affted og tog fire Trin ad Gangen og var ham ſnart af Syne, ſaa meget frygtede jeg for, at der atter ſkulde komme en Forhindring for min Flugt. Men da jeg lykkelig og vel ſtod udenfor paa Gaden, var det ſom om en Trolddom bandt mig til Huſet; det var mig umuligt at forlade det uden Oplysning, og jeg trykkede mig ind i Fordybningen af Gjenboens Port, for at Ingen ſkulde kunne forlade det, uden at blive ſeet af mig.

Endelig kom Emil langſomt ud af Døren og gik ned ad Gaden uden at ſee tilbage. Som en Tiger kaſter ſig paa ſit Bytte, ſprang jeg over til ham og greb ham i Armen. Det fattedes kun, for at gjøre denne opbyggelige Aften fuldſtændig, at han ſkulde have antaget det for et Overfald og banket mig; til Lykke var han

Digitized by Google

findigere og nøiedes med at trække mig hen under en Lygte.

„Men hvad i al Verden bestiller Du her, Ludvig? Hvorfor er Du ikke paa Bal?"

„Aa, lad Bal være Bal. Siig mig for Guds Skyld, har Anna havt et Stevnemøde med L.? Svar mig ærligt og oprigtigt."

„Ærligt og oprigtigt Nei, i det Mindste ikke iaften," svarede Emil.

„Med M. da? Nar mig ikke, Emil, siig mig det lige saa godt strax, Du veed det jo dog."

„Nei, for Fanden, heller ikke med Theologen, i det Mindste ikke iaften, siger jeg igjen, og med Ingen af det hele Alphabet, saa vidt jeg veed. Men nu er Touren til mig at spørge. Hvad bestiller Du her? Lister Du Dig maaskee om, for at have et Stevnemøde med hende? Mødte jeg Dig ikke før med Kavaien op over Hovedet?"

Jeg fortalte ham Alt, hvad der var hændet mig, min Samtale med Anna, hvorledes jeg havde forladt Ballet for at søge Ensomhed, lige indtil jeg var sluppen fra den tjenstvillige Mand med Veiviseren. Emil loe mig ud.

„Den Pige har ingen Nød, der har tre saadanne Elskere," sagde han. „O, I jammerlige Karle, kunne I da ikke ryste Stymperen af Ærmet, naar I ville gaae paa Kjærlighedseventyr." Og nu blev han ved at læse mig Texten paa sin Viis, der var intet Udkomme med ham, jeg maatte finde mig i at vende tilbage uden anden Oplysning, end at Anna aldeles ingen Deel havde havt i alle disse Taabeligheder. „Opsæt din Nysgjerrighed til imorgen," sagde han, „men understaae Dig ikke til

Digitized by Google

at vække mig for at inqvirere, jeg giver ikke en halv Time af min Søvn for det hele qvindelige Kjøn."

Jeg listede mig yderst sluksret tilbage til Ballet, men en Tycho Brahes Dag er der desværre Forslag i, og min Fraværelse par bleven opdaget; Frøkenen havde siddet en Dands over, og de Andre havde ønsket Limonade. Alle vare opbragte imod mig Stakkel, og inden jeg kom hjem med mit Selskab, havde jeg døiet saa Meget, at jeg forsvoer nogensinde meer at sætte min Fod i Venskabelige. Herre Gud! Det er jo en uskyldig Hævn, som kun gaaer ud over mig selv. —

Men da jeg vaagnede næste Morgen, var jeg alene, og den gamle Stine fortalte mig, at Emil var gaaet ud med et Bud, der havde afhentet ham, da det endnu knap var Dag; han havde udtrykkelig forbudt hende at vække mig. Jeg ventede ham med Utaalmodighed hele Formiddagen, men han kom ikke. Kaffevisitten hos Fru M. skjøttede jeg ikke om at gjøre, før jeg havde talt med ham; jeg maatte gaae til mine Forretninger, men Intet vilde gaae fra Haanden, og min Ærgrelse tiltog, da jeg ved min Hjemkomst fik at vide, at Emil havde været hjemme og spurgt efter mig; han havde forsynet sig med Penge og var strax gaaet ud igjen. De forskjelligste Gisninger krydsede hverandre i mit Hoved, den ene urimeligere end den anden, jeg kunde ikke finde mig i at sidde alene hjemme og slentrede derfor den ene Gade op og den anden ned, uden Plan, forat fordrive Tiden til Klokken fem, da han altid pleiede at komme hjem. Men det var min uundgaaelige Skjebne, at der idag intet Andet skulde hændes mig end Uheld. Imedens jeg saaledes drev om, havde mine Been, af sig selv tror jeg, ført mig hen ved Vimmelskaftet; to Vogne kom jagende

Digitized by Google

fra hver sin Side, i den ene sad Martin ved Siden af en fremmed Mand. Da han saae mig, raabte han: „Stop lidt! Har Du talt med Emil? Giv ham Det! Kjør til, Rudsk!“ I det Samme tog han en Seddel op af Vestelommen og kastede den ud til mig. Vognen jog afsted, Papiret faldt lige for mine Fødder, men da jeg vilde gribe det, tog den formaledidede Trækvind, som altid huserer paa Hjørnet af Vimmelskaftet og Kokkegade, sat i det, og efterat det havde gjort nogle Volter henad Steenbroen, hvilke jeg trolig efterlignede, gik det til Veirs op over den Hellig Aands Kapel, høiere og høiere, indtil det endelig slog ned paa den anden Side af Kirken, Gud veed hvor. Min eneste Trøst var at sende en drøi Eed efter det. Hvad Vei Vognen kjørte, saae jeg ikke over alle disse Krumspring.

Ultra posse nemo obligatur tænkte jeg, men Dette gaaer for vidt. Klokken var næsten fem, og jeg skyndte mig at naae Nørrevold, saa meget Forsigtigheden blot tillod det, thi ved ethvert Skridt ventede jeg et nyt Uheld, og i ethvert Rendesteensbræt, jeg skulde over, saae jeg en Faldgrube, der maatte passeres med den yderste Varsomhed. Det lykkedes. Emil sad i Sophaen; men det var ikke mere end hvad Himmelen skyldte mig for saa mange udstandne Gjenvordigheder; jeg kunde ikke have taalt at vente længer.

Mine Spørgsmaal toge næsten ingen Ende, jeg vilde have Alt paa eengang, og fik derfor slet Intet; Emil var forstemt og svarede mig kun halvt. „Naar Martin kommer,“ sagde han, „faaer Du hele Hemmeligheden.“ Jeg fortalte ham mit Møde ved Kirken og Billettens ulykkelige Skjebne. „Saa maa jeg selv tage Fod i Haand igjen. Det er en Fandens Løben og Renden.

Digitized by Google

Det er nu tredie Gang i to Maaneder, jeg blander mig i Fruentimmeraffairer, det er lige som Fanden staaer i det og skinbarlig vilde omvende mig; men gjør jeg det fjerde Gang, vil jeg forpligte mig til at lade mig indrullere i den hellige Ægtestand med det Samme, tro mig nu." Og saaledes vedblev han at skjende og brumme, indtil vi stode paa Gaden.

„Naa, hvad er det nu, Du vil vide?"

„Alt, hvad der angaaer igaar og idag, hvad der angaaer Dig og Anna."

„Hvad vil Du have først?" spurgte han.

„Lad os begynde ved idag, og naar Du har beroliget mig over, hvad der er hændet Dig, fortæl mig saa Alt hvad Du veed om Anna."

„Snak have vi nok af," svarede han „men jeg tager Dig ikke paa Ordet, thi det Ene hænger sammen med det Andet."

Jeg sukkede dybt over dette ubekjendte Sammenhæng. „Veed Du, at Mariane endelig er forløst fra sin Elendighed?" spurgte Emil.

„Er hun død? Herregud! Naar?"

„Idag. Det var det Bedste, hun kunde foretage sig." —

En Fætter af mig, et ungt, letsindigt Menneske, havde, imod vore Raad og Formaninger, staaet i Forbindelse med en stakkels Tjenestepige. Da han ikke var i Stand til at gifte sig, havde dette Forhold havt den samme Skjebne, som de fleste lignende: Kjærligheden fordunstede efterhaanden, og Byrden af hendes og en lille Drengs Forsørgelse faldt tungt paa min stakkels Fætter. Den idelige Qval, dette medførte, bragte ham paa Afveie, han ødelagde sin Sundhed ved Sviir og døde uden at

Digitized by Google

efterlade dem Noget. Lykkeligviis tilfaldt der ham kort efter en lille Arv, som Familien var ædelmodig nok til at overlade Mariane og hendes Barn; dermed affandt den sig for Fremtiden med sin egen Samvittighed. Hun var nu vel ikke længer udsat for Mangel, men Nemesis forlangte sit Offer; et indvortes Krampetilfælde fortærede hende langsomt, under usigelige Smerter, og vi havde allerede længe vidst, at hun gik den visse Død imøde. Dette er, med faa Ord, en desværre almindelig Historie.

Igaar Eftermiddags var Emil bleven underrettet om, at hun pludselig var bleven meget slet og ønskede at tale med mig. Han gik til hende og saae snart, at det lakkede ad hendes Befrielsestime. Martin blev kaldet, vor tro Ven og Livlæge, og der blev gjort Alt muligt for at lette hende Overgangen til et bedre Liv. „Paa Hjemveien," vedblev Emil, „gik jeg ind til en Conditor for at see, hvad Posten havde bragt. Herr L. kom ogsaa derind med to unge Herrer, og jeg kunde høre deres Samtale, uden at de saae mig, som sad bag Døren og læste. Hans Ledsagere vilde overtale ham til at blive sammen med dem, men Herr L. undskyldte sig, og betroede dem med al den Frimodighed, der er den Slags Kavallerer egen, at han skulde til et Stevnemøde i Vimmelskaftet; en lille uskyldig Præstedatter fra Landet havde besluttet at nytte Leiligheden til en Tête à Tête, medens hendes Familie var paa Bal, og Planen var for godt aftalt, til at han vilde opgive den. Jeg har den Karl i Kikkerten fra gammel Tid, derfor fulgte jeg efter ham, da han gik, og geleidede ham lige til Fru M.'s Dør, hvor han ganske rigtig gik ind."

„Jeg veed det, jeg saae det. Videre, Emil, spænd

Digitized by Google

mig ikke paa Pinebænken, men bliv ved." — Jeg hader Intet meer end Pauſer i en Fortælling. —

„Saa veed Du formodentlig ogſaa, at jeg gik bagefter. Det var mig altfor Meget om at gjøre at faae Vished, om der var nogen Grund til Herr L's Praleri. Fanden er mægtig i de Svage, og Kjønnet er ikke at ſtole paa; reent ud ſagt, Ludvig, jeg haabede at gjøre en Opdagelſe, ſom kunde lukke Øinene op paa et viſt forblindet ungt Menneſke af mit Bekjendtſkab, der forvolder mig gamle Karl megen Kummer imellem Aar og Dag."

„Et ſmukt Haab, det maa jeg tilſtaae. Tak for dit Venſkab."

Emil rækkede mig Haanden med et trohjertigt Smiil. „Fanden frier Sine, ſiger man jo," vedblev han; „uagtet jeg lurede ved Døren, ſaa ærligt ſom nogen Spion kan gjøre det, hørte jeg dog Intet, der kunde give mit chriſtelige Haab nogen Næring. Herr L. var en yderſt uvelkommen Gjeſt hos den ſtakkels forladte Jomfru, ſom vel mindſt havde ventet et ſaadant Beſøg, og da jeg kom og befriede hende fra hans Paatrængenhed, blev jeg næſten modtaget, ſom jeg kunde have været en af Erke-Englene. Strax efter kom den Guds Mand og vilde formodentlig ogſaa tage ſig af den Eenſomme; han blev meget flau ved at ſee, at vi To vare komne ham i Forkjøbet. Havde jeg vidſt, at Du ſtod udenfor paa Trappen, ſkulde Du have været ind med for at gjøre Kløverbladet fuldſtændigt, og det ſaa ſandt ſom jeg hedder Emil. Endelig kom Pigen til, og vi Andre gik hver ſin Vei. Saaledes endte det Eventyr, ſom har forſkaffet mig, og maaſkee ogſaa Dig paa anden Haand, et Par Uvenner mere."

Imorges ved Daggry havde Emil atter begivet ſig

Digitized by Google

til Mariane, som han vidste laae i den sidste Dødskamp. Hun kjendte ham ikke mere og talede til mig, idet hun overdrog mig at staae det forladte Barn i Faders Sted; da han ikke vilde formørke hendes Bortgang ved unyttige Bekymringer, betog han hende ikke denne Vildfarelse, men lovede hende i mit Navn Alt, hvad der kunde bringe hende til at døe rolig. Han blev hos hende, til hun havde draget det sidste Suk. Den lille Adolph var utrøstelig. Emil ilede hjem for at overlægge med mig, hvorledes vi kunde løse den Forpligtelse, han i mit Navn havde indgaaet, han vidste, at jeg ogsaa uden den havde paataget mig at sørge for Barnet; men han fandt mig ikke. Da faldt hans Tanker paa Charlotte, for hvem en saadan Bestræftigelse maaskee vilde være trøstende, og han bragte Drengen ud til hende; men Barnets uskyldige Kjærtegn og Bedrøvelse havde rørt hende saa stærkt, at hun var bleven syg, og Emil maatte atter tye til Martins Bistand. Det var den belovede Underretning om dette Besøg, Martin var bleven forhindret fra at bringe, han vilde formodentlig have sendt den, da han mødte mig; men det var i en uheldig Time, og Boreas vristede mig Depechen ud af Haanden for at øve mig i Taalmodighed.

I dyb Taushed fortsatte vi vor Vandring ud til Christianshavn. De mange forskjellige Indtryk, jeg i de sidste fire og tyve Timer havde modtaget, gik endnu engang forbi mig, og de nye Faderpligter, Skjebnen havde paalagt mig, sluttede denne alvorlige Række. Nu var det Øieblik kommet, jeg ofte løselig havde tænkt mig, men altid anseet for fjernt, og mit Liv tilhørte ikke mere udelukkende mig selv. Det var med en behagelig Følelse af en hidtil ukjendt Vigtighed, at jeg tænkte paa min Pleie-

Digitized by Google

sons tilkommende Skjebne. Emil deelte omtrent mine Tanker.

„Den lille Knegt skal engang binde os til Ungdommen, naar vi ere blevne gamle og graae," sagde han, „og vi skulle leve vort Liv om igjen, idet vi meddele ham vore Erfaringer. Dersom det gaaer efter mit Ønske, blive vi sammen og hjelpes ad med de Byrder, vi have paataget os; thi Du vil dog ikke negte mig min Deel i Arbeidet, det er dog mig, der har bragt os Knegten paa Halsen, og den, der har sagt A, maa ogsaa sige B."

„Apropos om A og B, jeg skal dog gaae op paa Børsen imorgen og kjøbe ham en smuk ABC med Billeder i," sagde jeg, „Børns Underviisning bør fra Begyndelsen af ledsages med Afbildninger." Man kan see, at Drengen ikke skulde voxe op i Uvidenhed, og at jeg allerede udkastede Planer til hans videnskabelige Dannelse.

„Og han skal lære Noderne paa samme Tid og gjøre sine Skalaer, saasnart han kan røre en Finger," sagde Emil. „Det er Skade, at han kun er fire Aar, man maa dog lade ham blive et Aarstid endnu hos Fruentimmerne; men saa tage vi ham hjem til os, og der skal med Guds Hjelp ingen Skjørteven blive af ham." Han tænkte allerede paa at opdrage ham planmæssig for Coelibatet.

Under Planer og Phantasier naaede vi Charlottes Bolig. Døren stod aaben, og vi kunde allerede paa Trappen see ind i Værelset. Charlotte sad med Drengen paa Skjødet, Barnet var faldet i Søvn, de lyse, krøllede Lokker hængte ned om en Kind, der, for at tale poetisk, stred med Granatæblet om Forrangen, og som

Digitized by Google

dannede en skarp Contrast til de marmorhvide Kinder, som Charlotte støttede med Haanden. Jeg standsede Emil for at betragte den smukke Gruppe; igjennem Dørkarmen saae den ud som det deiligste Maleri. Det er jo nu engang vedtaget som en stor Roes for Vor Herres levende Natur, naar vi sammenligne den med vor egen efterg jorte.

„See Emil," sagde jeg, „det er et Tableau, som kunde gjøre enhver Soirée Ære. Man kunde gjerne give det ud for en Madonna med Barnet efter Raphael, — hvem skulde troe, at det var en Magdalene!"

„En i Sandhed bodfærdig Magdalene," sagde Emil med et Suk, idet vi gik videre. Det var et Suk, som røbede, at hans gode Hjerte i Collisionstilfælde gaaer af med Seiren, til Trods for hans System.

Jeg havde ikke betraadt dette Huus siden den Dag, den lille Julius blev begravet, Charlotte havde jeg seet sidste Gang den Morgen, hun laae udstrakt og livløs paa en Seng i Bomhuset ved Langebro. I Stedet for Bondedragten var hun nu sortklædt, og hun havde vundet ved Byttet, hun var meget smukkere saaledes. Det var hidtil ikke faldet mig ind, at hun aldrig havde seet mig, nu gjorde denne Tanke mig med Eet forlegen, da jeg stod for hende. En brændende Rødme foer over hendes Ansigt, idet hun saae os, men det var kun øieblikkeligt; hun vilde reise sig, men den lille sovende Dreng og maaskee ogsaa Mangel paa Kræfter forhindrede hende deri.

„Her bringer jeg Dem en Ven, Charlotte, som med sand Taknemmelighed lægger Beslag paa Deres Godhed," sagde Emil, venligere end jeg havde ventet det. „Han

Digitized by Google

overgiver den lille Knegt til Deres Omhu, og veed at han er i gode Hænder hos Dem. For idag maa De finde paa en Udvei til at rede ham en Seng, som De bedst kan, imorgen skulle vi sende ham hans lille Indbo."

Charlotte svarede ikke; med nedslagne Øine trykkede hun Drengen til sit Bryst og kyssede ham, men denne stumme Omfavnelse var langt mere veltalende end de høitideligste Forsikkringer. Saaledes omfavner kun en Moder.

Siden hiin ulykkalige Morgen, da jeg kom her som et Dødens Budskab, i det Mindste som et Budskab om Døden, var her foregaaet en betydelig Forandring. Ved Emils Omsorg vare alle de Ting bortfjernede, som dengang stødte mit Øie, og Intet forstyrrede den venlige Hyggelighed i de smaa Stuer. Hvor Silhouettet før havde hængt, dækkede et lille Landskab nu den mørke Plet, det formodentlig havde efterladt paa Væggen. Men hvormed skal den mørke Plet dækkes, tænkte jeg, som denne bittre Erfaring har efterladt i den stakkels Charlottes Hjerte? Vil Tiden nogensinde kunne udslette den?

Hendes Moder kom til, og med den Snakkesomhed, der hænger ved gamle Koner af hendes Stand, fornyede hun hvert Øieblik, imod sin Villie, Datterens Sorg ved sletvalgte Udtryk og utidige Sammenligninger mellem før og nu; Charlotte havde Møie med at tilbageholde sine Taarer. Emil mærkede det, og for at gjøre en Ende derpaa sagde han: „Dersom det ikke er Dem imod, have vi i Sinde at drikke Thee hos Dem, Madam B.; Charlotte er saa god at paatage sig Ueiligheden med vor lille Person, hende tør jeg ikke anmode derom, men De vil nok sørge for os." Den gamle Kone udstødte næsten et Glædesskrig ved dette Forslag og skyndte sig ud for at

Digitized by Google

sætte det i Værk; Charlotte kastede et taknemmeligt Blik paa Emil og stammede: „Min Gud ... hos os ... med mig“ ... men Ordene døde paa hendes Læber, og hun slog straxt Øinene ned, som om dette Udbrud havde været usømmeligt. Emil lod, som han ikke mærkede det; et Øieblik efter lagde hun sagte Barnet i Sophaen og forlod os.

Den lille Dreng sov trygt, vi Andre overlode os hver til sine Betragtninger. „Hvor Meget det ligger mig paa Hjertet, at jeg har tvunget den stakkels Charlotte tilbage til dette syndige Liv, kan jeg ikke beskrive Dig,“ sagde Emil efter en lang Tausheb. „Det er en ædel Sjel, der her er gaaet tilgrunde, og i disse Omgivelser bliver et Saar daglig fornyet, som jeg frygter for aldrig vil læges.“

Det rørte mig dybt, at han talede saaledes. „Vel klinger det noget Theologisk,“ sagde jeg, „men jeg maa dog bemærke det: regner Du den Velgjerning for Intet, at Du har frelst hende Tid til at forsone sig med sin Skaber? Troe mig, Livet, som før var hende saa byrdefuldt, er hende allerede nu ikke mere saa forhadt, om det end ikke er glædeligt eller nogensinde vil blive det. Overalt sporer jeg din Omhyggelighed, i de mindste Smaating, lige indtil at dette lille Landskab netop hænger her og intet andet Steb. En saadan Omhu, da hun mindst ventede at finde Deeltagelse og følte sig mest forladt, maa lede hende til gavnlige Betragtninger og binde hende til Livet.“

„Det siger jeg ofte til mig selv,“ sagde Emil, „og dersom Forsynet ikke vilde have hende frelst, havde det jo Magten til at lamme min svage Arm i Forsøget. Det

Digitized by Google

maa have Ansvaret. Men desuagtet .... Vogt nøie paa ethvert af dine Ord, Ludvig; hvad der i Moderens Mund saarer, vilde dræbe i vor. Det er nødvendigt, at vi tilbagegive hende Agtelsen for sig selv, det er paa denne Grundvold, vi skulle bygge; og jeg haaber, at den Tillid, vi vise hende med vor Pleiesøn, skal bidrage dertil. Gud skee Lov, at det er en Dreng og ingen Pige!" tilføiede han.

„Det vilde vistnok have sat os i Forlegenhed med Optugtelsen, kjære Emil, en Dreng kan allerede gjøre os nok af det. Men vi ville forsyne ham med alle mulige Talenter og Elskværdigheder, og han skal hevne os paa det smukke Kjøn for alle de Gjenvordigheder, det har gjort og fremdeles vil gjøre os, ikke sandt?"

„At jeg Intet har tilovers for det, veed Du; jeg anseer ethvert nærmere Forhold med det for en Daarskab, som bærer sin Straf i sig selv. Men en stor Ulykke fortjener altid Respekt, og en saadan Skole bringer til Eftertanke. Jeg kan for Resten sige Dig, at en vis Følelse af Hevn, der langtfra er mig ubehagelig, uvilkaarlig blander sig i min Omhu, som Du kalder det, for Charlotte, og den er saa overveiende, at der i Sandhed ingen Fortjeneste er i, hvad jeg har gjort."

Charlotte bragte Lys, og hendes Moder ordnede Theebordet. Uagtet det siensynlig glædede dem Begge, at vi bleve hos dem, var der dog en piinlig Forlegenhed udbredt over os Alle, som maaskee mindst greb Emil. Den gamle Kone var til Lykke altfor sysselsat med at sørge for os, til at hun kunde bestride Conversationen, Charlotte sad lige over for mig med nedslagne Øine, tilsyneladende uden Deeltagelse for Emils og min Samtale, men jeg var dog overbeviist om, at hun med Aengstelighed lyttede til ethvert Ord og bestræbte sig for at

Digitized by Google

suge Gift af det. Den Ulykkelige er kun altfor tilbøielig dertil.

Den næste Dag gik jeg til Fru M., men Vreden over min ubehøvlede Forsømmelighed var endnu ikke forbi, og tvertimod alle bibelske Regler var Solen staaet op og gaaet ned og atter op over deres Harme. Alle havde kedet sig, og Alle vare de saa gode at lade mig mærke det; min Credit havde lidt et betydeligt Stød, som kun langsomt lod sig oprette, det følte jeg nok. Men det yndige Smiil, hvormed Anna modtog mig, det rene, uskyldige Blik, hvormed hun saae mig ind i Øiet, som om hun vilde gjendrive enhver Bagtalelse, der kunde have naaet mit Øre, og de saa venlige Ord, der skulde trøste mig over de Andres Uvenlighed, var mig en rigelig Erstatning. Jeg forlod Huset saa glad, som om det ikke var mig, der var falden i Unaade. —

Foraaret og en Deel af Sommeren vare forløbne, uden at mine udvortes Forhold havde lidt den ringeste Forandring, Fru M.'s Huus var endnu mit kjæreste Opholdssted, det var lykkedes mig at forsone de vrede Gemytter, og om jeg end ikke stod saa vel anskreven, som før det ulykkelige Bal, blev jeg dog altid vel modtaget. Anna behandlede mig mindre fremmed, i enkelte Øieblik smigrede jeg mig endogsaa med, at hun havde lidt Mere end almindelig Godhed for mig. Min Tid var deelt imellem mine Forretninger, der efterhaanden fik mere Interesse for mig, Emils Selskab og min Omhu for min lille Plejeson, som jeg regelmæssig besøgte een Gang ugentlig og spadserede med. Ligesom efter en stiltiende Aftale, traf jeg aldrig sammen med Herr L. eller med den unge M.; formodentlig undgik de mig lige saa omhyggeligt, som jeg undgik dem. Men ud paa Sommeren

Digitized by Google

mærkede jeg, at jeg atter var falden i Unaade, uden at jeg var mig nogen Grund dertil bevidst; Samtalen gik istaa, hvergang jeg kom, og slæbte sig døende Aftenen igjennem, indtil jeg endelig tog min Hat og gik, uden at Nogen bad mig komme igjen. Selv Anna var mere taus end før, og meer end een Gang var hun slet ikke tilstede. Jeg kunde ikke bequemme mig til at tale med Emil derom, og bar derfor min hemmelige Sorg hos mig selv.

En Aften foreslog han mig at tage vor lille Plejesøn med og gaae ud paa Amager, hvor Artilleriet afbrændte et Fyrværkeri; det vilde fornøie den lille Adolph, meente han, og vi burde ikke forsømme Leiligheden til at virke paa ham, ogsaa igjennem hans Glæder. Drengen var jublende glad, Musikken, de mange Folk og Forventningen om, hvad han skulde see, gjorde ham ellevild, og vi glædede os ret med ham. Fyrværkeriet begyndte, og hvergang en Raket gik i Luften, skreg Knegten i vilden Sky, til stor Fornøielse for alle Tilskuerne. Fru M. og hendes Damer, med Undtagelse af Anna, vare komne sildigt, og ledsagede af Sønnen og Herr L. gik de os forbi for at søge en Plads, just som han skreg allerstærkest. De bleve opmærksomme paa os, og Herr L. sagde i Forbigaaende ganske høit til mig: „Das sind die Vaterfreuden, mein Freund!“ Hele Selskabet defilerede os forbi og betragtede os med spodske Blik. For første Gang følte jeg Byrden af, hvad jeg havde paataget mig, og at jeg skyldte mit hele Bekjendtskab en Erklæring desangaaende Emils Latter over det Bededagsansigt, jeg satte op, tjente just heller ikke til at forbedre Sagen, og Damerne, som havde faaet Plads tæt ved, saae skjevt til os, hvergang en Explosion oplyste Pladsen. At jeg

Digitized by Google

under disse Omstændigheder ikke nærmede mig og hilsede paa dem, vil man vel finde meget naturligt.

Det var mig slet ikke imod, at Emil Aftenen efter vilde gjøre Fru M., hos hvem han længe ikke havde været, et Besøg, men jeg var i Grunden lidt forlegen for de Bemærkninger, Herr L.'s Hentydning kunde skaffe mig paa Halsen. Som om det var igaar, staaer denne usalige Aften endnu for mig, jeg seer endnu de høitidelige Ansigter, hvormed vi bleve modtagne, de forskjellige Udtryk af Unaade, der var udbredt over dem Alle, og det uheldige Smiil, hvormed Emil foresatte sig at trodse alt Dette, og som kun gjorde Ondt værre. Vi anstillede os muntrere, end vi virkelig vare, men denne Stemning gjorde ingen Lykke, og min Følgesvend begyndte allerede at give sit satiriske Lune Tøilen; jeg sad i den dødeligste Angest for, hvad Virkning det vilde gjøre, og var lige saa bedrøvet, som Emil var ærgerlig. Frøken G. rykkede sig saa langt fra os, som det kun var muligt, og det med al den Knibskhed, hvormed unge og smukke Piger pleie at vise deres Unaade. Anna sad, ligesom hiin første Aften, med Sytøiet i Skjødet og var saa ganske fordybet i sit Arbeide, at hun hverken saae til Høire eller til Venstre; desflere Øiekast mødte mig fra Frøken S., af dem, som hun udgav for syrige, men som jeg kaldte skadefroe. Maaskee jeg ved denne Leilighed tør gjøre den Bemærkning, at sorte Øine ikke klæde gamle Piger.

Samtalen faldt tilfældigviis paa et lille Stykke af Scribe, som ved de daværende Sommerforestillinger var blevet optaget med Bifald, uagtet mange skjældte det for umoralsk. Emil forsvarede det og vilde bevise, at det tvertimod var meget moralsk, og at det mindst af Alt drev Spot med Ægteskabets Hellighed, som Recensenterne

Digitized by Google

paastode. Alt hvad der ofte er sagt, baade før og siden, om Scribes Stykker, blev ved denne Leilighed anført. Dermed var Krigen erklæret, og Disputen blev snart personlig. Frøken G. forekastede ham, at han, ved en lignende Leilighed, tidligere „havde viist, hvad han førte i sit Skjold," da han tog „den berygtede Fru K." i Forsvar, og den frimodige Frøken S. sagde, „at i Henseende til at tale om Dyd og Ærbarhed, skulde man rigtignok ikke henvende sig hverken til Militaire eller Kunstnere eller Jurister."

„Men til Theologerne maaskee," sagde Emil, „de er netop de rette Folk."

„Jeg vil bede Dem Herr Emil, at De taler med Respekt om Geistligheden i mit Huus, jeg er Moder til en theologist Candidat," sagde Fru M.

Emil saae ud, som han var falden ned fra Maanen. og taug. Frøken S. havde faaet Mod ved denne Undsætning, hun angreb Nutidens Mangel paa Moralitet og Ungdommens uregelmæssige Levemaade. „Hveranden af vore unge Herrer holder en lille Menage i en anden Kant af Byen," sagde hun. „Jo Tak! Man veed nok, hvordan det gaaer til, ethvert ordentligt Huus burde lukke sine Døre for dem."

„Et smukt Wirthschaft!" sagde Frøken G. — Anna saae ud, som hun skulde synke i Jorden af Undseelse.

„Troer De da ikke, at man ofte dømmer efter Skinnet og som en Følge deraf ubilligt, min Frøken!" sagde jeg. Anna stjal sig til at see op. „Jeg kan fortælle Dem et Exempel."

„Om vi maatte være fri for saadanne Krøniker," sagde Frøken G., idet hun afbrød mit Forsøg paa forblommet at meddele dem vor egen Historie. Jeg taug.

Digitized by Google

„Det var virkelig uforsigtigt at bringe denne Samtale paa Bane netop i Aften," vedblev hun og kastede et betydningsfuldt og anklagende Blik til Emil og derefter til mig, hvilket hele Selskabet efterlignede.

„For min Skyld skal saamænd Ingen genere sig," sagde han. „Troer De maaskee, at det vilde være at tale om Strikke i hængt Mands Huus?"

Nu var Ulykken først complet. „Naa, den var god!" udbrød Frøken S. med sorte Øine. „Mærkede De det, Fru G.? Det var til Dem."

En saadan Anledning og en saadan Opfordring modstod Fruen ikke, hun udstødte et Skrig og besvimede i Armene paa Anna, der sad hende nærmest. Enhver sprang op fra sin Stol, Forvirringen blev almindelig, den Ene løb efter Vand, den Anden efter Draaber, Emil og jeg stode som to Støtter, Fru G. blev ført ind i sit Værelse. Idet Døren lukkedes, mødte mit Øie Annas; hun saae bedrøvet til mig. Fru M. vendte strax tilbage, og idet hun gjorde os opmærksomme paa, hvor krænkende det vilde være for den stakkels Fru G. at see os igjen, tog hun Afsked med os. —

„Saa, nu ere vi spændte ud af det Huus," sagde Emil paa Hjemveien, „det gik ganske nemt. Hvem Fanden kunde nu ogsaa huske paa, at hendes salig Mand gik ind i den anden Verden som Ridder af Hampebaandet. Jeg gav gjerne en Daler til, at han ikke havde hængt, men druknet sig. — Men ethvert Uheld har ogsaa sin gode Side: nu er Du paa eengang kommen ud af det, og jeg har een Sorg mindre. Jeg har altid sagt, at det er et sataniſk Huus."

„Det er baade vist og sandt, at utilladelige Forbindelser medføre en Forbandelse, som fra den Skyldige

Digitized by Google

tidt gaaer over paa den Uskyldige," sagde jeg. „Min salig Fætters dumme Streger . . . men gjort Gjerning staaer ikke til at ændre, det er ikke værd at spilde sine Ord derpaa."

„Hvad mener Du?"

„Jeg mener, at den stakkels uskyldige Dreng vil sætte os mange graae Haar i Hovedet. Vi ville blive en Gjenstand for Bysnak, man vil gjøre Historier om os, og under hvilket Navn skulle vi engang tænke paa at føre ham ind i Verden?"

„Under mit," svarede Emil, „siden hans Fader ikke har givet ham noget, og hans Onkel er lige saa oeconomisk. Lad ham gaae under mit Navn, det er skikkeligt nok, til at han kan være det bekjendt, og med Guds Hjelp vil han ingen Skam gjøre det."

Saaledes havde jeg vistnok ikke meent det; men siden igaar Aftes havde jeg først følt, at vort Forhold til Drengen og til Charlotte kunde modtage flere end een Udtydning, og at Sandheden vanskeligst af Alt vilde finde Indgang. Min Formodning var paa en bitter Maade bleven bekræftet.

„Hvem skylde vi Regnskab?" vedblev Emil. „Lad dem paadigte os Scandaler, det skal ikke forstyrre vor Nattero, og hos det smukke Kjøn, hvis Yndest Du sætter saa stor Priis paa, er det langtfra at være nogen Disrecommendation." Han var kommen paa et Kapitel, som han ret behandlede con amore; det var umiskjendeligt, at han stræbte at saldere en gammel Mellemregning, saa ilde Huus holdt han med de stakkels Fruentimmer. Endelig blev der en Pause.

„Den Thee, vi nu gaaer hjem for at drikke, træder dog egentlig op som et Vidne imod din Paastand," sagde

Digitized by Google

jeg mismodig. „Jaften gjorde vi ingen Lykke ved at blive anſete ſom Roués.“

„Du kortſynede Daare! Kan Du da ikke ſee, at man havde beſluttet at ſkille ſig ved os, og at vi havde været lige ſaa vidt, kun med flere Omſtændigheder, hvis vi havde talt om Almanakken eller om den Snee, ſom faldt iſjor? Jeg tør døe paa, at Hr. L. og den anden Slubbert havde blandet Kortene; lad os tjene dem igjen ved Leilighed og for Reſten give dem en god Dag.“

Hvor opbyggelige Betragtninger alt Dette gav mig Anledning til at anſtille, kan man begribe.

Jeg tilbragte nogle melancholſke Dage, endelig tog jeg Mod til mig og gik til Fru M. for at tilveiebringe en Forſoning, men Pigen havde Ordre til at ſige mig, at der var Ingen hjemme. Jeg ſkrev hende til i de ærbødigſte Udtryk, men fik intet Svar; forgjeves ſpeidede jeg rundt om Huſet for at faae Anna at ſee; alle de Kneb, jeg kunde udtænke eller ſom jeg nogenſinde havde hørt eller læſt, bleve anvendte for at ſkaffe mig Adgang til hende, — de ſtrandede alle. Da beſluttede jeg i min Fortvivlelſe, at det enten ſkulde briſte eller bære. Jeg ſkrev til Anna — og friede. Kjære Læſer, har Du friet ſkriftligt, ſaa veed Du, hvad det vil ſige at ſkrive et Frierbrev; Orpheus, ſom ſkulde hente Eurydice i Underverdenen, har ikke udſtaaet ſtørre Qval, han kunde i det Mindſte afgjøre det mundtligt. Det er en Umuligheb, at et Frierbrev kan være vel ſkrevet, mit var det viſtnok heller ikke.

Dagen efter bragte den gamle Stine mig et Brev. Det var Annas Haand. — I en Convolut ſendte hun mig mit ulykſalige Brev tilbage, afflog i beſtemte og for-

Digitized by Google

melle Udtryk den hende tiltænkte Ære — og gav mig Kurven. O! Jeg havde fortjent ti Kurve for et saa infamt Brev; dersom jeg skulde have skrevet for min farligste Rival, for min dødeligste Fjende, kunde jeg ikke have gjort det bedre. —

Emil var paa Landet, og jeg var mod Sædvane ganske overladt til mig selv, jeg kunde lukke mig inde og ret bedrøve mig af Hjertensgrund. Jeg læste atter Annas Svar, og den Kulde, der gik igjennem det, forekom mig hvergang mere fremmed og kunstlet. Da greb jeg Pennen, og i varme Ord, ligesom de strømmede mig fra Hjertet, talede jeg til hendes Hjerte; men det var intet Brev, det var et Hefte, det var en Bog, det var mit Livsforsvar jeg førte, jeg stred med Døden for min Tilværelse — saaledes skriver man kun een Gang i sit Liv. Morgensolen skinnede igjennem mine Vinduer, da jeg fuldendte det. —

Emil traf mig med Svaret i Haanden, jeg rakte ham det taus; han greb det med Heftighed og læste det:

„Det har vistnok ikke været min Hensigt, ved mit Svar at tilføie Dem nogen Krænkelse. I den ufortjente Interesse, De har vist en ubetydelig Pige, har jeg kun seet et smigrende Bevis paa Deres Agtelse. Det Valg, jeg allerede har gjort, tillader mig ikke at gjengjelde den Hengivenhed, De beærer mig med, og jeg tør vente, at De vil forskaane mig for Yttringen deraf, der kun kan bedrøve mig. Det vil være mig en Trøst at bevare Deres Agtelse, og jeg beder Dem at være overbevist om, at Ingen erindrer Dem med mere sandt Venskab, end

Anna R." —

Emil lagde Brevet i min Haand og trykkede mig fast til sit Bryst, derpaa forlod han mig. Den, der selv

Digitized by Google

har mistet, veed, at kun Tidens velgjørende Haand kan læge en saadan Kummer. —

Alt, hvad ulykkelige Elskere tænke, sige og gjøre, har jeg tænkt, sagt og gjort, jeg har gjennemgaaet alle Melancholiens Grader og holdt Dagbog over min Ulykke. Da Efteraaret kom, var jeg allerede en routineret Misantrop. Emil trøstede mig ikke, men han tvang mig til at arbeide, og talede med mig om de lykkelige Foraarsmaaneder. Ligesom Harpespilleren i Eventyret kunde formilde Bjergtrolden, saaledes spillede han Vuggesange for den Trold, som boede i mit Bryst, og trøstede mig med Melodier. Han var Mellemmand imellem Verden og mig, uden ham havde jeg afbrudt al Forbindelse med den; igjennem ham erfarede jeg det Rygte, der smertelig berørte mig, at Anna skulde være forlovet med den unge M. Det var altsaa hendes Valg! Der er meget Ubegribeligt imellem Himmel og Jord. — Det var Emil, der foreslog mig at tage en Tour paa Landet i Jagttiden. Han nødte mig til at tage Permission, pakkede ind for mig og vilde endogsaa ledsage mig et Stykke paa Veien.

Jeg sad atter paa Dagvognen med alle de melancholske Betragtninger, denne Reise naturligviis maatte fremkalde. Selskabet var mig dennegang ligegyldigt, Veien umaadelig kedsommelig, og Roeskilde Domkirke saae ud som et stort Gravmonument; jeg var saa aldeles fordybet i mine Betragtninger, at jeg ikke mærkede, at vi dreiede ind igjennem den farlige Port paa Postgaarden. Nær havde jeg opfyldt min egen Spaadom og ladet Hovedet blive udenfor; men idag var det ogsaa mørkt i Veiret, engelskgraat, spleenagtigt.

Digitized by Google

Dersom jeg ikke havde besøgt Domkirken, havde jeg ikke været mig selv, saa lidt som en ordentlig ulykkelig Elsker efter Reglerne; Emil maatte finde sig i at ledsage mig. Her var det, jeg havde tilbragt det første ublandet lykkelige Øieblik, min Kjærlighed havde levet sin fagreste Ungdomsvaar her, i en eneste Bedetime. „Lad mig ret hengive mig til alle gamle Indtryk," sagde jeg med en ægte sentimentalsk Betoning, „naar vi gaae herfra lover jeg Dig at være fornuftig, og naar jeg reiser hjem igjen at tage over Nestved og Kjøge, og kun komme Roeskilde paa to Mile nær."

„Godt, det er aftalt," sagde han og tog mig paa Ordet.

Harald Blaatands Been og den store Dronning Margrethes Grav ere vistnok ikke for nylig blevne beskuede med saa lidt historiske Tanker som denne Gang, og det uagtet Emil gjorde flere Bemærkninger over Calmar-Unionen, der havde samme Skjebne som den, at de kom for tidligt til Verden. Men da vi kom til de sex smaa Liigkister, taug ogsaa han. Hvo kan uden med inderlig rørt Følelse see et sex Gange knust Haab, hvo af Os Alle vilde ikke her føle, at denne Sorg var hans egen! —

„Og nu har jeg kun een Ting at bede Dig om, kjære Emil, gaae op paa Orgelet og spil den Romance, som Du saa tidt har maattet gjentage for mig; jeg hørte den første Gang her, det skal være den sidste Vigilie, det lover jeg Dig."

„Hvorfor ikke? Det er jo lutter Bagateller, Du forlanger: Flyv op paa Orgelet eller gaae igjennem lukkede Døre træd selv Bælgen bagved, imens Du spiller forved, og faae Tiden til at standse eller Dagvognen til

Digitized by Google

at vente. — Men Du skal alligevel høre den," sagde han efter et Ophold med sin sædvanlige Godmodighed, „en Nøgle og en Bælgetræder kan jeg vel finde."

Nu var jeg alene; — endnu engang besøgte jeg de Steder, der havde Betydning for mig, — saa satte jeg mig i Choret, i den gamle Kannikestol, hvor Anna havde siddet, da Orgelspil og Klokkeklang forkyndte mig en Lykke, som aldrig skulde gaae i Opfyldelse. — Det varede længe, inden Emils Bestræbelser lykkedes; endelig susede de første dybe Toner som vældige Vingeslag hen under Hvælvingen. Med et Orgel kan man spille En Sjælen ud af Livet, jeg bekjender ærligt, at jeg græd. Alt, hvad jeg havde oplevet eller følt og tænkt i den Periode af mit Liv, der begrændsedes af disse to Reiser med Dagvognen, gik endnu engang igjennem min Sjæl. — En huul, drønende Lyd, som af en Dør, der blev slaaet i under mig, bragte mig til mig selv igjen. Emil phantaserede endnu over mit Yndlingsthema, det var altsaa ikke ham, der bankede mig paa Skulderen. Jeg vendte mig om.

„Herren maa ikke tage det ilde op, jeg troede De var falden i Søvn," sagde den gamle Klokker; „havde jeg ikke været heroppe i Choret, kunde De let være bleven lukket inde."

Jeg takkede ham for hans Omhu. „Det er nok Professor Weyse, der er kommen ud igjen fra Kjøbenhavn," vedblev han; „maaskee det morer Dem at høre ham spille, det er en stolt Mand paa et Orgelværk. — Nu nyssen var her en ung Dame, som vilde see Kirken, hun blev saamænd ganske daarlig, da hun hørte Orgelværket; der er mange Mennesker, som ikke kunne taale

Digitized by Google

den Musik." Den gamle Mand ansaae sig forpligtet til at underholde mig, han gjorde jo Honneurs i Kirken.

„Det er der nok," svarede jeg mechanisk.

„Ja, der er saamænd. Hun var bedrøvet, Stakkel, det kunde jeg nok mærke; hun brød sig ikke stort om Resten, men ned til Christian den Fjerde vilde hun partout."

„Christian den Fjerde! Hvor? Hvad? Naar?" udbrød jeg. Det var sandelig ikke nogen Reminiscens fra de Collegier, jeg i mine Studenterdage maatte høre, at jeg netop udpegede de tre historiske Eenheder for den forskrækkede Klokker. „Hvor er hun? Gik hun bort?"

„Javist gik hun, ret nu, lige ud af Døren. Der var en gammel Pige med hende."

Jeg styrtede imod Udgangen. — To Fruentimmer stode ved et Sidekapel, den ene støttede sig imod Gitterværket i en hvilende Stilling, med Tørklædet for Øinene, — det maatte være Anna, thi inden jeg kom til klar Besindelse, knælede jeg for hende og havde grebet hendes Haand, som jeg pressede imod mine Øine, uden at det var mig muligt at fremføre et Ord. —

Og det var Anna, det var virkelig Anna. — Jeg var ude af mig selv, affindig, jeg bad og bønfaldt, og vidste dog ikke, hvad jeg sagde, og da hun var nær ved at segne greb jeg hende i mine Arme. Den gamle Pige understøttede hende, Klokkeren hentede en Bænk frem.

„Anna," hviskede jeg, „dyrebare Anna, kan De tilgive mig at have forskrækket Dem med min affindige Heftighed. Jeg vil jo kun see Dem endnu en Gang, kun høre at De ikke afskyer mig, und mig den Trøst at sige Dem et evigt Levvel."

Anna hældede sig til Væggen og græd. Emil

Digitized by Google

kom til, hans Forundring var uden Grændser. „Naa, Gud forlade mig, nu er det galt igjen!“ udbrød han halv ærgerlig og halv medlidende. „Er det aftalt? Har jeg siddet og spillet til Stevnemøde som en Nar, maa jeg spørge, eller har Vor Herre selv en Finger med i Spillet?“ —

„Pas paa, om ikke Veien tilbage til Korsør gaaer hurtigere end til Kjøbenhavn,“ sagde Emil en god Time efter, da han fulgte Anna og mig ud til Wienervognen, hvor den gamle Pige allerede sad paa Forsædet. „Deres Tante vil gjøre store Øine, naar De vender forlovet tilbage til Korsør med Extrapost, og blot kan fortælle hende om Roeskilde Domkirke. Vil De ikke have Bud med til Kjøbenhavn? Skal jeg gjøre en Visit hos Fru M. og bringe en kjærlig Hilsen til den uskyldige Theolog, som har sat min Ven saa mange graae Haar i Hovedet, fordi han ikke kunde fatte, at den eenlige Stand kunde være Deres Valg? Eller til Deres indbildte Rival paa Christianshavn og til hendes og Ludvigs Søn?“

Anna lagde Haanden paa hans Mund og sagde: „Det er vel, at De erindrer mig om en Pligt, som jeg maaskee ellers havde glemt i min Glæde; De vil virkelig vise mig en Tjeneste ved at gaae til Fru M. og underrette hende om min Forlovelse. Siig hende, at det er Dem, der har hugget den Troldbomsknude over, som en ond Aand havde knyttet over min Skjebne, at De i saa Øieblik har gjort mig til det lykkeligste Væsen paa Jorden, og at jeg næstefter Ludvig indeslutter Dem i mine varmeste Bønner.“

Emil trykkede rørt hendes Haand. „Det vil jeg vel vogte mig for,“ sagde han, „lad det blive en evig Hemmelighed, at jeg har havt med den Sag at gjøre.

Digitized by Google

Men jeg var jo nødt dertil, der var ingen anden Udvei, og saa fik jeg heller ikke Tid til at besinde mig, ellers havde jeg maaskee dog frelst mine Principer. Det er ogsaa som Fanden staaer i det," tilføiede han, „bestandig bliver jeg sat paa den Post, som man i Felten kalder un enfant perdu, deraf kommer alle disse Fusentasterier. Men gjør jeg oftere saadanne dumme Streger" . . . .

„Sværg ikke," afbrød jeg ham, „sværg ikke, min Ven, dette er allerede den fjerde Gang. Kan Du huske, hvad Du sidst sagde: „„Gjør jeg det fjerde Gang, vil jeg forpligte mig til at lade mig indrullere i den hellige Ægtestand med det Samme."" Tag Dig i Agt for Meeneb!"

„Kjør, Børn, i Guds Navn, og vor Herre være med Eder! Lad mig see, at I føre Eder godt op, saa vil han tilgive mig, at jeg har gjort mig til Meeneder for Eders Skyld. Kjør til, ellers bliver det silde, Dagvognen er allerede borte for halvanden Time siden. Lev vel!"

„Lev vel, Emil, og hils den gamle Stine fra mig; Du kan sige hende, at det var rigtignok i Giftetanker jeg gik, og at jeg for Fremtiden haaber, jeg nok skal passe paa mine Lommetørklæder."

Anna greb hans Haand og holdt ham tilbage. „Jeg har endnu en Bøn til Dem," sagde hun rødmende, „som De ikke maa afslaae mig. Bring Charlotte en søsterlig Hilsen og omsavn den lille Adolph tusinde Gange fra mig, siig ham, at jeg snart skal bringe ham hans Onkel tilbage. Lev vel!" —

Emil sprang op paa Trinet og kyssede hendes Haand, han vilde spøge med sin Blødhjertighed, men formaaede det ikke; med et trofast Haandtag trykkede han min Haand, og den gamle Pige fik ogsaa sin Deel af hans stumme

Digitized by Google

Afsted. Vognen rullede ned ad Gaden med to lykkelige Mennesker, og da vi dreiede om Hjørnet, stod han endnu uden for Porten og saae efter os. —

— „See, Anna, der ligger Bjernede, kan Du huske den gamle Bondekone, som havde brækket Benet?"

„O Gud, ja! og som Kudsken slog over Ansigtet med Pidsken." Det var en Fortsættelse af utallige: „kan Du huske" og „her var det." Elskende have en god Hukommelse; den Beiler, som ikke kan forfølge det ubetydeligste Spor af sin Kjærlighed, har aldrig elsket.

Ved Krebshuset indhentede vi Dagvognen, Passagererne vare i Begreb med atter at indtage deres Pladser.

„Den kjære Dagvogn!" sagde Anna; „her talede vi de første Ord sammen. Da jeg imorges kom her forbi, fældte jeg bittre Taarer, nu kunde jeg græde Glædestaarer."

„Her ved dette Træ fældede Amor mig med sit Skud; her, kjære Anna, skjenkede Du mig, uden at det anede Dig, en Reliqvie, som har fulgt mig siden, en sand Reliqvie, thi jeg har tilbedet den, og den har givet mig Lykke." Jeg tog den lille grønne Pung frem, som Anna havde troet at have offret i Løndom paa Velgjørenhedens Alter. „Den gjemmer mine største Skatte paa denne Jord, en lille Billet fra Dig og to visnede Geranieblade. Da elskede jeg Dig allerede, Anna, o! jeg har elsket Dig fra det første Øieblik, jeg saae Dig."

„Kjære, kjære Ludvig," sagde Anna sagte og hældede sig til mig, „hvor vi ere lykkelige!"

Den gamle Hans stod ved Leddet og ventede paa Dagvognen, thi Emil havde nødt mig til at melde min Ankomst ud til Herregaarden. Han kunde ikke komme

Digitized by Google

sig af sin Forundring over, at jeg kom i Wienervogn og blot kjørte forbi.

„Men hvad vil Herskabet sige?" sagde han.

„Siig dem, at jeg kommer igjen om et Par Dage og bringer en Dame med."

„Naa, det er vel Sekreterens Søster, kan jeg tænke, jeg skal nok sige det."

„Nei, Hans, jeg har ingen Søster, gjæt om igjen."

„Det synes mig nok, saa maa det vel være en Kjæreste," sagde Hans. „Hillemænd! Der vil blive en Glæde paa Gaarden, vi troede, at Sekreteren kom saa tidligt iaar, for at forslaae Grillerne over Eet og Andet." —

I Maaneskin naaede vi Korsøer, hvor Annas Tante boede, som hun samme Morgen havde forladt; saa deiligt har Maanen aldrig skinnet før i mit hele Liv. Korsøer saae ud som lutter Feeslotte. —

Nogle Dage efter fik jeg Brev fra Emil. Vor Velgjører begyndte saaledes:

„Meened er en svær Forbrydelse, kjære Ludvig, den har i et Par Dage tynget haardt paa mig, og jeg har betænkt, at det ikke er værdt at bryde med vor Herre i denne Tid, da man ikke hører tale om Andet end Kometer og Jordskjælv og andre Forfærdeligheder." I en Blanding af Spøg og Alvor meldte han mig — at den næste Dag var hans og Charlottes Bryllupsdag, som han haabede vi feirede med et godt Ønske; de skulde vies i al Stilhed, Martin, Madam B. og vor lille Pleiesøn skulde være de eneste Vidner. „Fortryder jeg det nogensinde," skrev han, „da falde Ansvaret paa Eder, for hvis Skyld jeg er kommen i dette Dilemma, men jeg vil aldrig fortryde det, thi jeg har givet Charlotte mine

Digitized by Google

gamle Principer og Systemer i Morgengave. Jeg er et andet Menneske, kjære Ludvig, men desuagtet adressseres Breve til mig under mit forrige Navn og til min gamle Bopæl. Jeg søger en Organistpost i Jylland eller en i Sjælland, een af dem er jeg vis paa. Ingen veed, at jeg er gift, før jeg med det Samme er borte, det har jeg maattet love Charlotte. Jeg har havt en haard Kamp at bestaae, for at erholde hendes Samtykke, og dog har hun elsket mig — ja, langt meer end Ord kunne udsige, det beviste hendes Vægring. Hun sender tusinde Hilsener til Dig og til Anna, og den lille Knægt indslutter et Billede til hver af Eder." Brevet sluttede med Forretninger. I en Efterskrift underrettede han mig om, at han havde arrangeret sig saaledes, at Herr L. allerede havde modtaget fem hundrede Rigsdaler, som Madam B. „havde skyldt ham", og at han dermed havde betalt al sin Gjeld.

Jeg ilede med Brevet til Anna. „See," sagde jeg, „her er igjen et mærkeligt Exempel paa, hvorledes Naturen hevner sig for ethvert Brud paa dens Orden. Vor Ven Emil har havt alle Fruentimmerhaderes almindelige Skjebne, thi denne unaturlige Følelse har Det tilfælleds med Hovmod, at den bestandig staaer for Fald." Da hun havde læst Brevet, foldede hun det sammen og sagde smilende: „Det er Exemplets Magt, kjære Ludvig, der har skjenket Verden et lykkeligt Par mere. Vi ville bede Gud, at han vil gjøre ham saa lykkelig, som han fortjener, saa lykkelig, som vi ere, og at vi altid maae være ham et Exempel paa Kjærlighed, Tillid og Overbærelse. Naar Du skriver ham til, saa sig ham, hvor inderlig jeg tager Deel i hans Lykke, jeg skylder ham jo meer end mit Liv." —

Digitized by Google

Vi kjørte tilbage til Kjøbenhavn med Dagvognen, og da vi, faa Dage efter vort Bryllup, atter vilde besøge den Egn, hvortil vore kjæreste Erindringer knytte sig, vare vi Begge af den Mening, at det ikke lod sig gjøre paa anden Maade — end med Dagvognen.

Digitized by Google

Declarationen.

Digitized by Google

Digitized by Google

Det var i Vinteren 1826, at Otto Frisch døde. Enhver, som havde kjendt ham, har beklaget en elskværdig ung Mands altfor tidlige Bortgang; han døde nemlig kort efter, at han havde fyldt sit syv og tyvende Aar. Og dog kunde man vel snarere misunde end beklage et saadant Dødsfald. Den vise Solon har sagt, at Ingen er lykkelig, førend han ligger i sin Grav, og hvor ofte have vi ikke hørt det Raad: „Hold op at lege, mens Legen er god;" — maaskee kan man med samme Ret sige: „Hold op at leve, mens Lykken er med." Han døde i en lykkelig og uafhængig Stilling, agtet af Enhver, der stod i noget Forhold til ham, og begrædt af en Pige, hvis Lykke og Stolthed han var. Han havde i to Aar været forlovet med Julie Selstrøm, en Datter af den gamle Commandeur Selstrøm. Tiden, som var bestemt til deres høitidelige Forening, nærmede sig med stærke Skridt, da han pludselig faldt i en heftig Typhusfeber; Dagen kom — og fandt hende bleg og sørgende ved hans friske Grav.

Det var en af de stille Vinternætter, som oplyses af Riimfrost og en stjerneklar Himmel, og hvor man hører Fodgængerens Skridt paa den frosne Jord, længe førend Øiet naaer ham. Det var alt paa den Tid, da

Digitized by Google

hele Kjøbenhavn hviler i Søvnens moderlige Arme; overalt saae man uoplyste Vinduer og nedrullede Gardiner, kun hist og her skimtede man et enkelt Lys, hvor en eller anden Natteravn levede et Eneboerliv midt i den sovende Stad. Den, der igjennem Murene kunde see paa disse natlige Malerier, vilde vistnok finde meer Afvexling, end han ventede; hvor han troede at finde en ung Philosoph ved Studerelampen, vilde han igjennem Tobakstaagen skimte et muntert Lhombreparti, og hvor han drømte om en livsglad lille Pige, som ivrigt arbeider paa den Kjole, hvori hun skal fortrylle paa den næste Aftens Bal, vil han maaskee see et sørgeligt Sygeleie. Dog undertiden udtaler det sig saa tydeligt, at man ikke kan tage feil.

Saaledes var der, et Sted i en Stueetage i et net lille Huus, tre oplyste Vinduer, af hvilke de øverste i de to Fag stode aabne, hvorved Gardinerne bestandig flagrede frem og tilbage, og truede med at slukke den vistende Lampe, som i Forveien brændte døsig nok. Den kastede sit ustadige Skin paa et Sygeleie, hvor en bleg og ubevægelig Skikkelse drog sine sidste, tunge Aandedrag. Ved Siden sad en ung, qvindelig Figur, indhyllet i et Shawl; i den ene Haand holdt hun et hvidt Lommetørklæde, som hun hyppig førte til Øinene, for at aftørre de frembrydende Taarer, med den anden trykkede hun Haanden paa den Syge, der, skjøndt ufølsom for hendes Kjærtegn, dog undertiden fæstede sit stive og forvildede Blik paa hende.

Julie havde næsten opgivet alt Haab om Ottos Frelse, hun troede, at det Øieblik var nær, da hun skulde skilles fra ham, hun vilde ikke vide, at det allerede var forbi. Der er noget Ubehageligt i at see den Kjærlighed

Digitized by Google

og Ømhed, med hvilken de Fleste hænge ved et halv afsjælet Legeme, hvilket Bevidstheden for længe siden har forladt, og som kun har et svagt Aandedræt tilfælleds med en Levende; saalænge der endnu er en Gnist af dyrisk Livskraft tilbage, er han dem lige saa kjær, som han nogensinde var, uden at de betænke, at Det, som fængslede dem til ham, Det, der var dem saa dyrebart, allerede for længe siden har taget Afsked med dem. Julie vidste, at hun havde tabt ham, og hun havde allerede grebet den Tilflugt, vi sædvanlig gribe, naar det Haab slukkes, der oplyste vor Fremtid. Hun havde i denne Nat gjennemgaaet de ulykkelige Dage af deres første Kjærlighed, og ved ethvert Billede, som ret levende fremstillede sig for hende, havde hun udgydt nye Taarer. Hun havde saaledes gjort sig det uundgaaelige Tab saa smerteligt som muligt, og efter nogle Timers Fortvivlelse havde hun faaet den Rolighed, som man har, naar man ikke mere har noget at tabe. Hun sad nu som forstenet, med det kolde, stirrende Blik fæstet paa de tomme Medicinflasker og paa den søvnige Lampe, endogsaa Aandedrættet holdt hun ængstelig tilbage, for at Intet skulde forstyrre Stilheden omkring den Døende.

Alt var ogsaa tyst som i Graven, thi den regelmæssige Lyd af et lille Uhr, der laae paa Bordet for at erindre om Tiden, naar Medicinen skulde gives, bemærkedes neppe. Det er under saadanne Omgivelser, at Tanken bevæger sig friest, naar ingen ydre Bevægelse eller Forandring virker ind paa Sandserne, og det er forunderligt, hvorledes den i samme Øieblik uvilkaarlig hendrages til ligegyldige og intetsigende Betragtninger, netop naar man føler sig mest ulykkelig. Naar Ulykken er allerstørst, naar Tanken forgjeves har stræbt at om-

Digitized by Google

fatte den, gaaer den, ligesom udmattet og for at hvile sig, over til at sysselsætte sig med den ubetydeligste af vore Omgivelser. Naar Julie med sit stive Blik fulgte Viserens Gang paa Uhret, var det ikke alene Øiet, men ogsaa Tanken, som holdt fast ved dens afmaalte Bevægelser. Men denne Hvile varer ikke længer, end til et udvortes Indtryk atter vækker den halvt slumrende Aand.

Klokken var tre og pludselig begyndte Vægteren sin stønende Sang lige under de aabne Vinduer. Julie foer forskrækket sammen; hun vendte sig strax til den Syge, trykkede hans Haand til sine Læber, og udraabte: „Otto! Otto!“ — Han forandrede ikke en Mine, og Taarerne fyldte igjen hendes Øine. Strax efter blev Døren til Sideværelset, som stod paa Klem, sagte aabnet, og en Person i Tøfler og Slaabrok traadte ind. Med en alvorlig og rolig Mine spurgte han: „Kaldte De paa mig, Frøken Julie?“

Hun blev ubehagelig overrasket ved denne tredie Persons Ankomst. Uden at see paa ham, svarede hun et kort: „Nei!“ Hun ventede, at han tilfreds hermed skulde trække sig tilbage, men han blev staaende ubevægelig og betragtede hende med et halvt medlidende, halvt spodsk Blik. Efter en Pause begyndte Julie igjen: „Det gjør mig meget ondt, at jeg har forstyrret Deres Søvn, men jeg har virkelig ikke kaldt paa Dem, og,“ tilføiede hun med et Suk, „desværre er Deres Hjelp vist overflødig her.“

„Ja, og Deres vist ikke mindre,“ svarede han; „jeg har allerede sagt Dem, at De begaaer en Daarskab ved idelig at tilbringe Deres Nætter her, i en skarp Vinterkulde og for aabne Vinduer. De ødelægger Deres Sundhed, og hvad gavner De ham? Bilder De Dem ind, at han veed, at hans Kjæreste sidder hos ham? Bilder De

Digitized by Google

Dem ind, at De gavner ham meer end enhver leiet Vaagekone vilde gjøre?"

Skjøndt Julie flere Gange havde hørt lignende Ytringer af ham, betragtede hun ham dog med en vis Forbauselse ved denne Tiltale. Hun havde besluttet at tie, men ved at see hans forunderlige, ironiske Mine, udbrød hun: „Men er det muligt, at De saadan vilde forlade Deres Ven — eller De har maaskee aldrig havt noget Venskab for Otto?"

„Jeg har havt meget Venskab for Otto," svarede han, „og der er maaskee Ingen, som mere beklager hans Død, end netop jeg; men dersom De troer, at jeg føler mig bunden ved noget Baand til det Liig, som ligger der i Sengen, saa tager De feil, det vilde ikke gjøre min Forstand megen Ære.

Disse Ord saarede Julie dybt. Hun brast i Graad, skjøndt hun bestræbte sig for at holde Taarerne tilbage. Men snart overvandt hun sig selv; hun fæstede Øinene stivt paa ham, og med en vis Rolighed, men med bævende og afbrudt Stemme, svarede hun: „Jeg kan ikke sige Dem, hvor ondt det gjør mig, at Omstændighederne forbyde mig at bede Dem — at befale Dem, strax at forlade mig og Otto. Intet kan berettige Dem til at være her, naar Deres Godhed for ham ikke er større, end at De i dette Øieblik kan behandle mig med saa liden Agtelse og Skaansomhed." — Der var noget Rørende i hendes Bestræbelse for at vedligeholde den Værdighed, som hun maatte sætte imod den tildeels fremkunstlede Kulde, hvormed han vilde triumphere over den qvindelige Svaghed. Men i disse Ord havde hun næsten udtømt sin hele Kraft, hun hulkede, og hendes Bryst bevægede sig voldsomt. Han blev staaende taus og ubevægelig.

Digitized by Google

Da hun atter hævede Hovedet, og hendes Øine mødte hans, gjentog hun næsten ydmygt: „Jeg beder Dem endnu engang indstændig at gaae bort; det er mit eneste Ønske at være alene med Otto, han har vist ikke længe tilbage."

Julie kastede sig over den Syge og trykkede hans Haand til sine Læber; Lægen vendte sig om, trak paa Skuldrene og aabnede Døren til det andet Værelse. Han var allerede halvt derinde, da Julie pludselig sprang op med et høit Skrig: „Gud! Han lever op igjen, jeg føler hans Puls slaae stærkt!" — Lægen vendte om, gik langsomt henimod Sengen, greb Ottos Haand, men trystede strax efter paa Hovedet, og idet han gik hen mod Døren igjen, sagde han med den samme Kulde som før: „De tager aldeles feil, det er ikke andet end Krampetrækninger, hvoraf man kun kan slutte, at han er Døden meget nær." Han vendte sig endnu om i Døren for at iagttage Virkningen af sine Ord og mødte Julies Øie, hvori der laae en grændseløs Smerte og en dyb Foragt. —

En halv Time efter laae Otto i den sidste Dødskamp. Julie var flere Gange ved Døren for at kalde Lægen til Hjelp, men Tanken om den forrige Scene standsede hende hvergang. Hun vendte tilbage og stod e n e ved hans Seng, da han drog det sidste Suk. — —

Otto Frisch og den unge Læge Vilhelm Møller havde allerede fra de første Studenteraar omgaaedes hinanden. De Venskaber, man slutter i denne Periode, ere deels de fasteste af alle, deels de forgængeligste af alle; thi naar man i et muntert Lag bliver Duuskammerat med Ti, kjender man om et halvt Aar kun Fem af dem, og om tre Aar kun Een. Aarsagen, hvorfor netop

Digitized by Google

denne Ene bliver vor fortrolige Ven, ligger mest i Hændelsen og de locale Omstændigheder, thi Ligheder eller Uligheder i de aandelige Individualiteter bidrage omtrent lige saa meget til at knytte Mennesker sammen, som at de Begge have en blaa Kjole, eller jeg en blaa og han en bruun. Disse To havde Hændelsen alene knyttet til hinanden. Medens Otto ved sit elskværdige Væsen blev Alles Ven var Møller et koldt Reflexionsmenneske, som ikke deelte Interesse med Nogen. Han stod i samme Forhold til sine Kammerater, som en Halvøe til Fastlandet; Otto var den Landstrimmel, der bandt ham til dette, og da Tidens Strøm skyllede Otto bort, blev han isoleret som en Ø, der kun har den gjensidige Beskuelse tilfælleds med det øvrige Samfund.

Men ogsaa deres Venskab havde sine forskjellige Perioder. Det havde sit Kulminationspunkt, da Otto lærte Julie at kjende, det tabte sig, da han blev forelsket, og da han blev forlovet, var der ikke meget mere tilbage, end at de endnu som før boede sammen og omgikkes daglig. Venskab og Kjærlighed ere to fjendtlige Følelser som undergrave hinanden; den, som elsker oprigtigt, er tabt for sine Venner, og den Elsker, som slutter sig til en fortrolig Ven, han elsker ikke rigtigt mere. Det er som Digteren siger:

„Elskeren gaaer sin eensomme Vei.
For at søge sin Sjæls Veninde.
Skinsyge Glæde!
Ene kun lad Forliebte græde,
Amor liber kun To og To." — —

Det var i det sildige Efteraar, at Otto, efter en Sommers tause Sværmeri, knyttede sin Forbindelse med

Digitized by Google

Julie. Det var ikke blot Tanken om Vinteren, som stærkere adskiller Staden fra Landet, hvor Julies Familie boede, der fremskyndte dette Skridt, thi Høsten med sine gule Blade, som den kolde Vind pidsker omkring i de mørke Aftener, minder os altid om: „O Mensch! bestell dein Werk!“ og det er den Tid, som opfordrer os til at bringe vort Hjertes Anliggende paa det Rene. Otto og Møller spadserede en Aften paa Volden og vare mere tause end sædvanligt. Otto havde betroet ham sin og Julies Kjærlighed. Møller havde lykønsket ham med en lidt ironisk Mine. Samtalen gik snart i Staa, Enhver af dem følte sin Vens Arm hvile tungere i sin end sædvanligt, og da de kom til en Nedgang, sagde Møller forlegen: „Jeg har et Ærinde i den næste Gade — Farvel, Otto!“ — Han forsvandt og lod Otto alene med sin Kjærlighed, ja alene, thi han mærkede snart, at han havde tabt sin Ven.

Fra denne Dag indtraadte der en Kulde i deres Forhold, som vedblev næsten uforandret indtil Ottos Død. Møller spadserede alene, og Otto gik ud til Commandeurens, og naar de Begge vare hjemme, var Møller altid vranten og ordknap. Denne Forandring var Otto meget ubehagelig, han gjorde Alt for at bringe det paa den gamle Fod, men forgjeves. Det første Skridt fra Ottos Side var at foreslaae ham at bringe ham ud i Selstrøms Huus, men Møller undgik det altid og gjorde ved saadanne Leiligheder gjerne den Contraproposition, at han havde tænkt det kunde være behageligere, om de flyttede fra hinanden, da det dog altid var forbunden med nogen Ubeqvemmelighed at boe i Fælledsskab. Otto spurgte ham: „Men hvad i al Verden kan da genere

Digitized by Google

Dig nu mere end før, da jeg i den senere Tid er saa sjelden hjemme?"

„Jo," svarede Møller, „mig synes dog, man har det hyggeligere, naar man boer alene, og desuden saa er Du jo nu forlovet."

„Ja, hvad saa?"

„Naar Du gifter Dig, saa maa det jo dog høre op."

„Aa, den Tid, den Sorg." —

Paa den Maade gik den ene Dag efter den anden, og der var gaaet et halvt Aar, inden Møller lod sig overtale til at vise sig hos Commandeur Selstrøm. Den næste Sommer gjorde han endelig sin Indtrædelse der i Huset. Som en Ven af Otto blev han modtaget med Glæde og Forekommenhed, han befandt sig meget vel der, og det varede ikke længe, før han endogsaa var deres jevnlige Gjest. Skjøndt han ikke ganske var af den gamle Sømands Folk, røgte Commandeuren dog gjerne sin Pibe med ham i Haven, saa meget mere som Huset kun havde faa Omgangsvenner; men Julie oversaae han ganske, ja, han havde endogsaa et vist Nag til hende, som hendes Elskværdighed og specielle Opmærksomhed for ham ikke kunde bringe til at forsvinde. Man saae ham sjelden veksle meer end en halv Snees Ord med hende, og naar Otto vilde bringe Liv i deres Samtale, søgte han gjerne en Anledning til at gaae. Det var imidlertid ikke Kvindekjønnet i det Hele taget, som yttrede en frastødende Virkning paa ham, thi Julies Søster, den lille Annette, viste han endogsaa meer end almindelig Opmærksomhed. Men det lønnede sig kun slet, thi Annette betragtede hans alvorlige Ansigt med en vis Angest, og det var ikke saa sjeldent at hans stive, iagttagende Blik forstenede hende ligesom Loths Hustru, midt i hendes

Digitized by Google

meſt overgivne Spøg. Naar Commandeuren og Døttrene vare alene, var der ofte Diſput over Møller. Julie forſvarede ham da altid ivrigt imod Annette, ſom, efter en levende Beſkrivelſe og Efteraben af hans ſtive og fraſtødende Væſen, endte med at ſige: „Han maa være ſaa klog, ſom han vil, ſaa vil jeg dog for Alt i Verden hverken have ham til Ven eller til Doctor.“

Commandeur Selſtrøm eiede en lille Gaard, ſom laae omtrent en Miilsvei fra Kjøbenhavn. Han havde efter et bevæget Liv, ſom havde ført ham om til alle Verdens Hjørner, trukket ſig tilbage fra Etaten og ſøgte nu i det rolige Landliv en Erſtatning for de Savn og Møiſommeligheder, ſom Sømandslivet tidligere havde paalagt ham. Skjøndt han hverken var gammel eller ſvagelig, følte han dog Nødvendigheden af dette Skridt, da han, ved ſin ſidſte Hjemkomſt fra Indien, fandt ſin Huſtru død og ſine ſmaa Børn overladte til nogle langtud Beſlægtedes Omſorg. Diſſe to Døttre, hvem Naturen havde givet ſaa Meget, og en omhyggelig Moders Opdragelſe endnu Mere, dem troede han at burde offre Reſten af ſit Liv, og efterat han atter og atter havde gjentaget for ſig ſelv: „De unge Piger i Kjøbenhavn hove mig ikke rigtig,“ forlod han Byen, og reiſte ſine Huusguder et venligt lille Arneſted i Naturens Skjød.

Naar man gaaer ud af Nørreport, og ført følger Hovedveien og derpaa nogle Biveie, træffer man paa et lille, hvidt Sted, ſom ligger lidt fra Veien indenfor en blaamalet Gitterport. Bygningen har kun een Etage og et blaat Tegltag; i Gaarden foran Huſet ſtaae to ſtore Kaſtanietræer, og til Høire ligger en Eng, paa hvilken man kan gjøre ſig bekjendt med Commandeurens tolv Køer, og bag hvilken man gjennem Hækken paa Gjærdet

Digitized by Google

skimter en Sø. Paa den venstre Side af Gaarden ligger Haven bag et lavt Plankeværk; dens Omfang kan man ikke see, da den skjules af en temmelig mørk Allee af høie Kastanietræer, som gaaer langs med Plankeværket nærmest ud til Veien. Denne Vei er vel ikke meget besøgt, og der vil derfor være Mange, som ikke kunne kjende den lille Plet, her er beskreven; men for dem, hvis Vei undertiden fører dem der forbi, vil følgende Maleri vistnok bidrage til at gjenkalde de nysnævnte Omgivelser.

Det er en klar Sommerformiddag mellem Ti og Elleve; det blændende Sollys kastes tilbage fra de blaae Tagsteen mellem de grønne Kastanieblade; en graahaaret Mand med grøn Kaskjet og Sølvspændesporer rider paa en stadig, velfodret, blankbruun Hest ud af Gitterporten, som holdes aaben af en Karl med en rød Vest, knappet op i Halsen med blanke Knapper. En ung Pige i en blaatærnet Morgenkjole og en Straahat med ubundne Baand, staaer i Baggrunden lænet til Døren og nikker til den gamle Rytter; han vinker med Ridepidsken, idet han dreier ned ad Veien, hun forsvinder, og Karlen smækker Porten i. See, det er det Genrestykke, som har gjentaget sig saa tidt, at Folk der fra Egnen kunne det udenad. Paa dette Sted tilbragte Selstrøms Familie Vinter og Sommer uden stor Afvexling. Et Huus, hvori der ikke er nogen Moder, spiller i Almindelighed ikke nogen Rolle i Selskabslivet, og naar Familien oven i Kjøbet boer saa langt borte fra Staden, bringer den lange Vinter den let aldeles i Glemme hos de faa Huusvenner, Sommeren undertiden samlede i dens Skjød. Saaledes gik det ogsaa her; Commandeuren saae sjelden Nogen hos sig og tog endnu sjeldnere selv til Byen, da han ikke følte nogen Lyst til, hvad man kalder at bringe sine Døttre

Digitized by Google

ind i Verden. Otto havde heller ikke søgt at trække Folk til Huset, da det ikke stemte med hans Tilbøielighed at gjøre den moderne Opsigt med sin Forlovelse. —

Omtrent halvandet Aar var forløbet siden Ottos Død, og denne Tid var gaaet hen i endnu mere Stilhed end sædvanligt. Julie, som havde tilbragt mangen Aften med Taarer i Øinene, gik endnu bestandig i dyb Sorg, og hendes Ansigt svarede til Klædedragten, thi man saae kun sjeldent et Smiil paa hendes Læber. Commandeuren var den samme som før, kun havde det sidste Aar kjendelig afbleget hans Haar og de store buskede Øienbryn. Annette var bleven sytten Aar gammel, og allerede smuk som Barn havde hvert Aar skjenket hende nye Yndigheder. Men de huuslige Sorger, som havde gjort Julie mørk og tungsindig, havde ogsaa afspeilet sig i hendes unge Sjæl, de havde gjort hende tankefuld og stille. Naar Julie i de lange Vintercraftener maatte skjule sine forgrædte Øine for Lysets Straaler og tyede til en mørk Krog af Stuen med sit Strikketøi, sad hun ene ved Bordet og overlod sig til sine stille Betragtninger, og den gamle Fader, som røgte sin Pibe i Kakkelovnskrogen, betragtede med Glæde det Haab, der blomstrede frem ved Siden af den Grav, som skjulte et tidligere, hvilket Skjebnen havde gjort forsængeligt. Man siger i Almindelighed, at Lykken gjør Folk partiske for sine Yndlinger; det er vel muligt, især hvad Forældre og Børn angaaer, og det er vist, at Annette var Faderens Yndling. Men det er heller ikke forunderligt, thi man siger ogsaa, at Forældre leve et nyt Liv i deres Børn, og hvo vil da fortænke dem i, at de hellere leve i de lykkelige end i de ulykkelige? Kunde man undres over, at han klappede hende under Hagen og kaldte hende sin lille

Digitized by Google

Agnete, imens han tilbragte søvnløse Nætter i Sorg over sin ulykkelige Julie?

Som sagt, Huset var blevet endnu mere stille end før, endogsaa Møller kom sjeldnere, og man mærkede tydeligt, at hans Nag til Julie var blevet stærkere siden Ottos Død. En anden Grund, hvorfor han ogsaa trak sig tilbage, var, at han i den senere Tid havde truffet en Halvneveu af Commandeuren, Edvard Rosen, hvem han naturligviis ikke kunde lide. Denne var Jurist og havde en yngre Broder, Carl, som var i Alder med Julie, det vil sige ikke meget over tyve Aar, og som var Søofficeer. Den sidste havde i adskillige Aar ikke været der i Huset og var nylig kommen hjem fra en toaarig Reise, derimod var Edvard i den senere Tid dets hyppigste Gjest. Han var et fuldkomment Barn af vor Tidsalder, jeg vil dermed ikke sige, at han var overøst med alle de mindre gode Egenskaber, som den smagløse Mode hylder, thi han havde Forstand, Kundskaber, behageligt Udvortes o. s. v., men jeg forstaaer derved, at han, med Hensyn til sin Tragten og Stræben, saavel i det Enkelte i Hverdagslivet som i hele Retningen af hans Udvikling, var støbt i den samme Form, som tusinde og atter tusinde af hans Jevnaldrende. Den lille Annette var her den Magnet, som trak ham til sig med uimodstaaelig Magt.

Det er en Modesag at gjøre Cour til sin Cousine, og Edvard skjenkede hende en Opmærksomhed, der ikke kunde være uden Virkning paa hendes ungdommelige Gemyt. I en Tid af nogle Maaneder havde han, i Slutningen af den sidste Sommer, gjennemgaaet Alt, hvad der ligger imellem at spille Hanrei og Skrabenæse med et Barn, og at gjøre høitidelige Spadseretoure i de stille Aftener med en voxen Pige. Intet er lettere end at

Digitized by Google

vinde en ung Piges Gunst, som endnu ikke er traadt ind i Verden. Hun har ingen Idee om den umaadelige Afstand, der er imellem de forskjellige Grader af Tilbøielighed; hun forvexler Venskab, Taknemmelighed, Agtelse, Velvillie og alle lignende Følelser med Kjærlighed, den Følelse, hun troer at kjende fra Grunden af, fordi hun saa ofte har hørt dens Navn. Den første Gang, hun føler sig tiltrukken af et Væsen uden for den Kreds, der allerede i Vuggen gjorde Fordring paa Andeel i hendes Hjerte, troer hun strax at spore denne trouble inconnu, og aner ikke det Herredømme, som denne Lidenskab udøver over Sjælen; hun veed ikke engang, at det er en Lidenskab.

Annettes letbevægelige Hjerte fattede Godhed for Edvard; han indfandt sig ofte om Morgenen ved Kaffebordet, sværmede om i Naturen med hende, og deelte hendes Glæder og Bekymringer. Den gamle Commandeur bemærkede snart dette fortrolige Forhold og forudsaae, hvortil det vilde føre, og med et Smiil gav han det stiltiende sit Bifald, da han kun ønskede at føie sin Datters Ønske; hun troede at forekomme sin Faders, og saaledes stiftedes en hemmelig Forlovelse, dog ikke i den almindelige Betydning, hvor den hele Verden er Medvider, og der kun mangler Declarationens officielle Sanction.

Paa denne Maade stiftes mange Partier, og man kan derfor ikke undres over, at Forlovelser ere som de ere. Dette Forhold, som burde opfylde et Menneskes hele Sjæl og give ham en nyt Liv, har i Almindelighed ikke nogen varig Indflydelse. Den gjensidige Opmærksomhed, Forlovede vise hinanden, bliver dem ofte til en Vane, hvori deres Hjerte ingen synderlig Deel har, naar de kun betragte den som en Pligt, de skylde det Forhold,

Digitized by Google

der nu engang finder Sted og ikke kan være anderledes. Der gives en stor Mængde Mennesker, som lide af en vis Svaghed og Afhængighed med Hensyn til Moden og Publikums Dom. Denne Afhængighed gjør sig gjeldende i ethvert Forhold lige indtil, ja man kunde gjerne sige allermest i det helligste af alle. Et saadant Menneske bliver vanskelig forelsket i en Dame, hvis Elskværdighed Modeverdenens Mening ikke har stemplet, og bliver han det, da er det kun flygtigt og forbigaaende, thi han kan ikke afkaste dette Aag, og det er ham ikke muligt at elske, naar han ikke seer den øvrige Verden træde op som Rival.

Til disse Mennesker hørte Edvard, og da Commandeurens Huus ikke frembød noget Publikum, som ved sin Beundring kunde forhøie Annettes Værd, var det ham ikke muligt at vedligeholde nogen varm Interesse for hende, og der indtraadte derfor snart en vis Kulde, som man altid selv er den sidste til at bemærke. Commandeuren var heller ingen skarp Jagttager, og trods Julies Forestillinger havde han besluttet at feire Annettes Fødselsdag, den syv og tyvende Marts, med et lille Bal og en offentlig Declaration. Annette vidste ikke ret selv, hvorfor hun ængstedes ved at tænke paa den kommende Dag, og hun tilskrev det en barnlig Frygt for den Offentlighed, hvortil hun saa lidt var vant. Dagen var for fjern, til at hun kunde begjære nogen Opsættelse, men hemmeligt glædede hun sig over den lange Frist, hvori hun haabede at kunne gjøre sig fortrolig med den forunderlige Tanke, for Verdens Øine at skulle binde sin Skjebne for bestandig til En, som for saa kort Tid siden var hende aldeles fremmed. Hun trøstede sig med det Almindelige: „Zeit bringt Rosen."

Digitized by Google

Men Vinteren løb hurtig hen, Vintergjækkene kneisede allerede stolt over den hist og her liggende halvt optøede Sneeskorpe, og efterat dette Sendebud fra Floras Stat var vendt hjem med Oliebladet, pippede allerede de første Martsvioler frem og hilsede den smilende Foraarssol. Aldrig havde Annette med saa liden Glæde seet Foraaret bryde frem. Hun vandrede om i Haven, uden at kunne fryde sig over den milde Luft, ja hun nedtraadte endog grusomt de lysegrønne Blade, der begyndte at spire, for at hun kunde udslette ethvert Spor af Vaaren og mane den nøgne Vinter frem af sin Grav. Men det var forgjæves. Den milde Sol lve ad hendes Bestræbelser, og de qvidrende Smaafugle spottede hende i Træernes Grene. Hun kunde ikke standse Tiden i dens Gang.

Den syv og tyvende Marts rykkede frem, og Alt var i Stand til denne lille Fest, hvortil man havde indbudet hele det halvforglemte Bekjendtskab, Herrer og Damer, hvoraf de Fleste havde undergaaet Forvandlingen fra Børn til Voxne, siden Commandeuren sidst havde seet dem.

Annette var allerede iført sin beskedne Stadsdragt, og da det var blevet mørkt, og hun ikke længer kunde more sig med at see i Speilet, hvor net hendes mørkebrune Lokker vare satte op med to smaa Guldnaale, og sammenligne sine dunkelblaae Øine med de friske Violer, hun bar i sit Belte, sad den lille Familie fortroligt ved den knistrende Kakkelovnsild, og Samtalen dreiede sig om de mange gamle Bekjendtskaber, som iaften skulde fornyes, og om hvorvidt man kunde love sig Noget af dem. Annette glædede sig især til at see Emma Harms, en Datter af Conferentsraad Harms, som eiede et Landsted,

Digitized by Google

en god Fjerdingvei derfra. Denne Familie tilbragte blot Sommermaanederne paa Landet, og var, ganske uden for Ordenen, kommen derud paa nogle faa Dage, i Anledning af Commandeurens Bal og det smukke Foraarsveir. Annette havde ikke seet Emma hele Vinteren og udbredte sig i Lovtaler over denne sin bedste Veninde, medens hun legede med den nye Guldkjede, som hun idag havde faaet af sin Fader.

„Det er dog forunderligt, at Edvard ikke er kommen endnu," sagde Commandeuren, da han endelig kunde faae et Ord indført.

„Ja, det er forunderligt," svarede Annette, „men det er vist, fordi han skal have Carl med. Jeg vil da haabe, at jeg kjender Carl igjen, ellers taber jeg et Par Handsker til Edvard, og dem havde jeg nok i Sinde at vinde paa min Geburtsdag. Gud, Julie! kan Du huske, hvor han var en rask Dreng? Kan Du huske, hvor han var net i den blaae Trøie med den lille Dolk ved Siden? Kan Du huske, at han sagde, han vilde stikke sig ihjel, fordi jeg ikke vilde kysse ham?"

„Ja, det var rigtignok smukt af Dig, at Du frelste hans Liv," sagde Julie skjelmsk.

„Saa, det veed Du slet ikke," svarede Annette halv stødt, da Commandeuren loe.

„Ja, ja, vi kan jo spørge ham ad," sagde Julie; „der er han maaskee," vedblev hun, da det bankede stærkt paa Døren. Strax efter traadte en Mand med plumpe Skridt ind i Stuen; paa hans dybe og alvorlige „God Aften" kjendte man strax Møller. Han gik hen til Kakkelovnen og hilsede paa Commandeuren, Alle reiste sig, og en træg Samtale kom i Gang. Enhver veed, hvor uhyggeligt det er, naar en fortrolig Samtale i Tusmørket

Digitized by Google

fordærves af en Fremmed, som man ikke ynder. Møller fordærvede den hyggelige Scene aldeles, han bragte en ubehagelig, kold Luft ind med sig og knuste oven i Kjøbet ubehændigt et af Annettes stivede Ærmer.

„Herre Gud, hvor det er kedeligt, at han skal komme saa tidligt," hviskede Annette til Julie; „jeg gaaer ved Gud ud efter Lys, for jeg kan ikke udstaae at være i Mørke med det Menneske." Hurtig sprang hun ud, og vendte snart tilbage med Tjeneren og Lysene. Klokken var bleven syv, Edvard var kommen, og man maatte nu snart vente de Fremmede.

Det varede heller ikke længe, førend to Vogne paa eengang rullede ind i Gaarden; Edvard forsvandt, Commandeuren og Julie fik travlt med at tænde Lysene i Salen, Annette gik ud for at modtage de Fremmede. Det varede en Evighed, inden de fik Reiseklæderne hængte fra sig og de første Hilsener overstaaede. Endelig traadte de ind, og da alle Velkomstscener vare gjentagne, toge Fruerne Plads i Sophaen, medens de yngre Damer satte sig i en tæt Rundkreds om Theebordet. Skjøndt en stor Deel nærmere eller fjernere hørte til samme Familie, var Tonen dog mere stiv end fortrolig, hvortil Grunden naturligviis for største Delen laae deri, at Commandeuren og hans Døttre havde havt saa ringe Leilighed til at studere den Kunst at underholde fine Gjester. Det er heller ikke Enhver givet at kunne lede disse forskjellige, ja næsten fjendtlige Kræfter til et fælleds Maal, og uden dette gaaer det saaledes, som det gik her, at Selskabet opløser sig i sine Enkeltheder. Enhver af de unge Damer søger at faae sine Veninder til Naboer, og sysselsætter sig udelukkende med disse. Herrerne gruppere sig i Krogene og conversere i den sædvanlige hviskende

Digitized by Google

Tone, medens de med større eller mindre Behændighed løse den vanskelige Opgave at drikke Thee og staae med Hatten i Haanden paa eengang. Man bestylder i Almindelighed Damerne for Koketteri, det vil sige, at deres Ord og Bevægelser i Selskab ikke ere frie og naturlige, men beregnede paa Effect, og det som oftest i en eller anden bestemt Retning; men skjøndt Herrerne ved en saadan Leilighed danne Baggrunden, er deres hele Opførsel i Almindelighed ikke mindre kunstlet og beregnet paa Selskabets Opmærksomhed; de tale med hverandre for at synes beskæftigede, og da deres Tanker imidlertid fængsles af Qvindekjønnet, og de bestandig holde Øie med Den eller Den og kun ponse paa en Leilighed til at tiltale hende, hører den Ene ikke, hvad den Anden siger, og man siger Ja, gjør Mobbemærkninger og leer halvt høit, altsammen pro forma og for om muligt at gjøre sig bemærket. Paa denne Maade føres ofte den sletteste og mest usammenhængende Conversation imellem meget fornuftige Mennesker.

Lidt efter Lidt maatte Kredsen brydes, altsom der kom nye Fremmede. Hvergang Døren gik op, havde man den Beskæftigelse at betragte den Kommende og spørge sin Nabo: „Hvem er det?“ Da Annette indførte sin Veninde, Frøken Emma Harms, vaktes der meer end almindelig Opmærksomhed. Hun var unegtelig den smukkeste Dame, ligesom hun ogsaa var smukkest klædt; ungdommelig Munterhed lyste i hendes brune Øine, og hendes Bevægelse saavelsom hendes Ord røbede strax den lette, bøielige Tone, som kun udvikler sig i selskabelige Kredse af en høiere Dannelse. Det er i saadanne Personer, hvis Gemyt er aabent, hvis Aand er smidig og livfuld, hvis hele Væsen er Frihed og Ynde, at man

Digitized by Google

forsones med en Selskabstone, der saa tidt er Aandløshedens og Hjerteløshedens Maske, og som saa mange kraftige Sjæle heller ville foragte end forædle. Desværre føler man kun altfor ofte Savnet af Selskabelighedens Chariter; selv hvor den selskabelige Frihed har brudt Etikettens stive Lænker, træffer man Høflighed uden Velvillie, ordrig Conversation uden Aand, og Koketteri uden Talenter.

Emma traadte hen til Commandeuren og hilsede ham venligt fra sin Fader med Undskyldninger for hans Udeblivelse, da en fremmed Herre, med hvem han havde Forretninger, idag var kommen til Gaarden. Commandeuren lovede at passe paa hende som en Fader, og hun var ganske tilfreds med at blive sin lille Annettes Søster; han tog hende ved Haanden og førte hende til Selskabet, idet han forestillede hende som sin Sommerinclination, thi den grusomme Vinter adskilte dem regelmæssig over det Halve af Aaret. Det bankede igjen paa Døren, og Edvard traadte ind med en høi, pyntet Dame. Annette reiste sig og gik hende imøde, den fremmede Dame rækkede hende Munden til Velkomsthilsen med et Blik til Edvard, som med megen Venlighed hilsede paa Selskabet; men da hun havde faaet sit Kys, brast hun i en høi Latter, der snart gjenlød fra den hele Stue. Damen var nemlig ingen Anden end Lieutenant Rosen, der under denne Forklædning havde overrasket sin Cousine og derved pludselig vakte Selskabets Munterhed. Han var et temmelig spinkelt Menneske med et rødmusset, livligt Ansigt, der dog var noget brunet af den tropiske Sol; han tog sig ret net ud og bevægede sig med megen Grace i sin Forklædning. „Som Fregatten i Bølgerne neier", efter en af Gjesternes Citat af Baggesens bekjendte Vise, neiede

Digitized by Google

han for hele Selskabet og tilsidst for Commandeuren, som sad ved Siden af Emma; saaledes vidste han strax at finde Havn i et behageligt Naboskab. Flere Herrer hentede Stole, men Commandeuren indrømmede den smukke Dame sin Plads og gik leende ud for at hente Liremanden, der allerede paa Gangen lod sin Ankomst høre.

Annette var egentlig ubehageligt overrasket ved denne Spøg, da der dog tildeels var leet paa hendes Bekostning, men hun søgte at skjule sin Forlegenhed ved at fortælle den snedige Maade, hvorpaa hun var bleven bedraget for et Par Handsker. Nu klappedes der til Dands, Commandeuren opførte selv en Polonaise med Carl Rosen, og Edvard, som efter Aftale ikke vilde dandse med Annette, bød Emma Armen. Det var forunderligt at see, hvorledes Herrerne, selv Carls gamle Bekjendte fra Akademiet, af hvem flere vare inviterede i den gamle Sømands Huus, tildeels bemestrede af Illusionen og ikkun med kjendelig Møie kunde tiltale ham som en gammel Kammerat. De fleste masterede sig ved at overdrive deres Galanteri, men før de fik Tid til at satte sig deri, havde Dandsen allerede skilt dem ad. Ogsaa her tilveiebragte denne en Forening af det hele ungdommelige Selskab til Eet. Den Tilbageholdenhed, som følger med Halvdannelsen, — idet den staaer ligesom i Grøften mellem den uskyldige Munterhed og den selvbevidste Selskabelighed, — der faaer sin Næring af Ængstelighed for vore Landsmænds indgroede Hang til at spotte over Alt, som kun har Skin af i en eller anden Betydning at være fremtrædende, og som endelig finder sit tilstrækkelige Forsvar i Modetonen, denne Tilbageholdenhed generer i Grunden Alle lige meget; men fordi den er en forhadt Tyran, er den ikke lettere

Digitized by Google

at ſtøde fra Thronen. Dog lader den ſig dandſe bort, og det med Dandſens naturlige Ynde og Hurtighed.

Saaledes gik det ogſaa her. En munter og ſpøgende Tone blev ſnart almindelig, og en ſaadan er lige ſaa let at vedligeholde ſom vanſkelig at frembringe. Carl var lykkelig over at have ſin Plads i Damernes Kreds, navnlig i Emmas Nærhed, med hvem han bedſt kunde ſpøge, og af hvem han fik de ſmukkeſte Complimenter. Emma ſøgte beſtandig at trække Annette ind i deres Samtale og henvendte ſig derfor til hende, baade med hviſkende Bemærkninger om Carls Nydelighed og Elſkværdighed, og med lydelige over ſamme Thema. „Annette," ſagde hun, „ſynes Du ikke, at Lieutenanten er et lykkeligt Menneſke, ſom een Aften kan ſkaffe ſig Tilbedere blandt Herrerne og en anden Aften blandt os? Gud veed, om vi vilde gjøre ſaa megen Lykke, hvis vi forklædte os?" Annette blev undſeelig over ſin Veninde's Oprigtighed, og da hun ikke kunde finde Smag i denne for hende ſaa fremmede Converſationstone, gjorde hun ſig Umage for at trække ſig ud af Samtalen, idet hun i ſit ſtille Sind anſtillede Betragtninger over den Forandring, ſom i det ſidſte Aar var foregaaet med Emma. Hun maatte vel antage, at denne Maade at opføre ſig paa hørte hjemme i de kjøbenhavnſke Cirkler, men blev ſnart enig med ſig ſelv om, at den ikke var værd at eftertragte, om den end ſynes at behage de unge Herrer. Hun kunde ikke ret forklare ſig den Erfaring, hun havde gjort, at hendes Veninde var mindre elſkværdig, naar der var Herrer tilſtede — og Emma, ſom var ſaa yndig, ſaa godmodig, ſom hun elſkede og beundrede ſaa høit! Hun kunde ikke negte for ſig ſelv, at Emma i denne Aften var ſunket lidt i hendes Yndeſt.

Digitized by Google

Imidlertid fik Carl snart Anledning til at forbande den Forklædning, hvori han havde været saa ubetænksom at lade sig indføre efter sin Broders Tilskyndelse. Pauserne mellem Dandsene vare kun korte, og i Dandsen selv var han, som en yndet Dame, altid fængslet til en eller anden Herre og skilt fra Emma, med hvem han saa gjerne vilde have dandset. At klæde sig om havde han vel neppe engang faaet Lov til, om han ogsaa havde havt Andet med sig end en Frakke. Men han fattede en dristig Beslutning. I den første Inclinationsvals sprang han hen til Emma, og uagtet den almindelige Protest vedblev han at valse med hende, indtil hun ganske aandeløs hængte i hans Arme, og han næsten maatte bære hende hen til en Stol. Annette fattede med qvindeligt Nemme strax Carls Ulykke; dette lidenskabelige Udbrud af hans Følelse rørte hende, og da hun ønskede baade sin bedste Veninde og Edvards Broder det saa inderligt vel, smertede det hende, at hun ikke kunde formilde deres Skjebne. Hos det øvrige Selskab fandt han derimod mindre Medlidenhed, og ofte mødte han et triumpherende Blik af en af hans Kammerater, som svingede Emma forbi ham eller spøgede og loe med hende lige over for i Quadrillen. Taus og sørgmodig bed han sig da i Læberne, de Andre loe, og Emma kunde ikke bare sig for at smile ved at bemærke det Herredømme, hun her udøvede. Endnu mere ærgerlig blev han, da han hørte en Person bagved ham klappe Edvard paa Skulderen og sige leende i en skadefro Tone: „Deres Herr Broder er ikke ret fornøiet med den Rolle, han spiller.“ — Carl vendte sig om og mødte et koldt og roligt Ansigt, som betragtede ham, uden at forandre en Mine. Denne Maske havde han ikke før bemærket. Endnu nogle Be-

Digitized by Google

mærkninger om at «faire bonne mine au mauvais jeu», og at dandſe „ſom en tirret Bjørn", gjorde ham det umuligt længer at tæmme ſit onde Lune, og han ſpurgte Edvard halv høit: „Hvem er den Herre?"

„Det er Doktor Møller," ſvarede han ſagte og forlegen.

„Ja ſaa," vedblev Carl i ſamme Tone. „Du ſkulde dog ſige ham, at det var forſigtigere, om han beholdt ſine dumme Bemærkninger hos ſig ſelv." Da han Lidt efter vendte ſig om, var Møller borte, men han bemærkede ham ſnart i det andet Hjørne af Salen, med det ſamme alvorlige Anſigt og et ſkarpt, iagttagende Blik fæſtet paa de Dandſende. Ogſaa Edvard var glad ved at være bleven ham qvit, da han frygtede for alvorligere Scener. — Men Ingen ſkyede ham ſaa meget ſom Annette. Ligeſom nogle Mennesker have en Idioſyncraſie mod visſe Dyr, ſaaledes følte hun en forunderlig Vængſtelſe, naar han tiltalede hende, og hun havde, maaſkee for første Gang, givet ſin Fader et Afſlag, da han bad hende om at opfordre Møller til at dandſe. Paa en Tabouret ved et Vindue tilbragte han det meſte af Aftenen halvſkjult bag et Gardin, bag hvilket han betragtede Selſkabet. De muntre Situationer havde af og til trukket Latterfurer i hans Anſigt, men da han ſtod uden for de Glades Kreds, var han, ſom det pleier at ſkee, netop bleven alvorlig ved deres Glæde, og blev det meer og meer. Man beſkyldte ham i Almindelighed for at være anonym Skribent og paa ſaadanne Steder at ſamle Stof til Fortællinger. Derſom denne Beſkyldning ikke var grundet, har han i alt Fald deelt den med flere Andre, der have været ſaa uſkyldige deri ſom nyfødte Børn.

Digitized by Google

Endelig bød Commandeuren Selskabet op i et andet Værelse, for at tage til Takke med Anretningen. Carl havde endnu ikke opgivet Haabet om at føre sin Dame tilbords, han tilbød Emma sin Boa, for at hun ikke skulde forkøle sig i den kolde Gang, men under den almindelige Forvirring blev han med Magt bortført, og nu havde den af Skjebnen forfulgte Kjærlighed intet andet Haab tilbage, end at Sorger kunne druknes i Vinglasset.

Medens de Andre vandsede, havde Julie, som Intet ønskede hellere end at trække sig ud af den almindelige Lystighed, ordnet Bordet smukt til Festen. Idag havde hun, for første Gang efter Ottos Død, ganske aflagt de sorte Klæder. Hidtil havde hun kun følt sin Lykke i med Trofasthed at hænge ved sin Sorg, og da hun om Morgenen lagde Sørgeklæderne for bestandigt, var det hende, som om hun nu opoffrede sin eneste Glæde for sin lykkelige Søster. Men i de nye brogede Klæder forekom hun sig selv som en falmet Blomst mellem friske Foraarsblade, og Mindet om den Dag, da hun selv knyttede det Baand, som nu var sønderrevet for dette Liv, vaktes dobbelt voldsomt i hendes Sjæl, og forgjeves kæmpede hun for at nedtrykke det. Hun stod med Taarer i Øinene og betragtede de tomme Pladser, hvor hun og Otto havde siddet i en lignende Anledning, og de to gamle alvorlige Portraiter paa Væggen stirrede sørgmodigt paa hende, som om de vilde sige: „Ogsaa vi vare Vidner dertil.“ Hun kunde ikke lade være at tænke paa, hvormange Forhaabninger disse gamle Billeder vel havde seet spire, som Skjebnen havde knust, og skulde hendes være de sidste? Annette, det muntre Barn, dersom hun skulde friste en lignende Skjebne! — I disse dybe Tanker mærkede hun

Digitized by Google

ikke engang, at Døren aabnedes, og at Møller traadte ind. Han gik lige hen imod hende og sagde med et stivt Buk: „Jeg søger Dem, Frøken Julie, for som Deres ældste Ven her i Selskabet at byde Dem min Arm til Bordet.“ Inden hun kunde besvare hans uventede Artighed, havde han hende allerede under Armen, og da Selskabet i det Samme traadte ind, satte man sig tilbords.

Det var saaledes aftalt, at Edvard og Annette sadde ved Commandeurens venstre Side midt for Bordet. Carl, den eneste Medvider i, hvad der forestod, havde, for ogsaa at gjøre sine Talenter gjeldende, skrevet en lille Sang til Annettes Fødselsdag, med hemmelige Vink om Dagens anden Høitideligheb. Der var en pludselig Taushed, da den beeltes om ved Bordet. Under en sagte Mumlen af dem, der løb Sangen igjennem, bad Commandeuren Gjesterne at fylde Glassene, medens han selv skjenkede i den rummelige Pokal, der stod for ham, et Arvestykke med hans Oldefaders Navnetræk. Man rømmede sig, skar forskjellige Bas-, Tenor- og Diskantansigter, og sang Visen, hvoraf følgende Stropher udgjorde det sidste Vers:

I Aar den er en dobbelt Fest,
For os som og for hende.
Og derfor hver en ærlig Gjest
Har fyldt sit Glas for Tvende;
Og er det fyldt til bredfyldt Maal,
Vi drikke Festens Dronnings Skaal.

Medens Alle vare fordybede i denne Sang, bemærkede Møller, at Julie skiftede Farve. Snart var hun feberrød, snart bleg som et Liig. Hun kæmpede med det sittrende Legeme, men følte sig for svag til at overvinde det; hun reiste sig sagte, for Ingen at forstyrre, da hun

Digitized by Google

følte Taarerne uvilkaarlig stige op i hendes Øine og var neppe kommen uden for Døren, førend hun brast i en heftig Graad. Møller reiste sig rolig og fulgte efter hende, for at yde hende Hjelp. Annette hørte og saae Intet af, hvad der foregik. Hun sad med de smilende Øine hæftede paa Tallerkenen, undseelig over den Hovedrolle, hun skulde spille i denne Glædesfest. Men Edvard, som havde fulgt alle disse Bevægelser med Øinene, hviskede til hende, at hendes Søster var bleven syg. Commandeuren reiste sig just og hævede Pokalen, for at udtyde Selskabet den mystiske Sang, som de Fleste havde sunget uden Skrupler, som et simpelt Geburtsdagscarmen, — thi Eftertanken var oversvømmet af Munterheden og Vinen, og Ordene af Melodien — da Annette saae Julie ile ud af Døren med Tørklædet for Øinene. Hun sprang forskrækket op fra Stolen, stødte til sin Faders Arm, saa at han spildte Vinen over hendes Kjole, og uden at ændse den Forstyrrelse, hun voldte, ilede hun ud. Edvard fik imidlertid den bestyrtede Commandeur underrettet om Sammenhængen, og da Annette, efter Julies indstændige Bøn, strax vendte tilbage til Selskabet, tog Edvard, der ønskede sin Forlovelses Declaration opsat til et behageligere Øieblik og havde en uvilkaarlig Angest for at Commandeuren skulde komme ham i Forkjøbet, sit Glas og udbragte en Lykønskning for det nye Aar, Annette idag havde begyndt. Derpaa fik han en af de bekjendte Bordsange bragt paa Bane, man drak Commandeurens Skaal, og derpaa reiste man sig.

Denne sørgelige Hændelse, som ganske havde forstemt Julies Nærmeste, var imidlertid bleven aldeles ubemærket af Gjesterne, og medens hine søgte at und-

Digitized by Google

drage sig den Tummel, som lød saa skærende i deres Øren, overlode disse sig til deres overgivne Lune. Naar Natten rykker frem, og især efter Bordets Glæder, bliver Tonen som oftest mere tvilesløs. Terpsichore og alle Muserne forjages af de vilde Bacchantinder, som rase, indtil deres Kræfter ere mattede og Sløvheden afløser deres Glædesruus. Saaledes gik det ogsaa her, de Flaueste bleve overgivne og spillede en sørgelig Hovedrolle. Her hørte man Herrerne opvarte nogle meget unge Damer med Equivoquer, som disse optoge med en slet maskeret Uvidenhed; her tiltalte de unge Søofficerer Damerne med Talemaader og Eder, som havde deres rette Hjem ombord mellem tjærede Planker og Touge; hist skjendtes de ivrige Dandsere om Damer og Toure. Den stakkels Carl var bestandig omgiven af en Sværm af Herrer, og det Kaadeste af Lystigheden gik netop ud over ham. Havde hans Forklædning først gjort den naturlige Virkning, at de vare galante mod ham som mod en Dame, bevirkede den nu, at de vare saa fripostige mod Damerne, som om disse havde været forklædte Herrer. Alle disse forskjellige og dog eensartede Optrin slyngede sig i bestandige Afvexlinger imellem hverandre og frembragte den sædvanlige babelske Balforvirring.

Emma kunde ikke finde sig i alt Dette. Hun besad selv en vis Frihed i sit Væsen, men tillod ingen Fremmed at være fri imod hende, og selv Carls aldrig uhøflige Ligefremhed var hende af og til ubehagelig. Hun klagede over Hovedpine og bad Annette følge hende ind i en anden Stue. Annette greb med Glæde denne Leilighed til at bortfjerne sig, thi hun var næsten grædefærdig og længtes kun efter det Øieblik, da hun skulde befries

Digitized by Google

fra den Tvang, hun nu maatte paalægge sig. Hvor gjerne vilde hun ikke have lettet sit Hjerte ved at betroe sin Veninde dets Hemmeligheder, men der gaves ingen Leilighed til en uforstyrret, fortrolig Samtale.

„Hvor Du seer nedslaaet ud, lille Annette," sagde Emma, idet hun tog begge hendes Hænder inden i sine, „er Du ikke rask?" Annette svarede med et tvungent Smiil: „Jo jeg er; jeg feiler virkelig ingen Ting." — Hun taug et Øieblik. „O, der er saa Meget, jeg skulde fortælle Dig, men iaften er jeg slet ikke oplagt dertil, her er heller ingen Ro, og jeg har saa uendelig Meget at sige Dig. Nu har vi heller ikke talt sammen siden forrige Sommer; jeg har saa ofte længtes efter Dig, vi har dog altid før kunnet dele Glæderne saa godt med hinanden, og Sorgerne — ja, hvad Sorger har vi vel havt?"

„Nu faae vi jo snart Sommer igjen," sagde Emma, og søgte at spøge Annettes Tungsindighed bort, idet hun gyngede hendes Arm efter Lirekassens Takt, „saa skal jeg ærligt dele dine Sorger med Dig som en Søster; jeg haaber, at jeg nok kan bære Halvdelen af dem. Man kan have Fornøielse af at trøste Dig i dine Bekymringer, thi Du er saa smuk, naar Du græder."

„Saa kunde jeg være meget smuk iaften," svarede Annette med et Suk. Emma sagde naturligviis, at hun var smuk nok, men Annette værdigede ikke hendes Complimenter noget Svar, og der fulgte en Pause, hvori de to Veninder tause betragtede hinanden. Endelig begyndte Emma: „De er ret blevne saa overgivne derinde, saa uopdragne. Jeg vilde ønske, vor Vogn var kommen, at jeg kunde tage bort."

Digitized by Google

„Og jeg vilde ønske, at Alle de Andre vare borte, og vi To var alene tilbage," sagde Annette.

„Hvad har Du dog paa din Samvittighed, søde Barn?" spurgte Emma og saa forskende paa hende, ganske misundelig over den Aarsag, hun gjættede til Annettes veemodige Stemning. „Fy, hvor dit Haar er kommet i Uorden, det falder Dig jo ned over Øinene, lad mig sætte det op igjen. Men saa skal Du ogsaa skrifte ærligt, imedens jeg hjelper Dig."

„Naar jeg blot turde blive herinde, jeg er bange for, at min Fader savner mig. Men Du kommer jo hen til os imorgen, ikke sandt?"

„Vi tage til Byen imorgen, og det varer vist en fjorten Dages Tid, inden vi flytte rigtigt herud."

„Den By, den By," sagde Annette og rystede paa Hovedet, — „den kan Du aldrig faae nok af. Hvor kan Du dog være saa fornøiet i al den Tummel? Dersom jeg boede i Byen, saa troer jeg, at det Første, jeg gjorde, var at flytte paa Landet. Du er ogsaa bleven en complet Dame i denne Vinter, det klæder Dig rigtignok smukt, men Du er mig saa fremmed, jeg tør næsten ikke tale med Dig saadan som før."

„Skam Dig, Annette, jeg holder slet ikke af Dig iaften," sagde Emma, idet hun, efter at have fuldendt Frisuren, kysſede hende i Henrykkelse over sit vellykkede Værk. „Nu er Haaret i Orden, men endnu har Du jo ikke sagt mig et eneste Ord."

„Ak Gud, naar Du vidste, Emma — tænk engang! — Ja, men Du maa ikke lee ad mig — min Fader havde bestemt, at her idag paa min Geburtsdag" ....

„Naa, at her skulde være Bal? — Men" ....

Digitized by Google

„Ja, men Du maa vide," begyndte Annette igjen forlegen, „at jeg har længe" —

„Hm!" lød det i det Samme ganske lydeligt bag ved dem. De vendte dem Begge forskrækkede om og saae Møller reise sig fra en Stol i Baggrunden af Værelset. Ligesom En, der seer en Slange i Bjergets Kløfter, som gamle Fader Homer siger, saaledes foer Annette sammen og greb Emma i Armen ved dette Syn, og da han var gaaet dem forbi og forsvandt i Dandsesalen, spurgte Emma forundret: „Men Herregud, hvad bliver Du saa bange for? Du har jo slet Ingenting sagt, som han ikke gjerne maatte høre."

„Nei, men han er mig saa umaadelig ubehagelig. Saae Du ikke, med hvilken uforskammet Mine han saae paa os? Og naar han taler til mig, er det ogsaa paa samme uforskammede Maade."

„Uforskammet?" udbrød Emma leende. „Herregud! Og det løber Du for? Jeg skulde ved Gud snart vænne ham af dermed. Men glem ikke, hvad det var, Du vilde sige mig."

„Det var ikke Andet end — men Du maa love mig" — — Annette brød pludselig af, da Edvard traadte ind i Værelset. Emma yttrede atter sit Ønske at tage bort, og da Edvard bestandig frygtede for, at Commandeuren endnu skulde faae det heldige Indfald at declarere hans Forlovelse for Selskabet, greb han med Glæde denne Leilighed til at slippe bort og udbad sig den Fornøielse at maatte ledsage hende hjem, og med en Iver, som Emma, med fuldkommen Bevidsthed om sin egen Elskværdighed, dog neppe kunde forklare sig. Efterat Annette havde forsynet hende med Skoe, bundet hende et Tørklæde om Hovedet, og lovet hende snart at fortælle

Digitized by Google

hende Resten, og efterat Edvard i Forstuen havde hængt Carls Kappe om hende, begave de dem paa deres Vandring, uden at tage Afsked med Selskabet.

Det var en Forandring at komme ud i det Frie fra den qvalme, støiende Dandseſal. Alt var saa roligt derude: „Fuglen, der havde qviddret saa lystigt i Buskene, og Foraarsvinden, der havde bruset igjennem de nøgne Trætoppe, vare nu blevne tause. Natten havde hævet sit alvorlige Ansigt, og alle Naturens Børn havde bøiet sig under dens Herredømme, og bevogtede af dens talløse, blinkende Argusøine forfriskede de dem i dens kølige Aandedrag til et nyt Liv. Emma og Edvard vare Begge tilmode omtrent som Fuglen, der er undsluppen af sit Buur og svinger sig fri op i det uendelige Rum. Efter en ziirlig Undskyldning for den Uleilighed, hun foraarsagede ham, svøbte hun sig tættere i Kappen og ilede med hurtige Skridt henad Veien. Edvard gjengjeldte hendes Galanteri, men denne Samtale syntes ikke ret at ville trives, den hører til Bekjendtskabets Barndom og forbi dette Punkt havde denne Aften allerede bragt dem. Der paafulgte derfor en Tausheb, som Edvard ikke følte nogen Lyst til at bryde. Ligesaa piinlig, en saadan kan være blandt Mange, ligesaa betydningsfuld kan den være mellem To, især naar nylig foregaaede Begivenheder bringe os til at antage, at vore Tanker krydse hverandre.

Endelig brød Emma Tausheden. „Jeg troer, De gaaer og falder i Tanker med den stille, tankefulde Nat," sagde hun. „Det kan jeg ikke negte", svarede Edvard, „og jeg behøver saameget mindre at negte det, som jeg kan give Dem den samme Beskyldning tilbage."

„Det kan De vistnok," sagde Emma lidt spodsk,

Digitized by Google

„men jeg troer, det vilde klæde Dem bedre at svare mig med en Undskyldning, end med en Beskyldning. At det er Dem, der bør vedligeholde Conversationen, naar Deres Dame tier, behøver jeg vel ikke at lære Dem."

„Jeg erkjender det fuldkomment," svarede Edvard og smilede ved denne Irettesættelse, der klædte den attenaarige Pige uforligneligt.

„Forresten," vedblev Emma, „tilgiver jeg Dem, paa Grund af de særdeles Omstændigheder. Jeg føler mig selv ligesom gjenfødt ved at komme ud i den rolige Natur fra al denne støiende Lystighed. Jeg veed aldrig, at jeg har følt denne Contrast saa tydeligt; der er noget Pikant i saaledes at blande Sommerens og Vinterens Fornøielse sammen."

„Deri har De Ret. Jeg maa imidlertid bekjende, at jeg i denne Modsætning hælder til Naturens Side. Man siger i Almindelighed, at Menneskene besjæle Naturen, og at den er død uden dem. Man betragter den som den gamle Moder, der kun oplives af sine Børn. Mig synes snarere, at den udødelige Moder har frembragt alle disse forgængelige Børn, for ved sin evige Ungdom at triumphere over dem. Menneskene flokke sig sammen og trække deres Næring af den, ligesom Ormene paa et Træ, og i Stedet for at tilbede den, vanhellige de den ved at gjøre dens Nat til deres Dag. Men den hevner sig paa dem ved at lade dem forsvinde og glemmes, ligesom det usle Insekt, der kun lever een Dag."

„Det klinger rigtignok noget misantropisk," svarede Emma, „men jeg kan ikke Andet end bifalde det; Sommeren er ogsaa min bedste Tid, jeg troer næsten jeg vilde ønske at kunne tilbringe den i en ubeboet Egn, for

Digitized by Google

mere uforstyrret at kunne nyde Naturens Selskab." Edvard kunde ikke bare sig for at smile ad denne, som det lod, saa lidet meente Sætning.

„Imidlertid," sagde han, „maa jeg indvende, at De tildeels tog feil; det var i Grunden ikke Natten, der gjorde mig tankefuld."

„Gud veed, hvad det da var," sagde Emma, „vi see jo ikke Andet rundt om os end den."

„Jeg seer rigtignok ikke Andet end den og Dem."

„Ah mig! Det er virkelig en beskeden Gjenstand, De har valgt for Deres Tænken. Maa jeg da spørge Dem, hvad Deres Tanker sagde Dem herom."

„Jeg beder om Forladelse, fordi jeg bliver Dem Svaret skyldig. De veed selv, hvor Lidt man kan dømme om Folk, som man kun seer i pyntede Selskaber. Man seer dem omtrent lige saa usikkert og utydeligt, som disse Træer og Buske gjennem Nattens Slør."

„Deres Lignelse halter, thi naar man vil bruge sine Øine — vil De see over Deres Hoved, hvor tydeligt man kan skjelne den mindste Qvistes Omrids paa den klare, blaa Grund. Saaledes kan man dog see gjennem dette Slør, naar man kun vil see."

„Min Lignelse halter ikke, Frøken, thi den, som kan hæve sine Øine til det rene Himmelske, vil ogsaa kunne gjennemskue Deres Sjæl."

„En flau Compliment og daarligt anbragt."

„Det er ingen Compliment, naar den henvendes til Dem."

„Aa, der er ikke noget Udkomme med Dem." —

Efter en kort Pause knyttedes Samtalen igjen. Emma bad ham lære sig Noget om Stjernerne. Hun mente, at der ikke kunde tænkes noget Interessantere

Digitized by Google

end den Videnſkab, ſom hun priſte, medens hun ſtirrede ſig blind paa Himmelens utallige Lys og holdt Edvard under Armen, for ikke at falde i Grøften. Han undſkyldte ſig med ſin Uvidenhed. „Hvorledes!“ ſagde Emma, „er De uvidende heri? Det ſynes ikke conſeqvent, at De nylig erklærede Dem for en Velynder af Naturen. De burde ſtamme Dem, ſkulde ikke enhver Student“ ....

„Det gjør jeg virkelig ogſaa, ſaa har jeg da for ſaavidt gjort min Pligt.“ Edvard var halv forlegen ved denne Tilſtaaelſe, og for at dreie Samtalen paa en anden Gjenſtand, ſpurgte han til hendes Tantes, Fru Völkers, Befindende.

„Ja, det er ſandt,“ udbrød Emma, „hvorfor ſee vi Dem aldrig mere der?“

„Vi?“ ſvarede han. „Jeg veed kun ſjelden, at jeg har havt den Fornøielſe at træffe Dem der.“

„Herre Gud! Ja, det er jo heller ikke ſaa længe ſiden, at jeg var Barn. — Men ſiig mig dog, hvorfor kommer De der aldrig mere?“

„Jeg trækker mig tilbage fra Verden,“ ſagde han med et Suk, „for at forebygge, at Verden ikke ſnart ſkal trække ſig tilbage fra mig.“

„Det er et tosſet Koketteri, ſom alle unge Herrer drive med deres Alder. Det ſiger De kun for at være paa Moden. Speil Dem i Deres elſkværdige Broders Exempel.“

„Elſkværdig? Hvormed har han nu fortjent det Navn?“

„Jo, i Modſætning til Dem, ſom er ſaa gammel. Deres Broder havde maaſkee ſnarere Grund til at være ſat og alvorlig.“

„Hvorfor det?“ ſpurgte Edvard nysgjerrig.

Digitized by Google

„Ja, det siger jeg Dem ikke nu," svarede Emma med en hemmelighedsfuld Mine, idet hun stirrede ham lige ind i Øinene. Hun havde naturligviis straxt gjettet, af hvad Art Annettes Hemmelighed var, og Resten havde hun selv suppleret. „Hvorfor vil De gjøre Dem ældre, end De er? O Gud! jeg vilde ønske mig evig Ungdom, thi Ungdommens Glæder, Dands og Lystighed er dog det Bedste i Livet" . . .

„De synes ikke at være meget consequent. De sværmede før for at boe i en eensom Egn."

„Aa ja, det er sandt, det havde jeg glemt," svarede hun leende. Saaledes gik Veien under en levende Samtale, hvori Spøg og Alvor, Complimenter og Drillerier dandsede med hverandre og mellem hverandre, som de forskjellige Charakterer paa en Maskerade. I denne Afvexling kan Aanden forfriske sig, naar den er træt, og skaffe sig Luft, naar den føler hiin Overflod i Tilværelsen, hiin kaade Livsfylde, der undertiden overvælder det ungdommelige Gemyt. Mange Sjæle kunne ikke finde Smag i og ikke forstaae dette Slags Underholdning; deres Tænkning har ikke Bevægelighed nok, de ere enten for lade eller for stive dertil, og de kjende ingen anden Hvile for Aanden, end Søvnen. De ville da ogsaa gjerne bilde Andre ind, at Aanden i Grunden ingen Deel har i slige Samtaler, fordi de ikke have ført til noget egentligt Resultat, enten for Theori eller for Praxis. Men man skal ikke troe dem, og naar man har Poesien kjær og har Sands for at gjenfinde den i Hverdagslivet, da vil man heller ikke troe dem.

Den nærmeste og almindelige Vei mellem de to Gaarde var just ikke den slagne Landevei; den bugtede sig igjennem Krat og Skov, hvor Lyset endnu saldt spar-

Digitized by Google

sommere, og da Emma ikke i langsommelig Tid havde besøgt den og nu var for beskæftiget til at være opmærksom paa den, bleve de paa eengang, just som de traadte ud paa den aabne Mark, overraskede ved den ivrige Bjeffen af nogle aarvaagne Gaardhunde i en lille sovende Landsby, og Emma maatte tilstaae, at hun var gaaet feil af Veien.

„Nu skal De see, at det er gaaet os ligesom det gik Maria i Eventyret om Alferne," sagde hun og loe, „vi have løbet saa vidt omkring, at vi ikke kunne finde hjem. Herregud! skal vi nu gaae her i syv Aar, indtil Alle have glemt os?"

„Det var jo rigtignok en sørgelig Bestemmelse," svarede Edvard, „men hvad mig angaaer, skal jeg blive Eventyret tro, thi naar jeg maa tilbringe dem i Deres Selskab, ville de vist synes mig som een Dag." Han vidste ikke ret, om han skulde anse det for en Spøg af Emma, eller om de virkelig havde forfeilet Veien; maaskee, meente han, havde hun med Forsæt ført ham vild. I alt Fald var Feiltagelsen ikke betydelig, og Emma havde snart bestemt, i hvilken Retning de skulde fortsætte deres Vandring.

Med hurtige Skridt fulgte de en liden Stund Stier og Markveie; hvor Passagen var vanskelig, sprang Emma foran, uden at ændse at Græsset var vaadt, og at hun ikke aldeles beskyttedes herimod af Annettes Skoe. Edvard saae engang imellem med Veemod til sine Fødder. De morede dem over dette commune naufragium og beloe denne første af alle Sundhedsregler, som saa ofte har været Thema for fader- og moderlige Formaninger. Ungdom og Viisdom følges ikke ad. Pludselig stod Emma stille. „Jeg maa dog sige Dem, at jeg

Digitized by Google

ikke er saa aldeles ukyndig i Astronomien," begyndte hun, „denne Gang vil jeg i det mindste lade mig lede af Stjernerne."

„Vogt Dem, de ville vist forsvinde, ligesom Lygtemændene, inden vi komme til Maalet," sagde Edvard. „Men det forstaaer sig, saa har vi Solen, og den vil hjelpe os bedre."

„Mener De det? — Kjender De den Stjerne, som blinker saa klart og venligt lidt til Venstre, ganske lavt over Horizonten?" Edvard benegtede det. „Skulde man troe, at det er et Lys paa en Mølle?" Denne Mølle laae tæt ved Emmas Hjem, og de rettede derfor deres Skridt imod den. Da de gik forbi Vingerne, greb hun ham pludselig i Armen og trak ham til Side, skjønt han var langt fra Fare. Vinden var desuden meget lad, saa at Vingerne dreiede sig langsomt og knirkende omkring Axelen, medens Møllerens Dreng indenfor sang, for at holde sig vaagen ved Arbeidet. Ogsaa her standsede de, for at høre paa Sangen, og Emma udbredte sig over den Travlhed, som contrasterede med den søvnige Rolighed rundt omkring, og de hvide Møllere og Meelsække, belyste af Lygteskinnet, med den sorte Nat udenfor. Et saadant lille natligt Maleri tager sig net ud, og hvad søge vi vel Andet i vor Betragtning af Naturen end Contraster? Skygge og Lys, Liv og Død, jo nærmere de grændse til hinanden, desmere hæve de hinanden.

Sangen var forbi, og det sidste Stykke Vei tilbagelagt. Ad en Markvei kom de ind bag ved Haven; for ikke at giøre Allarm i Huset, besluttede Emma at gaae igjennem Haven ved et lille Bondehuus, hvor nogle gamle Folk boede, som om Vinteren havde Opsigt med Conferentsraadens Landsted; herfra kunde hun komme

Digitized by Google

til at banke paa Borgestuevinduerne. Hun bøiede Pileqvistene tilbage og med et Spring stod hun i Haven; Edvard fulgte efter. Emma førte ham igjennem smalle, tæt tilvoxede Gange hen mod det lille straatakte Huus, hvis smaa skjæve Vinduer halvt skjultes af en opløben Hække. Døren stod paa Klem. Idet de gik forbi, blev den aabnet lidt meer, og en Karl stak Hovedet frem og hviskede i en arrig Tone: „Hvordan Saten er det Du gaaer og klumper, Niels?" — Emma foer sammen af Skræk, og Edvard spurgte halvhøit: „Hvad godt?" — Karlen, som havde trukket sig tilbage, stak strax Hovedet frem igjen og saae vist paa dem Begge, derpaa blev Døren smækket op, og i fire Spring var den mistænkelige Person over Gjærdet. Den unge Jurist, paa hvem Criminalretten og Vold og Mordbrand bestandig spøgede i Hovedet, tvivlede intet Øieblik paa, at her jo foregik noget Lignende, som han ikke kunde være nogen uvirksom Tilskuer ved. Uden at være sig nogen bestemt Hensigt bevidst, løb han efter ham. Emma stod imidlertid alene i Haven, og da hun havde befindet sig, ansaae hun det for raadeligst at vække Husets Beboere, som hun godt kjendte, og søge Tilflugt hos dem. Det er eiendommeligt for Fruentimmer og Børn, at de ikke skrækkes saa meget over den egentlige Fare, som over dens Skygge; de vise ofte megen Conduite i et afgjørende Øieblik, men hvad der er mistænkeligt og uhyggeligt, og fremfor Alt Ensomhed og Mørke, berøver dem alt Mod. Dog herimod har Naturen givet dem en Modvægt, thi ligesom de ængstes af indbildte Farer, saaledes trøste de dem ogsaa ved en indbildt Beskyttelse, og derfor ilede Emma at søge Sikkerhed hos de gamle Beboere. Men i det Øieblik, hun traadte ind af Døren, steg ligesom frem af

Digitized by Google

Jorden ligefor hendes Fødder en lignende Person. Hun var nærved at synke i Knæ af Forfærdelse og udstødte et høit Skrig, som fordoblede hans Hastighed; han smuttede forbi hende ud af Døren og forsvandt. Emma greb i Døren til Stuen, men den var lukket af, hun bankede paa, men Ingen svarede. Huset var tomt og forladt. Aandeløs af Forstrækkelse støttede hun sig til en lille, smal Trappe, som lige for Døren gik op til Loftet, og vovede hverken at røre sig til den ene eller den anden Side, medens hun med spændt Opmærksomhed lyttede efter Edvards Fodtrin, og ufravendt stirrede ind i det kulsorte Mørke, som skjulte et forrøget Ildsted i Baggrunden, for at iagttage, om ikke en eller anden Bevægelse skulde forraade en Fjende. Men Alt blev stille, og der forløb flere Minutter i den ængsteligste Taushed.

Endelig hørte hun Stemmer og Fodtrin i den anden Ende af Haven, men det var ikke Edvard. Man nærmede sig Døren, hendes Hjerte bankede hurtigt, og i den høieste Grad af Angest søgte hun et Skjul bag Trappen. Nogle af de talende Personer bortfjernede sig igjen, Een traadte ind i Gangen, og en Anden spærrede Døren. Den første kom hende nærmere, slog paa Trappen med en stor Knippel, gjennemsøgte enhver Krog og greb endelig fat i Emmas Kappe. „Haha! her har vi ham! Kom frem, Kjæltring!“ sagde han barsk og trak hende voldsomt frem af hendes Skjul.

„For Gud i Himmelens Skyld!“ hvistede hun med bævende Stemme. — „Hold Kjæft, Dreng! Ikke et Knyl!“ raabte han.

„Hvem er det?“ spurgte den Anden i Døren. —

„Aa, en halvvoxen Dreng, som de har havt med

Digitized by Google

til Haandlanger. Du skal min Sjæl hverken være kommen for tidlig eller for sildig paa den Galei."

„De tager feil, min Herre," begyndte Emma, medens hun uden Modstand lod sig holde fast i Kraven af en grov Haand, som trykkede hende Knoerne ind i den fine Kind, saa at hun knap kunde tale „vi gik blot her forbi, og saa" . . .

„Naa, Du kom her ind af en Feiltagelse, Slyngel! Ja, jeg skal lære Dig at gaae feil, kan Du troe. Hvad Fanden er det?" begyndte han atter, da han snublede over Noget, som laae paa Gulvet.

„Tyvekoster," sagde den Anden i Døren, „kom hid med det." Den Første bukkede sig ned og tog et Stykke Tøi op, som han kastede til sin Kammerat, der rystede det omhyggeligt ud og derpaa tog det under Armen. „Det er Kjærlingens gamle Skjørt, han har taget, den lurvede Knegt. Du har sgu seet Dig daarligt for, min Broer, hvis Du ikke har faaet Andet for din Part."

Emma vilde atter begynde paa en Forklaring. „Min Herre, De tager feil, jeg er ikke — jeg er ikke den, som De mener. Min Fader eier Gaarden her ved Siden af."

„Sludder, Dreng! Jeg er tilfreds, din Fader eiede Helvede selv. Hvad Fanden vilde Du her?"

„Jeg vilde gaae hjem," stammede hun, „og da jeg kom forbi" . . .

„Hold Mund, forbandede Dreng, man kommer ikke forbi paa denne Tid af Dagen," vedblev han i samme Tone. „Nu knyer Du ikke et Ord, førend Fuldmægtigen kommer, at vi kan faae Dig at see ved Lys. Maaskee vi har havt Fingre paa Dig før, og vi er gamle Bekjendte." Det raslede i hendes Brystlomme, han greb i

Digitized by Google

den, fik fat i Hæftet af Carls Dolk og trak den ud, uden at Skeden fulgte med. Ogsaa denne leverede han til sin Kammerat, idet han sagde: „Naa, det var Ret, Du har ogsaa saadanne Instrumenter hos Dig, og saa kom Du herind af en Feiltagelse? Ja, ja, gode Ven, det skal nok blive undersøgt.“

Imidlertid kom der Flere til udenfor. Emma hørte, at man havde opbragt tre Andre, at Fuldmægtigen var gaaet ned til Conferentsraaden, og at man kun skulde holde de Paagrebne i Forvaring og ikke transportere dem bort, før nærmere Ordre. Nu hørte hun ogsaa Edvards Stemme, han protesterede paa sine egne og hendes Vegne, Emma blev trukken frem, man fandt vel, at hun var i Fruentimmerklæder, men man havde altfor tydelige Beviier imod hende til at troe hendes Forsikkringer. Grunden til denne Vantro var især den, at Brændeviinsflasken havde cirkuleret saa godt iblandt Justitiens Folk paa de natlige Poster, hvorfra de skulde iagttage dette i Forveien angivne Indbrud, at de ikke vare i Stand til at trænge ind i en saa forviklet Sag, som denne. „Ja ja, ja ja,“ vedblev Han, der førte Ordet. „I kommer nok i et skarpt Forhør, inden I slipper fri, saa pyntet som I er, min gode Ven! Her skal I min Sjæl blive for det Første, det skal jeg være Mand for. Og noget Tyvetøi er det alligevel,“ sagde han halvsagte til de Andre.

Emma og Edvard tænkte med Skræk paa den Opløsning, som dette Eventyr vilde faae ved hendes Faders Mellemkomst. Hun skjelvede allerede, da hun i Afstand hørte hans Røst, og hviskede til ham med bævende Stemme: „O Gud! Hvor min Fader vil blive vred!“

Nu kom Conferentsraaden og hans Ledsagere, fulgte

Digitized by Google

af en Karl med en Lygte. En af Betjentene vilde netop føre Arrestanterne frem, da Conferentsraadens Øine faldt paa Emma, som grædende nærmede sig ham. „Ved den levende Gud, min Datter!“ udbrød han. „Emma, Emma, hvor Satan er Du kommen her? Og De, min Herre,“ henvendte han sig til Edvard, „hvem er De, om jeg maa spørge?“ — Edvard besvarede kort og alvorligt hans Spørgsmaal, men han havde knap Taalmodighed til at høre derpaa, han afbrød ham hvert Øieblik med Udraab og Irretesættelser til den ulykkelige Datter. Snart snurrede han sig rundt paa Hælen og trampede i Jorden, snart kastede han bistre Øiekast til Edvard, og betragtede den fremmede unge Herre, som han havde bragt med sig og som var en forlegen Tilskuer ved hele denne Scene. Til denne Sidste henvendte han sig, idet han sagde: „Herr Berg, maa jeg præsentere Dem min Datter, det gjør mig ondt, at det ikke skeer i bedre Selskab.“ Den Fremmede bukkede, Emma bøiede Hovedet lidt, og Edvard bed sig i Læberne. Endelig var Sagen fuldkommen oplyst, de rette Forbrydere tagne i Øiesyn, og Conferentsraaden lavede sig til at gaae. Med en skjødesløs Compliment og et arrigt Ansigt sagde han til Edvard: „Jeg takker Dem, min Kjære, fordi De har ledsaget min Datter paa dette Eventyr. Jeg ønsker Dem en god Morgen.“ Emma fulgte ham, idet hun med Taarer i Øinene tilnikkede Edvard et venligt Farvel. Den Fremmede saae det og smilede.

Edvard fulgte efter dem i nogen Afstand op imod Gaarden. Mange forskjellige Betragtninger gjennemkrydsede hans Hoved, den grædende Emma, Faderens Arrogance og Uartighed, den fremmede unge Herre, som fulgte hende nogle Skridt foran. Der var Noget, som

Digitized by Google

uimodſtaaelig drev ham til at følge dem, og først da de forſvandt gjennem Porten, ſtandſede han. Nu først tænkte han paa de Fremmede hos Commandeurens og ilede hurtigt tilbage, for at komme til Selſkabet igjen. Men denne Hændelſe havde aldeles forſtemt ham; jo nærmere han kom til Gaarden, jo mere ſagtnedes hans Skridt, han følte endog en vis Frygt for at komme tilbage. Declarationen og Dandſen vare Billeder, der beſtandig foreſvævede ham truende, og han maatte ſtandſe udenfor, for i Afſtand at vænne ſig til Muſiken og Munterheden.

Han kom netop tilbage med Solens første Straaler. Hanen galede i Gaarden, Smaafuglene qviddrede paa Taget, og den tykke Taage over Engen begyndte at løfte ſig. Folkene vare allerede paa Benene og i Begreb med at gaae til deres Arbeide. Da han traadte ind i Dandſeſalen med et Anſigt ſaa misfornøiet, at det alene kunde finde ſin Undſkyldning deri, at Lyſene ſtare ham i Øinene, vare de netop iſærd med at ſlutte den ſidſte Dands. Førend de imidlertid bleve færdige dermed, var det fuldkomment Solſkin. De blege Figurer med røde Øine og forſtyrrede Friſurer, i krøllede og overſtøvede Klæder, belyſte af den venlige Morgenſol, der ſaa at ſige ſlukkede Lyſene, ſom man ubarmhjertigen endnu lod brænde, Liremanden, med Øine ſaa tunge og ſaa matte ſom Bly, beruſet af Søvnen og neppe i Stand til at dreie Haanden rundt, det var den Morgenſcene, ſom her viſte ſig for ham, og ſom Commandeuren fra en Læneſtol i et Hjørne af Stuen betragtede med et Blik, hvori der blandede ſig Søvnighed og gjeſtfri Glæde. — Der gives virkelig ikke nogen hæsligere Parodi paa ſelſkabelig Fornøielſe end et ſaadant Maleri. Der er Intet,

Digitized by Google

hvormed man kan ligne dette forcerede Liv, hvoraf ikke alene al Aand er forsvunden, men som ikke engang har Spor af ydre Glands og Skjønhed tilbage; Intet bærer Smagløshedens og Kedsommelighedens Præg saa tydeligt paa Panden, som disse matte Bestræbelser for at vedligeholde den hendøende Bevægelse, for ikke at synke ned under de sletteste Marionetter, hvis Udvortes man tildeels allerede havde tilegnet sig. Det er en Reactionsperiode i den selskabelige Glæde, som man gjør sig en Fornøielse af at trække frem for Lyset; et saadant Misbrug har Moden hævdet gjennem Rækker af Aar, indtil for ganske kort Tid siden.

Endelig fik det Ende med Dands, Kaffedrikken og de gjensidige Takkigelser imellem Verten og Gjesterne; Selskabet adspredtes, og den gamle Rolighed vendte tilbage til Commandeurens Bolig, som ikke i lang Tid havde været saaledes forstyrret. — Det var allerede op ad Formiddagen, da Annette kom frem af sit Sovekammer og glædede sig over, at Skuepladsen for den støiende Lystighed, ved Julies Bestræbelser, havde undergaaet en saa fuldstændig Forvandling, at der ikke var Spor tilbage af de foregaaende Scener. Commandeuren kom først ind henimod Middagstid og skjendte paa Døttrene, fordi de havde ladet ham sove saa længe.

Denne Aften og de Uheld, der havde berøvet den sin Betydning, bleve slet ikke omtalte i Familien. Baade Faderen og Søsteren havde maattet anvende for megen Omhyggelighed, for at læge det Saar, som Skjebnen havde tilføiet Julie, til at de ikke skulde søge at bortfjerne Alt, hvad der atter kunde oprive det. Annette var ogsaa bestandig saa fornøiet, som om Intet var hændet hende, hun loe og sang og klappede Julie paa

Digitized by Google

Kinden, saa at denne, som syntes, at hun burde bede sin Søster om Forladelse, fordi hun havde været Aarsag i denne Forstyrrelse, knap kunde faae Leilighed dertil og tilsidst opgav det som overflødigt. Commandeuren derimod ærgrede sig i sit stille Sind over, at hans Plan var strandet, saa at sige lige uden for Havnen. Gamle Folk, i en saa snæver Virkekreds som hans, blive i Almindelighed vante til at anse Det, som de fast have bestemt, for allerede saa godt som skeet og kunne aldrig ret finde sig i, at det slaaer feil. Efterat han i meer end otte Dage havde gaaet omkring med en mere speculativ Mine end ellers, og Annette havde bemærket, at han ofte midt i sine dybe Betragtninger fæstede sine Øine paa hende, som om hun var Gjenstanden derfor, kaldte han hende en Aften ind til sig i sit Værelse. Han tog hende under Hagen, saae hende stivt i Øinene og sagde: „Seer Du, min Pige, det var mit Alvor, at Jeres Forlovelse skulde gjøres offentlig — hm — jeg lider ikke dette Hemmelighedskræmmeri. — Det kan være godt nok, saalænge saadant Noget er imellem unge Mennesker alene; men jeg er for gammel til at spille en Rolle i saadanne Historier. — Og hvad skal det ogsaa til? Kan I ikke være hinanden bekjendt? Og er det for Modens Skyld, skal det saameget mindre skee. Det duer ikke at være moderne i Sligt; man kan have ondt nok ved at lade sine Klæder skære efter Moden, og man skal Pine Død ikke lade sine Handlinger og Forhold domineres af den. Frem for Lyset skal det! Forstaaer Du mig?“ —

Annette havde under hele denne Tale staaet blodrød, med Øinene hæftede paa Gulvet og pillet paa sine Forklædebaand. Hun svarede ikke. „Du er undseelig, lille Annette,“ begyndte han igjen noget mildere, „men det

Digitized by Google

maa ikke hjelpe. Edvard er en flink ung Mand, en honnet Karl, og — Du maa ikke være saa barnagtig mere, hører Du?" Og nu fortalte han hende den Bestemmelse, han havde taget. Om en fjorten Dages Tid var det hans egen Fødselsdag; den var vel ikke bleven celebreret i mange Aar, men man kunde jo bruge den, saa godt som enhver anden Dag. Han vilde da indbyde en lille Kreds af Familie og gode Venner, og for dem skulde dette Forhold declareres. „Jeg vil overlade til Dig og Julie, hvem I vil invitere, men jeg har bestemt Dagen, husk paa det." Saaledes endte han. Julie blev snart indlemmet i denne Beslutning, der var en ufravigelig Regel for dem Begge og blev efterkommet paa det nøiagtigste. Men jo nærmere man kom den bestemte Dag, desmere voxede Gjesternes Antal, thi bestandig opdagede man, at der var En eller Anden, der kunde gjøre lige saa megen Fordring paa at indbydes som Den eller Den, der allerede var buden, og saaledes blev Selskabet en Deel talrigere end efter den første Plan.

Dagen kom, og atter samledes Slægtninge og Venner i Commandeurens Huus. Dennegang var det mere en Sommerfest, thi paa en af de første Maidage spadserede de pyntede Damer og Herrer mellem det unge Grønne paa Hækkerne i Haven. Himmelen var saa reen og klar, og Annette aandede saa frit, medens hun førte sine Veninder om for at see paa det smilende Landskab; men da siden Gjesterne havde taget Plads omkring Bordet, da hun atter sad ved Edvards Side paa samme Sted som sidst, da var det forbi med hendes Munterhed, og hun følte en Ængstelse og en Forlegenhed, som forraadtes baade af hendes Kinder og af hendes Stemme. Hun skjelvede ved enhver Pause i den almindelige Samtale,

Digitized by Google

som om den skulde medføre det afgjørende Øieblik. Men ogsaa denne Gang skulde Tilfældet med sin almægtige Haand gribe forstyrrende ind i hendes Skjebne. Tilfældet — hvorfor ikke Forsynet?

> Den Zufall giebt die Vorsehung,
> Zum Zwecke muß ihn der Mensch gestalten.

Dette Øieblik nærmede sig allerede med stærke Skridt, da Tjeneren hastig traadte ind og kaldte Commandeuren og Edvard ud, efter en kort, hemmelig Meddelelse. De fulgte ham Begge med meget alvorlige Ansigter. Strax efter blev ogsaa Møller kaldt ud, og Annette benyttede Leiligheden til ligeledes at bortfjerne sig. Selskabet sad i spændt Forventning efter at erfare, hvad der var hændet. Ingen kunde ane Noget om Sammenhængen, men Enhver bestræbte sig derfor, og de speidende Øine løb omkring for at opdage Noget, hvoraf man kunde gjøre Gisninger. Det Eneste var een ledig Stol endnu, hvor Lieutenant Rosen savnedes, der for Lidt siden havde reist sig og sagte listet sig ud. Men snart opklaredes det Hele. Carl var gaaet ud for at antænde et Transparent i et Træ, hvor Annettes og Edvards Navnetræk skulde slynge sig i hinanden. Tjeneren havde sat en Stige til Træet, som var temmelig høit, havde sluppet den, da Carl var paa det øverste Trin, den var gledet paa den fugtige Jord, og han var styrtet ned. Da Commandeuren og Edvard kom ud, laae han bedøvet paa Jorden, og hans ene Arm, som han havde inde mellem Trinene paa Stigen, var brækket. Han blev strax bragt ind paa en Seng og nøie undersøgt, da Lægen frygtede for Brud af Benene i Hjerneskallen. Edvard var som ude af sig selv, da Møller ligefrem erklærede ham dette og tilsviede, at man

Digitized by Google

kunde vente det Værste. Commandeuren søgte forgjeves at stille ham tilfreds, og den naturlige Følge af denne Ulykke var, at Selskabet snart opløstes, og, som det meente, renoncerede paa den Fornøielse, endnu at see Geburtsdagen forherliget ved Fyrværkeri og Commandeurens Navnetræk i Transparent. Carl kom imidlertid, efter et Par Timers Forløb, fuldkommen til sig selv; den godmodige gamle Commandeur underrettede ham om, at han paa ingen Maade tillod ham at forlade hans Huus, førend han kunde gjøre det lige saa sund og frisk, som han var kommen dertil, og bad ham at betragte det eenlige Gjesteværelse paa Qviften som sit Hospital. Armen blev lagt i Skinner og Bandager, og Møller og Edvard bleve hos ham den første Nat. Allerede den næste Dag var al Fare forbi, kun var det nødvendigt, at han i de første Uger maatte ligge tilsengs.

Det var et meget ubehageligt Budskab for den Syge. Han kedede sig forud til sit eensomme Sygeleie derude, langt fra alle Venner og Bekjendte, og bandede i sit stille Sind Navnetrækket, den skjødesløse Tjener og den ulykkelige Afbrydelse sidste Gang, da Declarationen skulde være gaaet for sig. Commandeuren var ogsaa i Begyndelsen ilde tilmode over dette Uheld. Det var som om alle onde Aander havde sammenrottet sig imod hans Plan, og han fik virkelig et Slags overtroisk Frygt, som afholdt ham fra for det Første at ville sætte den i Værk. Imidlertid var han inderlig glad, naar han kunde holde Carl med Selskab, thi han havde utallige Spørgsmaal at gjøre om den kjære gamle Flaade og sine jevnaldrende Ungdoms- og Manddomsvenner i Etaten, fra hvem han nu var saa godt som ganske adskilt, om de Seilere, hvormed Flaaden var forsøget siden den Tid, og deres Con-

Digitized by Google

ſtruction, og mange andre af det Slags Ting. Fremfor Alt kom de ſnart paa et Capitel, ſom gamle Sømænd ſaa naturligt og ſaa gjerne føre Talen paa, nemlig de utallige Hiſtorier om fordums Farer og Lyſtigheder, ſom det var ham en uſigelig Glæde at gjenkalde ſig. Hans Beſøg vare imidlertid mere hyppige end de vare lange; han kom ofte ind med ſin Pibe i Munden og begyndte en Samtale, men lige ſaa ofte blev han igjen kaldet ud, eller der faldt ham ſelv Noget ind, ſom ikke kunde forſømmes, og han maatte da afbryde Samtalen. Thi netop i denne Tid var der meget at tage Vare med at beſtyre den ikke ubetydelige Landeiendom, og at ſætte Folkene i Trit efter deres Vinterdvale; thi ſaameget Bonden kan arbeide om Sommeren, ſaameget kan han ogſaa dovne om Vinteren. Julie havde Huusholdningen under ſin Beſtyrelſe, og Kjøkken og Kjælder vare en ſtor Deel af Dagen hendes Opholdsſted. Annette var den Eneſte, der kunde tage ſig af den Syge, thi hun havde meſt Huſets ſtilleſiddende Arbeide. Commandeuren raiſonnerede ogſaa ſtrax, at hun lige ſaa godt kunde ſye i det ene Værelſe, ſom i det andet, og blev ganſke fortrædelig, da Julie, ſom godt kunde mærke, hvor nødigt Annette gik til det, ved Omſvøb og Omſkrivninger ſøgte at hævde den qvindelige Undſeelſes Rettigheder. Det „Snerperi" banlyſte han langt bort fra ſit Huus. „Kjæreſte Børn!" ſagde han, „ſkulde jeg lade Den, der er kommen til Uheld hos mig og for min Skyld og for Jeres Skyld, ſkulde vi lade ham ligge for Lud og koldt Vand, og ønſke ſig mange Mile borte? det ſkal aldrig i Evighed ſkee, om jeg ſaa ſkulde lade Alt ligge og ſelv ſætte mig ind hos ham. Gaae Du kun, min lille Annette, og tag Dit Sytøi med Dig. Hvor vilde det klæde Dig at ſpille den

Digitized by Google

fremmede Dame mod din egen Svoger?" — Og nu vidste Døttrene af Erfaring, at ingen Indvendinger kunde hjelpe. I Grunden kunde Julie heller ikke ret forstaae, hvorfor Annette, som ellers var saa inderlig god, saa nødig vilde føie sig efter sin Faders Villie, især da det gjeldte om at være sin lidende Slægtning lidt til Pleie og Adspredelse. Men hun kjendte heller ikke de nøiere Omstændigheder ved Carls og Annettes tidligere Bekjendtskab, som nu gjorde hendes Søster det saa ubehageligt at nærme sig ham.

De havde første Gang seet hinanden i den Alder, da Barnet ikke er Barn længer og dog endnu ikke andet end Barn, da Mennesket føler Kjærlighedens første Anelser; i den Alder, da de Fleste, som kun have nogen Frihed, ogsaa finde en Gjenstand for deres Tilbøielighed, der ikke blot kan tage Deel i deres Lege, men med hvem de ofte kunne tale saa alvorligt, som om de vare ældre end de Voxne. Carl, som dengang var paa Academiet, tilbragte en Sommerferie ude hos sin Faders Paarørende og gamle Ven, Commandeur Selstrøm; han var en smuk og livlig Dreng, der tog sig godt ud i den blaa Trøie med den guldbroderede Krave og Ankerknapper, de blaastribede Beenklæder og den smukke Dolk ved Siden. Annette gik i sit tolvte Aar, og saa nydelig som hun var, ere Børn sjelden i den Alder. Hendes Moder havde været meget smuk, og Alle forsikkrede, at Datteren var hendes udtrykte Billede. Men i Væsen syntes hun slet ikke at ville ligne hende, thi den lille Annette var dengang lige saa overgiven, som hun siden blev stille. At sidde roligt og sye eller læse, var hendes største Plage. Deri saae Commandeuren derimod livagtig sin egen Natur; det gjorde ham saa ondt, naar han maatte skjende paa hende, og hun fik

Digitized by Google

derfor meget mere Frihed end de ville antage for tjenligt, der ikke erkjende, at den stille Ovindelighed, hvor den ikke synes medfødt, allersnareſt udvikler sig, naar Naturens Vildhed faaer Lov til at raſe ud paa egen Haand. Hvad Annette manglede var en jevnaldrende Legeſøſter, men det Savn maatte hendes Dukke afhjelpe, og den harmonerede fortræffeligt med hende. Annette kunde tydelig mærke, hvor den kedede sig, naar hun skulde sidde stille med den ved Bordet og sye smaa Klæder til den, og dersom Julie ikke havde antaget sig dens Eqvipering, havde den lille Veninde næſten maattet gaae nøgen. I sin Dukkes Selskab at springe om i Haven eller paa Græspletten i Gaarden, at løbe efter Lammene, for at klappe dem, at kjæle for den store Trofaſt, naar den stillede sig paa Bagbenene og strammede Lænken med sin Hals, det havde altid været hendes Glæde. Da hun var i en evig Bevægelse, rullede de kruſede, mørkebrune Haar hende bestandig ned over Ansigtet, ligeſom en oprørt Sø, der skyller op over sine smilende Bredder, og det vilde aldrig hjelpe, hvor utrættelig hun endog strøg de egensindige Lokker tilbage med begge de smaa Hænder.

I Sommerferien, nu snart for sex Aar siden, gjorde hun som sagt Bekjendtskab med Carl Roſen. Strax den første Aften gjorde de Indtryk paa hinanden, og to Dage derefter, da de gik sammen ved —søen i den rolige Aftenstund, kom det til en Erklæring imellem dem. Den nedgaaende Sol var Vidne til deres første Tilstaaelser og gjensidige Løfter. Dette skulde imidlertid være ganske hemmeligt, og da Annette i det Hele taget ikke var meget under Opsigt, fordi Commandeuren netop nu havde sin Høhøst at paſſe, og Julie allerede var i den Alder, at

Digitized by Google

hun begyndte at finde Fornøielse i Huusholdningsvæsenet, var der heller ingen Opdagelse at befrygte. De seilede Søen rundt til Annettes uendelige Morskab, — thi da gamle Sømænd ikke have den Skræk for dette Element, som andre gode Forældre, var Baaden altid til deres Tjeneste, — eller de spadserede Arm i Arm i den lille Lystskov, og sladdrede næsten fra Morgen til Aften, thi Ingen savnede dem, naar de blot passede de bestemte Spisetider. I faa Dage var Annette voxet ganske fra sin Dukke, den maatte hele denne Tid ligge i den eensomme Bordskuffe og vandt aldrig mere sit Venskabs gamle Rettigheder tilbage. Carl besang deres Kjærlighed og skar deres Navne i Bøgetræerne; de meente det Begge saa evigt, som om ikke engang Døden kunde adskille dem.

Imidlertid nærmede Ferien sig sin Ende og det med en uhyre Hastighed. Den næstsidste Aften plukkede Annette den smukkeste Rose og gav ham den med Taarer i Øinene; han trøstede hende med sine Udsigter til at blive Officeer, maaskee om fire Aar, og da at kunne afkaste den besværlige Tvang, som Academiet nu paalagde ham; indtil den Tid lovede han at besøge hende, saa ofte han havde Ferie. Næste Eftermiddag havde de deres sidste Seiltour, men den løb uheldigt af. Baaden kantrede ved en uforsigtig Vending, rigtignok saa nær ved Land, at hverken de selv eller Fartøiet kom i stor Fare, men Commandeuren, der langt borte havde været Tilskuer til Carls klodsede Maneuvre, var ude af sig selv af Forbittrelse og Foragt mod Styrmanden, uagtet det dog var ham, der havde reddet Annette efter Skibbruddet. Imidlertid havde hans Hidsighed ganske lagt sig inden Aften, og ved Afskeden bad han endog Carl at komme ud igjen i Vinterferien, for at lege Juul.

Digitized by Google

Skjøndt Afreisen først gik for sig næste Morgen Klokken sex, havde dog Annette allerede over en Time været oppe, og de havde endnu spadseret en lille eensom Tour sammen, inden de offentlig sagde hinanden et koldt Farvel ved Vognen. De første Dage efter Skilsmissen vare de gjensidig hinandens eneste Tanke. Annette kunde sidde flere Timer stille ved Søen og strikke, Carl var endnu mere adspredt og uoplagt til Arbeide, end Drenge ellers pleie at være efter Ferien. Men efter den værste Sommerhede kom Efteraaret, derpaa Vinteren; da var Luften afkølet. Lidt efter Lidt rev det virkelige Liv ham ud af Haabets og Erindringens Drømmerier, og da endelig Ballerne begyndte, hvor han ofte kom sammen med smukke Piger, der vare ældre og pynteligere end den beskedne lille Annette, da skød Amor et heelt Pilekogger bort imod hans Hjerte, og enhver af disse Pile, undtagen den allerførste, har som bekjendt den Egenskab, at den ikke blot saarer, men ogsaa læger, thi den helbreder ældre Saar, idet den bibringer Hjertet et nyt. Vinteren gik hen, og med den Julen, uden at han havde opfyldt sit Løfte, og da han eengang havde skuffet hende, blev det ham siden ubehageligt at tænke tilbage paa den Tid, som før havde forekommet ham saa lykkelig; han bestræbte sig for at udslette den af sin Erindring, og det lykkedes ham. En saadan Ustadighed ligger i Mandkjønnets Natur, men meer og mindre i de forskjellige Aldere, og den er maaskee almindeligst netop hos den Halvvoxne. Barnet forelsker sig i et Barn; men der kommer en Alder, som ligger imellem Drengen og den Voxne, og det, som den Alder har tilfælleds med den ældre, er især Selvtillid og Fordringer. Et Mandfolk i denne Alder forelsker sig næsten

Digitized by Google

altid i en Pige, der er en Deel ældre end han selv, han vil hæve sig selv ved hende, og troer at forringe sig ved at elske en yngre eller jevnaldrende, og derfor maa han blive sin tidligere Tilbøielighed utro.

Med Annette var det anderledes: hun var endnu ganske Barn, og Barndommen er ikke blot den Alder, der bedst nemmer, men ogsaa den, der bedst glemmer. Lige indtil Julen bildte hun sig ind, at det var Haabet om Gjensyn, der trøstede hende, skjøndt hun virkelig med hver Dag behøvede mindre Trøst. Da Julen ikke bragte Carl, og ikke engang et Brev fra ham, gik det hende nær; endnu den næste Sommerferie havde hun tungsindige Øieblik. Men dermed var ogsaa Kjærlighedens Efterklang forstummet.

Først da Edvard havde gjort sit Slægtskab med Commandeurens Familie gjeldende og var bleven Husets Ven, vaktes atter Erindringen om Carl hos Annette; og da Edvard var traadt i et saa inderligt Forhold til hende, glædede hun sig til at see Carl igjen. Men det var en vis hovmodig og triumpherende Glæde, hvormed hun tænkte paa, hvorledes hun vilde slaae alt det Forbigangne hen i Spøg, og lade ham ane, at hun havde taget sig det endnu lettere end han. Han skulde overbevises derom, idet han saae hende leve lykkelig med en Anden. Og dog, da hun ofte havde fortalt Edvard om den Hengivenhed, hun havde havt for hans Broder, da hun derved havde opfrisket de Erindringer, som ikke havde kunnet forsvinde, fordi de vare slyngede ind i hendes Sjæl og betegnede Veien i dens Udvikling, kunde hun ikke undertrykke en Følelse af krænket Stolthed, en Følelse, som laae fjernt fra Nag og Frygt, men som

Digitized by Google

dog bar Spiren til begge disse i sig. Og denne Følelse blev saa meget stærkere, som hun ikke havde Veltalenhed nok til at negte Edvard, at en saadan Barndomstilbøielighed hører til Barnestregerne, og ikke kunde fremføre nogen egentlig Grund mod hans Paastand, at Carl dog havde et dybt Gemyt. Da hun nu atter fik Carl at see, fandt hun sig bestyrket i sin Mening; hun troede at spore hos ham en vis Letsindighed, en søgt Frihed og Aabenhed, der aldeles ikke kunde tiltale hende. Han kom til hende, som om han aldrig havde krænket og bedrøvet hende; hun havde vel foresat sig, at det skulde være glemt, men da han syntes saa aldeles at have glemt det som en Drøm, saa kunde hun netop ikke længer glemme det. Det er vist og sandt, at disse Barndomsforbindelser have en eiendommelig Alvor; og naar de ikke opløse sig ved en fælleds Overeenskomst, eller derved, at de Ældre gribe ind deri, ligesom en Skjebne, saa kan der ogsaa vises Utroskab i dem. Disse Tanker traadte vel kun dunkelt frem hos Annette, men hun følte en vis Uvillie mod Carl og en vis Skamfuldhed over sig selv; hun, som saa aldeles manglede Driftighed i Livet, hun var nu dobbelt forlegen i hans Nærhed. Hun var næsten grædefærdig, da hun reiste sig med sit Sytøi, for at følge sin Fader, der med sand Glæde fortalte Carl, at han her bragte ham Selskab.

„Det er smukt af Dem," sagde Carl og rakte sin venstre Haand ud mod Annette; „hvorledes skal jeg takke Dem derfor?"

„Ja, er det ikke?" svarede Commandeuren, medens han trofast trykkede Carls Haand, som han troede var rakt til ham. „Men havde De ikke været Edvards Broder, saa var hun visselig ikke kommen til Dem, saadan ere

Digitized by Google

de Fruentimmer. Farvel, Børnlille, jeg gaaer ud i Marken, den er nu bleven mit Farvand." Og dermed lod han dem være alene.

Ved at see Annettes høitidelige Mine, begyndte Carl, i Grunden ganske imod sin Natur, ogsaa at blive forlegen. Han vidste ikke ret, hvorledes han skulde tiltale hende, det forekom ham saa forunderligt at behandle hende, som om han slet ikke havde kjendt hende tidligere, og dog var han enig med sig selv i, at han burde tie om deres egentlige Berøringspunkt.

De første Dage snege sig saa langsomt hen, uden at Annettes Selskab var ham til stor Adspredelse. Samtalen havde ikke mere Liv, end han selv vilde give den, da hun altid kun svarede med faa Ord, og mest glædede hun ham, naar hun sad stille ved Vinduet, saa at han ret kunde betragte hende som et smukt Maleri; dog ikke som et fremmed eller betydningsløst, thi hun var Titelkobberet i den Roman, der afhandlede hans Barndoms Historie, og hun oplivede de Billeder, som han gjenkaldte sig fra hiin forsvundne Tid. Men Lidt efter Lidt forsvandt Annettes Frygtsomhed. Det varede ikke længe, førend hun selv kom hen til ham, tilbød ham sin Hjelp og erkyndigede sig om hans Ønsker, og disse bestræbte hun sig for at opfylde efter bedste Evne. Men der opstod snart en anden Bekymring hos hende. Med al hendes veltalende Ynde, med al den sande Dannelse, som Julies Omhu og hendes egen tænksomme Natur havde forskaffet hende, havde Verden ikke udviklet den Evne hos hende, at finde Stof til en Underholdning, som hverken finder Opfordring eller Næring i dybere Følelser. Og Carl, som det bevægede Liv allerede havde viist sin bro-

Digitized by Google

gede Mangfoldighed, hvor vilde han ikke kede sig over hende! Hun havde flere Gange beklaget sig for Julie over det vanskelige Hverv, hendes Fader havde paalagt hende, og omhyggelig udtænkt alle de Gjenstande, som hun meente kunde have nogen Interesse for den Syge. Blandt disse var ogsaa Emma Harms kommen paa Bane; hun havde seet, hvormeget disse To paa Ballet havde beskjæftiget sig med hinanden, og for ikke længe siden havde Emma, i et Brev til hende, omtalt Rosen, som om dette Navn havde meer end almindelig Interesse for hende. Denne sidste Gjenstand havde ogsaa funden Gjenklang i Carls Hjerte, og han hørte med Velbehag paa den Lovtale, Annette holdt over hende. Imidlertid var denne Underholdning dog hende selv mere til Byrde end til Fornøielse, og hun glædede sig altid, naar en Tredie kom til, selv om det var Møller, der jevnlig aflagde sine Sygevisitter.

Ogsaa Edvard kom efter to Dages Forløb igjen derud, for at se til sin Broder. Han kyssede Annette og takkede hende for hendes Omhyggelighed, og derpaa satte han sig paa Kanten af Sengen med Ryggen vendt imod Vinduet, til stor Forundring for Carl, der havde troet, at han her mere søgte Annette end ham. Carl betragtede dem Begge med Opmærksomhed, han saae, hvorledes Annettes venlige Øine bestandig hvilede paa Edvard, hvorledes de fulgte enhver af hans Bevægelser og udtrykte en spændt Opmærksomhed, saa ofte han talede; hun havde lagt Hænderne og Sytøiet i Skjødet, og hendes Tanker vare ganske hos ham. Endelig rejste han sig og gik hen mod Døren.

„Gaaer Du, Edvard?" spurgte hun lidt forundret.

Digitized by Google

„Nei, ikke strax," svarede han, „jeg vil søge din Fader. — Hvorfor ellers? Vil Du tale med mig?"

„Ja," svarede hun med en forunderlig Alvorlighed, „jeg vilde sige Dig Farvel." Og derefter vendte hun Ansigtet om mod Vinduet, og Carl gjorde sig forgjeves Umage for at see dets Udtryk.

„Farvel, min Pige," sagde Edvard lidt forlegen, medens han blev staaende i den aabne Dør; „jeg troede — — at Du maaskee vilde følge med mig ned — Farvel da!" Og dermed gik han. Annette sad endnu nogle Minutter med Haanden under Kinden, derpaa reiste hun sig og gik ud. Lidt efter hørte han dem tale sammen nede i Haven. —

Da Annette den næste Dag igjen sad ved Vinduet i Gjæstekammeret, begyndte Carl: „De har eengang før i mit Liv staaet ved min Seng i dette Værelse, og mindes jeg ret, var det den selvsamme Seng, hvori jeg nu igjen ligger syg."

„Har jeg det," svarede Annette og søgte efter Noget i Vindueskarmen, for at hendes Ansigt ikke skulde røbe, at ogsaa hun erindrede det.

„Husker De ikke, da jeg blev Græsrytter nede ved Parken og slog Knæet mod en Pilestub, og De endelig vilde have Røgteren til at forbinde mig?"

„Det er ogsaa sandt. De red Hesten til Vands, jeg husker tydelig, hvor forskrækket jeg blev, da den steilede."

„Ja, De græd."

„Græd jeg? Det husker jeg ikke."

„Men jeg husker det meget godt; jeg var saa glad, da De sad ved min Seng og læste for mig i Hugo von Rheinberg. Man kunde vist ikke være syg med mere Fornøielse, end jeg dengang var det."

Digitized by Google

„Dengang var vi Børn, det var en venlig Alder. — O, jeg byttede gjerne for at blive Barn igjen. Og De vel ikke mindre. Dengang kunde De glæde Dem over at være syg — men nu er det nok ganske modsat," tilføiede hun halv sagte.

„O ja, hvorfor skulde jeg ikke ønske mig den Tid tilbage? Men Dem veed jeg dog, at Alderen ikke kan trykke, bliv først saa gammel, som jeg er."

„Gud bevare mig!" sagde Annette, glad over at Samtalen havde taget en anden Retning; „tre Aar ældre, det er en frygtelig Tanke."

„Husker De endnu, hvor gammel jeg er? Det er nok længe siden, De tænkte derpaa." Annette gik ind i Sideværelset for at hente en Skammel, og for ikke at svare. „Det er nok nu sex Aar siden," vedblev Carl, „eller er det maaskee ikke engang saa længe?"

Annette kastede et forlegent Blik paa den haardnakkede Spørger. Hun saae, at han smilede og kunde heller ikke lade være at smile. „Jeg husker det godt," sagde hun pludselig i en spøgefuldt bebreidende Tone, „tie De blot stille, jeg var meget vred paa Dem."

„Det var heller ikke Mere end Deres Skyldighed, ellers havde De jo aldrig elsket mig." Han taug et Øieblik og morede sig over at have bragt hende til at rødme. „Er De endnu vred paa mig?" spurgte han.

„Nei, trøst Dem, jeg har ikke været vred paa Dem i de sidste fem Aar."

„Det gør mig inderlig ondt."

„Gjør det Dem ondt, at jeg ikke er vred paa Dem?"

„Ja, det gjør, De maa endelig være vred paa mig."

„Aa nei, der er gaaet saa lang Tid siden. Og

Digitized by Google

desuden, for Deres Broders Skyld maa jeg jo endog have Lidt tilovers for Dem. De skal visselig ikke hos mig savne den Hengivenhed, som vort Familieskab kan berettige Dem til at fordre." — Annette følte sig lettet, da hun saa tydeligt havde forklaret ham, hvilken Plads han indtog i hendes Hjerte.

„Herre Gud, De lover ikke Meget," sagde Carl med et høirøstet Suk. „Havde De virkelig glemt mig saa snart? Saalænge varer den evige Kjærlighed! Jeg troer, at en Evighedsblomst paa Marken ikke visner saa hurtigt. Glemte De ogsaa, at jeg nær havde druknet os Begge ude paa —søen? Saa havde vi dog døet sammen og aldrig glemt hinanden."

„Det staaer for mig, som om det var skeet igaar," sagde Annette, som selv blev oprømt ved at gjenkalde sig de glade Barndomsminder. „Og det er sandt, jeg skylder Dem jo mit Liv. Har jeg takket Dem derfor? Jeg troede virkelig, at det var ude med os Begge. — Og husker De siden, da vi drivvaade listede os op igjennem den mørke Nøddegang, for at faae os klædt om, førend Nogen mærkede det; jeg vidste ikke, om jeg skulde lee eller være angest endnu eller skamme mig, dengang Julie saae os. Husker De, hvor hun satte et forfærdeligt Ansigt op, og alligevel glemte hun ikke at skjænde paa mig for min nye, blaastribede Kjole. Min Gud! hvor Fader var forbittret paa Dem, som dog skulde forstaae at styre en lille Seilbaad. Han har ofte beklaget Deres Styrmandskunst."

„Veed De, hvorfor vi kantrede?" spurgte Carl. „Jeg kan Gudskelov styre en Baad saa godt som Nogen, men derfor kan jeg ogsaa kuldseile, naar jeg vil. Jeg vilde redde Deres Liv."

Digitized by Google

„Ja vist, det var nok med Villie, De gjorde det," sagde Annette, og saae med et skeptisk Smiil op fra sit Arbeide. „Det er i det Mindste for Dem den hæderligste Forklaring."

„Saa sandt jeg elskede Dem høiere end mig selv, det var mit fulde Forsæt, da vi gik i Baaden, at De skulde skylde mig Deres Redning. De veed ikke, hvorlidt man frygter det Element, naar man først har lært at beherske det."

„Saa var De dog ogsaa et frygteligt Menneske," sagde Annette. „Havde De ikke læst om den Konge, der lod sin trofaste Hofmar føre paa Retterstedet, blot for at kunne benaade ham; men Narren døde af Angest."

„Ja, men det var ogsaa en Nar. — Blev De da virkelig saa bange, Annette? Det var jo næsten naragtigt af Dem. Jeg vilde jo være Havmanden, der bragte sin Agnete op fra Havsens Bund i sine Arme. Det var ikke min Skyld, at Deres Fader kom og satte den prosaiske Ende paa Visen."

„Han skulde vel have takket Dem ovenikjøbet, og jeg skulde vel have været stolt af Dem."

„Det skulde De, lille Agnete! Husker De ikke, hvad der staaer i den gamle Sang:

Han stoppeb' hendes Øren, han stoppeb' hendes Mund,
Saa bar han Agnete fra Havsens Bund.

Jeg vil aldrig kalde Dem Andet end Agnete; Annette er et kedeligt Navn."

„Vil de opkalde mig efter den stakkels, forladte, troløse Agnete?" spurgte hun.

„Glem ikke, at Kæmpevisen er afbrudt før Enden. vi kan give den hvad Slutning, vi vil."

Digitized by Google

„Det vil jeg overlade til Dem, jeg giver mig ikke af med Sligt," sagde Annette i en ligegyldig Tone. „Det vilde jeg vist ogsaa kun skille mig slet ved. — Siig mig," vedblev hun og gik hen til ham, „hvorfor seer De saa melancholsk ud? De har vist Smerte i Armen. Maa jeg ikke løse Bindet lidt, det er maaskee bundet for stramt."

„Nei, nu har jeg ingen Smerter, naar De blot vil blive ved at tale med mig om de gamle Tider. Gud! Hvor De gjorde en Bevægelse med Hovedet, som jeg gjenkjender saa tydeligt! Hvorfor beholdt det krusede Haar ikke sin Frihed? Det klædte Dem dog meget smukkere; men jeg erindrer nok engang, da De sagde til mig: Du kan troe, Carl, at jeg længes efter den Tid, da jeg maa fæste det Haar op; og da jeg spurgte Dem, om De ogsaa var forsængelig, svarede De: Nei, men jeg kan jo neppe see Dig for Haaret."

„Dengang var vi Børn, og vi omgikkes jo som Søskende," sagde Annette.

„Som Søskende! — Ja, maaskee" — svarede han langsomt og med Eftertryk. „Vi sagde ogsaa Du til hinanden" . . .

„Og desuden var De jo min Fætter," vedblev Annette.

„Jeg var Deres Fætter! Er jeg det da ikke endnu?"

„Jo vist, og De er endnu mere, De er — Edvards Broder!" svarede hun med et triumpherende Smiil.

„Hvorfor siger De da ikke mere Du til mig?" spurgte Carl.

„De glemmer, at Edvard holder vor Forbindelse hemmelig; men naar den bliver offentlig bekjendt" . . . .

„Indtil den Tid vil vi sige Du til hinanden herude,

Digitized by Google

hvor Ingen hører det — eller naar vi er alene. Annette, lov mig det."

Annette havde et Nei paa Læben. „O ja!" svarede hun, „naar det kan fornøie Dem."

„Jeg havde nær spurgt Dig, Annette," begyndte han med en drisstig Mine, „hvorfor I holde den Forlovelse hemmelig; jeg huskede ikke, at vi To ogsaa engang" . . .

„Tie stille, Carl!" afbrød hun ham. „Jeg troer at De — at Du," rettede hun sig selv, næsten af Medlidenhed, thi han saae i dette Øieblik saa lidende ud. „Jeg troer, at Du vil sætte min Godhed paa Prøve. Du skulde mindst berøre en Tid" . . .

„Hvorfor, Agnete? Du er jo ikke vred paa mig, sagde Du. — Husker Du, hvor vi kunde holde Alting hemmeligt for din Fader og for Julie? Husker Du, hvor alvorligt jeg gjorde min Compliment for Jer Alle efter Aftensbordet, og husker Du saa ti Minutter efter, ved Kjøkkentrappen, hvor jeg kyssede Dig, hvor jeg trykkede Dig i mine Arme" . . .

„Det er ikke sandt," sagde hun halv sagte.

„Ikke sandt, Annette? Har Du ikke to Gange revet dit Ærme itu paa Hæftet af min Dolk? Har Du ikke" . . .

„Carl! Skal jeg forbyde Dem at nævne denne Tid, — eller jeg vil gaae." Hun vendte sig om.

„Annette!" raabte han bedende, „bliv! Jeg skal ikke tale mere derom. Jeg har jo nu sagt Alt. Hør blot endnu et Ord, og gaae saa, ifald Du har Hjerte til at lade mig ligge her og omkomme af Kedsommelighed. — Blot eet Spørgsmaal," vedblev han smilende, da hun kom tilbage. „Siig mig oprigtig, veed Nogen det, som vi, eller som jeg nu talte om?"

Digitized by Google

„Ja, Edvard veed det.“

„Ja, det er sandt, — Deres Forlovede.“

„Men Julie har jeg først fortalt det forleden,“ vedblev Annette.

„Saa Du huskede det forleden?“ spurgte han smilende. „Det var ogsaa en smuk — en lykkelig Sommer. Mig synes, at jeg siden den Tid har havt det saa ensomt, med al min Omflakken blandt fremmede Mennesker. Det er ogsaa forunderligt, at jeg ikke før er kommen her til min Familie; men nu vil vi ogsaa glæde os over det Forbigangne, som om det var nærværende. Man har aldrig smukkere Erindringer, end fra sine uskyldige Aar, og vil man have Virkeligheden lige saa skjøn, maa man blive Barn igjen. Er Du ikke endnu Barn, Agnete? Kunde Du ikke endnu græde dine modige Taarer, som dengang, da jeg flog Snogen ihjel, der skræmmede Dig i Græsset ved Lysthuset?“

„Dengang sagde Du, at det var barnagtigt af mig.“

„Dengang,“ svarede Carl og saae dybt ind i hendes store mørkeblaae Øine, „dengang var jeg ikke saa meget Barn, som jeg er i dette Øieblik.“ —

Alle disse Erindringer stormede ind paa Annette med en ukjendt Kraft. De fik i enkelte Øieblik ganske Herredømmet over hende, og i disse dukkede den barnlige Frihed op i hendes stille, indesluttede Natur, og Carl forbausedes just under denne Samtale flere Gange ved at finde vildfarende Træk af det tolvaarige Barn. I hendes Natur laae der en Trang til at leve i Venskab og Fortrolighed med alle hendes Omgivelser, derfor glædede det venlige Forhold hende inderligt, som disse Erindringer havde tilveiebragt imellem hende og Carl. I sin Adskillelse fra ham havde hun, som sagt, dannet sig en

Digitized by Google

Forestilling om ham, efter hvilken hans Personlighed slet ikke kunde tiltale hende, og hun havde frygtet for at den tidligere Forstaaelse skulde bidrage til at holde hende i et endnu mere spændt Forhold til Edvards Broder. Denne Frygt var nu ganske forsvunden, ja, hendes Forlovelse med Edvard blev hende netop kjærere derved, at den ogsaa bragte hende Carl nærmere. Den Leilighed til hurtig at blive fortrolig med ham, som Tilfældet bød hende, greb hun med Glæde, idet hun tillige fortrød, at hun hidtil havde miskjendt ham, og hun stræbte at gjøre sin Forurettelse god igjen, ved fordoblet Opmærksomhed for alle hans Ønsker. Men hun mærkede ikke, hvormeget det var hendes Lyst at opfylde disse Forpligtelser imod ham. — Carl glædede sig allerede om Aftenen til den næste Formiddag, da han skulde see hende igjen. I hans Eensomhed var der vel Øieblik, i hvilke han næsten kunde blive bange for, at det ikke vilde være ham nok at have Annette til sin Veninde, og naar denne indtagende Pige stod for ham, fængslede hun ham saa ganske, at han næsten glemte, at hun tilhørte en Anden. Kom Annette da i sin Sorgløshed til at minde ham derom, da foer en piinlig Følelse gjennem hans Hjerte og formørkede hans Øie. Naar hun da troede, at det var Armen, der smertede ham, og saa usigelig kjærligt søgte at trøste og opmuntre ham, maatte hans mørke Veemod vige for den Glæde, hendes Velvillie foraarsagede ham, og for den Frygt, han følte for i fjerneste Maade at forstyrre hendes Roligheд. Men den Følelse, der herskede i hans Hjerte, var det inderlige Velbehag, der ingen Egennytte er sig bevidst: naar hun var nærværende, en oplivende Glæde, hvori han ofte drog hende selv ind, og

Digitized by Google

en stille Lykke ved at tænke paa hende, naar hun var fraværende.

„Jeg har været vred paa Dig, Annette," sagde han en Dag, da hun først henimod Middag kom op til ham. „Saa mange Timer at lade mig ligge her alene!"

„Jeg skal blive hos Dig den hele Eftermiddag, men jeg har maattet hjelpe Julie i Formiddag. Har Fader ikke været her?"

„Jo, men Du ikke. Jeg har ret længtes efter Dig, lille Agnete! Kom og sæt Dig ned, jeg har saa Meget at fortælle Dig."

„Fortæl Du kun," sagde Annette, og rykkede sin Stol ganske tæt hen ved hans Seng. Hun smilede, da han forsikkrede hende, at nu havde han glemt Alt, hvad han vilde sige hende. Han tog hendes Haand og de lo af hinanden; men i det Samme reiste hun sig. „Slip mig nu," sagde hun, „at jeg i det Mindste kan faae mit Arbeide hentet."

„Vil Du virkelig aldrig gjøre mig Selskab, uden at kede mig med den evige Flittighed. I Fruentimmer forstaae slet ikke at nyde Dovenskabens Lyksalighed. Og hvad bestille I alligevel med al Eders utrættelige Gestæftighed? I er som Fuglene under Himmelen, der hverken saae eller høste eller sanke i Lade."

„Og hvad gjør Du da af alt Dette?" sagde hun. „Du fører Krig, ja, det er rigtignok Noget, Du skal rose Dig af!"

Carl blev tankefuld. „Gid det var saa vel, Annette, at jeg kunde give Fædrelandet mit Liv; jeg kan ikke bruge det. Og hvad leve vi vel for, uden for at døe."

„Tie stille, Carl, det er ugudelige Ord. Jeg blev

Digitized by Google

bange for Dig, hvis jeg troede, Du meente, hvad Du siger."

„Jeg taler af mit inderste Hjerte. Hvad skal jeg leve for?"

„Du skal leve for Dig selv, og for os Andre."

„Hvor Du har lært godt, da Du gik i Skole. Lær mig igjen, hvad jeg har glemt i Livet. — Det er sandt, jeg lever for Jer alle. Ogsaa for Dig, Agnete?"

„Ja, ogsaa for mig."

„Saa vil jeg leve! For Dig, Annette, lever jeg, og for Havet, og for Stormen. Det er smukt at leve. — Hvorfor har Du ladet mig ligge og blive tungsindig i denne Eensomhed?"

„Du er syg, Carl, saaledes har jeg ikke seet Dig før," sagde Annette deeltagende; men hun havde allerede forjaget de mørke Skygger fra hans Pande. „Lad mig føle din Puls," vedblev hun, medens Spøg og Alvor strides i hendes Ordkast. „Fy! hvad er det for et Brændemærke, Du har paa Armen!"

„Det er et Navn," svarede Carl.

„Det hæslige Krudt, det seer jo ud, som Du var Matros. Hvad er det for Bogstaver? B H — hvad skal det betyde?"

„Det er Navnet paa min Kjæreste," svarede han leende.

„Din Kjæreste?" spurgte Annette forundret; „hvem er det?"

„Det er Ingen, — men det var — meer end Een."

„Fy, Carl, det havde jeg ikke troet om Dig. — Siig mig dog hvem det er."

„Jo, det er sandt," vedblev han, „jeg har dog Een

Digitized by Google

endnu, som jeg kan kalde min Elskede, den Eneste, som er bleven mig tro. Det er hendes Navn, jeg bærer. Det er det blaa Hav."

„Du lyver, Carl," sagde hun, da hun saae ham lee. „Du vil ikke sige mig det."

„Det er heller ikke værdt at vide, jeg har glemt hende for længe siden." I det Samme gik Døren op, Julie kom ind og kaldte Annette til Middagsmaaltidet. Efter Bordet kom Annette igjen op med sit Arbeide, og Samtalen var den hele Eftermiddag saa livfuld som nogensinde; enhver af dem gav sin Skjærv til at tilbagekalde og gjennemgaae endog de ubetydeligste Begivenheder fra den tidligere Tid. Men de gamle Erindringer, der havde hvilet saa længe, vakte uformærkt de gamle Følelser af deres Slummer; de vaagnede med Heftighed i Carls lidenskabelige Sind.

At Børn, i den Alder da de begynde at føle Livets Alvor, elske hinanden oprigtigt som Mand og Qvinde, og drømme den yndige Drøm, at de kun leve og i Fremtiden ville leve for hinanden, er baade smukt og glædeligt, naar det ikke havde andre Følger, end at Sjælen tidlig bevingedes til Poesiens hellige Verdener, for hvilke der dog aldrig er Øie og Øre som i Barndommen, og at det unge Hjerte fik endnu en grundig Paamindelse om med al sin Kraft at udvide sig over Egenkjærlighedens snevre Indhegning. Men ligesom det er en Regel med saa Undtagelser, at de Baand der ere knyttede saa tidlig, maae briste, før den alvorlige Alder kan hærde dem, at Barndommens kjærligste Forbindelser dog ende sig med Skilsmisse, saaledes vil der ogsaa efter denne Skilsmisse vanskelig udeblive en nagende Følelse, som om man havde bortgivet Noget, man nu smertelig savnede,

Digitized by Google

og havde modtaget Noget, som man nu besad i Uretfærdighed; ja, man staaer endog altid i Fare for, at den Usikkerhed i Tilværelsen, som opkommer derved, engang skal søge at bringe sig i Ligevægt, naar Livet igjen forener, hvad det adskilte, og at man da ikke vil være i Stand til at vise den skyldige Ærbødighed mod de Forhold, hvori man senere er indtraadt, fordi det gamle Forhold nu seierrigt og uden Skaansel skyder frem af de ældre og dybere Rødder. Carl saae Annette igjen i den Alder, i hvilken næsten enhver Pige har noget Indtagende, og Annette havde det saa meget mere, som den jomfruelige Alder ikke var den Magt, hun fortrinsviis skyldte det. De gamle Fordringer og Forpligtelser vaagnede, før hun selv anede det, og jo livligere han nu, i Forening med hende, opfriskede alle de halvudslettede Minder og ligesom restaurerede det idylliske Billede, Tiden havde bortvisket, jo dybere han levede sig ind i den Tilværelse, som det fremstillede for ham, desmere glemte han de lange Aar, der laae imellem ham og den lykkelige Kadet. Det var ham, ligesom naar man staaer for en udstrakt Eng, med Øiet fæstet paa et eneste Punkt i det Fjerne: hvad der ligger imellem er som en eensformig Slette, hvor Øiet ingen Hvile kan finde, og jo mere man stirrer, jo mere synes det fjerne Maal at nærme sig. Saaledes gik det ogsaa Carl. Han elskede atter Annette som dengang, han var hende nær som dengang, og det forekom ham, at deres Øine atter mødtes med det samme Blik, som for sex Aar siden. Hans eneste Bekymring var den Tvivl, om ikke Annettes Forhold imod ham mindre udsprang af virkelig Velvillie end det var et tvungent Gjensvar paa hans stormende Opfordringer, maaskee forstærket ved Medlidenhed med hans øieblikkelige legemlige Lidelser.

Digitized by Google

Undertiden ængstede denne Tvivl ham, naar han var ene, og han kunde da altid i hendes Opførsel finde Et eller Andet, der gav den Rimelighed; til andre Tider var det ham umuligt at tvivle paa, at han jo havde gjort Indtryk paa hende. Og han havde ogsaa med hver Dag mindre Grund til at ængstes.

Det var lyksalige Timer, de tilbragte sammen. Paa Forbindelsen med Edvard tænkte Ingen af dem, thi de tænkte jo heller ikke paa selv at forenes. De levede meer og meer i Øieblikket og glemte baade Fortid og Fremtid: de følte den Salighed, Hjertet føler, naar Kjærligheden meddeler hele den omgivende Verden sit Liv, naar Alt bliver levende og betydningsfuldt, som det er for Barnets og for Digterens Øie; thi Eros har ogsaa, ligesom Digtekunstens Muse, en Troldoomssalve, hvormed han gjør Øiet klart, saa at Himmelens og Jordens Aander aabenbare sig rundt om den Elskede.

Carls Ungdom og Sundhed havde allerede bragt ham fra Sygeleiet. Den første Dag, efterat han havde forladt det, maatte han ud i Haven med Commandeuren, for at see, hvor smukt Alt var blevet under hans Sygdom, hvormange Blomster der havde reist sig i Ly af de grønne Stikkelsbærbuske. „De er af mine Folk," sagde hans Ledsager, og var lige ved at slaae ham paa den indbundne Skulder; „De skal sandt for Gud ikke slippe fra Gaarden for det Første. Her maa jeg sidde alene med de Fruentimmer, hvad Selskab er det for en Mand!"

„Deri blive vi neppe enige," sagde Carl; men langtfra at afslaae denne Opfordring, ønskede han selv Intet hellere end at blive, og søgte kun at forjage den Tanke, at han dog snart maatte forlade dette Huus. Da han siden kom op paa sit Værelse, var det ryddet og feiet

Digitized by Google

og pyntet med de smukkeste Blomster, som den frembrydende Sommer strøer i sine første Fodtrin over Jorden, og Aftensolen kiggede ind i Stuen for at sige sit venlige Godnat, førend den lukkede Øiet. Carl satte sig ved det aabne Vindue for at hvile sig. Han blæste Røgen af Cigaren mod den nedgaaende Sol og drømte sig med sin hele Sjæl ind i det venlige Landskab. Fra Ovistkammeret kunde han see ud over Rygningen af den straatakte Lade, over Haven og den endnu ikke udsprungne Bøgelund, og vidt ud over de rolige Marker, der strakte sig uden Ende mellem Bønderbyer og Kirker, indtil Himmelens gyldne Skyer satte dem Grændse. Alt var saa hyggeligt som i hans eget Hjerte; udenfor i den friske Natur og den klare Himmel tænkte han sig kun eet Billede, og indenfor erindrede enhver Gjenstand ham om det samme. Den Tid var forbi, da dette Værelse inden for sine Vægge havde samlet, hvad mange spildte Aar havde adskilt, hun havde for sidste Gang været her, disse Aurikler og Lilieconvaller vare hendes Afskedshilsen. Han stirrede paa dem, som om han forstod deres Sprog, de talte saa sandt med deres muntre, livlige Farver, lige saa sandt, som de om nogle Dage vilde tale, naar de vare blege og henvisnede. — Solen var gaaet ned, og da han igjen vendte sig om, var der skummelt og koldt. „Ja, hun har forladt dette Værelse," tænkte han og reiste sig for at søge hende et andet Sted.

Da han kom ned i Havestuen, sad Annette ved Vinduet med Haanden under Kinden og læste i en tyk Bog i Ovart. Hun reiste sig og lagde Bogen bort. „Annette," sagde Carl og truede ad hende med Fingeren, „sidder Du her og fordærver dine Øine ved at læse i Skumringen?"

Digitized by Google

„Det er en gammel Bog med stor Stiil," svarede hun, „den kunde man læse i Bælgmørke, om det skulde være."

„Hvad er det for en Bog, det er jo en Huuspostil. Du er saa from, lille Annette."

„Gjør mig ikke skamfuld," sagde hun rødmende, „det er ingen Huuspostil."

Carl tog den i Haanden. „Ah! Admiral Tordenskjolds Levnet og Bedrifter! Hvad i al Verden læser Du den Bog for?"

„Jeg fandt den i Faders Reol, jeg vilde tage den frem til Dig."

„Nu kan Du fortælle mig, hvad jeg ikke kjender, saa sparer jeg Ulejligheden," sagde Carl.

„Du har jo sagt, at Du kan den udenad."

„Hvorfor vil Du da tage den frem til mig?" spurgte han leende. „Og det er sandt, Annette, jeg maa dog takke Dig for de smukke Blomster. Du veed ikke, hvormeget de har glædet mig."

„Hvorfor skulde jeg ikke more mig ved at læse om Tordenskjold?" sagde Annette halv sagte; „jeg har jo altid hørt saa meget om Søen og Søheltene af min Fader. Han har selv baade været i Krig og i Skibbrud, han har døiet meget ondt paa Havet, og dog har han forsikkret mig, at han føler Hjemvee efter Havet som efter sin Ungdoms Fædreland."

„Det gjør enhver Sømand, Annette. Har jeg ikke ogsaa sagt Dig, hvor høit jeg elsker Søen?"

„Men saa har Du vist heller ikke været i Fare paa den?"

„Hvad kalder Du Fare? Det har altid været mit Ønske, at jeg engang maatte begraves i Bølgerne. Troer

Digitized by Google

Du ikke, at man ligger bedre i Søgræsſet paa Havſensbund end imellem de ſnevre Bræder?"

„Carl lad være at tale ſaaledes."

„Agnete, Du er ikke dit Navn værdig. Du veed ikke, hvor friſk Søen er, naar Stormvindene blæſe op til Dands for de lyſtige Bølger, Du aner ikke, hvor ſtolt det er, at kunne tæmme disſe vilde Elementer."

„Du ſkulde tale med Ærbødighed om dem," ſagde Annette i en iretteſættende Tone. „Tænk, derſom Du engang ſelv maatte — — Mig ſynes, at jeg kan huſke, at Edvard engang fortalte min Fader, at Du var nærved at forliſe."

„Ja, det var iſſor."

„Hvorfor har Du ikke fortalt mig det?"

„Du har jo ikke ſpurgt mig derom," ſvarede Carl leende.

„Fortæl mig det da, — men gjør Dig nu ikke raſkere, end Du var," tilføiede hun i en ſpøgefuld Tone. Carl trak en Stol frem og ſatte ſig ligeover for hende ved Vinduet.

„Det var iſſor i Februar Maaned," begyndte han, „da jeg foer ſom Styrmand paa Briggen Loviſe. Vi havde paſſeret Nordſøen for at gaae til Boſton, og var med ſmukt, klart Veir komne ind i Kanalen, da der — det var netop den Tyvende om Aftenen, — begyndte ſaa frygteligt et Sneefog, at vi ikke kunde ſee ti Favne forud for os. Søen gik ſaa huult, at vi maatte vente haardt Veir. Hvordan vi indrettede os paa det, behøver jeg vel neppe at fortælle Dig? — Annette, ſaa ſvar mig dog!"

„Aa, nei viſt ikke, det forſtaaer jeg jo alligevel ikke," ſvarede hun utaalmodig. Hun havde lagt begge Armene

Digitized by Google

i Skjødet, bøiede sig hen til ham og betragtede ham saa opmærksomt, som om hun kunde see igjennem Mørket.

„Der kom ogsaa snart et Par saa voldsomme Vindstød, medens nogle af Folkene vare oppe for at beslaae Seil, at der knak en Raa for os, og en Matros faldt ned paa Dækket, Folkene stimlede“ . . . .

„Nei, nu vil jeg ikke høre Mere,“ afbrød Annette ham.

„Jovist, Annette. Du skal høre det. — Folkene bleve forknytte og stimlede om ham, men den anden Styrmand saae nok, at der ikke var nogen Tid at spilde; han sprang til, tog Liget i sine Arme, og kastede det over Bord. Jeg stod ved Siden af ham og hørte det plumpe i Vandet — det var hans Begravelse.“

„Var han da død?“ spurgte Annette.

„Det haaber jeg, der var ingen Tid til at see nøie efter. Nu tilveirs! raabte han og var selv den Første i Vantet. Vi Andre fulgte bag efter. Det var en rædsom mørk Nat, Vinden pidskede os Sneen i Ansigtet, Søen skyllede bestandig over Dækket, saa at man maatte holde sig fast, for ikke at gaae over Bord, og vi mærkede nok, at vi dreve af og ikke kunde holde Cour.en. — Det var om Natten Klokken Eet, jeg var just gaaet ned i Kahytten; pludselig fik vi et saa voldsomt Stød, at Dækket sank helt ned i Stuen til os, og jeg troede, at Skibet havde skilt sig ad. Capitainen kom styrtende ned, saa bleg som et Liig, og raabte ganske ude af sig selv: „Gud hjælpe os! vi er paa Bankerne!“ — Jeg løb op paa Dækket, men i samme Øieblik huggede vi nok engang, saa at Alle faldt omkuld. Jeg saae, hvor de reiste dem og stode saa stive som Støtter. Passagererne i Kahytten vilde op paa Dækket, men en gammel Matros lukkede Døren i Laas for dem og sagde: „Bliv I kun i Køien,

Digitized by Google

gaae vi først tilbunds, saa kommer Vandet nok til Jer." Du skulde have seet den Roligheд, hvormed han talte. Der blev commanderet: luf!" ....

„Hvad er det, Carl?" afbrød Annette ham.

„Aa, det er en Sømaneuvre, — men en anden Stemme lige ved Rattet raabte i det Samme: fald! — Den, der stod til Roers, lyftede ham, som var ham nærmest, og derved blev Skibet frelst. Vi huggede nok engang svagere, og dermed vare vi flot. Vi stode Allesammen saa tause som en Muur og holdt Veiret tilbage, i spændt Forventning om vi skulde leve eller døe, og det varede vel ogsaa et Qvarteerstid, inden Livet rigtigt kom tilbage. Jeg husker tydeligt med hvilken forunderlig Kjærlighed jeg betragtede Folkene, da de siden efter kom ned og fik Brændeviin: det var ligesom de vare blevne mine Brødre i den Fare, der havde truet os Alle."

De taug Begge. Lidt efter sagde Annette med en Stemme, der forraadte den Bevægelse, hvori hans Fortælling havde sat hende, og som Mørket havde skjult: „Siig mig oprigtig, Carl, var Du ikke frygtelig angst?"

„Jeg var saa rolig, som jeg er i dette Øieblik; Du havde jo ikke endnu lært mig, hvorfor jeg skal leve."

„Hør, Carl, vil Du love mig, at — at Du ikke meer vil gaae tilsøes?"

„Du er et Barn, Annette. Veed Du da ikke, at jeg tjener Kongen for at seile med hans Skibe?"

„Det kan vel ogsaa være Dig ligegyldigt; men Du bør ikke glemme, at Du har din Broder og os Andre, han kan jo ikke have en rolig Nat, han maa jo bestandig tænke, at maaskee i det Øieblik" ....

I det Samme traadte Commandeuren ind med Lys i Haanden. „Hvem er det, der sidder?" spurgte han.

Digitized by Google

„Ah! Carl og — Annette! Hvordan Pokker er det med Dig? Du seer jo ud, som Du havde seet Spøgelser.“

„Det er Carl,“ svarede hun forlegen, „som sidder og gjør mig bange.“

„Er det Dem, Carl, der fortæller Kakkelovnskroniker? Ja ja! Man maa jo more sig med Noget. Aftenerne vil vist blive Dem noget lange herude.“ Annette reiste sig og gik ud, og Carl fortsatte Samtalen med den Gamle. —

— Edvard havde, siden den Aften, da Ballet havde ført ham sammen med Emma, gjort sig Umage for at træffe hende oftere, og det var ham ikke vanskeligt at faae dette Ønske opfyldt. Saalænge Saisonen endnu varede, manglede han sjelden i Theatret paa den Aften, da Conferentsraad Harms havde abonneret. Han fornyede sit tidligere Bekjendtskab med Fru Völcker, som var en formuende Enke, der førte et stort Huus, og hos hende var han ikke sjelden saa heldig at træffe Emma, som endnu var i Byen. Et Par smukke Dage i April havde nemlig bragt Conferentsraaden til den Beslutning at tage tidlig ud til sit Landsted, men først havde en kort tilbagevendende Kulde og siden Forretninger hindret Udførelsen.

Emma var opdraget i en Kreds, som ret vel havde forstaaet at benytte sig af Kjøbenhavnernes latterlige Ærefrygt for Alt, hvad der bærer et udenlandsk Stempel. Den havde derfor søgt at gjøre sig gjeldende, ved at tilegne sig halv tydske, halv engelske Sæder, saameget mere som hendes Familie for største Delen stammede fra Holsteen. Det lønner sig vel i Grunden ikke at ville opretholde den nedarvede Tone, naar man har gjort en fremmed Stad til sit Hjem, og man har vistnok mere

Digitized by Google

Tilfredsſtillelſe af at ſlutte ſig til Mængden; men her i Danmark er det ofte Gjenſtanden for en vis Stolthed, ikke at være Danſk. Der gives mange Slags Ariſtokrati: de Riges, Adelens, Embedsmændenes, de Lærdes, men det kuriøſeſte af alle er Udlændingenes, og Ingen vil negte, at det jo exiſterer. Diſſe Folk ynde lige ſaa lidt Publikum, ſom Publikum i Grunden ynder dem, og de charakteriſere ſig ved Ringeagt for de Danſke og deres Sæder. Den ſtive og fornemtproſaiſke Tone, ſom var Emmas Kreds egen, tilfredsſtillede hende ikke, og da hun var ſmuk og talentfuld, blev hun ogſaa dragen ind i andre Kredſe af den elegante Verden, og diſſe havde hun at takke for ſin friere Udvikling. Men den mere ſelſkabelige Tone, ſom hun her erhvervede ſig, fandt ikke Familiens Bifald, og ofte maatte hun af Tanter, og ſelv undertiden af ſin Fader, høre Bebreidelſer for den Frihed, hvormed hun talte med unge Herrer; hun ſkulde være meer taus, meente de, og Tante Völcker ſagde: „Hvorfor vil Du tale ſaa meget med dem? Du ſkal ikke more dem; lad Dem tale, og tie Du, det er Du ſmuk nok til.“ Men desuagtet var denne Kone ſaa godmodig, at hun ikke tog ilde op, at Emma negligerede hendes Forſkrifter, endogſaa i hendes eget Huus. Det er denne Philoſophie, der har frembragt de uelſkværdigſte Væſener blandt unge Piger, og hvorefter de Fleſte i Emmas Familie vare dannede. En Dame kan vanſkelig ſige Noget mere fornærmende end Det, der ligger i den hele Converſation med lukket Mund og adſpredt Mine, og det er et ſtort Beviis paa Herrernes Overbærelſe med det ſmukke Kjøn, og maaſkee ogſaa paa vor Tids ſlebne Sæder, at Kavalleren ikke i Almindelighed ender med at vende hende Ryggen.

Digitized by Google

Emma havde ogsaa maattet høre Meget for den ubehagelige Hændelse fra hiin Aften, da Edvard fulgte hende hjem, især da den naturligviis ikke blev uomtalt i Byen, og den Letsindighed, som havde givet Anledning dertil, den frygtelige Letsindighed, at hun havde modtaget en fremmed Herres Følgeskab, var bleven lastet med Strenghed. Edvard havde ogsaa efter denne Begivenhed været ilde anskrevet hos Conferentsraaden, skjøndt denne siden lod sig forsone ved den Opmærksomhed, Edvard viste ham, naar de traf sammen hos Fru Völcker; og da han tillige følte, at han uden Grund havde været uhøflig imod ham, havde han senere søgt at oprette denne Forurettelse ved at indbyde ham i sit Huus, hvor Edvard imidlertid ikke mødte mere end temmelig kold Høflighed. Han blev snart anseet for Emmas Tilbeder, og som saadan saae han Familien med andre Øine, end han maaskee ellers vilde have gjort; han var overbærende med deres Arrogance og afvæbnede den tildeels ved sin Opmærksomhed for dem, ligesom Emma meget bidrog til at soutinere ham ved den Agtelse, hendes Forstand havde forskaffet hende. Ogsaa Conferentsraaden saae i ham sin Datters Tilbeder, men ansaae ham, ogsaa i denne Qvalitet, for en Ubetydelighed.

En af de første Gange Edvard, efter at have fornyet Bekjendtskabet, var tilstede i Fru Völckers Aftenselskaber, havde der netop samlet sig mange Mennesker. Han havde længe conversert Emma i et Side-Kabinet og ikke bidraget stort til den almindelige Underholdning, og dette var ikke bleven ubemærket. Siden havde Emma sat sig imellem Damerne ved Divanbordet, og Edvard sad ved et Vindue med sin Tallerken i Haanden, i Selskab med flere Herrer. En Frue af Familien, som nok

Digitized by Google

undte Emma en lille Correction, og som netop havde hørt hendes Eventyr fra hiin Aften fortælle, bragte dette paa Bane. Skjøndt hun vel vidste, at det traf Emma, fortalte hun det uden Navne. Herrens Navn kunde hun ikke huske, og hun hverken kjendte eller havde bemærket Edvard. Emma opfangede Fruens Sideblik og fattede hendes Hensigt; hun følte, at Blodet steg hende op i Kinderne, og troede at dette, i Forbindelse med Fruens Diekast, allerede havde røbet hende. Da derfor denne havde endt Fortællingen og var midt i Moralen, som afhandlede Ubesindigheder hos unge Piger af Stand, rækkede Emma sig over imod hende og sagde roligt: „Fru Heyn! Dersom De er færdig med Deres Fortælling, maa jeg complettere den med den Oplysning, at Damen en question var mig."

„Det gjør mig sandelig meget ondt for Dem," sagde Fruen lidt forbløffet.

„Det er jeg overbeviist om," sagde Emma med samme Rolighed som før, „jeg kan ogsaa forsikre Dem, at det var mig en meget ubehagelig Hændelse." Der blev en lille Pause.

„Jeg skylder Dem dog den Opreisning, lille Emma," begyndte Fruen igjen, „at erklære, at Skylden ikke saameget falder paa Dem. Jeg har ikke den Ære at kjende den Kavalleer, som fulgte Dem, men jeg finder, at han har baaret sig ad som en stor Klodrian."

„Det gjør mig ondt, at jeg maa sige Dem, at De deri er aldeles feil underrettet."

„Jh, Du min Gud!" udbrød Fruen, „nu spørger jeg dem Allesammen, hvad de vil kalde det, at føre en Dame ind i saadanne Ubehageligheder; — dersom det var hændet mig, eller en af mine Døttre" ....

Digitized by Google

„Ja, det er en ganske anden Sag," svarede Emma smilende, „men jeg lader mig ikke føre andre Steder hen, end hvor jeg selv vil." Fruen taug og saae bistert til Emma, der ogsaa taug, tilfreds med at have bragt sin Modstander til Taushed; men det var tydeligt, hvor nær dette Angreb gik hende. Et Øieblik efter førte hun Edvard hen til Fruen: „Maa jeg præsentere Dem Herr Rosen, som var saa god at følge mig forleden Aften, og hvem jeg skylder saa megen Taknemmelighed for hans Beskyttelse. — Fru Heyn," vedblev hun til Edvard. Fruen reiste sig og neiede, idet hun sagde: „Ah, er det Dem, Herr Rosen, det glæder mig at gjøre Deres Bekjendtskab."

„Saameget mere," tilføiede Emma, „som Fruen allerede har hørt Dem saa fordeelagtigt omtale."

„Det smigrer mig meget," sagde Edvard og bukkede. Emma kunde ikke tilbageholde et Smiil; hun havde neppe bristet sig til denne Spøg, dersom ikke hendes Fader i den anden Stue havde været fængslet til et Spillebord.

Et Par Dage efter, da Emma om Formiddagen kom op til Fru Bölcker, blev hun modtaget med en hemmelighedsfuld Mine. „Hør, lille Emma," sagde hun endelig, „det er angaaende Herr Rosen, jeg vil tale med Dig. Der er Flere af Familien, som har lagt Mærke til, hvormegen Cour han gjør til Dig, og at Du tager imod det. Din Fader har ogsaa bedet mig — — der er naturligviis ikke Noget i det, saalænge det er Spøg, men videre maa det heller ikke komme."

„Jeg forstaaer Dem ikke, Tante," svarede Emma forundret.

„Det er let at forstaae," vedblev Tanten; „reent ud

Digitized by Google

sagt, Emma, leeg med ham saalænge Du vil, men tre Skridt fra Livet."

Emma blev blodrød, og et Par Taarer traadte frem i hendes Øine. Hun svarede fornærmet: „Jeg havde ikke ventet, at De vilde tale til mig i den Tone, jeg troer ikke at have givet Dem Grund til at frygte nogen upassende Frihed" ....

„Nei, kjære Emma, Du misforstaaer mig; jeg mener blot, at Du ikke maa tænke paa nogen alvorlig Forbindelse" ....

„Har min Fader bedet Dem om at sige mig det?" spurgte Emma.

„Ja vist, lille Emma," sagde Fru Völcker spøgende. „Du er dog vel ikke vred paa mig." Hun kysfede Emma, som snart var forsonet, og disse moderlige Formaninger bleve ikke oftere gjentagne.

Lige saa forundret som Emma var bleven ved at høre af sin Tantes Mund, hvilken Tilbøielighed hun forudsatte hos hende, lige saa lidt anede det Edvard, fra hvilket Synspunkt hendes Familie betragtede hans Adfærd. Dersom de Begge nøiere havde overveiet deres eiendommelige Anskuelser og især den Maade, hvorpaa unge Damer og Herrer i deres Kreds omgikkes, vilde de vistnok forud kunne have uddraget denne Slutning; men dette tog Ingen af dem i Betragtning, og mindst Edvard. Emma vidste nu, at hendes Fader deelte Familiens Anskuelse, men hun kjendte ham tillige saa godt, at hun var overbeviist om, at han ikke vilde tage nogen videre Notice deraf, saalænge det ingen Opsigt gjorde; men hvormeget en saadan var ham imod, fik Edvard snart Leilighed til at bemærke.

Der var imidlertid foregaaet en Forandring i Ed-

Digitized by Google

vards huuslige Stilling. Siden Ballet hos Commandeuren syntes Møller at have en vis Opmærksomhed for ham; han søgte oftere hans Selskab, og Edvard morede sig altid over de træffende Bemærkninger, som hans skarpe Jagttagelser jevnligen frembragte, naar de vare alene. Engang kom Møller til ham og fortalte ham, at da han endnu beboede den Leilighed, han havde havt i Fælledsskab med Otto Frisch, saa ønskede han sig en Compagnon, og tilbød ham derfor denne ledige Plads. Edvard tog imod Tilbudet, og kort efter flyttede de sammen.

Møller var snart bleven opmærksom paa, hvor hyppigt Edvard besøgte Emmas Familie, og dreiede engang med Flid Samtalen hen paa denne. „Ja, lad nu Conferentsraaden være, hvad han er," sagde Møller, „men det er vist, at hans Datter er en smuk Pige."

„Ja, det er hun," svarede Edvard.

„Det veed hun da ogsaa selv," begyndte Møller igjen.

„Herre Gud, man kan da heller ikke forlange at hun" . . . .

„Ja, — jeg mener, at hun er noget koket. Hun lægger an paa at indtage enhver Herre, lige meget hvordan han er."

„Nei, deri gjør De hende virkelig Uret," svarede Edvard alvorlig. „Hun viser tvertimod den største Ligegyldighed mod — de Allerfleste."

„Jeg beder om Forladelse. Naa, og saa er hun overfladisk. I Grunden er hun en Gaas."

„O, saa har De min Sjæl aldrig talt med hende," udbrød Edvard.

„Jo, forlad mig, Forstand har hun ikke Meget af,

Digitized by Google

men denne Mangel dækker hun ved en vis Geläufighed i Conversationen, og en god Deel — jeg veed virkelig ikke noget mere passende Navn dertil end — Uforskammethed."

Edvard sprang i sin Ivrighed op af Sophaen. „Du milde Gud! hvor er det muligt, at et fornuftigt Menneske — — en Pige som — ja, jeg kjender virkelig ikke Nogen, som jeg vil sætte ved Siden af hende!"

Møller betragtede ham opmærksomt under denne Affect, og da Edvard taug, sagde han: „Jeg troer ellers, at hun er meget indtaget i Deres Broder Carl."

„Det er gjerne muligt," svarede Edvard med en vranten Heftighed, „det maa da være fra Ballet, — de have hverken seet hinanden før eller siden." Og derpaa gav han sig til at gaae op og ned ad Gulvet og synge. —

Det var imellem Paaske og Pintse, at der blev givet en Passionsconcert i Frue Kirke, og Edvard var gaaet derhen med Doktor Møller. Han havde under Concerten allerede længe bemærket Emma i Selskab med hendes Fader, men han sad saa langt fra dem, at han ikke kunde komme derhen. Derimod fængslede hun bestandig hans Øine, og Møller, som bemærkede den Retning, disse toge, opdagede snart den Gjenstand, der saa ganske drog hans Opmærksomhed bort fra Musiken. De sidste Akkorder vare døde hen i de høie Hvælvinger, og Publikum strømmede ud. Edvard bestræbte sig for at naae hen til det Sted, der saalænge havde været Maalet for hans Øiekast, og Møller fulgte ham; men han var endnu ikke kommen derhen, da han saae Emma og Conferentsraaden forsvinde i Udgangen. Han ilede efter dem, men da han kom ud i Søilegangen var der en saadan Tummel med Mennesker og Karreter, og da det var blevet

Digitized by Google

et øsende Regnveir, var Udsigten aldeles forhindret af Paraplyer og Damehatte. Han vendte om igjen, og opdagede nu inde i Kirken lige ved Døren Emma og hendes Fader i Samtale med nogle Herrer og Damer; rundt om stod en Mængde pyntede Folk, som ventede paa deres Vogne eller paa Opholdsveir. Edvard hilsede paa Conferentsraaden og hans Selskab.

„De har allerede eengang iaften," sagde Emma, „gjort mig den Ære at løbe over mine Fødder, da De for Lidt siden havde saa travlt med at komme ud."

„Jeg beder meget om Forladelse," svarede Edvard, „da har jeg sandelig ikke seet Dem."

„Den Dame, som De fulgte efter, er formodentlig nu taget bort, siden man har den Ære at tale med Dem?"

„Nei, tvertimod," sagde han leende, „jeg har netop først nu været saa heldig at træffe hende."

„Jeg fryser forbistret om mine Fødder paa dette Steengulv," begyndte hun atter, idet hun stampede med de smaa Fødder. „Aa, Herr Rosen, vil De ikke see, om vor Vogn er kommen." Edvard trængte sig igjennem, saa hurtigt Stimmelen tillod det, og kom snart tilbage med den Efterretning, at den holdt ved Døren. Idet han bød Emma Armen traadte Conferentsraaden i Veien for ham, gav sin Datter Armen og sagde: „Med Tilladelse, Emma!" — Edvard gik om paa hendes anden Side, og idet de gik ud, sagde hun ganske høit til ham: „De kjører maaskee hjem med os?" Han saae paa Conferentsraaden, at han havde hørt det, og takkede. Men da han havde aabnet Karretdøren og hjulpet Emma ind, krøb hendes Fader bagefter og lukkede Døren, idet han gravitetisk hilsede Edvard igjennem Vinduet, og

Digitized by Google

Vognen rullede bort. Det Første, Edvard efter denne Overraskelse bemærkede, var Møller, som klappede ham paa Skulderen og med et ironisk Smiil, der forraadte, at han havde været Vidne til Alt, spurgte: „Skal vi saa gaae hjem?“ — —

— Imedens Forretninger og Conferentsraadens Huus fængslede Edvard til Byen, opholdt Carl sig endnu bestandig hos Commandeurens som Reconvalescent, endskjøndt hans Arm ikke mere voldte ham anden Ulempe, end at han maatte bære den i det sorte Silkebind. Han gik om i Egnen, for at see Mark og Skov gjenføde sig til Sommerlivet, og naar Annette gik ved hans Side, var Foraaret ham dobbelt skjønt. „See, det lyse Bøgeløv,“ udbrød han, „det undseer sig ved sin Ungdom, ligesom den unge Jomfru, naar hun første Gang skal træde ud i Verden. Hvor Bøgen bliver smuk i sin Sommerdragt, som Naturen bestandig paa ny ifører den, naar Efteraarets Storme har klædt den nøgen af, for at den skulde føle Vinterens Kulde og lære at skjønne paa Ungdommen. Foraaret er Glædens Tid. Du sukker, Agnete?“

„Gid alle Mennesker var saa glade, som jeg er i dette Øieblik, og dog staae Taarerne mig i Øinene, og jeg græd bestemt, hvis jeg var alene.“

„Græd Du? — Du kan ikke troe, hvor jeg længes efter at see en barnlig Taare igjen, den Glæde har jeg ikke havt i Aar og Dag. Naar Du vil love mig at græde, skal jeg gaae bort. Farvel, Annette! Kald saa paa mig, naar jeg maa komme igjen.“

„Du er en Nar, Carl, det har Du altid været.“

„Gid jeg blot altid maatte vedblive at være det,

Digitized by Google

jeg er det langtfra saa ofte, som jeg ønskede. Du skulde see mig blandt satte, fornuftige Folk."

„Blandt fornuftige Folk! Hvad regner Du da mig for? Er jeg maaskee ogsaa en Nar?"

„Nei, Du er et forstandigt Pigebarn, det har Du altid været."

„Fy, skam Dig! Det mener Du ikke. Kom, lad os skynde os over Landeveien, inden Vognen kommer, men tag din Arm i Agt."

„See Dig om, Annette! See Solen i Støvskyen, hvor den skyder sig i lyse Søiler gjennem Grenene. Er det ikke smukt?"

„Det er usigelig smukt, og hvorhen man vender sig — see engang dernede, hvor de hvide Skorstene titte op over Skoven, som om de vare nysgjerrige efter at see, hvor vi vil hen."

„Lad os gaae herind paa Veien, her kan de ikke see os. Idag kan man ret gaae i Mag, det er saa mildt i Veiret."

„Men hvad troer Du, Klokken kan være, Carl?"

„Efter Solen maa den være omtrent Sex."

„Kan Du ikke lære mig at see det paa Solen?"

Carl holdt hende et lille Foredrag over Tidens Beregning og gjorde derpaa Prøve, om hun havde fattet det. „Hvad er Klokken da nu?" spurgte han.

„Nu er den Noget over Sex."

„Aldeles rigtigt. Vi gik ud Klokken fire, kan Du nu sige mig, hvorlænge vi have spadseret? Nei, vil Du nu være alvorlig."

„I to Timer."

„Ja, man skulde ikke troe det, naar man ikke selv

Digitized by Google

havde været med. Gud bevare os! I to Timer! Saa maae vi jo snart hjem."

„See, der staaer endnu en af mine kjære smaa Violer, det er den allerfidste, jeg har seet iaar."

„Det vidler jeg ikke paa. Det Samme kunde Du rigtignok ogsaa have sagt, dengang Du saae den allerførste. Forær mig den, jeg holder saameget af Violer."

„Nei, Du gjør Nar af mig. — Den ligner din Uniform."

„Den ligner dit Øie, Agnete, det er blaat som Havet og Violen og bly som den."

Annette hørte ikke, hvad Carl sagde, hun blev blussende rød og saae sig ængstelig om, da Carl dreiede ind paa en Bivei, hvor der var en Bondehytte og et Led med en Stente for Fodgængere. „Hvorfor skal vi den Vei?" sagde hun og skottede ind igjennem den aabne Dør. En lille hvidhaaret Dreng sprang frem og nikkede venlig til dem, idet han jog den bjæffende Grævlingehund bort og aabnede Ledet baglængs. „Er din Moder ude, Jens?" spurgte Carl.

„Ja, hun er i Byen, men hun kommer nok snart tilbage," svarede Drengen. Annette saae henad Markveien med Haanden over Øinene for Solen. „Vi kan godt gaae lidt stærkere til," sagde hun; „kjender Du de Folk, som boe der?"

„Ja, jeg kjender dem, jeg har flere Gange været her paa mine eensomme Vandringer, og vi have talt om Dig; Konen har sagt mig, hvormeget Godt Du har gjort hende. Agnete! Du behøver ikke at flygte saa hurtigt, den fattige Kone gjør Dig ingen Fortred. Om hun nu takkede Dig, og jeg hørte derpaa, var det saa frygteligt?"

Carl greb Annettes Haand, og de gik tause som i

Digitized by Google

dybe Tanker. Det var en yndig Aften; Vinden viftede kun saa stærkt i Trætoppene, at den dybe Stilhed omkring dem ingen Dødsstilhed var. De stode ved Bredden af --søen, hvor de havde talt med Hinanden for første Gang. „Her ville vi hvile os et Øieblik, Agnete, og høre Nattergalen synge fra Bøgeskoven om sine længselsfulde Drømme." — Det begyndte næsten at mørknes, da de forlode det venlige Hvilested. De vare atter paa Landeveien og fulgte den Arm i Arm, Aftenkølingen havde bragt dem i et hurtigere Skridt, som de vedligeholdt, thi det var over Theevandstid paa Gaarden. Da de dreiede om et Hjørne, som Veien gjorde mellem to høie Bakker, stod en Mand med Ryggen mod dem og saae hen ad Landeveien; han vendte sig om, da han hørte de raske Fodtrin, og Annette rev hurtig sin Arm ud af Carls: det var Doktor Møller, som gravitetisk tog Hatten af og spurgte til Patientens Befindende; han bemærkede, at Annette saae noget bleg ud, og raadede dem Begge ikke at gaae saa hurtigt. Carl spurgte, om han ogsaa vilde til Commandeurens, men der havde han været, han vilde nu besøge en Ven, der boede i Nærheden, men meente at komme igjen om een eller to Dage. Dermed skiltes han fra dem.

„Hvorfor blev Du saa bange for ham?" spurgte Carl, da han var borte.

„Der er noget Fisnende i hans Blik," svarede Annette; „jeg troer, at jeg blev til Steen, hvis jeg længe skulde see paa ham."

„Saa see for Guds Skyld ikke paa ham, naar han kommer igjen. Sandt at sige, er jeg ogsaa glad ved at denne Dag ikke skulde endes i hans Selskab."

Commandeuren havde hele Dagen havt Meget at

Digitized by Google

beſtille og var glad ved at være bleven færdig, for at kunne tilbringe Eftermiddagen med ſin Familie. Da han kom ind i Haveſtuen, ſavnede han ſit bedſte Selſkab, han ſaae utaalmodig ud efter Carl og Annette og maatte tilſidſt drikke ſin Thee alene med Julie. Da han ikke var vant til en ſaadan Uorden i ſit Huus, ſatte det ham i ſlet Lune, og da han, for Carls Skyld, ſøgte at ſkjule ſin Fortrædelighed, da de Spadſerende endelig traadte ind, gjorde denne Tvang ham endnu mere forſtemt. Julie var heller ikke vel tilmode. Saalænge Carl var ſengeliggende, havde hun glædet ſig over Annettes Beredvillighed til at opfylde Faderens Ønſke at adſprede ham; hun havde flere Gange roſt og takket hende derfor, og aldrig havde det anet hende, at hun nogenſinde ſkulde komme til at angre denne Roes. Nu, da Carl var helbredet, var det hende paafaldende, hvor gjerne han ſøgte Eenſomhed i Annettes Selſkab. At hun altfor ofte lagde ſit Sytøi tilſide for at ſpadſere med ham, var lettere at forklare af den undſeelige Eftergivenhed, der var hende eiendommelig, end det, at hun ofte var adſpredt ved ſit Arbeide, at hun blev forlegen, naar Julie traf hende ene med Carl, og at de, naar hun ſaae dem ſammen, ſaa tidt ſøgte Hinanden med Øinene og ſlog dem ned, naar de mødtes. Til ſin Fader vovede Julie ikke at betroe ſine Sorger, hun var temmelig vis paa, at han enten vilde ſlaae Alt hen, og da gjøre hende Bebreidelſer, eller, naar han billigede Mistanken, gjøre Ondt endnu værre ved ſin Heftighed. Hun haabede, at Adſkillelſen, ſom vel ikke var langt borte, bedre vilde jevne det Hele, og foretrak derfor at tie for det Første, ſaa meget mere, ſom det endnu ikke var Andet end en dunkel Anelſe. Annette havde ingen

Digitized by Google

Moder, Julie følte, at hun her maatte staae hende i Moders Sted og besluttede at iagttage dem med Opmærksomhed og advare sin Søster, naar hun fandt Leilighed dertil. Disse Betragtninger havde krydset sig i hendes Sjæl, medens man ventede paa de Udeblivende, og hun var forstemt. At Carl og Annette efter den fortrolige Vandring og det sidste uhyggelige Møde heller ikke vare oplagte til at bringe Liv i Samtalen, vil man vel begribe. Derfor tilbragte Familien en temmelig stille Aften og skiltes tidligere fra hverandre end sædvanligt.

„Du er ikke vel idag," sagde Carl, da han næste Formiddag søgte Annette for at sige hende Godmorgen, og hun hilsede ham med et forunderligt, lidende Udtryk. „Du har grædt, og det har ikke været Glædestaarer. Anstrengte Du Dig ikke formeget igaar?"

„Det er muligt, jeg er ikke vant til at gaae saa langt."

„Stakkels Pige! Havde Du blot sagt mig et Ord, jeg havde baaret Dig den hele Vei paa min Arm, thi at have Dig med, havde jeg ikke opgivet." Han tog en Stol og satte sig hos hende. „Naar jeg blot kunde pleie Dig saa kjærligt, som Du pleiede mig. — Du skulde ikke bukke Dig saa meget, naar Du har Hovedpine, læg hellere dit Arbeide bort."

„Det blev værre, naar jeg ikke tog mig Noget for," svarede Annette uden at see op fra Sytøiet.

„Naar Du vidste, Annette, hvor smukt det klæder Dig at være syg! Jeg holder i det Hele taget ikke af disse Teglsteens Kinder, der gjerne vidne om, at der er mere Blod end Aand i Legemet."

„Har Du talt med Fader idag?" spurgte Annette

Digitized by Google

med svag Stemme; „jeg har ikke seet ham. Er han ude?“

„Ja, han er,“ svarede Carl. „Han spurgte efter Dig ved Theebordet, men Julie sagde, at Du ikke var ganske rask og sov endnu, saa vilde han ikke forstyrre Dig. — Saa dybt et Suk har jeg ikke hørt længe. Hvis vor gode Ven Møller ikke var Dig saa ubehagelig, saa gik jeg straxt ind og hentede ham herud.“

„Gud bevare mig for ham!“ —

Da de længe havde siddet stille, og Carl havde betragtet det alvorlige Udtryk i hendes Øine, som hun bestandig fæstede paa sit Arbeide, ligesom om hun vilde undgaae at see paa ham, brød han atter Tausheden.

„Jeg har endnu ikke takket Dig for den yndige Spadseretour iastes. Jeg nød den ret igjen, da jeg var kommet op paa mit Værelse. Julie var længe oppe, endnu ved Midnatstid var der Lys hos hende. Jeg laae i det aabne Vindue og saae ud gjennem det lette Taagehav, der bølgede drømmende i det blege Maanestær. Hvor længe man dog kan stirre paa Det, man ikke ret kan see! Naar Solen oplyser det, bliver jeg snart træt af Udsigten. Jeg har ogsaa skrevet et Vers om os; vil Du læse det?“ — Annette saae op med et smerteligt Smiil og rødmede. — „Eller skal jeg læse det for Dig? Det er kun simpelt og kort. Kom, følg mig i Tankerne ud igjennem Skoven til vor kjære Sø, Agnete, — og sæt Dig ned i Græsset hos mig:

Hvor her er smukt, mit unge Liv!
At sidde Haand i Haande
Ved Bredden, bag det nikkende Siv,
Hvor Søen drager sin Aande;

Digitized by Google

Naar Aftenen falder hen i Blund
Over Skov og dybe Strømme,
At sidde taus i den tause Stund
Og drømme de samme Drømme:

Et evigt Liv i et jordisk Bryst,
Som hist bag Gravens Fængsel!
En Salighed, reen som Barnets Lyst,
Og fuld som Ynglingens Længsel!

En Time — ak, den er grumme kort
Til Evigheden at rumme! —
Det er saa silde — nu maae vi bort —
Kom, drømmende Pige, Du stumme! —

Agnete! Den stille Aften glemmer jeg ikke i Liv og i Død." —

Endnu et smerteligt Blik, næsten bebreidende, kastede Annette paa Carl, og derpaa strømmede Taarerne over hendes Kinder, og hun skjulte Ansigtet med sine Hænder. Carl foer op og stod maalløs, som om et Lynslag havde rammet ham. I det Samme traadte Julie ind. Ved det første Blik paa Annette blev hun dødbleg, men hun fattede sig hurtigt, gik hen til hende og fulgte hende ud af Stuen. Carl gik frem og tilbage i Stuen, i mørk Uvirksomhed. Han gjettede mellem mange mørke Anelser og ventede utaalmodig paa Opløsningen. Det varede heller ikke længe, førend Julie, som om Intet var forefaldet, kom tilbage for at hente Arbeidet fra Annettes Sybord. Carl bestormede hende med Spørgsmaal, men hun søgte at berolige ham med, at Annette den hele Dag ikke havde befundet sig vel, at hun let lod sig overvælde af Taarer, naar hun kom i en tungsindig Stemning, og at den heftige Graad allerede var ophørt. Men da Carl ønskede at see til hende, bad hun ham at

Digitized by Google

lade Annette i Roligheb for bet Første. Derpaa forlob hun ham, og Carl gik neb i Haven, uvis og urolig som før.

Efter Middagsbordet, da Commandeuren var gaaet ub, blev Julie tilbage hos Carl. „Der er en Ting, som jeg føler, det er min Pligt at tale om," sagde hun, „naar jeg blot vidste, at De ikke vilde misforstaae mig." Hendes Stemme bævede, skjøndt hun var styrket ved Livets Sorger. „Veed De, at Annette er Deres Broders Forlovede?" — Hun taug, og Stilheden var saa dyb, at man kunde høre hendes Hjerte banke. — „De har ikke gjort vel imod Deres Broder, og ikke imod Dem selv og imod Annette." Hun taug atter. Carl stirrede paa hende, som om han vilde gribe hendes Ord, førend de fik Lyd; derpaa brød han ub med en Heftighed, der drev Julie Blodet fra Kinderne: „Gud i Himmelen! Har jeg ikke sagt mig det hundrede Gange, at jeg elsker hende og gjør hende ulykkelig, og nu, da jeg hører det af Deres Mund, nu forbauser det mig, som om jeg aldrig havde drømt derom. Hun, der er saa reen som en Lysets Engel, hun, som" . . .

„Tys, for Alt i Verden, dæmp Deres Stemme! Jeg tør ikke sige et Ord mere, naar De ikke har mere Magt over Dem selv. — Er det kommet saavidt med Deres Lidenskab! Det havde jeg ingen Anelse om."

„Jeg er rolig," sagde Carl og rækkede Julie Haanden; „sig mig, har Annette talt til Dem?"

„Igaar Aftes talede jeg længe med min Søster. Gud veed, jeg vidste ikke at gjøre det rettere, men det havde været bedre, om jeg først havde talt til Dem. Jeg turde ikke tie længere, men jeg sagde hende altfor ligefrem, hvad jeg frygtede. Det uskyldige Barn! Hun anede selv

Digitized by Google

Intet, hun blev næsten bitter imod mig; men imedens vi talede, var det, som om et Lys gik op for hende. Det angreb hende. Jeg frygter" . . .

„Gud velsigne Dem, kjære, bedste Julie! havde De blot sagt mig et Ord — forlænge siden. Saae De da ikke, at jeg var et taabeligt, forvildet Menneske, der staaer alene i den vide Verden og trænger til et kjærligt Raad? — Hvad skal jeg gjøre? Skal jeg reise herfra? — Bestem De for mig, som for et Barn, jeg vil adlyde Dem."

„Fat Dem, Carl, endnu kan vel Alt oprettes. Hvis De vil høre mit Raad, saa vil jeg raade Dem, vil jeg bede Dem: reis bort i denne Time. — De vil selv indsee, at De dog ikke kunde blive her længe, og i denne Stemning kan De ikke see Annette, det er umuligt. Reis, imedens De endnu har Kraft til at opoffre Deres egen Lyst for Annettes Rolighed."

„Det var bittre Ord, Julie! men jeg takker Dem, det var jo kun Sandhed. Farvel!" —

„Jeg skal bringe Annette en Hilsen fra Dem. Ogsaa min Fader skal jeg hilse, jeg vil sige ham, at en pludselig Efterretning har kaldt Dem til Byen."

„Ja, Himmelen veed, at det er mig en pludselig Efterretning, at jeg elsker Annette til Raseri, og at jeg dog har været saa nær ved at myrde hendes Sjælsro." Han trykkede voldsomt Julies Haand og gik bort. Hun saae efter ham med et usikkert Blik, næsten som om hun fortrød, at deres Samtale fik det Udfald, hun selv havde tilsigtet. Det forekom hende, som om hun havde betynget sig med et stort Ansvar, og hvo skulde hjelpe hende at bære det? — Hvor hun søgte og fandt sin Trøst, vil Den let forstaae, der har prøvet Ulykke. —

Digitized by Google

Om Aftenen var Alt tilsyneladende i den gamle Orden. Annette og Julie sadde saa tause og rolige ved deres Arbeide, som om den stille Vinter pludselig var vendt tilbage. Commandeuren sad i Sophaen og læste i Aviserne for dem, uden just at have opmærksomme Tilhørere. Han lagde dem fra sig, tog Annette under Hagen og sagde: „Hvordan har Du det, min lille Annette? Du seer daarlig ud. — Og nu har Du ogsaa mistet din Legekammerat.“ — Julie saae ængstelig paa Annette, som ikke gav sin Fader noget Svar; hun frygtede for et nyt Udbrud af den undertrykte Smerte, og gav hurtig Samtalen en anden Retning. Pludselig meldte Lænkehunden Fremmede. Commandeuren gik ud for at see, hvem der kom saa silde, og Døttrene havde hellere end gjerne ogsaa forladt Stuen, hvis de havde vovet det. Han kom tilbage med Møller. Denne henvendte sig først til Annette med en Hilsen, som han havde glemt at bringe Dagen i Forveien, da han mødte hende med Carl, det var en Hilsen fra Edvard, at han haabede at komme derud en af de første Dage. Julie blev lige saa forskrækket for sin Søster, som hun blev forundret, da Annette takkede ham, uden at forandre en Mine, og ganske imod Sædvane deeltog i Samtalen med ham. Commandeuren havde netop kort i Forveien faaet Underretning om Carls uventede Afreise, han fik pludselig den Idee, at skaffe sig Erstatning for det vante Selskab i den nye Gjest. Møller maatte love at blive et Par Dage hos dem, og Julie var glad over, at hendes Fader imidlertid vilde være sysselsat med ham. Paa Annette gjorde hans Nærværelse en lignende Virkning, som den, man kan iagttage i Theatret, naar Tæppet ruller ned efter en effectfuld Scene, og Lysekronen sænker sig, for at oplyse

Digitized by Google

Tilskuerpladsens Prosa, naar Enhver taler med sin Nabo eller seer sig om blandt de Tilstedeværende, medens Orchestret, hvis det endnu skal give en Efterklang af Stykkets Stemning, i Grunden blot forstyrrer det converserende Publikum og næsten opfordrer det til at overdøve Instrumenternes Toner. —

Imidlertid var Carl kommen til Byen. Han havde før, under sit korte Ophold i Hovedstaden, boet hos sin Broder, men nu var det ham ikke muligt at gaae til ham. Han logerede sig ind i et Hotel og opsøgte dem af sine Bekjendte, der kunde hjelpe ham at komme i Virksomhed jo før jo heller. I deres Selskab var han munter, næsten overgiven; men de Anstrengelser, det kostede ham, maatte han dyrt betale i sin Eensomhed. Af fortrolige Venner havde han ingen, i det mindste Ingen, hvem han kunde betroe, hvad der Dag og Nat opfyldte hans Tanker, og det er en tung Skjebne med sig selv alene at føre hiin gamle og dog evig unge Strid imellem Lidenskab og Besindighed. Hele den menneskelige Tilværelse stod for ham henvisnet, som Blomsten i det stormende Efteraar, thi Livskilden i hans eget Hjerte var udtørret. Verden var for ham kun et forsængeligt, blændende Farvespil, som de brogede Billeder fra en Laterna magica: naar Dagens Lys ikke længer kan holdes borte, forsvinde de skuffende Syner. Hvad gavnede jeg Verden, tænkte han, om jeg arbeidede Dag og Nat for at tjene den? — Ingen vilde savne mig. — Skal jeg da spare mig Arbeidet og kaste mig ud i Fornøielsernes Tummel? Den, der ikke kan søvndysse sin Sorg i Livets Gjerning, han finder intetsteds Hvile. — Han gjenkaldte sig de lykkelige Timer, da han laae syg under Annettes Pleie, da hun vilde vinde hans Venskab, og hun saa

Digitized by Google

snart var bleven Gjenstanden for hans hele Kjærlighed. Og var det forunderligt? Ogsaa i sin Fraværelse havde hun jo været hos ham. Han kunde blot ikke fatte, at han saa ganske havde glemt hende i Adskillelsens Aar, da hans Kjærlighed havde sovet, ligesom de hellige Syvsovere. Nu var den vaagnet for at lide Martyrdøden. Thi hvorofte han endog søgte at indskrænke sine Fordringer paa Annette til et broderligt Venskab, følte han dog nu først i den dybeste Betydning, at han elskede hende, at han var Intet uden hende. Ofte maatte han udbryde i Harme mod sin Broder, den kolde, ligegyldige Elsker, der tog hans og maaskee ogsaa Annettes Lykke til Offer; han vilde betroe sig til ham, bønfalde ham, true ham . . . Betroe sig til ham? — Hvorledes var det muligt? Der herskede jo ingen Fortrolighed imellem dem, deres Veie havde været adskilte, og en gjennemgribende Forskjellighed i Charakteren fuldendte deres Adskillelse. —

To Dage efter, at Carl var kommen til Byen, traadte han om Aftenen ind til Edvard, som netop var i Færd med at pynte sig for at gaae ud. „Er det Dig, Carl?" udbrød han; „naar er Du kommen til Byen? Du har nok havt gode Dage derude? Er det ikke en elskværdig Mand, den Gamle?" — Carl kunde ikke Andet end bekræfte disse Spørgsmaal; han fortalte, hvor behageligt han havde tilbragt den hele Tid, hvor megen Artighed Commandeuren havde viist ham, og endte med at spørge, hvorfor han saa sjelden havde været derude. Edvard undskyldte sig med Forretninger. „Det er Skade," vedblev Edvard, „at Du ikke blev længer derude, nu flytte Harms's ud imorgen, jeg vil netop derfor gaae derud iaften. — Har Emma ikke været ude hos Selstrøms?"

Digitized by Google

„Jeg har ikke seet hende," svarede Carl ligegyldigt.

„Hun har ellers flere Gange spurgt til Dig, — det lader virkelig til, at Du har en lille Plads i hendes Hjerte."

„Da er det saamænd meer, end hun har i mit."

„Mig synes dog, at Du paa Ballet" . . .

„Aa, Barnestreger! Paa et Bal! — Dertil er hun smuk nok!"

Edvard, som netop stod for Speilet og bandt sit Halstørklæde, vendte sig næsten fornærmet om, for at see paa ham ved dette Svar, hvori han ikke gjenkjendte sin ungdommelige Broder. „Hvorfor Fanden er Du i Uniform iaften?" spurgte han.

„Det er sandt," svarede Carl. „jeg kommer for at sige Dig Farvel. Jeg kommer just lige fra Admiralitetet, jeg har faaet Hyre paa en Amerikaner og reiser imorgen eller overmorgen."

Edvard blev meget forundret over denne pludselige Beslutning og kunde ikke ret faae den Grund i sit Hoved, som Carl anførte, at han var ked af at være hjemme. Da han lidt efter saae ham staae med Armene overkors i en eftertænksom Stilling, gik han hen til ham og lagde Haanden paa hans Skulder: „Hvad feiler Dig, Carl?" spurgte han. „Du er saa høitidelig — i Grunden reiser Du dog nødig fra dit Hjem."

„Mit Hjem? Hvor er mit Hjem? — Jeg reiser herfra, som jeg kom hertil. — Jeg er fri, som Fuglen i Luften, — det er Du ikke, Edvard."

„Misunder Du mig?"

„Nei, og endnu mindre din Kjæreste."

„Hvad mener Du med det?" spurgte Edvard stødt.

Digitized by Google

„Jeg mener, at Du er en letsindig, utaknemmelig Nar, for ikke at sige — noget Værre."

Edvard traadte et Skridt tilbage. „Dreng!" raabte han, „er Du gal?"

„Og jeg beklager Den," vedblev Carl og saae ham stivt i Øinene, „der skal opoffres for en Nar, og dersom hun var min Søster, i Stedet for at Du er min Broder, saa skulde" . . .

„Vil Du skræmme mig med den Dolk, Du staaer der og leger med?" afbrød Edvard ham haanligt.

„Det behøver jeg vel ikke, men jeg vil pine Dig, ved at sige Dig hver Dag" . . .

„Men dersom jeg nu forbød Dig at komme her, at komme i Selstrøms Huus?"

„Saa reiste jeg, som jeg nu gjør, og saa foragtede jeg Dig, som jeg nu gjør." — Carl gik hen mod Døren, men standsede og stirrede ud af Vinduet. Et Øieblik efter vendte han om: „Dersom jeg ikke skulde komme tilbage igjen, — Edvard, tilgiv mig, jeg vilde jo give mit Liv for at see Eder lykkelige. — Jeg forstaaer dit haanlige Blik, Du mener, at mit Liv er ikke meget værdt — det veed jeg. Saa har jeg ikke Mere at sige Dig." — Han gik. Edvard saae efter ham igjennem Vinduet; det var synligt, at han kæmpede med sin Stolthed, men den var ham for stærk. — Han selv er en letsindig Nar, tænkte han, nu er han vred. fordi han troer, at jeg har stukket ham ud hos Emma. Eller hvormed har jeg fornærmet ham? Nu er han vel ogsaa forgabet i Annette! — Men det vil køles, saasnart han kommer uden for Toldboden. — Det er saa naturligt, — fire Uger paa Landet og en smuk Pige — hun er jo ogsaa yndig! — Skjønner jeg da ikke derpaa? —

Digitized by Google

Hun er et deiligt Barn! — Eller skulde Annette — men hun hænger jo ved mig, — i dette Øieblik sukker hun maaskee efter mig med Taarer i Øinene! — Saaledes opfriskede han hendes Billede i sine Tanker, og sjelden var det forekommet ham saa tiltrækkende som nu. Carls oprørende Fornærmelser havde forhærdet ham; vel maatte han føle sig truffen, men tillige miskjendt, og han vilde med Vold og Magt finde dem lige saa uretfærdige, som deres Udbrud havde været ubeføiet. Han besluttede at tage derud endnu imorgen tidlig, de skulde ikke vide, hvad der var foregaaet imellem ham og Carl, nu vilde han selv forlange en Declaration. Den Perle, han maaskee havde været nærved at tabe, vilde han indfatte, saa at Verden kunde see og beundre den. — I disse Tanker sad han endnu, da Møller seent paa Aftenen kom hjem, og fandt ham mere oprømt end sædvanligt. Det var Midnat, da hans Contubernal sagde ham Godnat og tændte sit Lys. „Jeg tager ud til Selstrøms imorgen Formiddag," sagde Edvard, endnu inden han gik.

„Ja saa, har Du nu faaet Tid? — Er Harms's flyttede ud?"

„De vil flytte ud imorgen."

„Naa!" svarede Møller og gik ind i sit eget Værelse.

Inden Middag den næste Dag var Edvard hos Commandeurens. Julie tog imod ham med Glæde, hun saae i ham den Engel, der skulde bringe Freden tilbage i den Forvirring, som skjulte sig under en rolig Overflade. Hun følte en indvortes Tilfredshed ved den Overbeviisning, at hun havde handlet for at frelse hans Lykke; hun skyldte ham jo denne Erstatning, fordi hun

Digitized by Google

havde været den uskyldige Aarsag i det første Skibbrud, den havde lidt. Hun havde altid følt sig tiltrukken af ham, hun vidste, at der boede saa meget Godt i ham, fra det Øieblik hun havde opdaget, at han havde nogle Træk tilfælleds med Otto. Og disse Træk kunde ikke bedrage. Annette saae han først ved Middagsbordet. Hun var tilsyneladende rolig, men han kunde ikke lade være at bemærke det veemodige Udtryk i hendes Øine, og hvorledes hun bestræbte sig for at undgaae at møde hans. Han saae, hvor fremmed det Smiil var, Samtalen undertiden aflokkede hende. Hun var saa smuk og dog saa lidende, at han vilde have spurgt, om hun var syg, dersom han ikke havde troet at kjende Aarsagen dertil. Han vidste, at Emma havde skrevet hende til; skulde hun da ikke vide, at han havde været hende utro, at han næsten havde kunnet glemme hende? Maatte ikke ogsaa Rygtet have sagt hende det? Han gjorde sig selv Bebreidelser over sin Adfærd; han frygtede næsten for at blive ene med hende, thi han kjendte hendes aabne Sjæl; om hun end skjulte sin Sorg for den hele Verden, for ham vilde hun ikke kunne skjule den.

Det hændte sig netop, at foruden Præsten fra —by ogsaa nogle Fremmede fra Kjøbenhavn gjæstede Huset denne Eftermiddag. Sommeren var jo nu kommen i al sin Herlighed, og lokkede Hovedstadens Indvaanere uden for dens Volde. Det var en Velgjerning af Skjebnen, for at forhindre ham i at tale fortroligt med Annette, og hun søgte heller ikke Leilighed dertil. Selskabet sad sammen i Havestuen, og Samtalen dreiede sig om mangehaande Gjenstande. Nogle af Gjesterne havde hørt et Rygte om den forunderlige Hændelse, der havde bragt Edvard og Frøken Harms i Berøring med Rettens Haand-

Digitized by Google

hævere. En af dem henvendte sig til Edvard med det Spørgsmaal, om det ikke var ham, og Historien blev fortalt. Han saae, at Annette, der havde været adspredt, pludselig blev opmærksom, og han mødte et alvorligt Blik, hvori han læste: „Det har Du ikke sagt mig.“ — Ogsaa paa Commandeurens Ansigt syntes han at læse Misfornøielse, og da denne lidt efter reiste sig, for at gaae ud i Marken, og Julie fulgte ham igjennem Haven, troede han at have fundet en gunstig Leilighed til at hæve al Misforstaaelse; han reiste sig ogsaa og fulgte dem. Da han havde indhentet dem, aabenbarede han dem strax Hensigten med sit Komme. Julie vilde gaae, men han tog hende ved Haanden og sagde: „Bliv kun, Julie, min Bøn er jo ogsaa henvendt til Dem.“ Han bad Commandeuren om, at hans Forlovelse nu jo før jo heller maatte blive declareret, det havde været Commandeurens eget Ønske, og han haabede derfor ikke at møde nogen Vanskelighed. Den Gamle strøg den grønne Kasket op over Panden, og sagde med en betænksom Mine: „Nu ja, naar De ønsker det, Edvard. — Det er jo rigtignok som om en ulykkelig Stjerne stod over denne Fest, men — for mig gjerne. Julie, hvad siger Du dertil?“

Julie taug. Hun vidste, hvor overflødig hendes Stemme var, og Sagen var afgjort. Hun vendte tilbage til Selskabet, alvorligere end hun havde forladt det, thi hun begyndte nu at ængstes for Annette, som maatte have Tid til at forvinde den Sorg, Edvard ikke kjendte. Hun ønskede Opsættelse — men hun turde ikke forlange den; hun vilde sige Edvard Alt, — men til dette Skridt havde hun ikke Kraft. Hendes Tvivlraadighed førte til det Resultat, hvortil Tvivlraadighed som oftest fører:

Digitized by Google

Edvard tog bort om Aftenen, uden at hun havde talt med ham, og nu maatte hun oppebie, hvad Tiden vilde medføre. —

— Carl havde truffet Møller paa Gaden og grebet denne Leilighed for at erkyndige sig om, hvorledes Alt stod til hos Commandeurens. Han havde da erfaret, at Alle befandt sig vel, det maatte ogsaa gjelde Annette, og der modnedes en dristig Beslutning hos ham. Han sendte Annette en Billet, skreven næsten i en spøgefuld Tone, hvori han udbad sig et kort Møde i Nærheden af hendes Faders Gaard, paa et Sted, som han nærmere betegnede; han skulde samme Dag, skrev han, tiltræde en langvarig Reise og ønskede først at sige sin lille Svigerinde Farvel; han bad hende at komme alene derud og heller ingen Taarer at bringe med, thi dem blev der intet Brug for; han ønskede kun, at hun endnu vilde vise ham den lille Opmærksomhed, at være saa smuk som muligt og klæde sig ret efter hans Smag. Da han var fortrolig med Husets daglige Orden, og Lykken begunstigede ham, havde han været saa heldig, at Annette selv havde modtaget Brevet af hans Bud, der overrakte hende det som om det kom fra Emma. Han vidste forud, at hun vilde opfylde hans Ønske, da hun var saa ubekjendt med Hovedstadens Ceremoniel. Alligevel kostede det hende en langt haardere Kamp, end han havde formodet; men den Tanke, at hun maaskee aldrig mere fik ham at see, gjorde Udslaget.

„Hvorfor har Du din Silkekjole paa idag?“ spurgte Julie sin Søster, da hun om Morgenen, to Dage efterat Edvard havde været derude, saae hende pyntet.

Digitized by Google

„Emma er altid saa pyntet, naar hun kommer til mig."

„Kommer Emma her idag? Saa skulde jeg vel ogsaa tage en anden Kjole paa. Troer Du, at det behøves, Annette? Kommer Conferentsraaden med?"

Annette blev befriet for at svare, da Commandeuren i det Samme kaldte paa Julie, og hun gik ud til ham. Annette bandt sit Tørklæde om Hovedet og gik langsomt ud igjennem Haven; hun var ikke langt fra at ønske, at der maatte komme en udvortes Hindring, der gjorde hendes Forehavende umuligt. —

Carl havde tidlig om Morgenen forladt Byen og var den Første paa det aftalte Sted. Det havde regnet i Daggry, men nu havde Solen allerede tørret Græsset, hvor Træerne ikke havde holdt dens Straaler borte. Carl lagde sig under en mægtig, fritstaaende Bøg, hvorfra han kunde see den Fodsti, Annette maatte følge; han stirrede op i de lette Skyer, som skyndsomt fore hen over hans Hoved, medens Vestenvinden nede ved Jorden neppe havde Kraft nok til at slaae Bølgegang i det høie Græs, der stod dobbelt friskt og livligt efter Regnen. Han maatte vente over en Time, men alligevel faldt det ham ikke ind at tvivle paa, at Annette jo vilde komme. Længe før hun kom, underholdt han sig allerede med hende. Hans Følelser havde antaget en langt mere resigneret Charakteer; uden Frygt for at svigtes af den Kraft, han havde tilkæmpet sig ved de sidste Dages Anstrengelser, glædede han sig til i denne Stemning at see sin Veninde igjen, for at han kunde tage hendes venlige Billede med paa sin lange Reise og bevare det til sin Dødsdag. Uden Græmmelse gjenlevede han deres ubevidste Kjærligheds lykkelige Timer.

Digitized by Google

Han sad saa fordybet i de smukke Erindringer om sin Annette, at det næsten var ham en Forstyrrelse, da han skimtede hende selv nærme sig bag Nøddekrattet. Han sprang op. „God Morgen, lille Annette!“ raabte han fornøiet, idet han løb hende imøde. Hun nikkede venlig til ham og gav ham Haanden. „Har Du ventet længe?“ spurgte hun.

„Jeg troer det ikke. — Hvor Du er smuk idag, Annette; Gud velsigne Dig derfor! Jeg vilde saa gjerne see Dig ret nydelig, og saa sige Dig Farvel. Du skal vide, at det Smiil, Du nu skjenker mig til en Erindring, det skal jeg leve af i mange Aar. Jeg maa holde godt Huus dermed, Annette, ellers lider jeg Nød.“ — Taarer kom dem Begge i Øinene. — „Lovede Du mig ikke, at Du vilde lade Taarerne blive hjemme, eller — jeg bad Dig i det mindste derom. — Nu vil vi være glade, ikke sandt, Agnete? Sorgen kan altid have Tiden for sig. — Lad mig da takke Dig tusinde Gange, fordi Du har været saa venlig og saa kjærlig imod mig, og saa sige Dig — — Eller skal vi spadsere i Skoven? Kom! Det er saa deiligt et Veir, og Gud veed, naar jeg faaer en Bøgeskov at see igjen.“ —

Han holdt Annettes Haand og mærkede, at den rystede. Uvilkaarlig nynnede han en Melodi, for at tiltvinge sig selv Fatning, men det blev Visen om Agnete og Havmanden. Da han mærkede det, taug han. „See, en Hind, som titter frem mellem Stammerne, den er sky for os og dog er den nysgjerrig.“ Han klappede i Hænderne, og Dyret tog Flugten.

„Hvorfor skræmmede Du den bort, Carl, den saae saa venlig, saa uskyldig ud.“

„Skal vi løbe efter den og sige, at vi ikke vil

Digitized by Google

gjøre den Fortred, skal vi, Agnete?" Han dreiede hende imod sig og saae hende ind i Øinene, saa at hun maatte smile til ham. Havde Du klappet i Hænderne, var den ikke bleven bange, men mig kjender den ikke, jeg er jo ikke vant til at leve her i Uskyldighedens Hjem. Mit Hjerte er ikke godt nok dertil. Men jeg skal blive bedre, troe mig, jeg skal blive bedre, Du skal forbedre mig. — Naar det kun ikke var mig saa huult, saa dødt ude i Verden. Det forekommer mig ofte, som om jeg sad og saae det Hele paa et Verdenstheater. Solen staar op og gaaer ned over de smukke Coulisser, og Mennesker og Dyr flytte Benene nok saa naturligt og hilse ad hverandre og gaae hinanden raslende forbi, medens Musikanterne spille vilde, fremmede Symphonier, saa at man maa gaae fra Sands og Samling, naar man ikke enten holdt for sine Øine eller for sine Øren. Lad Scenen forvandle sig nok saa tidt, lad den hele vide Verden passere mig forbi — det bliver dog altid det Samme, den samme stive, stolte, mechaniske Livløshed. — — Saae Du ikke det store Verdenstheater paa Vesterbro for nogle Aar siden?"

„Nei," svarede Annette sagte.

„Det var saa smukt, det skulde Du have seet." — De gik tause ved Siden af hinanden ind i Skoven. „Det er sandt," vedblev Carl, „det er allerede flere Aar siden. Jeg var Kadet dengang. Det var det samme Aar jeg glemte Dig, Annette! — Dengang gik jeg tidt paa Komedie, jeg skrev ogsaa selv Komedier. Alle mine Personer skulde tale saa meget, altid desmere, jo mere jeg holdt af dem. Jeg vidste dengang ikke, at man kan tie og dog tale saa uendelig meget. Hvor dit Sprog er rigt, Annette, men ikke paa Ord. — Det er varmt idag,

Digitized by Google

min Pande brænder. Hvor der er Skygge, er der ingen Luft, og hvor der er Luft, er der ingen Skygge." —

„Skal Du reise langt bort, Carl?" begyndte Annette efter en Pause og saae frygtsomt paa ham. „Kommer Du aldrig mere tilbage?"

„O, lad os ikke tale om Reisen, Annette; naar jeg først har taget Afsked fra Dig, saa er det andet Stykke af Veien kun kort."

„Hvorfor vil Du reise bort?" sagde hun hvisken de, næsten for sig selv. — „Nei, svar mig ikke, det var et eenfoldigt Spørgsmaal, jeg vidste jo ikke selv, hvad jeg sagde." —

De hørte hurtige Fodtrin bagved dem. Det var en lille vissen Mand i Bondeklæder, under Armen bar han en Violin i et forslidt Voxdugs-Hylster. „Den Mand har Hastværk," sagde Carl. „Hør Du, Spillemand, kan Du spille os et Stykke her paa Veien, men lystigt skal det være, seer Du ikke, at vi er det unge Blod." En Gysen foer over Annette, som naar en Kastevind glider henad Søens Flade og kruser den. Manden hilsede dem ængstelig og forundret, og dreiede af bag Træerne. „Han blev bange for os. — Hvorfor skulde vi ogsaa opholde ham, saa kommer han jo for silde til Bryllupet. Der vil blive Dands og Lystighed, som paa din" — — Carl afbrød sig selv, han havde Møie med at beherske sig; Annettes Følelse var spændt over den Stemning, der kan skaffe sig Luft ved Taarer, hun fattede ikke hans Ord, hun hørte dem neppe, hun havd hverken Evne til at tale eller til at handle efter Øieblikkets dunkle Indskydelse. Det er en frygtelig Tilstand, — en Tilstand, der netop oftest maa gribe Sjælen i det vigtigste Øieblik, i hvilket den hele Tilværelse sammen-

Digitized by Google

masser sig, for ligesom med Vold at fremtvinge en afgjørende Handling, naar Mennesket taber sin naturlige Sands for at modtage Indtryk og følge dem, idet Sindet døves af Følelsernes overvættes Larmen, og hverken er i Stand til at høre eller tænke, fordi Raadet lyder saa vanvittig heftigt. Hos nogle Mennesker ender denne Tilstand i legemlig Dvale, i Afmagt, Andre kunne beholde deres physiske Samling; men i Sjælen bliver der et frygteligt Havblik, en Dødshvile, hvor det aandelige Liv i det høieste fremhykler sig ved en tankeløs Gjentagelse af forrige Tiders Følelser og Forestillinger, hvilke Læberne nu udsige, ligesom af en gammel Vane.

„Her, Agnete," udbrød Carl, „under denne mægtige Bøgekrone stod Du for sex Aar siden og saae op til mig i Træet, da jeg skar vore Navne høit oppe, for at Ingen skulde see dem. Træet har ikke røbet os, og Navnetrækket staaer der endnu. Det vil endnu staae der, naar vi længe har været adskilte i Livet, — og naar tilsidst vore Navne hugges i Steen, langt fra hinanden, naar vi hvile saa roligt, saa sorgløst — nei, Annette, naar vi ere forenede, for aldrig meer at adskilles." — Han drog et dybt Suk, et af de Suk, hvori Hjertet snapper efter Luft, for ikke at udaande. „Vi maae vende tilbage igjen, ellers gik vi her til evig Tid. Du er saa taus, mit Barn! Støt Dig kun fastere paa min Arm; nu er det snart forbi, nu gaae vi hjemad, bort fra dette Bøgetræ, hvor jeg skar vore Navne, da vi vare Børn. — Dengang troede jeg, at jeg kjendte Dig, men jeg kjendte Dig dog ikke. — Ak, det var en venlig Tid, Annette, da Du sad ved mit Sygeleie; din skjønne Sjæl udfoldede sig for mig, Time for Time: det var mig, som naar man om Natten er kommen til en fremmed

Digitized by Google

Egn, en deilig Egn, som man aldrig før har seet. Solen dæmrer i Øst, og Taagerne stige, lidt efter lidt kommer der Liv og Farve i de natlige Skygger, man seer Bjerge og Skove og grønne Marker og Floder, der slynge sig igjennem dem, man seer Fuglene vaagne og hører dem synge deres Lovsang for Solen. — Men i den gyldne Morgen blev jeg revet bort, og der, hvor de bragte mig hen, der er stummelt som i et Fængsel." —

Annette vendte sit Ansigt imod ham med et ubeskriveligt Udtryk. „Carl, hvorledes skal jeg leve uden Dig? Forlad, forlad" .... Hendes Læber forstummede, hun vendte sig bort, fordi hun frygtede Taarerne; hendes Kinder glødede, men Taarer vædede dem ikke; endelig brøde de frem, stærkere og stærkere. Hun skjelvede som en Febersyg. I usigelig Angest førte Carl hende hen til en Egestub, hvor han ofte havde siddet i sine ensomme Drømmerier. Siden den Tid var han vaagnet og atter falden i Drømme, men i sorte, skrækkelige Drømme. Han stirrede paa hende i sløv Tankeløshed; modsatte Følelser strømmede i hans Hjerte og mødtes, ligesom Malstrømmen, der brydes paa Havfladen og holder den jevn, saa at Bølgerne ikke kunne vise sig. Annettes Tilstand piinte ham dobbelt, fordi hans Svaghed havde fremkaldt den; han foragtede sig og gjorde sig de bitreste Bebreidelser, og dog kunde han ikke dæmpe en vis Triumph over sin Elskedes Sorg. Saa klart et Blik i hendes Hjerte havde han aldrig før gjort. Havde han i dette Øieblik været i Besiddelse af sin hele Aandskraft, da havde han maattet vakle i sit Forsæt, at forlade et Væsen, der elskede ham saa høit, og som han elskede med hele sin Sjæls Styrke. Men Han, der skabte Mennesket, gav det den svage, nærsynede, fremfusende Aand; derfor er Historien, baade Verdens-

Digitized by Google

historien og det enkelte Menneskes, saa bundløs rig paa Tragedier.

Carl følte sig lettet ved Annettes Taarer; hans Øine vare tørre, og det var ham dog, som om han græd Sorgen ud med hende. Annette gjorde sig stærkere end hun var. Hun reiste sig, og de gik videre, tause og langsomt, ligesom for at udtrække den korte Tid, i hvilken de endnu skulde være sammen.

„Det lufter, som om det vilde blive Regn," sagde Carl; „Solen staaer ogsaa bag Skyer."

„Saa er det vel køligere nu?" spurgte Annette.

„Ja, det er ikke saa hedt, som da vi gik ud. — See, hvor Solen nu skinner smukt paa det unge Korn."

„Den opliver det Grønne saa herligt. Men nu kommer Skyen, og det bliver mørkt igjen."

„Det var Haabets Farve, Annette, der formørkede sig, for ikke at spotte os. — Jeg vilde ønske, at det var Efteraar nu — eller Vinter, naar Jorden ligger nøgen, og Kulden af Mednyk breder sit Liigklæde over den. — Det har ofte undret mig, at det hvert Aar bliver Foraar igjen, som om det aldrig havde været Vinter. — Vi ville viist ogsaa engang blive lykkelige — Gud give os det! — men det er tungt, at vi ikke skulle blive det sammen. — Annette! Lad os da tage Afsked fra Hinanden, medens vi endnu ere stærke." — Annette klyngede sig op til ham, hun anstrengte sig voldsomt for at være fattet, og Sorgen gav hende virkelig en Magt over sig selv, som hun aldrig før havde kjendt. Hun rakte ham Haanden og slog Øinene til Jorden. „Farvel, Carl!" — Han traadte et Skridt tilbage, thi han følte en uimodstaaelig Trang til at trykke hende i sine Arme; men det vovede han ikke, han vovede ikke engang at sige

Digitized by Google

hende et Afskedsord, som hans Hjerte tilsagde ham det. „Farvel, Annette! Jeg ønsker Dig — den — — Farvel! — Jeg havde troet, at Du skulde see mig glad idag, men jeg kjendte ikke mig selv. Jeg havde haabet et Smiil til Afsked, det har jeg forspildt mig!“ — Han trykkede endnu engang hendes Haand.

„Farvel, Carl!“ — hun vendte sig om og gik hurtig bort. —

Carl fulgte langsomt efter hende, men standsede, da Træerne skjulte hende. Hun kom atter tilsyne, han lagde Haanden paa en Træstamme og fulgte hende med Øinene lige til den Lund, der støder op til Havelaagen, i det Haab, at hun blot eengang skulde vende sig om; men hun saae ikke tilbage. Han stod endnu nogle Minutter og stirrede hen mod det Sted, hvor hun var forsvunden; pludselig foer han op og ilede gjennem det tætte Krat ud pae Landeveien. Ikke langt derfra holdt Vognen, som skulde bringe ham til Byen. Han satte sig op. Kudsken, der imidlertid var bleven søvnig over den lange Venten, krøb dorsk ned af Vognen, spændte Skaglerne for og samlede ved Hovedtøiet. — „For Satan! kjører Du eller ikke?“ — Kudsken blev ganske forfærdet, satte sig op og kjørte i fuld Firspring afsted. Carl mærkede ikke, hvor hurtig Busk og Gjerde forsvandt bagved ham; han sad i dybe Tanker og stirrede paa den kjære danske Slette, som han nu snart skulde forlade; han havde kun faa Timer tilbage, thi Capitainen vilde være i Helsingør inden Aften. —

— Den Dag, som gik forud for denne sørgelige Morgen, da Carl sagde Annette Farvel for bestandig, havde været meget ubehagelig for Julie: den havde givet hende Oplysning om Ting, som hun ikke havde havt

Digitized by Google

nogen Anelse om. Dagen var gaaet stille hen, man havde ikke seet noget fremmed Menneske paa Gaarden, da det henimod Aften bankede paa Døren, og Doktor Møller traadte ind. Han traf Julie alene i Havestuen, og da han spurgte efter Annette, fik han det Svar, at hun gik og spadserede i Haven. — „Edvard Rosen har jo været her igaar?" spurgte han efter et lille Ophold, da han havde seet ud af Vinduet uden at kunne øine Gjenstanden for sin Efterspørgsel.

„Ja, han har," svarede Julie.

„Sandt at sige," begyndte han igjen, „en løierlig Anelse har drevet mig herud. Jeg veed ikke selv, hvad det er, men — jeg traf iforgaars Edvard i en saa besynderlig Stemning, han fortalte mig, at han vilde herud, og igaar Aftes, da han formodentlig kom herfra, forekom han mig lige saa forunderlig. — Han har ikke sagt mig Noget, men — har han talt med Deres Søster?"

„Det tænker jeg," svarede Julie med et spørgende Øiekast.

„De veed Ingenting?" spurgte Møller og saae stivt paa hende.

„Min Gud! De gjør mig ganske bange. Jeg — jeg veed — ja, jeg veed, at han har forlangt af Fader, at Forlovelsen skulde declareres jo før jo heller. Men — hvad mener De? Siig mig dog" . . . .

„Saa har jeg taget feil," sagde Møller med sin sædvanlige dybe Stemme og strøg Haanden over Ansigtet, ligesom for at udslette det Liv, der var kommet i det under hans ivrige Spørgsmaal. — Lidt efter satte han sig ned ved Siden af Julie og begyndte igjen: „Saa har jeg dog taget feil — hm! — Men mig synes dog alligevel, at jeg bør sige Dem, hvad jeg ogsaa vilde have

Digitized by Google

sagt Dem, hvis min Anelse havde været rigtig. Jeg vil sige Dem det, Frøken Julie, men De maa tie — eller tale i rette Tid. Edvard Rosen — jeg siger Dem kun, hvad jeg veed — han har glemt Deres Søster, — han tænker kun paa Emma Harms." Møller reiste sig og gik hen og stillede sig i Havedøren. Julie sad ubevægelig og maalløs af Forundring. Pludselig udbrød hun: „Men, Herr Møller, De tager feil! Emma har jo skrevet herud om Carl" .... Møller rystede paa Hovedet: „Det er vist Dem, som tager feil. Har hun skrevet, saa har det været om Edvard, — hun kjender ikke Carl." — Nu gik der et Lys op for Julie; hun bestormede ham med Spørgsmaal, og han havde netop fortalt hende, hvad han vidste om Edvard og Emma, da Annette traadte ind af Døren. Julie saae medlidende paa hende og gik bort, for ikke at komme til at græde.

Møller blev siddende et Øieblik, derpaa reiste han sig, bukkede for Annette og gik ud igjennem Haven, hvor han havde seet Julie. Hun kom ham imøde og fulgte ham igjennem den lange Kastanieallee. De gik tause ved Siden af hinanden, og Julie ventede forgjeves paa at han uopfordret skulde give hende et Raad. Først da de standsede ved Laagen, og han vilde til at gaae bort, sagde hun forlegen: „Herr Møller! De indseer nok, at Det, som De har sagt mig, nøder mig til gjøre et Skridt. — Jeg skammer mig ogsaa ved at sige Dem, at jeg selv ikke føler mig i Stand til at tage nogen Bestemmelse." — Møller stod allerede med Haanden paa Klinken; han saae paa hende med et gjennemtrængende Blik. „Hvad mener De, Frøken Julie?" spurgte han.

„Jeg har aldrig før bedet Dem om Noget, — men nu maa jeg tage min Tilflugt til Dem. Raad

Digitized by Google

De mig. Siig mig, hvad jeg skal gjøre." — Hun saae saa bønligt paa ham, han blev staaende ubevægelig. „Eller," vedblev Julie, „maa jeg lægge det ganske i Deres Haand? Vil De handle for mig? — Jeg har ikke engang Mod til at tale derom til Edvard — eller til Fader."

„Skulde jeg sige det til Deres Fader? — Ja, hvis De troer det fornødent." —

„Nei, nei, jeg troer ingen Ting. Jeg tænkte blot, at det var muligt — for Carls Skyld". — — hun standsede forskrækket over, at hun havde røbet en saa stor Hemmelighed. Møller saae spørgende paa hende? „For Carls Skyld? — for Carls? — Carl Rosen! — Ah, nu forstaaer jeg Dem. — Det havde jeg ikke anet — eller jeg vilde sige, jeg troede ikke, at De anede det. — — Men hvis han nu er reist?"

„Er han reist?" udbrød Julie.

„Jeg veed det ikke."

Julie vilde tale, men han lod hende ikke komme til Orde, han havde allerede besluttet for dem Begge. „Jeg vil erkyndige mig derom endnu iaften," vedblev han, „og derefter skal jeg tage min Bestemmelse. Kan det være til nogen Nytte, at der tales om det til Deres Fader eller til Edvard, nu vel — saa skal jeg gjøre det. Farvel!" Og dermed gik han, uden engang at oppebie Julies Tak.

Den næste Morgen, da Annette kom hjem fra sit Møde i Skoven med Carl, havde Julie savnet hende og ængstelig gjennemsøgt hele Huset, thi Edvard var allerede kommen derud og havde spurgt efter hende. Endelig kom hun gaaende langsomt gjennem Haven. Hun saae saa bleg og saa angreben ud, som Ingen havde

Digitized by Google

seet hende før, og dog var der en Fasthed i hendes taareløse Blik, som tydede paa en overstaaet Kamp. Hun skulde nu begynde et nyt Liv, et dobbelt Liv, hvori det egentlige Jeg bevæger sig i Baggrunden blandt tause Skyggebilleder fra den forsvundne Tid, medens en sminket Dobbeltgænger spiller i Forgrunden mellem spraglede Figurer, sam den nærværende Tid meddeler sit Lys og sine Farver.

Edvard havde seet hende langt borte og gik hende fornøiet imøde med den Selvfølelse, at han nu havde Fasthed nok til at blive sit Løfte tro og redde sin Ære; han glædede sig ved den Tanke, at udvortes Omstændigheder havde her besluttet og saa at sige handlet for ham. — Annette hørte hans Fodtrin og hævede sit Blik. At see Edvard i dette Øieblik, derpaa var hun ikke forberedt; men da han hilsede hende venligt Godmorgen, da han nærmede sig hende med en Varme, som hun ikke kunde mindes, da følte hun sig straffet ved hans glade, tillidsfulde Øiekast, og den Tanke slog hende som et Lyn, at hun kunde have Hjerte til at bedrage den Eneste, hvem hun her skyldte Oprigtighed. Edvard vilde gribe hendes Haand, da han forbauset traadte et Skridt tilbage; han havde ventet at see hende bringe Sommermorgenens friske Liv med sig. „Annette," udbrød han, „hvor har Du været?" — Ogsaa han følte sin Samvittighed truffet ved at see hende saaledes. Men da hun skjulte Ansigtet i sine Hænder, da han hørte hendes Tilstaaelse, som næsten qvaltes af Taarer, at hun bedrog ham, at hun aldrig havde elsket ham, at hun elskede hans Broder, da stormede de meest modsatte Følelser ind paa ham: Tvivl, Medynk og den Overbeviisning, at han nu først var i Stand til at elske hende — en Overbeviisning, som han

Digitized by Google

aldrig før havde følt saa levende, og som nu blot strækkede ham, da han selv havde forspildt sig hendes Kjærlighed, — og imellem alt Dette en halvbevidst Glæde over sin gjenvundne Frihed. Annette græd, som om hendes Øjne skulde smelte hen i Taarer, som om hendes Hjerte nu først fik Luft. Med en uforstilt Ømhed førte han hende op til Julie, det moderlige Væsen, som saa gjerne mildnede hendes Sorger, naar hun kun vilde dele dem med hende. Julie fulgte Annette til hendes Værelse og vendte snart tilbage til Edvard; ham forklarede hun, hvad Annette ikke havde havt Styrke til at gjøre ham tydeligt, hun viste ham den dybe Kløft, som saa umærkelig havde aabnet sig for at skille dem ad. Hun forlod ham, for atter at vende tilbage til sin Søster, hvem hun søgte at berolige, ved at meddele hende sit Haab om, hvor Edvard vist vilde finde Erstatning for, hvad han havde mistet.

Edvard gik ned i Haven; han var som falden fra Himmelen, og dog følte han en vis Tilfredshed ved den Forestilling, at Skylden nu laae hos Annette og ikke hos ham. Imedens han vandrede omkring og stræbte at indprænte sig den Tanke, at han i Grunden ikke mere var forlovet, var ogsaa Møller kommen derned. Efter en kort Samtale med Julie, hvori han fortalte hende, at han havde været i Carls Logis og faaet at vide, at han endnu ikke var reist, og efterat han til sin største Forundring havde hørt af hende, hvad der nylig var forefaldet, opsøgte han iilsomt Commandeuren.

Han fandt ham siddende i Sloprok ved en Pult, mellem Regnskaber over Folkeløn og Kornpriser. Den gamle Mand blev noget overrasket ved dette Besøg, men endnu mere, da Møller begyndte saaledes: „Herr Com-

Digitized by Google

mandeur! Undskyld, at jeg forstyrrer Dem, men her er ingen Tid at spilde. Der ligger i dette Øieblik Meget — der ligger flere Menneskers Lykke i Deres Haand."

„Ih, Guds hellige Død og Pine!" udbrød den Gamle; „fortæl mig da, min kjære Ven!" — Og nu meddeelte Møller ham Alt, hvad der angik Annette, Edvard og Carl, alt Det, som var foregaaet i hans eget Huus, og som han var saa aldeles uvidende om. Man skulde ikke have gjenkjendt den alvorlige Doktors Jernansigt under denne Tale; det havde antaget et saa elskværdigt Udtryk, da han fremtraadte som Talsmand for Følelser, som Ingen ansaae ham selv modtagelig for. Den graahærdede Commandeur slugte med Begjerlighed ethvert Ord af hans Mund, og Taarerne stode ham i Øinene, da Møller endte med de Ord: „See, det er mit Ærinde. Har jeg da ikke Ret i, at der ligger Meget i Deres Haand? — Og husk paa, at Carl er Deres Landsmand meer end nogen Anden: han har sit Hjem paa den samme Sø og under det samme Flag, som De" . . . .

„Hvor er han da?" udbrød Commandeuren heftig; „han reiser idag, siger De? — Den flinke Dreng! — Lad mig da komme afsted! Jeg vil selv hente ham — han skal herud — Pine Død! om jeg ikke skal tage ham med Magt." — Han tørrede sine Øine og tog Møller i Haanden. — „Tak, min kjære Ven," sagde han, „Tak, fordi De har aabnet mine Øine — man bliver gammel og blind. Men lad mig nu komme afsted! — Julie, Julie!" raabte han ud af Døren, „lad Karlen spænde for, strax paa Øieblikket! Lad ham spænde fire Heste for." — Et Øieblik efter var han reisefærdig,

Digitized by Google

og gik utaalmodig op og ned i Havestuen og talede med sig selv.

Det varede en Evighed, førend de fik den gamle Wienervogn smurt og efterseet. Taalmodigheden forgik Commandeuren, og han gik selv ud for at holde Huus med Karlene; men da hørte han til sin største Ærgrelse, at Skoene vare løse paa den ene Hest, og at en Dreng var redet til Smeden med den. „Saa for Satan! Spænd da den brune Ridehoppe for, Klodrian!“ raabte han og gik ind. I Døren mødte han Julie; hun erindrede ham om, at han ikke havde talt til Edvard. Dette nødvendige Skridt havde han ikke tænkt paa, og det foruroligede ham, hvad han skulde sige. Men ogsaa her havde Møller tænkt for ham. Edvard traadte netop nu ind i Stuen, gik lige hen til Commandeuren og sagde med en lidt stolt Mine: „Jeg hører, at De har bestemt over mig: De vilde ikke tillade mig at handle frit — De tillader mig dog at give mit Samtykke?“ — Commandeuren mærkede i sin Glædesruus ikke engang den Bitterhed, der laae i hans Ord, han omfavnede ham og takkede ham. Derpaa vendte Edvard sig til Julie og trykkede hende i Haanden. „Farvel, Julie,“ sagde han, „bring Annette en venlig Hilsen fra mig. — Jeg haaber, at vi snart skal sees igjen.“ — Han talede sagte, og hans Stemme havde ikke den sædvanlige Fasthed. — Et Øieblik efter var han forsvunden, og Wienervognen foer hen ad Veien med Commandeuren og Møller.

Det var første Gang i umindelige Tider, at Gaardens Firhestepidsk var kommen i Brug. Man saae ellers aldrig Commandeuren have saadant Hastværk, og dersom Nogen af hans Bekjendte havde mødt ham i den

Digitized by Google

Fart, hvormed han fløi henad Landeveien til Kjøbenhavn, vilde han have troet, at den gode gamle Mand ikke var saa ganske fremmed for det moderne Veddeløbsraseri. Commandeuren var saa ivrig i at komme fremad, at han uden Ophør skyndte paa Kudsken, uden at lægge Mærke til, at hans stakkels Ridehoppe, der kun var vant til et jevnt Paradetrav, stønnede og pustede ved denne anstrengende Extratour.

Imidlertid gik Julie hjemme i en frygtelig Angest for Udfaldet af Reisen. Hun svævede mellem Frygt og Haab og kunde intetsteds finde Ro; hun gik fra Stuen ud i Haven og fra Haven ind i Stuen og forsøgte forgjeves at sysselsætte sig med sit Arbeide. Hun glædede sig kun over, at Annette ikke var Vidne til hendes Uro. Den stakkels Annette! Hun laae paa sin Seng med Haanden under Hovedet; de smaa Sidesætninger havde revet sig løs og vare faldne ned over de blussende Kinder og de forgrædte Øine. Hun ønskede blot at maatte blive uforstyrret alene, for i Tankerne at følge sin bortreiste Barndomsven og græde over sin tabte Lykke. Hun anede ikke, hvilke vigtige Skridt, der vare gjorte til hendes Bedste, hun blev ikke foruroliget ved den Tanke, at hendes Livs Lykke i dette Øieblik stod paa Spil og skulde afgjøres ved et af de farlige Tærningekast, som enten give eller berøve Alt.

Vognen holdt omsider ved Toldboden, og Commandeuren sprang ud. Ved Bolværket stode to Matroser, til hvem han henvendte sig med det Spørgsmaal, om Amerikaneren var sejlet. Den Ene tog Hatten ærbødigt af for hans Ankerknapper og svarede: „Ja, Herr Capitain! Han seilede for en Time siden.“ — Den stakkels gamle Mand stod som forstenet, og stirrede ud over Søen,

Digitized by Google

da han i disse faa Ord saae alle sine Forhaabninger knuste.

„Ja, det kommer da an paa," begyndte den Anden, „hvilken Capitainen mener, for der ligger een ude i Renden endnu, — den skal nok lige til at lette."

„Nei, vist skal den ei," sagde den Første, „Capitainen er jo i Land, der ligger hans Jolle."

„Veed Du ikke, om Styrmændene ere ombord, min Ven?" spurgte Commandeuren noget beroliget.

„Jo, den første Styrmand, Lieutenant Rosen, han gik ombord for lidt siden."

„Kjender Du ham?" spurgte han fornøiet.

„Ja, Gud bevares! Det er en sikker Mand, jeg har været til Orlogs med ham i Vestindien." Og nu viste han ham Skibet, som laae uden for Trekroner og vippede for sit Anker. Commandeuren kom hurtig i en Færgebaad, og et Qvarteer efter laae han paa Siden af den stolte Tremaster. Da han kom op paa Dækket, spurgte han Folkene, hvornaar de skulde seile, og fik til Svar, at det var opsat til imorgen tidlig. Derpaa spurgte han efter den nye Styrmand, og de viste ham Carl, som stod i Agterenden, lænet over Rælingen og saae ned i Vandet. Han gik sagte hen bagved ham og slog ham paa Skulderen. „Carl! Du vilde ikke sige Farvel til mig," sagde han venlig, „saa vil jeg komme til Dig, skjønbt mine Been ere ældre end dine." — Carl havde vendt sig om og saae forvirret paa den gamle Mand, medens han holdt ham fast i Haanden. „Du skal ikke være bange," vedblev Commandeuren, „Du troer nok, at jeg kommer for at bebreide Dig den Uro, Du har stiftet i mit Huus. Nei, — det skal være Dig tilgivet. Men hvorfor har Du ikke talt til mig om det?"

Digitized by Google

— Carl! Du kjender mig ikke." — Carl slog Øinene ned, skjøndt den gamle Mand saae saa mildt paa ham. „Nu følger Du hjem med mig," vedblev han, „jeg er kommen for at hente Dig. — Du har heller ikke sagt Farvel til Annette."

Ved dette Navn hævede Carl sine alvorlige Øine. „Nei, det kan jeg ikke," udbrød han — „jeg vil sige Dem Farvel her og give Dem en Hilsen med til Annette. — Jeg kan — ikke gaae fra Skibet."

Commandeuren saae medlidende paa ham: „Det nytter ikke, at Du siger Nei, jeg har nu engang sat mig i Hovedet, at Du ikke skal vide hvorfor, men jeg siger Dig, der er skeet en heel Forandring derhjemme. Kom Du kun med, Carl, Du skal paa min Ære ikke fortryde det; og der har Du min Haand paa, at Du skal være her tilbage til rette Tid — det er mit eget Ønske." —

Da de kom paa Toldboden og stege ind i Vognen, hvor Møller ganske rolig var bleven siddende, lagde Commandeuren Fingeren paa Munden for at betyde ham, at Carl endnu Intet skulde vide. De ankom til Gaarden, næsten uden at der var talt et Ord.

Commandeuren førte Carl ind i den velbekjendte Havestue og lod ham vente en Tidlang, inden han selv kom tilbage med Annette. Hun havde endnu Taarer i Øinene, da han lagde hende i Carls Arme og sagde: „Der har Du min lille Agnete — siig nu, om jeg har holdt Ord." — — Carl holdt hende stum i sine Arme, og hun skjulte undseelig sit Ansigt ved hans Bryst. Derpaa faldt hun sin Fader om Halsen med en stormende Heftighed og kyssede ham, som om han var den unge Elsker. „I skal ikke takke mig," sagde Commandeuren

Digitized by Google

bevæget, „vend Jer om, der staaer den Mand, som I skal takke.“ — De vendte sig Begge om, og bag ved dem stod den alvorlige Møller, som i dette Øieblik selv vendte sig om for at søge den Mand, paa hvem Commandeuren pegede. Annette gik for første Gang hen til ham og trykkede ham i Haanden. — „Skulde vi nu tænke paa et nyt Declarationsselskab?“ spurgte Commandeuren, idet han saae ynkeligt bedende paa Julie; og da han til sin store Glæde læste et Nei i hendes Øine, vedblev han: „Jeg forstaaer Jer. — Naa, lad os da idag declarere vor nye Forlovelse for os selv.“

„Ja, vor nye Forlovelse, som i denne Sommer fylder sit sjette Aar,“ — afbrød Carl ham, idet han trykkede et langt Kys paa Annettes Læber. —

Den næste Morgen Klokken sex holdt den gammeldags, grønmalede Wienervogn med de to smaa brune Heste for atter ved Toldboden. Carl med en bredskygget graa Hat og hvide Lærreds Beenklæder, stod paa Vogntrinet og bøiede sig ind i Kaleschen for at give Annette det sidste Afskedskys. Han sprang ned af Vognen, trykkede Hatten tæt over Øinene og ilede i Baaden. „Sæt af!“ raabte han, og snart foer den rask hen over Bølgerne. Annettes mørkeblaae Øine stirrede ud af Vognen efter den lille Slup, saalænge man endnu kunde see Aarerne blinke i Solen. Nu forsvandt den imellem Skibene, Kudsken smældede, de smaa Brune begyndte at trave, og bragte igjennem Jernporten en lykkelig — ja, en lykkelig Pige med Taarer i Øinene. —

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google